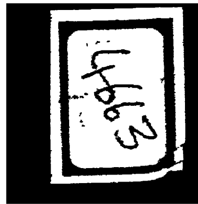

CONCLUSIONES UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS

POLSKA AKADEMJA UMIEJĘTNOŚCI
ARCHIWUM KOMISJI DO DZIEJÓW OŚWIATY I SZKOLNICTWA W POLSCE. NR 2.

CONCLUSIONES UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS

AB ANNO 1441 AD ANNUM 1589

WYDAŁ
HENRYK BARYCZ

KRAKÓW 1933
NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — POZNAŃ — WILNO
ZAKOPANE.

Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem J. Filipowskiego.

Wstęp

Znaczenie Uniwersytetu krakowskiego jako jedynej przez czas dłuższy wyższej uczelni krajowej w dziejach kultury narodowej, wszechstronność i głębokość zasięgu jego wpływu w życiu umysłowem Polski (zwłaszcza w pierwszych wiekach jego istnienia), zogniskowanie się w jego murach w pewnym okresie całej niemal twórczości naukowej, a przytem poważne oddziaływanie jego na rozwój szkolnictwa niższego są przyczyną, iż skupił on i skupiać dotychczas nie przestaje na sobie uwagi badaczów naszej przeszłości kulturalnej. Objawiła się ona szeregiem prac syntetycznych i studjów monograficznych, omawiających bądź całe epoki, bądź pewne zagadnienia lub osobistości z dziejów Uniwersytetu, oraz niemniej poważnym zasobem publikacyj celniejszych źródeł historycznych. Znalazły się wśród nich takie wydawnictwa, jak pięć tomów kodeksu dyplomatycznego w opracowaniu Żegoty Paulego, trzy tomy metryki studenckiej w wydaniu B. Ulanowskiego i A. Chmiela, dwa tomy aktów rektorskich wybranych przez Wł. Wisłockiego i St. Estreichera, statuty, księga promocyj i księga pilności (*liber diligentiarum*) fakultetu artystycznego w opracowaniu J. Muczkowskiego i Wł. Wisłockiego, wreszcie statuty wszystkich wydziałów, kolegjów i ważniejszych burs w wydaniu J. Szujskiego (statuty Uniwersytetu, wydziału teologicznego, Kolegjum Większego i Mniejszego), J. Majera (statuty wydziału lekarskiego), P. Burzyńskiego (statuty Kolegjum i bursy jurystów), A. Karbowiaka (statuty bursy Jeruzalem). Publikacja tych źródeł miała dla historjografji Uniwersytetu pierwszorzędne znaczenie. Ukazując w całej rozciągłości życie Wszechnicy, pozwalając na poznanie dokładne i wszechstronne jej oblicza naukowego, zasobów finansowych, strony ustrojowo - organizacyjnej, życia obyczajowego oraz wpływu na stan umysłowy narodu, dały one asumpt do powstania wspaniałej i mistrzowskiej syntezy K. Morawskiego i wielu innych studjów monograficznych. Ten poważny zasób publikacyj monumentów uniwersyteckich pomnaża obecnie jeszcze jedno ważne źródło,

dające wgląd zarówno w organizację szkoły Jagiellońskiej, jak i we wszystkie ważniejsze sprawy, jakie się przez nią przesunęły na przestrzeni półtora wieku. Jest niem niniejsza księga uchwał, czyli t. zw. konkluzyj uniwersyteckich z lat 1441 do 1589.

Zachowała się ona w rękopisie Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego nr 33 (liczba porządkowa wedle katalogu Wisłockiego nr 3821). Jestto kodeks papierowy, wysoki na 34 a szeroki na 23 cm, oprawny współcześnie (w XVI w. najprawdopodobniej) w skórę, dość dziś zniszczoną, z odciskami i opatrzoną na rogach okuciami (ongiś były jeszcze duże mosiężne klamry, dziś nieistniejące). Na wierzchniej oprawie kodeksu znajduje się wyklejka z następującym napisem, sporządzonym ręką końca XVIII lub początku XIX w.: »Nr 33 || Conclusiones Universitatis et statuta|| ab Anno 1441 ad 1588«. Wewnątrz pierwsza karta jest czysta, poczem na drugiej, pergaminowej, u góry przedniej strony widnieje następujący napis z początku XVI w.: »Liber constitutionum (et conclusionum — dodano inną, współczesną ręką) Almę Universitatis Studii Crac. || cura et impensis domi Mathię de Miechow ar||cium medicineque doctoris vicecancellarii eiusdem studii in secundo Rectoratu eius dispositus Anno cri domi 1505 commutacione hiemali«. Pod napisem tym znajduje się szereg notatek indeksowych różnej ręki (m. i. magistra Marcina z Pilzna z drugiej połowy XVI w.) w rodzaju: »Promoti in aliis Universitatibus quomodo incorporandi f. 13«, etc. U spodu tejże stronicy znajduje się napis ręką ośmnastowieczną skreślony, przynoszący pewien szczegół do dziejów samego rękopisu: »Hunc librum reperi post fata Perillustris olim Canonici Lukini dum libros ejus et res derelictas in Habitatione illius Collegii Iuridici reviderém, uti executor, Anno Domini 1750, mense Iunio et eundem repertum Librum communicavi ad perlegendum Perillustri Iarmuntowicz U. I. Doctori et professori, de quo fidem facio. M. Adalbertus Micinski U. I. Dr et Prof. mp.«. Karta następna, trzecia z rzędu (oznaczona pismem szesnastowiecznem jako folio 1), podaje indeks rzeczy rękopisu, zestawiony przez magistra Marcina z Pilzna w porządku chronologicznym, poczem następują wklejone dwie folio karty druku, zawierającego bullę papieża Piusa IV z 1564 r. »super ordinatione et promotione doctorum et aliorum cuiuscunque artis et facultatis professorum de coetero observanda« w sprawie składania przez promujących się i świeżo kreowanych profesorów wyznania wiary (wydany t. r. w Rzymie: »Apud Antonium Bladum Impressorem cameralem«). Po tych trzech kartach rękopisu i dwóch kartach druku następuje rzecz właściwa, konkluzje, które posiadają podwójną paginację: starszą foljowaną, pióra wspomnianego Marcina z Pilzna, od karty 2 do 187, i drugą późniejszą z XVIII wieku, od strony 1 do 380. Obydwie paginacje są błędne: w rzeczywi-

stości tekst konkluzyj (nie licząc pierwszych trzech kart) obejmuje kart 189. Na samym końcu po konkluzjach idzie jedna karta pergaminowa, na której znajduje się zapiska z 3 października 1513 r. (przedrukowana w niniejszym tomie pod nr 177) i wreszcie ośm kart (z tych ostatnia próżna) indeksu ważniejszych przedmiotów tomu (sporządzony, zdaje się w XVIII wieku). Razem tedy kodeks zawiera 201 kart + 2 karty druku[1].

Sam kodeks uchwał pisany jest do 13 grudnia 1505 r. (t. j. do zapiski naszego wydania nr 72) ręką notarjusza uniwersyteckiego, który z polecenia i na koszt ówczesnego rektora Macieja Miechowity z dawnego, dziś już nieistniejącego rękopisu pierwotnych protokułów uchwał przepisał je za lata 1441—1505. Od 23 września 1506 r. aż do końca (t. j. do kwietnia 1589 r.) ciągną się już oryginalne protokuły, wpisywane przez urzędujących rektorów, względnie pod ich nadzorem przez notarjuszów uniwersyteckich.

Chcąc należycie wyjaśnić, czem były te t. zw. »conclusiones Universitatis«, sięgnąć należy w dziedzinę ustrojową średniowiecznych uniwersytetów, z których ducha i za których wzorem poczęła się krakowska Alma Mater. Zasadniczą podstawą i zrębem, na której kształtowały się społeczności i porządek średniowiecznych uniwersytetów, były korporacyjne idee średniowiecza o charakterze wybitnie demokratycznym Wycisnęły one na szkole Jagiellońskiej znamienną cechę. I ona, podobnie jak tamte, była związkiem, stowarzyszeniem uczących się i uczących (od czasu reformy Władysława Jagiełły z wyraźną i zdecydowaną przewagą czynnika nauczającego), i ona, podobnie jak tamte, posiadała ramy ustroju cechowego, w którym decydującą rolę odgrywała nie wola jednostki-zwierzchnika, jeno zdanie i wola całego stowarzyszenia. Rektor, stojący na czele szkoły, był w gruncie rzeczy tylko zwierzchnikiem i reprezentantem Uniwersytetu, strażnikiem jego przywilejów i wykonawcą statutów, w nim obowiązujących. Jedynym poważniejszym atrybutem władzy rektorskiej była jurysdykcja sądownicza, którą wedle przywileju erekcyjnego Kazimierza Wielkiego, a później Władysława Jagiełły, wykonywał w sprawach cywilnych i lżejszych kryminalnych nad wszystkimi

---

[1] Niezależnie od tego kodeksu istnieje jego kopja bardzo późna, niedokładna i z dużemi opuszczeniami, z w. XVIII w rkpsie Arch. Uniw. Jagiell. nr 32, zatytułowanym: »Documentorum et conclusionum Universitatis Cracoviensis compendium ab anno 1364 ad 1588«. Zawiera on kopje różnych przywilejów uniwersyteckich, bull, wyciągi dekretów sądowych, dotyczących Uniwersytetu, z aktów biskupich, miejskich i t. d., z w. XV, XVI, XVII i początku XVIII-go, poczem od str. 177 do str. 728 idą nasze konkluzje pod następującym tytułem: »Liber constitutionum seu conclusionum Almae Universitatis Cracoviensis cura et impensis Domini Mathiae de Miechow Artium Medicinaeque Doctoris ac Vicecancellarii eiusdem Studii Cracoviensis in secundo eius rectoratu dispositus Anno Domini 1505«.

członkami szkoły, z tem jednak ważnem zastrzeżeniem, iż wedle słów przywileju Kazimierza W., powtórzonych później przez dyplom Władysława Jagiełły, »w razie wniesienia zażalenia nieważności i złego zastosowania ustawy, konsyljarze uniwersyteccy mieli rozpoznać kwestję prawa i słuszności«[1]. Sczasem, już w XVI-tym wieku, w miejsce tej pierwszej instancji, która, ściśle rzecz biorąc, była odwołaniem się do całego Uniwersytetu, powstają trzy nowe: 1) do konsyljarzy rektorskich, 2) do całego Uniwersytetu i wreszcie 3) do biskupa krakowskiego jako kanclerza Uniwersytetu[2]. Z końcem wieku XVI-go doszło jeszcze pod innym względem do ograniczenia jurysdykcji rektorskiej, mianowicie spory o beneficja kościelne wyłączone zostały z pod jego sądownictwa i oddane pod bezpośrednią decyzję sądu biskupiego[3].

W sprawach poza jurysdykcją była jednak inicjatywa i władza rektorska mocno skrępowana. Już rozporządzenie biskupa krakowskiego Wojciecha Jastrzębca z Rytwian z 18 października 1422 r., które po raz pierwszy przynosiło pewne normy z dziedziny organizacji Uniwersytetu, oddawało wyraźnie całą władzę nad Uniwersytetem w ręce rektora i dziekanów trzech fakultetów: teologicznego, kanonistycznego i artystycznego[4]. Ale i ta ściślejsza komisja nie miała pełnego rządu nad sprawami Uniwersytetu. Pełnia władzy nad całą Wszechnicą leżała gdzieindziej, mianowicie w łonie samej korporacji i jej organu — zgromadzenia ogółu profesorów. Ono było rządzącą bezapelacyjnie instancją, która decydowała we wszystkich ważniejszych sprawach, ono miało moc stanowienia, wydawania i poprawiania praw, statutów i rozporządzeń. Bez niego nic ważniejszego nie mogło być w Uniwersytecie wykonane, żadna zmiana przeprowadzona, żadne wybitniejsze beneficjum obsadzone. To była władza istotna, która stanowiła drugą obok rektora i to nadrzędną instancję. Rektor de facto poza prawem jurysdykcji był bardzo ograniczony w swych czynnościach i zakres jego władzy był zgoła minimalny. Mógł on swobodnie dysponować niewielką sumą pieniędzy (wedle statutu Mi-

---

[1] *Codex dipl. Univ. Crac.* I str. 2 nr 1 i nr 16 str. 27; toż z małemi zmianami stylistycznemi w zatwierdzeniu praw Uniw. przez papieża Jana XXIII, z 28 lipca 1410 r., tamże I nr 47 str. 89.

[2] St. Estreicher, *Sądownictwo rektora krakowskiego w wiekach średnich (Rocznik krak.* IV 264—5).

[3] Wedle statutów, wydanych za rektoratu M. Dobrocieskiego w 1604 r., sądownictwo w sprawach beneficjów uniwersyteckich należało do biskupa, rektora i dziekanów; por. Szujski, *Statuta Uniw. krak.* w *Archiwum do dziejów lit.* II 377/8.

[4] »Rector Universitatis, qui pro tempore fuerit, cum tribus decanis facultatum theologiae, iuris canonici et artium habeant regimen et ordinationem omnimodam Universitatis, ita quod eorum dispositioni stetur in omnibus praemissis« (*Cod. dipl.* I 141 nr 71).

kołaja Dobrocieskiego z 1604 r. dziesięcioma grzywnami)[1], mógł dalej udzielać w wyjątkowych razach krótszych urlopów[2], mógł wreszcie wynajmować domy uniwersyteckie osobom prywatnym, ale tylko za wiedzą i zgodą prokuratora, czyli zarządcy majątkowego Uniwersytetu[3]. Wątpić nie można, iż niezależnie od tej wszechwładzy zgromadzeń ogólnouniwersyteckich rektor poważany mógł mieć duże znaczenie zarówno w inicjatywie, jak i w przeprowadzeniu uchwał tychże zgromadzeń po swej myśli, ale to już rzecz inna, zależna od rozumu, taktu i miru w Uniwersytecie poszczególnych rektorów.

Te ogólnoprofesorskie zebrania zwały się »generalis convocatio«, »plena convocatio«, »publica convocatio«, a także »convocatio« i »congregatio«[4]. Prawo do uczestnictwa w nich mieli wszyscy stali, płatni i czynni magistrzy lub doktorzy, wchodzący w skład czterech fakultetów. Zwano ich rozmaicie: »salariati«, »incorporati«, »promoti«, »actu legentes« lub »regentes«, »ordinarii«. W cedułach pisemnych, któremi zwoływano profesorów na zgromadzenia, zaznaczano, iż były to »convocationes omnium doctorum, promotorum et collegiatorum« (zap. nr 12), lub szczegółowiej: »convocationes magistrorum theologiae, doctorum iuris et medicinae, decanorum facultatum, promotorum et collegiatorum«, lub wreszcie »convocationes decanorum omnium facultatum, magistrorum, doctorum omnium actu legencium et laborancium de utroque Collegio« (zap. nr 9). Ostatnia formuła o »utroque Collegio« wskazywałaby, że prawo do uczestnictwa w tych zgromadzeniach miała tylko starszyzna uniwersytecka, t. j. członkowie obu kolegjów uniwersyteckich: Kolegjum Większego, które skupiało w sobie cały wydział teologiczny oraz starszych członków wydziału filozoficznego, i Kolegjum kanonistów przy ulicy Grodzkiej. Formułka ta, którą spotykamy jeszcze długo, bo np. w 1472 r. (zap. nr 56), była tem dziwniejsza, iż przecież czas jakiś (do połowy wieku XV) istniało trzecie Kolegjum medyczne[5], a od połowy wieku (od 1449 r.) czwarte, t. zw. Kolegjum nowe lub Mniejsze, skupiające młodszą brać wydziału filozoficznego, również »actu regentes et legentes«. Co się tyczy fakultetu medycznego, to istotnie pewne pozory, jak wspomniane rozporządzenie biskupa Jastrzębca z r. 1422 r., wykluczające milcząco od udziału w zarządzie Uniwersytetu dziekana-medycznego, oraz pomijanie fakultetu w pewnych zgromadzeniach (np. w 1450)[6]

[1] Szujski, *Statuta Uniw. krak.*, str. 378.
[2] Por. np. niniejszych konkluzyj nr 80.
[3] Tamże nr 82, 92, 369.
[4] Podobnie w uniwersytetach niemieckich: plena congregatio, generale concilium, gen. congregatio, także consilium, concilium.
[5] Por. zap. niniejszych uchwał nr 16.
[6] Por. zap. nr 15, 16 i 17.

zdawałyby się wskazywać, iż był on niejako ustawowo pozbawiony prawa uczestnictwa w tych konwokacjach. Z drugiej atoli strony już w 1449 r. (zap. nr 9) widzimy medyka, biorącego udział w obradach. Podobnie ceduła zapraszająca na zgromadzenie z 30 lipca i 4 sierpnia 1454 r. (zap. nr 28 i 29) wyraźnie wymieniała doktorów medycyny. Pomijanie medyków zatem położyćby należało na karb chronicznych w tym wieku (zwłaszcza w pierwszej połowie) niedomagań i braków personalnych tego wydziału, choć z drugiej strony nie da się zaprzeczyć, że Uniwersytet upośledzał pod pewnemi względami jego członków. W 1538 r. np. zwołując ogólnouniwersyteckie zebranie, rektor w cedule zaznaczył: »Detur omnibus, etiam medicis et magistris duntaxat salariatis« (zap. nr 253).

Nie inaczej też miała się rzecz z członkami Kolegjum mniejszego, których (acz w niewielkiej liczbie) spotykamy w 1479 r. imiennie wyliczonych wśród uczestników konwokacji z głosem czynnym (zap. nr 67). Ceduła zaproszenia na zgromadzenie Uniwersytetu w 1480 r., zwołująca »omnes doctores, decanos, licenciatos, magistros promotos et collegiatos utriusque Collegii et alios de facultate artium« (zap. nr 72), miała w tym ostatnim zwrocie (»et alios de facultate artium«) niewątpliwie na myśli kolegów mniejszych. Inna, nieco wcześniejsza ceduła zapraszała już całkiem jasno na zgromadzenie plenarne wszystkich doktorów, dziekanów fakultetów, kolegów większych i mniejszych oraz innych »de facultate artium actu regentibus« (zap. nr 70).

Dodać należy, że wedle przyjętego gdzieindziej (w uniwersytetach niemieckich, w Paryżu) zwyczaju uczestniczyć w zgromadzeniach mogły tylko osoby z osiągniętym stopniem najwyższym w danym fakultecie, t. j. doktorzy i magistrzy, przytem »actu regentes«. Bakałarze, a w wielu uniwersytetach niemieckich nawet licencjaci wyższych fakultetów zasadniczo pozbawieni byli głosu. Najliberalniejsze bodaj pod tym względem były uniwersytety koloński i ingolstadzki, które przypuszczały do uczestnictwa w konwokacjach licencjatów trzech wyższych fakultetów, a w wyjątkowych wypadkach — w razie braku doktorów lub licencjatów — także i bakałarzy. Ostrzejsze były statuty uniwersytetu w Erfurcie, które dopuszczały tylko zastępczo, w razie braku w danym wydziale kompletu trzech członków zwyczajnych, licencjatów wyższych fakultetów [1]. W Krakowie natomiast pod tym względem panowała — śmiało rzec można — duża swoboda. Licencjaci wyższych fakultetów, jak wskazywałyby na to kilkakrotne w cedułach zaproszeń zwroty, mieli głos samoistny [2]. Bakałarze natomiast wyższych fakultetów, którzy z reguły byli członkami fakultetu

---

[1] Kaufmann, *Geschichte der deutschen Universitäten* II 161—2.

[2] Np. w 1465: »detur omnibus doctoribus, decanis, licenciatis et magistris Collegii utriusque« (zap. nr 47); podobnie zap. z 1484 nr 72.

artystów, w tym charakterze, jako jego magistrzy, brali udział w konwokacjach.

Mimo surowego przestrzegania istniejących zwyczajów i praw, mimo ścisłego odgraniczenia się ordynarjuszów od reszty członków Uniwersytetu, bywały wypadki dopuszczania do konwokacji formalnie nieuprawnionych. Zdarzało się to atoli arcyrzadko, naprawdę w wyjątkowych wypadkach. Na przestrzeni półtora blisko wieku naszych konkluzyj spotykamy jeden jedyny raz zaproszonych na zgromadzenie ogólnouniwersyteckie także docentów (»doctores et magistros salariatos et externos«). Stało się to w 1588 r. w związku ze zwołaną konwokacją o napad i zniesławienie domu rektora Stanisława Pika Zawadzkiego (zap. nr 528). W uniwersytetach niemieckich bywały również pojedyncze wypadki zapraszania niegraduowanych scholarów i bakałarzy na konwokacje. W Wiedniu, Heidelbergu i Kolonji dopuszczano do zgromadzeń z czynnem prawem wszystkich doktorów i magistrów bez względu na to, czy byli oni »actu regentes«, czy nie. Jednakowoż do rozwoju i ustalenia się w osobną grupę tych nadzwyczajnych (jakbyśmy dziś powiedzieli) profesorów, jak to miało miejsce np. w uniwersytetach angielskich, tu nie doszło [1].

Dodać jeszcze należy do tego zachowany w Uniwersytecie krakowskim szczątkowy zwyczaj udziału docentów, bakałarzy i studentów w akcie wyboru rektora, który w szerszym sensie zaliczyć również wypada do konwokacyj. Wedle uchwały, powziętej za rektoratu Andrzeja Gory w 1515 r., na akt elekcji rektorskiej mieli się stawić »pro decore et honestamento Universitatis« »omnes doctores omnium facultatum, magistri, baccalarii et studentes in habitibus decentibus« [2]. Co więcej, ciż studenci i bakałarze częściowo mieli przyznane czynne prawo wyboru. Coprawda statuty wydane za rektoratu Mikołaja Dobrocieskiego z 1604 r. obalały stare nadużycie (»corruptela«), wedle którego wybór rektora dokonywał się przez corazto ściślejsze komisje elektorów i wprowadzały elekcję drogą wolnego głosowania (»libere secundum statutum ex omnibus omnium facultatum et veteribus magistris«) [3], ale w uchwalonym w kilka lat później za rektoratu Sebastjana Krupki (1607) statucie wprowadzono z powrotem wybór rektora przez trzy komisje elektorów, złożone z sześciu, siedmiu i pięciu członków, przyczem w komisji pierwszej fakultety miały czterech przedstawicieli, bakałarze zaś dwóch [4]. Dalej jeszcze poszły zreformowane za rektoratu Waleszyńskiego

---

[1] Kaufmann, II 161.
[2] Por. niniejszych konkluzyj nr 199.
[3] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 369—370.
[4] Tamże, str. 403.

w 1724 r. statuty uniwersyteckie. Przepisywały one trzy komisje, złożone z dziewięciu, siedmiu i pięciu elektorów, przyczem w komisji pierwszej zasiadało czterech przedstawicieli fakultetów, trzech przedstawicieli bakałarzy teologji, prawa i filozofji i dwóch przedstawicieli młodzieży (»ex nobilissima iuventute«)[1].

Zasadniczo uniwersytety średniowieczne broniły się przeciw wprowadzaniu extraneów czy też extraordynarjuszów do zarządu Uniwersytetem i udzielaniu im równych praw w zgromadzeniach ogólnoprofesorskich, decydujących o wszystkich ważniejszych sprawach Uniwersytetu. Co więcej, wobec liczebnej przewagi wydziału artystów starały się jego przewagę ograniczyć na korzyść starszych i doświadczeńszych fakultetów. Różne po temu były drogi. Np. w uniwersytecie paryskim, a podobnie także w pewnych uniwersytetach niemieckich (np. w Heidelbergu) istniał przepis, iż każdy fakultet posiadał w głosowaniu jeden głos. W Wiedniu, Kolonji, Bazylei, Ingolstadzie głosowano również według fakultetów, w Lipsku wedle nacyj. Inaczej było w Erfurcie, gdzie dopiero w razie braku zgody istniał zwyczaj głosowania przez fakultety, przyczem każdy fakultet posiadał tylko jeden głos[2]. Również w Krakowie, gdzie zasadniczo głosowanie odbywało się według głów, radzono sobie z przewagą fakultetu artystów w rozmaity sposób. W pełnych zgromadzeniach uwydatniała się ona w sposób bardzo wybitny. W pewnem zgromadzeniu w lutym 1495 r. (zap. nr 139) spotykamy czterech teologów, jedynastu dekretystów, jednego medyka i dziewiętnastu artystów, a więc stosunkowo nieznaczną nadwyżkę żywiołu młodszego. Silniej zaznacza się ona w okresie pamiętnego sporu z biskupem Konarskim o płacenie kontrybucji w 1513 r. Wówczas to na jednem posiedzeniu spotykamy czterech teologów, pięciu dekretystów i czternastu artystów (zap. nr 178), a w drugiem sześciu teologów, ośmiu dekretystów, jednego medyka i dwudziestu trzech artystów (nr 181).

Kwestję tej tak wyraźnie zarysowującej się przewagi fakultetu najmłodszego w stosunku do trzech wyższych rozwiązywał Uniwersytet krakowski w sposób dwojaki. Jednym z nich był zwyczaj zwoływania (zwłaszcza w początkach istnienia Uniwersytetu) obrad, w których uczestniczyli tylko profesorowie fakultetów wyższych, głównie teologicznego i kanonistycznego, oraz jako przedstawiciel artystów dziekan tego wydziału[3]. Drugim, jeszcze ważniejszym środkiem było powstanie ściślejszej rady uniwersyteckiej. Rady te, zwane różnie w różnych uniwersytetach (consilium, concilium, consistorium, senatus), powstawały z biegiem lat

[1] Tamże, str. 370.
[2] Kaufmann II 162—163.
[3] Por. np. niniejszych konkluzyj nr 15, 31, 34 i t. d.

niemal we wszystkich uczelniach wyższych, przejmując sczasem całkowicie funkcje i prerogatywy pełnych zgromadzeń uniwersyteckich. Na powstanie ich oprócz naturalnej całkiem tendencji do ograniczenia przewagi fakultetu artystów wpłynął inny, niemniej decydujący moment, mianowicie dążenie do uprawnienia ciężkiej bądźcobądź machiny pełnych zgromadzeń przez przerzucenie na pewne tylko osoby z łona uniwersytetu wybrane większości spraw tychże konwokacyj.

Pod względem składu osobowego i zakresu uprawnień te ściślejsze zgromadzenia różniły się między sobą. W Wiedniu np., który może służyć jako klasyczny przykład rozwoju uprawnień rady, składała się ona z rektora, prokuratorów czterech nacyj albo czterech dziekanów, względnie jednych i drugich, t. j. prokuratorów i dziekanów. Początkowo miała ona zakres bardzo wąski, bo przygotowanie tylko pewnych wniosków w sprawie zwoływania plenarnych zgromadzeń oraz głos doradczy w sądach rektorskich. Z biegiem czasu atoli na to t. zw. consistorium przenosi się coraz to nowe sprawy. W 1481 r. zapada ważna uchwała, mocą której postanowienia pełnego consistorium uważane być miały za rozporządzenia uniwersytetu. Pełne zgromadzenia uniwersyteckie mogły coprawda zmieniać postanowienia konsystorza, ale ponieważ nie było wyraźnego przepisu, kiedy i w jakich sprawach należy rozstrzygnięcie do całego Uniwersytetu, consistorium to już na przełomie XV i XVI-go wieku wyrobiło się na samodzielną władzę, decydującą niemal we wszystkich sprawach Uniwersytetu. W Kolonji ta ściślejsza rada uniwersytecka składała się z rektora, dziekanów czterech fakultetów oraz delegatów poszczególnych wydziałów. W Tybindze miała ona strukturę inną, mianowicie składała się z doktorów wyższych fakultetów, dziekanów oraz czterech delegatów wydziału artystów. W Bazylei skład jej był jeszcze liberalniejszy: wedle statutu z 1447 r. miało w nią wchodzić sześciu konsyljarzy, »consiliarii«, dwóch z fakultetów wyższych, dwóch z wydziału artystów, dwóch z społeczności studenckiej [1].

Rozwój senatu, czyli ściślejszej rady w Uniwersytecie krakowskim szedł temiż samemi etapami, co i w uniwersytetach niemieckich. I tu początkowo, jak w Wiedniu, Erfurcie lub Lipsku, pojawiają się wcześnie konsyljarze rektorscy jako doradcy rektora w sprawach sądowniczych. Wymienia ich zarówno przywilej erekcyjny Kazimierza Wielkiego, jak później Władysława Jagiełły [2]. Rozporządzenie biskupa Jastrzębca z 1422 r., oddające naczelną władzę nad Uniwersytetem w ręce rektora i dziekanów trzech wydziałów, stwarzało już pewien surogat senatu. Obok tego

[1] Kaufmann, II 163—4, 166.
[2] Por. wyżej str. VIII.

w połowie wieku XV dochodzą do głosu wspomniane obrady trzech wyższych fakultetów z udziałem dziekana artystów, względnie samych dziekanów (nr 36)[1]. Rozwój jednakże fakultetu artystycznego i powstanie w nim wielu nowych katedr zmusiło wreszcie Uniwersytet po półwiekowem istnieniu do obmyślenia innego sposobu: do wytworzenia właściwej reprezentacji, któraby z jednej strony dopuszczała w szerszym zakresie reprezentantów wydziału artystów, z drugiej zaś celowo zapewniała przewagę fakultetom wyższym. Kiedy to nastąpiło, trudno dokładnie określić. Początki jego formowania się widzimy wyraźnie w 1464 r. Wtedy to mianowicie Uniwersytet na pełnem zebraniu wybiera do rewizji przywilejów i zreformowania Uniwersytetu ściślejszą komisję, złożoną z rektora, dziekanów czterech fakultetów i wreszcie »quatüor viros insignes de qualibet facultate«, której wedle uchwały powierzona została »omnis potestas corrigendi, mutandi et de novo formandi omnia statuta Universitatis et omnium facultatum, prout ex privilegiis rector cum decanis eandem habent facultatem«[2]. To ostatnie zastrzeżenie jest niezmiernie ważne, pozwala nam ono bowiem ustalić, w jaki sposób pierwotną władzę rady dziekańskiej przelano na szerszą komisję, do której wchodzili — coprawda tylko sporadycznie i wyjątkowo — delegaci poszczególnych wydziałów. Z tych to delegatów powstali sczasem konsyljarze uniwersyteccy, o czem wyraźnie przekonywa zapadła w kilka lat później (1467) uchwała Uniwersytetu, ustanawiająca dla wyrównania długu u kanonika krakowskiego Jana Rzeszowskiego osobną komisję, złożoną z rektora, dziekanów, prokuratora i konsyljarzy (»consiliarios«)[3], lub też inna uchwała z 1475, polecająca rektorowi »cum consiliariis ab Universitate sibi datis« rozpatrzenie i ukaranie tumultu w bursie Jerozolimskiej[4]. Z tem wszystkiem nie była to jeszcze formalna instytucja senatu w całem tego słowa znaczeniu, tylko delegacja pełnego zgromadzenia Uniwersytetu do wykonania pewnych, zgóry zakreślonych zadań. Niemniej w każdym razie już wówczas wyraźnie począł się formować skład osobowy senatu, który niezadługo uniezależni się częściowo od pełnych zgromadzeń Uniwersytetu i który będzie mógł sam z inicjatywy rektora zbierać się dla rozstrzygnięcia pewnych spraw. Ostateczne sformułowanie i wytworzenie się tej ściślejszej rady nastąpiło z końcem XV w. Poraz pierwszy spotykamy się z nią w niniej-

[1] Istniała także charakterystyczna próba zrobienia z rady trzech dziekanów pierwszej instancji apelacyjnej od wyroków rektorskich, »ad quos finaliter pertinent omnes differentias per appellationem devolutas determinare« (Estreicher, *Sądownictwo rektora krak.*, str. 264).

[2] Por. zap. niniejszych konkluzyj nr 42.

[3] Tamże, zap. nr 49.

[4] Tamże, zap. nr 65.

szych aktach w 1491 r.[1]. Odtąd na przeciąg trzech wieków wchodzi ona w życie, chociaż nigdy nie dochodzi do tego znaczenia, co np. wiedeńskie »consistorium«, będąc zawsze w ostatniej instancji zależną od ogólnouniwersyteckiego zgromadzenia

Skład tego senatu, jaki się z biegiem czasu ustalił, był następujący. Z urzędu, jako »consiliarii nati«, wchodzili doń rektor, względnie wicerektor jako przewodniczący i rozstrzygający w razie równości głosów, dalej dziekani czterech wydziałów[2], wreszcie t. zw. »patres seniores«. Byli to najstarsi wiekiem profesorowie dwóch najwyższych fakultetów: teologicznego i kanonicznego (a zarazem dwóch głównych kolegjów uniwersyteckich: Kolegjum Większego i kanonistów) w liczbie czterech (po dwóch z każdego fakultetu)[3]. Nieznana ta już dziś godność, którą acz niezupełnie ściśle porównać można chyba z dzisiejszem stanowiskiem profesorów honorowych, miała w dawnym Uniwersytecie duże znaczenie. W razie zgonu rektora w okresie urzędowania najstarszy wiekiem spośród tych »patres seniores« miał obowiązek zwoływania zgromadzenia dla wyboru nowego rektora[4], on dalej np. wedle statutu Waleszyńskiego, delegował przy wyborze rektora elektorów z trzech wyższych fakultetów[5] i t. d.

Mniej natomiast znana jest liczba, skład i dobór dodanych rektorowi przedstawicieli wydziałów, t. zw. konsyljarzy. Prof. St. Estreicher przypuszczał swego czasu na podstawie jednej z zapisek aktów rektorskich, że byli oni wybierani przez rektora z każdego wydziału po jednym konsyljarzu[6]. Akta niniejsze nasuwają jednak co do tego pewne wątpliwości. Przedewszystkiem wspomniana przez nas zapiska z 1475 r. mówi o dodanych p r z e z U n i w e r s y t e t rektorowi konsyljarzach (»c u m c o n s i l i a r i i s a b U n i v e r s i t a t e s i b i d a t i s«)[7]. Z drugiej atoli strony z statutów Waleszyńskiego z 1724 r. dowiadujemy się, iż nowoobrany rektor, odbierając w oktawę po swym wyborze od poprzednika urzędowanie, mianował konsyljarzy: »consiliarios nominabit«[8]. Inny atoli punkt tychże statutów wyjaśnia, iż rektor mógł sobie dowolnie przybrać na ogólną liczbę dwudziestu konsyljarzy tylko dwóch[9], czyli że prze-

[1] Tamże, zap. nr 98.
[2] Por. *Acta rect.* I nr 1740: »duo gerens officia decanatum facultatis iuris canonici et consiliariatum rectoris«.
[3] Por. zap. niniejszych konkluzyj nr 227.
[4] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 370.
[5] Tamże, str. 370—371.
[6] *Sądownictwo rektora krak. w wiekach średnich*, str. 259.
[7] Zap. nr 65.
[8] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 375.
[9] Tamże, str. 375—6.

ważająca ich większość była odeń niezależna. Dowodzi to, jak i inne poszlaki, niezbicie, iż konsyljarze rektorscy, podobnie jak i dziekańscy, o których wiemy napewno, że byli wybierani przez fakultety [1], byli przedstawicielami Uniwersytetu, względnie wydziałów.

Również nasuwają się pewne wątpliwości co do liczby i składu konsyljarzy wedle fakultetów. Podług protokułu konkluzji z 1505 w sprawie reformy wyboru dziekana wydziału lekarskiego w zebraniu ściślejszej rady prócz dziekana wydziału teologicznego, prawa i filozofji wzięło udział pięciu konsyljarzy: jeden teolog, jeden prawnik, jeden medyk i dwóch artystów (Wojciech ze Swodziszewic i Piotr Aurifaber) oraz notarjusz uniwersytecki (zap. nr 155). Podobnie w 1513 r. spotykamy wśród ściślejszej rady prócz dziekana prawa, medycyny i artystów konsyljarzy: jednego z teologji, jednego z prawa i znowuż dwóch artystów (zap. nr 187). Dowodziłoby to niezbicie, że artystom, jako wydziałowi najliczniejszemu, dano większą ilość przedstawicieli.

Razem tedy tworzyło pierwotnie w XV i XVI w. ściślejszą radę uniwersytecką osób czternaście: rektor, czterech ojców senjorów, czterech dziekanów i pięciu konsyljarzy. Pozatem zależnie od okoliczności kooptowano w tej lub owej sprawie pewnych profesorów lub oficjalistów uniwersyteckich. W 1513 r. miała np. miejsce ściślejsza rada, złożona z dziekanów i konsyljarzy »cum certis doctoribus adiunctis« (zap. nr 176). W 1522 r. w sprawie naprawy budynków uniwersyteckich bierze udział także prokurator uniwersytecki (zap. nr 210). Kiedyindziej (w 1535 r.) uczestniczy w ściślejszej konwokacji oprócz ojców senjorów i konsyljarzy także czterech deputowanych: jeden teolog, dwóch dekretystów i jeden medyk (zap. nr 235). Sczasem już później, w XVII i XVIII w., powiększyła się znacznie liczba konsyljarzy. Statuty Waleszyńskiego, wobec stałej dążności do powiększania ich liczby ograniczyły ją ustawowo do dwudziestu »consiliariorum et officialium, qui in negotiis obvenientibus consilio ac opera rectorem iuvare tenebuntur« [2]. Z tego dwóch konsyljarzy pochodziło z nominacji rektorskiej, do t. zw. »consiliarios natos« wchodził rektor, prorektor, doktorzy wyższych fakultetów, czterej dziekani, do oficjalistów rektorskich zaliczono prokuratora, oratora, notarjusza i syndyka.

Rektor atoli nie był zobowiązany, jak się zdaje, zbierać w komplecie swą radę. W pewnych razach, jak to widzimy z niniejszych aktów, zwoływał tylko dziekanów i ojców senjorów (zap. nr 260, 377, 525), to znowu samych konsyljarzy (zap. nr 317 i 454), czasem znowuż

---

[1] Muczkowski, *Statuta nec non Liber prom.*, 1849, str. LXXVIII.
[2] Szujski, *Statuta Uniw. krak.*, str. 375/6.

senjorów i konsyljarzy (zap. nr 327 i 418). Zdarzały się i inne kombinacje, jak np. w 1556 r., kiedyto dla rozdziału dochodów z nowonadanych przez Zygmunta Augusta trzech probostw: w Proszowicach, Przemękowie i Starym Korczynie rektor zwołał konwokację, złożoną z dziekanów, ojców senjorów i doktorów teologji (zap. nr 296). Wogóle, jak stwierdzić można, nie było jakichś ściśle określonych norm co do składu osobistego tych rad. Jak np. widzimy na przykładzie rozdziału dochodów z wspomnianych trzech plebanij, przeprowadzała je raz (1556 r.) konwokacja, złożona z senjorów, dziekanów czterech fakultetów i doktorów teologji (zap. nr 296), to znowu tylko z senjorów i konsyljarzy (zap. nr 327, 418), z konsyljarzy, senjorów i dziekanów (zap. nr 447), a nawet, jak w 1588 r., zebranie wszystkich doktorów wyższych fakultetów, ojców senjorów i dziekanów (zap. nr 527).

Jak widać z powyższego przeglądu, ściślejsza rada uniwersytecka w wyższym stopniu niż ogólnoprofesorskie zebrania podporządkowana była interesom fakultetów wyższych. Dodać należy, iż równolegle obok ściślejszych rad uniwersyteckich utrzymały się także zgromadzenia obszerniejsze, złożone z profesorów trzech wyższych fakultetów (czasem także z udziałem dziekana artystów (zap. nr 146, 157, 161), specjalnie zwoływane dla wyboru profesorów zwyczajnych teologji (zap. nr 69)[1], medycyny (zap. nr 270, 319), prawa (zap. nr 519) i t. d. Nadmienić także wypada o konwokacjach kadłubowych, złożonych z poszczególnych wydziałów pod przewodnictwem rektora, które zwoływano głównie dla udzielania urlopu profesorom tychże fakultetów[2] (urlopów udzielało też plenarne zgromadzenie)[3]. Osobne, całkiem niezależne znaczenie miały specjalne, ad hoc wybierane komisje dla załatwiania pewnych spraw, np. dla reformy burs, kolegjów, wydziałów[4], dla obrony przywilejów Uniwersytetu w zatargach z radą miejską krakowską i t. d.

Niejasno również przedstawia się sprawa odgraniczenia kompetencji ściślejszych rad i ogólnoprofesorskich zebrań. Wobec braku jakichś ścisłych przepisów odgrywały tu rolę pewne tradycje i praktyka oraz w dużej mierze, jak się zdaje, osobista inicjatywa rektorska. Zdarzało się, że pewne identyczne sprawy raz stanowiły przedmiot obrad rady ściślejszej, drugi raz ogólnouniwersyteckiej. Naogół powiedzieć

---

[1] Choć z drugiej strony w 1491 r. cały Uniwersytet wybiera ordynarjusza teologji (zap. nr 101).

[2] Por. niniejszych konkluzyj nr 39, 48, 59, 78, 79, 404, 429; czasem urlopu udzielał też sam rektor, por. nr 80, 264, 410.

[3] Por. zap. nr 43, 84.

[4] Reformatorzy ci mogli wydawać i reformować statuty obowiązujące w imieniu całego Uniwersytetu (por. zap. nr 3) lub też musieli przedkładać plenarnemu zebraniu swe uchwały do zatwierdzenia (np. zap. nr 140).

można, iż przedmiotem ściślejszych rad były sprawy mniejszej wagi. Do kompetencji zebrań ogólnouniwersyteckich należały w każdym razie sprawy obsadzania beneficjów. Acz i tu zdarzały się wyjątki. Zaznaczyliśmy powyżej, że obsadzanie wakujących katedr zwyczajnych należało do kompetencji rady trzech wydziałów, podobnie w 1578 r. widzimy, iż na świeżo oddaną Uniwersytetowi przez Stefana Batorego prepozyturę św. Florjana na Kleparzu uchwala ściślejsza komisja, złożona z ojców senjorów, dziekanów i konsyljarzy, prezentować St. Sokołowskiego (zap. nr 428). Do zgromadzeń ogólnouniwersyteckich należały dalej wszelkie wydatki pieniężne. Wedle statutów Dobrocieskiego z 1604 r. rektorowi wolno było swobodnie rozporządzać pieniądzmi tylko w granicach dziesięciu grzywien [1]. Wreszcie nie mogły ściślejsze rady decydować w sprawach zasadniczych o charakterze statutowym. A nawet w takich wypadkach, jak np. w 1558 r., gdy za pierwszego rektoratu Marcina Krokiera ściślejsza rada, złożona z ojców senjorów, dziekanów i konsyljarzy, uchwaliła pewne zasadnicze postanowienia, dotyczące reformy statutów burs oraz zaostrzenia wewnętrznej dyscypliny dla profesorów, musiały być one następnie zatwierdzone przez Uniwersytet na plenarnem zgromadzeniu (zap. nr 299 i 300). Zdarzały się też wypadki, że Uniwersytet »motu proprio« oddawał pewne ważniejsze sprawy (jak np. w 1573 r. sprawę kolacji do kościoła kolegjalnego św. Idziego pod zamkiem wawelskim) »ad deliberationem domini rectoris cum consiliariis omniumque facultatum decanis« (zap. nr 363). Bywało jednak i odwrotnie, że np. konwokacja ściślejsza, nie czując się na siłach, przekazywała pewne sprawy plenarnemu posiedzeniu (zap. nr 255).

Rzućmy obecnie okiem na przebieg i technikę obrad. Sprawa zwoływania ściślejszych, czy też pełnych zgromadzeń zależała głównie od osobistej inicjatywy rektorskiej. Zdarzały się atoli wypadki, iż rektor zwoływał konwokacje na prośbę poszczególnych magistrów (por. zap. nr 8, 15), bądź też pewnej grupy profesorów, jak to miało np. miejsce w 1588 r., kiedyto w sprawie uruchomienia szkół prywatnych rektor »ad petitionem doctorum et magistrorum Universitati faventium« zwołał plenarne zgromadzenie (zap. nr 527). Zawsze jednak — trzeba podkreślić — ułożenie programu konwokacji zależało od rektora, który to wyraźnie w cedule zaproszeniowej zaznaczał w słowach: »ex parte domini rectoris«. Inaczej było np. w Wiedniu, gdzie o zebraniu plenarnych zgromadzeń decydowała rada dziekańska, przyczem zastrzeżono, iż nie należy niepotrzebnie mnożyć zebrań [2].

---

[1] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 378.
[2] Kink, *Geschichte der kais. Univ. zu Wien*, 1854, II·84 (stat. z 1385 r.).

Co do porządku zwoływania obrad i techniki ich przeprowadzania istniały we wszystkich uniwersytetach ścisłe zwyczaje i normy, oparte badź na tradycji, bądź na przepisach statutów. Wedle statutów np. uniwersytetu kolońskiego z 1392 r. rektor był zobowiązany dzień przedtem (z wyjątkiem pilnych i niecierpiących zwłoki spraw) przesłać przez bedela na piśmie poszczególnym dziekanom dokładny program konwokacji, którzy znowuż mieli obowiązek przedstawić go swym fakultetom [1]. Podobnie było i w Wiedniu. Wedle statutu z 1385 r. rektor miał zlecone dzień naprzód posłać przez bedeli dziekanom pisemny program konwokacji, »ut ita provida deliberatio fieri possit« [2]. Do ściśle przestrzeganych zwyczajów należał też obowiązek dokładnego wyszczególniania w cedule zaproszenia programu obrad. Nad niewyszczególnionemi w cedule zaproszenia wnioskami zgromadzenie wogóle nie było zobowiązane obradować [3].

»Mutatis mutandis« nieinaczej było i w Uniwersytecie krakowskim. I tu rektor był zobowiązany na piśmie w osobnej cedule zaproszeniowej, rozsyłanej przez bedeli indywidualnie do każdego członka Uniwersytetu (ewentualnie do członków rady ściślejszej), podawać dokładną treść, program i miejsce obrad. Zdarzało się jednak, iż rektor kreślił tylko ogólnie treść konwokacji, jak np. w 1456 r.: »Sitis.. ad consulendum et providendum de negociis Universitatem tangentibus« (zap nr 34), lub też dodawał po szczegółowo wyłuszczonym programie: »et de ceteris per rectorem proponendis« (zap. nr 95). Niewymienione w cedule sprawy zasadniczo nie mogły być traktowane. Zdarzały się atoli wypadki, w których nadprogramowo Uniwersytet załatwiał i uchwalał pewne sprawy, przyczem jednak rektor wpierw musiał każdorazowo zarządzić głosowanie, czy zgromadzenie zgadza się na obradowanie nad temi sprawami. W protokułach konkluzyj przytem zawsze zaznaczano, iż rzecz taka uchwalona była poza programem obrad, »non facta de hoc mencione in cedula convocacionis«, lub »quamvis ad hoc convocacionis tenor non sonabat« (por. zap. nr 140, 141). Bywały atoli odwrotne wypadki, iż niewyszczególnione w cedule sprawy przekazywano innej konwokacji (zap. nr 95).

Natomiast rektor nie był krępowany, jak to miało miejsce np. w Kolonji lub Wiedniu, co do terminu zwoływania zgromadzeń. Mógł je zwoływać dzień przedtem, częściej jednakowoż zbierał je tegoż samego dnia, jak to wyraźnie wynika z tenoru ceduł: »Sitis hodie«.

[1] Bianco, *Die alte Univ. Köln* I 217.
[2] Kink II 82.
[3] Kaufmann, II 166.

W wypadkach mniejszej wagi, względnie w razie zwoływania tylko jednego wydziału, rektor mógł rozsyłać przez bedeli ustne zaproszenia (zwało się to »convocatio verbalis«)[1]. Brzmienie tych cedułek było stereotypowe, w rodzaju: »Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima prima in stuba maiori Collegii artistarum ad audiendam propositionem magistri Ioannis Puschka, decretorum doctoris, contra dominos promotos ad s. Florianum, sub poena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, decanis facultatum, promotis et collegiatis« (zap. nr 8).

Tenor zapiski prócz dokładnego podania treści konwokacji zwykł jeszcze zawierać dwie indywidualne wiadomości: godzinę i miejsce zgromadzenia oraz formułkę, pod którą rektor zobowiązywał magistrów do stawienia się na konwokację.

Miejscem, w którem odbywały się plenarne zgromadzenia, była zazwyczaj stuba communis, czyli refektarz Kolegjum Większego, rzadziej stuba communis kolegjum jurystów, a już tylko w arcyrzadkich wypadkach mieszkanie rektora czy któregoś ze starszych kolegów większych lub kanonistów[2]. Konwokacje odbywały się niemal zawsze popołudniu między godziną 18—22 na ówczesnym zegarze. W rzadkich tylko wypadkach zwoływano je w innej porze dnia, np. na godzinę 10, 11 lub 12-tą.

Formułki, któremi wzywał rektor w cedule profesorów do stawienia się, były różne. Najczęściej wzywano ich: »prout diligitis bonum Universitatis et sub poena non contradicendi«, lub »prout diligitis bonum Universitatis eiusque dignitatem et libertatem«, lub też »sub poena obedientiae et non contradicendi«, »sub debito obedientiae ex iuramento obligato«. Rzadziej, i to już tylko w ważniejszych wypadkach, rektor dodawał karę jednego lub dwu złp., jaka czekała nieposłusznego, »sub debito praestiti iuramenti et unius floreni irremissibiliter per Universitatem exigendi« (zap. nr 6; por. także zap. nr 171, 465 i 468). Jedynie tylko przy wyborach rektorskich nałożona była wyższa kara, mianowicie trzech grzywien[3].

Mimo jednak obowiązującego przymusu na porządku dziennym były absencje profesorów w konwokacjach, i to nawet profesorów imiennie wyznaczonych. Również mimo istniejącego przymusu o pozostawaniu przez cały czas trwania zebrania zdarzały się wypadki wcześniejszego ich opuszczania, przyczem bywało, iż opuszczający magister zgóry oddawał głos[4].

[1] Por. zap. nr 208.

[2] Por. np. zap. 155, 187; raz (w 1588 r.) odbyła się »in hypocausto Collegii minoris«, zap. nr 526.

[3] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, 369.

[4] Por. zap. nr 140; — późniejsze np. statuty wydz. artyst. (z XVI

Konwokacja sama zbierała się w oznaczonym w cedułe czasie, poprzedzana zazwyczaj dzwonkiem z wieżyczki Kolegjum Większego, »ad pulsum campanae«, jak się wyrażają protokuły obrad[1]. Biorący udział w zebraniu profesorowie byli zobowiązani stawiać się przepisowo w biretach i togach, rektorzy i dziekani w insygnjach swego urzędu[2], poczem na honorowem miejscu zasiadał rektor jako przewodniczący konwokacji oraz magistrzy, każdy »in loco eis assignato« (por. zap. nr 250) stosownie do starszeństwa i godności w Uniwersytecie.

Sam porządek obrad prowadzony był wedle niezmiennie stałego schematu, zgodnie z drobiazgową formalistyką wieków średnich. Był on następujący. Rektor zagajał rzecz odczytaniem ceduły zaproszeniowej[3], która wyszczególniała program zebrania, i krótko uzasadniał potrzebę jego zwołania, wreszcie zarządzał szczegółowe głosowanie »per singulos« nad jego przyjęciem[4]. Nieco inny charakter miały konwokacje, zwoływane dla nadania beneficjum. Rozpoczynano je również odczytywaniem programu obrad, poczem klęcząc odmawiano inwokację do Ducha św. oraz odczytywano dla uniknięcia ewentualnych nieporozumień dyplom nadawczy na to beneficjum[5].

Po przyjęciu programu obrad rozpoczynała się dopiero szczegółowa debata, przyczem jeśli w cedule wyszczególniono kilka spraw, zaczynano od pierwszej[6]. Przemówienia w dyskusji, wygłaszane stojąco[7], odbywały się — podobnie jak później głosowanie — wedle starszeństwa. Surowy regulamin obrad nie dopuszczał do żadnych wybryków ze strony roznamiętnionych uczestników. W czasie przemówienia miało panować zupełne milczenie. Dopiero po przemówieniu wolno było za pozwoleniem rektora, względnie przewodniczącego zebrania zabrać głos i wyłożyć swe racje i pogląd na daną sprawę. Burzycieli i mącicieli konwo-

i XVII w.) nakładały duże kary pieniężne na nieobecnych na zebraniach wydziałowych (Muczkowski, *Statuta* str. CCIII).

[1] Również konwokacje poszczególnych wydziałów (a zapewne i kolegjów) poprzedzane były dzwonkiem (Muczkowski, *Stat.*, str. LXXXVI).

[2] Statuty Dobrocieskiego rozporządzały, »ut professores vestes proprio congruentes ordini semper deferant, potissimum vero in actibus publicis Universitatis bireta, insignia rectoratus et magisterii sui, togas, epitopia et caputia« (Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 387).

[3] »Post cuius quidem convocationis cedulam... per ...dominum rectorem more solito omnibus audientibus lectam et intimatam«, zap. nr 87.

[4] »Qua lecta et inducta convocatione per singulos, si placeret ad electionem novi domini lectoris ordinarii theologiae procedere respondentibusque singulis per »placet«, zap. nr 101; »Cui quidem convocationi tanquam necessarie et ad commoditates Universitatis datum fuisse locum ex unanimi omnium professorum singularum facultatum consensu, rectore concludente«, zap. nr 468.

[5] Por. np. zap. 245 oraz Szujski, *Statuta Uniw. krak.*, str. 382.

[6] Por. zap. nr 97.

[7] Wynikałoby to z zap. nr 87.

kacyj czekały surowe kary. Statuty Kolegjum Większego, pochodzące z 1429 r., przewidywały za znieważenie w czasie przemówienia na zebraniach kolegjum jakiejkolwiek osoby obecnej zarówno z pośród starszych, jak i młodszych magistrów oraz za przerywanie mów innych karę dwóch groszy i odebranie głosu. W razie gdyby atoli winowajca »a verbis superfluis et inutilibus cessare noluerit«, ulegał on podwójnej karze pieniężnej, za drugiem napomnieniem potrójnej oraz wykluczeniu z konwokacji, za trzeciem podlegał natychmiastowemu wykluczeniu oraz karze specjalnej, jaką toż samo zgromadzenie zaraz uchwalało[1]. Statuty uniwersyteckie, wydane za rektorstwa M. Dobrocieskiego a potem M. Waleszyńskiego, nakładały na turbatorów konwokacyj jeszcze cięższe kary, bo usunięcie natychmiastowe z konwokacji na przeciąg jednego, trzech lub sześciu miesięcy, a nawet na cały rok[2]. Podobne zresztą obostrzenia regulaminu obrad spotykamy — dodać należy — także w uniwersytetach niemieckich.

Po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusji następowało imienne głosowanie wedle starszeństwa członków konwokacji, przyczem głosujący, jak się zdaje, powstawał[3]. Odbywało się ono ustnie, za czem przemawiałyby takie zwroty, jak »premissis et singulorum votis scrutatis, examinatis et auditis« (zap. nr 56), »examinatis votis per inductionem« (zap. nr 55) i t. d. Pewne zapiski wskazywałyby, że objawiano swą wolę przez słowo »placet« i »non placet«[4]. Można też było wstrzymać się od głosu (zap. nr 271). Wrazie gdy sprawa tyczyła którego z obecnych na konwokacji profesorów, ten na czas dyskusji i głosowania musiał zebranie opuścić (por. np. zap. nr 101).

Po przeprowadzeniu głosowania rektor sprawdzał wota i dzielił je na trzy części[5], t. j. na wota »za«, »przeciw« i »suspensa« czyli formalnie nieważne[6], poczem dopiero ogłaszał uchwałę za prawomocną.

[1] *Archiwum do dziejów lit.* I 8: »De voce danda in consilio«; tożsamo później zamieszczono w statutach Kolegjum Mniejszego z 1476 r. (*Arch.* I 106—7).

[2] Szujski, *Stat. Uniw. krak.*, str. 386 i 400; w późniejszej Szkole Głównej w epoce Komisji Edukacyjnej próbowano ten regulamin odnowić. »Żeby się nie zdawało materją nową, — mówi współczesna relacja — znaleziono starą nieautentyczną konkluzją na szpargale wypisaną, która za przerywanie głośne, za wyrazy gorliwe i śmiałe miała moc suspendować od obrad« (Baliński, *Pamiętniki o J. Śniadeckim* II 105).

[3] ...»et signanter domini doctores in decretis... assurgentes approbaverunt«... zap. nr 87.

[4] Por. zap. nr 101, 105.

[5] »Votis... examinatis per rectorem, divisis vocibus in tres partes« zap. nr 140.

[6] Można też było wstrzymać się od głosu; por. zap. nr 271.

Uchwały zapadały jednomyślnie (»ex unanimi consensu«, »nullo contradicente«, »de unanimi voto«, lub zwykłą większością głosów, »ex pluralitate votorum«. W razie równości głosów — jak to miało np. miejsce w 1464 r., gdy czterech profesorów głosowało »za«, a czterech »przeciw«, — rektor swym głosem przeważał: »rector concludendo votum suum superaddidit« (zap. nr 29).

Nie zawsze jednak uchwały zapadały łatwo i bez trudu. Protokuł konwokacji z r. 1480, obradującej w sprawie czynszu bursy ubogich, wyraźnie powiada, że »licet plurium vota concurrerint, placuit tamen omnibus« (zap. nr 68). Podobnie w 1495 r. w sprawie złączenia zwyczajnej katedry teologji z probostwem św. Mikołaja czytamy: »dumque in votorum examinatione ob varios respectus, alii pro conclusione tenenda, alii vero contra ipsam conclusionem votavissent, in hoc finaliter multo maior pars consensit« (zap. nr 139). Dobry obraz głosowania posiadamy z 1536 w związku z wyborem nowego kanonika na kanonję katedralną w Przemyślu. W pierwiastkowem głosowaniu siedmnaście głosów padło za jednym kandydatem, sześć za drugim, sześć zaś okazało się nieważnych (»suspensa«). W dalszych jednak głosowaniach te głosy nieważne przeszły na stronę większości, podobnie trzy głosy strony przeciwnej oświadczyły się za kandydatem większości, trzech zaś oponentów, widząc się pobitymi, opuściło zebranie przed powzięciem uchwały[1].

W głosowaniach tych — mimo formalnej równości głosu wszystkich biorących udział w zgromadzeniu — odzywa się przecież od czasu do czasu jakby echo faktycznej nierówności, istniejącej między fakultetami wyższemi a młodszą bracią z wydziału artystów. W protokule konkluzji z 1536 r. zaznaczono, że »17 vota expressa patrum seniorum et theologiae et canonice ac philosophiae facultatum... sex vero duntaxat vota erant magistrorum nonnullorum cum uno medico pro magistro memorato«... (zap. nr 248). Podobnie kiedyindziej rektor zaznacza, iż pewna uchwała powzięta była »maiore parte votorum tam dominorum doctorum, quam etiam magistrorum« (zap. nr 358).

Od powziętej uchwały nie było już żadnej apelacji. Reklamacje i protestacje, jakie czasem oponenci wystosowywali, były przez »maior et sanior pars« pomijane, »aliorum contradicione non obstante, quibus super hoc silencium ponimus« (zap. nr 61).

Bywały atoli wypadki, że niezawsze udawało się uchwały przeprowadzić. Pod r. 1495 słyszymy o zwołaniu konwokacji »prius ceptae et per Universitatem ad decidendum suspensae« (zap. nr 140). Kiedyindziej znowuż (1586) »temporis brevitas et dissidentiae quorundam« nie pozwo-

[1] Por. zap. nr 248.

liły na przeprowadzenie konkluzji (zap. nr 506). Czasem znowuż wybierano ściślejszą komisję, której przekazywano pewne sprawy do załatwienia (zap. nr 68). W kwestjach ważnych (jak np. sprawa reformy statutów fakultetów i t. p.) komisje takie zajmowały się tylko wygotowaniem odpowiednich projektów, które następnie dopiero przedstawiano Uniwersytetowi do aprobaty; mógł on je przyjąć w całości lub też wprowadzić pewne do nich zmiany, jak np. w 1495 r. do tekstu statutów bursy Jerozolimskiej (por. zap. nr 140). Niektóre sprawy (jak np. sprawa kolegjatury dla senjora bursy jurystów, świeżo ufundowanej z testamentu Jakuba z Szadka, przechodziła najpierw przez fakultet kanonistyczny do aprobaty plenarnego zgromadzenia Uniwersytetu (zap. nr 105).

Uchwała nie była prawomocna, póki nie została aprobowana w głosowaniu[1] przez drugą konwokację. Zwyczaj ten, wprowadzony, jak się zdaje, dopiero z końcem wieku XV-go, w związku z obaleniem przez plenarne zebranie niewysłuchanej uchwały o inkorporacji probostwa św. Mikołaja ze zwyczajną katedrą teologji[2], zwał się »auscultatio« — wysłuchaniem konkluzji. Odbywała się ona normalnie na najbliższej konwokacji Uniwersytetu, zwołanej dla załatwienia bieżących spraw. Bywały jednak wypadki, że zwoływano specjalnie posiedzenia li tylko dla wysłuchania powziętej uchwały (por. zap. nr 161). Zdarzało się atoli, że wysłuchiwano je i aprobowano na tejże samej konwokacji, na której zapadły (zap. nr 199). Dopiero po tej t. zw. auskultacji można było wpisać uchwałę do księgi konkluzyj[3].

Zasadnicza preponderancja zgromadzeń Uniwersytetu, względnie ich emanacji — ściślejszej rady — była powodem, iż w rezultacie Uniwersytet zająć się musiał nietylko rozstrzyganiem ważniejszych zagadnień dotyczących swych podstaw ustrojowych czy naukowych, ale też załatwianiem wszystkich najdrobniejszych nawet spraw bieżących. W cień i na dalszy plan zeszły autonomiczne zebrania zgromadzeń poszczególnych fakultetów i kolegjów. Zebraniom, czyli, jakbyśmy dziś powiedzieli, radom fakultetów poza dwoma zasadniczemi sprawami: wyborem dziekanów i jego konsyljarzy oraz rozdziałem ustalonych już zdawna godzin lekcyjnych między profesorów (zwało się to »convocatio pro accipiendis lectionibus« lub »horis«), pozostawiono właściwie załatwianie tylko całkiem podrzędnych spraw, jak udzielanie krótszych urlopów swym członkom. Ale nawet i w tych nielicznych funkcjach bywały wydziały, zwłaszcza artystów, ograniczone. W tym ostatnim np. istniał zwyczaj

1 Por. zap. nr 344.
2 Zap. nr 139.
3 Zap. nr 521.

zapraszania na wszystkie ważniejsze posiedzenia w charakterze honorowych gości rektora i starszyzny Kolegjum Większego [1].

Ograniczony zasiąg kompetencji posiadały również poszczególne kolegja. I tu zarysowują się duże pomiędzy niemi różnice. Największe znaczenie siłą faktu wyrobiło sobie Kolegjum Większe, stanowiące ośrodek i jądro Uniwersytetu. Miało ono między innemi moc powoływania profesorów do swego kolegjum — z wyjątkiem ordynarjusza teologji, wybieranego przez cały Uniwersytet — a także do Kolegjum Mniejszego, które tworzyło niejako zalążek przyszłych kolegów większych. Mniejsze bezporównania znaczenie posiadało Kolegjum jurystów, do którego przeprowadzało wybór nowych członków — podobnie jak w fakultecie medycznym — plenarne zgromadzenie Uniwersytetu [2].

Poza sprawami związanemi z obsadą katedr oraz ważniejszych beneficjów kościelnych (prepozytury świętoflorjańskiej, obu kanonij przemyskich i t. d.) do kompetencji zgromadzeń Uniwersytetu należały sprawy pieniężne, zaciąganie pożyczek, wynajem domów uniwersyteckich. Jemu też, a nie rektorowi podlegał wybierany przez Uniwersytet na rok lub najwyżej na dwa zarządca majątkowy, czyli t. zw. prokurator [3]. O zgromadzenia Uniwersytetu opierały się też wszystkie sprawy związane z naprawą budynków uniwersyteckich. Przedmiotem dalej plenarnych zgromadzeń było udzielanie dłuższych urlopów, przeprowadzanie wszystkich zmian, czy też ulepszeń ustrojowo-organizacyjnych, zatwierdzanie nowych fundacyj, wreszcie prowadzenie spraw spornych z osobami z zewnątrz Uniwersytetu. Do kompetencji ich należały w końcu sprawy dotyczące poszczególnych fakultetów, dalej rozstrzyganie sporów między członkami Uniwersytetu, między kolegjami a profesorami, dalej między senjorami, czy też prowizorami burs a bursarzami, między samym rektorem a niesfornymi magistrami, wreszcie między poszczególnemi kolegjami a Uniwersytetem. Będąc naczelną instancją, od której zasadniczo nie było apelacji — z wyjątkiem spraw o beneficja kościelne i spraw sądowych — musiał Uniwersytet rozstrzygać nawet w kwestjach, w których występował jako strona sporna.

W ten sposób w konkluzjach niniejszych przesuwa się jak w kalejdoskopie obraz codziennego, szarego życia Uniwersytetu, uwydatniają się jego bolączki i braki materjalne czy organizacyjne, zarysowuje się jego działalność naukowa — choć naogół znajduje się ona na drugim

[1] Muczkowski, *Statuta*, str. LXXIX.

[2] Wśród projektów reformy Uniwersytetu w 1609 r. wysunięto między innemi sprawę obsadzania wszystkich katedr przez zgromadzenie plenarne, nie weszło ona jednakowoż w życie (por. Radymińskiego Annales w rkpsie Bibl. Jag. 226 IV str. 54/6).

[3] Por. niniejszych konkluzyj nr 206.

planie; uwypukla się mrówcza i zapobiegliwa praca niejednego z magistrów na stanowisku rektora, wychodzą na jaw starcia Uniwersytetu z ordynarjuszami krakowskimi, z zarządem miasta, nawet z królem. Obok aktów mniej ważnych spotykamy uchwały pierwszorzędne, o zasadniczem znaczeniu. W sumie składają się one na całość życia Uniwersytetu w okresie jego najbujniejszego rozkwitu w drugiej połowie XV i początku XVI w. aż do pogłębiającego się z końcem tegoż wieku upadku. Zadne też ze znanych wydawnictw źródłowych, ani *Akta rektorskie*, dające obraz Uniwersytetu widziany w zwierciedle krzywem, od strony ujemnej, ani *Codex diplomaticus*, nie przynosi tak żywego i szczegółowego obrazu działalności Uniwersytetu, jak właśnie niniejsza księga konkluzyj.

Wkońcu pragnęlibyśmy rzucić nieco światła na znaczenie niniejszej księgi uchwał w przeszłości i teraźniejszości. Dla dawnego Uniwersytetu były one przedewszystkiem bardzo ważnem źródłem prawodawczem. Wszak po pierwsze pewne uchwały o znaczeniu ogólnem weszły odrazu w skład statutów Uniwersytetu, jego wydziałów, kolegjów i burs. Po drugie zawierały one całe mnóstwo, poprostu kopalnię wiadomości i wskazówek, jak w danej sprawie postąpić, pozwalały na wyciągnięcie w praktyce szeregu wniosków o panującem prawie zwyczajowem. Nic więc dziwnego, że już w XVI wieku powoływano się na nie w różnych sporach. zatargach [1] i t. d., uważając je, jak słusznie zauważył J. Szujski, za »kazuistyczny digest praw Uniwersytetu«, za »naturalne uzupełnienie statutów ogólnych« [2], że układano z nich szczegółowe spisy treści i załączano z nich przy statutach »notata memorabilium« [3]. Jako drugi ważny — obok statutów — pomnik ustawodawstwa uniwersyteckiego oddawane były one wraz z głównemi księgami uniwersyteckiemi: statutami, metryką, aktami rektorskiemi, księgą korespondencji z wybitnemi osobistościami, dalej pieczęciami uniwersyteckiemi i insygniami każdorazowemu rektorowi w dniu (ósmym od elekcji) [4] przejmowania przezeń urzędowania od swego poprzednika [5].

Dla nas obecnie mają te protokuły obrad i uchwał uniwersyteckich znaczenie już czysto historyczne. Przesuwają przed nami na przestrzeni półtora wieku (od 1441 do 1589) główne sprawy Uniwersytetu, poznajemy z nich jego życie wewnętrzne i działalność prawodawczą. Niestety, nie przedstawiają one całej historji Uniwersytetu. Po pierwsze bowiem

---

[1] Por. zap. nr 386, 441.
[2] Szujski w przedmowie do *Statutów Uniw. krak.*, str. 365.
[3] Tamże, str. 365.
[4] Tamże, str. 375 (stat. Waleszyńskiego).
[5] Posiadamy dwa wykazy przedmiotów oddawanych nowemu rektorowi, jeden z 1674 r. (rkps Bibl. Jagiell. 1170 II nr 195) i drugi z 1686 r. (rkps Bibl. Jagiell. 1170 III nr 258).

wielu konkluzyj nie wpisano, ba nieraz z okresów całych rektoratów brak jakiejkolwiek sprawy, bodaj znaku życia. Po drugie wpisywano nieraz sprawy mniejszej wagi, dziwnym zaś sposobem pomijano ważniejsze. Dodać wkońcu należy, że pewne uchwały dostały się do aktów rektorskich [1], a znowu rektorskie wpisywano do księgi niniejszej uchwał [2]. Mimo tych wszystkich braków jest ona jednem z najważniejszych źródeł do historji Uniwersytetu krakowskiego w najświetniejszej jego epoce, godnem stanąć obok głównych jego zabytków dziejowych: aktów rektorskich, kodeksu dyplomatycznego, metryki i t. d.

Nie od rzeczy wkońcu będzie zwrócić uwagę na fakt, iż niniejszy tom konkluzyj jest jedynym, jaki zachował się z trzech pierwszych wieków istnienia Szkoły Jagiellońskiej, t. j. z XV, XVI i XVII wieku. Dawniejszy Uniwersytet małą naogół przywiązywał wagę do pieczy i konserwacji swych aktów. Troskliwą opieką otaczano tylko przywileje i nadania majątkowe, jako że w razie jakiegoś sporu trzeba było do nich sięgać dla uzasadnienia swych pretensyj. Złożone w bibljotece Kolegjum Większego w osobnych szufladach były one kilkakrotnie w ciągu XVI i XVII stulecia inwentaryzowane (1530, 1586 [3], 1613 r. [4]). Natomiast inne akty, nieraz bardzo ważne, nie przechowywane należycie tułały się po profesorach i nieraz przepadały [5]. Księgi uchwał, stanowiące jeden z najważniejszych zabytków przeszłości Uniwersytetu, przekazywane były, jak to już zaznaczyliśmy, do użytku każdorazowego rektora, który je przechowywał w własnem mieszkaniu w któremś z kolegjów akademickich. Podobnie było też i z naszą księgą uchwał, jak to widzimy ze spisu oddanych w 1674 i 1686 r. nowowybranemu rektorowi aktów. Na szczęście gdzieś na przełomie XVII i XVIII w najstarsze księgi uniwersyteckie: cztery pierwsze tomy metryki uniwersyteckiej z lat 1400—1642, niniejszą księgę konkluzyj, wreszcie pięć tomów aktów rektorskich z lat 1469—1618 i 1647—1695, złożono do bibljoteki Kolegjum

[1] Por. np. *Acta rect.* II nr 119, który raczej powinien należeć do zap. nr 257 niniejszych konkluzyj.

[2] Np. zap. nr 439, 448.

[3] Por. rkps Bibl. Jag. 5574 str. 1—140: »Monumenta Univ. Studii Gen. Crac. sive brevissima descriptio privilegiorum et documentorum in archivo Collegii Maioris repositorum ab a. d. 1364 usque ad a. d. 1586«.

[4] Por. rkps Arch. Un. Jag. 69 w części nlb.: »Inventarium privilegiorum Studii Crac.... per M. Andream de Cobylino... a. d. 1530... descriptum, denuo vero a. d. 1653... ingrossatum«.

[5] Por. np. testament mgra W. Widawskiego z pocz. XVII w.: »Riscum et fasciculos hoc est antiquitatem Academiae nostrae et lucubrationes Academiae patrum cum variis actibus manuscriptis ad actus varios Universitatis et sacrae facultatis theologiae pertinentes, sicut legata a... doctore Martino Pilsnensi praeceptore meo acceperam, ita vicissim... mgro Adamo Falecki... lego« (rkps Arch. Un. Jag. 18 str. 255/6).

Większego. Reszta zbyt jeszcze świeża i aktualna, krążąc z rąk jednego rektora do drugiego, padła wreszcie w dniu 27 lipca 1719 r. ofiarą strasznego pożaru w Kolegjum prawniczem przy ul. Grodzkiej, którego członek, doktor ob. praw Wojciech Jodłowski dzierżył wówczas berła rektorskie[1]. Zniszczały wówczas strawione przez pożar piąty tom metryki studenckiej (od 1642 r.), czwarty tom aktów rektorskich z lat 1618—1642[2], ważny do historji sporów Uniwersytetu z jezuitami i tom najnowszy, siódmy (od 1695 r.), wreszcie dwa dalsze, po 1589 r., tomy konkluzyj, mianowicie wedle spisu oddanych w 1674 r. rektorowi aktów: »Conclusionum 3-tia pars ubi ad initium de scholis privatis« i »Conclusionum quarta pars in folio«[3]. Pozostały z nich, a raczej tylko z tomu trzeciego wyciągi ważniejszych spraw, jakie porobił w połowie XVII w. pierwszy historjograf Uniwersytetu Marcin Radymiński w swych *Annales*[4].

Przy przygotowaniu rękopisu do druku trzymał się wydawca wiernie zasad zawartych w *Instrukcji wydawniczej dla średniowiecznych źródeł historycznych*, wydanej przez Polską Akademję Umiejętności. Drobne od niej tu i ówdzie odchylenia, np. nieuwzględnienie e »caudata« i t. p. wynikły z faktu, iż rękopis pochodzi właściwie już z XVI w. (lata 1441—1506, jak zaznaczyliśmy, były przepisane w 1506 r. przez kopistę).

Kończąc niniejsze uwagi, pragnę złożyć słowa serdecznej podzięki przedewszystkiem Jego Magnificencji rektorowi U. J. prof. Stanisławowi Kutrzebie za otoczenie troskliwą opieką niniejszej publikacji i doprowadzenie jej druku w tak trudnych warunkach wydawniczych do końca, dalej prof. U. J. Stanisławowi Kotowi za szereg niezwykle cennych i wytrawnych wskazówek, jakich nie szczędził wydawcy przed i w czasie druku, dyr. Adamowi Chmielowi, dyrektorowi Archiwum Uniwersytetu Jag. i Kancelarji rektoratu U. J. za ułatwienie w korzystaniu z rękopisu, wreszcie drowi Mieczysławowi Niwińskiemu, archiwarjuszowi Archiwum m. Krakowa, za przeprowadzenie drugiej korekty i zawsze chętną pomoc paleograficzną.

Wydawca

Kraków, w lutym 1933 r.

[1] Por. zapiskę rektora M. Waleszyńskiego na tomie konkluzyj z l. 1721—1767 (rkps Arch. Un. J. nr 1 str. 1).

[2] Wymienia go wspomniany spis aktów oddanych w 1674 r. rektorowi: »Acta iudicialia a rectoratu Janidłouii, ibi sunt inserta cum Jesuitis Romae progressus et hic Cracoviae lites, tum et fundaciones varias« (rkps B. J. 1170 II nr 195).

[3] Tamże nr 195.

[4] Rkps Bibl. Jag. nr 226.

1. Anno Domini millesimo quadricentesimo quadragesimo primo, de mense augusto, sub rectoratu tercio magistri Iacobi Parcossy de Szorawycze, decretorum doctoris, rectoris ecclesie parochialis sancti Stanislai in Rupella Kazimirie, per reformatores Universitatis Cracoviensis in convocacione rectoris predicti cum [a] prefatis reformatoribus, per scedulam tunc consuetam facta [b], infrascripte disposiciones et ordinaciones sunt facte et diffinite.

2. Anno Domini MCCCCXLI, XVIII mensis augusti, venerabilis vir magister Iohannes Puschka [c] de Cracovia, decretorum doctor, [d] canonicus Cracoviensis [ac] in ecclesia sancti Floriani extra muros Cracovie et cancellarius Poznaniensis [d] [1], personaliter coram venerabili viro magistro Iacobo de Zorawice, decretorum doctore, protunc rectore Universitatis, collegiaturam, quam tunc tenebat regalem [2], libere resignavit, hoc tamen expresse per ipsum dicto, quod cancellariam suam predictam et ascensum ad ecclesiam sancti Floriani predictam et omne ius, quod sibi competit, more aliorum promotorum retinere velit. Et dictus dominus rector cum reformatoribus huiusmodi ascensum et totum ius predictum sibi salvum per omnia reservaverunt.

---

[a] tunc *rkps.* [b] factam *rkps.* [c] Puschkra *rkps.*

[d-d] *W rkpsie szyk, przez kopistę pomieszany:* canonicus Cracoviensis et cancellarius Poznaniensis in ecclesia sancti Floriani extra muros Cracovie.

[1] Aktem z 15 VI 1401 r. nadał król Jagiełło Uniwersytetowi trzy kancelarje, mianowicie wielkopolską (t. j. poznańską), sieradzką i łęczycką, powstałe w epoce podziału państwa, wraz z sześcioma miejscami w kapitule św. Florjana na Kleparzu. Profesorzy, dzierżący te beneficja, zwali się *promoti. (Codex diplomaticus Universitatis Crac.* I nr 21).

[2] Ściśle biorąc, Puszka, jako kanonik św. Florjana, nie należał do kollegjatów t. zw. królewskich, którzy, w liczbie sześciu, płatni byli z ustanowionego w 1400 r. przez Władysława Jagiełłę na cle krakowskiem czynszu rocznego 100 grzywien, z obowiązkiem wykładania filozofji Arystotelesa. W Kollegjum Większem ci t. zw. *regii* albo *regales professores* stanowili stopień najniższy (por. *Numerus professorum salariatorum in Academia Cracoviensi* w rkpsie Bibl. Jagiell. nr. 93 k. 77 [a], oraz Muczkowski, *Statuta nec non liber promotionum,* 1849, str. CXLVI).

3. Anno Domini MCCCCXLI, XVIII die mensis augusti, venerabilis vir magister Iacobus de Zoravice, decretorum doctor, rector Universitatis Cracoviensis, cum doctoribus, magistris et decanis facultatum pro reformacione defectuum Universitatis per ipsam Universitatem deputatis, ordinaverunt ac disposuerunt, quod venerabilis vir magister Nicolaus de Kalisch, decretorum doctor, dum et quando ad civitatem hanc Cracoviensem ad manendum in Universitate redierit, habere debeat cameram seu habitacionem in Collegio iuristarum, pro statu suo, more aliorum doctorum congruentem. Qui quidem magister Nicolaus eodem die constitutus personaliter coram dicto domino rectore et reformatoribus resignavit altare sancte Marie Egipciace, quod habuit pro collegiatura sua in ecclesia cathedrali [1], in manibus venerabilis viri domini Iohannis de Elgoth, decretorum doctoris, vicarii generalis reverendissimi in Cristo patris et domini domini Sbignei [2], Dei gracia episcopi Cracoviensis, qui eam continuo admisit et suscepit.

4. Preterea anno, die, mense, quibus supra, volentes providere facultati medicine, statuimus et ordinamus, quod de stuba maiori domus seu Collegii medicorum [3] fiat lectorium pro legendis lectionibus in medicina. Cuius lectorii hostium fiat ad plateam propter uxorem [4], stuba autem pro doctore medico fiat et construatur sumptibus Universitatis in palacio inferiori eiusdem domus [5].

De cellario communi domus artistarum.

5. Anno, quo supra, die XXII mensis predicti, reformando disposicionem cellarii Collegii iuristarum, venerabilis vir magister Iacobus de Zoravicze, decretorum doctor, rector Universitatis, cum doctoribus et decanis facultatum, reformatoribus predictis, ordinaverunt et disposuerunt et per ipsorum ordinacionem nomine tocius Universitatis, retento directo dominio eiusdem cellarii, usum ipsius ad beneplacitum Universita-

[1] Altarja Marji Egipcjanki i św. Aleksego ufundowaną była w 1406 r. przez kanonika sandomierskiego Nowkona, jako uposażenie dla profesora gramatyki i retoryki, z obowiązkiem wykładania codziennie tego przedmiotu oraz prowadzenia dwa razy tygodniowo z tegoż zakresu ćwiczeń (*Codex dipl. Un.* I nr 38).

[2] Zbigniew Oleśnicki.

[3] Kollegjum medyczne znajdowało się przy ul. Grodzkiej obok kollegjum kanonistów (por. rkps Biblj. Jag. 59 k. 16—17).

[4] Kto był tym medykiem ożenionym, z dwu wykładających w tymże roku ten przedmiot (mianowicie Jan z Dobry i Jan z Ludziska, por. zap. nr 6), nie wiadomo. Być może, że był nim Jan z Dobry; przemawiałoby za tem niezamieszczenie w *Album studiosorum* I 95, przy jego nazwisku, gdy w 1440 r. piastował dostojny urząd rektora, jakiegokolwiek tytułu duchownego.

[5] Do wypełnienia tej uchwały jednak nie doszło; por. niżej zap. nr 16.

tis continuandum tradiderunt et assignaverunt magistris et collegiatis predicti Collegii, sub tali videlicet condicione seu modo. Quod predicti magistri et collegiati, per suum prepositum, prout alias solitum erat, huiusmodi cellarium procurent, regant et disponant et pro consolacione dictorum collegiatorum unicuique ipsorum singulis diebus unam quartam cervisie gratuito det et propinet. De lucro quoque eiusdem cellarii ligna pro stuba maiori[a] Collegii dicti comparet et disponat oneraque salariorum pro tota familia domus Collegii, videlicet procuratoris, coce, terciani et pincerne solvat et expediat, fontem eciam reficiat et matidet, quociens fuerit oportunum, curiam quoque et canalia domus expurget et lutum ex eadem curia et plateis in circuitu Collegii educi faciat. De residuo autem lucro seu emolimento dicti cellarii predictus prepositus singulis commutacionibus fidelem racionem faciat rectori cum decanis facultatum.

6. Anno, quo supra, XXIII die mensis septembris, facta convocacione per magistrum Iacobum Parkossy de Zorawice, decretorum doctorem, tunc rectorem. Cuius convocacionis tenor fuit: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima octava in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum de negocio ecclesie sancte Anne, sub debito prestiti iuramenti et unius floreni irremissibiliter per Universitatem exigendi. Detur omnibus doctoribus, decanis, promotis collegiatis et omnibus aliis magistris. In qua quidem convocacione diversis tractatibus prêmissis et singulorum votis scrutatis et auditis, omnibus doctoribus et magistris, paucis exceptis, placuit, ut fieret interposicio et insinuacio appellacionis abbati de Clara Tumba[1] et eius presentato ad ecclesiam sancte Anne[2]. Et si non posset intervenire amicabilis concordia cum prefato abbate et eius presentato, quod predicta appellacio per presentatum Universitatis prosequeretur expensis Universitatis. Presentibus ibidem venerabilibus et honorabilibus viris, doctoribus et magistris: Nicolao Coslawsky[3], Benedicto Hesse de

---

[a] maioris *rkps.*

[1] Dominik (por. *Codex dipl. Un.* II nr 111).

[2] Prawo patronatu do kościoła parafjalnego św. Anny (w 1535 r. zamienionego na kollegjatę) należało wedle aktu darowizny króla Jagiełły z 29 XII 1418 r. do Uniwersytetu i każdorazowego opata mogilskiego (*Cod. dipl. Un.* I nr 64). Aliści teraz opat, nie pytając o zdanie Uniwersytetu, sam obsadził to beneficjum swym kandydatem, magistrem Janem Progerem. Wybuchły na tem tle spór, zakończył się 29 IV 1442 r. polubowną ugodą, mocą której na wypadek opróżnienia probostwa przez Progera, Uniwersytet miał prawo prezentować na nie swego kandydata (*Cod. dipl. Un.* II nr 111).

[3] Mikołaj Kozłowski, wybitny teolog.

Cracovia, Laurencio de Rathibor, Iohanne de Radochonie[1], Nicolao de Brega, sacre theologie professoribus, Iacobo de Zaborow. Derslao de Borzinow, Iohanne de Puschka[a], decretorum, Iohanne de Dobra, Iohanne de Ludziczsko, medicine doctoribus, Andrea de Dobschino, decano arcium, Iohanne Orienth, Paulo Pischkowszky, Thoma de Badzaczyn[2], Mathia de Labyschyn, Bartholomeo de Radom, Paulo Pulcer de Cracovia, Stefano de Cracovia, magistris et ceteris omnibus collegiatis et promotis.

7. Ceterum anno, quo supra, die sexta mensis octobris, in convocacione reformatorum Universitatis ordinatum est, quod villa Bosczina[3] alias precario, concessa collegiatis Collegii artistarum[4] pro eo, quod per eosdem collegiatos non bene disponitur et gubernatur, reddeat ad Universitatem et per eandem disponatur [b]et regatur[b].

8. Anno Domini millesimo quadricentesimo quadragesimo quarto, die Saturni X mensis iunii, facta convocacione omnium doctorum, decanorum facultatum, promotorum ad sanctum Florianum et collegiatorum, per venerabilem virum magistrum Iacobum de Zaborow, decretorum doctorem canonicum Cracoviensem, rectorem Alme Universitatis Studii Cracoviensis, ad instanciam venerabilis viri magistri Iohannis Puschka de Cracovia, canonici Cracoviensis et sancti Floriani. Cuius convocacionis tenor fuit talis: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima prima in stuba maiori Collegii artistarum ad audiendam proposicionem magistri Iohannis Puschka, decretorum doctoris, contra dominos promotos ad sanctum Florianum, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, decanis facultatum, promotis et collegiatis. In qua quidem convocacione prefatus magister Iohannes Pusch(ka) contra et adversus predictos dominos promotos ad sanctum Florianum proposuit in hec verba. Et primo, quod prefati domini promoti post promocionem predicti magistri Ioha(nnis) Pusch(ka) ad canonicatum et prebendam sancti Floriani quatuor cum media marcas communis pecunie de corpore et proventibus ipsius prebende pre-

[a] Puscho *rkps.*

[b-b] *Dopisane współczesną ręką, atramentem nieco jaśniejszym.*

[1] Inaczej zwany «de Radochoncze» (Muczkowski *Statuta*, str. 6, 10).

[2] Tomasz, syn Mirosława «de Bodzanczin» (Muczkowski, str. 25).

[3] Wieś Boszczyn, w połowie darowana w 1415 r. przez Beatę Gorajską, wdowę po marszałku kor. Dymitrze (*Cod. dipl.* I nr 55), w połowie zaś odkupiona przez Uniwersytet w 1431 r. od Marcina Byrowo (tamże, nr 86), administrowaną była pierwotnie przez prepozyta Kollegjum Większego (por. rkps Archiwum Uniw. Jag. nr 57).

[4] Na marginesie obok, ręką, zdaje się, Brożka dopisane czerwonym atramentem: Donatio villae Bosczina Maiori Collegio ab Universitate descripta est in erectione Minoris Collegii. Servatur in 13 ladula.

dicte retinuerunt et retinent sibique dare contradicunt et recusant. Predictis dominis promotis respondentibus ex adverso, quod ipsi non tenebantur nec tenentur prefato magistro Iohanni de dictis pecuniis respondere, obstante sibi privilegio ecclesie predicte sancti Floriani, quod disponat in effectum, quod promotus ad ecclesiam sancti Floriani tenetur laborare per duos actus in artibus, nisi se ad alciorem facultatem aplicaverit. Et quidem si ad[a] canonicam facultatem se aplicaverit, cum dispensacione poterit in eadem laborare, si autem ad theologicam, sine omni dispensacione per unum actum laborabit[1]. Ipse autem magister Iohannes Pusch(ka) post promocionem ipsius ad dictos canonicatum et prebendam tam longo tempore in nulla facultatum laboraverit, quod pro rata temporis predicte quatuor marce cum media sibi iuste veniunt defalcande. Magistro Iohanne viceversa replicante[b], quod per eum non stetit, quod non laboraverit; quatenus enim in theologia promovere per eum non stetit, quia libenter volebat promoveri, saltim ut privilegiis predictis satisfaceret, sed per unum ex patribus theologis fuit impeditus. Sic et quod in iure non laboraverit, per eum non stetit, cum non poterat licentiam eciam cum diligenti instancia petitam obtinere. Ipsis respondentibus ex adverso, quod immo stetit per eum, quare se talem exhibuit, quod nec licenciam ad legendum in iure canonico potuit obtinere, nec impedientem se patrem placare.

Secundo prefatus magister Io(hannes Pusch(ka) contra predictos dominos promotos proponit, quod quando contigit prefatum magistrum Io(hannem) Pusch(ka) in ecclesia maiori Cracoviensi pro ordine vicis sue ebdomadam tenere et ibidem missam die dominico cantare, predicti domini promoti sibi fertonem pro refectionibus ab ecclesia sancti Floriani singulis diebus dominicis, prout et aliis canonicis predicte ecclesie debitum denegant et dare recusant; prefatis dominis promotis respon-

[a] *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.* [b] preplicante *rkps.*

[1] Przepis w sprawie zwalniania kanoników florjańskich od odbywania dwu aktów t. j. wykładu i ćwiczeń na wydziale filozoficznym, ustalony rozporządzeniem Ottona, dziekana i Jana, scholastyka krakowskiego z 14 XII 1411 r., którzy z polecenia biskupa Piotra Wysza zajęli się opracowaniem statutów dla Uniwersytetu, brzmiał: «Quod si quis magistrorum ad ecclesiam s. Floriani vel ad aliquem de cancellariatibus promotus fuerit et (non) se applicaverit ad aliquam superiorem facultatem ex dispensatione cancellarii vel vicecancellarii et rectoris cum magistris collegiatis Collegii Regis Wladislai, super quo eidem facultatem auctoritate nobis commissa per praesentes indulgemus dispensandi quantum ad facultatem iuridicam, sed sine omni dispensatione ad theologicam.... providere, extunc ad duos actus obligabitur faciendos, sicut prius, donec sufficientia, aut copia fuerit laborantium magistrorum; quorum si copia fuerit et sufficientia, si se applicaverit, ut praemittitur, superiori facultati, ad unum tantum actum obligabitur faciendum» (*Cod. dipl.* I nr 50).

dentibus, obstante sibi privilegio predicte ecclesie sancti Floriani non teneri ad dandum huiusmodi fertonem, cum tunc sit absens a predicta ecclesia, nec ipsi reputant illam legittimam absencie causam [esse], quod in ecclesia cathedrali missam pro ordine vicis sue cantat.

Quibus auditis prefati domini doctores, decani facultatum et collegiati deputaverunt tres venerabiles viros dominos: primo prefatum magistrum Iacobum de Zaborow, rectorem. Derslaum de Borzynow, archidiaconum et canonicum Cracoviensem et decanum canonice facultatis, magistrum Iacobum de Zorawice, plebanum sancti Stanislai, decretorum doctores, de consensu [et] unanimi voluntate predictorum dominorum promotorum et magistri Io(hannis) Pusch(ka), dant(es) et concedent(es) ipsis plenum posse et omnimodam facultatem dictam controversiam et differenciam inter prefatas partes sopiendi et terminandi. Qui domini deputati in eadem causa diffinierunt et pronunciarunt in hunc, qui sequitur modum.

In nomine Ihesu Cristi. Nos magister Iacobus de Zaborow, canonicus Cracoviensis, rector Alme Universitatis Studii Cracoviensis, Derslaus de Borzinow, archidiaconus et canonicus Cracoviensis ac decanus canonice facultatis et magister Iacobus de Zoravice, plebanus sancti Stanislai, decretorum doctores, per venerabiles et honorabiles viros, dominos doctores, decanos facultatum, promotos et collegiatos ad causam et causas inter venerabiles et honorabiles viros dominos promotos ad sanctum Florianum, ex una et magistrum Iohannem Pusch(ka) de Cracovia, decretorum doctorem, canonicum ecclesie Cracoviensis et sancti Floriani, partibus ex altera. decidendum et diffiniendum deputati et de communi predictarum parcium assensu et voluntate assum(p)ti et approbati, auditis predictarum parcium huiusmodi racionibus et allegacionibus predictis, privilegiis quoque ecclesie sancti Floriani predicti[a] perlectis et diligenter examinatis, auctoritate per prefatos dominos doctores, decanos facultatum, promotos et collegiatos nobis commissa, dicimus, decernimus, pronunciamus et declaramus, quod per prefatum dominum et magistrum Ioha(nnem) Pusch(ka) et non per dominos promotos stetit, quominus prefatus magister Io(hannes) promotus fuisset in theologica facultate, quia obstantibus sibi statutis theologice facultatis non poterat tunc in eadem promoveri, que in hac parte disponunt, quod eciam uno ex patribus sacre theologie professoribus contradicente, non debet aliquis in predicta facultate promoveri, quod tunc secum, ut ex ipsius proposicione liquet agebatur. Quod autem in iure canonico ut laborasset, licenciam non poterat obtinere, dicimus et pronunciamus. quod ex quo prefatus magi-

---

[a] predictis *rkps.*

ster Io(hannes) Pusch(ka) non adiit tunc superiorem vel superiores super denegacione dispensacionis per collegiatos sibi facte, qui habent plenam auctoritatem dispensandi in talibus, cum iura vigilantibus et non dormientibus solita sint subvenire, ipsum in medietate salarii, per predictos dominos promotos retenti, decernimus puniendum. Quia vero dicti collegiati nullam causam legittimam allegarunt, quare cum prefato magistro Iohanne, quatenus in iure canonico legeret, noluerunt dispensare. Et cum sicut dispensatarius, [a] id est [a] ille, qui dispensacione indiget, tenetur humiliter et instanter dispensacionem a dispensatore vel dispensante postulare, ita dispensans non debet eam sine causa legittima et racionabili inhumaniter et pertinaciter denegare, cum hoc videatur esse contra officium charitatis, decernimus prefato magistro Iohanni Pusch(ka) residuam medietatem dicti salarii, per predictos dominos promotos retenti, dandum et solvendum cum effectu.

De secundo vero puncto cause seu controversie predicte super refectionibus diebus dominicis, [quando] prefatus magister Io(hannes) Pu(schka) in ecclesia cathedrali missam cantat, denegatis etc., propter illam clausulam, que in predicto privilegio ecclesie sancti Floriani continetur: »vel alia legittima causa« etc., dicimus et declaramus, quod licet in eo, quod quis cantat missam in ecclesia cathedrali pro ordine vicis sue, sit causa legittima absencie ab ecclesia sancti Floriani, non tamen est causa legittima et racionalis, ut sibi ex tali causa absenti, detur ferto pro illo die pro refectionibus interessentibus debitis in predicta ecclesia sancti Floriani, cum talis cantans missam in ecclesia cathedrali pro sua septimana, habeat certa emolimenta ab eadem ecclesia eciam ultra cottidianas distribuciones in illa ecclesia dari consuetas.

Canonicatum Cracoviensem et capellam sancte Marie Magdalene, similiter duo beneficia Universitatis tenuit iste, de quo infra.

9. Anno Domini millesimo CCCquadragesimo nono, die Veneris vicesima prima mensis februarii, in Collegio artistarum sito in civitate Cracoviensi, per me Nicolaum Bilina, licenciatum in sacra theologia, tunc rectorem Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta [b] convocacione decanorum [c] omnium facultatum, magistrorum, doctorum omnium actu legencium et laborancium de utroque Collegio, pro prebenda et canonicatu in castro Cracoviensi et in ecclesia cathedrali sitis ac prebenda sancte Marie Magdalene [1] sita circa

[a-a] idem *rkps.* [b] *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.* [c] decanatorum *rkps.*

[1] Były to beneficja związane z katedrami prawa. Kanonja z fundacji bi-

Collegium canonistarum in civitate Cracoviensi, vacantibus post mortem venerabilis et egregii viri olim domini Iacobi de Zaborov, ultimi et immediati eorundem possesoris, incorporatarum predicte Universitati Studii Cracoviensis, per scedulam secundum solitum modum eiusdem Universitatis et fieri consuetum. Cuius tenor sequitur et est talis: Venerabilis magister et egregie domine doctor. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad providendum consulendumque super prebendam, per mortem venerabilis egregiique viri Iacobi de Zaborow, decretorum doctoris, vacantem, ne ulla ex dilacione Universitas in eisdem pateretur et incurreret [in]commoda, prout diligitis bonum eiusdem Universitatis [et] sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et decanis et collegiatis, ex parte rectoris. Post cuius quidem scedule tenorem, [lectum] per me rectorem predictum ibidem in plena predictorum doctorum, magistrorum et collegiatorum ac decanorum congregacione et scrutatis singulorum votis, cui prefati canonicatus cum prebenda in ecclesia cathedrali, sic, ut premittitur, vacantes, ex privilegio eiusdem Universitatis et ex senio ac ordine debeatur[1], ex unanimi omnium voto [et] singulorum venerabili et egregio viro domino Michaeli de Schidlow, decretorum doctori, secundum privilegia, senium et ordinem debebantur[a] assignari et in eandem sibi ius competebat, fuit et est per ipsam Universitatem predictam compertum. Sed propter certas raciones et motiva conclusio super predictis prebenda et canonicatu ecclesie Cracoviensis, ut premissum est, vacantibus, in crastinum, que fuit dies Saturni vicesima secunda mensis februarii anni supradicti, fuit ad Collegium canonistarum prorogata. Eodemque die in Collegio et in stuba maiori canonistarum in plena congregacione eiusdem convocacionis continuate prefatus dominus Michael de Schidlow, decretorum doctor, ad instanciam et peticionem prefate [Universitatis], obviando futuris imminentibus impedimentis, prout tunc videbatur, eidem Universitati et habendo zelum ad ipsam Universitatem, matrem[b] suam, suo iuri,

---

[a] debebatur *rkps.* [b] *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.*

skupa krakowskiego Piotra Wysza (1401 r.) oparta była na dwu dziesięcinach wsi Wronina i Karniowa. Posiadacz jej był zobowiązany czytać dekretały (3 lub 5 księgę). Prebenda kaplicy św. Marji Magdaleny również z nadania Wysza (w 1401 r.), oparta była na dziesięcinach wsi Wyciąże; profesor jej miał czytać dekrety Gracjana (rkps Bibl. Jag. 93 k. 77[a]).

[1] Katedry i związane z nimi beneficja były obsadzane w Krakowie na wzór prawie wszystkich średniowiecznych uniwersytetów przez starszeństwo «secundum prioritatem, senium et ordinem» (*Cod. dipl.* I nr 24), bez zwracania uwagi na istotne kwalifikacje naukowe kandydata. W XVI w. usiłowano ten zwyczaj zmienić (M. Miechowita, P. Tomicki, Stefan Batory) w odniesieniu do niektórych katedr i beneficjów, większość ich jednak była nadawana po dawnemu drogą starszeństwa.

quod sibi ex privilegiis, senio et ordine competebat ad dictos canonicatum et prebendam in castro, ad manus eiusdem Universitatis, eciam proprio commodo obmisso, cessit. Quo attenta prefata Universitas eidem domino Michaeli de Schidlow, decretorum doctori, tres decimulas in villis Glew, Glowiecz et in Schyedliska in recompensam sui iuris, de quo cessit affectuose, dedit possidendas, utifruendas et ad usus suos beneplacitos convertendas ad tempora vite sue et sibi easdem assignavit irremissibiliter. Presentibus venerabilibus et egregiis ac honorabilibus magistris, doctoribus ac decanis: Benedicto Hesse, decano, Iacobo, preposito sancte Hedwigis, Iohanne de Kathy, Bartholomeo de Radom, Mathia de Labischin, custode, Paulo de Piczkovicze, prelatis et canonicis sancti Floriani, Iohanne de Elgoth, scolastico et canonico Cracoviensi, Nicolao Spiczmer, cantore ecclesie Cracoviensis, Iacobo de Zoravicze, Stanislao de Lyschino, scolastico Sandomiriensi, Michaele de Crosna, Alberto Lischiecz, doctoribus iuris canonici, Iohanne Schwiethlik, doctore in medicina ac collegiatis Collegii artistarum, magistro Nicolao de La(n)ka, decano facultatis arcium, Iohanne de Cowalye, baccalario formato, Paulo de Clobuczko, Iohanne de Raczyborzko[a], Petro de Swanow, baccalariis theologie, Martino de Woynycz, Stanislao de Coszykow, magistris in artibus, circa premissam donacionis conclusionem in predicta convocacione.

10. Anno Domini MCCCC XL°nono, indicione duodecima, pontificatus, quibus supra, die Veneris[1] penultima mensis februarii, hora terciarum vel quasi, in Collegio artistarum et in stuba honorabilis et egregii viri domini N(icolai) Bilina de Leszcini, in sacra theologia licenciati[b] necnon rectoris Almae Universitatis Studii Cracoviensis, praefatus dominus Michael de Schidlov, decretorum doctor, petivit conclusionem pro ipso factam per Universitatem super tribus decimis, in eadem conclusione descriptis et eandem de libro conclusionum Universitatis exemplari per me notarium sub sigillis Universitatis ex[c] decreto domini rectoris sibi dari et confici. Et dominus decrevit, prout est conclusum et petitum. Presentibus ibidem discretis Nicolao de Othwinow, Nicolao Bilina, nepote domini rectoris, circa premissa testibus

Conclusio contra baccalarium Georgium de Michimicze.

11. Anno Domini MCCCC quadragesimo nono, die Saturni vicesima nona mensis marcii, per me Nicolaum Bylina, licencia-

[a] Paczyborzko *rkps.* [b] licenciato *rkps.* [c] et *rkps.*

[1] Pomyłka. Przedostatni dzień lutego t. r. wypadł na czwartek.

tum in sacra theologia, nunc rectorem Alme Universitatis Studii Cracoviensis, magistrorum, doctorum et decanorum omnium facultatum generali convocacione in stuba maiori in Collegio artistarum super quadam frivola appellacione cuiusdam pretensi Georgii de Mychmicze, asserti baccalarii in iure canonico et super sua rebelione contumaci, facta per cedulam solito modo dicte Universitatis. Cuius convocacionis tenor sequitur de verbo ad verbum et est talis: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilis viri domini Pnyewski, decretorum doctoris ac canonici Cracoviensis necnon ad discernendum in quadam causa et appellacione Georgii de Michnicze[a], baccalarii in decretis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus cum decanis omnium facultatum, ex parte rectoris. Et in medio eiusdem convocacionis, prius per me lecte enormiaque contenta in dicta appellacione frivola et putrida Georgii et sua rebellione, fuerunt et sunt meo et Universitatis prefate nominibus coram[b] prefata congregacione Universitatis exposita. Et scrutatis ibidem omnium et singulorum votis prefatum Georgium Myetzmicze[a] prefata Universitas propter suam rebellionem et iniuriam, per ipsum dicte Universitati in persona prefati rectoris factam et irrogatam ac aliis doctoribus, et pro eo, quod se negavit fore studentem et incorporatum per iuramentum suum proprium eidem Universitati Studii Cracoviensis per organum venerabilis et egregii viri domini Benedicti Hesse de Cracovia, professoris sacre theologie, decani sancti Floriani extra muros Cracovie, ipsum Georgium de Michmicze nudando honore sue promocionis baccalarii iuris canonici, quam promocionem surrepticie et fraudulenter ab eadem Universitate Cracoviensi receperat, sentencialiter de gremio et communitate dicte Universitatis totaliter seclusit et de Collegio iuristarum et de habitacione eiusdem Collegii, quam inhabitat, a festo sancti Georgii proxime affuturo[1] realiter et cum effectu tanquam membrum putridum, expulit et licenciavit. Presentibus ibidem venerabilibus et egregiis et honorabilibus viris, dominis: Benedicto Hesse de Cracovia, magistro Iohanne de Cathy, Bartholomeo de Radom, Paulo de Piczkovicze, Mathia de Labischin, Paulo de Cracovia, professoribus theologie, Iohanne de Elgoth, doctore in decretis, Michaele de Schidlow, doctore in decretis, Nicolao Spiczmiri de Cracovia, Iohanne Puzowski[2], canonico Cracoviensi, Stanislao de Lissino, scolastico Sandomiriensi, Iacobo Parcossi de Zoravicze, canonico Craco-

---

[a] *Sic.* [b] eorum *rkps.*

[1] T. j. od 24 IV.
[2] Czy nie był to wspomniany już kilkakrotnie kanonik krak. Jan Puszka?

viensi, Michaele de Crossna, Gregorio de Mischlimicze, Alberto Lysšecz, Nicolao Lanka, decano facultatis [arcium], circa premissam conclusionem in predicta convocacione testibus circa premissa.

Sequitur tenor appellationis Georgii baccallarii de Michmicze.

In nomine Domini amen. Cum appellacionis remedium ad tutelam indebite opressorum a sacris canonibus sit non provide institutum et adinventum, proinde coram vobis dominis presentibus et astantibus, te quoque notario publico, tanquam persona authentica et fideli, ego Georgius de Mischmicze, baccalarius in decretis, canonicus ecclesie sancte Marie Rathiboriensis, animo appellandi allego, propono atque dico, quod quamvis pridem a quadam pretensa verbali monicione cuiusdam Gregorii de Mislymicze, asserti decretorum doctoris, qua ut exirem de mea habitacione, quam ad certum tempus in Collegio canonistarum in Cracovia meis pro pecuniis conduxeram, ut dicitur, de mandato cuiusdam Nicolai Bilina, asserti rectoris et omnium doctorum Alme Universitatis Studii Cracoviensis, me nec citato, nec super aliquo crimine convicto, publice coram multis et gravibus [viris] licenciavit in dehonestacionem meam non modicam, ad Sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Nicolaum papam Quintum eiusque sanctam apostolicam [Sedem] appellaverim, sibique Nicolao Bilina et Gregorio de Mischlimicze eandem meam appellacionem insinuaverim et notificaverim, protestando solemniter et expresse, quod huiusmodi meam appellacionem, in termino mihi a iure statuto, prosequi volui. Altera vero die ad predictum Nicolaum Bilina, assertum rectorem, accesseram et eundem instanter petebam, ut certum terminum mihi coram dominis doctoribus eiusdem Universitatis assignaret, in quo coram ipsis iustificarem et [ad] articulos responderem, si quos mihi ipsi doctores formare voluissent, paratum me esse exhibui, subiciens me quibuscumque penis, per ipsum Nicolaum Bilina feriendum, sic et in quantum, si de me aliquo crimine per ipsos doctores fuissem legitime convictus. Nihilominus tamen prefatus Bilina, assertus rector Universitatis, peticione huiusmodi mea non attenta, ad solucionem Universitati decem marcarum, una cum magistro Benedicto Hesse de Cracovia et Michaele Schidlo(v), plebano in Luborzycza[1], suis assertis assessoribus, me, licet iniuste, condemnavit, pro eo, quod ad tribunal Sanctissimi in Cristo patris et domini nostri domini Nicolai pape moderni appellavi, quem predictus Gregorius, assertus doctor, licet

[1] Beneficjum w Luborzycy, z nadania biskupa Piotra Wysza (1401 r.), zwią-

false, appellavit et appellat fore hereticum et Nicolaum[1]; unde ex premissis et qualibet premissarum, senciens me fore gravatum non modicum timensque plus inpost gravari a predicto gravamine et aliis quibuscumque inde secutis gravaminibus ad prefatum sanctissimum in Cristo patrem dominum nostrum dominum Nicolaum papam modernum eiusque Sedem apostolicam, que est mater omnium indebite oppressorum, provoco et appello in his scriptis apostolosque, primo instanter, secundo instancius, tercio instantissime vel saltim a te notario publico, tanquam persona autentica et fideli, litteras testimoniales mihi dari peto, subiciens me cum omnibus mihi adherentibus [et] adherere volentibus, tuicioni et proteccioni Sedis apostolice antedicte. Et nihilomiminus eidem Nicolao Bylina, plebano in Cunow et magistro Benedicto Hesse et Michaeli Schidlo(v) terminum die tricesima in curia Romana prefigo et assigno, salvo iure addendi, minuendi, multiplicandi et aliis de novo, si opus fuerit dandi.

De Collegio iuristarum et ipsum inhabitantibus.

12. Anno Domini MCCCC quadragesimo nono, vicesima mensis novembris, in rectoratu magistri Benedicti Hesse de Cracovia, decani sancti Floriani, professoris sacre theologie, convocacione facta omnium doctorum, promotorum et collegiatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima secunda in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad tractandum quedam Universitatem concernencia, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Conclusum est, quod doctores iuris canonici lectores ordinarii, per se habitantes in Collegio, a solucione censuum sint absoluti, alii vero doctores et cuiuscumque status sint inhabitantes, censum solvere tenebuntur.

De thabardis magistrorum.

13. Item in eadem convocacione conclusum est ad instaurandum thabardos in Universitate, quod Universitas tantummodo pro hac vice comparet duo stamina panni, ut magistri collegiati in Collegio Serenissimi principis domini et domini Wladislai olim Regis Polonie etc. inter se dividant eosdem pannos pro thabardis fiendis. Et ille, qui eundem pannum receperit, obligabitur Universitati, quilibet illorum, per medium

zane było z katedrą prawa. Posiadacz jego był obowiązany do czytania *nova iura* t. j. szóstej księgi dekretałów i Klementyn.

[1] Jestto echo panujących w Uniwersytecie prądów koncyljarystycznych, wrogich papieżowi Mikołajowi V.

annum solvere unum florenum, sub pena excommunicacionis iuxta inscripcionem, quam fecerunt[1].

De scampnis pro gradu magisterii in theologia et doctoratus

14. Item anno Domini MCCCC quadragesimo nono, vicesima prima mensis novembris, conclusum est per magistros, doctores et decanos, quod Universitas pro hac vice comparet scampna et alia necessaria requisita pro gradu magisterii in theologia et doctoratus, qui actus fieri solent circa ecclesias, que omnia tradere debent servitoribus Universitatis ad custodiendum eadem. Et quicumque voluerit uti istis scampnis pro honore suo, mediam marcam reponere tenebitur, quorum octo grossi pertinere debent ad Universitatem, sedecim vero pro servitoribus Universitatis ubicumque talis actus fuerit, in quacumque ecclesia et ipsi servitores disponant omnia fieri consueta circa hunc actum. Hanc autem mediam marcam, quilibet tenebitur dare ante actum, alias si non dederit, scampna sibi non preparentur.

De locis magistrorum infrascriptorum.

15. Anno Domini MCCCCL^{mo}, vicesima quinta die mensis ianuarii, ad instanciam magistri Pauli de Cracovia, professoris sacre theologie, convocacione Universitatis facta per magistrum Benedictum Hesse de Cracovia, professorem sacre theologie, protunc dicte Universitatis Studii Cracoviensis rectorem, sub hac forma: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora XXII in stuba maiori Collegii artistarum ad sopiendam differenciam et discordiam inter venerabiles viros magistros et sacre theologie professores Iohannem de Dambrowka, ex una et Paulum de Cracovia, parte ex altera, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur magistris theo-

[1] Postanowienie to było następstwem powziętej 9 tegoż miesiąca przez Kollegjum większe uchwały w sprawie posiadania biretów przez nowowstępujących do Kollegjum większego i mniejszego magistrów. «Conclusum est — głosiła ta uchwała — per doctores et magistros et decanos, ut peramplius ullus eligatur ad Collegium maius, nisi actu habeat verum thabardum. Si autem talis thabardum non habuerit, tamdiu suspendatur a salario et ab omni emolumento Collegii, quod ex collegiatura consequi poterit. In minori autem Collegio post eleccionem infra duos menses habeat thabardum, quod si non habuerit, careat salario et emolumento, quod circa collegiaturas consequetur. Magistri vero et promoti si contravenerint huic statuto, in eleccionibus collegiaturarum puniantur pro qualibet eleccione per tres marcas» (*Statuta antiqua Collegii Maioris* ed. Szujski w *Archiwum do dziejów lit.* I 17). Osobna uchwała, powzięta tegoż dnia przez Uniwersytet, wzbraniała obierać na dziekana wydziału *artium* magistra, nieposiadającego «dobrego i prawdziwego biretu» (Muczkowski, *Statuta*, str. XXVIII—IX).

logie, doctoribus iuris et decanis facultatum. Dictus magister Paulus affirmabat se habere locum ante magistrum Iohannem iuxta statuta facultatis theologie, cum prius eo promotus fuerit. In quo et petebat se ipsi magistro Iohanni preferri. Magister vero Iohannes allegabat ex adverso, dudum, antequam ipse magister Paulus promotus fuerat, locum sibi assignatum et legittime datum per facultatem theologicam ante magistrum Isaiam[1], magistro Paulo priorem. In quo eciam petebat se conservari. Universitas vero hincinde racionibus examinatis et digestis, conclusionem alias per facultatem theologicam factam super loco magistri Iohannis predicti roboravit et confirmavit, diffinivit et sentenciavit, ut magister Iohannes de Dambrawka locum sibi per facultatem assignatum, alias reservatum et datum ante magistrum Isayam obtineat et hanc sentenciam in scriptis inter alias conclusiones redegit[2], aliquorum per cedulam, ut assolet, vocatorum, absencia non obstante. Presentibus venebilibus viris et magistris: Iohanne de Kathi, Paulo de Pyskowicze, Mathia de Labyschin, Iacobo. de sancta Heduigi preposito, professoribus sacre theologie, Michaele de Schidlov, Stanislao de Lyschino, scolastico Sandomiriensi, Gregorio de Mischlawicze[a], Michaele de Crosna, Alberto de Lyschecz, Andrea de Sadowie, decretorum[b] doctoribus, Iohanne de Schlupcza, decano facultatis arcium.

De facultate medicine et de lectore eiusdem.

16. Anno Domini M quadringentesimo L^mo^, XXX mensis iulii, in rectoratu magistri Benedicti Hesse de Cracovia, sacre theologie professoris et canonici Cracoviensis, convocacione facta sub hac forma: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad providendum de facultate medicine et de lectore eiusdem facultatis, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur magistris theologie, doctoribus iuris, promotis et collegiatis. Conclusum est, quod magister Bernardus Hesse de Cracovia, medicine doctor, habeat lecturam medicine, de qua habebit XX marcas iuxta statutum desuper confectum et quod ipse legere tenebitur in Collegio artistarum. Occasione sive racione domus Collegii medicorum, quam pro hac vice non vult inhabitare, Universitas tenebitur sibi dare IIII^or^ marcas et exinde Universitas providere tenebitur de Collegio medicorum.

---

[a] *Sic.* [b] doctorum *rkps.*

[1] Izajasz, augustjanin, zmarły w aureoli świętości.
[2] Rzeczywiście w spisie profesorów teologji z XV w., ogłoszonym przez Szujskiego, J. Dąbrówka idzie przed Pawłem z Krakowa (Szujski, *Statuta theologicae facultatis* w *Archiwum do dziejów lit.* I 86).

De incorporacione ordinis fratrum Predicatorum.

17. Anno, quo supra, XXVIII mensis augusti, in rectoratu magistri Benedicti Hesse de Cracovia, sacre theologie professoris, canonici ecclesie Cracoviensis et rectoris[a] Universitatis Studii Cracoviensis, convocacione sub hoc tenore facta: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilis viri fratris Iacobi de Bydgostia, professoris sacre theologie ac prioris mona(s)therii sancte Trinitatis, sub pena non contradicendi, prout diligitis bonum Universitatis. Detur magistris theologie, doctoribus iuris, promotis et collegiatis. In qua convocacione idem venerabilis vir frater Iacobus etc. hanc subiunxit peticionem. Quemadmodum in aliis Universitatibus, ut in Parisiis, Colonia etc. fratres ordinis Predicatorum sunt incorporati et adinstar illarum Universitatum petunt et postulant, ut fratres ordinis Predicatorum ad incorporacionem admittentur Universitati. Super qua postulacione et peticione magistri et doctores vicibus duabus convocati et bene deliberati, incorporacionem fratrum dictorum Predicatorum admiserunt Universitati, sub hac forma. Placet Universitati incorporacio conventus ordinis sancti Dominici, sub his modis. Primo quod unusquisque predicti ordinis frater studere vel promoveri in Universitate nostra cupiens aut promotus incorporari volens, prestet iuramentum consuetum rectori pro tempore existenti. Secundo, quod quilibet promoveri volens in aliqua facultate, promoveatur secundum statuta illius facultatis, promotus autem legittime in ordine petat se recipi ad illam facultatem iuxta statuta illius facultatis. Magister vero in theologia promotus in eodem ordine petat totam Universitatem pro sua huiusmodi recepcione. Et racione istarum conclusionum predictus venerabilis frater Iacobus etc. petivit se recipi et admitti pro magistro in theologia et sibi locum dari, quod et factum est, postquam tamen prius actum fecerit in Universitate sollemnem, quemadmodum alii magistri professores et doctores, aliunde ab aliis Universitatibus venientes, [ex] consuetudine admittuntur[1].

---

[a] rectore *rkps.*

[1] W statutach wydziału teologicznego z 1521 r. rozciągnięto tę uchwałę na wszystkich zakonników; por. statut De incorporatione fratrum religiosorum: «...quod si quis ex religiosis, ut maiorem occasionem discendi atque divinam scripturam docendam habeant, promoveri optaverint, benigne suscipiantur sub eadem forma ac statutis, sub quibus alii clerici saeculares admittuntur. Itaque primo placuit, ut si cuiuscunque ordinis frater studere aut promoveri in Universitate nostra, vel promotus alibi incorporari voluerit, praestet iuramentum consuetum rectori Universitatis. Hoc idem intelligendum est de noviter ad studia venientibus et non inscriptis in album alias intitulatis» (Szujski, *Statuta theol. fac.*, str. 76—7).

De domo ordinarii in iure canonico[1].

18. Tercia die novembris anno Domini M⁰ quadringentesimo quinquagesimo primo in plena doctorum et magistrorum omnium facultatum decanorum et collegiatorum convocacione, venerabilis vir magister Iohannes de Elgoth, decretorum doctor, scolasticus et canonicus Cracoviensis, domum suam inter ecclesiam sancte Marie Magdalene et Collegium canonistarum immediate sitam, suis propriis sumptibus in muris erectam, licet in solo seu area Universitatis fundatam, dicte Universitati libere et liberaliter resignavit, dedit et contulit totaliter, nihil iuris sibi aut suis successoribus reservando. Pro quo predicta Universitas sibi gracias, quas maiores potuit, retulit et gratifice fecit

19. In eadem convocacione prescripta Universitas, pro iuramento facultatis canonice bene deliberata, conclusit et firmiter statuit inviolabiliterque tenendum sanctivit, ut in antea pro lectoribus in iure canonico recipiantur viri periti et ingeniosi, eloquentes et tradituri, diligenciam et affectum ad labores habentes, per quos facultas dicta canonica proficeret et exinde ipsa Universitas decorem et augmentum reportaret. Quorum, si quispiam per Universitatem electus et labori scole illius deputatus, segnis et indiligens et perfunctorius in suo labore esset repertus, ita quod ex ipsius labore scola prefata canonica non proficeret, Universitas iam dicta, premissa trina monicione canonica, si se non emendaret, habebit liberum posse huiusmodi segniter laboranti et non proficienti, salarium sibi deputatum in pecuniis aut in sui beneficii decimis arestare et alterum magistrum utilem Universitati eligere et ad locum suum ponere, ipsius contradictione aut contumacia sive iniura non obstante. Et quia lector ordinarius inter huiusmodi lectores est primus et precipuus, placuit prescripte Universitati, ut ceteris sit diligencior et sua opera alios ad diligenciam provocet et laborem, secundum dictamen statutorum legat una hora cum media, disponat fieri sepius repeticiones propter studentum exercitacionem et profectum, singulis diebus legibilibus legat diligenter, [a]non perfunctorie[a], non faciat sibi festivitates de non festivitatibus, nec querat occasiones aliquas quominus legeret, quoniam sic per suam negligenciam daret omnibus aliis lectoribus occasionem et causam scolas negligendi, sub pena in eodem statuto prescripta.

20. Decima octava die mensis marcii anno Domini MCCCC quinquagesimo secundo, facta convocacione per cedulam omnium

---

[a-a] nam perfunctores *rkps.*

[1] Główny (zwyczajny) profesor prawa otrzymywał z fundacji Uniwersytetu 40 grzywien, ustanowionych na żupach bocheńskich (*Cod. dipl.* I nr 71), z obowiązkiem czytania 1 i 2 księgi dekretaljów.

doctorum, magistrorum, decanorum omnium facultatum et collegiatorum utriusque Collegii ad audiendam peticionem magistri Alberti de Lysecz, decretorum doctoris, eo grato se exhibito de lectura iurium novorum [1] per Universitatem sibi assignata, insuper petenti pro commodo sibi assignando. Universitas predicta considerans, quod hoc est racioni consonum, ut qui habet principale, haberet et accessorium, predicto magistro Alberto, veluti iam collegiato et salariato. dedit, contulit et assignavit commodum, quod tunc inhabitabat dominus Andreas de Sadowye, decretorum doctor. Quod sibi debet evacuari a commutacione immediate sequenti a festo Pasche proxime futuro, unacum cellario, nisi ipso communitas Collegii illius canonistarum indigeret.

21. In rectoratu magistri Nicolai de Kalis, decretorum doctoris, iuris canonici lectoris ordinarii, anno domini MCCCCLIII, die XVIII mensis maii, in stuba communi Collegii canonistarum hora XX, facta convocacione omnium doctorum et decanorum omnium facultatum, primo conclusum est, quod deinceps statuta de racione per precedentem rectorem sequenti rectori facienda et de reponendis et conservandis pecuniis Universitatis in una cista communi sub clavibus rectoris et decanorum etc. in effectum et realiter practicetur.

22. Item ibidem eodem tempore compertum est ex pluribus statutis aliis, quod in libro statutorum sub titulo de racione decani arcium per scriptorem est erratum in verbo «facultatis» et conclusum, quod loco «facultatis» scribatur «Universitatis» et ita practicetur more omnium aliarum facultatum [2].

23. Item ad providendum de provisore domus burse pauperum canonistarum et officiorum altaris in ecclesia beate Marie Magdalene per olim magistrum Iacobum de Zaborow, decretorum doctorem [a], dotati [3], conclusum est, ut privilegia et quecumque alia munimenta burse

---

[a] doctore *rkps.*

[1] Stare prawa obejmowały dwa podstawowe zwody prawa kanonicznego, mianowicie dekrety, zebrane w trzech księgach w XII w. przez włoskiego kamedułę Gracjana, oraz dekretalja, zestawione w pięciu księgach z polecenia papieża Grzegorza IX w 1234 r. przez dominikanina R. de Pennaforte; prawa nowe t. zw. szóstą księgę dekretaljów papieża Bonifacego VIII z 1298 r. oraz constitutiones Clementinae papieża Klemensa V z 1313 r.

[2] Dotyczący ustęp o składaniu rachunków przez dziekana (De racione facienda per decanum) brzmiał: «Quod in antea decanus antiquus, decano novo duobusque magistris eidem ad assistendum coellectis, infra mensem, post finem sui officii, lucidam, singulorum perceptorum et expensorum ex parte facultatis faciat racionem, sub pena prestiti iuramenti. Et quod in tali racione excreverit, ad fiscum Universitatis (tu dawniej musiało być facultatis) pro utilitate eius, singulis computatoribus presentibus, reponatur» (Muczkowski, *Statuta*, str. XXVI).

[3] Uchwała ta pozostawała w związku z erygowaną w 1441 r. przez doktora

et altaris predictorum de manibus executoris testamenti et ultime voluntatis prefati magistri Iacobi etc., qui dicunt esse magister Benedictus Hesse de Cracovia, Paulus de Zathor, [a]reportentur et requirantur[a] cum effectu.

24. Item ibidem magister Michael de Crosna, decretorum doctor, promisit et obligavit se reponere in manibus rectoris infra unum mensem omnia et singula privilegia et munimenta altaris per olim dominum Petrum de Crosno, decretorum doctorem, in capella beate Marie Magdalene dotati [1].

25. Item anno, quo supra, die vero XII mensis septembris, in stuba communi Collegii artistarum, facta convocacione doctorum et decanorum omnium facultatum et collegiatorum ad consulendum et deliberandum in causa per magistrum Michaelem de Crosna, decretorum doctorem, etc. pro quibusdam pretensis X marcarum mota, conclusum est, ut eadem causa contra prefatum magistrum Michaelem defendatur impensis et expensis Universitatis, attento maxime, quod de pretensis X marcarum et earum promissione aut convocacione super hac facta in libro conclusionum Universitatis non constat. Sed dicatur pretensa promissio per quosdam facta fuisse de pecuniis lectoris ordinarii iuris canonici, tunc absentis, eo non condemnato nec convicto, sed nec vocato. Et ne forte doctores et magistri litibus ocupati in laboribus scolasticis impediantur etc., ad dirigendam causam predictam deputavit tunc Universitas magistros et doctores, dominos Nicolaum de Kalis, [b]tunc rectorem[b], Nicolaum Bylyna, decanum theologie facultatis et Iohannem Dambrowka. Presentibus doctoribus et magistris pluribus et illis specialiter, qui in prothocollis notarii circa constitucionem sindicorum in hac causa continentur.

26. In rectoratu magistri Iohannis de Dambrowka, professoris sacre theologie, decretorum doctoris, custodis ecclesie Kelcensis et canonici sancti Floriani, quarta mensis aprilis anno Domini millesimo 454, facta convocacione, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba maiori Collegii canonistarum ad tractandum et consulendum de et super pluribus Universitatis negociis et precipue Collegium predictum canonistarum con-

---

a-a reportatur et requiratur *rkps.* b-b *Wykreślone w rkpsie.*

Jakóba z Zaborowa († 1449 r.) altarją Wniebowzięcia Matki Boskiej i świętych Jakóba, Łazarza i Marty w kościółku Marji Magdaleny (Zaborowski był jej prebendarjuszem), z której czynszu 14 grzywien przeznaczył był fundator 12 grzywien na uposażenie altarysty — miał być nim zawsze student kanonów a zarazem kapłan, — pozostałe zaś 2 grzywny na zakupno «leguminibus ad bursam canonistarum seu pauperum» (*Cod. dipl.* II nr 106).

[1] Przywilej ten nie dochował się w aktach uniwersyteckich.

cernentibus et ad audiendam peticionem magistrorum collegiatorum novi Collegii[1], prout diligitis bonum Universitatis prescripte et pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et decanis omnium facultatum, ex parte rectoris. Conclusa sunt infrascripta de unanimi omnium consensu et voluntate: primo ne Universitas in censibus cameralium eiusdem Collegii canonistarum paciatur, ut alias passa est detrimentum. De cetero procurator Universitatis generalis debet commoda dicti Collegii locare et convenire censumque ab omnibus inhabitantibus exigere, demptis lectoribus ibidem per se inhabitantibus. Nec illud Collegium debebit alius regere, nisi aliquis ex eisdem lectoribus, ipsum Collegium per se inhabitantibus.

Secundo petentibus collegiatis novi Collegii responderi sibi ex statuto et consuetudine de pecuniis ipsorum antecessoribus dari solitis, conclusum est et sanctitum, ut [a]de cetero[a] Universitas a dacione huiusmodi pecuniarum collegiatis novi Collegii sit libera et penitus absoluta, nec amplius huiusmodi onere et servitute sit gravata et reputata censualis, cum ad hunc censum solvendum nec statuto aliquo nec consuetudine sit obnoxia.

Tercio conclusit causam appellacionis per magistrum Michaelem de Crosna, decretorum doctorem, interpositam contra monicionem rectoris, usque ad calculum sentencie prosequi et penam ab eodem cum effectu exigi, tanquam a temere appellante contra privilegia Universitatis et statuta.

Quarto eadem conclusit Universitas, ut magister Martinus de Brzostkow lectionem in iuribus antiquis post prandium legat et continuet et pro rata temporis suorum laborum salarium de fisco Universitatis recipiat secundum disposicionem statuti de surrogato canonici Cracoviensis.

Quinto novellam super quinque libros decretalium emendatam conclusit et rectorem cum ordinario lectore ad emendam et formaliter contrahendam deputavit [et] solvendam de fisco Universitatis.

27. In rectoratu eiusdem, occurrendo neglectui laborum in facultate arcium, rector cum facultate canonica consensu concordi concluserunt, magistrum Iacobum de Lyssow ad licenciam in decretis non admitti, nisi salva laborum facultatis arcium integritate. In sui igitur admissione ad licenciam in decretis predictus magister de Lissow in manibus rectoris coram prescripta canonica facultate promisit bona fide

---

[a-a] *Pierwotnie w tekście* decretum, *poczem wyraz ten współczesna ręka przekreśliła i nadpisała* de cetero.

[1] Tak zwano początkowo powstałe w 1449 r. Collegium minus (por. akt erekcyjny tego kollegjum w Szujskiego *Założeniu i urządzeniu Collegii Minoris* (*Archiwum do dziejów lit.* I 95—6).

Universitatem in suis laboribus non colludere aut quovismodo fraudare, sed iuxta condicionem sue collegiature tunc habite et in antea cuiuscumque alterius habende, fideliter laborare, legendo, exercitando, disputando ordinarie et disputaciones ordinarias visitando in suo ordine, quemadmodum et ceteri collegiati, nec vicarium sive substitutum loco suo ponere aut dispensacionem aliquam ab Universitate seu rectore petere, sed penitus sicut et quilibet alius collegiatus per se laborare et in nullo se eximere seu aliis preferre, nec contra statutum desuper factum promocionem ulterius acceptare, sub privacione sue pretaxate collegiature. Presentibus Michaele de Schidlow, Nicolao Spiczmer, Nicolao Kalis, Michaele Crosna, Paulo Zathor etc.

28. In rectoratu magistri Benedicti Hesse de Cracovia, sacre theologie professoris, canonici Cracoviensis, anno Domini MCCCCLIIII°, penultima mensis iulii, facta convocacione sub hac forma: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora XXIII in stuba communi magistrorum collegii artistarum ad audiendam relacionem dominorum electorum ab Universitate, sub pena obediencie [et] non contradicendi. Detur magistris theologie, doctoribus iuris et medicine, decanis facultatum, promotis et collegiatis. Post relacionem venerabilis viri domini Gregorii, decretorum doctoris, archidiaconi Leopoliensis [1] cum magistro Alberto de Lysszecz etc., conclusum est ex unanimi consensu omnium, nullo contradicente, [ut] a monitorio et monicione procuratoris plebani sancte Anne appellacio ab eodem monitorio diu facta per dominum doctorem Gregorium meliori modo conciperetur, partique adverse insinuaretur et adhesio capituli proxima feria sexta [2] peteretur. Et ad eandem peticionem electus fuit Gregorius doctor et petitus et quem ipse vellet inter magistros assumere, hii secum haberent transire His peractis deberet de nuncio speciali et procuratore ad Romanam curiam dirigendum provideri.

29. In rectoratu eiusdem rectoris anno Domini MCCCCLIIII, die Solis quarta mensis augusti, facta convocacione sub hac forma: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum super conclusis in proxima convocacione factis, sub pena obediencie et non contradicendi. Detur magistris theologie, doctoribus iuris et medicine, decanis facultatum, promotis et collegiatis utriusque Collegii. Et quia rector Universitatis, doctores et magistri per quoddam monitorium de curia Romana sunt moniti, ne igitur rector, qui est caput Universitatis et ceteri

---

1 »de Mislovicze« por. zap. nr 39.
2 3 VIII.

doctores turbarentur et molestarentur, nam omnia membra corporis ad caput tuendum et defendendum tenentur, conclusum est ex unanimi consensu, nullo contradicente, dempto magistro Iohanne Dambrowka etc., quod ab illa monicione appellarent et unus procurator quanto cicius expediretur et dirigeretur in curiam Romanam ad defendendam causam eandem, que vertitur inter rectorem, doctores et magistros, ex una et plebanum sancte Anne, ex altera[1] et de fisco[a] et pecuniis Universitatis tam pro procuratore, quam eciam pro litibus debet impendi, ne causa propter defectum pecunie in aliquo negligatur.

30. Item facta alia convocacione VII mensis augusti sub hac forma: Magister reverende et domine doctor. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad constituendos procuratores in curia Romana et ad alia tractanda, sub pena obediencie et non contradicendi. Detur magistris theologie, doctoribus iuris et medicine, decanis facultatum, promotis et collegiatis Collegii utriusque. Conclusum est ex unanimi consensu, nullo contradicente, ut Derslaus de Karnycze, baccalarius iuris canonici et in artibus, ad eandem causam defendendam mitteretur, qui et constitutus est procurator una cum magistro Andrea Strzezuch. Cui Derslao Universitas pro expensis XXIV^or florenos annuatim dandum determinavit si et[b] in quantum stare posset. Si autem non, tunc XXX florenos aut XXXII. Item ibidem conclusum fuit, ne propter mutaciones rectorum et decanorum et convocaciones Universitatis causa eadem periclitaretur propter defectum pecunie. Commissa est eadem causa magistro Paulo Pyszkowsky, Iohanne de Slupcza, professoribus sacre theologie et magistro Nicolao Lanka, procuratori Universitatis, qui omnes tres habent providere de pecuniis et de fisco Universitatis ad tuendam causam et eciam de eadem tractandi.

31. Considerantes quomodo venerabiles viri domini prelati et canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis ac totum capitulum una cum consensu reverendissimi patris domini et domini Sbignei Dei gracia episcopi Cracoviensis etc. domum burse pauperum canonistarum Universitati graciose contulerunt et incorporaverunt[2]; cum igitur eadem domus

---

[a] fiscis *rkps.* [b] ad *rkps.*

[1] Spór Uniwersytetu z proboszczem św. Anny, magistrem Janem Progerem wybuchł z powodu nietrzymania przez tegoż u św. Anny w myśl dawnego zwyczaju dwu wikarjuszów: jednego z językiem polskim, drugiego z niemieckim. Sprawa ta, sądzona pierwotnie przez oficjała krakowskiego a zarazem profesora Jana Elgota, wypadła na korzyść Uniwersytetu, później jednakowoż na skutek apelacji Progera do kurji rzymskiej, przybrała tamże niekorzystny obrót (por. *Codex dipl.* II nr 174).

[2] Kiedy kapituła krakowska ofiarowała ten dom na bursę dla jurystów

in suis edificiis nimis ruinosa existit, ita quod fere nullus studentium eandem inhabitare poterit. Ne igitur propter defectum inhabitancium et ruinam domus aliqualis daretur occasio dominis prelatis et canonicis ad postulandam eandem domum, undecima mensis septembris facta convocacione sub hac forma: Venerabilis magister et domine doctor. Sitis hodie hora XX in Collegio canonistarum ad providendum de lectore ordinario et ad tractandum quedam ardua eandem facultatem concernencia, sub pena non contradicendi, prout diligitis bonum Universitatis. Detur magistris theologie, doctoribus iuris et medicine, decanis facultatum. Conclusum fuit ad reformandam eandem domum in muris et structuris, ut studentes in eadem inhabitare et morari possint, Universitas pro hac vice dare deberet triginta marcas de fisco Universitatis ad manus venerabilium virorum magistri Nicolai de Kalis, magistri Pauli de Zator, doctorum in decretis et canonicorum, qui ex ista pecunia domum eandem in muris et structuris edificare deberent.

32. Quintadecima mensis iunii[1], facta convocacione in Collegio canonistarum, magister Stanislaus de Schadek in eadem convocacione contra magistrum Nicolaum Ligatoris de Cracovia proposuit, quomodo villam suam Zyczyna[2] dampnificasset et iudicialiter condempnatus fuisset, ut villa spoliaretur pro penis. Conclusum fuit et iniunctum, ut magister Nicolaus pro libertate eiusdem ville laboraret, alias omne dampnum, quod Universitati immineret ex sua negligencia, omne dampnum Universitati deberet refundere.

33. In rectoratu venerabilis domini Iohannis de Pnyew, decretorum doctoris, archidiaconi Cracoviensis, die Saturni XVII mensis iulii de anno Domini MCCCCLVI[to], prehabita convocacione sub hoc tenore verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad tractandum de quibusdam negociis Universitatem concernentibus, prout bonum Universitatis predicte diligitis et [sub] pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, magistris collegiatis et decanis omnium facultatum, ex parte rectoris. Omnium de consensu unanimi et voluntate

(inaczej zwana grochową) przy ul. Kanoniczej — o której pierwszą wzmiankę spotykamy w dokumencie Jakóba Zaborowskiego z 25 II 1441 (*Cod. dipl.* II nr 106), a nie, jak pisze Morawski (*Hist. Uniw.* II 345), w 1451 r. — nie wiadomo. W 1469 r. 28 II Uniwersytet rezygnuje z tego domu, w zamian za odstąpiony przez kapitułę plac za Kollegjum większem (*Cod. dipl.* II nr 224).

[1] Zapewne w 1455 r.

[2] Wieś Sidzina, a raczej jej część, zakupiona w 1445 r. przez doktora Jakóba z Zaborowa, stanowiła uposażenie kollegjata mniejszego, który był obowiązany «ad unum actum in quacumque facultate in dicto Collegio per singulas commutationes explendum per se, vel per alium» (*Cod. dipl.* II nr 148 z 7 X 1448 r.).

est conclusum. Primo pro impetranda ratificacione a Sede apostolica incorporacionis duarum parrochialium ecclesiarum sancti Nicolai extra muros Cracovie et beate Marie Magdalene in villa Dzerzanszna diocesis prefate pro ipsa Universitate per reverendum in Christo patrem dominum Thomam episcopum Cracoviensem modernum[1] etc. [donatarum], quod constitueretur procurator in forma nomine Universitatis frater Andreas Oszka de Thynyecz ordinis sancti Benedicti, diocesis eiusdem, de licencia sui abbatis speciali sibique darentur centum floreni hungaricales de fisco Universitatis eciam in mutuum recipiendi et quod obligaret ipsam Universitatem pro mediis fructibus occasione ratificacionis incorporacionis predicte, vel quantum camera apostolica exegerit, a tempore adepte possesionis ipsarum ecclesiarum infra certum tempus competens solvendum. Quos centum florenos idem frater Andreas Oszka de manu magistri Nicolai Lanka, procuratoris Universitatis predicte, realiter recepit, promittens easdem litteras ratificacionis expedire. In casu quoque quo non expediret, dictos centum florenos Universitati restitueret, dempto impedimento et periculis viarum racionabiliter probabilibus.

Item in eadem convocacione fuit et est conclusum nemine contradicente, excepto magistro Dambrowka, ut idem frater Andreas Osska in causa, quam habet Universitas diu ventilatam cum magistro Iohanne Prager[2], plebano sancte Anne Cracovie, constitueretur in procuratorem nomine Universitatis ad agendum, defendendum et concordandum in forma iuxta informacionem Universitatis et ut decem floreni pro eadem causa et decem alii pro via darentur eidem.

34. Prefati domini Iohannis de Pnyew in rectoratu, anno, quo supra, die vero XVI mensis augusti, facta convocacione sub hac forma verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie XX hora in stuba communi magistrorum in Collegio artistarum ad consulendum et providendum de negociis Universitatem tangentibus, sub pena non contradicendi. Detur magistris theologie, doctoribus iuris et medicine et decanis facultatum, ex parte rectoris. De unanimi consensu et voluntate est conclusum, dempto magistro Dam-

[1] Prawo prezenty do probostwa św. Mikołaja za murami miasta otrzymał Uniwersytet 14 V 1456 r. od opata tynieckiego Macieja Skawinki, chcącego przyjść z pomocą materjalną mistrzom, którym — jak brzmi dokument nadawczy — «non ad plenum sufficiunt pristini reditus et proventus» (*Cod. dipl.* II nr 183).

W niecały miesiąc później (12 VI) biskup krakowski Tomasz Strzempiński, były profesor, zatwierdzając to nadanie konwentu tynieckiego, równocześnie ofiarował Uniwersytetowi prawo prezenty do kościoła parafjalnego pod wezwaniem Marji Magdaleny we wsi Dzierzążni (*Cod. dipl.* II nr 184).

[2] Por. wyżej zap. nr 29.

browka, ut Universitas in causa, quam habet cum magistro Iohanne Proger, plebano sancte Anne Cracovie, magistrum Andream Grzimala de Poznania, constituendo in procuratorem in forma ad agendum, defendendum et concordandum, mittat curiam Romanam et ad causam huiusmodi et ad alia relevamina Universitatis, [quem] centum florenis ungaricalibus providebit. De quibus centum florenis idem magister Grzimala per tres florenos sibi recipiat singulis mensibus, alias quolibet mense ad expensas tantum ad tempus semestre.

35. In rectoratu secundo prefati venerabilis viri domini Iohannis de Pnyew anno Domini MCCCC quinquagesimo septimo, die Veneris XI mensis februarii, convocacione sub hoc tenore verborum facta: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum de quibusdam negociis arduis Universitatem tangentibus, sub pena non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et decanis, ex parte rectoris. De unanimi consensu et voluntate omnium, preter magistrum Iohannem Dambrowka, conclusum est, dandum esse centum florenos per Universitatem pro expedicione litterarum sive incorporacione duarum ecclesiarum Universitati predicte facta et solvendis mediis fructibus camere apostolice de huiusmodi ecclesiis provenientibus.

36. Item anno, quo supra, Lune XIV mensis februarii, sub rectoratu prefati domini Iohannis, convocacione facta super hac forma verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in Collegio iuristarum in stuba communi ad tractandum et diffiniendum super appellacione doctoris Alberti Lyszoczky, plebani in Luborzecza, a processibus super contribucione regia de media taxa fructuum parochialis ecclesie sue predicte danda, per eum interposita, sub pena non contradicendi, prout diligitis bonum Universitatis promovere. Detur omnium facultatum decanis, ex parte rectoris. Conclusum est, quod Universitas habendo superius subportatum predictum dominum Albertum plebanum, solvat duas partes occasione contribucionis predicte de ecclesia in Luborzecza prefata, sub condicione protestacionis istius, videlicet quod hec postea in debiti necessitatem non contrahatur, cum ad id privilegiis sibi suffragantibus Universitas ipsa non teneatur.

37. Rectoratus magistri Ioannis de Dambrowka anno Domini MCCCCL° nono, quarta aprilis, ipso die videlicet Ambrosii, sub rectoratu magistri Iohannis de Dambrowka, convocacione facta sub cedula more solito: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba maiori collegii artistarum ad tractandum, consulendum et concludendum super pluribus defectibus in Universitate

se afferendis, prout diligitis bonum eiusdem Universitatis et pena non contradicendi.

Conclusa sunt infra scripta.

In primis, quod omnes decani et singuli, a magistro Mathia de Szanzpow [1], decano moderno incipiendo, faciant racionem debitam rectori cum decanis de suis decanatibus, nihil penitus ipsis auctoritate propria defalcando, pro ipsorum pretensis debitis; sed sub ipsis debitis, si que tenetur ipsis Universitas, ipsam Universitatem requirant [2].

In crastino quinta aprilis magister Mathias de Sanszpow [a] fecit debitam de suo decanatu racionem et pecunia reposita est ad fiscum communem. Clavis eciam data est decano facultatis canonice. Magister Andreas de Cozlye [3] dixit, se fecisse racionem magistro Alberto de Oppatow, medicine doctori, in qua dedit sex marcas magistro Alberto de Oppatow, quas ipse magister Andreas tenetur Universitati.

Magister Albertus de Oppatow [4], medicine doctor, faciet [b] racionem Universitati de his sex marcis et de decanatu suo et de magistrandis decemseptem et de baccalaureandis totidem; summa omnium XXX cum II marcis.

Magister Andreas Grzimala [5] faciet racionem de suo decanatu de duobus examinibus dominorum baccalaureorum. Et consequenter alii decani precedentes similiter facient racionem rectori et decanis secundum informacionem procuratoris Universitatis, qui facere eam singulis commutationibus neglexerunt, prout tenebantur statuto Universitatis desuper facto et inter statuta dicte Universitatis reposito

Conclusum insuper est, ut magister Iohannes Zaczkowsky, qui longo absentatur tempore, ad Universitatem reddeat infra tres menses Qui si redire monitus neglexerit, collegiatura sua alteri conferatur cum effectu, ipsius absencia non obstante. Et in crastino monitus est magister Stanislaus de Pleschow gerens vices suas in bursa ipsius retro Collegium [6], ut suos moneat procuratores, quatenus sibi intiment huiusmodi conclusionem per Universitatem factam.

---

[a] Savszpow *rkps.*

[b] *Pierwotnie* fecit, *poczem współczesna ręka przekreśliła i nadpisała* faciet.

[1] Maciej z Sąspowa był w półroczu zimowem 1458/9 r. dziekanem artystów.

[2] W sprawie rozliczeń dziekanów por. Muczkowski, *Statuta*, str. XXVI.

[3] Dziekan artystów w pół. let. 1457 r.

[4] Dziekan artystów w pół. zim. 1457/8 r.

[5] Dziekan artystów w pół. let. 1458 r.

[6] Bursa «*retro Collegium*», zwana inaczej *Divitum*, przytykała do ul. Gołębiej. Pierwszą o niej wzmiankę posiadamy w akcie z 1442 r. (*Cod. dipl.* II nr 112), a nie, jak podaje Morawski, z 1447 r. (*Hist. Uniw.* II 348). W 1476 r. zamieniona na siedzibę kollegjum mniejszego.

Insuper conclusum est, ut collegiati maioris Collegii reponant et restituant Universitatem in possesionem ordinis, ritus et consuetudinis ab initio fundacionis eiusdem Collegii maioris institutorum et observatorum in mensa communi tenenda, statutis et aliis cerimoniis observatis et ab inicio tentis, non obstante absentia magistri Iohannis Zaczkawsky.

38. Decima mensis octobris anno Domini MCCCCLIX°, occurrendo neglectui laborum in facultate artis[a], vicecancellarius[1] cum facultate medicine consensu concordi concluserunt, magistrum Iohannem de Ilkus ad licenciam in medicina non admitti, nisi salva laborum facultatis artium integritate. Peracto igitur examine in sua ad licenciam in medicinis admissione predictus magister Iohannes de Ilkus, collegiatus regalis, in manibus vicecancellarii coram prescripta facultate medicine promisit bona fide Universitati in laboribus non colludere aut ipsam quovismodo fraudare, sed iuxta condicionem sue collegiature tunc habite et inantea quovismodo alterius cuiuscunque habende fideliter laborare, legendo, exercitando, disputando ordinarie et disputaciones ordinarias visitando in suo ordine, quemadmodum et ceteri collegiati, nec vicarium seu substitutum loco suo ponere aut dispensacionem aliquam ab Universitate seu rectore postulare, sed penitus, sicut et quilibet alius collegiatus per se laborare et in nullo se eximere seu aliis preferre, nec contra statutum desuper factum promocionem ulteriorem acceptare, sub privacione sue pretaxate collegiature. Presentibus Bothkone Petro et Alberto de Oppatow, doctoribus medicine Scriptum manu propria vicecancellarii.

39. Anno Domini MCCCCLX, die Martis septima mensis octobris, venerabilis dominus Gregorius de Mislowicze, decretorum doctor et archidiaconus Leopoliensis, vicerector venerabilis domini Alberti de Liszecz, decretorum doctoris, principalis rectoris, convocacione facta dominorum doctorum actu regencium et legencium in iure canonico super licencia obtinenda prefati domini Alberti de Liszecz. Qui presentes tunc convenerunt et examinatis eorum vocibus, quorundam denegancium dictam dari licenciam, licet ex causis legittimis et racionabilibus, considerantes quod iusta petentibus non est denegandus assensus, instante prefato domino Alberto de necessitate eum ad hoc provocante et compellente, dedit[b] sibi licenciam, ut talis sit locum tenens infra hinc et festum sancti Stanislai in maio[2]. Ita tamen ut provideat

---

[a] *Sic.* [b] *scil. Universitas.*

[1] Wicekanclerzem Uniwersytetu był wtedy Jan Dąbrówka (por. Fijałek, *Studja do dziejów Uniw. krak.*, 1898, str. 13).
[2] 8 V.

cure animarum in ecclesia[1] et lectorem loco sui constituerit iuxta privilegium eidem ecclesie et lectori pro tempore existenti concessum. Presentibus magistro Andrea de Wylna, canonico Vilnensi, Gregorio de Przybyslawicze[a], Iacobo de Liszecz, Gnesnensi clerico et laico[b] et Nicolao de Wyelyczka Cracoviensis diocesis.

Que lectiones legi possunt et computabuntur in bursa Hungarorum.

40. Anno Domini MCCCCLXIV, in rectoratu venerabilis domini magistri Nicolai de Kalis, decretorum doctoris, canonici Cracoviensis, die ultima mensis aprilis, in loco infrascripto in plena congregacione dominorum decanorum, doctorum et magistrorum collegiatorum omnium facultatum ad hoc specialiter convocatorum per scedulam seu cartam tenoris infrascripti: Venerabilis domine doctor et magister. Sitis hodie hora XX in Collegio iuristarum et in stuba mea ad consulendum et ordinandum de lectionibus et aliis agendis et faciendis in Collegio novo in platea sancti Francisci[2], prout diligitis bonum Universitatis nostre et sub pena non contradicendi. Detur dominis decanis, doctoribus et collegiatis omnium facultatum, ex parte rectoris. Conclusum est nemine contradicente, quod in prefato collegio legatur quartus liber decretalium vel alius horis competentibus absque impedimento aliarum lectionum eiusdem canonice facultatis, vel saltim sabbatis, vigiliarum et festivis diebus ad populum et canicularibus; item ordinaria medicine et per baccalarium eiusdem facultatis; item quod in artibus ibidem legant et disputent magistri carentes horis et locis in Collegio artistarum; item quod fiant ibi disputaciones extraordinarie[c] magistrorum et baccalariorum et alii actus Universitatis et in omnibus facultatibus promociones ad voluntatem promovencium et promovendorum preter facultatem theologie, que quantum ad lectiones in theologia hac vice noluit consentire. Item conclusum est, quod lectiones et exercicia et disputaciones lectoribus et auditoribus disputantibus conputabuntur, tanquam ea in Collegiis fecerunt suarum facultatum antiquis.

41. Anno, quo supra, feria sexta ante Hedwigis[3], in stuba magistri Nicolai de Kalis, decretorum doctoris et rectoris predicti, in plena congregacione decanorum, doctorum et collegiatorum omnium

---

[a] Brzybyslawicze *rkps.* [b] *Sic.* [c] ex ordinaria *rkps.*

[1] Wojciec Lisiec był plebanem w Luborzycy (*Album stud.* I 160).

[2] Była to t. zw. później bursa węgierska, który to budynek zakupił Uniwersytet z początkiem t. r. od Spytka i Jordana Melsztyńskich za 900 zł. węg. (*Cod. dipl.* II nr 208).

[3] 13 X.

facultatum per eundem dominum rectorem ad hoc specialiter convocatorum, conclusum est, nemine contradicente, residuum debiti occasione domus olim dominorum de Melstin apud dominum Iohannem Rzeschowsky, canonicum Cracoviensem, de pecuniis olim domini Thome[1], episcopi Cracoviensis, per Universitatem contracti, videlicet quingentos XL florenos auri puri hungaricalis, iusti ponderis de quibuscunque pecuniis Universitatis per ipsam Universitatem quantocicius persolvendum realiter et cum effectu et quod dominus Rzeschowsky predictus petatur, ut habeat pacienciam de tam diutina dilacione solucionis debiti predicti, de quo danda est eidem domino Rzeschowsky apodixa Universitatis sufficiens et de qua ipse dominus Rzeschowsky sit contentus.

42. Anno Domini MCCCCLXIIII, die vero Saturni decima novembris, in rectoratu venerabilis magistri Petri Gasszowyecz de Loszmyerza, medicine doctoris, convocacione per cedulam more consueto facta omnibusque dictam Universitatem regentibus convocatis, electi sunt domini revisores privilegiorum et reformatores statutorum de consensu unanimi dominorum convocatorum, videlicet prefatus rector cum decanis, magistro Iohanne de Dambrowka, canonico sancti Floriani, decretorum doctore, sacre theologie professore, [theologice], magistro Nicolao de Kalis, canonico ecclesie cathedralis Cracoviensis, canonice, magistro Andrea Grzimala de Poznania, medicine, magistro Mathia de Cobilino, arcium facultatum. Quibus adiuncti sunt quatuor viri insignes de qualibet facultate: unus magister Mathias de Szanspow, sacre theologie professor, Arnolphus de Myerzeyenyecz, decretorum doctor, magister Bernardus Hesse de Cracovia, doctor medicine et magister Iohannes de Oschwyanczym. Et data est [eis] omnis potestas corrigendi, mutandi et de novo formandi omnia statuta Universitatis et omnium facultatum, prout ex privilegiis rector cum decanis eandem habent facultatem.

43. Item de anno Domini MCCCCLXIIII[to], die vero Saturni 24 mensis novembris, que fuit in vigilia sancte Katherine, plena convocacione Universitatis ad hoc specialiter facta, sub rectoratu venerabilis magistri Petri Gasszowyecz, medicine doctoris, ex pluralitate votorum conclusione data est licencia magistro Mathie de Schlupcza recedendi de studio ad loca, ad que trahitur occasione cancellarie Poznaniensis, tam diu, quousque prędicta causa finietur, eciam sine substitucione absolutus est a laboribus.

44. Item per eosdem deputatores de anno eodem MCCCCLXIV, die vero Iovis penultima mensis novembris, conclusum est, quod

---

[1] Jan Rzeszowski, późniejszy biskup krakowski, był jednym z egzekutorów testamentu biskupa Tomasza Strzempińskiego.

statutum cellarii in forma sua debet teneri, videlicet quod prepositus cellarii coram rectore et decanis facultatum racionem facere debet iuxta formam statuti in prima cedula facti hecque conclusio pluralitate approbata est votorum, scilicet magistri Iohannis de Dambrowka, sacre theologie professoris, magistri Nicolai de Kalis, decretorum doctoris, Arnolphi de Myerzyenyecz, magistri Bernardi Hesse de Cracovia, quibus prefatus rector votum concludendo [secundum] statutum superaddidit suum.

45. De anno Domini MCCCCLXV[to], die vero Veneris XVII mensis maii alias feria VI ante dominicam Rogacionum, convocacione more solito per cedulam istius tenoris facta: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba Collegii artistarum communi ad tractandum de rebellione magistri Simonis de Srzem, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus, magistris, licenciatis et utriusque Collegii collegiatis, ex parte rectoris. Conclusum est per Universitatem, quod magister Simon de Srzem debet suspendi a salario et lectura sua per decursum unius anni propter rebellionem et inobedienciam suam et quod rector debet substituere et ordinare alium lectorem in astrologia pro uno anno, qui substitutus salarium dicte lecture integre tollere debet. Devoluto autem anno, si Universitas viderit melioracionem morum in predicto magistro Simone cum humilitate et reconciliacione debita poterit eundem ad prefatam lecturam restituere, si non, extunc de alio lectore continuo providebit. Cui conclusioni rector innixus, dictum magistrum Simonem a salario et lectura per sentenciam in scriptis latam suspendit et magistrum Iacobum de Zalyeschye loco eius ad legendum et ad salarium tollendum substituit.

46. De anno Domini MCCCCLXV, die Mercurii XIX mensis iunii alias feria quarta infra octavas Corporis Cristi, in rectoratu venerabilis magistri Petri Gasszowyecz de Loszmyerza, medicine doctoris, convocacione per cedulam more solito facta, sub hoc tenore verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba collegii artistarum communi ad tractandum de domo olim dominorum de Myelsthin et de quibusdam negociis arduis Universitatem concernentibus, sub pena prestiti iuramenti. Detur dominis doctoribus, decanis omnium facultatum et salariatis, ex parte rectoris. In qua omnibus ad hoc consencientibus electi sunt certi doctores et magistri, quibus data est potestas dispensandi sexaginta florenos de fisco Universitatis: Magister Nicolaus Bilina ex sacre theologie [facultate], Arnolphus de Myerzenyecz, Stanislaus de Cobilino, decretorum doctores, unacum prenominato rectore et Iohannes de Lathosin, licenciatus in decretis.

47. In rectoratu eiusdem venerabilis magistri Petri Gasszowyecz de Loszmyerza, medicine doctoris ac rectoris huius incliti Studii Cracoviensis, in absencia vero ipsius magister Paulus de Clobuczko, sacre theologie licenciatus, de anno Domini MCCCCLXV, die vero Veneris duodecima mensis iulii, convocacione facta, sub hoc tenore verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XIII in stuba communi Collegii artistarum ad continuandum acta[a] pridie inchoata[b], videlicet de provisione altaris sancti Bartholomei in ecclesia cathedrali Cracoviensi[1] siti[c], sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, decanis et licenciatis et magistris Collegii utriusque, ex parte rectoris. Quibus sic congregatis magister Albertus de Oppatow, medicine doctor, peciit sibi de altari predicto provideri, tunc vacanti per mortem olim magistri Bernhardi Hesse de Cracovia, sub tali tamen modo, quod si aliquando occurreret[d] aliquis commutans de Universitate Cracoviensi, quod suum beneficium ab Universitate non abitum posset commutare pro eodem et quod altare sancti Bartholomei, quod ab Universitate habitus est, possit pacifice[a] et quiete tenere cum illo beneficio, quod per commutacionem adquireret. Qui quidem magistri sic congregati, audita iusta peticione consenserunt, quod ita fieret, sicut idem magister Albertus postulavit. Item in eadem convocacione et congregacione idem magister Albertus postulavit, si ab aliquo impeteretur pro eodem altari, quod Universitas ipsum a suis impetitoribus defenderet et tueretur. Responsum est ei, quod consiliis vellent sufragari ei et non aliter. Postea ascensum petebat. Cui responsum est, quod hoc facere non possent, quia iunioribus magistris preiudicaverit[e] et propter legittimas causas, data sibi licencia absentandi.

48. In rectoratu magistri Pauli de Clobuczko, licenciati sacre theologie, de anno Domini MCCCCLX septimo, die vero Saturni quarta

---

[a] *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.*
[b] inchoatum *rkps.* [c] sito *rkps.* [d] occurret et *rkps.*
[e] proiudicaverit *rkps.*

[1] Dwie były altarje pod wezwaniem św. Bartłomieja w katedrze krakowskiej, obie oparte na dochodach wsi Trądnowice. Pierwsza, ufundowana w 1401 r. przez braci Jana i Piotra Szafrańców (*Cod. dipl.* I nr 24 i 37), później włączoną została do kollegjum mniejszego (rkps Bibl. Jag. 93 k. 77[b]). Posiadacz jej był zobowiązany «in artium facultatibus lectiones pro studentibus legere, disputare ac exercitia facere» (*Cod. dipl.* I nr 24 i 37). Drugą altarję ufundował profesor teologji Jan Isner w 1410 r. na zakupionej od Szafrańców drugiej połowie Trądnowic. Dzierżący ją mistrz miał «legere in artibus vel in theologia» (*Cod. dipl.* I nr 45). Morawski I 397—8 zna tylko jedną altarję pod tem wezwaniem, natomiast Putanowicz, *Stan wewnętrzny i zewn. Uniw. krak.* i rkps Bibl. Jag. 93 k. 77 (*Numerus prof.*), wyraźnie mówią o dwu. — Wojciech z Opatowa dostał zapewne altarję z fundacji Isnera.

mensis aprilis, alias sabbato ante dominicam Quasimodo geniti etc. convocacione more solito per cedulam istius tenoris facta: Venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii canonistarum ad audiendam peticionem venerabilis domini Arnolphi de Myrzinyecz, decretorum doctoris et super ea consulendi et concludendi, prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus et singulis doctoribus in decretis, sub pena non contradicendi, ex parte vicerectoris, videlicet magistri Mathie de Sanspow, sacre theologie professoris. In qua quidem convocacione conclusum est, quod predictus doctor in decretis, videlicet Arnolphus debet habere licenciam abhinc usque ad tempus semestre, tali adiecta condicione[a], quod surrogatus eius debet et tenebitur continuare et legere lectionem ipsius, servando laudabilem consuetudinem et statuta Universitatis, sic, quod immediate post Conductum Pasche obligabitur inchoare predictam lectionem in iure canonico.

49. De mense iunio anno Domini MCCCCLXVII venerabili viro domino Iohanne de Rzeschow, canonico Cracoviensi, requirente debitum quingentorum florenorum ab Universitate receptorum in mutuum ab ipso, occasione solucionis domus empte a dominis de Myelschtin[1] in platea fratrum site, facta convocatione, ut assolet, Universitatis, placuit eidem Universitati, ut dictum debitum quingentorum florenorum solveretur ipsi domino Rzeschowsky creditori indilate et absque quavis displicencia sicque conclusum est cum effectu. Opera autem et diligencia effectualiter commissa est rectori tunc existenti Iohanni de Dambrowka cum decanis, consiliariis et procuratore Universitatis, cum potestate pecunias querendi et inveniendi ac eas tollendi, libros Universitatis obligando aut alia clenodia, census vendendo in decimis et aliis omnibus bonis Universitatis predicte.

Vigore cuius conclusionis prenominati rector, decani, consiliarii et procurator vendiderunt novem marcas census annui in villa Bosczina honeste domine Ursule relicte olim Iohannis Bemek, civi Cracoviensi, quarum quatuor cum media pro festo Cristi Nativitatis et reliquas quatuor cum media pro festo Iacobi tenetur Universitas eidem domine Ursule solvere irrevise, prout cavetur inscripcione facta et data sub sigillo Universitatis eidem domine Ursule[2]. Centum vero florenos apud collegiatos Collegii artistarum commodaverunt, quinquaginta apud magistrum Iohannem de Dambrowka, quos centum et quinquaginta tenetur Universitas solvere irrevise, cum et quando per ipsos fuerit requisita.

---

[a] veritate *rkps.*

[1] Por. wyżej zap. nr 41 z 1464.

[2] Akt sprzedaży tego czynszu nie dochował się w źródłach uniwersyteckich.

50. Anno Domini MCCCCLXVIII, de mense ianuario, in stuba communi Collegii iuristarum congregatis tunc certis doctoribus et magistris ex Universitatis deputacione et decreto ad faciendum amicabilem tractatum cum venerabilibus dominis Iohanne seniore Dlugosch et Iohanne de Dambrowka, canonicis Cracoviensibus burseque et collegii Jerusalem[1] provisoribus, de et super differenciis et controversiis racione provisionis senioratus et locacione senioris in dicta domo suscitatis et subortis. Placuit dictis doctoribus et magistris et conclusum est per viam concordie cum prefatis provisoribus tunc facte, ut magister Mathias de Schidlow, cuius locacioni et in seniorem institucioni per provisores facte communitas domus ex nonnullis causis restiterat et qui per rectorem sentencia excomunicacionis propter contumaciam et rebellionem fuerat innodatus, absolucionis beneficium humiliter postularet. Et quod rector in continenti eidem concedere deberet et teneretur, ita tamen, quod prefatus magister Mathias et quivis alius extunc et inantea ad dictum senioratum preter et contra sentenciam et consensum rectoris non aspiraret. Quam conclusionem pars dominorum provisorum predictorum cum stipulacione promisit se tenturam et servaturam. Presentibus ibidem venerabilibus viris doctoribus et magistris: magistro Nicolao Bilina, magistro Mathia de Sanspow, sacre theologie professoribus, domino Arnolpho de Myrzynecz, decretorum et magistro Petro Gasszowyecz, medicine doctoribus et aliis tunc congregatis et presente eciam venerabili et reverendo patre domino Stanislao de Swyradzicze, canonico et officiali Cracoviensi generali[2].

51. Anno Domini 1468, penultima iulii, in stuba communi Collegii artistarum, placuit Universitati, quod in muris, quos noviter edificat, tria intersticia fierent, scilicet tres ordines, unus lectoriorum, secundus et tercius camerarum.

52. Tredecima iulii de anno Domini 1470, sub rectoratu Petri Gaszowycz, medicine doctoris facta convocacione per cedulam modo consueto in plena congregacione decanorum omnium facultatum, doctorum et utriusque Collegii collegiatorum, conclusum est, quod minoris Collegii collegiati possunt morari in domibus Universitatis, scilicet in canonistarum Collegio aut divitum bursa; quibus placuerit, ut Universitas pro eis solvat censum provisori, ita quod iuxta antiquam ordinacionem idem burse divitum provisor habebit et [ab] hinc debebit omni

[1] Bursa Jerusalem powstała w 1456 r. z fundacji biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleśnickiego (*Cod. dipl.* II nr 175).
[2] Uchwała ta znajduje się wydrukowana w ogłoszonych przez Karbowiaka *Ustawach bursy Jeruzalem* (*Archiwum do dziejów lit.* VI 113—4).

anno complere sedecim marcas et mediam a procuratore dicte Universitatis.

53. Vicesima quinta augusti facta convocacione per cedulam sub his verbis: Venerabilis domine doctor et magister eximie. Sitis hodie hora XVIII in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum de ordinacione burse codrie[1] et disposicione aliarum bursarum quantum ad personas ad easdem suscipiendas, prout diligitis bonum Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur dominis decanis omnium facultatum, doctoribus utriusque Collegii collegiatis, ex parte rectoris. Conclusum est ex unanimi voto omnium, quod a nunc et deinceps ad omnes bursas debent suscipi magistri, immo prout alios antecellunt gradu, ita et prerogativas quantum ad hoc habere debent, sic tamen quod sint obedientes senioribus et statuta eos concernencia teneant.

54. Sedecima septembris in plena Universitatis congregacione venerabilis dominus magister Nicolaus Bilina, professor sacre theologie, rector commutacionis precedentis, recognovit, quomodo in rectoratu suo Universitas assignavit et deputavit unam habitacionem desertam in Collegio canonistarum venerabili domino Nicolao, decretorum doctori[2], preposito sancti Iacobi, ut ipsam in meliorem condicionem et modo meliori, quo fieri possit, deduceret et usque ad tempora vite sue libere possideret. Et omnes ibidem congregati testificabantur istam narracionem veram fuisse mihique Petro Gaszowyecz, tunc rectori, commiserunt, ut in librum presentem conclusionem hanc manu inscriberem propria.

55. Anno Domini MCCCCLXXII, XV mensis februarii, facta convocacione per magistrum Clementem de Gorka, doctorem in decretis, tunc rectorem, cuius convocacionis tenor et forma erat: Venerabilis domine doctor et magister. Sitis hodie hora XX in stuba maiori Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilium magistrorum Stanislai de Plieschow, Iohannis Velsz de Poznania et Iacobi de Boxicze, licenciatorum in medicinis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, decanis et magistris collegiatis utriusque Collegii. In qua quidem convocacione predicti venerabiles domini magistri et licenciati porrexerunt peticionem suam vel ipsorum ad Universitatem, postulantes instanter se occasione laborum exactorum de multis annis in ipsa eadem Universitate nostra et racione promotionis ipsorum in licenciatos in medicinis conservari in locis iam quesitis, ultra doctores incorporandos aliarum Universitatum, quos aliquando contingeret advenire et velle in-

[1] T. j. bursy ubogich.
[2] Mikołaj z Przewieczerzyna, doktor dekretów i kanonik kujawski, por. zap. nr 60 i 64.

corporari ipsi Universitati. In qua quidem convocacione post peticionem huiusmodi factam diversis tractatibus premissis et singulorum votis scrutatis et examinatis auditisque omnibus doctoribus et magistris, paucis exceptis, placuit ex certis ipsorum et legittimis causis, ut fieret reservacio locorum pro dictis licenciatis, prout peticio ipsorum flagitabat. Verum quia tunc ad determinacionem limitacionis temporis pro ipsa eadem reservacione locorum predictorum, angustia temporis impediente et sessione diutina obstante, procedi finaliter non potuit, sed continuacio convocacionis eiusdem facta est nutu omnium ad octavam, que fuit XX mensis februarii alias die Sabbati, die beati Petri ad cathedram[1]. Pro qua, sub hoc tenore ita facta est convocacio, sub hac [videlicet] forma: Reverende domine doctor et magister. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad prosequendum actum in hunc diem continuatum de peticione et intencione venerabilium magistrorum Stanislai de Pleschow, Iohannis Welsz[a] de Poznania et Iacobi de Boxicze, licenciatorum in medicinis et ad finem prosequendum et concludendum de eodem, sub pena non contradicendi. Detur omnibus facultatum decanis, doctoribus et magistris utriusque Collegii collegiatis, ex parte rectoris. Ubi similiter examinatis votis singulorum per inductionem, placuit omnibus, paucis exceptis, quod loca pro dictis licenciatis sine limitacione alicuius certi temporis[b], sed quandocumque licite determinare poterint, loca ipsa eadem ante aliarum Universitatum doctorum[c] inantea incorporacionem, non obstante contradictione cuiuscumque, obtineant.

56. Anno Domini MCCCCLXXII in Collegio artistarum et in stuba communi domus eiusdem per me magistrum Clementem de Gorka, decretorum doctorem etc., rectorem Alme Universitatis Studii Cracoviensis, ad instanciam et peticionem venerabilis magistri Stanislai de Cobilino, doctoris in decretis et canonici Cracoviensis, facta convocacione doctorum, decanorum omnium facultatum magistrorumque omnium actu regencium et legencium utriusque Collegii. Cuius convocacionis tenor fuit talis: Reverende domine doctor et magister. Sitis hodie hora XVIII in stuba communi Collegii artistarum ad prosequendam causam pridem per venerabilem magistrum Stanislaum de Cobilino etc. ad Universitatem factam et introductam super ipsius audienda peticione et ad eam danda responsione et ad tractandum, consulendum et concludendum de eadem, prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctori-

---

[a] Wesz *rkps.* [b] temporis alicuius *rkps.* [c] doctores *rkps.*

[1] Podwójna pomyłka, gdyż 1) 20 II t. r. wypadło na piątek, 2) święto św. Piotra *ad cathedram* przypada zawsze na 22 II.

bus, decanis et magistris collegiatis utriusque Collegii, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione prelibatus magister Stanislaus de Cobilino etc. assurgens proposuit et allegavit causas suarum infirmitatum, quibus exagitabatur et laborabat, ut prima facie apparebat seque [a] nec respirare [a] posse asserebat aliaque infirmitatum pericula et incommoda, in que occasione priorum laborum per eum factorum et ex senio se incidisse asserebat. Propter que petivit, se a laboribus scolasticis leccionis sue, ad quos occasione prebende et canonicatus pro lectore in iure canonico incorporatorum astrictus tenebatur, per ipsam Universitatem exonerari et absolvi. Allegans hoc sibi et ex iure communi et ex privilegiis Universitatis competere [1] et deberi et ad impossibilia nemo teneri [b] et impossibilium obligacionem non esse. In qua hac prima convocacione, diversis tractatibus desuper habitis, premissis et singulorum votis scrutatis, examinatis et auditis, omnibus placuit, ut ipse magister Stanislaus prefatus tamquam valetudinarius et debilitate notabiliter deficiens et in viribus exhaustus a laboribus prefatis scolasticis liber sit, prout postulavit, et absolutus. Ita quod Universitas iuxta statutorum disposicionem et privilegiorum formam de lectore in locum ipsius substituendo provideat.

57. Anno Domini MCCCCLXXIV, die Saturni IX iulii, facta convocacione per venerabilem virum magistrum Stanislaum de Schadek, sacre theologie professorem, canonicum sancti Floriani necnon rectorem Universitatis. Cuius convocacionis tenor fuit talis: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie XVIII hora in Collegio dominorum de Mielschtyn ad tractandum quedam non mediocria Universitatem concernencia et specialiter de domo olim Nowkonis [2]. Detur omnibus doctoribus et collegiatis, ex parte rectoris. Quaquidem convocacione facta et per servitores Universitatis executa, placuit doctoribus et magistris ibidem, quod doctores et decani omnium facultatum de domo predicta tractarent, per quem deberet reedificari seu reformari.

---

a-a *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.* b teneretur *rkps.*

1 Dochowane z 1719 r. statuty jurystów wyraźnie zastrzegają, że «Iurium antiquorum professor seu canonicus cathedralis Cracoviensis.... habito respectu eiusdem senii, laboris in ante impensi et quotidianae ecclesiae cathedralis visitationis, nisi sit a laboribus dispensatus, per se vel suum substitutum professorem ab Universitate iuxta antiqua statuta Universitatis salariandum, semel tantum in septimana.... praeleget....» (*Czasopismo poświęcone prawu* II str. XXII).

2 Dom Nowkona przy ul. Grodzkiej, naprzeciwko kościoła św. Andrzeja, zwany Zerwikaptur, stanowił uposażenie ufundowanej w 1406 r. katedry retoryki i związanej z nią altarji św. Aleksego i Marji Egipcjanki w katedrze krakowskiej.

Tandem ipsa Universitas prefato rectori unacum doctoribus et decanis et duobus magistris ad hoc deputatis, hanc causam tractandam discuciendamque commisit. Quapropter prefatus dominus rector die Solis decima iulii facta prefatorum dominorum doctorum ac decanorum similiterque magistrorum ad hoc deputatorum, ut premissum est, in Collegio Serenissimi principis et domini domini Wladislai Dei gracia Regis Polonie etc. convocacione, bene digesta, ac maturo consilio invenerunt decreveruntque tum de altaris privilegio, videlicet sancti Alexii in ecclesia Cracoviensi, pro quo domus eadem extat donata, tum de iure communi eiusdem domus reedificacionem seu restauracionem ad ministrum seu altaristam eiusdem altaris et non ad Universitatem debere pertinere.

Insuper honorabilis magister Bartholomeus Zneyna, minoris Collegii collegiatus necnon altarista beati Alexii ac Marie Egipciace altaris in ecclesia Cracoviensi, ex una et providus Ianussius Zawyscha unacum coniuge sua Dorothea, ex altera, ad acta rectoratus venientes personaliter tale inter se cognoverunt fecisse contractum super domo olim Nowkonis in platea Castrensi ex opposito ecclesie sancti Andree situata, que voragine ignis extat consumpta, ita videlicet, quod prefatus magister Bartholomeus aream domus eiusdem pro octo marcis annui census eisdem conductoribus locavit ipseque Ianussius prefatus debet domum eandem propriis pecuniis et sumptibus restaurare seu reedificare et debet tres marcas singulis annis prefato magistro Bartholomeo seu eius legittimis successoribus solvere; residuas vero quinque marcas debet singulis annis ad racionem suarum pecuniarum, quas pro domo seu utensibilibus domus aut aliis quibuscumque necessariis braxatorii domus eiusdem impendit seu impendet, defalcare et non debet per altaristam tunc existentem seu eius successorem de domo predicta moveri, usque ad plenam suarum pecuniarum defalcacionem seu extenuacionem. Quem quidem contractum rector prefatus confirmavit roburque auctoritate per Universitatem sibi commissa habere decrevit.

58. Anno Domini eodem, in rectoratu eiusdem magistri Stanislai de Schadek etc., die Veneris sedecima septembris, facta doctorum ac magistrorum in Collegio Regis Wladislai super capelle sancte Marie Magdalene reedificacione convocacione, cuius tenor erat sub tali forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in collegio Serenissimi Regis Wladislai etc. ad tractandum et consulendum super reedificacione tecti capelle sancte M(arie) Magdalene, sub pena prestiti iuramenti. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione conclusum

est post varios tractatus Universitatem neque de iure communi, neque de privilegio, neque de consuetudine ad eius capelle reedificacionem seu restauracionem obligari.

59. Anno Domini eodem, in rectoratu eiusdem magistri Stanislai de Schadek etc., die Veneris VII octobris, facta doctorum facultatis canonice convocacione, cuius tenor erat sub hac forma: Venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XXI in loco habitacionis domini rectoris ad audiendam peticionem venerabilis viri doctoris Arnolphi de Myrzinyecz, lectoris ordinarii etc., sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus facultatis canonice. Tandem porrecta per eundem doctorem peticione, ut ad certum tempus propter causam necessariam posset repatriare, doctores prefati unanimi voto spacium duorum mensium a die peticionis per eum porrecte sibi ad repatriandum indulserunt.

Mathias de Bladow, decretorum doctor, Cracoviensis, Przemisliensis, cathedralium et collegiate sancte Marie Sandomiriensis [canonicus].

60. Anno Domini MCCCCLXXIIII, die Saturni decima mensis decembris, per prefatum venerabilem dominum Mathiam de Bladow, decretorum doctorem, Cracoviensem, Przemisliensem et Sandomiriensem canonicum rectoremque Universitatis Studii Cracoviensis, facta est convocacio generalis. Cuius convocacionis tenor sequitur et est talis: Venerabilis domine doctor et magister. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad audiendas peticiones venerabilium virorum dominorum magistrorum Iohannis Tosth, decretorum doctoris et magistri Iacobi de Boxicze, licenciati in medicinis, baccalarii sacre theologie et canonici sancti Floriani et ad tractandum et dandum responsum super eisdem, prout diligitis bonum commune Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte rectoris. Conclusum est, quod dominus doctor magister Iohannes Tost habeat[a] habitacionem in Collegio dominorum canonistarum venerabilis domini Nicolai de Przewieczierzino, decretorum doctoris, canonici Wladislaviensis, infra hinc ad suum adventum. In quam habitacionem rectori commissum est dare intromissionem, uti premissum est, duntaxat ad suum adventum, quo adveniente, semotis omnibus difficultatibus, sibi domino doctori de Przewieczierzino cedere debet de sua habitacione

Item conclusum est, quod magister Iacobus Boxicza, prefatus licenciatus in medicinis, canonicus sancti Floriani, habeat licenciam visi-

[a] habeant *rkps*

tandi curiam Romanam et terram sanctam Ierusalem per spacium, quo revenire posset, et interim in reventu suo Italie recipiet insignia doctoralia in medicinis.

61. Anno, quo supra, die Veneris XXIII mensis decembris, facta est convocacio generalis Universitatis Cracoviensis super controversia venerabilium magistrorum: magistri Nicolai de Lathonicz, in decretis et Iacobi de Boxicza, sancti Floriani canonici et medicine licenciatorum, ex una et Andree de Labyschin, preposito tunc domus artistarum existente cum suis adherentibus, videlicet Andrea de Stargarth, Iohanne de Oschwyanczym, sacre theologie baccalariis formatis, Nicolao de Staw, Iohanne de Lovicz, Nicolao de Cracovia, Iohanne de Pilcza, parte ex altera, racione prioritatis locorum votisacionum domus prefate artistarum. Cuius convocacionis sive quarum convocacionum tenor sequitur in hunc modum: Venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad audiendam, tractandam et fine debito terminandam differenciam inter venerabiles magistros Nicolaum de Lathonicz, in decretis et Iacobum de Boxicze, canonicum sancti Floriani, in medicinis licenciatos, ab una et prepositum domus prefati Collegii et collegiatis sibi adherentibus de et super prioritate locorum votisacionum et aliorum ex hinc emergencium, partibus ex altera, motam et quomodolibet intus et extra suscitatam, prout diligitis bonum commune et sub debito obediencie. Detur omnibus dominis doctoribus, ex parte rectoris.

Sequitur alia convocacio eiusdem diei. Venerabiles magistri. Sitis hodie hora XXI in stuba communi domus vestre ad respondendum querelis venerabilium dominorum magistrorum Nicolai de Lathonicz, in decretis, et Iacobi de Boxicza, in medicinis, licenciatorum, super prioritate locorum votisacionum et aliorum talibus connexorum et audiendum desuper nostrum decretum. sub debito obediencie. Detur preposito domus Collegii artistarum et omnibus collegiatis sibi in premissis adherentibus, ex parte rectoris.

Conclusio. Cristi nomine invocato et ipsum solum pre oculis habentes, nos Mathias de Bladow, decretorum doctor, Cracoviensis, Przemisliensis et Sandomiriensis canonicus rectorque huius Almae Universitatis Studii Cracoviensis, de unanimi voto dominorum doctorum in hac differencia decernimus standum statuto Universitatis et consuetudini eciam huius domus et ex hinc dominos licenciatos in prioritate[a] lecture, sicut et loco ceteris collegiatis preferendos et preferimus, aliorum contradiccione non obstante, quibus super hoc silencium ponimus, sub

[a] *Wyraz dwa razy powtórzony w rkpsie.*

penis in privilegiis et statutis contentis. Praesentibus venerabilibus et egregiis viris dominis: Stanislao de Zawada, Stanislao de Schadek, Stanislao de Brzezina, Arnolpho de Mirziniecz[a], fratre Alberto conventus sancte Trinitatis, sacre theologie professoribus, canonicis sancti Floriani, Iohanne de Pnyevi, archidiacono Cracoviensi, eodem Arnolpho de Minzinyecz, Iohanne de Oschwyaczym, plebano sancti Nicolai, Mathia de Costhan et Nicolao de Nissa ad Beatam Virginem predicatore, iuris canonici doctoribus, et[b] aliis magistris et collegiatis domus prefate et me Nicolao Bartholomei de Bialyn huius facti scriba et Iohanne, domini archidiaconi notario et quam pluribus aliis testibus fidedignis ad premissa.

62. Anno Domini MCCCCLXXquinto, Saturni septima mensis ianuarii, facta est convocacio generalis Universitatis Cracoviensis super consultacione de doctore et lectore ordinario in medicinis. Cuius convocacionis tenor sequitur et est talis: Venerabilis egregie domine doctor et magister. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum de doctore et lectore ordinario in medicinis et pro ipso ad aliam Universitatem intimandum. Detur omnibus dominis decanis, doctoribus, licenciatis et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. Conclusum est in dicta convocacione generali, quod venerabilis magister Iohannes de Reguli, doctor in medicinis, per dictam Universitatem electus est in lectorem ordinarium in medicinis, qui dictum salarium et mansionem pro lectore in dicta facultate fundatas debet habere. Pro quo commissum est in Bononiam venerabili ac egregio viro domino Mathie de Bladow, decretorum doctori, Cracoviensi, Premisliensi et Sandomiriensi[c] canonico, tunc rectori Universitatis et sub Universitatis sigillo maiori scribere et intimare sub titulo tocius Universitatis et hoc ipsum venerabili magistro Iacobo de Boxicza, in medicinis licenciato, baccalario sacre theologie canonicoque sancti Floriani, dicto doctori verbotenus commissum est dicere.

63. Anno Domini MCCCCLXXV, in rectoratu venerabilis magistri domini Iacobi de Schadek, decretorum doctoris, canonici Cracoviensis, die Lune prima mensis maii alias feria secunda in die Philipi et Iacobi apostolorum, facta est convocacio generalis Universitatis Cracoviensis super tractacione de doctore et lectore ordinario in theologia per cedulam facta. Cuius tenor sequitur et est talis: Venerabilis, egregie domine doctor et magister. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum ad tractandum de doctore et lectore ordinario

---

[a] Mrzinecz *rkps.* [b] ad premissa et *rkps.* [c] Sadomiriensi *rkps.*

in sacra theologia. Detur omnibus dominis doctoribus licenciatis et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. Conclusum est in prefata convocacione ex votorum pluralitate, quod lectura ordinaria theologie facultatis, vacans post mortem olim venerabilis viri magistri Iacobi de Lyssow, professoris theologie et decretorum doctoris, suspendatur, duntaxat infra hinc ad unum annum et quod proventus eiusdem anni ad eam pertinentes cedant ad communem usum Universitatis, huius matris nostre, pro edificiis reficiendis vel debitis exsolvendis[a], vel ubi ei visum melius et utilius fuerit convertendis. Anno autem elapso licebit dominis doctoribus et magistris, ad quos ex consuetudine, observancia et statuto pertinet, eligere ordinarium lectorem in theologia secundum formam privilegiorum, statutorum et consuetudinis ab antiquo circa huiusmodi electionem solitorum observari. Presentibus venerabilibus dominis Iohanne de Schlupcza, canonico Cracoviensi. Stanislao de Zawada, Stanislao de Brzezyny, Arnolpho de Myrzenyecz, Mathia de Cobilino, sacre theologie professoribus, Iohanne de Lyathoschin, canonico et officiali Cracoviensi, Iohanne de Oschwyanczim, plebano sancti Nicolai, Mathia de Costen, Nicolao de Przewyeczerzyno, decretorum doctoribus et aliis quamplurimis magistris et collegiatis ad premissa congregatis.

64. Saturni VI maii, facta fuit convocacio doctorum et magistrorum Universitatis Cracoviensis sub hac forma, que sequitur: Venerabilis, egregie domine doctor et magister. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii iuristarum ad tractandum de salario venerabilis olim viri magistri Iacobi Lyssow, theologie et decretorum doctoris et ad rescindendam et reimponendam discordiam occasione certe habitacionis in Collegio iuristarum inter venerabiles viros magistrum Iohannem de Thosth et Nicolaum de Przewyeczerzino, decretorum doctores. exortam et suscitatam. Detur omnibus doctoribus licenciatis et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. Et pro primo conclusum est et fuit, quod prefato magistro Iacobo Lyssow quartale anni, quo per se ipsum ordinariam lectionem theologicam legebat, secundum ratam temporis totaliter et integre merces deservita exsolvatur[b], pro residuis autem tribus quartalibus, quibus ab Universitate licencia non habita, que eciam per tantum tempus sibi concedi non poterat iuxta Universitatis prefate statuta, [non legebat], aliquid ei et executoribus suis solvi non debetur. Quibus eciam executoribus nisi mandatum ostenderint, nec pro uno quartali solucio debet impendi.

Pro secundo autem conclusum fuit, quod dominus doctor Thosth debet habere[c] habitacionem per dominum doctorem Przewyeczerzino

[a] exolvendis *rkps.* [b] exolvatur *rkps.* [c] habeat *rkps.*

in Collegio iuristarum suis sumptibus edificatam, de qua habitacione sponte cessit. Pro qua habitacione dicto doctori de Przewyeczerzino consignata fuit et est habitacio condam doctoris Gregorii Czenyawa, sub hac condicione, quod in absencia sua locaretur[a] persone idonee, que sub lege domus canonistarum habebit et tenebitur vivere, stare et conversari. Item, quod idem dominus doctor Przewyeczerzino habebit opcionem et ius iuxta ordinem suum meliores habitaciones assequendi et capiendi circa utrumque actum. Presentibus venerabilibus viris dominis Stanislao Zawada, Stanislao Brzezina, Arnolpho et Mathia de Cobilino, sacre theologie professoribus, Stanislao Cobilino, Iohanne de Oschwyaczym, Mathia de Costen, decretorum doctoribus ceterisque magistris collegiatis et salariatis, testibus ad premissa.

65, Anno, quo supra, die Lune octava maii, sub rectoratu venerabilis viri magistri Iacobi de Schadek, decretorum doctoris, canonici rectorisque Universitatis Cracoviensis, facta fuit convocacio dominorum licenciatorum et magistrorum per cedulam. Cuius tenor fuit in hec verba: Venerabilis, egregie domine doctor et magister. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi maioris Collegii artistarum ad tractandum et providendum de sedicione et violencia toti Universitati scandalosa et periculosa, que facta est hac nocte immediate precedenti in bursa Ierusalem per multos eorum inhabitatores. Detur omnibus doctoribus licenciatis et magistris duntaxat salariatis, sub pena prestiti iuramenti, ex parte rectoris. In qua convocacione per omnes doctores et magistros pariformiter fuit et est conclusum, quod rector cum consiliariis ab Universitate sibi datis, citatis ad se inhabitatoribus dicte burse Ierusalem de huiusmodi sedicione et violencia culpatis et notatis, puniat aliquos carceribus, excludat alios ab Universitate, alios autem de domo Ierusalem excludat, secundum quod ipsi rectori et suis consiliariis melius, commodius et conveniencius videbitur faciendum [1]. Presentibus venerabilibus et egregiis viris dominis Iohanne de Slupcza, canonico Cracoviensi, Stanislao de Zawada, Stanislao de Brzezyny, Arnolpho de Myrzenyecz, canonico Cracoviensi, Stanislao de Cobilino, sacre theologie professoribus,

[a] locare *rkps*

[1] 11 V. t. r. nastąpił epilog tej sprawy przed sądem rektora, który magistra Dominika z Lignicy i magistra Jerzego de Lanczovia, «propter inobediencіam, contravencionem statutorum et propter discordias, quas seminabant et faciebant in bursa Iherusalem» wykluczył z bursy, a 13 t. m. dwu dalszych, mianowicie magistra Jana z Szydłowa i bakałarza Łukasza z Koszyc «pro nonnullis excessibus et conspiracionibus, quas pro parte rebellante habebant» (*Acta rect.* I nr 377—8).

Iohanne de Pnyew, archidiacono, Iohanne de Lathoschin, canonico et officiali Cracoviensi, Stanislao Cobilensky, Iohanne Tosth, Clemente de Gorka, Iohanne de Oszwyaczim, Mathia de Costen, Nicolao de Przewyeczerzino, decretorum doctoribus et aliis quampluribus magistris, collegiatis et salariatis, testibus circa premissa.

66. Anno Domini MCCCCLXXIX, die Iovis undecima februarii sub rectoratu venerabilis viri magistri Stanislai de Zawada, sacre theologie professoris rectorisque Universitatis Cracoviensis, facta fuit convocacio omnium doctorum et magistrorum salariatorum. Cuius tenor sequitur in hec verba: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendam peticionem magistri Iacobi de Boxycza, medicine doctoris. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis. sub pena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. In qua convocacione ex votorum pluralitate extitit conclusum, quod magister Iacobus de Boxicze, medicine doctor et canonicus sancti Floriani, ad peticionem suam in medium tunc propositam, obtinuit ab Universitate licenciam ab hinc seu a tempore prescripto usque ad festum duntaxat sancti Michaelis proxime futurum[1], tali adiecta condicione, quod ipse magister Iacobus teneatur et sit astrictus per alium magistrum surrogatum sive substitutum, loco sui iuxta formam statuti Universitatis labores et lectiones, quoad duos actus faciendos, diligenter explere in artibus.

67. Anno Domini MCCCCLXXIX, die Lune quinta maii, sub rectoratu venerabilis viri magistri Georgii de Cracovia, decretorum doctoris rectorisque Universitatis Cracoviensis, facta fuit convocacio omnium doctorum et magistrorum salariatorum. Cuius tenor sequitur in hec verba: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XII in stuba communi maioris Collegii artistarum ad tractandum super peticione venerabilis magistri Andree de Labyschin, decretorum doctoris et sacre theologie baccalarii, qui se petivit in Universitate nostra in doctorem recipi et pro doctore reputari, heri Universitati nostre porrecta et ad concludendum de eadem. sub poena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. In qua convocacione ex votorum pluralitate infrascriptorum dominorum, videlicet Iohannis de Schlupcza, canonici Cracoviensis, Stanislai de Zawada. Mathie de Cobilino, sancti Floriani decani, sacre theologie professorum, Clementis de Gorka, Mathie de Costhen, facultatis canonice decani, Valentini de Ilkusch, decretorum doc-

---

1 29 IX.

torum, Nicolai de Staw, theologie, Iohannis Welsz de Poznania, medicine licenciatorum, Petri de Zambrzecz, Clementis de Babycze, sacre theologie baccalarii, Martini de Cracovia, maioris Collegii collegiatorum, Bartholomei de Zneyna, Martini de Crankow, baccalariorum in decretis, Martini de Crayewycze, minoris Collegii collegiatorum et Georgii de Cracovia, protunc rectoris, decretorum doctoris, fuit conclusum, quod intuitu litterarum promotoriarum Serenissimi Domini Regis nostri et reverendissimi domini archiepiscopi[1] prefatus magister Andreas de Labyschin remissus est ad facultatem canonicam pro sui incorporacione et decretorum doctoris annunciacione. Presentibus ibidem venerabilibus doctoribus et magistris: Arnolpho de Myrzynyecz, decretorum doctore, canonico Cracoviensi, Iohanne de Oschwyaczym, sancti Floriani canonico, sacre theologie professoribus, Iohanne de Thosth, Iohanne de Latoschin, Mathia de Bladov, canonicis Cracoviensibus, Iohanne de Schkawyna, Iohanne de Starzechowicze, decretorum doctoribus, Iohanne de Lowycz, Nicolao de Cracovia, Iohanne de Pilcza, sacre theologie baccalariis et collegiatis maioribus, Iohanne de Stanischowycze et Martino de Osznicza, decretorum baccalariis et collegiatis minoribus, contradicentibus ex adverso.

68. Anno Domini MCCCCLXXIX, die Solis decima nona decembris, sub rectoratu venerabilis viri magistri Iohannis de Oschwyaczym, sacre theologie professoris, custodis sancti Floriani, facta fuit convocacio omnium magistrorum, doctorum, collegiatorum salariatorum. Cuius tenor sequitur et est talis: Venerabilis et egregie domine doctor et magister. Sitis hodie XX hora in stuba communi domus Collegii artistarum ad tractandum et consulendum de et super censibus duodecim marcarum in Bothurzin pro domo burse pauperum studentium em(p)tis et inscriptis, de quorum iactura et perdicione vehementer timetur[2], necnon ad dandum responsum magnifico domino N., castellano Cracoviensi[3], super nonnullis hesterna die per ipsum propositis, sub debito obediencie et pena non contradicendi Detur omnibus doctoribus, decanis facultatum et magistris duntaxat salariatis. In qua convocacione licet plurium vota concurrerint ad id, ut dicti census XII marcarum in sua firmitate et disposicione permanerent et in nulla eorum

---

1 Jakób z Sienna.

2 Czynsz ten 12 grzywien, zakupiony w 1452 r. (1447) przez Katarzynę, wdowę po Mikołaju z Michałowa, staroście i kasztelanie krak., od Stanisława z Boturzyna, na wsiach Boturzynie i Woli, stanowił uposażenie osobnej kollegjaty mniejszej. Posiadacz jej był zarazem obowiązany wedle aktu fundacyjnego do sprawowania obowiązków senjora bursy ubogich, położonej przy ul. Wiślnej (*Cod. dipl.* II nr 169).

3 Był nim wówczas Jakób z Dembna.

parte diminuerentur, in casu, quo contingeret de illis novam fieri disposicionem. Placuit tamen finaliter omnibus, qui tunc presentes erant, ut negocium illud agendum bonis modis committeretur certis viris de Universitate, quibus extunc extitit commissum, videlicet venerabilibus dominis Iohanni de Lathoschin, decretorum doctori, canonico Cracoviensi, provisori dicte domus burse pauperum studentium, Arnolpho de Myrzynyecz, sacre theologie et canonum doctori etc., Stanislaô Cobilinsky, decretorum doctori, tunc Universitatis procuratori et magistro Martino de Crayewycze, seniori et rectori domus pauperum predicte.

69. Anno Domini MCCCCLXXX, die Iovis decima februarii, in rectoratu prefati magistri Iohannis de Oschwyaczym etc., facta extitit convocacio doctorum theologice, canonice et medicine facultatum ac decanorum earundem, sub hac forma: Egregie ac venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XX in domo Collegii dominorum canonistarum ad eligendum ordinarium lectorem iuris canonici, necnon [ad] audiendum et auscultandum scripturas seu copias certas litterarum Universitati nostre necessariarum pro presenti et in futurum, prout diligitis bonum Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur doctoribus theologice, canonice et medicine facultatum et decanis earundem, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione, prehabito satis longo et necessario tractatu maturaque deliberacione intertractanda, habita super provisione lectionis ordinarie et eius lectore, voto unanimi, nullo contradicente, electus est in lectorem ordinarium venerabilis magister Clemens de Pyotrkow, decretorum doctor, ad continuandam cum diligencia debita lectionem ordinariam principalem.

70. Anno Domini, quo supra, die Mercurii XVI mensis februarii, in rectoratu prefati magistri Iohannis de Oschwyaczim etc., facta extitit convocacio Universitatis omnium doctorum, decanorum et collegiatorum utriusque Collegii ac aliorum de facultate arcium actu regencium, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister. Sitis hodie hora XX in stuba communi domus Collegii artistarum ad auscultandam copiam litterarum apostolicarum nostre Universitati ad presens et ad futurum necessariarum et super illa tractandum et consulendum, prout diligitis bonum Studii eiusdem et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, decanis facultatum, collegiatis maioris et minoris Collegii aliisque magistris de facultate arcium actu regentibus. In qua quidem convocacione primum habita satis longa consultacione super litteris apostolicis, quarum copia tunc lecta erat et auscultata, placuit maiori parti doctorum et magistrorum tunc presencium, ut littere apostolice in eadem forma vel meliori, que se ad alias facultates et

maxime ad theologicam extenderent, tanquam pernecessarie Universitati obtinerentur ac sum(p)tibus eiusdem communibus expedirentur[1].

71. Demum, anno eodem, quo supra, die Veneris X marcii, facta convocacione simili ad dandum pecunias pro bulle multum necessarie iuxta conclusionem nuper factam in urbe Romana obtinende reali expedicione, conclusum extitit nemine contradicente, ut sum(p)tibus Universitatis communibus realiter fiat bulle expedicio et quod darentur XV floreni ungaricales.

72. Anno Domini 1480, die Veneris septima mensis aprilis, facta convocacione doctorum, decanorum, licenciatorum, magistrorum promotorum et collegiatorum utriusque Collegii ac aliorum de facultate arcium per magistrum Iohannem de Oschwyaczim, sacre theologie professorem, tunc rectorem. Cuius convocacionis tenor fuit: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi domus Collegii artistarum ad tractandum super reformacione defectuum contingencium in facultate arcium et ordine debito in eadem servando, tam quo ad magistros, quam et baccalarios ac studentes pro ipsorum profectu necnon facultatis eiusdem incremento, sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus, decanis, licenciatis, magistris, promotis et collegiatis utriusque Collegii ac aliis de facultate arcium, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione auditis nonnullis deordinacionibus, defectibus, abusionibus, negligenciis, levitatibusque promocionum per rectorem predictum propositis, que in facultate arcium tunc et ante illa tempora contigerunt et contingebant committebanturque et continuabantur etc. in detrimentum dedecusque Universitatis, placuit omnibus unanimi consensu, ut eligerentur et deputarentur certi viri doctores et magistri de facultate arcium, quibus daretur plena potestas reformandi facultatem arcium predictam.

73. Deinde, anno eodem, quo supra, die Lune decima mensis aprilis, facta convocacione simili doctorum et magistrorum ad tractandum et consulendum super defectu lectorum medicine et ad eligendum certos viros reformatores predicte facultatis arcium. Cuius tenor fuit: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi domus Collegii artistarum ad tractandum et consulendum super defectu lectoris medicine, necnon ad eligendum et deputandum aliquos viros gnaros et expertos illisque dandum plenam potestatem reformandi facultatem arcium quantum ad certos defectus et [de]ordinaciones in eadem contingentes, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doc-

---

[1] Bulla ta jest nieznana.

toribus, decanis et magistris salariatis aliis de facultate arcium actu regentibus, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione quantum ad primum punctum de defectu lectorum medicine et de absencia diutina egregii viri magistri Iohannis de Reguli, medicine doctoris, ac in eadem [facultate] collegiati et lectoris, conclusum extitit unanimi consensu, quatinus prefatus dominus magister Iohannes de Reguli, medicine doctor et in facultate eadem collegiatus et lector, moneatur et citetur per edictum publice, [ut] infra certum tempus ad locum sui officii, collegiature et lecture facultatis medicine redeat. Placuit insuper, quod super ipsius domini magistri Iohannis, doctoris medicine predicti, diutina absencia littere Serenissimo Domino Regi Polonie scriberentur.

Quantum vero ad secundum punctum, conclusum extitit, quod rector Universitatis tunc presidens cum certis viris deputandis reformacioni facultatis arcium intenderet. Et in continenti nominati et electi deputatique sunt a maiori parte doctorum et magistrorum ad reformandum facultatem arcium in certis defectibus et deordinacionibus in eadem contingentibus venerabiles viri doctores et magistri, videlicet Iohannes de Oschwyaczym, sacre theologie professor, rector tunc Universitatis, Stanislaus de Brzeszyny, Mathias de Cobilino, sacre theologie professores, Iohannes de Lowicz, tunc decanus facultatis arcium, Petrus de Zambrzecz, Bernardus de Nissa et Michael de Wyelun, magistri arcium, quibus ad premissa facienda plena potestas concessa est.

74. Demum prefati doctores et magistri ac reformatores facultatis predicte per scedulam prefati rectoris convocati [sunt]. Cuius tenor fuit talis: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi domus Collegii artistarum ad continuandum negocium reformacionis facultatis arcium super articulis pridem propositis et aliis proponendis, prout diligitis bonum facultatis. Detur doctoribus et magistris deputatis, ex parte rectoris. Visis et lectis nonnullis facultatis arcium statutis, quedam ex ipsis, que iusta et racionabilia videntur et sunt, in suo robore et firmitate reliquerunt permanere, quedam autem reformaverunt et interpretati sunt, quedam correxerunt et quedam de novo fecerunt et illis antiquis addenda statuerunt, quorum primum de electione decani moderatum sic incipit. Quoniam ex ea consuetudine, que quidem ex post, anno eodem, quo supra, die Martis XVIII aprilis, in plena convocacione doctorum et magistrorum salariatorum aliorumque de facultate arcium ad ea auscultandum, approbandum et ratificandum per rectorem prefatum legitime facta, lecta et auscultata sunt et ruminata; ipsis itaque lectis, pensitatis et ruminatis, placuit tunc omnibus doctoribus presentibus et magistris, pro maiorip arte, ea habere robur firmitatis et approbacionem legitimam. Placuit eciam tunc maiori parti doctorum et magistrorum, ut ad

electionem futuri decani tunc in proximo eligendi iuxta novum modum, prout in scriptis continetur, procederetur. Et tandem die Saturni XXII mensis aprilis in convocacione doctorum et magistrorum de facultate arcium predicta per rectorem prefatum facta, ad videndum poni in execucionem huiusmodi statuta pro bono facultatis arcium et eius incremento concepta, de voluntate et consensu omnium doctorum et magistrorum tunc presencium in magno numero constitutorum, placuit eadem statuta sive constituciones susceptas et approbatas poni ad execucionem effectualiter et secundum illas facultatem dirigi, [ac] quantum ad electionem decani et alia in illis contenta disponi et ordinari. In vim igitur execucionis effectualis illarum constitucionum eodem die facultas arcium ad electionem decani processit elegitque magistrum Bartholomeum de Zneyna pro commutacione estivali tunc instante.

75. Consequenter anno eodem, ut supra, die Saturni nona mensis septembris, facta per prefatum rectorem, omnium doctorum, decanorum, magistrorum collegiatorum, salariatorum et aliorum de facultate arcium actu regencium plena convocacione ad finaliter concludendum negocium reformacionis in facultate arcium et in executionem ulteriorem ac praxim ponendum constituciones pro bono facultatis predicte factas, lectas, auscultatas et a maiori parte doctorum et magistrorum approbatas et alia faciendas. Cuius quidem convocacionis tenor fuit talis: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi domus Collegii artistarum ad finaliter concludendum negocium reformacionis in facultate arcium et in execucionem ulteriorem ac praxim ponendum constituciones pro bono facultatis arcium factas, lectas, auscultatas et a maiori parte doctorum et magistrorum approbatas, ad decernendum quoque secundum eas et inantea facultatem predictam regi, disponi et ordinari ipsasque in libros statutorum Universitatis et facultatis arcium predicte scribi et reponi, sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus, decanis, magistris collegiatis, salariatis aliisque de facultate arcium actu regentibus. In qua convocacione, facta per rectorem, ut assolet, inductione, per omnes et singulos doctores et magistros tunc presentes conclusum extitit de voluntate et consensu maioris et sanioris partis doctorum et magistrorum, ut constituciones et statuta huiusmodi, ut premissum est, in execucionem ulteriorem et praxim ponantur effectualiter et secundum ipsa nunc et inantea facultas arcium regatur, disponatur et ordinetur reponanturque in libros statutorum Universitatis et facultatis arcium [1].

---

[1] Tekst pełny uchwał, powziętych przez tę komisję, znajduje się w Muczkowskiego *Statuta*, str. XXXII—IX.

76. Anno Domini 1480, feria quinta, ipso die sancti Viti[1], in convocacione doctorum[a], decanorum et magistrorum salariatorum per rectorem predictum facta ad audiendum legi litteras Universitati transmissas necnon peticionem egregii viri et domini magistri Iacobi de Boxicze, medicine doctoris, officialis generalis et vicarii in spiritualibus reverendissimi patris domini Iacobi archiepiscopi[2] et primatis ecclesie metropolitane Gneznensis Audita per Universitatem peticione prefati domini magistri Iacobi, conclusum extitit unanimi consensu et voluntate omnium doctorum et magistrorum, quod ipse dominus magister Iacobus de Boxicze, prout postulavit, teneat in titulum et professionem cancellariam Poznaniensem gaudeatque de fructibus eiusdem, ponat quoque villas eiusdem cancellarie in meliori condicione easque locet in agris et domibus, quatuor insuper marcas singulis annis collegiato laboranti dabit ex fructibus et proventibus eiusdem cancellarie. Qui dominus magister Iacobus habebit regressum ad ecclesiam sancti Floriani et ad domum Collegii artistarum maioris, quando illi placuerit regredi, vacancia aliqua in predicta ecclesia sancti Floriani occurrente.

77. Anno Domini 1482, Saturni XII ianuarii, sub rectoratu venerabilis magistri Stanislai de Brzezini. sacre theologie professoris rectorisque Universitatis Cracoviensis, facta fuit convocacio doctorum, magistrorum et salariatorum. Cuius tenor sequitur in hunc modum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXII in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendam peticionem magistri Nicolai de Pilcza in Collegio minori occasione domus ex opposito sancti Andree[b][3]. In qua convocacione fuit conclusum, quod ut domus eadem ex opposito sancti Andree esset revacuata per Dorotheam Zawyschina et ab omnibus eliberata, racione facta, ut detur certa pecunia quinque aut septem aut octo marcas eidem Dorothee[c], quam magister Nicolaus prefatus submisit se Universitati extenuare unacum suis successoribus sub censuris, residuas vero pecunias idem magister eidem Dorothee[d] successive debet extenuare usque ad totalem solucionem pecuniarum in racione inventarum. Et ex confessione Dorothee fuerunt XVII marce.

78. Anno Domini 1482, die Solis X februarii, sub rectoratu venerabilis magistri Stanislai de Brzezini, sacre theologie professoris rec-

---

[a] *Nadpisane współczesną ręką.* [b] Andre *rkps.* [c] Dorothee detur *rkps.* [d] Dorotehe *rkps.*

[1] 15 VI.
[2] Jakób z Sienna.
[3] Był to dom, zwany Zerwikaptur, stanowiący uposażenie kollegjatury Nowkona; por. str. 35 nota 2.

torisque Universitatis Cracoviensis, facta fuit convocacio facultatis theologice. Cuius tenor sequitur in hec verba: Venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XXII in stuba communi domus maioris Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilis magistri Bernardi de Nissa, licenciati sacre theologie et super ea tractandum, concludendum dandumque responsum eidem, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum facultatis. Detur omnibus professoribus sacre theologie, ex parte rectoris. In qua convocacione iuxta statutum de licencia absentibus danda conclusum est per eandem facultatem ex votorum unanimi consensu, quod idem magister Bernardus ad peticionem suam in medium propositam habeat ab Universitate licenciam, quam et obtinuit ab hinc seu a tempore prescripto, alias post discessum suum, duntaxat ad festum sancti Michaelis proxime futurum [1], tali condicione, quod idem magister Bernardus teneatur et sit astrictus per alium magistrum surrogatum sive substitutum loco sui iuxta formam statuti Universitatis labores et lectiones, quoad duos actus faciendos, diligenter explere in artibus.

79. Anno Domini 1482, die Lune XX mensis maii, sub rectoratu venerabilis Mathie de Costan, decretorum doctoris, ad sanctam Annam plebani ac rectoris Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta fuit convocacio per eundem rectorem doctorum canonice facultatis, sub hoc tenore verborum: Venerabilis domine doctor. Sitis hodie hora XXI in stuba communi dominorum canonistarum ad audiendum aliqua proponi in medium per venerabilem magistrum Stanislaum Cobilenszky, decretorum doctorem ac lectorem etc. et de licencia ad tempus obtinenda, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus canonice facultatis, ex parte rectoris. In qua convocacione fuit sufficienter tractatum per prefatos dominos doctores de licencia eidem danda et finaliter fuit ex unanimi voto conclusum, ut substituto loco sui idoneo lectore ac ecclesia decenter provisa, habeat licenciam infra hinc ad festum beati Martini proxime affuturum [2].

80. Anno Domini MCCCCLXXXII, die Veneris XIIII mensis iunii, magister Martinus de Crayewycz, senior burse pauperum, petivit et obtinuit a doctore Mathia de Costen, decretorum doctore etc., tunc rectore, licenciam eundi ad Urbem Romam in factis suis usque ad Natale Domini et interim loco sui constituat magistrum Mathiam de Cobilino in officio suo et lectione supplenda et procuratores et factores suos magistros Martinum de Cracovia, baccalarium theologie et Bartholomeum de

---

[1] T. j. do 29 IX t. r.
[2] T. j. do 11 XI t. r.

Zneyna ac Albertum de Brudzow in omnibus suis negociis et factis, opcionibus et quibuscumque generaliter ipsum rebus contingentibus vel quoquomodo ipsum magistrum Martinum contingunt vel contingere possunt.

81. Anno, quo supra, die Lune XVII mensis iunii, fuit facta convocacio per eundem rectorem omnium doctorum et magistrorum salariatorum ad tractandum et consulendum de licencia danda vel non danda eisdem salariatis super cessione ab eorum laboribus peste succrescente. Et in eadem convocacione fuit maioris partis votum, consensus, ut daretur licencia generalis, qui timentes infectionem, recedere vellent. De tempore vero limitando diversitas fuit in votis.

Item de baccalaureandis, qui tunc examinabantur per facultatem, fuit determinatum, ut micius cum eis ageretur hoc tempore et quod per unam septimanam examen eorum propediretur et id decano cum examinatoribus fuit specialiter commissum.

Item de unanimi voto fuit conclusum, ut servitores Universitatis tunc consolarentur, videlicet unicuique daretur per florenum.

82. Anno Domini 1483, die dominica II mensis marcii, in rectoratu Mathie de Costen, decretorum doctoris, ad sanctam Annam plebani, in habitacione eiusdem in stubella superiori venerabilis magister Iohannes de Glogovia Maiori veniens cum procuratore Universitatis, videlicet venerabili magistro Iohanne de Scavina, in decretis doctore, facto hinc inde tractatu de domo dominorum de Myelsthin, in simili concluserunt super locacione et conductione domus eiusdem in hunc videlicet modum, quod ipse magister Iohannes Gloger domum eandem conduxit pro Almanis studentibus suis ad tres annos, ita quod primo anno debebit solvere novem marcas, incipiendo a festo Pasce proximo eiusdem anni et medietatem census pro festo sancti Michaelis[1]. Ad secundum vero annum solvere de censu XII marcas eodem modo ipse magister Iohannes debebit. Ad tercium vero et ultimum annum XIIII marcas solvere similiter tenebitur. Et si aliquis casus gravis et periculosus, puta pestis vel nimie caristie interim superveniret, quod inhabitatores recedere cogerentur, tunc secundum ratam temporis solvere censum ipse magister debebit. Et ipse dominus procurator, que sunt magis necessaria reparare et reformare, puta cameras, seras, et hostia interim seu infra hinc ad festum Pasce est obligatus. Et tempore contractus lapso, ipse magister seracula, claves et alia omnia, que in numero et valore receperit a domino procuratore in resignacione domus reddere plene et integre se submisit ex forma contractus, in presencia et de consensu [ad] omnia premissa prefati domini rectoris, presentibus etc.

---

[1] 29 IX.

In rectoratu magistri Iohannis de Lathosin, decretorum doctoris, canonici Cracoviensis.

83. Anno Domini 1483, ultima die mensis maii, facta convocacione doctorum et magistrorum de et super bursa canonistarum alias domo domini Longini[1] Universitati incorporata, conclusum est unanimi voto, ubi executores prefati olim reverendi patris domini Longini non possent vel nollent domum illam sumptibus illius patris consumare et structuras eius perficere, quod Universitas suis sumptibus illam perficiat et claudat et eandem in ordine ponat, prout melius videbitur expedire. Et si aliunde pecunie haberi non poterunt, saltem de pecuniis burse Ierusalem fiant premissa, ita quod fiscus Universitatis postea pecunias illas domui Ierusalem persolvet. Presentibus venerabilibus Arnolpho de Myrzinyecz, Stanislao Zavada, [a]Stanislao Brezini et Mathia Cobilino[a] sacre theologie professoribus etc., pluribus Universitatem representantibus.

84. Anno Domini MCCCCLXXXIIII, die quarta decima mensis februarii, facta convocacione plena doctorum et magistrorum de licencia danda honorabili magistro Michaeli de Wyelun, collegiato maioris Collegii, conclusum est, nullo contradicente, dandam fore licenciam prefato magistro causa peregrinacionis Terre Sancte ad unius anni, seclusis impedimentis, intervallum[2]. Ita tamen, quod loco sui alium magistrum, equalis gradus lectorem, constituat. Presentibus venerabilibus magistris et doctoribus: Stanislao de Zawada, Stanislao de Brzezini, Mathia de Cobilino, sacre theologie professoribus et magistris et aliis in convocacione plena constitutis

85. Anno Domini, quo supra, die Saturni XXII mensis maii, facta convocacione Universitatis ad quedam negocia Universitatem concernencia et ad audiendam peticionem honorabilis magistri Pauli de Zalyeschie de licencia sibi danda, causa, ut ipse asserebat, peregrinacionis ad visitandum limina beatorum Petri et Pauli apostolorum nec non ad videndum partes exteras, non[b] studia[c], unanimi ex voto conclusum fuit. quod habeat licenciam ad peregrinandum duntaxat infra hinc et festum sancti Martini proxime venturum[3], ita tamen, quod loco sui magistrum alium, equalis gradus, constituat ad labores et quod nullam promocionem in preiudicium magistrorum laborancium attemptet interim

---

[a-a] et Stanislao Brezini, Mathia Cobilino *rkps.* [b] ut *rkps.* [c] *scil. generalia.*

[1] Bursa kanonistów z fundacji J. Długosza, mieściła się w zakupionym na ten cel w 1473 r. domu przy ul. Grodzkiej naprzeciwko kollegjum jurystów (*Cod. dipl.* III nr 244).

[2] W podróży tej dostał się Michał z Wielunia w Białogrodzie do niewoli tureckiej, a wykupiony z niej, zmarł z wycieńczenia w drodze powrotnej na wyspie Rodos (Morawski II, 152—3). [3] T. j. do 11 XI.

quod collegiaturam tenuerit, et si ad prenotatum tempus redire neglexerit, extunc sua collegiatura ipso facto vacabit et illi, quorum interest, de eadem altari providebunt. Et in robur maius horum idem magister Paulus de Zalyeschye se manu propria subscribere tenebitur.

86. Anno Domini MCCCCLXXXV, die Saturni XV mensis octobris, Andree de Coszmyn, vicarii perpetui canonicalis ecclesie Cracoviensis canonicatus et prebende, Universitati Studii Cracoviensis pro doctore canonista, quos quondam Sbigneus Sbignei obtinebat[1], per Sedem apostolicam incorporatorum, ex una et Universitatis memorate Studii Cracoviensis, pro, de et super salariacione vicarii eiusdem, villa Baranow nuncupata, demollita et deserta[a] propter mortalitatem hominum et alios eventus et decima manipulari ex eadem proveniente pro fundo et dote dicti vicarii assignata totaliter deperiente ad presens, et eorum occasione, partibus ex altera, coram reverendissimo domino episcopo[2] vertente in causa, prefatus Andreas vicarius principalis principaliter pro se ipso et dicta sua vicaria et ex adverso venerabiles et egregii viri domini Mathias de Costhen, decretorum doctor, plebanus sancte Anne et rector, Stanislaus de Zawada, Stanislaus de Brzezini, Bernhardus de Nissa, Iohannes de Pylcza, sacre theologie professores, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz, Iohannes Starzechowszky, canonicus Cracoviensis, Stanislaus Cobilenszky, canonicus Skarbimiriensis et altarista ecclesie Cracoviensis, Valentinus de Ilkusch, plebanus in Chechel[b][3], Iohannes Wysoczky, plebanus in Coprzywnicza, Clemens de Pyotrkow, lector ordinarius iuris canonici, Andreas Gora, decretorum doctores, de Zambrzecz Petrus, Martinus de Cracovia, Johannes de Stanischewycze, magistri arcium et collegiati dicti Studii Cracoviensis, suo et aliorum dominorum doctorum et magistrorum tociusque Universitatis Studii eiusdem nominibus, cavendo sufficienter de ratihabicione eorundem coram reverendissimo domino episcopo predicto et apud acta presencia personaliter constituti sponte et libere, non per errorem aut improvide, sed de certa eorum sciencia et matura deliberacione prehabita recognoverunt et confessi sunt et eorum quilibet nominibus, quibus supra, recognovit, quia parcendo litibus et expensis propter bonum pacis causa in eadem certum contractum et unionem vicissim fecerunt et consumaverunt, in hunc qui sequitur modum, videlicet, quod prefati domini rector, doctores, magistri et Universitas pro tempore existentes, loco et in recompensam fundi

---

[a] desertata *rkps.* [b] Chelchel *rkps.*

[1] Mianowicie kanonikat ten w chwili nadania go Uniwersytetowi przez biskupa Piotra Wysza w 1404 r. należał do wspomnianego kanonika Zbigniewa, syna Zbigniewa (*Cod. dipl.* I nr 33). [2] Jan Rzeszowski.

[3] Dziś Chechło, między Olkuszem a Kromołowem.

decime in Baranow supradicte, predicte vicarie et eius vicario perpetuo assignatis, interim, quoad ipse fundus sive decima eadem in Baranow non fuerint restaurati, vicario eidem pro tempore existenti et labores onerum dicte ecclesie Cracoviensis portanti sive supplenti racione salarii annui quatuor marcas communis pecunie, sed ad quelibet quatuor tempora per unam marcam, incipiendo solucionem a quatuor temporibus Sancte Crucis[1] proxime lapsi et continuando usque ad ipsius ville sive fundi decime antedicte restauracionem, solvere et dare de fisco et proventibus dicte Universitatis debebunt et se obligaverunt, sub penis excommunicacionis in eos ferendis, quibus se sponte submiserunt et submittunt predictusque Andreas vicarius et successores sui de eisdem quatuor marcis contenti esse debeant et debent, sub penis eisdem. Nihilominus tamen predicta Universitas, pendente restauracione ville et fundi huiusmodi, si agros illic per aliquem arari et seminari contingat, pro consolacione eorum et ad extenuacionem dictarum quatuor marcarum decimam exinde provenientem tollere et in usus beneplacitos convertere debebit, quoad usque, ut premissum est, dicta villa Baranow ac fundus decime vicarialis huiusmodi restaurentur eidem; quibus restauratis et dicto vicario decimam habere volenti, Universitas eadem tenebitur cedere de ipsa decima et eam vicario eidem restituere cum effectu. Qua restitucione taliter facta et secuta, Universitas supradicta extunc ad ulteriorem dictarum quatuor marcarum solucionem ipsi vicario facienda minime obligabitur et non erit obligata. Pretendentes idem domini Andreas vicarius, rector, doctores et magistri supradicti, nomine, quo supra, dictum contractum et unionem preinsertos cum omnibus in eis contentis per reverendissimum dominum episcopum antedictum admitti, approbari, ratificari et confirmari eisque omnibus preexpressis[a] decretum apponi. Et dominus reverendissimus admisit, approbavit et ratificavit et confirmavit, decernens ea robur obtinere perpetue firmitatis. Presentibus dominis Iohanne de Schebnya, custode, Petro Wapowszky, decano Oppatowiensi, canonico Cracoviensi, Iohanne de Land, plebano in Gnoyno, curie reverendissimi domini episcopi notario, testibus circa premissa. [b]Ex actis curie episcopalis transsumpta[b].

Sub rectoratu venerabilis domini Iohannis Baruchowszky etc.

87. Anno Domini MCCCCLXXXVI, die Mercurii XV mensis februarii, sub rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis

[a] prexpressis *rkps.* [b-b] Dopisane współczesną ręką.

[1] 14 IX.

de Baruchow, decretorum doctoris, canonici Cracoviensis, facta fuit convocacio doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum omnium facultatum. Cuius convocacionis tenor fuit talis, qui sequitur: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii domus canonistarum ad audiendas peticiones venerabilium virorum et decretorum doctorum Iohannis Starzechowsky, canonici Cracoviensis et in Luborzecza plebani, ex una et Valentini de Ilkusch, altariste in ecclesia Cracoviensi, parte ab altera, ad effectum consequendi et obtinendi consensum ab Universitate permutandorum beneficiorum ipsorum: Iohannis Starzechowszky ecclesiam in Luborzecza pro altari doctoris Valentini, quod nunc habet et tenet in ecclesia Cracoviensi [1], accedente eciam ad hoc consensu egregii viri magistri Stanislai Cobilenszky, decretorum doctoris, canonici Scarbimiriensis, speciali, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte domini rectoris. Post cuiusquidem convocationis cedulam suprascriptam per prefatum dominum rectorem more solito omnibus audientibus lectam et intimatam, tractatu super huiusmodi permutacione beneficiorum per dominos doctores et magistros tunc presentes habito, hoc fuit conclusum, ut prefati domini doctores pro eorum desiderio, cum consensu tamen prefati domini Stanislai Cobilenszky doctoris, huiusmodi beneficiorum suorum [permutacionem] in manibus domini ordinarii, obtentis a domino rectore presentacionibus, perficerent et consumarent. Sub protestacione antedicti domini Stanislai Cobilenszky doctoris, quod per huiusmodi annuenciam ipsius et consensum ad prefatas commutaciones beneficiorum huiusmodi nullum deinceps et in futurum sibi fieri aut esse posset preiudicium in ascensu senii sui et opcione ad quevis beneficia Universitatis quomodolibet in posterum vacatura. Quam protestacionem gratam et ratam habentes omnes tunc in eadem congregati convocacione, tanquam iustam et legitimam, et signanter domini doctores in decretis: Clemens de Pyotrkow, lector ordinarius, Iohannes Starzechowszky, canonicus Cracoviensis et Valentinus de Ilkusch, assurgentes, approbaverunt et per expressum professi sunt, nullum se prestituros prefato magistro Stanislao Cobilensky in suo futuro ascensu impedimentum iuxta Universitatis statuta, tanquam seniori doctori, lectori et collegiato. Acta sunt hec, anno, die, mense, hora etc.

---

[1] Dwie były wówczas altarje pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego i św. Tomasza apostoła w katedrze krakowskiej, związane z wydziałem prawa, obydwie powstałe w 1465 r. z fundacji biskupa krak. Tomasza Strzempińskiego, ongiś prof. Uniw., z rocznem uposażeniem każdego altarysty po 20 grzywien (por. *Cod. dipl.* II, nr 212). Jeden z nich wykładał 1, 2 i 4 część księgi szóstej (*liber sextus*) dekretałów, zaś drugi t. zw. Klementyny (por. rkps Bibl. Jag. 93 k. 77).

88. Anno Domini MCCCCLXXXVI, die Veneris tercia mensis marcii, ego magister Iohannes de Glogovia, collegiatus minoris Collegii, recognosco tenore presencium, quibus expedit universis, quod apud venerabilem et egregium virum dominum Iohannem de Baruchow, decretorum doctorem, ecclesie maioris canonicum et Studii Cracoviensis rectorem, domum in toto dictam dominorum de Melstheyn in platea Fratrum Cracovie sitam, in qua domini Ungari studentes inhabitant, hinc [inde] ad unius anni decursum, a festo Pasche proxime affuturo incipiendo, usque ad aliud festum Pasche, de decem et octo marcis pro dominis Ungaris aut quibusvis studentibus hic circa Studium Cracoviense morari volentibus, arendasse et convenisse, ita tamen, quod primam ratam pecuniarum, videlicet novem marcas, pro festo sancti Galli [1] inclusive et alteram ratam, videlicet alias novem marcas, pro festo sancti Adalberti [2], eciam inclusive, solvam, tradam et in manus procuratoris Universitatis reponam realiter et cum effectu, quod fide Cristiana promitto et insuper me sub censuris ecclesiasticis apud acta domini rectoris obligatum facio et obligo, hoc eciam adiecto, quod ea, que necessario forent, infra annum ipsum in dicta domo seu bursa reformanda, quibuscumque ipse destructiones censeantur nominibus ad omnem reformacionem quatuor grossos promitto et obligo me per presentes daturum et appositurum et residuum procurator Universitatis tenebitur solvere. Lutum eciam ipse magister Iohannes propriis sumptibus expurgare ante domum eandem, dum se tempus offeret, tenebitur. Acta sunt, anno, die, mense, quibus supra, in curia sive domo canonici prefati domini Iohannis Baruchowszky etc. Presentibus ibidem venerabili et honorabilibus dominis: Iohanne de Vyssoka, decretorum doctore, plebano in Coprzywnycza et procuratore Universitatis Cracoviensis, Andrea de Wroblow, ecclesie cathedralis Cracoviensis vicario perpetuo, Stanislao et Paulo, servitoribus Universitatis et me Stanislao de Tharnow, notario memorati domini rectoris.

89. Anno Domini MCCCCLXXXVII, die vero Saturni XX mensis octobris, magister Martinus de Cracovia, sacre theologie baccalarius, petivit sibi fieri convocacionem Universitatis pro obtinenda licencia ad Urbem eundi ad causam suam, quam habet pendentem indecisam, terminandam. Facta super hoc plenaria convocacione doctorum et magistrorum omnium facultatum, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilis viri magistri Martini de Cracovia etc. pro licencia

[1] 16 X, w którym przypadało rozpoczęcie się półrocza zimowego.
[2] 23 IV, początek półrocza letniego.

ad tempus certum sibi danda in Urbem proficiscendi, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta, idem magister Martinus porrexit peticionem suam ad doctores et magistros tunc presentes, quatinus sibi graciose licenciam darent ad pergendum in Urbem pro disponendis suis negociis et causis. Qua audita, domini doctores et magistri, attenta sua peticione honesta et racionabili, annuerunt sue peticioni, licenciam concedendo ad festa Pasche.

90. Anno Domini MCCCCLXXXVIII, die Mercurii XXI mensis maii, sub rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Mathie de Cobilino, sacre theologie professoris, decani ecclesie collegiate sancti Floriani etc., facta fuit convocacio dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum ad tractandum et consulendum pro bono communi Universitatis et specialiter pro bursa Almanorum in platea sancte Anne sita [1], Ungarorum eciam et pauperum [2] ac pro reformacione ecclesie sancte Anne, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor etc. In qua quidem convocacione venerabilis magister Georgius de Drohobicze, medicine doctor [3], in medium suam publicam fecit peticionem, rogans omnes et singulos dominos doctores et magistros, ut sibi largirentur locum sterilem et incultum, mediantem inter bursam Ungarorum et domum Clethnar, ut ibidem pro suo commodo et utilitate possit edificare mansionem. Quem quidem locum omnes et singuli, nemine discrepante, concorditer concesserunt, dantes prefato magistro Georgio de Drohobycz prefatum locum pro mansione sue edificacionis, quo et qua mansione uti atque frui debeat cum omni libertate et pro suo usu [vel] quocumque vellet convertere usque ad finem vite sue, ita quod post mortem ad Universitatem cedere debeat. Quem locum atque mansionem Universitas pro sua utilitate convertere et de eius utilitate gaudere debeat.

De fratribus Cisterciensibus.

91. Anno Domini MCCCCLXXXVIII, die Solis XII mensis octobris, sub rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Mathie de Cobilino, sacre theologie professoris, decani ecclesie collegiate sancti Floriani etc., facta fuit convocacio dominorum doctorum et magistrorum

---

[1] Bursa niemiecka albo nowa powstała w 1487 r. staraniem magistra Jana z Głogowy na placu żydowskim za Kollegjum Większem, odstąpionym przez egzekutorów testamentu Jana Długosza.

[2] Bursa ubogich powstała w 1409 r. z fundacji profesora teologji J. Isnera przy ul. Wiślnej.

[3] Jerzy z Drohobycza uzyskał doktorat w Bolonji, gdzie uprzednio (1481/2 r.) piastował też godność rektora uniw. art.

omnium facultatum salariatorum ad tractandum et consulendum de certis negociis pro bono Universitatis et presertim de salario vicariorum in Luborzycza et de reparacione domus Zawyschina[1] et de ceteris per rectorem proponendis, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende etc. In qua convocacione inter cetera per dominum rectorem quedam conclusio super mansione fratrum religiosorum ordinis Cisterciensis longe antea per Universitatem facta, in medium fuit proposita, ubi iterum confirmata est et, ut in librum conclusionum Universitatis scribatur, diffinitum. Cuius quidem conclusionis talis est tenor. Religiosi fratres Cisterciensis ordinis ad Universitatem nostram studii gracia convenientes occasione domus plebanalis sancte Anne, quam olim in possesione dicti fratres habuerunt[2], manere in Collegio Hierusalem et habitacionem in capella in dextra parte versus bursam philosophorum[3] possidere debebunt, emolimentis domus illius instar aliorum studencium utentur, bursam hebdomadatim ponere, iudicium citati visitare ceterisque statutis subesse tenebuntur. In hoc tantum hac prerogativa eos ex nostra concessione gaudere volumus, cum plures fuerint pro una tabula sufficientes, quod in eorum habitacione prandere et cenare possint. Quibus porciones carnium et piscium atque legumina, per eorum famulos deferenda, sicut ad mensas aliorum bursam ponencium dabuntur. Item si missas in prefata capella legerint, quod ex eis fieri et pro eorum et ceterorum inhabitancium devocione et commoditate optamus, ex pecuniis communitatis de vino et candelis senior vel provisor provideat. Et si tot fuerint persone, quod in predicta habitacione comprehendi omnes congrue non valeant, tunc aliam ex opportunitate in eadem capella habitacionem cum priori possidere debebunt. Quod si propter aliquam arduam et neccessariam causam per seniorem et provisorem eiusdem domus fieri non poterit, interim aliqua alia eis conveniens habitacio assignetur, in qua, usque ad illius possesionis assecucionem, manebunt. Actum et datum, die etc., ut supra.

---

[1] Stanowiący uposażenie kollegjatury Nowkona, inaczej zwany Zerwikaptur.

[2] Jagiełło, pragnąc ściągnąć Cystersów polskich (przedewszystkiem z pobliskiej Mogiły) na studja do Uniwersytetu krakowskiego, nosił się w 1417 r. z zamiarem utworzenia osobnego dla nich kollegjum. Gdy jednak ostatecznie rzecz ta nie doszła do skutku, wtedy w grudniu 1418 r. nadał Uniwersytetowi wespół z opatem mogilskim prawo prezenty do kościoła św. Anny, a dla scholarów cysterskich przeznaczył na mieszkanie plebanję św. Anny (Fijałek, *Jakób z Paradyża* I, 16).

[3] Bursa filozofów znajdowała się przy ul. Gołębiej, tuż obok bursy Jeruzalem. W drugiej połowie XVI w. odnowiona przez biskupa płockiego A. Noskowskiego.

92. Item in eadem convocacione rector prefatus proposuit, quomodo unacum procuratore Universitatis et provisore illius domus conduxit et locavit domum dictam Hungarorum in platea Fratrum sitam honorabili magistro Iohanni de Zumerfelth ad triennium, per quindecim marcas anno quolibet solvendas, quod factum ratum et gratum habuerint omnes doctores et magistri in prefata convocacione congregati, nullo contradicente.

93. Item in eadem convocacione conclusum est fere per omnes doctores et magistros, quod quamvis magister Iohannes Welssz, licenciatus in medicinis, fuerit absolutus a laboribus sue collegiature regalis in propria persona, placuit tamen pene singulis, ut idem dominus licenciatus avisetur, quod ponat et ordinet aliquem magistrum pro ipso laborantem, ne Universitas in suis laboribus negligatur, presertim cum in maiori Collegio tenet habitacionem.

94. Anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo octavo, die Solis XIV mensis decembris, in rectoratu venerabilis viri magistri Mathie de Cobilino, professoris sacre theologie, decani ecclesie collegiate sancti Floriani etc., facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis et[a] egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXII in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad audiendam peticionem venerabilis viri magistri Clementis de Pyotrkow, decretorum doctoris et lectoris ordinarii in iure canonico, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta, prefatus magister Clemens peciit sibi dari licenciam eundi ad dominum archiepiscopum[1], per quem vocatus fuerat. Et ex unanimi voto obtinuit licentiam ad unum annum tali condicione, quod idem magister Clemens ordinaret alium doctorem sive substitutum ad legendum lectionem ordinariam in iure canonico. Et in continenti obtulit se magister Iohannes Starzechowszky ad supplendam lectionem ordinariam usque ad adventum eiusdem magistri Clementis aut ad aliam ordinacionem Universitatis. Quem doctores et magistri susceperunt pro gerente vices doctoris Clementis.

95. Anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo, die Mercurii secunda mensis iunii, in rectoratu venerabilis viri magistri Mathie de Cobilino, sacre theologie professoris, decani ecclesie collegiate sancti Floriani etc., facta convocacione Universitatis doctorum

---

[a] *Dwa razy powtórzone.*

[1] Zbigniew Oleśnicki.

et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad providendum de provisore burse pauperum et ad accipiendum resignacionem habitacionis in Collegio canonistarum et ad audiendum peticionem domini episcopi suffraganei et ad tractandum et consulendum de pariete murato erigendo sub habitacionibus, que tremunt et ruinam minantur et de ceteris per rectorem proponendis, prout diligitis bonum Universitatis, et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta convocacione, per vota singulorum doctorum et magistrorum conclusum est ex unanimi voto, nullo contradicente, quod magister Iohannes de Pylcza, sacre theologie professor et custos sancti Floriani, esset provisor burse pauperum. Et accepta fuit resignacio habitacionis in Collegio canonistarum, que fuit domini doctoris de Przevyeczerze per doctorem de Brzezyny, tanquam procuratorem eiusdem, ita tamen, quod si contigerit redire in Cracoviam prefatum doctorem de Przewyeczerzino, quod vacans habitacio in Collegio canonistarum sibi concedatur. Et demum audita est peticio ex parte domini sufraganei et obtinuit, quod defalcetur sibi una marca de pecunia, quam solvere debuit pro decima sue ville procuratori Universitatis, ita tamen, quod consecrare debet altare maius in ecclesia sancte Anne. Et deinde eciam ex unanimi voto, nullo contradicente, conclusum fuit, quod paries muratus erigeretur sub habitacionibus trementibus et ruinam minantibus, ne postmodum maior impensa fieret per Universitatem, si contingeret periculum, in ruina De aliis vero propositis conclusum est, quod fiat convocacio specialis.

96. Anno Domini MCCCCnonagesimo, die Martis septima decembris, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis de Pylcza, sacre theologie professoris, custodis ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXII in stuba communi Collegii maioris artistarum ad consulendum super insinuata appelacione contra rectorem et Universitatem, ex parte Lublin et maxime super admissione ad respondendum olim conclusa pro Marco Sulterio, sub debito obediencie et sicut diligitis ex iuramento bonum Universitatis. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta, conclusum est pro primo membro, quod iura domino Lublin super altari ad sanctam Magdalenam[1] sunt osten-

[1] Była to sprawa Mikołaja, syna Krystyna, z Lublina, kustosza skarbimirskiego, typowego ówczesnego kortezana i łowcy beneficjów kościelnych, który

denda non iuridice, sed per dominum Starzechowszky reverendo patri domino Stanislao de Swiradzycze, preposito Kyelcziensi, canonico et vicario in spiritualibus generali Cracoviensi, credenda, per quem ipsi Lublin debeant concedi videnda.

Super secundo membro conclusum est, quod ipse Marcus Sulterius iuxta conclusionem, prius de eo factam[2], Universitati incorporari[a] admittatur ad respondendum publice in facultate canonica sine sumptibus, qui fuerint circa collacionem primam in poculentis et esculentis, ita tamen, ut secundum facultatis canonice ordinaciones, si velit ut doctor promotus respondere, doceat de sua promocione vel litteris vel fidedignis testibus et hoc probato, opponent ei doctores; si alium se pretenderit, eiusdem gradus sibi obicient, si ut studens, in ordine studencium respondebit, studentes cum eo conferrent. Et hoc eidem licebit eciam ubicumque. Et si nolit se reputatum haberi inter actu regentes, non solvet solvenda iuxta statutorum formam.

97. Anno Domini quadringentesimo nonagesimo, die Lune tredecima decembris, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis de Pilcza, sacre theologie professoris etc., facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXII in stuba communi Collegii domus maioris artistarum ad audiendam responsionem Nicolai Lublin super ostensione privilegiorum, sibi decreta diu per doctoresque intimata et ad consulendum et concludendum super eadem et audiendam peticionem doctoris Andree de Gorra, sicut diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta, conclusum est super primum propositorum, quod privilegium vel eius copia concernens altare ad sanctam Mariam Magdalenam in Cracovia ostendatur domino Nicolao de Lublin per lectorem ordinarium magistrum Andream de Gorra, decretorum doctorem et alios lectores iuris canonici, quod et datum est in manus domini doctoris Iohannis de Skawina cum domino doctore Andrea de Gorra.

Super secundum propositum licencie absencie, ut petebat[b], concessa

---

[a] incorporatus *rkps.* [b] patebat *rkps.*

po długim pobycie w kurji rzymskiej powróciwszy do kraju, powytaczał różnym osobom procesy w sprawie tych beneficjów, a między innymi też i Uniwersytetowi, że mianowicie «litteras fundacionis altaris b. Lazari in capella beatae Marie Magdalenae... apud se occultant et detinent». Sprawa ta oparła się o Rzym, a papież Innocenty VIII bullą z 23 XI 1490 r. przekazał ją do rozpatrzenia arcybiskupowi Zbigniewowi Oleśnickiemu (*Cod. dipl.* III nr 289). 4 VIII t. r. Uniwersytet wnosi przeciw niemu apelację (tamże III nr 290).

[2] Konkluzji tej brak w niniejszym rkpsie.

est magistro Andree de Gorra per sex septimanas a festis Domini incipiendo, ita tamen, quod loco sui relinquat lectorem idoneum, ab Universitate nominandum [et] per eundum salariandum, quem tunc et ipse magister Andreas nominavit, [videlicet] magistrum Andream de Costen, iuris canonici doctorem. Presentibus magistro Stanislao de [a] Zawada, magistro Stanislao de Brzezyny, magistro Mathia de Cobilino, sacre theologie professoribus etc.

98. Anno Domini, quo supra, videlicet millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, die Martis quarta ianuarii [1], in rectoratu prefati magistri Ioannis de Pylcza, sacre theologie professoris, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat consiliariis et decanis omnium facultatum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi artistarum maioris Collegii ad consulendum super quibusdam ceptis in profectum Universitatis, sicut diligitis bonum eiusdem. Detur dominis doctoribus et magistris consiliariis duntaxat et omnium facultatum decanis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta, conclusum est aptandum necessaria ex privilegiis et statutis et conclusionibus disponentibus pro actione absencium ad redicionem et residenciam et hoc sumptibus Universitatis et dominus reverendissimus [2] informetur ante terminum. Presentibus in eadem convocacione venerabilibus et egregiis viris: magistro Mathia de Cobilino, magistro Andrea de Labischin, sacre theologie professoribus, magistro Petro de Ilkusch, iuris canonici doctore, magistro Iohanne de Stanyschewycze, licenciato sacre pagine, magistro Iohanne de Oschwyaczym et magistro Iacobo de Gostenyn, decanis et consiliariis.

99. Ego magister Paulus de Zaclyczew, collegiatus tercius de fundacione doctoris Dambrowcze [3] sponte et libere submmitto me et omnes successores, quod collectis censibus ex mea collegiatura, quorum quosdam ex Zarnowycza, quosdam ex Ilkusch, alios ex zuppis colligere debeo, dabo et exhibebo dominis vicariis aut eorum divisori unam marcam pro festo Nativitatis Domini ad peragendam exequias seu anniversarium pro anima doctoris dicti Dambrowcze, fundatoris presentis ad

---

[a] et *rkps.*

[1] Pomyłka, 4 I 1491 wypadło na poniedziałek.

[2] T. j. biskup krak. Fryderyk Jagiellończyk.

[3] Pierwotnie były dwie kollegjatury, ufundowane w 1473 r. przez egzekutorów testamentu Jana Dąbrówki, z czynszu zakupionego przezeń u rajców olkuskich (w 1470 r.) i u króla (1472 r.), związane z utworzoną równocześnie altarją Bożego Ciała w kościele św. Florjana (*Cod. dipl.* III nr 238). W 1476 r. atoli przy reorganizacji kollegjum mniejszego obrócono uposażenie jednej z tych kollegjatur na katedrę Stobnera, która straciła prawie wszystkie swe dochody (tamże III nr 250).

distribuendam eandem per eundem divisorem inter canonicos et inter se iuxta ordinacionem de hoc factam, ut videlicet cuilibet canonico presenti tunc in ecclesia dentur tres grossi, ita, ut per se vel per alium missam pro fundatore legat. Et vicarii similiter per se pro eodem legant et compleant pro absentibus, quorum absencium partem recipere debent sub censuris. Presentibus Michaele, arcium baccalario de Oppol, clerico Wratislaviensis diocesis et Stanislao ac Paulo, servitoribus Universitatis alias sapienciis fide dignis. Acta sunt hec anno Domini 1491, die Veneris XIV mensis ianuarii[1], in domo rectoris.

100. Anno, quo supra, die Martis decima nona aprilis, in rectoratu, quo supra. facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima octava in stuba communi maioris Collegii artistarum ad tractandum et consulendum de die electionis rectoris Universitatis et super quibusdam proponendis, sicut diligitis bonum commune [a]Studii Cracoviensis[a] et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis. Qua lecta et inducta, conclusum est ex votis omnium, quod quia crastinum sancti Georgii est dies festus[2], impediens electionem rectoris, eleccio anteponenda festo sancti Georgii in feriam sextam, in vigiliam sancti Georgii[3].

Ceterum conclusum est, quod tectum super habitacionem magistri Iohannis de Oschwyanczym, collegiati maioris Collegii, reformetur; Item fenestre cellarii in maiori Collegio restaurentur, item quod paries a minori Collegio noviter erigatur et reparetur, item habitacio in Collegio iuristarum supra habitacionem doctoris Clementis de Pyotrkow edificetur.

101. Anno Domini MCCCCnonagesimo primo, die Solis quindecima maii, in rectoratu secundo venerabilis ac egregii viri magistri Iohannis de Pilcza, sacre theologie professoris ac custodis sancti Floriani in Cleparz etc., facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie immediate post sepulturam peractam olim venerandi patris magistri Stanislai de Zawada, sacre theologie professoris ac lectoris ordinarii eiusdem, in stuba communi Collegii maioris artistarum ad providendum de lectore ordinario in predicta facultate theologica, sub pena non contradicendi. Detur omnibus docto-

---

a-a Studii Studii *rkps.*

1 14 I w tym roku wypadło na czwartek.
2 Mianowicie na 24 IV wypadła niedziela *Iubilate.*
3 T. j. na 22 IV.

ribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Qua lecta et inducta convocacione per singulos, si placeret ad electionem novi domini lectoris ordinarii theologie procedere respondentibusque singulis per «placet» inducenteque domino rectore, cui placeret petere, surgens venerabilis et egregius vir magister Mathias de Cobilino, sacre theologie professor ac decanus ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz etc., exponensque, quod propter senium et debilitatem suam non posset ambulare ad ecclesiam sancti Floriani in Cleparz nec intendere cure dicte ecclesie racione dicti decanatus ipsum concernentem, nec satis posse facere decanatui, peciit, ut Universitas compaciendo suis dictis defectibus et providendo suo senio, ad effectum habendi quietem sibi necessariam, de dicta ordinaria lectura, premisso modo vacanti, graciose dignaretur providere. Cuius audita peticione, Universitas, prout moris est, mandavit eum exire deliberacioneque in illius absencia et tractatu desuper habitis et inductis votis, unanimi voto rector cum dicta Universitate providit de dicta ordinaria dicto domino doctori petenti conclusione premissa vocatoque eo ac adhortato, premissa adhortacione, videlicet, quod mallet eum Universitas in priori beneficio persistere et curam ecclesie sancti Floriani gerere ipsoque causas priores repetente, dominus rector dixit, quod compaciendo vestro senio graciose Universitas de dicta lectura ordinaria vobis provideat. Qui dictam lecturam suscipiens, simpliciter grates Universitati egit etc.

102. Anno, quo supra, die Martis decima septima maii, in rectoratu quo supra, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum super arduis quibusdam Universitatem concernentibus et presertim super senioris electione pro domo Ierusalem et Collegii pauperum defectibus. sicut diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta, conclusum est, quod domui pauperum succurratur pecuniis ab Universitate ex pecuniis Ierusalem vel Universitatis. In eadem conclusum est, quod resumpciones communes non fiant per quoscumque magistros sub lectionibus et exerciciis ac actibus ordinariis. Insuper conclusum est, quod hospiciati studentes baccalarii cogantur ad intrandum moramque habendum in domibus Universitatis vel scolis particularibus [1].

103. Anno Domini MCCCCnonagesimo primo, die Lune penultima maii, in rectoratu, quo supra, facta convocacione Univer-

[1] Por. Muczkowski, *Statuta* str. XLII—IV: Statutum quod baccalarii et studentes peramplius in bursis stare tenentur.

sitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii maioris artistarum ad consulendum super arduissimis Universitatem contingenciis, eciam interdictum procurantibus, sicut diligitis bonum Universitatis et sub debito obediencie ex iuramento obligato. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua lecta et inducta, conclusum est fere ex omnium votis, ut res inter venerabilem et egregium virum magistrum Andream de Labyschin, sacre theologie professorem, ex una et honorabilem magistrum Michaelem, burse Ierusalem seniorem, partibus ex altera, in integrum ponantur, claves per dominum magistrum Michaelem seniorem in manus rectoris dentur penalesque, qui causam interdicto dederunt, dicti dominus doctor Andreas et magister Michael pronunciati sunt eligendique viri, qui super quantitate et qùalitate pene tractarent. Determinantes tantum penam plures ad dominum doctorem Andream Labyschin iuxta continenciam privilegiorum et statutorum, super pena aliter magistri Michaelis decreverunt deliberandum.

104. Anno Domini MCCCCLXXXXI, die Saturni prima octobris, constitutus personaliter venerabilis magister Albertus de Brudzow in presencia venerandi et egredii viri magistri Iohannis de Pilcza, sacre theologie professoris, decani sancti Floriani in Cleparz, tunc rectoris, nec non consiliariorum Universitatis, videlicet [a]magistri Iohannis[a] de Stanischewycze, ṡacre theologie professoris et [b]magistri Petri[b] de Szambrzecz sacre theologie [c]baccalarii, canonici[c] in Cleparz, nomine procuratorio tocius Universitatis, retulit, se locasse domum sitam in platea Fratrum olim dominorum de Melstin, nunc vero Universitatis, que alias bursa Ungarorum dicitur, magistro Michaeli de Varadino ad duos annos pro nacione Ungarorum duntaxat. Pro quorum primo anno idem magister Michael iuxta eiusdem magistri Alberti relacionem daturus est quatuordecim marcas, ubi pauciores quam quadraginta haberet inhabitantes; ubi vero quadraginta plenarie, ibi quindecim marcas. De secundo vero anno absoluto quindecim marcas. De quo requisitus idem magister Michael hoc ipsum confessus est et in robur ac firmitudinem eiusdem contractus ac locacionis seu pocius in vim caucionis fideiussorie presentavit duos magistros, videlicet magistrum Iohannem de Glogovia et magistrum Stanislaum de Nova Civitate, collegiatos maioris Collegii artistarum. Qui manu coniuncta caverunt fidemque prebuerunt pro eodem magistro Michaele, ponentes se ad solvendum principales pro eadem et ad singula

---

a-a magistro Iohanne *rkps.* b-b magistro Petro *rkps.*
c-c baccalario, canonico *rkps.*

facienda, ut premittitur. Presentibus ibidem magistro Iohanne de Zegyedino et Iohanne de Bochnya, per me Michaelem de Nova Civitate, baccalarium arcium, autoritate imperiali notarium, ad hoc requisitum, acticatum manu propria. Qui quidem contractus inicium habet: Anno, die, quibus supra.

Fundacio collegiature pro seniore burse canonistarum 1491.

105. Anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, die Saturni XXIV augusti, in rectoratu venerabilis ac egregii viri magistri Iohannis de Pylcza, sacre theologie professoris, decani sancti Floriani in Cleparz, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi domus Collegii maioris artistarum ad auscultandum intencionem honorabilis domini Nicolai de Coprzywnycza, presens tractatam, super seniore domus Longini et concludendum finaliter super eadem et ad consulendum super aliis Universitatis negotiis proponendis, ut de edificiis et de ordinacionibus, sub pena non contradicendi et sicut diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis. Cuius quidem intencionis tenor sequitur et est talis.

Intencio domini Nicolai pro fundacione collegiature pro seniore in bursa canonistarum super censu sedecim marcarum, qui census est in institis sutorum Cracoviensium, quod prefatus dominus Nicolaus animo deliberato predictum censum cum collacione altaris, ut est expressum in priori ordinacione Universitatis, vult incorporare pro prefata collegiatura totaliter et cum effectu et irrevocabiliter tenebit [1]. Que ordinacio iam per eundem dominum Nicolaum in domum maioris Collegii artistarum est data et per facultatem, in speciali convocacione super hoc facta, suscepta et approbata, quod altare omnibus suis impensis eriget, constituet, etiam omnia necessaria ad dictum altare pertinencia comparabit. Qui senior habebit ascensum de ista collegiatura tanquam iunior ad alias omnes collegiaturas iuris canonici, hoc tantum addito, quod sibi duodecim marcas predictus dominus Nicolaus fundator vult reservare ad tempora vite sue aut quamdiu sibi placuerit in vita, quia vellet in predictam ordinacionem totaliter, interim quo vivit, ad finem suum propositum deducere, residuas vero quatuor marcas pro seniore

[1] Ta nowa kolegjatura prawnicza dla senjora bursy kanonistów i związana z nią altarja pod wezwaniem św. Jana *ante portam Latinam* w katedrze krakowskiej, powstała właściwie z zapisu Jakóba Szadka, profesora i doktora dekretów. Mikołaj z Koprzywnicy był tylko, jako egzekutor testamentu Szadka, wykonawcą jego woli (*Cod. dipl.* III nr 291).

predicte collegiature iam convertet et erit obligatus solvere. Qui senior unum actum in septimana in bursa, in Collegio vero canonistarum lectionem in quarto decretalium illis diebus, quibus in novis iuribus legitur et quolibet die temporibus vacacionum, exceptis diebus festis, sicut post festum Nativitatis Domini usque ad festum Epiphaniarum, post dominicam Conductus Pasce[1] usque ad festum sancti Ieorgii[2] et eciam post festum sancti Michaelis[3] usque ad festum sancti Galli[4] tenebitur et erit astrictus facere; temporibus tantum vacacionum propter lectiones, quas continue faciet in Collegio canonistarum, non obligabitur ad actus in bursa disputandos. Post mortem vero memorati domini Nicolai totum censum sedecim marcarum prefate burse senior accipiet. Ad maiores tantum labores erit astrictus, videlicet ad duos actus in septimana disputandos in predicta bursa etc., ut clare expressum est in erectionis confirmacionisque privilegio, in domo maioris Collegii artistarum reposito. Ista ergo ordinacione et fundacione sic posita et ab Universitate sic suscepta et approbata, prefatus dominus Nicolaus petit humiliter, ut intuitu Dei magister Nicolaus de Coprzywnycza, baccalarius sacrorum canonum[5], in dictam collegiaturam prius eligatur et habeat ascensum prima vacanti, ut et ceteri post eum seniores habebunt. Post cuiusquidem intencionis auscultacionem, congregacione et inductione facta, an placeret procedere ad premissa, respondentibus singulis per »placet« et tandem consultacionibus super intencione predicta [factis], sex omni voto presencium et absencium, nullo mittente aliquam contradictionem notam, conclusum est, ut voluntas domini Nicolai suprascripta execucioni demandetur, ita quod magister Nicolaus de Coprzywnycza instituatur in seniorem domus Longini sine preiudicio domini doctoris Andree de Gorra et habeat quatuor marcas singulis annis ex domino Nicolao fundatore et communiter alii seniores eiusdem Collegii legittime instituti, et post cessionem domini Nicolai fundatoris de altari incorporato sive per liberam resignacionem vel per decessum ipse magister Nicolaus et quilibet successor per electionem in eandem senioraturam institutus tollet sedecim marcas, quia quatuor marce, quas ante[a] cessionem tollebat et duodecim, quas honorabilis dominus Nicolaus predicti altaris dotator pro se ad vitam vel ad suam voluntatem reservavit tollendas. Et faciet senior sic institutus lectiones et actus, ut in intencionis litteris continetur sitque de numero collegiatorum et promotus in doctorem, iuxta morem aliorum collegiatorum habeat ius optandi seu iuxta electio-

[a] ante tollere *rkps.*

[1] Niedziela przewodnia, pierwsza po Wielkanocy.
[2] 23 IV. [3] 29 IX. [4] 16 X.
[5] Bratanek jego, późniejszy doktor dekretów.

nem solitam eligi in alciorem collegiaturam seu alia officia lecturarum in iure canonico.

106. Item in eadem convocacione conclusum est parietem inter maius et minus Collegium erigendum in muro et de fisco Universitatis quadraginta florenos[a] adminus dandum.

107. In eadem conclusum est convocacione, quod resumentes in commune, intimacione premissa aut convocacione sub lectione et exerciciis, puniantur iuxta edictum in mandato rectoris expressum, in valvis extento, videlicet in uno fertone pro qualibet vice.

108. Item conclusum est, quod magister Iohannes de Glogovia, si nolit respondere burse pauperum de censu solvi consueto sex marcarum singulis annis de altera parte ville Truntnowycze, que est cum predio, avisatus per duos ex Universitate doctores aut magistros, si non satisfecerit sponte, moneatur monitorio conservatoris[1] aut viri ex Universitate deputentur iudices sive per modum arbitrii sui fori.

109. Anno, quo supra, die Mercurii quarta decima mensis septembris, in rectoratu dicti magistri Iohannis de Pilcza etc., facta convocacione Universitatis omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore verborum: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi Collegii maioris artistarum ad consulendum et concludendum super mittendis ad causam coram reverendissimo domino archiepiscopo Gneznensi Universitati motam[2] et ad absolvendum dubium quoddam super provisoratu burse canonistarum, similiter ad eligendum succonservatorem Universitatis et provisorem domui pauperum, sub pena non contradicendi et sicut diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat de facultate, ex parte rectoris. Qua quidem convocacione lecta et inducta, conclusum est, quod mittatur ad causam pro petendis apostolicis persona idonea, scilicet magister Leonardus de Cracovia.

110. Item conclusum est, quod provisor burse canonistarum non sit aliqua singularis persona, sed rector cum ordinantibus et dirigentibus eandem bursam, videlicet [sicut] in litteris erectionis et fundacionis altariste senioris eiusdem domus [continetur][3].

---

[a] floreni *rkps.*

[1] O władzy konserwatorów Uniwersytetu por. niżej pod 1522 r.

[2] W sprawie Mikołaja z Lublina, której rozpatrzeniem miał zająć się według rozporządzenia papieża ówczesny arcybiskup gnieźnieński Zbigniew Oleśnicki (*Cod. dipl.* III nr 289), por. zap. nr 122.

[3] W zatwierdzeniu fundacji tego ołtarza przez biskupa krakowskiego Fryderyka Jagiellończyka z 19 XII t. r. znajduje się istotnie zastrzeżenie, rezerwujące Uniwersytetowi prawo patronatu do tej altarji i związanego z nią

111. Item conclusum est. quod magister Andreas de Labischin, sacre theologie professor etc., succonservator sit Universitatis.

112. Item conclusum est, quod magister Iohannes de Stanyschewicze, sacre theologie professor, sit provisor burse pauperum.

113. Anno, quo supra, die Saturni XXIV septembris, in rectoratu eodem, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima prima in stuba communi dominorum canonistarum Collegii ad audiendum referenda Universitatem nostram contingencia per egregium magistrum Valentinum de Ilkusch, decretorum doctorem et canonicum Cracoviensem et super eisdem tractandum et concludendum et si videbitur expediens, eligendum ad vacans beneficium personam idoneam, sicut diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua quidem convocacione lecta et inducta, conclusum est primo, quod dominus doctor Clemens de Pyotrkow sit plebanus in Luborzycza lectorque novorum iurium, premissa protestacione, quod velit et vult esse contentus eadem plebania. Et in continenti constituit procuratorem ad cedendum de altari sancti Bartholomei[1], videlicet venerabilem dominum Iohannem Starzechowszky, decretorum doctorem et canonicum Cracoviensem.

114. Item conclusum est, quod prefatus doctor Clemens non debet tenere dictum altare cum altero beneficio Universitatis.

115. Item conclusum est, quod habitacio olim domini doctoris Arnolphi[2] sit pro domino Valentino, decretorum doctore, canonico Cracoviensi.

116. Item, quod doctor Clemens debet residere personaliter in Universitate et nullam litem super his et precedentibus Universitati intentare, quia cessit a lite contra Universitatem sibi reservata in sentencia domini nostri reverendissimi electi confirmati Cracoviensis[3].

117. Anno, quo supra, die Lune tercia octobris, in rectoratu, quo supra, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi domus Collegii maioris artistarum ad audiendum et videndum acta coram reverendissimo domino archiepiscopo in causa Nicolai Lublin contra Univer-

---

senjoratu bursy kanonistów: «Universitati dominorum rectoris, doctorum magistrorum in utraque facultate promotorum et solummodo salariatorum» (*Cod. dipl.* III nr 291).

[1] O ołtarzu św. Bartłomieja, por. wyżej zap. nr 47.

[2] Z Mirzyńca. [3] Fryderyk Jagiellończyk.

sitatem et ad consulendum concludendumque super eisdem et ulteriori progressu in eadem causa et super aliis Universitati necessariis, sub debito obediencie et ad audiendum peticionem collegiatorum maioris Collegii ad Universitatem, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua quidem convocacione lecta et inducta, conclusum est, ut appellacio prosequatur in Urbe et constituuntur procuratores Cepel[1] et Poldo[2] cum substituendi auctoritate et mittantur viginti floreni per cambium.

118. Item conclusum est, quod domui artistarum mutuentur quadraginta floreni ad triennium et imponatur apodoxa.

119. Anno Cristi 1492, die Solis ianuarii XXII, in rectoratu venerabilis viri magistri Mathie de Cobilino, sacre theologie professoris ac lectoris ordinarii in eadem, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum super provisione altaris beati Bartholomei sub organo in ecclesia Cracoviensi, cuius fundus est in Postolicze[3], vacantis, posteaquam doctor Clemens de Pyotrkow, eius ultimus possessor, ecclesiam in Luborzycza fuerat consecutus, et super peticione per communitatem doctorum et magistrorum Collegii maioris Universitati offerenda. Cuius quidem convocacionis tenor fuit: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima prima in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad tractandum et consulendum de altari sancti Bartholomei in ecclesia cathedrali Universitati incorporato, quod videtur vacare, postquam doctor Clemens, eiusdem ultimus possessor, adeptus est ecclesiam in Luborzycza cum lectura Novorum iurium eidem annexa [in] realem possessionem per decretum et comendam domini vicarii in spiritualibus, et ad audiendam peticionem dominorum doctorum et magistrorum Collegii artistarum, prout diligitis bonum Universitatis et sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua convocacione quidem lecta et inducta, dum per factores predicti domini doctoris Clementis ostenderetur, quod sub licencia reverendissimi domini ordinarii tempus dilacionis obtinuisset ad usque marcii dies, uno omnium consensu date licencie tempus expectandum fore conclusum est et deinde evoluto tempore ad provisionem altaris procedendum.

[1] Mikołaj Czepel z Poznania, kolega mniejszy, znany kurjalista, przebywał prawie stale w Rzymie.

[2] Osobistość nieznana.

[3] Wieś Podstolicze, ofiarowana Uniwersytetowi w 1412 r. przez Szafrańców (*Lib. Benef.* I 247) jako uzupełnienie dochodów ufundowanej przez nich w 1401 r. altarji św. Bartłomieja.

120. Et in eadem convocacione prepositus domus Collegii maioris artistarum nomine tocius communitatis petivit ab Universitate ducentos florenos in mutuum ad contentacionem magistri Mathie de Schidlow, iuxta condemnata in urbe Romana. Ubi Universitas percepto periculo, quod in dies imminebat communitati predicte, annuit in mutuacionem et de fisco Universitatis dedit centum florenos et de fisco [burse] Iherusalem centum. In vim quorum CC florenorum communitas predicta reposuit cirographum obligacionis in cistam Universitatis, iuxta decreta, ita quod predicta communitas, dum fuerit provisa, in pecuniis satisfaceret obligatis.

121. Anno deinde, quo supra, die Lune VI februarii, in rectoratu predicti magistri Mathie de Cobilino etc., in convocacione plenaria doctorum et magistrorum Universitati incorporatorum, sub tali tenore facta: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad tractandum et consulendum atque ad obviandum insolenciis et discursibus suppositorum Universitatis, per quos scandala et homicidia per eadem supposita committuntur[1] et de ceteris negociis arduis per rectorem proponendis, sicut diligitis bonum Universitatis et sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Conclusum est ex unanimi voto omnium doctorum et magistrorum, ut propter tot intollerabiles insolencias suppositorum Universitatis, quibus nonnulla eciam homicidia commissa sunt, per eosdem novum statutum fieret ad tanta mala rigidius comprimenda ibidemque tale statutum editum est, conclusum et promulgatum. Cuius tenor sequitur in hec verba: Quoniam facile datur occasio delinquendi, si non tempestive principiis rigidius obsistatur, nos igitur magister Mathias de Cobilino, sacre theologie professor et lector ordinarius eiusdem ac rector, cum universo doctorum ac magistrorum cetu Universitatem representancium, imitando statutis et privilegiis Universitatis, quia novis morbis nova antidota sunt adhibenda, cupientesque, ut supposita Universitatis nostre sub disciplina viverent et ordine et frenis adhibitis ab[a] omni occasione discursuum retracti, studiis regularius diligenciusque intenderent, statuimus et perpetuo decernimus manutenendum et observandum, ut nullus ex suppositis Universitatis de die sive de nocte in veste mitrisque laicalibus, intra collegia vel extra, insolencias et discur-

---

[a] ad *rkps.*

[1] Pozostawało to w związku z wszczętą przez Macieja z Kobylina akcją, który otrzymawszy od biskupa Fryderyka Jagiellończyka 14 XI ub. roku wzmocnienie swej władzy sądowniczej, dążył do poskromienia popełnianych zarówno przez studentów, jak i mistrzów wybryków (por. Fijałek, *Studja do dziejów Uniwersytetu krak.*, 1898, str. 8—9).

sus vagos querendo audeat incedere et arma cuiuscumque generis secum ferre. Qui si duobus testibus coram rectore[a] convictus fuerit contra nostrum tale statutum agere, pena pecuniaria aut carceris, sine ulla venia puniatur. Seniores vero et rectores bursarum si taliter delinquentes deprehenderint, huius statuti ordinacione eos omnino a consorcio studentium excludant et de bursis eiiciant, non obstante quacumque statutorum bursarum in oppositum ordinacione[b] exireque volentes rectori denuncient et ille tenebitur in penam pecuniariam gravem aut carceris cum eis procedere. Alias si exequi tale statutum in eis scienter neglexerint neque rectori rebelles denunciaverint, pene sexagene subiacebunt. Quod quidem statutum volumus statutis Universitatis administrari et specialiter inter omnia statuta bursarum includi et inscribi[1], ut frequencius repetitum, neminem per ignoranciam excusaret.

122. Anno, quo supra, die vero XXIV februarii, in rectoratu prefati magistri Mathie de Cobilino etc., facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum ad consulendum super declaracione domini archiepiscopi, qui Universitatem ad instanciam Nicolai Cristini de Lublin insperate cum gravamine plurimo declaravit et ad occurendum quibusdam defectibus et emergenciis in Universitate subortis occasione certarum domorum et decanatus facultatis medicine. Cuius convocacionis quidem tenor talis erat: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie vicessima prima hora in stuba communi magistrorum Collegii artistarum ad tractandum et consulendum super declaracione, qua dominus archiepiscopus Gneznensis ecclesie ad instanciam domini de Lublin Universitatem declaravit et ad concludendum de modo [o]currendi tali declaracioni, ne Universitas confunderetur et de domibus Universitatis et de ceteris per rectorem exponendis, prout diligitis bonum Universitatis et sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Inductione tandem de singulis facta particulis per rectorem, conclusum erat primo de principali, ut procurator Universitatis magister Albertus de Brudzow, sacre theologie baccalarius, altarista in stuba communi Collegii maioris, coassumpto aliquo procuratore consistorii Cracoviensis ad reverendissimum dominum patrem mitteretur et illic, si non posset sue paternitatis affectum Universitati conciliare bonis modis et dicti Nicolai Lublin pacare animum, ut insinuaret appellacionem pater-

---

[a] rectorem *rkps.* [b] ordinationem *rkps.*

[1] Statut ten («de compescendis insolentiis et divagationibus suppositorum Universitatis») zachował się w ustawach bursy Jeruzalem (Karbowiak, *Ustawy bursy Jerusalem* str. 114—5, oraz w ustawach bursy ubogich w rkpsie Archiwum Uniw. Jag. nr 109 str. 29—31).

nitati sue et parti factam, denuo innitendo priori appellacioni[1] per magistrum Iohannem de Wlodzyszlawy, doctorem in decretis, eidem domino archiepiscopo et parti eadem in causa ante insinuate. Unde dum predictus magister Albertus officio ab Universitate suscepto inflexibilem utriusque animum intellexisset et persistentem in proposito gravaminis et ipsam novam appellacionem denuo insinuasset, utique[a] post eius redditum conclusit Universitas finaliter, ut appellacio prosequeretur ad Urbem, quod et factum est. Cui appellacioni posteriori, sicut et prime, reverendissimus dominus electus Cracoviensis cum venerabili suo capitulo adhesit.

123. De domibus vero Universitatis talis ordinacio et disposicio facta est et decreta: primo de domo Collegii iuristarum, ut sub debita prepositi domus pro tempore custodia conservaretur et superintenderetur clausioni et apercioni eius tempestive ac introitui personarum, quodque canalis coquine eiusdem Collegii educatur in plateam non minus pretense ad effundenda popisinata, sed iuxta civitatis morem instar aliarum coquinarum in civitate.

124. De domo vero lectori medicine per Universitatem credita conclusum est: esto quod Universitas non advertisset tanto tempore ad eius locacionem, sed libertatem eius locandi[b] omnem domino doctori de Regulis, lectori medicine ordinario commiserat. Dum se tamen casus obtulit satis miserabilis in eadem domo, ubi eius hostia et cla(u)sure sunt efracte auctoritate publica, placuit Universitati, ut deinceps idem dominus doctor medicine de Regulis domum predictam personis Universitatis collocet, que studiis intenderent aut sine scandalo eam inhabitarent. Quarum in defectu si eam extraneis locare contingeret, ut id faciat cum consensu rectoris pro tempore, ut ille cognosceret honestam condicionem conductoris, alias Universitas non intromittet se de restauracione aliqua domus predicte.

125. Et quia ad querelam dominorum doctorum medicine iam plurificatorum et incorporatorum Universitati aliquociens in Universitate factam de decanatu eiusdem facultatis, qui ab uno continue administratur et non per vices iuxta consuetudinem aliarum facultatum distribuitur gerendus, conclusum est in eadem convocacione fere ex unanimi omnium voto, quod idem decanatus facultatis medicine deinceps per vices inter doctores alios medicine ex ordine incorporacionis eorum Universitati decurreret et iuxta consuetudinem et morem canonice et theologice facultatis gereretur, non obstante quod[c] idem doctores actu legentes non

---

[a] utrique *rkps.* [b] locando *rkps.* [c] *Dwa razy powtórzone w rkpsie.*

[1] Uczyniona 4 VIII ub. r. (por. *Cod. dipl.* III nr 290).

essent, ut ex hoc maior esset superintendencia ad extraneos passim in civitate practicantes contra statuta et ad profectum promovendorum in eadem facultate et ad conservandum ordinem in omnibus facultatibus observatum.

126. Anno Domini MCCCC nonagesimo secundo, die dominica vicesima mensis maii, in rectoratu domini Iohannis de Lathoszin, sacre theologie et decretorum doctoris, canonici Cracoviensis et Sandomiriensis ac officialis generalis nec non rectoris[a] protunc Almae Universitatis Studii Cracoviensis. facta convocacione omnium doctorum et magistrorum salariatorum Universitatem regencium, ad audiendam postulacionem venerabilis et egregii viri magistri Clementis de Pyotrkov, canonici Gneznensis et lectoris novorum iurium, conclusum est unanimiter omnibus consencientibus. quod licet idem dominus Clemens lecturam prefatam resignavit, tamen ob benivolenciam et respectum suorum meritorum habitacionem in Collegio iuristarum habere debet sine preiudicio lectoris facultatis prefate et debet eam habere gratuito sine solucione precii locatoris usque ad unum annum, quo defluxo in beneplacito Universitatis erit, si amplius pecierit, concedere illam habitacionem vel aliam gratuito vel sub annuo precio locando prout Universitati visum tunc fuerit.

127. Anno, quo supra, convocacione facta quarta die mensis augusti, in rectoratu, quo supra, sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii iuristarum ad eligendum novum altaristam altaris sancti Iohannis ante portam Latinam in ecclesia Cracoviensi siti et burse canonistarum seniorem et novum collegiatum iuris canonici post cessionem per venerabilem magistrum Petrum de Hilkusch, decretorum doctorem, de iure sibi in dicto altari quesito factam, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris tantum salariatis, ex parte rectoris. Quia post promocionem venerabilis magistri Nicolai de Coprzywnycza, decretorum doctoris et altariste altaris prefati et senioris in bursa prefata. ad ecclesiam parochialem in Luborzycza[1], cui lectura novorum iurium est annexa, ad dictum altare per assecucionem alterius collegiature vacans, venerabilis magister Petrus de Ilkusch, decretorum doctor, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum voto per Universitatem fuerat electus et presentatus domino lociordinario. Cuius quidem magistri Petri electioni et presentacioni in termino cride venerabilis magister Iohannes de Wlodzislaw, similiter decretorum doc-

---

[a] *Dwa razy powtórzone w rkpsie.*

[1] Po ustąpieniu Klemensa z Piotrkowa.

tor[a] ex senio et prioritate promocionis sue ad gradum doctoratus se opposuerat et ex decreto prefati reverendissimi domini lociordinarii illud altare sibi adiudicari obtinuaverit. Quare Universitas doctorum et magistrorum Studii prefati pro pace inter prefatos concurrentes reformanda et ut rixe et dissensiones occasione predicta suborte sopiantur et extinguantur, consensit in prefatum magistrum Iohannem de Wlodzislav et ut altare prefatum habeat iuxta decretum domini reverendissimi electi confirmati Cracoviensis similiter decrevit. Pro iure vero magistro Petro de Hilkus in eodem altari ex electione et presentacione Universitatis quesito, de quo ipse sponte et libere cessit et eidem pro bono pacis et concordie renunciavit, Universitas predicta eundem consolatum faciendo unanimi omnium voto conclusit, ut prefatus magister Petrus occurrente vacacione alicuius officii vel beneficii in facultate canonica ultra alios doctores nondum ad Collegium vocatos ad primam collegiaturam dicte facultatis vacacionem et opcionem effectualem prior habeat et omnibus aliis doctoribus nondum vocatis nec collegiatis aut salariatis existentibus preferatur. Item quod in hanc vim habitacionem in Collegio iuristarum habeat gratuito sine precii solucione sibi conferendam, presentibus.

128. Anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio, die vero prima mensis maii, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis de Stanczewycze[1], sacre theologie professoris, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz extra muros Cracovie, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi maioris Collegii artistarum ad tractandum, consulendum et concludendum super structuris eiusdem collegii per voraginem ignis iamdudum consum(p)tis[2], prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus etc., ex parte rectoris. In qua convocacione, matura deliberacione omnium doctorum et magistrorum utriusque Collegii tunc presencium et unanimi consensu, id quod premissum est, votancium et volencium [conclusione] facta, ut videlicet domus hoc Collegii maioris igni supervenienti consum(p)ta et abolita in forma pulcra et non tantum pro honestate ac utilitate communi reedificetur [ac] construatur, in singulis quoque suis defectibus et annihilacionibus per ignis violenciam

---

[a] doctoris *rkps.*

[1] Jan z Staniszewic Staniszewski.

[2] W lipcu 1492 r. wybuchł pożar w pobliżu Kolegjum Większego, który zniszczył wszystkie domy obok kościoła św. Anny i objął w części samo Kolegjum (Miechowita V 73 i *Monumenta Pol. Hist.* V 908).

inductis et factis restauretur, in ruinis reformetur, per hunc videlicet modum, ut murus novus ab ea parte, in qua cessatus est, ducatur et muretur, incipiens a stabulo usque ad magistri Alberti Brudzew habitacionem circumquaque Collegium consensuque suo firmaverunt, quod habitaciones doctorales et pavimenta et nonnulla tunc auditoria[a] sua forma, suo situ reformentur, restaurentur sic et taliter, secundum quod expediencius videbitur communi tum utilitati, tum honestati.

129. Anno, quo supra. die vero Saturni decima octava mensis maii, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis de Stanczevicze, sacre theologie professoris, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz extra muros Cracovie, facta convocacione doctorum Universitatis et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi dominorum canonistarum ad audiendam peticionem venerabilis magistri Iohannis de Wlodzyslaw, decretorum doctoris, super quadam camera in bursa Longini alias canonistarum per ipsum usui suo adaptanda, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis. In qua quidem convocacione omnium doctorum et magistrorum matura deliberacione facta, preexpressus magister Iohannes de Wlodzyslaw, decretorum doctor, exhibita sua peticione, obtinuit cameram superius sive in monte sitam de consensu dominorum doctorum et magistrorum, tali tamen condicione, ut illam cameram in pavimento destructo propriis sum(p)tibus reparet, tectum et alia, que ruinam destructionis minarentur vel prope casura sint, reformet, sic videlicet secundum quod suo commodo utilius videbitur.

Conclusio Universitatis de anniversario Kazimiro olim Regi Polonie celebrando.

130. Anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio, feria tercia festi Penthecostes[1], in ecclesia cathedrali Cracoviensi post vesperas Universitas Studii Cracoviensis de mandato reverendi patris magistri Iohannis de Stanyschevicze, sacre theologie professoris, canonici ecclesie sancti Floriani in Cleparz, tunc dicte Universitatis rectoris, sub pena unius floreni modo solito facto, faciendo anniversarium Serenissimo principi et domino domino recolende memorie Kazimiro, Polonie Regi illustri, anno preterito vita functo, et pro anima eius vigilias novem lectionum more suo decantavit in

---

[a] auditutia *rkps.*

[1] T. j. 28 V.

crastinoque, videlicet feria quarta dictum festum Pentecostes[1] immediate sequenti in eadem ecclesia Cracoviensi missam defunctorum, adhibitis cerimoniis consuetis similiter more suo eadem Universitas de simili mandato domini rectoris predicti celebravit, decantavit et solennisavit. Et ut similiter singulis annis futuris perpetuis temporibus dictis diebus vigilie et missa huiusmodi respective per ipsam Universitatem fierent, decantarentur et celebrarentur modo premisso, dicta Universitas in speciali convocacione super hoc per dictum dominum rectorem die Mercurii secunda mensis maii[2] dicto anno facta, unanimiter conclusit[3], statuit atque firmavit hancque notulam ad perpetuam rei memoriam fieri iussit.

131. Anno, quo proxime supra, die vero Saturni XX mensis iulii, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi maioris Collegii artistarum ad eligendum provisorem burse pauperum et ad consulendum super querelis coram me multociens propositis de contingenciis quibusdam circa testamentum venerabilis magistri Iacobi de Schadek, doctoris in decretis, olim canonici Cracoviensis, fundatoris altaris in castro pro seniore burse Longini et aliis referendis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione conclusum fuit: primo, quod provisoratus burse pauperum suspendatur ad plenariam convocacionem. Item quod magister Michael de Waradino stabit obligacioni per ipsum in actis rectoris facte[4] et ultra hoc solvat unum florenum proxima feria tercia[5]. Item doctor Wladislavita, qui tunc presens non fuit, debet avisari, ut singula expressa in privilegio sui altaris adimpleat, sub penis ibidem contentis. Item dominus Nicolaus de Coprzywnycza debet restituere crucem testamentaliter legatam ad dictum

---

[1] T. j. 29 V.

[2] 2 V tego roku przypadło na czwartek, a nie na środę.

[3] Uchwała ta pozostawała w związku z ofiarowaniem Uniwersytetowi przez królową wdowę Elzbietę Rakuszankę 300 zł. pol. (por. zapiskę nr 157). W *Monumenta Pol. Hist.* V 908 czytamy o 400 zł., danych Uniwersytetowi z tej racji ze skarbca królewskiego.

[4] Magister Michał z Waradynu, który, jak widzieliśmy, 1 X 1491 r. wynajął bursę węgierską, zrzekł się już po roku (4 X 1492 r.) tej dzierżawy, którą Uniwersytet przyjął, zastrzegając sobie tylko wypłatę tytułem zaległego czynszu 14 grzywien. Ponieważ atoli magister Michał znalazł się w trudnościach pieniężnych, Uniwersytet 6 VII 1493 r. zniża należną sobie kwotę z 14 na 10 grzywien oraz rozkłada niedopłacone z tej sumy 3 grzywny i 14 gr. na trzy raty (*Acta rect.* I nr 1536 i 1572).

[5] T. j. 23 VII.

altare in manus domini rectoris, que debet offerri eidem altariste cum scitu Universitatis, presentibus.

132. Anno Domini 1493, commutacione estivali, in mense iulii, in rectoratu magistri venerabilis Iohannis de Stanyschewycze, sacre theologie professoris, canonici sancti Floriani et tunc rectoris, facta solita convocacione Universitatis per eundem dominum rectorem, doctores et magistri collegiati maioris Collegii artistarum in huiusmodi convocacione petiverunt ipsam Universitatem, quod domui eorum sive communitati velit dare et assignare quadraginta florenos ex ordinaria theologie, ad annum preteritum per reverendissimum dominum electum Craccoviensem, tanquam ipsius Universitatis cancellarium, propter edificia Universitatis igne consum(p)ta, suspensa, provenientes et debentes, attento eo maxime, quod doctores theologie de dicto Collegio maiori artistarum onera dicte ordinarie supportaverunt et lectiones eam concernentes expleverunt, perinde ac si suspensa non fuisset. Et Universitas predicta ex unanimi voto et nullo ex ea contradicente, dictos quadraginta florenos predicte domui maioris Collegii artistarum dedit, donavit et assignavit. Quia dicta domus tenebatur et obligabatur eidem Universitati similes quadraginta florenos, dicta Universitas predictam domum de dictis quadraginta florenis debitis liberavit, absolvit et quitavit, ita videlicet, quod dicti XL floreni de huiusmodi ordinaria ipsi domui donati et dati in recompensam huiusmodi XL florenorum debitorum ad usum et utilitatem ipsius Universitatis convertuntur et non alias, aliter nec aliomodo, utpote pro structuris que tunc eadem Universitas concesserat fiendum, prout in superiori conclusione lacius continetur.

De licencia absencie concessa magistro Alberto de Brudzow.

133. Anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto, die Iovis sexta februarii, in rectoratu venerabilis viri magistri Iohannis Sacrani de Osswanczym, sacre theologie professoris et custodis sancti Floriani in Cleparz, convocacione facta omnium doctorum et magistrorum salariatorum in [a]stuba communi[a] Collegii artistarum super certis punctis Universitatis commodum concernentibus secundum formam convocacionum consuetam, inter que fuit punctum unum et primum de audienda notificacione voluntatis reverendissimi domini cardinalis et cancellarii Universitatis nostre[1]. In qua quidem convocacione expositum est quomodo sua paternitas reverendissima ex

---

[a-a] stubā communē *rkps.*

[1] Fryderyk Jagiellończyk, mianowany kardynałem w 1493 r.

Universitate postulat et optat, ut licencia pleno iure tribueretur magistro Alberto de Brudzow, sentenciario, electo, votato et postulato ad serviendum illustrissimo principi Magno Duci Lithwanie, ut nec in salariis, nec laborum coactione, nec denique in postergacione sui loci circa lecturam sentenciarum gravaretur et adiectum est, quod iam ex parte sue paternitatis reverendissime sibi sit indultum, prout et litteris rectori et communitati Collegii artistarum inscriptis fuerat expressum. In qua quidem convocacione, prout eodem puncto conclusum est voce concordi, ut ad annum, a festo scilicet Pasche proxime futuro ad alterius anni sequentis Pasche festum, libertate absencie pociatur nec cogatur ad substitucionem laborantis collegialiter, sed sue probitati relinquetur, si vellet pro se lectorem ordinare. Concessum est ei preterea, ut in nullis frustretur interea temporis ascensibus cum contingentibus ex ordine, sed pro presenti circa talium opcionem habeatur et si sub eius absencia contingeret alterum loco eius sentenciarium substitui, eius substitucio non debet ei in loco et ordine suo preiudicare, sed locum suum ante sic substitutum habere debet et tenetur ad sequentes omnes promociones inclusive. Que res et ordinacio per facultatem theologicam singulari eorum convocacione est roborata. De censuum vero dispensacione et ordinacione ad capitulum sancti Floriani remissus, quod habeat iurata privilegia, ut illic secum pro modo meliori disponeretur. Sic est secum ordinatum, ut XVI marcas annuatim habeat de prebenda et quatuordecim marcas refectionum, que dantur presentibus, tantum debent illi defalcari. Actum et datum die et loco, quibus supra.

Conclusio de notario Universitatis.

134. Anno, quo supra, die Iovis decima aprilis, in rectoratu predicti magistri Iohannis de Oschwya(n)czim, ex causis racionabilibus convocacione Universitatis facta de notario in Universitate habendo et providendo, sub tali tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum ad actum pristinum de notario in Universitate habendo et providendo continuandum et determinandum, quo sine res Universitatis plerumque periclitantes eunt, sicut diligitis bonum Universitatis et sub debito obediencie. Detur omnibus doctoribus dominis et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua convocacione quidem alia duo puncta addita fuerunt, videlicet de audiendis nunciis reverendissimi domini nostri cardinalis in causa ecclesie sancti Nicolai et de tempore vacanciarum post Pascham. Tamen pro isto puncto de notario conclusum est ex unanimi consensu votorum, ut de cetero et ex nunc habeatur notarius in Universitate et quam primum inveniri poterit mo-

dus salariandi eum conveniens et opportunus, qui debet inquiri sine neglectu, ut tandem sine prorogacione eligatur vir idoneus, qui et actus alios sindicos valeat exercere ad commodum Universitatis.

De lectore ordinario theologie reponendo in ecclesia sancti Nicòlai.

135. Anno eodem, dum intervenissent plurime convocaciones pro ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovie, pro cuius resignacione in personam magistri Iohannis filii Salomonis de Cracovia[1] reverendissimus dominus cardinalis et pontifex noster modis variis et multa instancia solicitabat. Unde Universitas cupiens iura et immunitates suas finaliter habère illesas, decrevit convocacionem de dicte ecclesie finali provisione, ne ulteriores gravitates inducent fieri.

Unde die Lune XIV aprilis, in rectoratu supranominati doctoris Iohannis Sacrani de Oschwya(n)czym, facta convocacione sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum, ut supra pridem conclusa ordinacio de ecclesia parochiali sancti Nicolai procedat et diffiniatur, prout Universitatis auctoritate mandatum est, ne res ipsa dilacionem ullam perciperet, sub debito obediencie et pena non contradicendi. Detur dominis doctoribus facultatum omnium et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Conclusum est pluri et concordi pene voto et consensu, ut deinceps ordinaria lectio in sacra theologia dicte ecclesie sancti Nicolai extra muros uniatur, posteaquam ipsam ecclesiam vacare contigerit, ut videlicet ordinarius theologie lector et officio lectionis sue et cure pastorali solicite intendat eoque iure plene pociatur, quod et ordinario theologie et plebano inserviebat, locum et alia commoda non minus in Collegio maiori artistarum, quam circa dictam ecclesiam retinendo et possidendo[2]. De censu vero annuo ipsius ordinarie, dummodo in execucionem premisso modo ipsa ordinaria posita fuerit, Universitas tandem constituet, prout illi melius expedire videbitur. Esto quod de provisione alterius medici et Universitatis notarii fuerat tractatum, non tamen erat conclusive diffinitum.

[1] Jan Salomonowicz z Krakowa, promowany w jesieni 1488 r. na bakałarza filozofji (Muczkowski 102), w pół. zim. 1491/2 r. przelotnie wykładał jako *extraneus non de facultate* etykę Arystotelesa (Wisłocki, *Liber diligentiarum* str. 19), później kanonik krakowski.

[2] Pierwotnie probostwo św. Mikołaja było dostępne według przywileju nadawczego opata tynieckiego z 1456 r. dla profesorów wszystkich wydziałów (*Cod. dipl.* II nr 183). Później po nieudałej próbie opanowania przez wydział teologiczny tej prebendy dla siebie, dostępne było po dawnemu dla profesorów wszystkich wydziałów (por. niżej zap. nr 139).

Conclusio de seniore burse canonistarum[1]

136. Item in eadem convocacione conclusum est nullo renitente, ut senior burse Longini semper legat lectiones, ad quas obligatus est. In absencia sui, dummodo ex causa legittima eum abesse vel legere non posse contingat, per alterum aliquem paris condicionis, ita quod si doctor fuerit, non legat nisi per doctorem, alias ei pro lectione non computabitur et proventus eius veniet secundum disposicionem statutorum Universitati. Si vero in defectu doctorum iuxta privilegii disposicionem baccalarium fore seniorem contingeret, talis per alterum baccalarium in defectu doctoris implere poterit modo predicto. Que conclusio quidem feria tercia in crastino Egidii[2] speciali ad hoc facta convocacione in Collegio, iuristarum sub debito obediencie iurate et pena non contradicendi, concorditer est approbata.

De edificio taberne in Tranthnowicze.

137. Anno quo supra, die Mercurii decima septembris, facta convocacione ad videnda instrumenta astronomica nova[a], missa ex Hungaria per magistrum Martinum de Ilkusch, plebanum Budensem[3] et ad audiendam peticionem magistri Bernhardi de Biskupye, collegiati maioris Collegii, sub pena non contradicendi. Ubi in consessu pleno doctorum et magistrorum, assurgente magistro Bernhardo predicto ac petente, ut compati dignaretur Universitas ruine et demolicioni taberne pertinentis ad sortem suam, que alia est a sorte curie, cum alias propter inopiam et paucitatem cmetonum in eadem sorte sua per annum [pauca] recipiat ex eadem, unde nec haberet, unde restaurare possit ipsam iacturam. Peticione eius per inquisicionem singulorum examinata, voto concordi et consensu conclusum est, ut non ex debito aliquo, sed pure ex gracia, visa ipsa necessitate, more rusticanorum edificiorum taberna ipsa restauretur sum(p)tu et impensa Universitatis, non tamen nimio. Ita quod

---

[a] ac nova *rkps.*

[1] Uchwałę tę wydrukował P. Burzyński w ustawach bursy kanonistów w *Czasopiśmie poświęconem prawu* 1864 II str. LXXXIV.

[2] T. j. 2 IX (u Burzyńskiego opuszczone «feria tercia»).

[3] Marcin Bylica z Olkusza, uczeń (1452 r.) i magister (1459 r.) Uniwersytetu krak., około 1465 r. ściągnięty przez króla węgierskiego Macieja Korwina na katedrę astronomji do nowozałożonej wszechnicy w Preszburgu, pozostał odtąd na stałe na Węgrzech. Przyrządy, przysłane przez Bylicę, zachowały się do dziś w zbiorach Bibljoteki Jagiell. Opisał je dokładnie prof. A. L. Birkenmajer w pracy: *Marcin Bylica z Olkusza oraz narzędzia astronomiczne, które zapisał Uniw. Jagiell. w 1493*, Kraków 1892. Były to: globus nieba, torquetum mosiężne, wykonane w 1471—2 w Norymberdze przez słynnego Regiomontana i dwa astrolabja.

non magistrali et curioso opere, sed simpliciter palacium eius reedificetur et stuba similiter tegatur et curare detur et que adhuc emendare possint in parietibus, ut illa bonis modis emendentur. Non tamen ex hoc ipse magister Bernhardus aut qui pro tempore successerit censere debent Universitatem semper ad edificacionem huiusmodi taberne obligatam fore, eo quod ex sola benivolencia facit, quidquid eadem in re facit.

De doctore Petro de Zambrzecz.

138. Anno, quo supra, 1494 die Lune XV septembris, in rectoratu sepenominati doctoris, facta convocacione doctorum omnium et magistrorum Universitatem representancium in Collegio maiori artistarum pro eligendo ordinario in sacra theologia, cum iam Iohannes de Oschwya(n)czym, doctor in decretis, plebanus ad sanctum Nicolaum ordinarie ipsius proventus per Universitatem sibi graciose oblatos racione resignande plebanie predicte Universitati, ut eius ordinacio de ea decreta opportune processisset, renueret. In qua quidem convocacione dum pro venerabili viro magistro Petro de Zambrzecz, sacre theologie professore, concludetur, ut esset ordinarius lector in eadem sacra theologia, tandem Universitas permota peticione sua, qua petivit sibi regressum ad prebendam in ecclesia sancti Floriani pro tempore per vacanciam occurentem iuxta arbitrium suum reservari, maxime hoc considerato, quod affectu bono et respectu conservandi ordinis in dicto maiori Collegio motus provideri sibi de dicta ordinaria potuerat, ne ad extraneos, qui tunc eam postulabant, perveniret, ex unanimi voto concludendum consensit ac conclusit, ut regressus petitus ei conservaretur dummodo se idonea opportunitas ad ipsam ecclesiam sancti Floriani intrandam exhiberet.

139. Anno Domini MCCCCLXXXXV, die Saturni XIV februarii, in rectoratu venerabilis magistri Iohannis de Oschwya(n)czym etc., facta convocacione omnium doctorum et magistrorum Universitatem representancium, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Cum statuti ordinacio super vacancia beneficiorum disponat, ut sequenti die vel quantocicius fieri poterit ad electionem procedatur, ideo sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad eligendum novum dominum plebanum et rectorem ecclesie parochialis sancti Nicolai extra muros Cracovie, sub pena non contradicendi Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis duntaxat ex parte rectoris. In plena magistrorum residencia cum iuxta priscas consuetudines post invocacionem Spiritus sancti et lectis litteris incorporacionis dicte ecclesie sancti Nicolai Universitati facte, de modo et qualitate electionis tractaretur, an iuxta conclusionem pene ex concordi

voto anno superiori factam die Lune XIV aprilis, non tamen auscultatam, ubi de incorporacione eius ordinarie lectioni in facultate theologica fuerat diffinitum, procedi deberet dumque in votorum examinacione ob varios respectus alii pro conclusione tenenda, alii vero contra ipsam conclusionem votavissent, in hoc finaliter multa maior pars consensit, quod non sit ordinaria lectione onerata, maxime ideo, quia domini collegiati maioris Collegii pro maiori parte cum certis doctoribus eis adherentibus [et] collegiatis de minori Collegio censum ordinarie in theologia noluerunt mittere extra domum, cum alias plura onera illi ecclesie incumbunt, nihilominus tamen leve aliquod onus habeat annexum pro utilitate Universitatis et ad precludendam viam impetracionibus futuris. Et hii, qui sequuntur doctores et magistri, fuerunt de hac firma sentencia: Valentinus de Ilkusch, canonicus Cracoviensis, Iohannes Wisoczky, Iohannes de Skavina, lectores novorum iurium, Andreas de Gorra, archidiaconus Curzeloviensis, Bartholomeus de Sneyna, plebanus sancte Anne, Iohannes de Costan, Petrus de Ilkusch, senior privilegiatus burse canonistarum, Nicolaus de Coprziwnycza, lector ordinarius in iure canonico, Iohannes Amicinus, Georgius de Vislicia, doctores in decretis; hi vero, qui sequuntur ex magistris: Stanislaus de Cracovia, licenciatus in medicinis [1], canonicus sancti Floriani, Iohannes de Zummerfelt [a], decanus arcium, Martinus de Cracovia, baccalarius formatus, canonicus sancti Floriani, Iohannes de Glogovia, Stanislaus de Srzebrna Gorka, Mathias de Cobilino, Albertus de Pnyewy, Bernardus de Biskupye, Paulus de Zacliczovo, Stanislaus de Ilkusch, Stanislaus Byel de Nova Civitate, Michael de Bistricow Parisiensis, Iohannes de Leschnicza, Nicolaus de Cracovia [2], Albertus de Schamothuly, Iohannes de Przemyslia et Simon de Szerprzecz [3], collegiati maioris et minoris Collegii. Ex hac igitur concordi multitudine et pluralitate votorum, non obstante eo, quod octo duntaxat votaverunt pro conclusione pristina ratificanda et manutenenda, scilicet: Iohannes de Pilcza, canonicus Cracoviensis, Mathias de Schidlow et Iohannes de Stanischewicze, canonici sancti Floriani, Hieronimus de Wogstadt, professores sacre theologie, Iohannes de Wladislavia, decretorum doctor, lector in decreto, Iohannes Ursinus, doctor medicine et Nicolaus de Pylcza et Iohannes de Gromadzycze, arcium magistri. Conclusum est contra prius conclusa, quod de cetero plebania sancti Nicolai non simpliciter sit libera neque annexa ordinarie facultatis theologice, sed habeat aliquod annexum leve onus ex causis allegatis. Dumque deinde (antequam esset processum ad electionem novi plebani) de

---

[a] Zunnerfelt *rkps.*

[1] Stanisław Selig. [2] Mikołaj Mikosz. [3] Szymon z Sierpca.

onere diffiniendo et specificando induceretur, quidam stantes in voto priori non secus voluerunt esse onerandam dictam ecclesiam, nisi quod cederet in ordinariam facultatis theologice et hi fuerunt: Iohannes de Pylcza, canonicus Cracoviensis, Mathias de Schidlow, Iohannes de Stanischovicze, canonici sancti Floriani et Hieronimus de Vogstadt, doctores sacre theologie; alii vero numerosiores votarunt, quod ad duos celebres actus duntaxat obligetur habendos in anno temporibus opportunis secundum condicionem promocionis sue, ut si fuerit theologus — in theologia, si iurista — in iure canonico, si vero simplex magister — tunc in artibus. Et hi fuerunt: Valentinus de Ilkusch, canonicus Cracoviensis, Iohannes de Szkawina, Iohannes de Wisoka, lectores novorum iurium, Bartholomeus de Zneyna, plebanus sancte Anne, Petrus de Ilkusch, senior privilegiatus burse canonistarum, Nicolaus de Comprovincia, lector ordinarius in iure canonico, Iohannes Amicinus de Cracovia, doctores sacrorum canonum. Item ex magistris: Stanislaus de Cracovia, licenciatus in medicinis, canonicus sancti Floriani, Iohannes de Zummerfelt[a], decanus arcium, Iohannes de Glogovia, Stanislaus de Gorky, Mathias de Cobilino, Albertus de Pnyewye, Iohannes Gromaczky; accesit Paulus de Zacleczevo, Stanislaus de Ilkusch, Bernhardus de Biskupye, collegiati maioris et minoris Collegii. Alii vero, quod sermones ad clerum correctorii vel funebres sub certis temporibus et hii fuerunt: Andreas de Gorra, Iohannes de Costan, Iohannes de Wladislawia, Georgius de Vislicia, doctores in decretis, item magister Martinus de Cracovia, baccalarius formatus [1], Stanislaus Biel de Nova Civitate, Michael Parisiensis, Iohannes de Leschnycza, Nicolaus de Cracovia, Albertus de Schamothuli et Simon de Szierprzecz, collegiati maioris et minoris Collegii. In ista ergo diversitate ex pluralitate votorum conclusum est, quod de cetero et deinceps ecclesia sancti Nicolai istud onus pro bono et profectu Universitatis ferat, ut eligendus et omnis plebanus et rector pro qualitate sue promocionis duos actus celebres, premissa solemni intimacione, in anno faciat temporibus ad hoc opportunis, quibus se disponere melius poterit.

Lecta in publica audiencia Universitatis tocius et auscultata atque approbata iussaque scribi in librum Conclusionum, ut habeatrobur sempiternum.

Conclusa per Universitatem de bursa Ierusalem.

140. In nomine Domini amen. Sub anno Nativitatis Domini 1495, Veneris vicesima VI mensis iunii et in rectoratu venerabilis ac

[a] Zunnerfelt *rkps.*

1 Mikołaj Łysy z Krakowa.

egregii viri domini Mathie de Schidlow, sacre pagine professoris, arcium et decretorum doctoris, custodis ecclesie sancti Floriani in Cleparz, convocacione facta et omnibus doctoribus et magistris distributa, sub hoc verborum tenore: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister. Sitis cras hora duodecima in stuba communi sive inmediate post missam ad sanctam Annam, que ex certo respectu et deliberacione dominorum doctorum et magistrorum solenniter cantabitur etc., ad continuandam et determinandam convocacionem prius ceptam et per Universitatem ad decidendum suspensam, ad consulendum videlicet et tractandum de annuis proventibus burse Ierusalem et eiusdem in statu personarum, de quibus publica habetur querela, prout et de hoc magnificus dominus Andreas castellanus Sa(n)decensis[1], tutor et defensor dicte domus, moleste querebatur et provisore eligendo, ne tractu longi temporis manuale officium perpetuari videretur et ne Universitati pro meliori eiusdem et bono publico adimeretur facultas disponendi de predictis, et de domo medicorum vicina Collegio dominorum canonistarum, propter quam multa incommoda domini inhabitantes paciuntur et de aliis in huiusmodi convocacione contentis. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis duntaxat, sub debito obediencie et pena non contradicendi, ex parte rectoris.

Qua convocacione, ut prefertur, distributa, die Saturni XXVII iunii dominis doctoribus et magistris congregatis post missam expletam, que fuit dies sancti Ladislai confessoris, Regis Hungarie[2], dominus rector iuxta tenorem convocacionis induxit vota et consilia dominorum, inquirendo tandem inter votandum, quia dominus doctor Andreas de Labyschyn, sacre pagine professor ac provisor burse predicte, sponte se ipsum obtulit pro tempore cedendum de huiusmodi provisoria, Universitas dominorum doctorum et magistrorum unanimi voto dederunt consilia pro reformacione dicte burse Ierusalem, tam in provisore senioreque et personis inhabitantibus similiter et de proventibus sive censibus annuis domus predicte. Et in continenti dominus rector ex unanimi voto conclusione habita super huiusmodi reformacione induxit vota et consilia querendo, an huiusmodi reformacioni tota Universitas deberet intendere aut aliqui ex Universitate deputandi. Unanimi voto omnium doctorum accedente, ut certi ex Universitate deputarentur et eligerentur, prout et in continenti deputati fuerunt et electi certi doctores et magi-

---

[1] Andrzej z Oleśnicy.

[2] Msza ta odprawioną była przez Uniwersytet na pamiątkę odnalezienia w roku zeszłym przy budowie Kollegjum Większego skarbu w starym murze. Dzień św. Władysława odtąd stale był obchodzony uroczyście przez cały Uniwersytet (Muczkowski, *Statuta* str. XXII).

stri cum decanis facultatum, qui cum rectore et suis consiliariis doctoribus et magistris solum plenam auctoritatem de talibus disponendis et reformandis habebunt ex Universitatis commissione et unanimi consensu.

Successive vero anno predicto, die vero Saturni tercia iulii, prefatus dominus rector ad huiusmodi commissa per Universitatem procedere volens, legittime doctores et magistros reformatores per Universitatem electos fecit convocari per scedulam, tenorem huiusmodi in se continentem: Egregie domine et magister venerabilis. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum super certis articulis in convocacione Universitatis positis, reformacionem burse Ierusalem concernentibus, tam ex parte provisoris et senioris, quam inhabitancium et ad concludendum et in effectum ponendum huiusmodi tractata et conclusa iuxta commissionem Universitatis. Detur doctoribus: Iohanni de Pilcza, canonico Cracoviensi et decanis facultatum et loco decani facultatis theologice doctori Iohanni de Staniszewicze, nec non consiliariis rectoris, doctoribus et magistris solum et senioribus, qui dicte burse preerant aliquando et illius sciunt posicionem et consuetudines diu tentas, videlicet magistris Alberto de Pnyevye, Michaeli Bystrzikow, preposito dicti Collegii prout diligitis bonum Universitatis iuratum et [sub] pena non contradicendi, ex parte rectoris. Quibus quidem dominis reformatoribus, doctoribus et magistris sic congregatis, primo placuit, ut vidissent disposiciones factas ex officio rectoris. rectore tunc allegante, hoc non licere, sed ut ipsi domini reformatores, quibus Universitas hoc negocium credidit et commisit, auribus suis audirent vocarenturque in presenciam aliqui ex bursa illa. Et tandem placuit omnibus et dominus rector mandavit in continenti per servum communem vocare certos consiliarios seculares et religiosos, qui proposito eis iuramento unusquisque deposuit. Auditis hincinde deposicionibus et publicis querelis antehabitis, dicti domini reformatores doctores et magistri ad huiusmodi reformacionem procedentes unanimi voto concluserunt, sanxerunt et statuerunt observanda in hunc modum, qui sequitur.

1. In primis habita mutua consultacione et deliberacione matura, pensatis hincinde omnibus in medium propositis et habitu puro et sincero respectu ad bonum Universitatis et incrementum eiusdem, de cuius integritate Collegium Ierusalem inter ceteras bursas insignis et in aliis partibus famatissimus existit et habetur ergo manutencione, regimine et ordine dicte domus Ierusalem unanimi ac concordi voto et animo concluserunt, quod amplius provisor domus Ierusalem, quicumque pro tempore existat, census seu proventos annuos centum marcarum ex Bochnya

provenientium [1], easdem apud se non conservet, sed scrinium seu cistam pro conservandis pecuniis dicte burse datam et deputatam reponat nec easdem dispensare presumat, nisi cum sciencia et consensu rectoris et eorum, quibus claves ad dictam cistam consignate fuerint et sub quorum custodia tenebuntur. Claves autem ad huiusmodi cistulam habebunt illi, quibus rector cum Universitate voluerit consignare, ita tamen quod cistula huiusmodi in scrinio Universitatis sub clavibus decanorum debet esse reposita et conservata, prout iam ibidem de facto reposita existit et locata.

2. Item quod sine dilacione propter futuras inimicicias et preterita pericula per rectorem cum provisore et aliis doctoribus et magistris vocatis vir bonus et maturus et exemplaris in seniorem preficiatur iuxta antiquam conclusionem de hoc prius habitam. Qui senior omni die legibili actus in bursa honeste teneatur disputare more solito et antiquitus observato cum omni diligencia et maturitate et quod quilibet per se respondens aut arguens, dum et quando ipsum ordo tetigerit, respondere aut arguere tenebitur seu tenebuntur, quovis colore quesito cessante aut pro precio sive pecunia omnino conveniendi alterum nullomodo interveniente propter uniuscuiusque exercitacionem et animum ad studia recipiendum.

3. Item quia multa emerserant et presum(p)ta ex eo, quod provisor non veniebat per se in Collegium Ierusalem etc., ideo dicti domini voluerunt unanimi voto, quod provisor propria in persona et non per alium quempiam omni mutacione ad minus dictam bursam visitet et omnibus inhabitantibus convocatis per seniorem eisdem proponat et adhortetur, ut honestatem domus diligant et conservent, studia continuent iuxta voluntatem et intencionem fundatoris, discolas et vagos expellat et sine quavis personarum accepcione et dissimulacione insolentes compescat, ne bonis et studiosis adolescentibus scandala et impedimenta existant et eos ab eorum studiis distrahant et eorum societate perversa inficiant et corrumpant, prout compertum fuit in multis tunc evidentissime.

4. Item senior pro tempore existens amodo et inamplius matricam habeat, sicut ante fuit et habebatur, ad quam intrantes ad bursam conscribat nomine cuiuslibet proprio annotato cum solucione introitalium unius sexagene [2] et propter claritatem senioris et fidele testimonium

---

1 Główne uposażenie bursy Jeruzalem stanowiło 100 grzywien czynszu (od 1000 zł. węg.), zakupionych w 1456 r. przez egzekutorów testamentu biskupa Zb. Oleśnickiego, który przeznaczył na ten cel wszystko swoje srebro (*Cod. dipl.* II nr 179 i 175).

2 Por. Karbowiak, *Ustawy bursy Jeruzalem* str. 97: «Statuta concernentia intrantes in collegium Jerusalem suscipiendos».

senior ad minus duos ex senioribus consiliariis domus ad huiusmodi inscripcionem et solucionem introitalium advocet, qui interfuerint[a] ita, ut prefertur predictis.

5. Item quod pecunia huiusmodi introitalium servetur in una cistula sub tribus clavibus, quorum unam provisor et aliam senior et terciam consiliarii domus habebunt, que quidem in libraria domus servabitur aut ubi melius videbitur expedire.

6. Item quia domini reformatores, ut audiverunt publice ex relacione tunc ad presenciam vocatorum, quomodo libri distracti erant et alii impignorati et aliqui perditi, placuit omnibus in hoc articulo per dominum rectorem consulere, quod omni commutacione revideantur libri per provisorem iuxta inventarium antiquum et originale. Senior vero paratus sit ad avisacionem provisoris omnes libros recolligere et de eisdem, ut prefertur, omni mutacione anni exactam facere racionem. Quibus autem libros pro studiis consignare voluerit, cum omni diligencia senior faciat illum, qui librum recipit, se manu propria in regestum annotari cum libri qualitate et quantitate descriptis, puta in pargameno papiro scriptum, pressum in asseribus, cute tali vel tali aut coopertorio etc. supradictis, ne propter facilitatem senioris et levitatem in libris, ut compertum est, iactura habeatur.

7. Item quocienscumque seniorem do novo poni contingat, senior antiquus in presencia rectoris et provisoris et aliorum de voluntate rectoris ad hoc vocatorum plenam racionem faciat de libris omnibus, ne per negligenciam ac dissimulacionem in talibus, ut compertum est, librorum preciosus thesaurus a zelatoribus reipublice et benefactoribus Universitatis donatus et legatus dispereat et distrahatur.

Tandem post huiusmodi sic conclusa et tractata, rector, ut legittime Universitati dicta innotescantur, iterum Universitatem per scedulam more solito convocare fecit die Solis quarta iulii. Tenor convocacionis: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora XVIII in stuba communi magistrorum Collegii maioris artistarum ad audiendum legi et auscultari tractata et conclusa per dominos reformatores per Universitatem deputatos de et super reformacione burse Ierusalem tam in provisore, seniore et dictam domum Ierusalem inhabitantibus et huiusmodi auscultata reponi in librum Conclusorum, et ad alia proponenda per rectorem bonum Universitatis concernencia, sub debito obediencie et pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis duntaxat, ex parte rectoris et intimetur dominis decanis, ut claves habeant ad fiscum Universitatis. Die vero et hora predictis doctoribus et magistris totam Universitatem representantibus sic congregatis, per dominum rectorem inductione omnium habita, placuit omni-

[a] interfuit *rkps.*.

bus tractata huiusmodi et conclusa legi publice et auscultari. Quibus lectis clare et publice placuit omnibus, nullo contradicente, omnia predicta manuteneri, observari et ad librum Conclusorum scribi et reponi preter partem primam secundi articuli de electione videlicet senioris per rectorem et provisorem etc. Super quo doctores et magistri totam Universitatem representantes petiverunt dominum rectorem, ut fuisset inductio per vota et consultacio. Et quamvis ad hoc convocacionis tenor non sonabat, dominus tamen rector votis Universitatis condescendens uniuscuiusque vota et consilia audivit et signavit. Et tandem unanimi et concordi omnium voto consultum propter certos respectus ad differencias, que intervenire possent inter rectorem et provisorem, ut antiqua conclusio haberet hanc limitacionem, quod peramplius Universitas adinstar burse pauperum eligeret seniorem ad bursam Ierusalem et quod eundem installaret et locaret, rector provisore vocato cum decanis atque consiliariis Universitatis sive aliquibus aliis ex patribus doctoribus et magistris eundemque seniorem nullus haberet auctoritatem ab eodem officio, nisi Universitas ipsa, que eligit amovendi. Dominus rector audita voluntate tocius Universitatis tanquam racionabili, iusta et honesta, presertim ad tollendam differenciam personalem, que facile suboriri possit a dicta conclusione cum moderacione supradicto recessit, et ex unanimi omnium voto conclusit, quod ad conservandam caritatem mutuam inter personas etc. amodo et inamplius Universitas ipsa habeat ius et posse totum eligendi seniorem pro bursa Ierusalem, dicta conclusione in nullo obstante, modo et forma premissis. Et incontinenti, quia senior burse Ierusalem de relicta domo discesserat et ita domus seniore et directore carebat, voluntate omnium dominorum doctorum et magistrorum accedentium et votis illorum examinatis, tandem dominus rector ex unanimi voto omnium conclusit electionem fore debere ne communitas acephala remaneret. Et dominus doctor Bartholomeus, plebanus sancte Anne[1], ut dicebat, legittime impeditus, dato voto pro magistro Martino de Ilkusch abiit. Votis dominorum doctorum et magistrorum examinatis per rectorem, divisis vocibus in tres partes, tandem [per] vota fere omnia paucis exceptis, qui post modum accesserunt, electus est in seniorem burse Ierusalem dicte magister Iacobus de Schidlov et successive per rectorem, certos decanos, doctores et magistros assistentes, installatus et locatus, domino provisore sepius et frequencius per certos dies per servum communem sive bedellum ad mandatum rectoris quesito et non invento. Alia vero omnia in dicto articulo secundo contenta Universitas ipsa voluit per omnia et in toto

[1] Bartłomiej ze Żnina, doktor dekretów.

esse salva et tenenda sicque de ceteris omnibus articulis tenendis, observandis et practicandis consensit et approbavit, hoc adiecto, ut inventarium scribatur unum cum omnibus libris diligenter annotatis in eadem et huiusmodi inventarium dominus rector imponat in scrinium fisci Universitatis propter originale exemplar librorum conservandorum, ad quod in necessitate aut aliqua causa habeatur recursus, et iuxta illud libri plene et integre conserventur. Et dominus rector omnium dominorum doctorum et magistrorum Universitatem totam representancium concordi voluntate audita et unanimi consensu dicta omnia et singula tractata, lecta, auscultata publice teneri conclusit et perpetuo observari auctoritate ordinaria, quam ex privilegiis in Universitate obtinere decrevit et robur perpetue firmitatis interiecit. Acta anno, die, mense, quo supra, in stuba communi magistrorum Collegii maioris artistarum dicta hora XVIII. doctoribus et magistris convocatis et congregatis more solito. Universitatem totam representatibus[1].

141. Anno Domini MCCCC quadringentesimo nonagesimo quinto. in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Valentini de Ilkusch, decretorum doctoris, canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis, alias die Saturni XIV novembris, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum salariatorum, sub debito obediencie. Cuius tenor sequitur: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii artistarum ad consulendum super certis rebus et signanter super apercione examinis pro baccalariandis pro festo sancte Catherine[2], deinde magistrandorum pro festo Lucie[3], propter certos respectus proveniendo pestem, videlicet tunc ex contagione sevientem[4] et deinde ad alia proponenda bonum Universitatis concernencia, sub pena obediencie et prestiti iuramenti. Detur dominis doctoribus omnium facultatum et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Et conclusum est unanimiter per omnes, quod examina aperiantur pro dictis festivitatibus propter causam in cedula convocacionis expressam. In qua convocacione assurgens magister Albertus de Pnyewy, non facta de hoc mencione in cedula convocacionis, petivit, sibi concedi licenciam ad limina beatorum Petri et Pauli apostolorum. Et tandem ex votis maioris partis data est ei licencia ad decur-

---

[1] Akt ten znajduje się wydrukowany w *Ustawach bursy Jerusalem*, ogłoszonych przez Karbowiaka str. 116—20.

[2] T. j. 25 XI (zwykle egzaminy bakałarskie odbywały się na św. Łucję, t. j. 13 XII).

[3] T. j. 13 XII (normalnie po Bożem Narodzeniu).

[4] Egzaminy te jednak — na co wskazywałaby księga promowanych — odbyły się regularnie, t. j. bakałarskie «ad quatuor tempora Lucie», zaś magisterskie «post Nativitatis... Domini festum» (Muczkowski, *Statuta* str. 120—1).

sum unius anni sub his condicionibus: prima, ne promocionem in curia recipiat, secunda lectorem pro se satis idoneum ordinet sub pena privacionis beneficii, quod ab ipsa Universitate obtinet. Contradictores sue licentie: magister Stanislaus de Cracovia[1], licenciatus medicine, magister Iacobus de Gostinin et magister Mathias de Cobilyno etc.

Sequitur copia literarum per reverendissimum et illustrissimum dominum cardinalem Universitati missarum in rectoratu magistri Andree de Labyszyn, sacre pagine professoris etc., sub hoc tenore:

142. Fredericus miseracione divina presbiter cardinalis etc. Venerande ac venerabiles grate nobis dilecti. Perlatum est ad audienciam nostram, quod quidam ex vobis salariati sub titulo religiose peregrinacionis accepta a vobis licencia et, prout assertum est, obtenta, ad partes Italie se contulerunt, ubi brevi tempore commorantes, ad magna fastigia se promovere procuraverunt et prout universaliter presumi potest, re titulo non bene respondente. Quod videtur nostro iudicio Universitati Studii Cracoviensis nostri non bene accommodum et dare occasionem futurarum discordiarum inter personas studio et labore [quam] promocioni [meritas], intendentes aliquid eciam diminucionem reputacionis apud exteras studiorum Universitates ac aliarum parcium naciones, unde hortamur vos, ut memores iuramenti Universitati facti de promovendo Universitatis bonum rebus eisdem sic intendatis, ne presens et futurum detrimentum Universitatis fiat, sed mutua nobiscum inteligencia et consideracione adhibita salubriter provideatis, ut plus ponderis habeat Universitas in communi status, quam favor private persone, prout de vobis confidimus, aliter non facturi. Datum in Squyrnyeuice feria quinta ante festum Penthecostes[2], anno Domini 1496.

Quibus lectis in convocacione in domo canonistarum feria secunda in crastino Trinitatis[3] iussa est inscribi hic.

Sequitur copia litterarum per reverendissimum et illustrissimum dominum cardinalem, archiepiscopum et primatem ac episcopum Cracoviensem Universitati in rectoratu magistri Iohannis de Wyschoka, decretorum doctoris, redirectarum, sub hoc tenore in facto et negocio magistri Alberti de Pnyewy etc.

143. Fredericus, miseracione divina S. R. Ecclesie presbiter cardinalis, archiepiscopus Gneznensis et primas episcopusque Cracoviensis.

---

[1] Stanisław Selig.
[2] 19 V. [3] 30 V.

Venerabiles et honorabiles in Christo nobis dilecti. Licet superiori tempore litteris nostris prohibuerimus ex certis respectibus, ne magister Albertus de Pnyewy promotus in Universitate Romana in professorem sacre theologie admitteretur de facili ad respondendum pro loco et ad incorporacionem doctorum sacre theologie, ne eciam hoc aliis data esset occasio extra Universitatem vestram promociones querendi; tamen audita pro presenti paucitate doctorum, propter quam oportet et labores Universitatis intermitti, deliberavimus nostrum mandatum pristinum pro hac vice relaxare et relaxamus per presentes, vobis committentes, ut eundem a nobis susceptum iuxta consuetudines vestras et presertim facultatis theologie admittatur ad huiusmodi actum responsionis et ad alia, que incorporacionem huiusmodi et inter doctores theologie adnumeracionem inserviunt, ita tamen quod senioribus vacacione sua incorporacio non preiudicetur. Alia vero, que nostre intencionis sunt, venerabilis magister Iohannes de Oschwya(n)czym, canonicus Cracoviensis, theologie doctor, vobis nostro nomine referet, cui in dicendis fidem adhibeatis creditivam. Datum in convocacione generali Pyotrkowiensi die XXIX mensis ianuarii anno Domini 1498.

De mandato domini rectoris ipsa ad librum Conclusionum est introducta, ad quam audiendum convocacio Universitatis fuit facta.

144. Anno Domini 1498, die Martis sexta mensis februarii, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Iohannis de Wisoka, decretorum doctoris, prepositi Coprzywnicensis et canonici collegiate ecclesie Omnium Sanctorum in Cracovia, facta convocacione Universitatis doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum sub hoc tenore: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in stuba communi Collegii artistarum in medio hore decime octave ad audiendum aliqua referri Universitati ex parte Regie Maiestatis et reverendissimi ac illustrissimi principis domini cardinalis etc. per venerabilem virum dominum magistrum Iohannem de Oschwyanczym, sacre theologie professorem, Cracoviensem et Wladislaviensem canonicum etc, ac ad alia, que per rectorem sunt proponenda et super his tractandum atque consulendum. Detur sub debito obediencie iurate omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis. In qua quidem convocacione audita ipsius domini oratoris relacione et cum ea, qua decuit, reverencia eiusdem suscepcione, proposita sunt per dominum rectorem aliqua. Primo de salario magistri Iohannis de Regulis, medicine doctoris et ordinarii lectoris eiusdem facultatis, retento a tribus quartalibus anni ipso dudum absente. Ubi omnes unanimi domini Universitatem representantes in eadem convocacione dixerunt, quod pecunie salarii sui sunt retinende et lectori, qui nunc legit, loco sui iuxta statuta est solvendum a qualibet lectione

sigillatim, littereque ad Serenissimum Dominum Regem et ad reverendissimum dominum cardinalem occasione sue absencie ad revocandum illum debent mitti sub sigillo maiori Universitatis et per citacionem sub forma edicti citari.

Secundo propositum est de bursa Ierusalem, cui burse non modica infertur iniuria a domino Georgio Morsthin, cive et consule Cracoviensi, in clausione fenestrarum et totali obclusione. In qua convocacione visum est omnibus voto concordi, quod eidem domino Georgio debet intentari actio in iure spirituali coram domino conservatore aut suo viceconservatore, prout hoc habitum est ex consensu Regie Maiestatis [1].

Tercio propositum est de ecclesia de Luborzicza super certis reformacionibus eiusdem. Et quia dominus doctor Gorra rector eiusdem tunc erat absens, conclusum est, ut dum fuerit, rector Universitatis presens cum decanis similiter eundem vacantem debeat [vocare et] illi dicere, ut non in tantum gravet Universitatem, quantum ab ea iam multis vicibus exquirit et quod decimam in Sulechow [2] restituat aliaque minima solus per se cum vitricis dicte ecclesie provideat, ut nivium ex testitudine eiectionem ac inmundacionum purgacionem. Hec acta sunt die, quo supra, presente venerabili et egregio viro magistro Iohanne de Oschwia(n)czim, sacre pagine doctore, Cracoviensi et Wladislaviensi canonico ac aliis fidedignis.

145. Anno Domini 1498, Martis XX februarii, testes infrascripti adducti per magistrum Albertum de Pnyewy, canonicum ad sanctum Florianum in Cleparz, contra quandam inscripcionem de anno domini 149quinto, tempore rectoratu domini doctoris Valentini [3], canonici Cracoviensis, inscriptam [4], tali modo. quo sequitur, deposuerunt.

Valentinus de Ilkusch, arcium et decretorum doctor, canonicus Cracoviensis, interrogatus medio iuramento de certa inscripcione in librum Conclusionum, ut dicitur per ipsum introductam, dixit eandem inscripcionem de licencia in Urbem magistro Alberto de Pnyewy per ipsum dominum Valentinum tunc rectorem et Universitatem datam, ipsi Alberto

[1] Sprawa ta zakończyła się zakupieniem przez Uniwersytet w 1499 r. tego domu od Morsztyna (*Cod. dipl.* III nr 299).

[2] Wedle rozporządzenia biskupa krakowskiego Wojciecha Jastrzębca z 1422 r. kolegjat luborzycki miał dostawać «decimam in Luborzicza cum allodio et decimis, excepto quod decimae in Zasczytow, in Pyetrzeyowicze, in Maczeyovicze, in Sulechow ad Universitatem pertinere debebunt» (*Cod. dipl.* I nr 71).

[3] Walentego z Ilkusza. [4] Por. wyżej zap. nr 141.

per dictam Universitatem non fuisse approbatam nec auscultatam eandemque coram dicta Universitate. Quocirca et subiungens eciam eandem de consensu suo non fuisse in dictum librum Conclusionum introductam.

Iohannes de Skawina, decretorum doctor, interrogatus medio iuramento de verbis, que fuere quondam data cum[a] licencia magistro Alberto de Pnyewy; ista fuerunt verba dicta ex voto suo: magister Albertus habeat licenciam annuam visitandi limina beatorum Petri et Pauli et quod non accipiat promocionem sine preiudicio aliorum magistrorum. Eadem verba doctor Valentinus rector, dans licenciam, dixit, que testis deposuit.

Michael de Bystrzykow, arcium magister, collegiatus maioris Collegii artistarum, quesitus medio iuramento, quesitus que verba fuerunt penes accepcionem licencie magistri Alberti, dixit, quod ista ex voto suo fuere: magister Albertus habeat licenciam visitandi limina beatorum Petri et Pauli, solum quod non accipiat promocionem sine preiudicio aliorum magistrorum. Eadem verba doctor Valentinus post votorum accepcionem dixit: habeat magister Albertus licenciam ad limina Petri et Pauli, solum non accipiat promocionem in preiudicium aliorum.

Nicolaus de Coprzywnycza, arcium et decretorum doctor, quesitus eciam medio iuramento, quesitus de verbis penes dictam accepcionem licencie magistri Alberti de Pnyewy, dixit, se votasse habeat licenciam magister Albertus de Pnyewy versus curiam ad visitandum limina sanctorum Petri et Pauli apostolorum. Dominus doctor Valentinus pro tunc rector dixit et dedit licenciam magistro Alberto: habetis licenciam ad limina beatorum Petri et Pauli et non accipietis promocionem cum preiudicio aliorum magistrorum.

Anno et die, quo supra, auscultata et descripta per me Thomam Stanislai de Curow, sacra apostolica et imperiali auctoritate notarium publicum et concordat[ur] de verbo ad verbum ad deposicionem dictorum testium suprascriptorum.

146. Die Iovis decima octava mensis octobris[1] venerabilis magister et doctor egregius dominus Blasius de Vytemberk suam ex admissione tocius Universitatis in Collegio dominorum canonistarum responsionem in medicinis fecit, ubi et collacionem notabilem disposuit. Et his habitis, convocacione ad instanciam sui die Veneris XXVI mensis octobris dominorum doctorum facultatis theologice, canonistarum et omnium decanorum super sui incorporacione facta per dominum rectorem dominum Iohannem Vischoczky, sub hoc

---

[a] est *rkps.*

[1] Roku 1498, w którym właśnie 18 X wypadło na czwartek.

tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor ac magister reverende. Sitis hodie hora decima septima in Collegio dominorum canonistarum et in habitacione rectoris ad consequenter faciendum ea, que post responsionem facienda sunt ad instanciam magistri Blasii de Vitemberk, doctoris medicine, iuxta commissionem dominis doctoribus factam. Detur dominis doctoribus theologie et iuris canonici et decano facultatis arcium, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. Ubi tunc per dominos est eius suscepcio facta, locus iuxta sui promocionem consignatus. Et demum sabbato proximo ante Elisabeth[1] convocacione generali super certis negociis Universitatis per dominum rectorem facta, ipso presente venerabili et egregio viro magistro Blasio, medicine doctore, ad instanciam domini rectoris fiscus, qui per eum debuit solvi Universitati, est graciose per omnes dimissus, a quo est perpetuo absolutus. Et ibidem locum in ordine recepit. Hec acta sunt diebus et mensibus, quibus supra.

147. Anno Domini millesimo quadrigentesimo nonagesimo nono, die Saturni quarta decima decembris, in rectoratu venerabilis et egregii viri magistri Valentini de Ilkusch, sacrorum canonum doctoris, canonici et vicecancellarii Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione doctorum et magistrorum omnium facultatum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii dominorum canonistarum ad audiendum quedam ardua per rectorem proponi super litibus motis Universitati per honorabilem dominum Nicolaum de Coprzywnycza, executorem testamenti reverendissimi olim patris domini Iacobi de Schadek et deinde querelam eiusdem super iniuriis, ut pretendit, sibi per Universitatem factis et specialiter contra dominum doctorem Petrum de Ilkusch, seniorem burse Longini canonistarum ac super his tractandum, consulendum et finaliter concludendum, sub pena obediencie et prestiti iuramenti. Detur omnibus dominis doctoribus, magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Qua quidem convocacione lecta et inducta querelaque et responsis hincinde auditis, unanimiter per omnes doctores et magistros conclusum est, ut doctor Petrus prefate burse senior et sui successores protunc existentes, in eadem bursa exnunc et peramplius continuet lectiones in Collegio, similiter actus qualibet septimana bis in bursa predicta, eciam ad altare eidem burse incorporatum in ecclesia cathedrali Cracoviensi lectorem tenebit habebitque continuum aut per se inserviet missasque leget, prout hec omnia lacius in privilegio erectionis eiusdem burse[2] et predicti altaris

[1] 17 XI. [2] Drukowany w *Cod. dipl.* III nr 291.

continentur, sub pena excommunicacionis. Alias si temerarie ipse senior dictus aut sui successores predictis contravenerint, pene privacionis et destitucionis burse et altaris predictorum subiacebunt[1].

148. Anno Domini millesimo quingentesimo, die Iovis sexta februarii, in rectoratu venerabilis magistri Valentini de Ilkusch, decretorum doctoris, canonici Cracoviensis, convocacione facta omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum Universitatem representancium, sub tali forma verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendum proponi quedam per rectorem de negligenciis facultatum in laboribus et signanter de promocione magistri Stanislai de Gorka collegiati et super his tractandum et concludendum et aliis per rectorem proponendis, sub pena obediencie et prestiti iuramenti. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis duntaxat, ex parte rectoris. Et conclusum fuit unanimiter per omnes doctores et magistros, quod magister Stanislaus de Gorka non debeat promoveri nisi in ordine et loco suis.

149. Anno Domini 1501, die Veneris ultima mensis aprilis, in rectoratu venerabilis viri magistri Nicolai de Pylcza, sacre theologie professoris, custodis ecclesie collegiate sancti Floriani, facta convocacione tocius Universitatis pro electione senioris ad senioratum burse Ierusalem, tunc per obitum et mortem magistri Iacobi de Schidlow, dicte burse senioris, vacantem. Inter cetera placuit omnibus dominis doctoribus et magistris tunc presentibus, quatinus conclusiones et ordinaciones de bursa prefata diu facte et superius descripte[2] in suo robore tenerentur et haberentur, his duntaxat clausulis exceptis, in quorum una dicitur, quod peramplius Universitas ad instar burse pauperum eligeret seniorem, in altera autem, quod eundem installaret. Que quidem particule, quia aliquando pro perpetuitate senioris sonare videbantur, illas dixerunt abrogandas et in toto cassandas, prout abrogaverunt et cassaverunt, statuentes, quod deinceps non adinstar seniorum burse pauperum, qui perpetuus et collegiatus existit, senior burse Ierusalem esse debet manualis et non installari sed tantum locari et intronisari, ut et tanquam ad officium debebit.

150. Anno Cristi Domini 1501, die XXIX decembris, in rectoratu venerabilis et egregii domini Mathie de Miechow, arcium et me-

---

1 Cały ten akt wydrukowany przez P. Burzyńskiego w statutach bursy kan. w *Czasop. poświęconym prawu* II 1864 str. LXXXIV—V z błędną datą 13 XII t. r.

2 Zob. wyżej zap. nr 140.

dicine doctoris. Quoniam negocia Universitatis sine notario alia in oblivionem, alia perditum ibant, cetera errorem et negligenciam pre se ferre videbantur, ideo facta convocacione omnium doctorum et magistrorum salariatorum, sub hac forma: Eximie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum ad diffiniendum et concludendum de notario et salario ei dando, quia sine eo multa negocia Universitatis pessumdatum eunt. Item ad providendum et continuandum processum in collegiatura senioratus burse pauperum et novis emergenciis eiusdem burse. Item ad occurendum et providendum, ne ecclesia parochialis in Dzersenczna depereat et ab Universitate secludatur et aliis per rectorem proponendis, sub debito obediencie. Detur nomine rectoris omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis.

Quantum igitur ad primum de notario, quibusdam votantibus bedellos pro notariis habendos, allegantibus ad hoc consuetudinem et similitudinem Universitatum in Almania, pluribus tamen volentibus, quod sicut anno 1494, in rectoratu venerabilis domini Iohannis do Oschwya(n)czym, professoris theologie, conclusum erat notarium conveniendum, habendum, instituendum et salariandum [1], ita concludentur et de facto ex votis predicte pluris et maioris partis conclusum est, ut predictus notarius fieret manualis, ut diligencius serviret, quam si aliquo beneficio provideretur ecclesiastico et quo deputarentur eidem quatuor sexagene, una sexagena pro quolibet quartuali cedente de pecuniis Universitatis. Insuper de recognicione litterarum a rectore ad dominos conservatorem vel viceconservatorem expediendarum sex grossi pro quibuslibet litteris, aliis sex grossis domino rectori pro tempore existenti reservatis et cedentibus et si propter diligencias suas in agendo, providendo, currendo, equitando, dicendo ac tuendo causas Universitatis, inventus fuerit benemeritus, provideatur in post altari vel simili beneficio ab Universitate. Itaque commissum est dominis decanis omnium facultatum, ut invenirent et Universitati presentarent predictum notarium, virum idoneum et gnarum, bene personatum, iuris et causarum noticiam et praxim habentem, peritum ad danda consilia et fovendas causas coram quibusvis iudicibus valentem, ut post presentacionem eius Universitas ipsum institueret, iuramentum ab eo fidelitatis accipiendo et in habitacione mansioneque pro tunc invenienda locando.

Quoad secundum conclusum est, quod continuaretur causa collegiature senioratus burse pauperum contra et adversum dominum Severinum Zayfreth impensis et pecuniis Universitatis, ita tamen quod

---

[1] Por. wyżej zap. nr 134.

adhiberentur duo consultores iurisperiti de Universitate, videlicet domini Andreas de Gorra et Iacobus de Iercissow[1], doctores iuris pontificii, qui promovendo bonum Universitatis consulerent suisque consiliis providerent, ante dictam causam procuratorem cause informando, sine quibus procurator nihil debet agere.

Amplius conclusum est in emergenciis burse pauperum, quod inhabitantes secundum antiquam consuetudinem unum grossum polonicum septimanatim ponant pro carnibus et ceteris victualibus comparandis. Senior vero prefate burse singulis septimanis tollet unum grossum de carbana ad emendum ei panes et fertonem duos, tres, vel unam marcam ad quodlibet quartuale habeat a provisore, ut eo diligencius inserviret necessitatibus et provisionibus inhabitancium, actus disputando, domum et inhabitatores regendo et lectionem in Collegio perficiendo. Ac tum cum censum sue collegiature rehabuerit ipse et sui successores vel aliam consolacionem in aliquibus censibus pro senioratu sepedicte burse aquisierit, tam grossus pro panibus, quam oblacio pro quartuali fertonis vel duorum usque ad unam marcam cessare debet, nec in sequelam seu continuacionem amplius procedet tenebiturque Universitas vel procurator eius levatis pecuniis, pro seniore retentis, in integrum solvere dictos grossos et fertones sive marcas pro panibus et quartualibus acceptos et acceptas et eos easque pro structura ac reformacione burse pauperum impendere et expendere.

De ecclesia parochiali in Dzersanszna cum rector cepisset loqui et proponere, venerandus pater dominus doctor Valentinus de Ilkusch, canonicus et officialis Cracoviensis ac vicecancellarius Universitatis, retulit se instituisse ad predictam ecclesiam reverendum patrem dominum Amicinum, suffraganeum Cracoviensem, vigore litterarum legati de latere super predicta ecclesia ei missarum. Ideo supersedit Universitas aliquid de ea votare et consulere.

Deinde prosequente et proponente rectore de domo Bielonka ex opposito minoris Collegii artistarum situata[2] per magnificam dominam Thaczynszka, relictam olim magnifici magistri Nicolai Thaczynszky[3], occupata, placuit omnibus et singulis, ut eriperetur predicta domus de manibus prefate magnifice domine Thaczinska et quod in ea

---

[1] Jakób z Erdzieszowa, późniejszy rektor Uniwersytetu i kanonik krak.

[2] Dom ten, zapisany w 1452 r. Uniwersytetowi przez szlachcica Mikołaja Belonkę z Nowej Wsi, stanowić miał według ostatniej jego woli uposażenie ufundowanej przezeń altarji św. Mikołaja w kościele św. Anny, której altarysta, prezentowany przez Kollegjum Większe, był zarazem obowiązany do wykładania w Kollegjum mniejszem (*Cod. dipl.* II nr 198).

[3] Mikołaj Tęczyński, kasztelan krakowski, był magistrem Uniwersytetu krak. (promowany z początkiem 1468 r.).

et ex ea fundaretur collegiatus minor secundum munimenta et privilegia super hac re concessa.

Lecta et auscultata commissaque per Universitatem describi in memoriam et robur sempiternum.

151. Anno Domini 1504, die vero Martis XXI mensis maii, ex speciali commissione et certorum dominorum doctorum et magistrorum electione per Universitatem facta eisdemque viris per certam convocacionis cedulam in rectoratu venerabilis viri domini magistri Iacobi de Gostinyn, sacre theologie professoris, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani, convocatis, deliberacione premissa, ex unanimi eorum voto primum quoad ecclesiam sancti Nicolai et eiusdem plebanum, qui pro tempore fuerit electus, conclusum est, quod amodo et peramplius plebanus ecclesie eiusdem, si fuerit theologus, singulis commutacionibus actum unum in theologia publice in Universitate habere et disputare per se et in propria persona tenebitur et erit astrictus. Si vero iuris canonici fuerit doctor, tribus diebus post festum Pasce et aliis tribus diebus post festum sancti Michaelis[1] adminus similiter in Collegio iuristarum materiam, quam duxerit eligendam in novis sive in antiquis iuribus, legere debet. Si autem duntaxat magister arcium fuerit plebanie prefate rector, extunc ad actus infra nundinas Cracovienses, pro festo videlicet sancti Stanislai in maio[2] unum et sancti Viti[3] alium celebrandos erit obligatus per se, nulla nisi infirmitatis causa ipsum excusante[4].

Similiter ex speciali Universitatis commissione per eosdem dominos est conclusum, quod ubi et postquam aliqua pecuniarum summa ex vi obligacionis sive alias quovis aliomodo per aliquem virum sive benefactorem burse pauperum fuerit legata aut quomodolibet oblata, extunc pecunia ipsa non pro arbitrio inhabitancium distrahi, uti antea fieri erat solitum, debebit, sed medietas eiusdem in manus provisoris burse eiusdem pro tempore existentis et pro edificiis sive restauracione burse prefate dari et converti debet, alia vero medietas pro supellectili domus eiusdem et refectione inhabitancium moderata cum scitu tamen provisoris convertetur et dispensabitur. Eisdem consultacionibus et conclusionibus prefato domino rectore et venerabilibus viris magistris: Nicolao de Pylcza, custode, Stanislao Byel et Bernhardo de Byszkupye, canonicis ecclesie collegiate sancti Floriani, sacre theologie professoribus, Iohanne de Szkawina, Andrea de Gorra, Petro de Ilkusch, Nico-

---

[1] 29 IX. [2] 8 V. [3] 15 VI.

[4] Uchwała ta, w części odnoszącej się wydziału *arcium*, znajduje się wydrukowana w wydanych przez Muczkowskiego *Statuta nec non liber promotionum*, str. XLIX («Quo tempore praepositus S. Nicolai tenetur celebrare actus duos ordinarios, si magister tantum fuerit»).

lao de Coprzywnycza, decretorum doctoribus, Iohanne de Lyeschnycza, sentenciario et magistro Leonardo de Dobszycze, sacrorum canonum baccalario, collegiatis maioris Collegii, presidentibus.

Auscultata vero et approbata est hec conclusio per Universitatem ad hoc specialiter per rectorem convocatam, anno, quo supra, die vero Mercurii tercia mensis iulii.

152. Anno Domini millesimo quingentesimo quarto, die Saturni secunda novembris, in rectoratu reverendi patris domini Iohannis Amicini de Cracovia, arcium et decretorum doctoris, episcopi Laodiciensis et suffraganei Cracoviensis necnon ad sanctum Nicolaum extra muros plebani, facta convocacione Universitatis omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac forma: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendum nuncium Regie Maiestatis et ad sopiendum lites et controversias inter venerabiles magistros Iohannem de Oschwya(n)czym, sacre theologie professorem, canonicum Cracoviensem ac Thomam de Obyedzyno, occasione altaris Omnium Sanctorum [1] in ecclesia cathedrali exortas et super his tractandum et concludendum, sub debito obediencie. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua convocacione lecta et introducta, reverendus pater dominus Mathias Drzewyczky, scolasticus Cracoviensis et vicecancellarius Regni Polonie ac electus Przemisliensis, nomine Regie Maiestatis petivit licenciam per Universitatem dari magistro Thome in curiam Romanam ad aliquod annos ad agendum et defendendum suas causas et domini Alexandri cantoris Plocensis cum domino episcopo Wladislaviensi [2]. Et ibidem assurgens ipse magister Thomas petivit tali condicione, ut supra, et non ad accipiendum aliquam promocionem neque ad nocendum alicui persone ex Universitate et in hanc vim promisit cedere liti et cause. Item adiunxit hoc in sua peticione ipse magister Thomas, quod Universitas daret sibi expectacionem ad aliquod beneficium vacans emeritorum in Universitate, quod ipse duxerit acceptandum, quo adepto ipse de collegiatura cedere vellet.

---

[1] Altarja Wszystkich świętych w katedrze krakowskiej została ufundowaną w 1403 r. przez kanonika krakowskiego Niemierzę na dochodach wsi Węgrce. W 1411 r. dochód jej powiększony został przez Piotra z Marcinowic, który przyłączył doń prebendę znajdującą się przy kaplicy św. Elżbiety we wsi Kobierzynie pod Krakowem, opartą o dziesięciny we wsi Marcinowice. W r. 1415 zostaje altarja ta ostatecznie darowaną Uniwersytetowi, z tem, iż prezentowany na nią profesor ma w większe święta, jak w Boże Narodzenie, Wielkanoc, Wniebowstąpienie, Zielone Święta oraz wszystkie święta Matki Boskiej dawać kazania dla ludu po polsku (por. *Cod. dipl.* nr 34, 49, 5, 6).

[2] Wincenty Przerembski.

Qua peticione Regie Maiestatis attenta, tum eciam propter bonum pacis ipsa Universitas unanimi voto licenciam magistro Thome concessit, his condicionibus ad biennium duntaxat, ita tamen quod labores suos supleret per idoneum magistrum deditque sibi spem de beneficio vacaturo emeritorum sine preiudicio seniorum et magis in Universitate meritorum, de quo ipse gracias egit et liti concessit coram domino in spiritualibus vicario.

153. Anno Domini millesimo quingentesimo quinto, die Saturni quindecima februarii, in rectoratu, quo supra, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii artistarum ad eligendum canonicum ecclesie cathedralis Premisliensis [1] ad prebendam et canonicatum per mortem olim venerabilis domini Vincencii Jaszyenszky vacantem, cuius presentacio ad Universitatem spectat et pertinet, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua convocacione lecta et introducta, magister Martinus de Cracovia, sacre theologie professor, decanus ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz, ad canonicatum et prebendam Premisliensem est electus unanimi voto omnium nemine discrepante, sed fere omnibus eum petentibus, quod susciperet. Qui annuendo peticionibus Universitatis suscepit et omnes diligencias se facere submisit eandemque prebendam postquam pacifice assequeretur resignare promisit in favorem Universitatis alicui ad eam qualificato per Universitatem eligendo, impensasque, quas occasione licium vel aliarum diligenciarum pro ipsa prebenda fecerit, si ex ea non perciperet, extunc Universitas eum reddere debebit indemnem.

154. Anno, quo supra, die Mercurii duodecima marcii, in rectoratu eiusdem, convocacione facta omnium Universitatem representancium, sub hac forma: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora quindecima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendum nuncium reverendissimi domini episcopi Cracoviensis, nostre Universitatis cancellarii et ad tractandum et consulendum de aliis per rectorem proponendis, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua convocacione venerabiles domini Mathias de Schidlow, sacre theologie et Valentinus de Ilkusch,

---

[1] Prawo patronatu do tej kanonji otrzymał Uniwersytet od króla Jana Olbrachta we Lwowie 7 XII 1497 r. Mógł być na nią prezentowany doktor teologji lub dekretów (Wierzbowski, *Matricul. Regni Pol. summaria* III Suppl. nr 258).

decretorum doctores, canonici Cracovienses, assurgentes petiverunt nomine domini episcopi dari licenciam ad aliquod certum tempus sue paternitatis reverendissime curie auditori doctori Iacobo de Erdzeschow, seniori burse canonistarum, salvo suo ascensu iuxta privilegium bursae sue. Et Universitas ad peticionem domini episcopi, sic per prefatos patres intimatam concessit magistro Iacobo de Erdzieschow licenciam ad biennium, volens eundem benigno affectu prosequi, et in punctis omnibus sibi privilegium sue collegiature sive burse conservare ac si presens esset, dummodo tamen per idoneum doctorem et diligentem omnia onera burse ferret et supleret.

In rectoratu doctoris Mathie de Myechow commutacione hiemali anno Domini 1505, indictione octava, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Iulii pape Secundi anno secundo.

155. Die Mercurii duodecima mensis novembris, facta convocacione sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie in tactu XX prime in habitacione eximi(i) domini doctoris Bernhardi de Cracovia ad consulendum et eligendum decanum facultatis medicine, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur nomine rectoris dominis decanis facultatum et consiliariis rectoris. In qua convocacione primum absolutis et expeditis resistenciis domini doctoris Andree de Gorra, item notarii et nuncii domini Drzewyczky, episcopi Premisliensis et Martini de Vislicia, procuratoris, singulariter et seiunctim auditis, missis et ordinatis per dominum Iohannem de Regulis, medicine doctorem, unanimi votacione et consensu placuit secundum statutum de decanis eligere decanum medicine pro hac commutacione a senioribus incipiendo et aliis commutacionibus secundum ordinem alios doctores medicine similiter in decanos secundum vim et formam statuti eligendo. Et quia dominus doctor Iohannes de Regulis secundum senium incorporacionis inventus est primus, ideo ipsum elegerunt in prefatum decanum medicine duntaxat ad hanc commutacionem hiemalem usque ad festum Georgii[1] durantem et altera commutacione a festo Georgii incipiente alter doctor medicine secundum ordinem senii eligetur. Presentibus ibidem egregiis et venerabilibus dominis doctoribus: Stanislao Byel de Nova Civitate, theologie, Petro de Ilkusch, canonice et Michaele de Wratislavia, arcium facultatum decanis, Bernardo de Cracovia, theologie, Andrea de Gorra, decretorum, Alberto de Schamotuly, medicine doctoribus, Alberto de Swo-

[1] T. j. do 24 IV.

dzyschewycze et Petro de Cracovia, arcium magistris et collegiatis ac me Matheo Iacobi de Boleschlawyecz, imperiali auctoritate notario publico, huiusmodi actus scriba, ad hec vocato specialiter atque rogato. In cuius fidem me hic inscripsi.

156. Anno Domini 1505, XIII decembris, in rectoratu domini Mathie de Myechow, facta convocacione dominorum reformatorum, sub hoc tenore: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie in medio hore XX in habitacione rectoris ad tractandum, consulendum, prosequendum, referendum in ordinem et effectum ponendum quedam Universitatis reformacionem et recuperacionem concernencia, nuper in convocacione Universitatis proposita, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur nomine rectoris dominis reformatoribus per Universitatem deputatis, scilicet egregiis et venerabilibus dominis Bernhardo de Cracovia, Stanislao de Cracovia, preposito ad sanctam Hedwigim, theologie, Andree de Gorra, Iohanni de Wlodzyslaw, canonum, Blasio de Vitemberk, Alberto de Schamotuly, medicine doctoribus, Petro de Cracovia [1], Mathia de Bolyeslawyecz, magistris et collegiatis minoris Collegii artistarum. In ea convocacione et sequentibus, pluries habitis, domini reformatores maturo consilio et longa deliberacione tractantes clausulas et verba privilegii de censu decem marcarum posita in privilegio duorum collegiatorum et novi iuris lectorum per rectorem aut procuratorem Universitatis iuxta prenominatum privilegium distribuendo [2], ultimo et completive in convocacione facta XXV ianuarii, que fuit dominica in die Conversionis sancti Pauli, concluserunt, quod privilegium collegiatorum et lectorum novi iuris specialiter et expresse quoad decem marcas teneatur in bona forma. Quam Universitas octava februarii per convocacionem legittime congregatam quoad tercium punctum secundum pluralitatem votorum noluit acceptare, sed sic iussit scribere, quod rector vel procurator Universitatis pro tempore existens de prefatis decem marcis det unam marcam ad cistam altaristarum pro reformacione ornamentorum altaris, duas vero marcas pro communi mensa aut fabrica domus dominorum cano-

---

[1] Zwany Aurifaber lub Lubart, późniejszy doktor teologji i praw oraz biskup sufragan płocki.

[2] Chodziło tu o dwu altarystów ołtarza Przemienienia Pańskiego i św. Tomasza apostoła, a zarazem profesorów t. zw. nowych praw z fundacji biskupa krak. Tomasza Strzempińskiego, którzy z czynszu 50 grzywien, stanowiących uposażenie tej altarji, mieli pobierać po 20 grzywien; reszta t. j. 10 grzywien miała być rozdzieloną przez rektora lub prokuratora (t. j. syndyka, zarządcy majątkowego Uniwersytetu) w ten sposób, iż 2 grzywny miały iść na stół dla kollegjum kanonistów lub na restaurację ich domu, 7 na budowę szpitala dla ubogich schlolarów pod zamkiem, 1 wreszcie na naprawę aparatów, należących do tej altarji (*Cod. dipl.* II nr 212).

nistarum, septem autem marcas (cum non sit usque ad hanc diem hospitale pauperum scolarium sub castro Cracoviensi, donec edificabitur), det prenominatus rector aut procurator Universitatis modernus lectoribus novi iuris duntaxat doctoribus Iohanni de Skawyna et Petro de Ilkusch ad eorum cessum vel decessum et tunc post cessum vel decessum eorum determinabit Universitas quorsum et ad quas utilitates Universitatis vel alia pia opera predicte septem marce convertantur.

Lecta, auscultata et approbata est prefata [conclusio] octava februarii in plena congregacione Universitatis iussaque ascribi in libro Conclusorum.

157. Anno Domini 1506, die Mercurii XXIII mensis septembris, in rectoratu venerabilis magistri Bernardi de Cracovia, sacre theologie professoris, canonicique ecclesie sancti Floriani[1], facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum super certa differencia inter Universitatem et domum Collegii maioris artistarum occasione ducentorum florenorum per domum ipsam ab Universitate anno Domini 1492 mutuatorum ac trecentorum similiter florenorum post mortem olim Serenissimi principis et domini domini Kazimiri olim Regis Polonie per Serenissimam dominam Elisabeth, reginam Polonie etc.[2], in domum prefatam et ad doctores ac magistros eiusdem domus missorum et portatorum, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et reverende magister. Sitis hodie in tactu vigesime hore in stuba communi Collegii maioris artistarum ad videndam et audiendam certam antiquam differenciam inter Universitatem et doctores ac magistros Collegii maioris exortam cum ostensione innocencie dictorum dominorum doctorum et magistrorum eiusdem Collegii maioris, ex regestris Universitatis procuratoris firmiter et veraciter deleri, annihilari et exterminari, de ducentis eciam florenis olim dictis dominis maioris Collegii ab Universitate mutuatis et iam ipsi Universitati per ipsos solutis, pro conclusionis et quietacionis posicione memoriam haberi, de hisque omnibus tractari et decenter concludi, sub debito obediencie et pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione ad omnes dominos doctores et magistros facta inductione et desuper tractatu habito ac per dictam domum Collegii maioris artistarum certis regestris et notis Universitatis in medium productis, deliberatum extitit, ut e medio Universitatis electi videlicet venerabiles et egregii viri: Ioannes de Oswya(n)czym, canonicus Cracoviensis, Stanislaus de Cracovia, prepositus

[1] Bernard z Krakowa, inaczej zwany z Biskupic, od przedmieścia Biskupie (w okolicach dzisiejszej ul. Biskupiej), z którego pochodził.
[2] Por. wyżej zap. nr 130.

sancte Hedwigis in Ponte Regali[1], sacre theologie professores, Valentinus de Ilkusch, canonicus et officialis Cracoviensis, Ioannes de Skavina, canonicus Scarbimiriensis ac novorum iurium lector, Andreas de Gorra, archidiaconus Curzeloviensis, Nicolaus de Coprzywnycza, ordinarius lector iuris pontificii, Ioannes de Regulis [a]et Mathias de Miechow[a], medicine doctores et magister Petrus de Cracovia, facultatis artium decanus[2], desuper tractarent et singula reviderent, conclusionem ac finem in negocio prefato debitum facerent et illud terminarent. Demum statim in crastino prefati domini per dictum dominum rectorem collecti et convocati unanimi voto et consensu, habito desuper maturo et diligenti tractatu visisque videndis, concluserunt et conclusum habuerunt, ut peramplius et amodo prefata domus Collegii maioris artistarum, tanquam innocens et de singulis omnibus premissis libera sit et per nullum impediatur aut quoquomodo vexetur. Nihilominus decernentes, quatinus domus prefata ex superabundanti de dictis ducentis florenis prius solutis ac etiam de trecentis pro edificiis Universitatis per dictos dominos collegiatos maioris Collegii datis sub sigillo rectoris quietari debet et absolvi. Addentes insuper, quod Universitas ab omnibus inscripcionibus et obligacionibus Domus maioris artistarum libera esse debet, omnibus obligacionibus hincinde cassatis.

Auscultata vero et approbata est hec conclusio per Universitatem ad hoc specialiter per rectorem convocatam, anno, quo supra, die vero Iovis prima mensis octobris.

158. Anno Domini 1507, in rectoratu eiusdem doctoris Bernardi de Cracovia, commutacione hiemali, die Iovis XXI ianuarii, facta convocacione, sub forma verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendam peticionem venerabilis magistri Martini de Ilkusch, cantoris ecclesie sancti Floriani, procuratoris venerabilis magistri Thome de Obydzyno etc., et ad tractandum, consulendum et concludendum super dicta peticione, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua convocacione audita peticione prefati magistri Martini ad hoc summarie tendente, ut iterum daretur licencia memorato magistro Thome ad biennium in curia Romana manendi ipsaque peticione tanquam racionabili permoti, licenciam eidem magistro Thome ad duos annos ex unanimi voto graciose dederunt et contulerunt, salvis tamen condicionibus

---

a-a *Wykreślone z nadpisaną przezeń własnoręczną uwagą:* non fuit.

1 Stanisław Skawinka z Krakowa (por. *Acta Rect.* I nr 2319).

2 Zwany Aurifaber lub Lubart.

illius conclusionis, que facta fuerat pro prima licencia prefati magistri Thome in rectoratu reverendissimi in Christo patris et domini Ioannis episcopi Laodicensis etc[1].

Auscultata et approbata est hec conclusio per doctores et magistros in convocacione per rectorem facta die Lune sexta februarii, anno eodem, quo supra.

159. Anno Domini millesimo quingentesimo septimo, die Iovis quarta mensis novembris, Martinus Belza de Cracovia, magister artium et collegiatus minoris Collegii artistarum, ante collatam ei licenciam in decretis, submisit se ad obeunda et explenda omnia officia collegiature sue, quamdiu eam ipsam vel alteram ex ascensu contigerit eum in futurum possidere et adipisci, videlicet lectiones per se et sine negligencia legere, actus ordinarie disputare et visitare etc., que sunt collegiature onera adimplere, sub privacione collegiature, quod promissum stipulatum ego Mathias de Miechow, arcium et medicine doctor rectorque ac vicecancellarius Alme Universitatis Studii Cracoviensis, manu propria hic asscripsi, in presencia venerabilium ac egregiorum dominorum magistrorum et doctorum iuris canonici, scilicet Valentini de Ilkuss, canonici et officialis Cracoviensis, Ioannis de Skavina, Andree de Gora, Bartholomei de Zneina, decani, Ioannis de Costen, Nicolai de Koprziwnicza, ordinarii iuris, Ioannis Kunass de Cracovia, Erazmi de de Cracovia[2], Leonardi de Cracovia[3], Ioannis Albini de Cracovia, in robur et cautelam posteris.

Ego magister Martinus Belze de Cracovia, collegiatus minoris Collegii artistarum, in accipiendo licenciam sacrorum canonum astrinxi et submisi me adimplere omnia onera collegiature mee manu venerabilis ac egregii domini Mathiae de Myechoff, rectoris et vicecancellarii Universitatis, annotata sub privacione collegiature. Sic ego prefatus magister Martinus Belze manu propria subscripsi.

160. Anno Domini 1508, die Martis 24 ianuarii, facta convocacione, sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora XIX in stuba communi maioris Collegii artistarum ad auscultandum conclusionem precedentis convocacionis super applicacione IIII marcarum structuris domorum Universitatis per cessum egregii domini doctoris Ioannis de Skavina. Post cuius introductionem omnes doctores et magistri uno ore consenserunt et ratum ha-

---

[1] Por. wyżej zap. nr 152.

[2] Jestto zapewne ten sam, który promował się na magistra w 1496 r. (Muczkowski 121).

[3] Promowany na magistra w 1487 r., później doktor dekretów i pleban w Pajęcznie (Muczkowski 97).

buerunt, ut predicta media quarta marca post cessionem prefati doctoris Iohannis de Skavina applicaretur necessitatibus et structuris Universitatis tamdiu, donec de ea Universitas aliter disposuerit et ordinaverit.

Lecta et auscultata est anno, die, ut supra.

161. Quoniam mandatorum frequencia distrahebat supposita Universitatis ab assecucione intenti finis, a lectionibus scilicet et scienciarum consecucione, que in sedendo et quiescendo addiscuntur, ideo anno domini 1508, die Saturni XXVI februarii, convocacione ex commisso Universitatis per rectorem facta venerabilium ac egregiorum dominorum Stanislai de Nova Civitate, Bernardi de Biskupie, decani, amborum professorum theologie, Andree Gora, Bartholomei de Zneina, decani, Nicolai de Coprziwnicza, decretorum doctorum, Ioannis de Reguli, doctoris et decani medicine et magistri Ioannis de Stobnicza, decani arcium, conclusum est et unanimi voto sancitum, rectore Universitatis Mathia de Miechow votum suum superaddente, quod abolendo antiquum statutum de exequiis, [1] de cetero non fiat mandatum ad sepeliendum et exequias peragendum, nisi actu studia exercentibus, precipue doctoribus, magistris et emeritis, qui laboribus suis Universitatem ampliarunt. Similiter fiat mandatum illis, qui pro Universitate aliqua condigna fundaverunt, ut regibus Polonie et magnificis duntaxat benefactoribus, qui Universitatem prebendis adauxerunt et suis dotacionibus adornaverunt. Exteris autem seu non intitulatis et intitulatis in Universitate studia et lectiones non continuantibus nec beneficiis Universitatem adaugentibus non fiat mandatum. Quodsi pro huiusmodi non intitulatis et intitulatis studia deserentibus, importuna fieret instancia et requisicio nullomodo admittatur mandatum, nisi adminus ponantur Universitati prius realiter et cum effectu quinque sexagene in pecunia parata. In obvium vero et suscipiendum non exeat Universitas, nisi Serenissimo Domino Regi Polonie semel, ad maximum bis in anno, tunc precipue cum Sua Maiestas diu abfuit a Cracovia. Reverendissimo domino episcopo Cracoviensi, cancellario Universitatis, post electionem et consecracionem duntaxat semel tota Universitas occurrat. Aliis vicibus cum advenerit, rector cum aliquot doctoribus et non tota Universitate in curia sue reverendissime paternitatis excipiet et invitabit semel in anno. Ad ceteros pontifices non currat Universitas invitatum, nisi foret aliquis pontificum maximus fautor et actu benefactor Universitatis [1], talem namque

---

[1-1] Powtórzone z małemi zmianami stylistycznemi oraz z dodaniem zdania o przyjmowaniu (ale tylko po raz pierwszy) legatów i nuncjuszów papieskich, przybywających do Krakowa, w późniejszych statutach Uniwersytetu, spisanych za rektoratu Mikołaja Dobrocieskiego w 1604 r. (por. Szujski, *Statuta Uniwersytetu krakowskiego* w *Arch. do dziejów lit.* II 388/9).

solum in primo adventu post assecucionem pontificatus susciperet et non plus.

Lecta, auscultata et per Universitatem approbata in proxima sequenti convocacione ad auscultandum convocata. Et ibidem venerabili magistro Ioanni de Nagolt, collegiato maioris Collegii artistarum, petenti licenciam repatriandi, ut ex suis cronicis egritudinibus in paterno et connato aere curaretur, generose prefata Universitas contulit licenciam ad unum annum a medio quadragesime anni currentis 1508 ad medium quadragesime sequentis anni 1509 computando. Ita tantum, quod sicut se ipsum submisit, idoneum lectorem lectionum et disputatorem diebus disputacionum pro se ordinet et relinquat.

162. Anno Domini millessimo quingentesimo octavo, die Lune vicesima sexta iunii. facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum per magnificum dominum Iohannem de Regulis, arcium et medicine doctorem, tunc rectorem Alme Universitatis Studii Cracoviensis, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum, consulendum et finaliter concludendum super certis negociis et causis immunitatem et libertatem Universitatis concernentibus et presertim in causa dominorum collegiatorum predicti Collegii maioris et magistri Petri Aurifabri de Cracovia ac super infectione aeris de aliisque per rectorem proponendis. sub debito obediencie et pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

Lectaque et introducta eadem in conventu omnium tunc congregatorum, premisso maturo tractatu et deliberacione super immunitatibus et libertatibus, iuribus, privilegiis, statutis et consuetudinibus eciam a prima plantacione seu fundacione prefate domus Collegii maioris suo in robore et firmitudine inviolabiliter semper servatis, commemorata eciam eligendi libertate, qua eadem domus semper usa est, ipso iure prescripcionis firmata, unanimi voto et consensu omnium conclusum est et per dominum rectorem prememoratum clara voce pronunciatum nullo contradicente eandem domum Collegii maioris artistarum semper et ab inicio fuisse esseque liberam in suis electionibus seu vocacionibus personarum sive de minori Collegio ad Collegium eorum maius, sive de ordine extraneorum ad Collegium minus[1] ipsamque in suis immunitatibus et libertatibus semper fuisse sic, ut premittitur, privilegiatam et a tota Universitate in eisdem libertatibus sine aliqua contraria instan-

[1] Por. *Statuta antiqua Collegii Maioris* w *Archiwum do dziejów lit.* I 16—7: De opcione novorum collegiatorum.

cia conservatam, iuxta tenorem statuti iurati eiusdem domus, quod formam talium dat, ponit et exprimit luculenter, disponens, ut persona magis idonea, seu magis in scienciis, moribus et vita probata eligatur et ad eandem domum Collegii maioris duntaxat per illos, qui eam inhabitant, iure eis ex prima fundacione concesso, libere et sponte recipiatur. Et quoniam magister Petrus Aurifabri de Cracovia nedum huiusmodi libertatem eligendi impugnat, sed suscepta promocione in theologia perperam etiam nititur turbare ordinem promocionum et beneficia Universitatis per expectaciones proripere conatur, ideo per eandem domum Collegii maioris et totam Universitatem adversus eum procedendum ac defendendum est sumptibus et impensis eiusdem Collegii maioris ac etiam tocius Universitatis propter instanciam insolitam et inauditam magistri Petri Aurifabri de Cracovia, prefatas libertates impugnantis et contra quamcumque personam pro parte eiusdem Petri sencientis aut sese quoquomodo interponentis, ita, ut Universitas det medium seu unam partem talium sumptuum seu impensarum pro tali tuicione et defensa necessariarum et domus Collegii maioris medium seu alteram partem, tociens, quociens opus fuerit in causa mota cum magistro Petro procedere.

163. In eadem quoque convocacione conclusum fuit Universitatem propter imminentem aeris intemperiem non esse dissolvendam, unumquemque tamen salariatorum, maxime auditores non habentem, ubi sic pocius videretur, ad tempus a legendo fore absolutum liberumque ad exeundum de civitate Cracoviensi, implorata tamen super hoc venia rectoris.

164. Ioannes Conarski [1], dei gratia episcopus Cracoviensis, significamus tenore presentium, quibus expedit, universis et singulis, presentium noticiam habituris, quomodo orta iam dudum coram nobis controversia inter venerabiles dominos Mathiam de Miechow primum et Ioannem de Regulis, artium et medicine doctores ac tandem Stanislaum de Cracovia, sacre theologie professorem, prepositum hospitalis sancte Hedvigis ad Pontem Regalem [2] successive rectores [3], necnon Nicolaum

---

[1] Akt niniejszy został wciągnięty znacznie później do niniejszej księgi konkluzyj, bo dopiero w 1549 r. (w rkpsie str. 165/6) z następującym nagłówkiem: «Tenor privilegii confirmationis litterarum ac erectionis altaris tituli seu invocationis sancti Thome de Aquino in ecclesia maiori Cracoviensi siti per felicis recordationis reverendissimum dominum Ioannem Conarski, episcopum Cracoviensem, facti Universitati Cracoviensi et sub magistratus offitio reverendi doctoris Iacobi a Kleparz, canonici Cracoviensis, de mense novembri huc ingrossati».

[2] Stanisław Skawinka, proboszcz kościoła św. Jadwigi na Stradomiu.

[3] Maciej Miechowita był rektorem w pół. zim. 1507/8 r., Jan Reguła w letniem 1508 r., Stanisław Skawinka w obecnem pół. zim. 1508/9 r.

de Pokrzywnicza, decretorum doctorem, consulem Cracoviensem et procuratorem Universitatis Studii Cracoviensis, ex una et Petrum de Ilkusch ac Iacobum de Ercieschow, canonicum vicariumque in spiritualibus et officialem generalem nostrum Cracoviensem et successive Dominicum de Secemyn, decretorum doctores, altaristas altaris tituli sancti Thome de Aquino in ecclesia nostra cathedrali Cracoviensi siti, iurium novorum lectores, partibus ex altera, occasione decem marcarum resulciarum ex zuppis provenientium, legatarum et deputatarum pro hospitali scholarium sub castro Cracoviensi edificando vel in alios usus pios seu in fabricam domus Collegii canonistarum exponendarum [1] et propterea per antecessores nostros reverendissimos dominos episcopos Cracovienses in earum perceptione hactenus fuisse [observatum], in quarum possessione vel quasi dicti Petrus et Iacobus se et suos antecessores asserebant fuisse pacifica et quieta, asserentes quod si deinceps iste decem marce ipsis doctoribus et eorum successoribus adimerentur, commode de reliquo vivere et sustentari pro conditione doctorali propter onera missarum illis altaribus seu ministeriis ex fundatione seu erectione annexa non possent, memoratis dominis rectoribus et procuratore ad se et Universitatem vigore privilegii seu erectionis dictorum altarium et certarum conclusionum Universitatis dictas decem marcas pertinere et spectare allegantibus et ob hoc sibi per nos adiudicari easdem petentibus. Nos itaque Ioannes Conarski, episcopus Cracoviensis memoratus, auditis hincinde partium predictarum propositis et prefatorum doctorum Petri, Iacobi et successive Dominici responsis, recepta per prius summaria super allegatis per ipsos Petrum et Iacobum doctores informatione et presertim super tenuitate proventuum ipsis lectoribus provenientium, attenta etiam tolerantia predecessorum nostrorum et presertim reverendissimi domini olim Ioannis Rzeschowski, episcopi Cracoviensis et exequ(u)toris ac ordinatoris ultime voluntatis seu testamenti bone memorie reverendissimi domini Thome de Strzempino, episcopi similiter Cracoviensis, dictorum altarium et lectorum dotatoris et fundatoris principalis, quod videlicet toto illorum regiminis tempore ipsi doctores et lectores novorum iurium et ipsorum antecessores eam summam ex integro, videlicet quinquaginta marcas pro ipsorum stipendiis tollebant, decrevimus quatenus sepedicti doctores et altariste ex zuppis a dominis zuppariis pro tempore existentibus sub ipsorum quittanciis tollant in toto quinquaginta marcas et pro suis sustentacionibus convertant, laboribus scholasticis in ipsa facultate canonica eo diligentius ac operosius intendentes, super quo illorum conscientias oneramus, salvo tamen eo, quod ipsi Petrus et Iacobus ac suc-

[1] Por. wyżej str. 102, nota 2.

cessive Dominicus doctores et altariste ac illorum successores pro tempore existentes singulis anni quatuortemporibus de suis rathis, quilibet illorum pro instauratione et reparatione ornamentorum illius altaris ac aliis necessariis per sex grossos monete polonicalis currentis in ladulam ad hoc per seniorem doctorem domus canonistarum deputatum conservandos, sub censuris ecclesiasticis per nos in eos ferendis, realiter et cum effectu imponant iuxta ordinationem reverendissimi in Christo patris domini Ioannis Luthek, episcopi Cracoviensis, nostri antecessoris, desuper factam, quam quo[ad] alia in ipsa erectione seu ordinatione contenta in omnibus punctis, clausulis ac conditionibus universis volumus esse salvam et in nullo penitus immutatam. Que omnia et singula vobis omnibus, quibus expedit, intimamus, insinuamus ac ad vestram et cuiuslibet vestri noticiam deducimus et deduci volumus per presentes. Actum et datum Cracoviae die Sabbati decima septima mensis februarii anni Domini millesimi quingentesimi noni. Presentibus venerabilibus dominis Stanislao de Cracovia, sacre theologie professore, preposito hospitalis sancte Hedvigis, rectore Universitatis Studii Cracoviensis generalis, Mathia de Schidlow, Ioanne de Osswianczim, canonicis Cracoviensibus, Stanislao Biel de Nove Myastho, custode sancti Floriani in Kleparz, Michaele Parisiensi[1], preposito in Voynicz, sacre theologie professoribus, Martino de Sdbiki, plebano in Strozhiska et Stanislao de Sandomiria, notariis curie nostre, testibus circa premissa. Foelix Szyrchowski, notarius curie, manu propria subscripsit et correxit[2].

Conclusa per Universitatem in rectoratu primo egregii ac magnifici viri domini Adami de Bochyn, artium et medicine doctoris, regii medici, commutacione hiemali anni a Natali Cristiana millesimi quingentesimi decimi.

Conclusio de pecunia capitali in villa Bothorzyn habita pro censu senioris burse pauperum, per concordiam ab Universitate recepta.

165. Congregacione secundum consuetudines Studii nostri Cracoviensis facta, rectore cum omnibus doctoribus et magistris ad consilium attinentibus, in Collegio maiori in estuario communi hora XXI die duo-

---

1 Michał Twaróg z Bystrzykowa zwany Paryskim, ponieważ w Sorbonie otrzymał doktorat filozofji a później teologii (Wisłocki, *Liber diligenciarum* str. 355).

2 Przy końcu tego aktu umieścił swój podpis pisarz, który go oblatował: «Iacobus Gwiazdowski, celebris Universitatis publicus notarius, manu propria ingrossavit et exemplificavit, anno, quibus supra» [1549].

decima septembris, anno a Natali Cristiana 1510, convocacione secundum eum tenorem verborum per rectorem scripta et omnibus missa: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in estuario communi Collegii maioris ad tractandum de concordia cum domino Zayphredo, cive et consule Cracoviensi, pro pecunia sive censu burse pauperum in Bothorzyn empto[1] et diu habito etc. Ibi tunc omnibus convenientibus, nemine discrepante, singulorum suffragio petendo, si facienda concordia cum prefato Zayphredo esset, omnes et singuli uniformi suffragio fiendam consensere, dummodo absque iniuria et insigni dampno Universitatis fiat et pro eadem confirmanda concordia in continenti designati sunt procuratores nomine Universitatis, quibus omnium voluntate potestas concessa est eandem conficiendi et ad compromissum dandi, videlicet venerabiles ac egregii viri doctores et magistri: Ioannes de Lyesznycza, sacre theologie professor eiusdemque ordinarius lector et tunc provisor dicte burse pauperum, Nicolaus de Comprovincia, artium et iuris pontificii doctor, iurium ordinarius lector nec non consul Cracoviensis, magister Simon de Szyeprcz, collegiatus maioris Collegii, magister Michael de Olszna, eiusdem Collegii collegiatus, magister Martinus de Lyezensko, senior burse pauperum etc. Designati et superarbitri eo tempore rector cum doctoribus et magistris: Stanislaus Byel de Nova Civitate, artium magister[2], custos ecclesie sancti Floriani, magister Michael Parisiensis, canonicus sancti Floriani, magister Paulus de Zaklyczow, canonicus ecclesiarum cathedralis Plocensis et divi Floriani in Clepars, sacrarum litterarum doctores, Andreas Gorra, artium et iuris pontificii doctor, canonicus ecclesie cathedralis Cracoviensis in castro et archidiaconus Curzeloviensis. Postquam autem superarbitri convenerunt pro tractanda concordia inter Studium et dictum Zayphredum, civem Cracoviensem, contra quem agebatur de censu retento in Bothorzyn pro bursa pauperum et in quem tunc ex Urbe a strepitu Romani iudicii allate nobis erant exequ(u)toriales cum inhibicione commissariis, qui dudum differebant causam hic inter nos et dictum Zayphredum. Hic caute agens evitansque impensas pro Romanis litibus, optavit a nobis per medium preclarorum virorum concordiam fiendam, videlicet per reverendos, egregios, magnificos ac nobiles viros prelatos et canonicos: dominum Petrum de Thomicze, artium et iuris pontificii doctorem, archidiaconum ecclesie cathedralis Cracoviensis in castro, silenciarium regium, dominum Bernardum Gallum de Iadra, cu-

---

[1] Na wsi Boturzynie umieściła w 1447 r. Katarzyna, wdowa po Mikołaju z Michałowa, sumę 270 grzywien na roczny czynsz 12 grzywien, jako uposażenie kollegjatury mniejszej, połączonej z senjoratem bursy ubogich.

[2] Od pół. zim. 1502/3 r. doktor teol. (Wisłocki, *Lib. dil.* str. 57).

stodem et vicarium in spiritualibus ecclesie cathedralis Cracoviensis in castro, dominum Andream de Tączyn, auditorem rote Regie, dominum Joannem Boner, civem et consulem Cracoviensem. Acquievimus tandem votis dictorum virorum, visa eorum iusta persuasione et vera et eosdem uno consensu pro veris et legittimis arbitris delegimus et designavimus et pars adversa in alia nostra designatorum superarbitrorum congregacione stipulata manu et fide in manus fideles commisimus[a]. Qui perinde dicti arbitri electi compromissum in solidum copulata etiam dextera a dictis nostris personis receperunt. Ad hoc testibus publicis astantibus, qui et subarrati precio solito per nostrum procuratorem, iamque compromisso accepto penam nobis et parti adverse mille florenorum dicti arbitri imposuerunt ferendam, quocumque compromissum in toto vel parte nos vel adversa pars violare vellet. Moxque secessum est ad partem et dicti domini arbitri consultantes inter se, bene metiti sunt rem nostram et partis adverse iusticiam sanctam secuti. Vocati tandem nos et pars adversa ad auscultandum decretum et sentenciam proferendam, consensu nostro omnium prefatus dominus archidiaconus et arbiter, suo et aliorum arbitrorum nominibus, protulit iuxta iurium consuetudinem, Cristi imprimis nomine implorato etc., ea verborum serie.

Ego archidiaconus etc. cum arbitris aliis bene vestram causam et litem mutuam tractando et metiendo revidendoque litis mutue dampna ex utraque parte impensas et expensas singula et singulas resarciendo, decrevimus et de facto decernimus inter vos, ut primum dominus dictus Zayphredus, civis et consul Cracoviensis, pecuniam reponere debet capitalem, que erat ducentarum et septuaginta marcarum, qua emptus erat census in Bothorzyn perpetuo absque reempcione et retentorum octuoginta quatuor marcas, que erat media pars retentorum, tamen concordie intuitu recompensacionis gracia mutue partium arbitri sic decreverunt solvendum. Non neglexit dictus dominus Zayphredus decretum exequi, post Circumcisionis sequenti die de facto capitalem pecuniam et retentam in pretorio reposuit, quam realiter de pretorio tulimus. Tunc omnia privilegia pro illo censu sunt cassata et sopita ne peramplius haberent vires et tota litis pendencia extincta pro commodo Studii nostri, nam multos strepitus forensis absorbebat nummos, plus iam prope impense et expense valuissent, quam illa recepta pecunia capitalis. Ut[b] ita nemini nunc amplius et posteris dubium sit de hac facta concordia, ob inde hic annotavimus. Pecunia vero capitalis reposita est et habetur in manibus doctorum et magistrorum Collegii maioris. Opera nostra consecuti sumus hanc pecuniam, dum gessimus magistratum rec-

---

[a] *Sic.* [b] Et *rkps.*

toratus. Que pluries tentata per concordiam non potuit sortiri finem, quia in domibus canonicorum fiebat, sed me consule ista in collegio facta est et ita finem sortit. Suadeo, ut similes concordie fiant in Collegio. Valete.

Sub rectoratu secundo egregii ac magnifici viri domini Adami de Bochyn, artium et medicine doctoris, regii medici, commutacione estivali anni a Natali Cristi MCCCCCXI conclusa.

Conclusio conditionum, quibus habitacio penes bursam Hungarorum magistro Ioanni de Ostrzeschow, medicine doctori, concessa est.

166. Secundum consuetudinem Studii nostri ob nonnulla commodum et honorem eius attinencia, facta convocacione dominorum doctorum et magistrorum consilium spectancium, in qua articulus tractandus de habitacione penes bursam Hungarorum sita intersertus erat, tunc post obitum olim magistri Ioannis de Costen, iuris pontificii doctoris, ad Universitatem cedente, nobis eo tempore consultantibus, accessit peticio pro eadem habitacione egregii viri Ioannis de Ostrzeschow [1], artium et medicine doctoris, ut ei ad tempora vite sue concederetur. Quem solito egredi iussimus, ibique mature deliberando metiendoque rem ipsam utilem domui et dicti doctoris Ioannis merita iam facta et futura, tandem uno omnium consensu suffragiorum contulimus eandem domum sive habitacionem prefato doctori ad evum vite sue, sub eius tamen condicionis adiecto, quod obligacionem faceret ad instaurandam reficiendamque domum dictam. Et tunc in eo consessu nostro pollicitus est aperta voce. Ubi tamen cerneretur, non satis eum posse facere vel velle sue obligacioni, Universitas debebit ei dictam domum de possessione recipere et pro usu suo, vel cui vellet conferre, quod factum et conclusum ratumque habitum per dominorum doctorum et magistrorum congregacionem generalem. Datum in Collegio maiori serenissimi regis Polonie die XXII augusti, anno a Natali Cristiana MCCCCCXI.

Ad hoc approbandum dominus doctor Ioannes manu propria hic submittit se.

> Ego magister Ioannes de Ostrzeszow, medicine doctor, secundum decretum Universitatis bona fide polliceor et me obligo ad exequendum prefata approboque hoc decretum et obligacionem manu propria, me hic subscribendo.

---

[1] Jan Kośmider z Ostrzeszowa.

Conclusio contra deposiciones beaniarum, ne peramplius fiant. 1511.

167. Ortus erat quodam modus insolens deponendi beanias sive bachanias inter scolasticos, qui in recenter venientibus ob studia litterarum ad nostram Universitatem exercebatur, quibus ad plures passus ab urbe alii seniores studentes occurrebant peregrinis inducti vestibus depactabantque cum enormibus vexis et percussionibus. Et interdum ducebant illos tyrones ad officinas cauponum et ibi cogebantur solvere prandia vel coenas illis beanis depositoribus; et perinde faciebant in domibus aliis vel in bursis et Collegiis cum abominabilibus vexacionibus. Et plures illius enormitatis evitandi [causa] ad studia nostra non erant ausi ititare. Nos vero videntes cum doctoribus et magistris, congregacione de more facta in Collegio maiori, statuimus, ne peramplius tales beaniarum deposiciones essent, non modo in publicis talibus cauponum hospiciis (quod detestabilius est) et neque in bursis, nec in domibus doctorum et magistrorum, sed ut dimittantur ex toto stricte imposuimus, sic habere volentes, ne deinceps tales beaniae exerceantur sub poena exclusionis ab Universitate, ne expensas faciant inutiles. Derogamus quoque statuto burse Ierusalem, quod erat mala condicione factum deponendae talis beaniae cum sumptu [1]. Volumus, ut cassetur, nec amodo novicii scolares sumptus inanes faciant, potius impendant pro libris et necessitatibus eorum. Hoc decretum est in Collegio maiori in generali congregacione nostra et dominorum doctorum et magistrorum ad consilia attinencium anno a Natali Cristiana MCCCCCXI [2].

Conclusio de medicis ex aliis peregrinis studiis redeuntibus, ne practicam medicine exerceant, quibus penis subici debent.

168. Ceperant multiplicari in studio nostro medici ex peregrinis studiis venientes, paucam moram et operam medicine litteris impendentes, hic vero tanquam approbati et experientes essent (statutis Gymnasii nostri adversando), conati sunt intra urbis moenia passim et fere apud omnes status hominum praxim in admovendis medicamentis tenere, exercere et exercuerunt. Quum tamen statuta nostra non sinant alios, nisi primum se in palestra illius facultatis per disputacionem offe-

---

1 W statuta bursy Jerusalem włożone było z czasów rektoratu Jana z Wysoka Wysockiego w 1498 r. postanowienie treści następującej: «Depositio beaniae, si occurrerit, cum moderamine expensarum fiat, ita quod medium florenum non excedat, nisi quis ex mera liberalitate sua superaddere voluerit, moderamine tamen non obmisso» (Karbowiak, str. 121).

2 Uchwała ta znajduje się wydrukowana w Muczkowskiego, *Mieszkania i postępowanie uczniów krakowskich*, 1842, str. 157/8.

rant animoseque concertent et hi tantum ad palestram respondendi permittuntur, qui quinquennio continue profundis canonibus theorice et practice invigilarunt et elucubrantur[a]; hic revera dicti doctores aliqui vix trimestre tempus in Italia ad illa studia medicine impenderunt, quidam tamen parum, plus tamen non animadvertentes statuta nostra nitebantur violare, questuosam medicine practicam profitendo et exercendo. Nos tandem huic malo occurendo, ex officio ad nostrum iudicium accersiri iussimus solenni iudicio nobis celebrato cum dominis decanis omnium facultatum et consiliariis stricteque imposuimus prefatis medicis contra statuta practicantibus, ne peramplius auderent hii et posteri sese tali exercicio medicine prostituere statuimusque, firmum habere volentes, deinceps eos et quoscumque ita pertinaciter practicantes his poenis esse subiectos: ut si aliquis fuerit repertus talem practicam exercere, pro prima vice excessus sui solvere debebit Universitati unam marcam argenti, pro secunda duas, pro tercia volumus ab Universitate et eius familiaritate esse exclusum et tanquam inobedientem reiectum. Et sive sit talis doctor alterius studii sive magister nostri baccalariusque aut studens et tanto magis perfidus Iudeus aut chirologus. Quod conclusum in convocacione dominorum decanorum omnium facultatum et consiliariorum per rectorem convocatorum ad pulsum campane Collegii maioris, in stuba communi, secundum solitum modum et tunc uno consensu decretum est et inviolabiliter servandum et tenendum semper in perpetuum et de cetero. Quod factum anno a Natali Cristiana millesimoquingentesimo undecimo, mense septembris, sub rectoratu doctoris Ade, regii medici [1].

Conclusio facta de empcione domus immediate aree Collegii maioris vicine et cum quibus conditionibus empta.

169. Non potuit pacifice et commode Collegium maius dominorum theologorum et artistarum stare, neque inhabitantes degere, ob continuos strepitus et pulsaciones vicini mechanici auricusoris, qui ferrarii fabri pulsum excedit, pluries monitus, conquiescere noluit. Cuius tamen vicinitatem non apte habitacula certa Collegii ferre potuerunt, quoniam conatus erat adimere eisdem lucem. Quamvis iure dictus vicinus potuit versus suam aream precludere fenestram coquine Collegii, sed non iure vicinitatem cum Universitate habere potuit, quoniam Uni-

[a] elucubranter *rkp.*

[1] Uchwałę tę przedrukował z rkpsu Bibljoteki Jag. J. Majer, *Kilka wiadomości z dziejów wydziału lekarskiego w Uniw. krak.*, osobne odbicie z *Rocznika wydziału lek.*, 1839 str. 18/9.

versitas privilegiis et libertatibus dotata est non minoribus, tanquam edes Dei et ut emporium ad quod libet cunctis, ob studia litterarum venire, quarum cultus sacro similatur, precipue. quum sacre hic littere leguntur et profitentur et alie artes liberales et ingenue, que maxima pace et luce pro discendis egent. Nemo igitur artificum pulsus et strepitus impedimenta doctis faciens vicinitatem cum Collegio consequi potest, legibus sancitis fatentibus, que leges non modo ad nostrum Studium se extendunt, sed ad cuncta Cristiana gymnasia litterarum. Talibus ergo optimis institucionibus legittime tueri nos potuimus a dicto vicino et paribus ei, singulariter eciam et privilegiis a fundatore datis et a summis pontificibus ad plenum confirmatis. Intermissis tunc nostris iuribus, morem gerere volentes, precibus dominorum senatorum et eorum consilio persuasi, acquievimus consensimusque in publica convocacione secundum seriem communem per rectorem facta pro omnibus doctoribus et magistris ad consilium Universitatis spectantibus pluriesque repetita talis convocacio pro eadem domo ad pulsum semper campane et tunc semper uno consensu suffragiorum emendam et solvendam eandem domum et foro competenti centum florenorum per mediam sexagenam a dicto vicino emimus et solvimus, ea tamen condicione, ut eius onera omnia, census et tributa et civitatis servicia transferri debent ad domum aliam Universitatis, ligneam, in acie ex directo divi Andree[1] et pari consensu Universitatis et possessorum tunc altariste collegiati confirmata translacio et coram iudicio banito cum dictis condicionibus empta domus in possessionem rectori cum certis designatis doctoribus et magistris per iudicium est data et adiudicata[2]. Et ita onera omnia in illam domum traducta, vicinam vero Collegio, tunc in iudicio banito liberam ab omnibus dictis oneribus quibuscumque Universitati in perpetuum reliquerunt. Et quia tunc fiscus Universitatis in nummis defecerat, accepimus obinde in mutuum hos centum florenos a dominis doctoribus et magistris canonicis de capitulo divi Floriani, tota ad hoc congregata Universitate consenciente, peculiari ad hoc eciam facta convocacione secundum seriem communem, ut supra, et in loco eodem. Qui tandem a nobis prefati canonici iuridice et more iustitie pro dictis centum florenis tres marcas census anniversalis emerunt cum spe reempcionis. Quibus quum hii centum floreni reddentur, tenebuntur cedere a possessione huius census trium marcarum, quem Universitas solvendum se obligavit secundum iuris condicionem in talibus censibus observatam, in duabus videlicet domibus sive bursis, hoc est in bursa Hungarorum et phi-

---

[1] Zwany Zerwikaptur, stanowił uposażenie kolegjatury Nowkona.

[2] Formalny akt sprzedaży Uniwersytetowi tego domu przez Bernarda Golthschloera nastąpił 10 X 1511 (por. *Cod. dipl.* IV nr 324).

losoforum[1] solvere debet singulis annis. Et hoc conclusum perinde in publica convocacione de consuetudine dominorum doctorum et magistrorum sub communi forma per rectorem convocatorum, qui nemine discrepante uniformi consensu hoc faciendum et perficiendum consenserunt et de facto sic habere volentes decreverunt. Quod factum et ratum in Collegio maiori Serenissimi Regis Polonie anno a Natali Cristiana millesimo quingentesimo undecimo, in mense octobre, sub rectoratu doctoris Ade, regii medici.

170. Anno Domini M° quingentesimo duodecimo, die Saturni XVII mensis ianuarii, in rectoratu venerabilis domini Mathie de Miechow, arcium et medicine doctoris, canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, recensitisque ac pertractatis articulis precedentis convocacionis de et super reformacione collegiaturarum periclitatarum et minoratarum, precipue collegiaturarum maioris Collegii artistarum, placuit omnibus et singulis votantibus et ita conclusum est, ut abhinc usque ad sex annos inclusive prandia promocionum omnium doctorandorum in quacumque facultate promoveri volencium suspenderentur et obmitterentur et loco prandiorum Universitati viginti floreni pro restauracione deperditorum reponerentur, de residuo autem secundum Clementinum de magistris: »Cum sit novus absurdum« etc., quod supererit et remanserit. Cirotecas et birreta pro interessentibus actui promovendi, quos rector Universitatis mandato generali astringet, ut prefato actui intersint, iuxta antiquam consuetudinem providebit doctorandus et comparabit. Alibi vero promotus cuiuscumque facultatis fuerit doctor, volens nostre Universitati incorporari, imprimis et antequam catedram ascendet, dabit Universitati viginti florenos, insuper dabit unicuique doctori sue facultatis incorporato duos florenos, dabit et refec(t)ionem statim post responsionem omnibus doctoribus et magistris in vino et zuccero. Similiter baccalarii in theologia principiantes[2] et senenciarii loco prandii, quod essent daturi theologis, dabunt Universitati pro toto octo florenos; principiantes octo florenos et senenciarii octo, de benivolencia autem, si voluerint, duas ollas vini aut tres potuerint propinare ad mensam patribus.

---

[1] Przy ul Gołębiej, tuż obok bursy Jerusalem, powstała w początkach Uniwersytetu.

[2] Dopuszczeni do bakalaureatu w teologji, t. zw. *baccalaurei cursores*, zobowiązani byli w ciągu miesiąca do uczynienia próbnego wykładu (rodzaj dzisiejszego wykładu habilitacyjnego), co zwało się *facere principium*; po odbyciu lekcyj kursorycznych ci bakałarze, przystępując już jako *sentenciarii* do objaśniania sentencyj Lombarda, byli zobowiązani przed każdą księgą również czynić takie samo *principium* (por. Szujski, *Statuta theol. fac.* str. 75 i 77).

Licenciandi autem in iure canonico dabunt Universitati septem florenos; quatuor, quos licenciandi suis duobus promotoribus debent dare et iam ille non dabit promotoribus, sed Universitati et tres florenos loco refectionis et cene, quam eciam non dabit examinatoribus, sed loco eius tres florenos Universitati dabit. Promiserunt quoque domini canoniste licenciatis et aliis in sua facultate promovendis remittere florenos et impensas in toto vel in parte, dummodo id pecierint, ut per hoc plures ad suscipiendam promocionem huiusmodi allicerentur [1]. Noluerunt autem prefati canoniste consentire, ut sicut in aliis facultatibus, ita et in iure canonico tres vel quatuor eligerentur doctores ad examinandum, quod successu temporis ad minorandum impensas promovendorum non inutile erit constituere. Licenciandi quoque in medicinis sex florenos dare Universitati sint peramplius astricti. In ceteris item promocionibus et actibus, in baccalariatu, in vesperiis [2], in premiandis et solvendis promotoribus omnium facultatum serventur consuetudines antique. Verum dies Aristotelis [3] et unius doctoris in estate promocio serventur; hec duo cum suis prandiis et quottannis expleantur atque preparentur pro refectione atque consolacione laborancium in Universitate. Pecunie autem sic, ut premissum est, reponende, diligenter per rectorem, per decanos facultatum et procuratorem Universitatis colligantur, numerentur et in fiscum Universitatis reponentur. Ut cum aliqua summa notabilis accreverit, pro ea census ad instaurandum ac meliorandum aliquod necessarium et diminutum in Universitate aut aliquam collegiaturam magis lapsam et magis necessariam compararetur.

Conclusum est insuper in eadem convocacione, quod census duodecim marcarum ex zuppis proveniens de et pro quadringentis aureis regis Alberti (sine sedecim grossis, qui sub exequiis ministrantibus da-

---

[1] U spodu tej karty w rkpsie dopisała inna współczesna ręka: «Huic ordinacioni doctores sacre theologie non consensere, neque approbare voluerunt, licet de facto non de iure magister Bargiel sit ad doctoratus insignia per eundem dominum rectorem admissus». — Magister Stanisław Bargiel promowany był w październiku tegoż roku (por. rkps Bibl. Jag. nr 248 k. 80[b]: «feria quarta ante Hedvigis [14 X] magister stanislaus bargyel de Cazimiria XX fl. ad fiscum racione prandii, quod circa promocionem gradus doctoralis in iure canonico debuit facere, reposuit».

[2] Wesperiami zwano popołudniową dysputę, poprzedzającą uroczysty akt promocji na doktora teologji, który odbywał się rano dnia następnego (Szujski, *Statuta theol. fac.*, str. 81).

[3] Dniem Arystotelesa zwał się dzień, w którym wicekanclerz Uniwersytetu nadawał świeżo egzaminowanym magistrom filozofji licencjaturę, czyli prawo nauczania (Muczkowski, *Statuta*, str. XXIV). Wśród egzaminu kandydaci byli zobowiązani do urządzenia dla swych egzaminatorów uczty, zwanej *prandium Aristotelis*.

buntur)[1], ad hanc ipsam necessitatem restaurandi collegiaturas vel salaria lectorum singulis annis usque ad sex annos inclusive colligeretur, computaretur et in fiscum Universitatis reponeretur, superscribendo semper numerum pecuniarum et annum reposicionis earum.

Conclusum est tercio, quod iuxta concessionem graciosam reverendissimi patris ac piissimi domini Ioannis Conarski, episcopi Cracoviensis, duo viri venerabiles et eximii: dominus Andreas de Gora, decretorum doctor et canonicus cathedralis ecclesie Cracoviensis et magister Nicolaus Mikosz de Cracovia, maioris Collegii collegiatus artistarum, in eadem convocacione legittime iuxta privilegium et concessionem electi et alii post eos in simili necessitate eligendi, dent operam et diligenciam, quanto maiorem possunt, sufficientem, ut perquirant intestatos morientes clericos ac sacerdotes et a sex eorum, qui videbuntur magis utiles et pinguiores successive mortuis bona derelicta acceptent[2], colligant, numerent, inscribant et cum rectore ac personis in privilegio concessionis descriptis in fiscum Universitatis reponant, ut cum accreverint pecunie et suffecerint, census ad restauranda deperdita compararetur et ad hoc ipsum fideliter converteretur, salvo eo, quod bona intestatorum, in Universitate moriencium, semper et in perpetuum per rectorem et Universitatem iuxta concessionem prefati reverendissimi domini episcopi[3] possideantur, occupentur, numerentur et fideliter in carbanam pro eadem vel alia simili necessitate instauracionis Universitatis tempore opportuno exponerentur, missis et exhortacionibus secundum exigenciam ac commissionem privilegii domini episcopi Cracoviensis pro anima vel animabus defunctorum minime neglectis.

Item in eadem convocacione concessa et data est licencia absentandi venerabili ac egregio viro magistro Ioanni de Lesznicza, professori et ordinario lectori theologie, a prefata die usque ad unum annum,

---

1 Czynsz ten zakupił Uniwersytet w 1508 r. z pieniędzy, ofiarowanych przez królową wdowę Elżbietę Rakuszankę na anniwersarz za duszę jej syna Jana Olbrachta (*Cod. dipl.* IV nr 318).

2 Kiedy Uniwersytet otrzymał od biskupa Konarskiego przywilej dziedziczenia po sześciu zmarłych bez testamentu duchownych diecezji krakowskiej, dokładnie nie wiadomo. Z zapisku, zamieszczonego w rachunkach prokuratora Uniwersytetu Marcina z Koprzywnicy (rkps Bibl. Jag. nr 248 k 94[b]), dowiadujemy się tylko, że 1 IV 1513 r. Uniwersytet wypłacił «doctori Stanislao bork de Cracovia canonico Wratislaviensi pro expeditione confirmacionis privilegiorum in causa contribucionis, institutionis collegiaturarum minoris Collegii (był to przywilej z 23 IV 1506 r. zwalniający ośmiu kolegów mniejszych od opłat, przypadających na rzecz kancelarji biskupiej z tytułu nadania inwestytury, por. *Cod. dipl.* III nr 312) et receptionis derelictorum post intestatos XXX aureos». Później biskup Jan Latalski nadał Uniwersytetowi 1 XII 1536 r. podobny przywilej (*Cod. dipl.* IV nr 366).

3 Przywilej ten dziś nieznany.

ita tamen, quod tanto tempore lectorem ordinarium eque qualificatum et idoneum loco sui ponat et constituat.

Actum anno, die, loco, ubi supra; lecta, auscultata et approbata est prefata conclusio in suis articulis voto omnium doctorum et magistrorum salariatorum.

Constituciones sive conclusiones in rectoratu venerabilis domini Ioannis de Ossvia(n)czym, sacre theologie professoris, canonici Cracoviensis, commutacione hiemali anno Domini 1513, indictione prima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Iulii pape Secundi, anno decimo.

171. Die Saturni quinta mensis februarii, in duobus punctis gravibus Universitatis incommodum urgentibus, in plenaria convocacione, sub tali tenore verborum facta: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in medio vigesime hore in stuba communi Collegii artistarum ad consulendum super certis et arduis negociis bonum Universitatis concernentibus atque ita super eisdem tractandum et determinandum concludendumque tempestive, ne ullam Universitas labem neglectu perciperet, sub pena prestiti iuramenti ac duorum florenorum irremissibiliter persolvendorum. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

Duo puncta proposita sunt: primum, quod faciendum est ulterius in casu, quo executoriales per dominum Nyesszkovitam palam publicate sunt, in valvis ecclesie extense, qui post publicacionem cum protestacionibus contra renitentes in Urbem rediit[1].

Secundum cum publico rumore dicitur, quod reverendissimus dominus episcopus cum capitulo suo daturus sit excommunicacionem contra omnes non contribuentes contribucionem anni preteriti et presertim ecclesie maioris et collegiate sancti Floriani canonicos, licet pretendere dicatur, quod alios omnes collegiatos ea in re nolit conturbare: quid faciendum sit? dandane est contribucio contra graciam per sinodum provincialem Universitati datam[2], an non?

[1] Przeciwko Janowi Nieszkowicie, proboszczowi w Myślenicach, bawiącemu podtenczas w Rzymie, wydane były na prośbę Uniwersytetu przez Zygmunta Starego dwa mandaty: jeden z 30 XII 1511 r., potępiający jego staranie w kurji o uzyskanie prebendy uniwersyteckiej »nowych praw«, drugi ogólny z 1 I 1512 r., wydany przeciw nieobecnym profesorom (*Cod. dipl.* IV nr 325 i 326).

[2] Synod, zebrany w Kole na św. Wawrzyńca 1509 r., pod prezydencją arcybiskupa gnieźnieńskiego Andrzeja Róży Boryszowskiego, byłego ucznia

Ubi super articulo primo unanimi voto conclusum est, quod nec vult, neque licet, ut se peramplius Universitas ingerat de eadem collegiatura semel data secundum condicionem statutorum et privilegiorum. Ille, qui ius suum tueri neglexit, videat et vigilet, ut si poterit, recuperet neglecta.

Super articulo vero secundo matura satis deliberacione, fere voto eque unanimi conclusum est, quod non licet tantam libertatis graciam per sinodum provincialem sponte Universitati concessam et litteris reverendissimi domini episcopi Cracoviensis approbatam, tandem Sedi apostolice publicatam per supplicacionem et roboratam, aliqua racione pretermittere. Sed cum certus sit comminacionis de excomunicacione ferenda rumor, appellandum esse a rumore nunc et in presencia domini episcopi iterandum. Ubi decreti sunt certi viri, ut Universitatis procuratore accepto, ipsam appellacionem interponerent, videlicet dominus doctor Stanislaus Byel de Nova Civitate et dominus doctor Nicolaus de Coprzywnycza, lector ordinarius iuris canonici, magister Nicolaus Mikosch de Cracovia et magister Felix de Lasski et ut ipsa appellacio interposita et insinuata Universitatis nomine prosequeretur. Unde completa convocacione ibidem in stuba communi coram notario domini rectoris et testibus procurator Universitatis nomine appellavit a rumore et cum dictis dominis deputatis idem procurator cum notario et testibus coram domino pontifice appellacionem interpositurus, admissus non est. Timentes, ne id ipsum altera die contingeret, me rectorem rogatu ad comitandum petiverunt. Unde prece victus, ivi, introivi et appellacionem fieri per procuratorem procuravi, premissa peticione ad suam paternitatem, ne molestam ullam indignacionem inde conciperet, et facta appellacione discessimus.

In eadem convocacione plena auctoritas domino rectori cum his viris commissa est, videlicet doctoribus: Stanislao Byel de Nova Civitate, Bernardo de Biscupie, Ioanne de Lesznicza, Michaele Parisiensi, Andrea Gorra, Nicolao de Coprzywnicza, Leonardo de Cracovia, Martino Belza de Cracovia. Ioanne de Ostrzeszko ac magistris: Nicolao Mikosz, Alberto de Piotrkow, Michaele Olsznar, Felice de Laski ad tractandum et diffiniendum secrecius, ubi domino rectori expedire magis videbitur de missione nuncii in Urbem et aliis, que ad debitam cause institutionem forent magis opportuna.

---

i magistra Uniwersytetu (z 1458 r.), zwolnił Akademję na prośbę dwu wysłańców kapituły krakowskiej, a zarazem profesorów Uniwersytetu: Jakóba z Ercieszowa i Andrzeja Gorrę, od wszelkich opłat i taks, nakładanych na duchowieństwo, który to przywilej zatwierdził biskup krakowski Jan Konarski 22 X t. r. (*Cod. dipl.* IV nr 321).

Conclusio in rectoratu eiusdem domini Osszviączym, sacre theologie professoris, canonici Cracoviensis.

172. Anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, die Veneris vigesima quinta mensis februarii, in convocacione generali per dominum rectorem facta, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende Sitis hodie post tactum vigesime prime hore in domo residencie mee, ad tractandum et consulendum resolucius in causa pridem in convocacione cepta et vestris dominacionibus ad plene diffiniendum per Universitatem commissa, sub debito obediencie et pena unius floreni. Detur dominis doctoribus et magistris: Stanislao Byel de Nova Civitate, Bernhardo de Byskupie, Ioanni de Lessznycza, Michaeli Parisiensi, Andree Gorra, Nicolao de Coprzywnycza, Leonardo de Cracovia, Martino Belza de Cracovia, Stanislao Witreatoris, Ioanni de Ostrzesszko, decano facultatis medicine, Nicolao Mykosch de Cracovia, Michaeli Olsnar et Felici de Lasski, ex parte rectoris. Qui ad hoc negocium determinandum et concludendum ab Universitate in convocacione cum plena autoritate deputati fuerant. Conclusum est consensu unanimi sine mora silenter cursorem mittere in Urbem. Item de pecuniis Universitatis impendere. Item collegiatos minores omnes cum Islsza et Byalkowski[1] monere, ut sub pena privacionis et inabilitacionis ad ulteriores promociones et ascensus in collegiaturas alias et semocionis ab omnibus Universitatis consiliis ac publicis sessionibus nullomodo recedant ab Universitatis appellacione. Item quod dominus rector cum doctore Myechowita eat ad episcopum, alleget scandala suborta Universitati, scole vacanciam, studentum murmur et timorem desertacionis Universitatis in suppositis ac insecuritatem promocionis eorum, qui nunc fuerunt in examine, ne alias diceret dominus episcopus, dum hec gravarentur, facta sibi de eo non constitisse etc.

173. Item die Saturni vigesima sexta februarii collegiati minores convocati in domum rectoris, moniti sunt, ut iuxta determinacionem superius signatam, starent in omnibus determinacionibus cum Universitate circa tuicionem cause libertatis Universitatis, sub penis predictis.

174. Item eodem die impetrata est absolucio a domino episcopo per rectorem in personam suam pro absolucione collegiatorum omnium habencium beneficia, preter canonicos sancti Floriani et ecclesie maioris, tandem sunt absoluti.

[1] Obydwaj właściwie byli już kolegami większymi: Jakób Iłża starszy od pół. let. 1510 r., zaś Stanisław Białkowski od pół. zim. 1512/3 r.

175. Item anno, quo supra, omnibus ad causam in Urbe peragendam dispositis et habitis consiliis amicorum Universitatis iurisperitorum, missus est nuncius specialis in Urbem feria tertia post Iudica alias XVI marcii in presencia doctorum et magistrorum deputatorum cum litteris Universitatis ad reverendissimum dominum cardinalem de Grassis[1] et alios Universitatis factores suplicatorie ad causam promovendam et ad procuratores ad sollicitandam et tuendam. Cursori dati X floreni in auro et in reditu quatuor in pecunia communi addendi et ad causam floreni triginta missi et sic omnia cepit et continuavit. Cui cursori in redditu promissum est, quod sine solucione fisci communis promocionem pro gradu baccalariatus foret consecuturus[2].

176. Item anno, quo supra, die Iovis XIV aprilis, convocacione facta omnium decanorum et consiliariorum rectoris cum certis doctoribus adiunctis: Stanislao Byel de Nova Civitate, Bernhardo de Biscupie, Stanislao de Ilkusch, professoribus sacre theologie et Ioanne de Skawina, Andrea Gorra, Nicolao de Coprzywnycza, doctoribus iuris canonici, in Collegio iuristarum, sub forma tenoris consueti super die eleccionis rectoris, ex eo, quod impediente festo beati Marci[3] non poterat fieri electio in crastino sancti Georgii[4], si ergo ipsa electio anticipanda veniet an sequenda? Habitis hincinde deliberacionibus visum est et conclusum, non obstante conclusione anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, decima nona aprilis, facta in casu simili[5], quod ipsa electio non anteponatur, sed iuxta antiqua statuta sequatur diem Georgii post diem Marci, ut statuta priora in vigore suo conserventur.

177. Anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, die Lune tertia mensis octobris, magister Gregorius de Schamotuli[6]

---

1 Ówczesny kardynał protektor Polski.

2 Kto był tym kursorem, który miał się następnie promować na bakałarza, nie wiadomo. Z zachowanych z tego czasu w rkpsie Biblj. Jag. nr 248 rachunków, prowadzonych przez prokuratora Uniwersytetu Mikołaja z Koprzywnicy, dowiadujemy się, że akcję na terenie rzymskim prowadził w imieniu Uniwersytetu Stanisław Borek, podówczas kanonik wrocławski, któremu Uniwersytet z początkiem kwietnia tegoż roku «pro sua diligentia, fatica, sollicitatura et certis consiliis nobis hic per ipsum exhibitis et in curia Romana eciam faciendis» dał 2 złote węg. (k. 94[b]).

3 25 IV.

4 Dzień św. Jerzego (24 IV) przypadł bowiem w t. r. na niedzielę.

5 Por. wyżej zap. nr 100. W późniejszych statutach Uniwersytetu (Waleszyńskiego) z 1724 r. wyraźnie zastrzeżono, że «electio magnifici rectoris commutatione aestiva debet fieri in festo s. Gregorii (powinno być Georgii), commutatione hyberna ipso festo s. Galli die non impedita, et si festivitas aliqua impediverit, sequenti immediate die» (Szujski, *Statuta Uniw. krak.* str. 372).

6 Extraneus de facultate.

coram venerabili viro domino Ioanne de Ossviączym, canonico Cracoviensi ac rectore protunc Universitatis, constitutus, dixit, se tres libros Ethicorum legisse tempore decanatus magistri Stanislai Bargiel de Kazimiria [1]. Ubi sibi lectio illa per dictum magistrum Stanislaum Bargiel, protunc facultatis artistice decanum, non est more solito in regestrum facultatis artistice inscripta, ex eo, quia dictus magister Gregorius ad finem eandem suam lectionem non legit. Ibique dictus magister adduxit venerabiles viros magistros Iacobum Skrzetuski et Stanislaum de Cracovia in testimonium. Qui testificati sunt, quod ipse magister Gregorius libros Ethicorum legit, tamen non ad finem et cessavit legere citra festa Margarethe [2]. Presentibus ibidem Bonaventura Pomorzeynski, consistorii Cracoviensis notario, Paulo et Andrea, servitoribus Universitatis, testibus ad premissa, et me Stanislao de Cracovia, publico notario [3].

178. Anno, quo supra, die Saturni octava mensis octobris, facta convocacione doctorum et magistrorum ad audienda atque approbanda ea omnia, que ad institucionem cause pro libertatum Universitatis defensione diebus mensis februarii certis viris unacum rectore fuerat commissa et ad auscultandas conclusiones super eo conscriptas, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in medio vicesime hore in stuba communi Collegii artistarum ad audiendum ardua quedam proponi, bonum Universitatis concernencia et determinari tandem ac concludi super eisdem, sicut diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Ubi unanimi et concordi voto omnium doctorum et magistrorum inferius descriptorum, videlicet illorum: Stanislai Byel de Nova Civitate, Bernardi de Byskupye, Michaelis Parisiensis, Stanislai de Ilkusz, sacre theologie professorum, Ioannis Skavina, Andree Gorra, Nicolai de Coprzywnycza, Erazmi de Cracovia, Martini Belze de Cracovia, canonum professorum, Felicis de Laszki, Michaelis de Wratislavia, Martini Tharnowiecz, Alberti Piotrkovite, Ioannis Stopnycza, Ioannis Leopolite, Stanislai Byalkowski, Stephani Lukow, Iacobi Cleparz, Nicolai Tulyszkow, Gregorii Stawiszyn,

---

[1] T. j. w półroczu letniem 1507 r.

[2] 13 VII.

[3] *Liber diligenciarum* podaje epilog tej sprawy: «Rector auditis testimoniis — czytamy tamże na str. 90 — citato ad hoc decano protunc, qui fuit Barggijel, in presencia magistri Iacobi decani de Islza (dziekan w półr. zim. 1512/3 r.), per sentencias decrevit, quod magistro Gregorio debet computari lectio, quam legit ante susceptam facultatem, tanquam post suscepcionem, quia eam non descripserat decanus Bargijel protunc existens». — Zapiskę niniejszą, umieszczoną w oryginale na samym końcu na karcie pergaminowej, przedrukował Wisłocki w *Liber diligentiarum* str. 359.

Valentini Posznaniensis [1], Iacobi Skrzetuski, Stanislai de Cracovia [2], magistrorum, in presencia notarii publici ac testium ad hoc vocatorum et rogatorum, eedem conclusiones superius scripte pariter et facta ac diligencie queque in eis descripte et commisse, suscepte sunt, approbate et confirmate in omnibus punctis suis. Presentibus ibidem discreto et circumspectis: Ioanne de Zammerfeld, Paulo et Andrea de Cracovia, clerico et laicis, testibus ad premissa.

Et me Stanislao Martini de Cracovia, clerico eiusdem diocesis, sacra imperiali auctoritate publico notario, actus huiusmodi coram memoratis dominis, rectore, doctoribus et magistris per convocacionem congregatis scriba. Quia predictis conclusionum superius descriptarum anno presenti millesimo quingentesimo tredecimo factarum, approbacioni, ratificacioni et confirmacioni per dominos doctores et magistros vive vocis oraculo, dum sic, ut premittitur, fierent et agerentur aliisque omnibus et singulis unacum prenominatis testibus presens interfui eaque sic fieri vidi et audivi, ideo presentem actum de mandato predicti domini rectoris atque doctorum in acta presencia Conclusionum manu propria annotavi, rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium premissorum. Idem correxit de mandato dominorum rectoris et doctorum atque magistrorum.

179. Item in eadem convocacione unanimi voto omnes ad eligendos vitricos ecclesie sancte Anne consenserunt: dominum notarium civitatis, dominum Felicem, consulem Cracoviensem, de platea Sutorum, dominum Iosth in domo aciali platee sancte Anne morantem.

180. Die Lune decima octobris, anno, quo supra, facta convocacione tocius Universitatis super quadam contumelia illata rectori et in eius persona toti Universitati in presencia reverendissimi domini pontificis ac tocius capituli sabbato prima octobris, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendam querellam super illata in publico auditorio rectori contumelia gravi et ex sua persona lesa in tocius Universitatis infamiam vergente, ac ad tractandum, consulendum, determinandumque super pena demeriti ne alias dissimulacione patrati sceleris licencia et audacia prebeatur aliis ad deteriora prolabendi, sub debito obediencie ac pena prestiti iuramenti. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis et specialiter domino doctori Mathie de Schidlow, canonico Cracoviensi, ex parte rectoris. Quoniam in presencia reverendissimi domini pontificis et tocius capituli Cracoviensis die Saturni prima octobris cum lit-

---

[1] Walenty Wróbel z Poznania.
[2] Zwany Aurifaber lub Lubart.

tere domini episcopi Olomucensis misse pontifici nostro legerentur intercessorie pro Universitate[1], ille inter alios prorumpens, dixit, rectorem autorem omnium fuisse differenciarum inter dominum pontificem nostrum et suum capitulum et clandestinas atque angulosas convocaciones fecisse contra voluntatem Universitatis sine convocacione eorum, quorum intererat consulere de bono Universitatis et se iustificando dixit nunquam id fuisse sue voluntatis, qui nequaquam ad hoc consensisset et alia inconveniencia multa dixit. Ubi congregatis dominis doctoribus et magistris, dum per ipsum rectorem illata sibi proponeretur iniuria, absente doctore Mathia de Schidlow, qui convocacione vocatus frivolis excusacionibus se studiose absentavit, ex superabundanti tandem visum est universe congregationi dominorum doctorum et magistrorum, ut per servum communitatis personaliter citaretur, sub pena excomunicacionis.

Qui servus eo citato personaliter hanc fecit veniens recognicionem: de mandato reverendi patris domini Ioannis de Osszviączym, sacre theologie professoris, canonici Cracoviensis ac rectoris Alme Universitatis eiusdem omniumque dominorum doctorum et magistrorum Studii eiusdem Universitatem totam representancium in stuba communi maioris Collegii artistarum per convocacionem congregatorum venerabilem magistrum Mathiam de Schidlow, sacre theologie doctorem, canonicum Cracoviensem, ego Andreas de Yedlna, servitor Universitatis generalis iuratus, refero me citavisse personaliter ad instanciam officii rectoratus ad horam vesperorum hodierne diei, terminum eidem, sub pena excommunicacionis assignando.

Ille vero dum venire renueret, mandato contempto, per alium servum Universitatis, Paulum nomine, cartam quandam, libellum infamatorium pre se ferentem, contra personam rectoris certis doctoribus, scilicet Stanislao de Ilkusch, sacre theologie professori et Nicolao de Coprzywnycza, iuris canonici doctori, in convocacione presentanda commisit, nihili ducens autoritatem et mandatum Universitatis. Communi ergo omnium doctorum et magistrorum consilio iussus est primum contumax declarari, in qua contumacia si pertinaciter permanserit, ad penam ulteriorem iuxta tenorem statuti Universitatis procedi debere. Sic itaque ipsum doctorem Mathiam de Schidlow personaliter ad comparendum sub pena excommunicacionis citatum, prout supra, dominus rector unanimi consilio omnium doctorum et magistrorum Universitatem representancium non comparentem et ultra horam solitam diucius expec-

[1] Był to list biskupa ołomunieckiego Stanisława Turzona z 13 VIII 1513 r., któremu papież brevem z 16 IV t. r. zlecił rozpatrzenie zatargu między Uniwersytetem a Konarskim' (*Cod. dipl.* IV nr 332).

tatum ex officio in Dei nomine in his scriptis pronunciavit contumacem et litteras excommunicacionis desuper necessarias in forma solita dandum decrevit[1]. Presentibus discreto et circumspectis Andrea de Curzelow, notario publico, Paulo et Andrea, servitoribus Universitatis, ad premissa testibus.

Sub rectoratu venerabilis ac egregii viri domini Michaelis de Maiori Byestrykow, sacre theologie professoris lectorisque ordinarii eiusdem, prepositi Voyniciensis, commutacione hyemali.

181. Anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, die Iovis tertia mensis novembris, convocacio[a] per memoratum dominum rectorem, sub tali tenore verborum facta est: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad consulendum de personis ad terminum in Olomuncz in causa contribucionum mittendis et procuratoribus in eadem causa constituendis et de eisdem concludendis, sicut diligitis bonum commune. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis, sub debito obediencie et pena prestiti iuramenti, ex parte rectoris[b]. Ubi unanimi et concordi voto omnium doctorum et magistrorum inferius descriptorum, videlicet: Mathie de Schydlow, Ioannis de Osswya(n)czym, Nicolai Cepel de Posnania, canonicorum Cracoviensium, Stanislai Byel de Nova Civitate, Bernardi de Cracovia[2], Stanislai de Ilkusch, canonicorum sancti Floriani et sacre theologie professorum, Iohannis de Skawyna, Andree de Gorra, Nicolai de Comprowincia, Erazmi de Cracovia, Iacobi de Erczesschow, Leonardi de Cracovia, Mathie de Ilkusch, Stanislai Bargyel de Casimiria, decretorum doctorum, Ioannis de Ostrzeschkow doctoris medicine, Iohannis de Stobnycza, decani facultatis arcium, Ioannis de Michalow, Nicolai Mykosch de Cracovia, Michaelis de Wratislavia, Alberti de Swodzyschowicze, canonicorum sancti Floriani, Martini de Tharnowyecz, Iohannis de Leopoli, Stanislai Byalkowsky, Michaelis Olschna[c], Stephani de Lucow, Felicis de Lasky, Martini de Lyazensko, Iacobi de Cleparz, Nicolai de Thulyskow, Gregorii de Stawysschyn, Valentini de Posnania, Pauli de Croschna, Martini de Styrya, Martini de Pokrzywnycza[3], Martini de Schamotuli, Stanislai de Craco-

---

[a] conclusio *rkps.* [b] doctoris *rkps.* [c] Michaelis de Olschna, Stanislai Byalkowsky *rkps.*

[1] Sprawa ta ciągnie się jeszcze w następnem półroczu przed sądem rektorskim Michała z Bystrzykowa (*Acta rect.* I nr 2252).

[2] Z Biskupiego.

[3] Marcin z Pokrzywnicy, zwany Kołaczek, od 1507 r. działa na wydziale fil., najpierw jako extraneus, później kolega mniejszy (1511) i większy (1520).

vya, Iacobi de Skrzethusch, Stanislai de Vyelopolye, arcium magistris. Et ibi fuerunt in eadem convocacione deputati ad tractandum et consulendum de conclusione eiusdem convocacionis et fuerunt electi videlicet: Mathias de Sydlow, Iohannes Osswya(n)czym, Stanislaus Byel, Bernardus de Cracovia, Stanislaus de Ilkusch, Nicolaus Cepel, prepositus Wratislaviensis, Nicolaus [1], iuris ordinarius, Iacobus Erdzeschow, Leonardus de Cracovia, magister Felix de Lasky et [a]decani facultatum[a], sub pena non contradicendi, ex parte rectoris.

182. In crastino[2] isti electi in priori convocacione per rectorem convocati [sunt]. Cuius convocacionis fuit tenor talis: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vigesima prima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum ea, que hesterna convocacione conclusa sunt per Universitatem de procuratorum constitucione et de personis mittendis in causa contribucionum ad terminum assignatum et de amicabili concordia, si fieri possit, sine libertatis concesse lesione. Detur dominis doctoribus et magistris, qui notati sunt in fine precedentis conclusionis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. In qua convocacione concluserunt eligendos doctores et magistros, qui adirent dominum reverendissimum episcopum Cracoviensem ad placandum et inducendum eundem ad conservandum nos in libertatibus concessis cum tali conclusione deliberacionis, que sequitur.

Deliberacio est domini rectoris, decanorum et suorum consiliariorum, ut adiretur dominus reverendissimus in causa contribucionum et litium subortarum inter reverendissimam paternitatem suam, ex una et Universitatem, partibus ex altera placareturque animus sue paternitatis et si fieri posset, deflecteretur in graciam, nec saltim aliquam benivolenciam exhibendam Universitati et precipue pro quiete statuenda in Universitate, prout etiam id esse videtur de officio sue paternitatis et quod excusaretur Universitas de citacione facta et quod finaliter relinqueret Universitatem in libertatibus concessis, vel saltem non imputaret, ubi Universitas cogeretur sese tueri et graciosum responsum petatur a sua reverendissima paternitate. Et fuerunt electi: reverendus pater doctor Amicinus, suffraganeus Cracoviensis, doctor Osswya(n)czym, doctor Stanislaus de sancta Hedvigi, reverendus dominus Nicolaus Cepel, doctor Iacobus de Erdzeschow, magister Michael de Wratislavia, magister Felix de Lasky. Ex quibus electis et vocatis non venerunt nisi duo, videlicet doctor Stanislaus de sancta Hedvigi et doctor Iacobus de Erdzeschow, qui visa deliberacionis conclusione, noluerunt adire dominum reve-

---

[a-a] decanus facultatu *rkps.*

[1] Mikołaj z Koprzywnicy. [2] 4 XI.

rendissimum, dicentes eum magis commoveri ista conclusione, quam placari.

183. Et eadem die dominus rector convocavit dominos doctores et magistros videlicet: Mathiam de Schydlow, Ioannem de Osswya(n)czym, Nicolaum Cepel de Posnania, canonicos Cracovienses, Stanislaum Byel de Nova Civitate, Bernardum de Cracovia, Stanislaum de Ilkusch, sacre theologie professores et canonicos sancti Floriani, Ioannem de Skawyna, Andream de Gora, Nicolaum de Comprowincia, Erazmum de Cracovia, Iacobum de Erdzeschow, Leonardum de Cracovia, Mathiam de Ilkusch, Stanislaum Bargyel de Casimiria, decretorum doctores [a], Ioannem de Ostrzeschow, medicine doctorem, Ioannem de Stobnycza, decanum facultatis arcium, Iohannem de Michalow, Nicolaum Mykosch de Cracovia, Michaelem de Wratislavia, Albertum de Swodzyssevicze, canonicos sancti Floriani, Martinum de Tharnowyecz, Iohannem de Leopoli, Stanislaum Byalkowsky, Michaelem de Olschna, Stephanum [b] de Lukow, Felicem [c] de Lasky, Martinum [d] de Lyazensko, Iacobum [e] de Cleparz, Nicolaum [f] de Thulyskow, Gregorium de Stawyschyn, Valentinum de Posnania, Paulum [g] de Chrosna, Martinum [h] de Styria, Martinum de Pokrzywnycza, Martinum de Schamotuli, Stanislaum de Cracovia, Iacobum de Skrzethusch, Stanislaum de Vyelopolye, arcium magistros. Qui quidem domini doctores et magistri cum rectore deliberarunt, audito, quod reverendissimus dominus episcopus commisit negocium in causa citacionis contribucionum dominis Benedicto Gallo, vicario in spiritualibus et Thome Roschnowsky, officiali Cracoviensi, tractare cum Universitate. Tandem hi omnes, exceptis duobus, scilicet Mathia de Schydlow et Stanislao de Ilkusch, missi ad eosdem officiales etc. Qui in longo tractatu cum eisdem habito in summocionem termini huius citacionis consenserunt hinc ad festum Ascensionis Domini proxime venturum [1]. Quibus commissum fuit referre tractata et conclusa per eos; qui minime fecerunt.

184. In crastino, videlicet sabbato post festum Omnium Sanctorum [2], quia illi nihil attulerunt, quam conclusionem ex tractatu cum vicario et officiali habuerunt, doctor Mathias de Sydlow rectorque non fuerunt contenti de summocione termini et non relacione, quam debuerunt fecisse.

185. Eadem die rector convocavit eosdem dominos doctores et magi-

[a] doctorem *rkps.* [b] Stephani *rkps.* [c] Felicis *rkps.*
[d] Martini *rkps.* [e] Iacobi *rkps.* [f] Nicolai *rkps.* [g] Pauli *rkps.*
[h] Martini *rkps.*

[1] Wniebowstąpienie Pańskie wypadło w 1514 r. na 25 V.
[2] T. j. 5 XI.

stros, tenorque convocacionis fuit talis: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vigesima prima in stuba communi artistarum Collegii maioris ad audiendum dominos[a], qui fuerunt deputati ad explorandam mentem reverendissimi domini, relacionem iuxta commissionem eisdem factam, et ad consulendum super eadem relacione, tractandum et finaliter concludendum. Detur omnibus ab Universitate deputatis doctoribus et magistris, videlicet: Mathie de Schydlow, Ioanni Osswya(n)czym, Stanislao Byel, Bernardo de Cracovia, Stanislao de Ilkusch, Nicolao Cepel, Iacobo de Erdzesschow, Nicolao[1], ordinario iuris, Leonardo de Cracovia et decanis facultatum, sub pena obediencie et prestiti iuramenti, ex parte rectoris.

Conclusio. Placent omnia, que tractarunt missi ex convocacione et illa tenere et dabitur notula et caucio de dampno et fraude et quod dimittentur omnes persone de Universitate in pace, ne excommunicentur usque ad novum terminum citacionis secunde vel finem litis et interim querentur media de concordia Universitatis libertateque inter Universitatem et reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem. Et ibidem omnes deliberarunt unanimi consensu consentire in summocionem termini et huius conclusionis tenor, ut supra.

186. Die Solis vigesima prima novembris, dominus rector facta convocacione consiliariorum et decanorum in facto contribucionis et ratihabicione reverendissimi domini, habita in tractatu per venerabiles dominos Bernardinum Gallum, vicarium et Thomam, officialem Cracoviensem, de ostensione mandati ex parte reverendissimi, sicut promiserunt, quod sua reverendissima paternitas et gratum haberet, quidquid ipsi facerent cum Universitate.

Cuius convocacionis tenor verborum fuit talis: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vigesima prima in habitacione rectoris ad tractandum et consulendum et finaliter concludendum de his, que pertinent ad firmitatem cause contribucionis cum dominis vicario et officialibus. Detur omnibus consiliariis Universitatis et decanis facultatum et ordinario iuris, ex parte rectoris. Et ibidem in eadem convocacione per memoratos dominos consiliarios et decanos conclusum est, quod convocacioni[b] tocius Universitatis de prefata ostensione mandati ad premissa et de ratihabicione et de personis eligendis ad tentandam concordiam cum reverendissimo domino in facto contribucionis tempus ante festum sancte Lucie[2] posuerunt. Ubi memorati domini: Gallus, vicarius et Thomas, officialis Cracoviensis, submise-

---

[a] *dominorum rkps.* [b] *convocacio rkps.*

[1] Mikołaj z Koprzywnicy. [2] Św. Łucji wypada na 13 XII.

runt se docere de mandato reverendissimi domini et similiter Universitas de summocione termini tenenda et observanda, sub penis in contractu huiusmodi subductionis termini descriptis.

Arbitracio et amicabilis composicio doctoris Joannis de Ostrzeschew cum magistro Nicolao de Tholyschkow.

187. Die Saturni vigesima sexta mensis novembris, dominus rector convocatis consiliariis Universitatis, videlicet Stanislao Byel de Nova Civitate, sacre theologie professore custodeque sancti Floriani, Nicolao de Comprovincia, decretorum doctore, ordinario iuris, Felice de Lasky et Martino de Schamotuli, arcium magistris necnon decanis facultatum, videlicet Martino Belza de Cracovia, decretorum doctore, seniore burse iuristarum, magistro Mathia de Myechow, doctore medicine et decano eiusdem, magistro Joanne de Stobnycza, decano facultatis arcium, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vigesima prima in habitacione mea ad sopiendam quandam controversiam inter doctorem Ioannem de Ostrzeschow et magistrum Nicolaum de Tholyskow et pacem inter eos faciendam. Detur omnibus consiliariis et decanis facultatum, sub debito obediencie, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione partes prenominate, videlicet Ioannes de Ostrzeschow, arcium et medicine doctor et Nicolaus de Tholyschkow, arcium medicineque magister comparuerunt personaliter, compromittentes et compromissum facientes in concordiam et amicabilem composicionem, occasione quarundam iniuriarum verbalium et actualium infamiarum et signanter memorato domino Ioanni de Ostrzeschow, arcium et medicine doctori, per memoratum magistrum Nicolaum de Tholyskow in conspectu domini rectoris, tunc pro tribunali sedentis, irrogatarum et aliarum hincinde et ubicumque factarum perciperuntque memoratos venerabiles et egregios viros dominos rectorem, doctores et magistros, ut et tanquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores, quatenus pro prefatis iniuriis silencium et amicabilem composicionem inter eos facerent et ordinarent, compromittentes omnia et singula per ipsos facta et ordinata, sub pena centum florenorum Ungaricalium tenere et inviolabiliter observare ac in eventum, in quem aliqua parcium violaverit huiusmodi arbitracionem et amicabilem composicionem parti tenenti per partem contravenientem irremissibiliter solvendarum. Inprimis reconciliacionem mutuam hincinde eis faciendam[a] memoratus dominus rector cum aliis dominis doctoribus et magistris decrevit, quam in continenti coram eisdem sibi fecerunt ac deinde omnes controversias et dissensiones inter ipsos quo-

[a] *Po* faciendam *tąsamą ręką, ale innym atramentem dodane* itaque.

modolibet subortas mortificaverunt. Et quia magis excedens maiorem reconciliacionem facere tenetur, magister enim Nicolaus de Thulyskow dominum doctorem in sua honestate magis leserat, quia in iudicio domini rectoris appellavit eum canem et fatuum et insolentem semper fuisse et de Italia [1] asinum reddiisse, quam infamiam magister Nicolaus de Tholyskow revocando pro non dicta habuit ac expresse ibidem revocavit.

Insuper suspensio practice in medicinis, quam idem magister Nicolaus exercuit, per dominos rectorem et alios dominos doctores est eidem prohibita et suspensa, sub pena violacionis presentis concordie, sub penis in statuto facto in rectoratu magnifici domini Ade de Bochyn, artium et medicine doctoris, contentis [2]. Quam quidem sentenciam arbitralem partes predicte susceperunt pro rato et grato, quam dominus rector de consensu et voluntate unanimi memoratorum dominorum arbitrorum, Cristi nomine invocato ac ipsum solum pre oculis habendo, sedendo pronunciavit in his scriptis pronuncians [3]. Presentibus Paulo et Andrea, servitoribus Universitatis, ad hoc vocatis ac magistro Nicolao de Vyeliczka, clerico Cracoviensis diocesis, notario publico [4], ad hec specialiter vocato et rogato.

Et ego magister Nicolaus de Wyeliczka, clericus Cracoviensis diocesis, auctoritate apostolica notarius publicus, quia predictis iniuriarum verbalium revocacioni, compromissioni, practice inhibicioni, pene vallacioni aliisque omnibus et singulis, dum sic, ut premittitur, fierent et agerentur, unacum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi. Ideo mandato domini rectoris hic nomen meum cum signo annotavi in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum.

188. Anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, die Veneris nona mensis decembris, ratificacio subductionis per Universitatem cum reverendissimo domino Ioanne, episcopo Cracoviensi, facta.

Eodem die reverendus pater et dominus magister Michael Parisiensis, sacre pagine professor eiusdemque lector ordinarius ac rec-

---

[1] Doktor Jan Kośmider z Ostrzeszowa doktoryzował się na Uniwersytecie bolońskim 27 V 1511 r., a z początkiem roku następnego inkorporował się w Krakowie do wydziału medycznego (rkps Bibl. Jag. nr 248 k. 80[b]).

[2] Por. wyżej zap. nr 168.

[3] Aliści mimo tego zobowiązania Tuliszkow nie zaprzestał praktyki, wskutek czego pociągnięty został znowuż przed sąd rektorski przez Jana z Ostrzeszowa. 26 V 1514 r. odbyła się rozprawa, na której Tuliszkow tłumaczył się, że «tantum amicis suis caris et intimis succurendo consuluit» (*Acta rect.* I nr 2275).

[4] Późniejszy doktor medycyny i kilkakrotny rektor Uniw.

tor Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione dominorum doctorum, magistrorum, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vicesima prima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad dandum mandatum pro concordia facienda cum reverendissimo domino Ioanne, episcopo Cracoviensi, ex una et Universitatem, partibus ex altera. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub debito obediencie et prestiti iuramenti pena, ex parte rectoris. Domini vero, qui fuerunt missi ab Universitate ad tractandum cum reverendissimo domino episcopo Cracoviensi per eius officialem[a] Bernardinum Gallum, vicarium eiusdem ac dominum Thomam Roschnowsky officialem [ac] Nicolaum Bedlensky, qui simul cum his, qui missi erant ab Universitate de subductione termini, qui cadebat in quindecimam diem novembris, concordi animo convenerunt in subductionem termini usque ad festum Ascensionis Domini proxime affuturum.

In eadem etiam convocacione hi tractatores ex parte Universitatis cum dominis ex parte reverendissimi domini episcopi ab Universitate petiverunt ratificacionem et approbacionem huiusmodi summocionis termini. Quibus Universitas visa racionabili peticione ratificavit, approbavit et emulgavit per omnia, que fuerunt tractata et conclusa cum memoratis dominis vicario, officiali et Nicolao Bedlensky, scolastico.

Mandatumque, ut canebat convocacio ad tractandam concordiam in causa contribucionum inter reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem et Universitatem in personas reverendorum, venerabilium egregiorumque virorum dominorum, videlicet Iohannis de Osswia(n)czym, Nicolai Czepel, canonicorum Cracoviensium, Stanislai Byel, custodis, Bernardi de Cracovia, canonici sancti Floriani, sacre theologie professorum, Andree Gora, Iacobi de Erczesschow, canonicorum Cracoviensium, Nicolai de Comprovi(n)cia, ordinarii iuris, Martini Belze, decretorum doctorum ac Felicis Lasky, artium magistri, omnes et singuli domini: rector, doctores et magistri, inferius conscripti, mihi Alberto Mathie de Randzini, imperiali auctoritate notario publico, in presencia Andree de Iedlna, servitoris seu bedelli Universitatis, Ioannis Stephani de Magyerowa Wolya et Simonis Petri de Grodzecz, testium ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, ad concordandum, arbitrandum et paciscendum dare et extradere commiserunt et consenserunt unanimi et concordi voce ad dandum huiusmodi mandatum. Quorum nomina ex ordine eorum sequuntur talia: magister Michael Parisiensis, rector tunc Universitatis, Matheus de Sydlow, Ioannes de Ossvya(n)czym, canonici Cracovienses, Nicolaus de

---

[a] *Sic.*

Pylcza, decanus, Stanislaus Byel, custos, Bernardus de Byskupye, canonicus ecclesie collegiate sancti Floriani, Stanislaus Skawynka, prepositus sancte Hedvigis, Stanislaus de Ilkusch, Rudolphus, ordinis predicatorum, facultatis theologie decanus, sacre theologie professores. Item Ioannes de Skawyna. Andreas de Gora, Iacobus de Erczesschow, canonici Cracovienses, Nicolaus de Comprovi(n)cia, ordinarius lector iuris, Erazmus Vyelin, predicator ad sanctam Barbaram, Ioannes Myeskowytha[1], Martinus Belze, decanus facultatis canonice, sacrorum canonum doctores, item Ioannes de Regulys et Ioannes de Ostrzeschow, arcium et medicine doctores, item magistri arcium Ioannes de Stobnycza, decanus facultatis arcium, Ioannes de Mychalov, Nicolaus Mykosch de Cracovia, Michael de Wratislavia, Albertus de Swedzyszevicze[a], canonici sancti Floriani, Martinus de Tharnowyecz, Ioannes de Leopoli, Michael de Olszthna[a], Stanislaus Byalkowsky, Stephanus de Lukow, Felix de Lasky, Martinus de Lyazensko, Iacobus de Cleparz, Nicolaus de Tholyschkow, Gregorius de Stawysschyn, Valentinus de Poznania, Paulus de Croschna, Martinus de Styrya, Martinus de Coprzywnycza, Martinus de Schamotuli, Stanislaus de Cracovia, Iacobus de Skrzethusko, Stanislaus de Vyelopolye. Hi omnes fuerunt presentes et consenserunt presentes.

189. Anno Domini millesimo quingentesimo decimo quarto, Martis tertia mensis ianuarii.

Eodem die reverendus pater dominus magister Michael Parisiensis, sacre pagine professor, lector ordinarius eiusdem rectorque Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione dominorum doctorum, magistrorum et consiliariorum, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vicesima prima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendam magistrandorum peticionem, propter paucitatem eorum vellent aliquod habere alleviamentum. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione conclusum est per dominos rectorem, doctores et magistros, omnes ibidem congregatos, unanimi voce, quod pro his quinque magistrandis[2] examen aperietur et quod prandium faciant iuxta posse eorum, non minorando quatuor fercula, ita quicquid per triginta florenorum composicionem poterit fieri.

190. Item in eadem convocacione conclusum est unanimiter, quod

---

[a] *Sic.*

[1] Właściwie Nieszkowita.

[2] W rzeczywistości zasiadło ich do egzaminu sześciu: 1) Maciej z Szamotuł, 2) Jan z Budy, 3) Jan Schilling z Poznania, 4) Sebastjan z Lewoczy, 5) Mikołaj »de Salok«, 6) Baltazar »de Zymorzecz« (Muczkowski, *Statuta* str. 158).

eductionem secreti minoris Collegii debent facere per unam noctem, educendo feces.

191. Die Solis dominica Oculi XX mensis martii convocacio pro famulo Universitatis.

Reverendus pater et dominus magister Michael Parisiensis, sacre pagine professor lectorque ordinarius eiusdem, prepositus Voyniciensis rectorque Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione dominorum doctorum et magistrorum, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad eligendum famulum Universitatis et procuratorem sive sindicum Universitatis causarum, quoniam hi sunt necessarii, [atque] consulendum et finaliter concludendum. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, sicut diligitis bonum commune, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione doctores et magistri Alme Universitatis Cracoviensis in unum congregati, nobilem et discretum Albertum de Randziny, clericum Poznaniensis diocesis, notarium domini rectoris, in locum Pauli[1], egroti et paraliticati, substituerunt et elegerunt in servitorem Universitatis tocius perpetuum, qui alio vocabulo communi sapiencia appellari consuevit prefatoque Paulo egroto et iam penitus ad servicia ipsorum minus idoneo graciam specialem facere volentes, vocato presencialiter altero servitore sive sapiencia Andrea de Iedlna et eiusdem consensu expresso ad hoc accedente, terciam partem proventuum ipsis servitoribus sive sapienciis ex promocione omnium promovendorum et bursis solvi solitorum dandam ac ad extrema tempora vite ipsius realiter et effective exsolvendam iusserunt, invenerunt et adiudicaverunt.

Ceterum de sindico sive procuratore Universitatis, sine quo eorum res publica commode sistere nequivit, tractatu sufficienti inter se habito et facto, honorabilem dominum Michaelem de Paczanow, arcium liberalium baccalarium, plebanum in Sczawyn et magistrum causarum consistorii Cracoviensis, in ipsorum verum, certum et legitimum procuratorem sive sindicum tocius Universitatis elegerunt et coram me notario et testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis in forma mandati generalis pleniori cum omnibus et singulis clausulis ad hoc necessariis et opportunis constituerunt.

De sapienciis autem ceteris, nunc et in futurum existentibus, si eos vel aliquem ex eis aliqua infirmitate notabili ex Dei promissione

---

[1] Paweł z Krakowa, stary bedel Uniwersytetu, po raz pierwszy występuje w 1469 r. (*Acta rect.* I nr 6), po raz ostatni 19 XI 1513 r. (tamże I nr 2252).

opprimi contigerit aliumque vel alios in locum seu loca ipsorum substitui aut surrogare Universitatis rector cum ipsis dominis doctoribus et magistris voluerint, extunc voluerunt ac presenti laudo et constitucione decreverunt, quatenus eidem egroto vel egrotantibus, quamdiu superstites vixerint, similis prerogativa sive gracia fieret in posterum, quod videlicet ipse egrotans ad vitam suam terciam partem ex amborum servitorum proventibus habeat, quamdiu vixerit sive vixerint, absque omni contradictione quorumcumque contrarium facere volencium[1].

Conclusiones in rectoratu eiusdem domini magistri Michaelis, prepositi Voyniciensis, sacre theologie professoris ac rectoris Alme Universitatis Cracoviensis, canonice reellecti[2].

192. Anno Domini millesimo quingentesimo quatuordecimo, die vero Saturni vicesima mensis maii, in stuba communi Collegii artistarum maioris Studii Cracoviensis acta, dominus rector facta convocacione dominorum doctorum et magistrorum, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie vicesima hora in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendam relacionem illorum dominorum doctorum et magistrorum, ad tractandum de concordia occasione contribucionis inter Universitatem, ex una et reverendum dominum pontificem nostrum, partibus ex altera, deputatorum, eorum, que hesterna sessione per ipsos dominos electos et deputatos finaliter sunt facta et conclusa et ad consulendum et concludendum de eisdem, quid domino episcopo finaliter sit respondendum. Detur omnibus doctoribus et magistris, sub debito obediencie et sicut diligitis bonum commune, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione dictus erat modus cum domino episcopo et capitulo eiusdem tractatus, videlicet quod Universitas visa oppressione cleri in his contribucionibus, salvando libertates, iura et privilegia eorum et precipue libertatem a contribucionibus datam in sinodo provinciali, ut extat in litteris datis ad hoc, qui modus in hac ipsa convocacione est declaratus, ut videlicet Universitas racione pii subsidii non in vim contribucionum, sed libere et sponte se obtulit, propter bonum pacis, omni anno voluit et se paratum ex(h)ibuit contribuere aliquam summam tamdiu, quousque hec summa ex septuaginta quinque milium, ad quam se clerus obligavit exsolvendam, [persolvetur].

---

[1] Cała zapiska przekreślona z dodaną na marginesie uwagą, wyszłą z pod tej samej ręki, co tekst zapiski: «Cassata per alium rectorem in convocacione maiori omnium doctorum et magistrorum de anno Domini 1515 in diebus martii, prout infra patet 4to abhinc folio» (zob. niżej zap. nr 199).

[2] Wybrany na pół. let. 1514 r.

Completa autem hec summa LXX-ta quinque milium, ut Universitas sit peramplius libera in perpetuum ab omnibus contribucionibus, postea factis vel fiendis, et super hoc Universitas ab episcopo et capitulo poscebat litteras de hac libertacione perpetua sub sigillis episcopi et capituli. Ubi conclusum erat, quod si episcopus et capitulum hunc modum possibilem nollet amplecti, unanimi voto deliberarunt et concluserunt, ut libertas privilegiorum Universitati data et concessa defendatur.

193. Tandem die Lune proxime sequenti[1] dominus rector fecit convocacionem certorum dominorum per Universitatem deputatorum, sub tali serie verborum: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vicesima ad sanctum Franciscum ituri ad reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem. pro dando responso finali eidem in causa contribucionum Universitatis. Detur dominis doctoribus: Iohanni Osswya(n)czym, Stanislao Byel, custodi, Bernardo de Cracovia, Andree Gora, Nicolao, ordinario iuris, Martino Belze et Felici de Laschki, arcium magistro, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione ipsemet dominus rector et cum eisdem dominis deputatis accedens dominum episcopum declaravit intencionem Universitatis in superiori actu convocacionis descriptam et conclusam. Et ipse dominus episcopus unacum ipsius prelatis et canonicis, tunc ibidem capitulariter congregatis, postulavit formam, sub qua tales littere libertacionis ab episcopo et capitulo desuper confici et concedi debeant.

194. Tandem die Mercurii[2] tunc immediate sequenti dominus rector facta convocacione certorum doctorum et magistrorum, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie vicesima hora in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendum ea, que proposita sunt per reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem et capitulum eiusdem in causa contribucionis et quid ulterius erit faciendum consulturi et finaliter conclusuri. Detur dominis doctoribus et magistris, videlicet Mathie de Sydlow, Stanislao Byel, Bernardo de Cracovia, Stanislao de Ilkusch, sacre theologie professoribus, Ioanni de Skawyna, Andree Gora, Martino Belze, Nicolao Mykosch, Nicolao, ordinario iuris, Michaeli de Wratislavia, Alberto Pyotrkowythe, Felici de Laschki, sub debito obediencie et pena prestiti iuramenti, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione deliberandi de forma litterarum, que in continenti facta et in crastino reverendissimo domino episcopo data per manus domini Choyenski[3], sui cancellarii.

[1] 22 V. [2] T. j. 24 t. m.
[3] Jan. Chojeński, późniejszy biskup krakowski.

Missi enim cum eadem duo magistri, videlicet Martinus de Lyazensko, decanus[1] et Nicolaus de Tholyschkow, ut per eosdem fuisset reverendissimo domino data, sed tunc dominus in quiete agens, voluit sua pace gaudere, nec ipsi magistri tunc missi voluerunt eum in sua pace impedire, sed suo cancellario prefato eandem formam in manus dedere. Qui eandem domino episcopo obtulit et post dictam oblacionem formule seu minute dominus rector expectato responso per duos dies sequentes, quod dominus episcopus facere debuerat et non fecit, misit iterum sabbato, tunc immediate sequenti[2], eundem magistrum Martinum Lyazensko et cum eo alium magistrum Martinum de Schamothuli, seniorem burse pauperum, ad obtinendum responsum graciosum ab eodem domino episcopo in causa memorata. Qui quidem dominus episcopus animo, ut creditur, indeliberatus in hec verba vel eis similia in effectu respondit: »Dum et quando iam ligatus ducerer ad patibulum, tunc primo doctoribus talia, prout descripserunt in minuta, facere me opporteret«.

195. Die quinta mensis iunii dominus rector, facta convocacione, sub tali verborum serie: Venerabilis domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XIX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum et consulendum de finali responso in causa contribucionum domino episcopo dando. Detur doctoribus et magistris etc.[3].

Admissio practice in medicinis magistro Nicolao de Tholyschkow, baccalario facultatis eiusdem, per totam Universitatem.

196. Die Lune decima septima mensis iulii, reverendus pater dominus magister Michael Parisiensis, sacre theologie professor, prepositus Voynyciensis, rector Almae Universitatis Cracoviensis, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum ac decanorum omnium facultatum, per cedulam, tali serie verborum scriptam: Egregie domine doctor et venerabilis magister. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum et consulendum de lite per magistrum Ioannem de Ostrzeschow, arcium et medicine doctorem, magistro Nicolaò de Tholyschkow, baccalario

---

[1] Wydziału artystów. [2] 29 V.

[3] Sam tekst konkluzji niewpisany. Na pozostałej czystej półstronie, którą zostawił sobie pisarz do wciągnięcia tej uchwały, wpisał później Marcin Glicius z Pilzna z aktów kapitulnych krakowskich zanotowaną pod dniem 21 VII 1469 r. wiadomość o stanowisku kapituły wobec przyjazdu czeskich posłów husyckich do Krakowa (drukowana przez Ulanowskiego w *Acta capituli Cracoviensis et Plocensis selecta* 1438—1523 w *Archiwum Kom. hist.* VI nr 148).

medicine, mota et innovata coram certis commissariis vigore commissionis a domino Sedis apostolice legato contra eundem nuper impetrate et obtente et de aliis per dominum rectorem proponendis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis et presertim eidem domino Ioanni de Ostrzeschow, medicine doctori, sub debito obediencie, pena prestiti iuramenti et sicut diligitis bonum commune, ex parte domini rectoris. In qua quidem convocacione memoratus dominus rector cum omnibus dominis doctoribus et decanis omnium facultatum ac magistris tunc in ipsa convocacione comparentibus, habito cum eisdem sufficienti tractatu in facto magistri Nicolai de Tholyschkow, baccalarii in medicinis, petentis se dudum absolvi a quadam conclusione seu verius suspensione a practica medicine per eandem facultatem et certos consiliarios facta[1], unanimi omnium in eadem convocacione presencium voto accedente taliter conclusit et cum predicta facultate medicine et signanter domino Ioanne de Smygel, medicine doctore, decano protunc eiusdem facultatis, diffinivit et determinavit, quod videlicet habita singulari animadversione super paucitate medicorum doctorum in ipsa Universitate Cracoviensi, non obstante eciam statuto sub rectoratu olim Ade de Bochyn condito[2] et aliis statutis superioribus, quibus longo tempore per Universitatem est derogatum ac quadam conclusione per modum sentencie arbitralis per eundem dominum rectorem decanos et certos consiliarios facta pro voluntate dicte facultatis medicine et non ad voluntatem memorati doctoris Ostrzeschow. Quam quidem conclusionem, per modum sentencie factam, dominus rector cum facultate predicta ac omnibus doctoribus et magistris in eadem convocacione presentibus moderavit ac ipsum magistrum Nicolaum de Tholyschkow, baccalarium eiusdem facultatis medicine, in casibus minoribus et sue promocionis gradum concernentibus practicandum et se in arte ipsa medicine exercitandum admisit et presentibus iam exnunc admittit absque cuiusvis contradicione et impedimento. Ita tamen, quod ipse magister Nicolaus Tholyschkow habeat semper respectum ad unum doctorem medicine et presertim ad dominum Ioannem de Smygel, decanum protunc facultatis eiusdem, promotorem suum et ad premissa omnia et singula per expressum consencientem.

---

[1] Por. wyżej zap. nr 187.
[2] Por. wyżej zap. nr 168.

Constituciones sive conclusiones in rectoratu venerabilis et egregii viri domini Andree Gorra de Mykolayow, decretorum doctoris, archidiaconi Curzeloviensis, canonici ecclesie cathedralis ac rectoris sacri Gymnasii Cracoviensis, commutacione hiemali anno domini 1515, indictione tertia, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Leonis divina providencia pape Decimi anno sui tertio.

197. Die Saturni decima mensis februarii, facta fuit convocacio per reverendum patrem dominum Andream Gorra de Mykolayow, decretorum doctorem, canonicum ac rectorem protunc Alme Universitatis Studii Cracoviensis, super omnes doctores et magistros duntaxat salariatos Universitatis Cracoviensis, cuius tenor fuit et est talis: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi maioris Collegii ad tractandum, consulendum et finaliter concludendum de iure patronatus ecclesie in Igolomya[1] ac ad eandem presentandam personam idoneam, nec non de finali responso dando de correctione calendarii reverendissimo domino archiepiscopo Gnesnensi[2] alias sanctissimo domino nostro summo pontifici moderno domino Leoni ac aliis per rectorem proponendis, sub debito obediencie ac pena non contradicendi. Detur omnibus et signanter sacre theologie doctoribus, decanis et consiliariis Universitatis nostre Cracoviensis, ex parte domini rectoris. In qua quidem convocacione primum de parochiali in Igolomya et eius presentacione conclusum est, quatinus avisetur dominus Adam Drzevyczki, tunc Cracovie presens, ut presentaret personam idoneam iuxta disposicionem privilegii per generosum olim Iacobum Bothurzinski, iudicem Cracoviensem, Universitati dati et concessi. Ceterum de correctione calendarii pro responso domino archiepiscopo Gneznensi seu verius sanctissimo in Christo patri et domino nostro domino Leoni divina providencia pape Decimo feliciter moderno dando super breve per suam sanctitatem Universitati missum[3], maturius et salubrius consulendo et providendo, ne honestati

---

[1] W 1425 r. Jakób z Boturzyna, podsędek krakowski, zobowiązał się w swym i swoich następców imieniu prezentować do kościoła parafjalnego w Igołomi «unum de doctoribus seu magistris vel baccalariis aut studentibus in theologia sive in iure canonico», z tą klauzulą, że o ileby w ciągu miesiąca i ośmiu dni nie nastąpiło przez nich obsadzenie probostwa, w takim razie sam Uniwersytet ma prawo prezentować na nie swego kandydata (*Cod. dipl.* I nr 75).

[2] Jan Łaski.

[3] Breve tego nie znamy. W liście Leona X z 8 VII 1516 r., wystosowanym w tejże sprawie do Uniwersytetu, wspomniane jest: «cum alias binis nostris litteris hortati vos fuissemus, ut quoniam de correctione calendarii... in sacro Lateranensi concilio propositum fuerat» (*Cod. dipl.* IV nr 336).

sacri Gymnasii Cracoviensis in aliquo derogetur pro de et super revolucione et correctione calendarii pro recta Pasce celebracione. Ad quam licet certi domini doctores et magistri per rectorem et totam Universitatem antea fuere designati et deputati, qui postquam per tantum tempus remissi et negligentes comperti sunt in correctione calendarii predicti, extunc memoratus dominus rector cum dominis doctoribus et magistris, tunc presentibus et ad infrascripta expresse votantibus, magistrum Martinum de Ilkusch, sacre theologie baccalarium, cantorem sancti Floriani, lectoremque libri sentenciarum in eadem arte fere periciorem et prestanciorem ad faciendam et subeundam huiusmodi correctionem calendarii elegerunt et deputaverunt. Quem eciam salariandum decreverunt, loco cuius salariacionis, in quantum in eadem correctione pro honore et decore Universitatis aliquod opus honestum et laudabile effecerit et disposuerit, a lectura et continuacione tercii libri Sentenciarum, eciam eo invito et contradicente propter iuramentum de complecione dicti libri per eum prestitum, a quo et ab eiusdem libri tercii Sentenciarum eundem liberum effecerunt et absolverunt[1], ut liberioris animi existens, eo diligencius correctioni memorati calendarii intendere possit et valeat.

198. Die Saturni tertia mensis martii, facta fuit convocacio per dominum rectorem memoratum super omnes doctores et magistros duntaxat salariatos in Universitate Cracoviensi, cuius tenor fuit et est talis: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad eligendum novum lectorem ordinarium in sacra theologia ex libera cessione eiusdem [lecture] per venerabilem magistrum Michaelem Parisiensem, sacre theologie professorem, eiusdem immediatum possessorem, per assecucionem alterius beneficii vacantis et ad alia pregnancia negocia sive causas arduas per rectorem proponenda seu proponendas. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione mota fuit inter cetera una questio per dominum rectorem de opcione beneficiorum Universitatis et ascensu absencium non residencium in hac Alma Universitate Cracoviensi, si quem habituri essent ad beneficia et ad officia Universitatis et signanter ad prebendas et canonicatus in ecclesia collegiata sancti Floriani

---

[1] Por. *Statuta fac. theol.* str. 77: Iuramentum admissi ad sententias: «Ego N. iuro... primo anno primum et secundum libros legendo finire, qualibet die post horam magistrum unam distinctionem expedire, nisi partem longioris breviori adderem vel contra. Et in secundo anno tercium et quartum libros itidem finire, questionem unam circa materiam cuiuslibet distinctionis disputando et textum totaliter per conclusiones legendo et exponendo».

successive vacantes, et impost vacaturas. Ubi ipse dominus rector cum certis dominis doctoribus et magistris, in eadem convocacione tunc presentibus, talem conclusionem seu statutum fecit et ordinavit, quatenus de cetero nulli absenti aliquod beneficium daretur, neque promitteretur, nec ascensus ad alciora beneficia admitteretur, tantummodo his, qui continuo resident et laborant in hac Alma Universitate Cracoviensi. Cui quidem laudabili conclusioni, statuto et ordinacioni, omnes domini doctores et magistri, tunc presentes, consenserunt[1] eandemque ratificaverunt, dempto uno, videlicet magistro Michaele Olsszna, eidem conclusioni et ordinacioni tunc contradicente[2].

199. Die sabbati decima mensis martii, venerandus pater dominus Andreas Gorra de Mykolayow, decretorum doctor, archidiaconus Curzeloviensis canonicusque ac rector Alme Universitatis Cracoviensis, facta convocacione super omnes doctores et magistros omnium facultatum duntaxat salariatos per certi tenoris cedulam, tenorem certorum articulorum in se continentem et quorum tenor sequitur in hec verba: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi dominorum doctorum et magistrorum Collegii maioris ad providendum, consulendum de quibusdam defectibus nostre Universitati multum nocivis eiusdemque honorem et iurisdicionem enervantibus et primo de his, qui ab obediencia rectoris per quasdam exempciones frivolas se eximunt. Item de his, qui in absencia ad beneficia Universitatis et ad officia opciones habere nituntur. Item ad auscultandum statuta facultatis canonice iam a decem annis per doctores eiusdem facultatis facta et ad eligendum viros de Universitate eadem revidendi. Item ad auscultandum quandam conclusionem pridie per Universitatem factam de opcione beneficiorum ab absentibus et de aliis per rectorem proponendis, ut de interpretacione cuiusdam statuti, vigore cuius non eligunt rectorem, nisi in civitate Cracoviensi vel extra in suburbiis presentem. Detur omnibus doctoribus omnium facultatum et magistris duntaxat salariatis, sub pena prestiti iuramenti et pena unius sexagene per rectorem irremissibiliter exigende, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione super premissis omnibus punctis et articulis simul omnes doctores et magistri, immo tota Universitas votando unanimi voto concluserunt. Et primo ad primum punctum seu articulum, quod de cetero nullus absens ac per se non laborans ac in

---

[1] W późniejszych statutach uniwersyteckich wyraźnie było zastrzeżone, że «absens non laborans ac in Universitate non residens ad officia et beneficia nullo modo vocandi» (Szujski *Stat. Un. krak.* 382).

[2] Uchwałę tę wydrukował Szujski w objaśnieniach do *Statutów Uniw. krak.* str. 406.

Universitate non residens gaudeat ascensu aut opcione aliqua ad beneficia et ad officia vacancia, ut per se laborantes et in hac Alma Universitate residentes sint maioris affectionis ad laborandum, si se viderint pocioris condicionis ex sua residencia, quam absentes ex sua absencia, maxime si se absentaverint ad longum tempus sine licencia Universitatis, alias absentes cum licencia Universitatis, si redire voluerint cum effectuque in Universitate residere et laborare, haberi debent pro presentibus[1].

Que quidem conclusio in suprascripta convocacione lecta, per totam Universitatem est approbata.

Ad secundum punctum seu articulum, quo videlicet querebatur, an scilicet illi, qui dicunt se esse exemptos per quascumque litteras ab obediencia et iurisdicione rectoris, gaudere debeant libertatibus, privilegiis, vocacionibus ad beneficia aut officia et quascumque solemnitates aut aliquibus emolimentis Universitatis. In quo quidem puncto seu articulo, superius expresso, per totam Universitatem est conclusum et diffinitum, quod tales exempti seu privilegiati coram rectore Universitatis pro tempore existenti ostendant ipsorum privilegia, quibus ab obediencia rectoris sunt exempti ad primam eorundem avisacionem seu requisicionem. Ibique si rector cum suis consiliariis videbit quod littere sint vere et de mente privilegiancium processerunt, protestetur rector se et totam Universitatem nolle contravenire huiusmodi exempciis apostolicis aut alicuius alterius superioris, sed cum eodem sic exempto et privilegiato ipse rector et Universitas habeat pacem in nullo sibi mandando nec ad aliquas solemnitates eundem exemptum vel exemptos vocando nec tales ad beneficia et officia Universitatis assumantur. Si autem huiusmodi littere exemcionis per dominum rectorem et eius consiliarios minus valentes aut ficte in aliquo reperte sint, extunc eisdem abiectis et semotis, omnes inobedientes, pro eorum inobediencia et rebellione rector cum suis consiliariis puniat, iuxta statuta Universitatis, salvis patribus emeritis, quibus Universitas propter eorum merita, eciam si privilegiati non sint, dat veniam occupatis aliis urgencioribus negociis non veniendum ad mandata, licencia tamen a rectore pro tempore existenti per eos[a] impetrata et recepta.

[a] cum *rkps.*

[1] Dopisane w związku z tem u spodu strony przez Marcina z Ilkusza: «Statutum hoc preiudicatum est in electione senioris bursae Jerusalem anno Domini 1535 in rectoratu magistri Martini de Ilkusch, sacrae theologiae professoris, prepositi ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracoviae, ubi agebatur negocium de magistro Iosepho de Cracovia ad bursam Ierusalem eligendo...» (por. obszerny opis całej tej sprawy niżej pod r. 1535).

Ad tercium vero punctum seu articulum in eadem convocacione expressum, quoniam querebatur, an videlicet statutum, vigore cuius ille, qui debet eligi in rectorem, debet esse presens Cracovie aut in suburbiis suis, ut puta in Cleparze, Casimirie et alibi, sit in forma peramplius tenendum aut aliter interpretandum. Et ibi per omnes dominos doctores et magistros unanimi voto conclusum est, quod omnes illi interpretantur esse presentes, qui continuam habent residenciam in domiciliis suis Cracovie, non obstante eo, quod aliquando exire eos contingat aut propter hoc ne eligerentur aut ex quacumque alia causa ad unum, duos aut tres dies vel plures[1]. Hi enim omnes, sicut illi qui presentes sunt Cracovie, eligi possunt in rectorem, sic tamen, quod rector antiquus administret in officio rectoratus, quousque venerit ille electus Cracoviam, pro quo statim facta electione rector antiquus scribat litteras nomine tocius Universitatis et cursorem pro eo mittat per procuratorem Universitatis salariandum, ut sub pena decem marcarum visis huiusmodi litteris veniat Cracoviam. Qui si non venerit ita avisatus, in decem marcas iuxta statutum antiquum erit puniendus, sicut et ille, qui existens presens Cracovie, si electus fuerit in rectorem, nollet suscipere, secundum statuta antiqua punitur. Ibidem eciam domini doctores et magistri in eadem convocacione unanimi voce concluserunt, quod adveniente tempore electionis novi rectoris, puta die Georgii aut Galli[2], rector faciat scribi mandatum tercia aut secunda die ante diem electionis, sub debito obediencie, prestiti iuramenti ac trium marcarum pena, ut quilibet pro eodem die et hora electionis novi rectoris pro decore et honestamento Universitatis et actus huiusmodi, omnes doctores omnium facultatum, magistri, baccalarii et studentes in habitibus decentibus honeste conveniant ad eundem actum electionis et ibidem perseverent, donec eligatur rector. Servi tamen Universitatis iuxta consuetudinem antiquam, quemlibet doctorem cum illo mandato, sic scripto, accedant tercio, adminus secundo die ante diem electionis et illi vel illis mandatum ostendant aut legant coram illis, ne super premissis pretendant ignoranciam, propter quam excusent se. Si autem ille electus absens et se absensans, propterea in Cracovia venire noluerit, extunc, omni misericordia semota, puniatur in decem marcis iuxta statuta antiqua et rector antiquus faciat iterum aliud simile mandatum pro electione alterius et eligant rectorem alium aut adminus eundem antiquum reeligant[3].

---

[1] Interpretacji tej trzymano się jeszcze w XVIII w. (Szujski, *Stat. Un. krak.* 373).

[2] W dzień św. Jerzego (24 IV) dokonywano wyboru rektora na pół. letnie, w dzień św. Gawła (16 X) na pół. zimowe.

[3] Ten trzeci punkt zapadłych na tem posiedzeniu uchwał wydrukował Szujski w objaśnieniach do *Statutów Uniw. krak.* str. 404/5.

Item ad quartum articulum, quo querebatur, an scilicet statuta facultatis canonice, diu per doctores eiusdem facultatis facta, debeant per Universitatem revideri et demum auscultari; ubi iterum per totam Universitatem unanimi voto conclusum est, quod rector, convocatis consiliariis et decanis ac aliquibus patribus senioribus revideat unacum eisdem dicta statuta, quibus revisis ea auscultent.

Item ad quintum articulum per dominum rectorem specialiter propositum, an servi Universitatis, sapiencie nuncupati, Paulo antiquo servitori iam valitudinario terciam partem omnium proventuum suorum debeant solvere, vel non, iuxta conclusionem in rectoratu domini Michaelis Parisiensis, prepositi Voynyciensis et rectoris immediati, superius insertam et ingrossatam [1], aut aliquam cottam minorem. Et ibi unanimi voto omnium doctorum et magistrorum in eadem convocacione presencium conclusum est, quod duntaxat pro quolibet quartali debent sibi dare mediam marcam in vim elemosine et quando promoventur magistri post diem Aristotilis, si erunt plures, prout anno presenti [2], extunc unam marcam eidem antiquo servo Paulo dabunt, alias iuxta qualitatem magistrorum se promovencium, non obstante priori conclusione, quam dicebant eis esse onerosam et eam ferre non valebant et propterea per me notarium est cassata et anullata.

Conclusio Universitatis de dominis Luca Noschkowski et Iheronimo Wosscherbrod de et super prioritate loci facta.

200. Die Lune undecima mensis iunii, reverendus pater dominus Andreas Gorra, decretorum doctor, archidiaconus Curzeloviensis canonicusque ac rector Alme Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum salariatorum duntaxat illaque per servos Universitatis distributa, cuius tenor fuit et est talis: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima alias post processionem in ecclesia dive Anne in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendum aliqua referri ex parte reverendissimi domini nostri pontificis Cracoviensis, occasione pecuniarum derelictarum post mortem olim Nicolai, psalteriste ecclesie Cracoviensis, absque testamento decedentis [3] et ad audiendum peticiones venerabilium dominorum Luce Noschkowski et Ieronimi Vosserbrod, facultatis medicine doctorum, post eorum responsiones pro incorpora-

---

[1] Por. wyżej zap. nr 191.
[2] W 1515 r. promowało się na magistrów siedmnaście osób.
[3] O przywileju dziedziczenia przez Uniwersytet po zmarłych bez testamentu duchownych diecezji krak. por. wyżej str. 119 przyp. 2.

cione eorundem facultati medicinali[a] fiende[1] et locis assignandis, sub debito obediencie. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus, licenciatis et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione comparuerunt domini doctores et magistri in loco eis assignato votantibusque omnibus de et super prioritate loci inter venerabiles dominos Lucam Noschkowski, arcium ac medicine doctorem, pro quo statutum fuit planum et expressum tanquam pro magistro eedem Universitati dudum incorporato[2], et ideo vota maiora pro se habuit, quam ipse dominus Iheronimus Vosscherbrod, qui non est magister in artibus. Idcirco dominus rector post votacionem omnium doctorum et magistrorum, quorum pro prefato Luca Noskowsky maior pars concludebat, tum eciam adherendo et in vigore conservando statuta Universitatis, que manutenere et observare iuramento obstrictus est, ita conclusit et ordinavit, quod ipse dominus Lucas Noschkowski existens magister huius incliti Studii Cracoviensis, cui eciam meruit, sit prior loco gaudeatque prioritate loci super ipso domino Ieronimo Vosschrebrod, qui non est magister in artibus, non obstante eo, quod ipse dominus Ieronimus prius cathedram[b] doctoralem ascendit et pro loco, quemadmodum et dominus Lucas Noschkowsky, respondit sitque et esse debet dominus Lukas Noskowsky primus post alios doctores aut seniores eiusdem facultatis et dominus doctor Ieronimus post eum locum inferiorem obtinebit secundumque statutum in et sub rectoratu venerabilis et egregii viri domini Mathie de Myechow, prothomedici[3], disponit, quod et iterum per eandem Universitatem est approbatum.

Rectoratus tercius reverendissimi patris domini Ioannis Amicini, episcopi Laodicensis etc.

Conclusio et cum innovacione de viginti florenis per alibi promotos dandis cum pro loco respondere voluerint.

201. Anno Domini millesimo quingentesimo sexto decimo, die vero Martis ultima mensis septembris, in rectoratu reverendissimi in Christo patris domini Iohannis Amicini de Cracovia, arcium

[a] medicionali *rkps.* [b] cathedralem *rkps.*

[1] Jako promowani w uniwersytetach zagranicznych: Łukasz Noskowski doktoryzował się w Bolonji w 1506 r.; gdzie zaś promował się Hieronim Wasserbrodt, nie zdołaliśmy stwierdzić.

[2] Noskowski mianowicie pracował poprzednio na wydziale fil., najpierw jako extraneus (1498—1501), a następnie jako kolega mniejszy (1501—1508).

[3] Statutu tego dziś nie znamy.

et decretorum doctoris, Dei et apostolice Sedis gracia episcopi Laodiciensis et suffraganei ac vicecancellarii Universitatis Studii Cracoviensis, facta convocacione omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, totam Universitatem representancium, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi Collegii maioris artistarum ad consulendum de tenendo aut moderando, si videbitur, statuto de alibi promotis, incorporari volentibus et ad eligendum servum communem Universitatis ac ad consulendum de quadam controversia occasione decime in Igolomya et super hoc tractandum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

Lectaque et introducta eadem in conventu omnium tunc congregatorum, premisso maturo et deliberato tractatu, presertim super primo convocacionis articulo, ex omnium voto conclusum est et decretum, innitendo statuto confecto in rectoratu doctoris Mathie de Miechow, canonici Cracoviensis, anno Domini millesimo quingentesimo duodecimo, die Saturni decima septima mensis ianuarii[1], quod quilibet alibi in doctorem promotus cuiuscumque facultatis, si respondere velit in nostra Universitate et locum, ascensum, donaria, practicam et alia quecumque emolimenta habere volens, antequam cathedram ascendat, viginti florenos reponere debet, omni excusacione semota, ne melioris condicionis alibi promoti videantur, quam hi, qui hic et labores et substanciam suam exposuerunt. Secus vero de illis, qui ingenium suum ostendere et miliciam voluerint et solum loco honoris gaudere; tales enim ab huiusmodi solucione viginti florenorum debent esse penitus liberi et absoluti. Alias vero duas particulas convocacionis domino rectori memorato expediendas commiserunt unanimique voto omnium commissum est hanc conclusionem et decretum inscribi ad librum Conclusionum Universitatis anno, die et loco, ut supra.

Et ibidem in continenti ex unanimi voto omnium doctorum et magistrorum, nemine discrepante, conclusum et decretum est, quatinus dominus rector et procurator Universitatis exigant et recipiant per viginti florenos a dominis Iheronimo Voszerbroth et Luca Noszkowsky, medicine doctoribus, propter eorumdem pro loco responsionem et Universitati incorporacionem et hoc, si et in quantum donariis ex promoventibus et aliis emolimentis gaudere voluerint.

---

[1] Por. wyżej zap. nr 170.

Constituciones sive conclusiones in rectoratu venerabilis ac egregii viri magistri Stanislai Byel de Nova Civitate, sacre theologie professoris, decani ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz, anni 1517 commutacione estivali.

202. Anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo, die Martis prima septembris, in rectoratu venerabilis domini magistri Stanislai Byel etc., convocacione facta per cedulam, ad pulsum campane convenientibus doctoribus omnium facultatum et magistris[a], conclusum est, matura deliberacione prehabita, de et super lite mota per doctorem Albinum[1], ipsi doctori Martino Belza de Cracovia sacrorum canonum, occasione burse iuristarum et senioratus, coram certis delegatis Sedis apostolice mota. Prefati doctores et magistri, totam Universitatem representantes, prefatum doctorem Martinum, seniorem electum ad huiusmodi collegiaturam, electionem ante septem annos de eo habitam, propter eius continuam residenciam ac labores in prefata domo necessaria exhibita, iuxta statuta approbant, ratificant eidemque astant et astare decreverunt, tueri et defendere iuxta privilegia Universitatis ac statuta burse iuristarum, eciam si opus fuerit, expensis. Actum die, quo supra, in stuba communi Collegii maioris artistarum.

De processu contra absentes faciendo.

203. Anno Domini 1517, die Saturni quinta mensis septembris, in rectoratu venerabilis domini Stanislai Byel de Nova Civitate etc., convocacione ad pulsum campane, per cedulam omnium facultatum doctorum, magistrorum, collegiatorum, sub pena non contradicendi, facta in Collegio dominorum canonistarum, de et supra absencia et non residencia Cracovie doctorum et magistrorum, lectorum et collegiatorum ad labores obligatorum, nemine contradicente, conclusum est, ut deinceps prefatus dominus rector et ceteri, protunc existentes, monitorium emanari faciant a reverendisimo domino episcopo Cracoviensi contra tales non laborantes eosque ad residenciam et labores compella(n)t, sub penis privacionis et destitucionis et in defectu paricionis ad destitucionem ac electionem aliorum proceda(n)t et sine debito termine(n)t, eciam litibus, si opus fuerit ac quibusvis remediis iuris ad effectum perduca(n)t[2]. Acta hec anno, die, mense, quibus supra.

---

[a] magistrorum *rkps.*

[1] Może to Jakób Longus z Krakowa, zwany Biały, w pół. let. 1504 r., przelotnie wykładający na wydziale artystów jako *extraneus non de facultate* (por. Muczkowski *Stat.* str. 129 i 138 i *Lib. dil.* str. 64).

[2] Rezultatem tej akcji przeciw absentującym się profesorom było pozbawienie za wiedzą króla w następnym roku katedry kantora płockiego Tomasza Obiedzińskiego (*Cod. dipl.* IV nr 342 i 343).

204. Anno Domini 1518, die Lune vicesima tercia februarii, in rectoratu magistri Stanislai Byel, sacre theologie professoris et decani sancti Floriani, convocacione facta ad pulsum compane, per cedulam doctorum omnium facultatum et magistrorum incorporatorum, sub debito obediencie iurate, facta in Collegio maiori artistarum de et super continuacione edificiorum ceptorum et precipue parietis ruinosi versus Collegium et librarie. Conclusum est et diffinitum ex pluralitate maiori votorum, hoc est duntaxat quatuor exceptis et contradicentibus, quod idem paries debet refici sine mora et dilacione et tandem libraria seu labor librarie continuari.

Item quod revisor et moderator horologii Collegii maioris gratus, acceptus et utilis existens in officio, debet singulis commutacionibus habere pro sua diligencia et fatiga mediam marcam. In casu autem, ubi non esset gratus nec diligens in suo officio, quo tenebitur, semper posterius in uno quartali hore dirigere horologium, quoad illud, quod est ad beatam Virginem in circulo et non abbreviare vel prolongare horas ad vota aliquorum, debet et poterit alienari et alias suscipi. Acta sunt hec anno, mense, die, quo supra.

In rectoratu venerabilis et egregii domini Mathie de Myechow, canonici Cracoviensis.

205. Anno Domini 1518, die Saturni septima mensis augusti, facta convocacione sub hac forma: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora XIX in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendum, tractandum et respondendum super postulacione serenissimi domini nostri regis et sue consortis serenissime domine regine, qua instant, ut Universitas assignaret et daret habitacionem in Collegio iuristarum cuidam Italo, reginalis maiestatis cancellario [1], prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus incorporatis et magistris salariatis, ex parte rectoris. In qua omnium consiliis et votis conclusum est (preter quatuor), quod Ludovicus, cancellarius reginalis maiestatis, propter instanciam serenissimi domini regis et consortis sue regine, hanc habeat et teneat habitacionem domini doctoris Iacobi Erczessow quatuor mensibus, sub tribus condicionibus istis Prima, quod intituletur in matricam Universitatis [2]; secunda, quod det Universitati cirographum manu propria scriptum, ut non amplius, nisi quatuor mensibus prefatam

[1] Ludwik d'Aliphio, doktor ob. praw, przybyły w orszaku królowej Bony.

[2] Por. *Album studiosorum* II 187: «Ludovicus Masati de Aliphia, doctor utriusque iuris, dioc. Barensis, Cancellarius Serenissime domine Bone regine Polonie, decima augusti s. t.».

habitacionem occupet; tercia. quod in istis quatuor mensibus legat studentibus in legibus librum Institutorum. Indignataque est Universitas et egre tulit, quod doctor Iacobus Erczessow non locavit alicui doctori illam habitacionem, sed magis indignata est, quod in Universitatem rem tanti odii retorsit, cum ipsemet debuisset se apud principem excusare de necessitate habitacionis pro se et suis amicis. Ideo in barbam ipsius Universitas identidem retorsit obprobrium et predictam habitacionem postulantibus concessit, ut supra.

206. Anno Domini 1518, die Mercurii kalendas septembris[1], in rectoratu venerabilis et egregii domini Mathie de Myechow, artium et medicine doctoris, canonici Cracoviensis, facta convocacione, sub hoc tenore: Reverende pater, doctor egregie et magister venerabilis. Sitis hodie uno quartali ante tactum decime none in stuba communi maioris Collegii artistarum ad audiendam peticionem simul et admissionem (si placuerit) pro incorporacione venerabilis magistri Nicolai de Wyeliczka, medicine doctoris Bononiensis[2]; item ad tractandum, consulendum et finiendum super negligenciis et obiectionibus (quibus a pluribus pluries inculpatus est) egregii domini doctoris Nicolai de Coprziwnicza, lectoris ordinarii iuris et Universitatis nostre procuratoris et super aliis proponendis, sub pena obediencie. Detur omnibus dominis doctoribus incorporatis et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocacione petente venerabili domino Nicolao de Wyeliczka, magistro Cracoviensi[3] et doctore Bononiensi, incorporacionem sui gradus in medicina, admissus est per totam Universitatem et ad suam facultatem remissus et eo ulterius petente, ut remitteretur sibi fiscus iuxta statutum novum XX florenorum, variatis votis dominorum in quatuor partes, conclusum est finaliter, ut prefatus magister Nicolaus de Vyeliczka, doctor medicine Bononiensis, daret medietatem, videlicet decem florenos, ita tamen, quod prius antequam ascendet cathedram ad respondendum, tres florenos pro fisco det et septem florenos successu temporis dabit, puta in uno anno vel quando ad pinguiorem fortunam perveniet.

De altera parte convocacionis, de procuratore Universitatis, conclusum est ex votis omnium, preter duos magistros, quod deinceps pecunie Universitatis ex decimis, ex fiscis et promocionibus ac quibuscumque emolimentis provenientes non teneantur nec exponantur per procuratorem et procuratores Universitatis, sed mox, ut collecte fuerint,

[1] t. j. 1 IX.
[2] Promowany na doktora medycyny w Bolonji 13 VIII 1516 r.
[3] Promowany na magistra sztuk wyzw. z pocz. 1501 r.

reponantur iuxta statutum Universitatis antiquum in cistam Universitatis per rectorem et decanos.

Secundo conclusum est ex votis singulorum, duobus aut tribus exceptis, quod illius procurator Universitatis Nicolaus de Coprziwnicza, lector ordinarius iuris, resignaret officium procuratoris, quamprimum fieri poterit et quod Universitas solveret et debita contracta, quando pecuniam habuerit. Item quod lectionem suam ordinariam in iure sufficiencius et diligencius auspicaretur et legeret cum bona revisione et auditorum cumulacione.

Item cellaria sub domibus Universitatis, quod non locarentur nisi honestis personis et quod in eis et quibuscumque domibus Universitatis non locarentur nec servarentur persone suspecte utriusque sexus, lenones, fornicatores, scortatores et scortatus.

Item quod in habitacione egregii domini doctoris Bernardi de Biskupye, professoris theologie, non exurgentur, nec fient versus minus Collegium hostium aut aliqua foramina, sed quod ab illa parte sit totaliter domus clausa maioris Collegii.

De cetero conclusum est unanimiter et ab omnibus approbatum, ut singulis annis vel ad maximum in duobus annis facta racione per procuratorem bonorum Universitatis, eligatur novus procurator, vel idem reeligatur, si fuerit idoneus, aptus et factivus in negociis Universitatis[1].

207. Die sancte Barbare, que fuit quarta mensis decembris, facta convocacione per rectorem, sub hoc tenore verborum: Reverende pater, domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie in tactu XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum, consulendum et diffiniendum de procuratore Universitatis et racione per eum fienda Item de dando mandato ad causam super decimis per dominum Felicem Szirkowski occupatis. Item ad audiendum peticionem magnifici domini palatini Cracoviensis[2] ad prorogandum ulteriorem mansionem domino Ludovico, secretario Reginalis Maiestatis, in domo Collegii canonistarum, sub debito obediencie. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

Qua lecta et introducta, primum audita est postulacio magnifici domini Cristophori, palatini et capitanei Cracoviensis, per organum domini Gorsky, vicecapitanei, proposita. Et Universitas sic convocata ad

---

[1] Dopisane przy tem ręką Marcina z Ilkusza: «Item anno Domini 1523, 17 aprilis, in rectoratu doctoris Martini de Ilkusch posita est haec conclusio ad execucionem et est per Universitatem in convocacione ad hoc facta approbata. In qua convocacione reelectus est doctor Nicolaus Mykosch de Cracovia in procuratorem Universitatis».

[2] Krzysztof Szydłowiecki.

nutriendam et conservandam benivolenciam prefati domini palatini et capitanei Cracoviensis indulsit et concessit habitacionem domini Iacobi Erczessow in Collegio canonistarum domino Ludovico, utriusque iuris doctori, cancellario reginalis maiestatis, usque ad festum Penthecostes anni Christi Domini 1519[1], post quod festum idem Ludovicus promisit predictam habitacionem libere resignare et de ea recedere. In cuius rei testimonium cyrographum manu propria scriptum Universitati tradidit.

Pro altero articulo tractatum est de procuratore Universitatis et racione per eum facienda. Et dominus doctor Nicolaus de Coprziwnicza, procurator Universitatis, presens et assurgens respondit se non debere facere racionem de bonis Universitatis, usque post festa Pasche et datis racionibus noluit exire, sed votis omnium coactus exivit. In absencia ergo ipsius per vota maioris partis et sanioris decisum et conclusum est, quod post octavam Nativitatis Christi et ante festum Purificacionis Marie[2] prefatus dominus doctor Nicolaus debet facere racionem de sua procuracione et de ipsa recedere.

Ad tercium articulum convocacionis procedendo, constitutus est procurator cause contra dominum Felicem Szirkowsky, canonicum Cracoviensem, [videlicet] sindicus Universitatis magister Martinus de Szamothuli coram aliquo notario capituli Cracoviensis et testibus astantibus et subarratus est.

Pro quarto articulo inciderunt due peticiones: prima doctoris Ioannis de Lesznicza, canonici Gneznensis et sancti Floriani in Cleparz, petentis licenciam absentandi ab Universitate decem septimanis. Ex pluralitate autem votorum denegata est ei licencia et conclusum est, quod non discederet, nec daretur ei occasio aliqua vagandi, satis enim absentabat se precedentibus annis.

Secunda requisicio et postulacio fuit magistri Nicolai de Wyeliczka, doctoris Bononiensis, qui in die sancte Elizabeth[3] in convocacione per rectorem, decanos et consiliarios tenta, fuit examinatus, instructus et admissus ad ascendendam cathedram et respondendum pro incorporacione. Quoniam per Universitatem remissus ad facultatem suam, dominus doctor Ieronimus Voserbroth, decanus medicine, noluit ei facere convocacionem medicorum, prout solitum est et super hoc per Andream sapienciam et servitorem Universitatis ad predictum doctorem Ieronimum Voserbroth missum, sic fuisse et esse respondentem, edocti, concesserunt ei ascensum cathedre et responsionem. quam petivit et ad ipsam depositus fuit, ne sinistre retardaretur, ei indulserunt. Petivit itaque prefatus

[1] 12 VI 1519 r.
[2] 2 II.
[3] T. j. 19 XI.

doctor Nicolaus de Vyeliczka consilium et assistenciam Universitatis, ex adverso autem iam dictus dominus doctor Ieronimus et Lucas Noskowsky, medici, multa obiciebant. Obiciebat autem et Universitas eis, quod non essent reconciliati Universitati, nec abiles ad aliquos actus, quoniam suspensi essent ab omnibus emolimentis et actibus per rectorem Universitatis, per reverendum patrem dominum Amicinum, suffraganeum Cracoviensem et per totam Universitatem. Quibus secundum consuetudinem exeuntibus, votatum est et ex pluralitate votorum conclusum, quod cum requisita fuerit facultas medicorum secundum remissionem Universitatis ad eos et noluerunt acceptare et convocacionem facere, quod supplevit et admisit legittime et recte convocacio rectoris, decanorum et consiliariorum, totam Universitatem representancium, ex racionibus sufficienter adductis et probatis et firmum teneatur. Et duobus medicis graciam volentibus, culpa ipsorum silencium imponatur. Acta sunt hec et facta, die, qua supra, anno 1518.

208. Anno Domini millesimo quingentesimo vicesimo primo, die Veneris octava novembris, in rectoratu magistri Stanislai Byel, sacre theologie professoris, canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis, facta convocacione per eundem verbali, per servum communem Universitatis Andream, omnium dominorum de Collegio Iuristarum et senioris burse dicte Longini, super certo tractatu in congregacione tocius Universitatis premisso, de mensa communi in eadem bursa habenda [1], terminando et certis differenciis inter aliquos de collegio eodem ortis sopiendis, in presencia venerabilium dominorum sacre theologie professorum: Nikolai Mykosz de Cracovia et Michaelis de Wratislavia.

---

[1] Formalne ustanowienie wspólnego stołu w bursie jurystów nastąpiło w 1517 r. Wtedy to mianowicie Mikołaj z Koprzywnicy, egzekutor testamentu Jana z Włodzisławia, doktora i profesora praw, oddał na ten cel $8^1/_2$ grzywny czynszu rocznego z 10 grzywien, należących do ufundowanej z legatu tegoż Jana z Włodzisławia altarji pod wezwaniem Jana Jałmużnika, Jana Chrzciciela i Jana Apostoła w kościele Marji Magdaleny (*Cod. dipl.* IV nr 341). Zapis ten miał wejść w życie atoli dopiero po opróżnieniu tej altarji przez obecnego jej posiadacza Michała z Pacanowa, bakałarza prawa. W 1519 r. biskup Konarski powiększył tę fundację przez dodanie z uposażenia altarji św. Jana ante Portam Latinam, stanowiącej beneficjum senjora bursy jurystów, narazie 4 grzywien, a później, po otworzeniu wspólnego stołu, sześciu grzywien (tamże IV nr 345). Ta ostatnia fundacja zniesiona została w 1532 r. przez biskupa Tomickiego (tamże IV nr 358). Później, w drugiej połowie XVI w. przybyła nowa fundacja, mianowicie czynsz roczny 40 *zł* (od sumy 1000 *zł*) z zapisu profesora prawa Marcina Krokiera, zmarłego w 1569 r. (tamże V nr 426 i 439). W 1587 r. za staraniem profesora Marcina Gliciusa z Pilzna opat tyniecki Andrzej Brzechwa ofiarował na ten cel drugą połowę wsi Szydziny — pierwsza połowa stanowiła od XV w. uposażenie osobnej kolegjatury mniejszej. (Z zapisek rękopiśmiennych Marcina Gliciusa na marginesie Efemeryd Leowicjusza i *Album stud.* II 312).

Placuit unanimiter et concorditer omnibus, ut habeatur et procuretur mensa communis in bursa predicta, coemtis tamen ante utensilibus seu suppellectili pro eadem mensa procuranda subserviente pro festo sancti Georgii proxime venturo [1], a quo festo etiam institui et effectualiter inchoari debet hec ipsa mensa communis unaque cum familia communi, more aliarum bursarum, facta composicione ebdomadali, foveri per inhabitantes ac de proventibus eiusdem burse iam in parte perceptis et adhuc in futurum per collectores eorundem iuxta privilegium erectionis et statuta percipiendis.

Et similiter de differenciis subortis pro certo ortulo circa gradum introitus lectorii a parte ecclesie sancte Marie Magdalene et atrio superiori prememorati Collegii, placuit, ut hoc ipsum atrium sit liberum neque interclusum aliquibus parietibus aut seris, sed patens secundum antiquam observacionem, volentibus illud ingredi et precipue in necessitate incendii aut alterius periculi. Ortulus quoque sit communis quantum ad usumfructum doctori Nicolao de Comprovincia, canonico Cracoviensi et doctori Iohanni de Nyeszkowa, custodi Sandecensi, cuius habitacionem contiguatur. Et pro tempore etiam aliis doctoribus Collegio iuristarum incorporatis conceditur liber ingressus et precipue, ubi post labores pro refrigerio aut in casu infirmitatis pro reficiendo animo ingredi vellent. Acta sunt hec in stuba communi Collegii iuristarum, die, mense et anno, quibus supra.

209. Anno Domini millesimo quingentesimo vicesimo secundo, die Martis vicesima maii alias ipso die Bernardini confessoris gloriosi, facta convocacione Universitatis per rectorem eiusdem magistrum Stanislaum Byel, sacre theologie professorem, canonicum ecclesie cathedralis Cracoviensis, sub hac forma verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendum relacionem reverendi patris et domini magistri Mathie de Myechow, medicine doctoris et canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis, in medium per rectorem proponendam ad deliberandumque et ad concludendum super eadem. Ad consulendum eciam de temerario recessu et absencia quorundam ab Universitate et de ordinacione aliorum, sub debito obediencie. Idem prescriptus venerandus pater dominus doctor Mathias de Myechow, canonicus Cracoviensis, personaliter seu in persona propria constitutus, mentem suam aperuit per hanc postulacionem seu peticionem, ut sibi Universitas consentiret in unam missam quolibet quartali anni in et sub mandatis quartalium perpetuo legendam in vita eius pro peccatis et

---

[1] 24 IV.

post mortem pro sacerdote defuncto, ita, quod quatuor missas haberet pro salute anime sue perpetuis temporibus in et sub decursu cuiuslibet anni, subiungens se daturum Universitati centum florenos pro libraria theologorum continuanda et centum et fere triginta pro horologio cum debito apparatu cum imaginibus et cursu seu motu adminus solis et lune et indice horario supra testudinem eiusdem librarie statuendo et quadringentos florenos in auro auri puri et iusti ponderis, alias decem marcas census annui emptas pro eisdem quadringentis aureis apud consulatum seu in pretorio Cracoviensi pro astrologo figendo et stabiliendo in sua collegiatura vel ad vitam, vel adminus per quindecim annos continuos propter experienciam, abilitacionem et usitacionem maiorem in his, que eandem collegiaturam astrologie concernunt, ita, quod cum priori censu seu collegiature post mortem ipsius domini doctoris haberet viginti duas marcas, sub vita vero eiusdem duas duntaxat supra duodecim, quas ante habuit pro sua sustentacione[1]. Qua postulacione seu peticione porrecta et per Universitatem, tunc congregatam, alacriter audita, premissa matura deliberacione, omnium tandem votis consensit et obtulit, se ad omnia et singula postulata facienda, tenenda et implenda. Volens nihilominus adhuc deliberare cum sua paternitate de modo et loco stabiliendi ipsum collegiatum astrologie, an scilicet debeat transferri eadem collegiatura astrologie de minori Collegio ad maius vel relinqui in Collegio minori, cui est ab eius plantacione ascripta[2]. Quod et pro responso dato sue paternitati mox in consessu et congregacione omnium obtulit et realiter et cum effectu reposuit, dedit et donavit per manus magistri Nicolai de Wyeliczka, medicine doctoris et lectoris ordinarii eiusdem, centum florenos in moneta pro continuanda libraria et centum et fere triginta pro horologio statuendo supra testitudinem eiusdem librarie.

Ibidem et in eadem congregacione Universitatis, facta inductione per singulos per rectorem Universitatis de absencia et temerario recessu trium incorporatorum Universitati per certas collegiaturas minoris Collegii, videlicet magistri Iacobi de Skrzethow[3], magistri Bartholomei de Bromyrz[4] et magistri Alberti de Crayna[5], ex votis omnium

---

1 Formalnie przyjęta została przez Uniwersytet ta darowizna 13. X t. r., a zatwierdzona przez biskupa krakowskiego 22 X (*Cod. dipl.* IV nr 348).

2 Ostatecznie urządzono ją jako katedrę ruchomą. Mogła ona znajdować się — zależnie od starszeństwa profesora — bądź w Kolegjum mniejszem, bądź w większem (*Cod. dipl.* IV nr 350).

3 Absentował się od 1519 r.; w 1524 r. opuszcza Uniwersytet. (Wisłocki, *Liber dilig.*).

4 Absentował się od 1519 r. Po roku 1523 znika z Uniwersytetu (*Lib. dil.*).

5 Nieobecny od pół. zim. 1521 r.; w pół. zim. 1522 r. rzuca Uniwersytet

conclusum est, ut procederetur contra eos et ad privacionem eorum eo modo et via, qua processum est contra alios annis superioribus, qui privati sunt collegiaturis, quas ausi fuerant occupare, sub tempore absentie eorum et negligencie laborum Universitatis, representacionis et presentie, ad quam tenebantur, astricti et obligati fuerunt ex privilegiis et statutis eiusdem. Acta sunt hec anno, loco, die, quibus supra.

Constituciones seu conclusiones facte in rectoratu magistri Martini de Ilkusch, sacre theologie professoris, canonici ecclesie sancti Floriani, anno Domini 1522, commutacione hiemali.

210. De edificiis Collegii dominorum canonistarum et burse Hungarorum.

Anno, quo supra, die Martis quarta novembris, convocacione in scedula facta per rectorem, decanorum omnium facultatum et consiliariorum rectoris nec non patrum seniorum, tam theologice, quam canonice facultatis ac Universitatis procuratore, doctore Nicolao de Cracovia [1], custode sancti Floriani, totam Universitatem representancium, ad instanciam omnium doctorum in collegio iuristarum habitancium, quia in prefato Collegio dominorum canonistarum, precipue in illius cellariis, sub doctore videlicet Ioanne Nyeszkovita, sub doctore Martino Belsza de Cracovia et sub habitacione vacua inferiori, ad oculum videntur ruine murorum periculose, quam nisi eis succurratur, casum minantur damnosum cum discrimine imminenti. Ea propter ex unanimi omnium voto et assensu conclusum est, ut posthabitis aliis edificiis non adeo necessariis, ex decimis Universitatis quantocius occurratur talibus imminentibus ruinis in prefatis precipue tribus cellariis et in clipeo erigendo a domo vicina pernecessario. Quibus sic refectis et constructis eedem decime Universitatis convertantur, preterea pro bursa Hungarorum reedificanda precipue in muro ruinoso, quam eciam casum satis periculosum minatur et aliis pernecessariis, ita quod alia edificia in Universitate non necessaria non debent incipi, nisi in illis duabus domibus Universitatis premissa reficiantur et restaurentur. Hec facta sunt in stuba maioris Collegii communi, die et anno, quibus supra.

De conservatoria et de viceconservatore privilegiorum Universitatis.

211. Quia dominus reverendissimus archiepiscopus Gneznensis Iohannes de Laszko, zelo non bono contra Universitatem concepto voluit

---

i żeni się («statim post festa Nativitatis Domini mutavit statum, alias uxorem duxit» (*Liber dilig.*). Później lekarz krakowski.

[1] Mikołaj Mikosz, prof. teologji.

et nitebatur conservatoriam privilegiorum Universitatis destruere [1] et provinciam ab eadem, ut asseruit, purgare. dans eam in magnum preiudicium sue iurisdicionis et aliorum episcoporum, unde et ob eam causam coram regia maiestate procuravit citari rectorem Universitatis, quatinus cum eadem conservatoria compareret etc. Occasione ergo eius et aliorum negociorum arduorum in Universitate anno Domini 1523. feria quarta ante dominicam Iudica [2], facta fuit Universitatis tocius per scedulam convocacio, sub pena prestiti iuramenti. In qua quidem convocacione ad articulos per rectorem propositos inprimis conclusum est, quod ius conservatorie modis omnibus defendatur. Et tenor eius per omnia servetur, sicut ab inicio eo usa fuit Universitas in omnibus causis Universitatem ipsam tangentibus, verum eciam personas in eadem actu existentes, laborantes et studentes, sic, quod prefate persone pro bonis patrimonialibus et aliis suis iniuriis possent uti eadem conservatoria.

Item quia dominus abbas Clare Tumbe modernus [3], Universitatis privilegiorum unus ex tribus conservator, contra consuetudinem dudum in Universitate tentam, noluit dare viceconservatoriam illi, quem Universitas elegit, conclusum est, quod post tot ad eum instancias ex preabundanti adhuc fieret ad eundem dominum abbatem instancia et peticio, ut non pro arbitrio suo, sed pro Universitatis commodo daret viceconservatorem, quem Universitas elegit, quia ius conservatorie Universitas a Sede apostolica expedivit et obtinuit, non pro conventu suo, sed pro Universitate etc. Quod si noluerit, extunc ad alios conservatores, videlicet decanum Wratislaviensem, aut decanum Gneznensem pro

---

[1] Instytucja konserwatorów miała na celu obronę praw i przywilejów Uniwersytetu i jego członków. Pierwiastkowo z ustanowienia Jagiełły w 1400 r. konserwatorem miał być każdorazowy biskup krakowski. Atoli w 1400 r. papież Jan XXIII ustanowił w jego miejsce trzech konserwatorów, w osobach dziekana kapituły wrocławskiej, gnieźnieńskiej, krakowskiej; tego ostatniego niebawem zastąpił opat mogilski (konserwatorzy ustanawiali z pośród profesorów Uniwersytetu swych zastępców, t. zw. wicekonserwatorów). Ponieważ do kompetencji konserwatorów należała także i władza sądownicza w sprawach, które krzywdziły lub ograniczały w przywilejach członków Uniwersytetu, i to nawet nad tymi, którzy należeli do innych diecezyj czy nawet państw, przeto powstawały na tem tle duże nadużycia, dokonywane zwłaszcza przez osoby, które nie miały nic wspólnego z Uniwersytetem czy też ze studjami, lecz które dla pociągnięcia przed sąd konserwatorów swych przeciwników niejednokrotnie zapisywały się do metryki, co w rezultacie doprowadzało nawet do różnych konfliktów międzynarodowych, zwłaszcza z Węgrami. Te to właśnie nadużycia przez ścisłe oznaczenie kompetencji sądowniczej konserwatorów pragnął teraz wyplenić Łaski (Morawski, *Historja Uniw.* II 367—370).

[2] 18 III.

[3] Erazm Mydlárz (Smigmator), magister Uniwersytetu krak. z 1512 r. rządził jako opat klasztorem mogilskim od 1522 do do swej śmierci, zaszłej 6 XII 1546 r.

eadem obtinenda mittatur et ille abbas in illa conservatoria et viceconservatoria posthabeatur et eius iurisdictione Universitas non utatur.

Item in eadem convocacione conclusum est, quod causa, que vertitur inter venerabiles dominos magistros arcium: Iacobum de Ilsza, canonicum sancti Floriani et Martinum de Lyeszensko, collegiatum maioris Collegii, occasione destructionis predii in villa Trundnovycze per prefatum magistrum Iacobum de Ilsza, in domo sancietur per locacionem arbitrorum et nullomodo permittatur, quod hec causa inter personas Universitatis et pro bonis Universitatis mota, per extraneos iudices, vel alibi extra Cracoviam iudicialiter agi, quia persone ille tenentur ad personalem in Universitate residenciam. Quod si nollent requiescere, debent compelli per commissarios, dandos per regiam maiestatem, pro quibus, si necesse fuerit, debet esse accessus ad eandem et cetera.

Item adhuc de iure conservatorie et viceconservatorie utendo, non abutendo.

212. Quia iniquum fuit per diversos utriusque status spirituales et seculares coram regia maiestate querere de abusu iuris conservatorie privilegiorum Universitatis, proinde ex mutua Universitatis et domini archiepiscopi Gneznensis deliberacione, deputati fuerunt certi arbitratores, qui privilegium illud conservatorie interpretari et limitare debent, videlicet domini Ioannes Chogenszky, archidiaconus Cracoviensis, B(enedictus) Myszkowsky, canonicus Gneznensis, cancellarius reverendissimi domini archiepiscopi prefati, Iacobus de Erczyeszow, canonicus Cracoviensis, utriusque iuris doctores, Stanislaus Byel de Nova Civitate, sacre theologie professor, canonicus Cracoviensis. Quibus quatuor rector Universitatis adiunctus est superintendens. Hi ergo quinque ita privilegium conservatorie Universitatis interpretati sunt, quod duntaxat servit actu existentibus in Universitate, sic quod duntaxat eo uti possunt et debent iuxta eciam Universitatis statuta, qui sunt laborantes actu in Universitate vel studentes in eadem presentes; extra autem manentes qui prius promoti sint vel alias Universitati incorporati, eo uti non debent, neque legitime possunt. Ceterum nec illi eo uti debent, qui extra manentes, veniunt ad Universitatem ea intencione et proposito, uti trahant vigore dicte conservatorie eos, cum quibus contenderint, extra manentes etc., nisi constiterit, quod intencione continuandi studium venerint et per aliquantulum tempus circa Universitatem manserint, ante quam uti vellent conservatorie iure illo. Item prefati domini eciam invenerunt, quod nedum pro bonis Universitatis, verum eciam pro privatis et prius manentibus bonis seu personalibus, tales manentes circa Universitatem possent uti illo conservatorio, tali tamen sub condicione,

quod prius tales a dominis temporalibus, sive spiritualibus, sive secularibus, quibus talia subsunt bona, querere debent eis administrari iusticiam cum intercessione per litteras ad eosdem rectoris. Quam si administrare negaverint vel neglexerint, extunc primo iure conservatorie contra suos iniuriantes agere et procedere debent, quavis alicuius contradictione non obstante. Hec conservatorie interpretacio facta per prenominatos deputatos, postea anno eodem feria sexta post Conductum Pasche[1] in plena convocacione tocius Universitatis est promulgata et ibidem per totam Universitatem approbata est et accepta et in librum Conclusionum inscribi mandata[2] et protinus per omnes conservatores et vicesgerentes ac uti conservatorie iure volentes observaretur et manuteneretur.

Conclusio de actibus ordinariis sabbatho per omnes magistros salariatos, eciam in artibus non legentes, visitandis.

213. Quia nonnulli ex magistris salariatis collegiatis, precipue maioribus sacre theologie baccalariis, lectiones in artibus amittentes et in theologia duntaxat legentes, eciam se ab actibus ordinariis artisticis, que sabbatho fiunt, absentare et libertare se ab eisdem contra Universitatis expressa statuta et semper tenta nitebantur[3], asserentes se ad illos non esse obligatos, cum divisione per laborantes in facultate artistica fieri solita non participent et alias raciones pro se ad excusandas excusaciones in predictis adducentes. Cum tamen ex privilegiis Universitatis constat, quod villa Boszczyna[4] data sit Universitati et Universitas domui maioris Collegii illam dedit in vim visitacionis actuum prefatorum per magistros in eadem maiori Collegio manentes, cautumque sit Universitatis statuto antiquo, quod tercia pars eorum, omnes generaliter magistri collegiati, eciam post finitas Sentencias pro honestate illius actus, propter quem omnes alie ordinarie omnium facultatum lectiones silent, eundem visitare teneantur, usque quo mereantur pro accipiendis doctoralibus insigniis licenciari.

Proinde varia frequenti et multiplici desuper in multis convocacionibus per rectorem Universitatis pro hoc (quilibet intererat) factis, prehabita deliberacione, finaliter tandem anno Domini 1523[5], in recto-

---

[1] 18 IV.

[2] Postanowienie to wydrukowane przez Szujskiego z wykropkowaniami i nie zawsze ściśle w objaśnieniach do *Statutów Uniw. krak.* str. 405.

[3] Rozporządzenie to zachowało się w statutach wydziału artystów (Muczkowski XXVII—VIII), wyjęte z starych statutów Uniwersytetu.

[4] O tem beneficjum por. wyżej str. 4 przyp. 3.

[5] Zapewne był to już rok 1524.

ratu prefati doctoris Martini de Ilkusch per decanos omnium facultatum ac consiliarios rectoris necnon patres seniores omnium facultatum et signanter patres alias doctores maioris Collegii, totam Universitatem representantes, ad hoc per convocacionem specialem in scriptis, sub debito obediencie, XVII ianuarii congregatos, ex votis omnium et unanimi consensu, nullo contradicente, conclusum est, non obstantibus illorum magistrorum et aliis quibusvis in contrarium allegacionibus, utpote minus sufficientibus, quod deinceps omnes magistri salariati et sacre theologie baccalarii, sive legant in artibus, sive non (sentenciariis duntaxat exceptis), teneantur et per rectorem Universitatis compellantur ad visitandum illos actus ordinarios diebus sabbativis pro honestate eorundem et incremento facultatis artistice, iuxta statutum Universitatis desuper factum et alias semper tentum. Quod prefati domini inviolabiliter voluerunt in sua forma, ut stat, teneri et observari et in nullo ei derogari; negligentes autem magistros, eos precipue, qui in artibus non legerint, rector Universitatis pro quolibet actu neglecto puniat in grossis duobus.

Deducta est presens conclusio ad effectum per prenominatum rectorem anno, quo supra, commutacione sequenti estivali, in magistris salariatis, maioris Collegii collegiatis, sacre theologie baccalariis, videlicet: Martino de Tharnovyecz, formato, ordinario sacre theologie lectore, Ioanne de Leopoli, Stanislao Byalkowszky, canonicis ecclesie collegiate sancti Floriani et Martino de Lyeszenszko, protunc in sacra theologia duntaxat et non in artibus legentibus. Qui illa commutacione et deinceps semper actus illos ordinarios in eorum vicibus iuxta consuetudinem et ordinacionem eorum per prepositum domus factam visitabant et arguebant, dictam conclusionem in toto et per omnia approbantes et ad effectum deducentes.

Conclusio de prandiis, per doctorandos apparari pro Universitate solitis, ad tempus suspensis.

214. Quoniam ex consideracione etatum, temporum et gravium necessitatum a iure, quod diu equum visum est, impune receditur, proinde animadvertens Universitas multas fore ipsius domus ruinosas, que sumptibus non exiguis pro illarum restauracione reedificacioneque indigeret nec se ad easdem sufficere, volens talibus consulere nec non et promovendis ad apicem doctoralis dignitatis dispendia non modica et gravamina, que fiunt circa apparatum prandiorum pro ipsa Universitate ex consuetudine antiqua circa eorum determinacionem moderari et tollere, post maturam frequencius desuper factam deliberacionem, anno tandem Domini currente, videlicet 1524, in rectoratu venerabilis et egregii viri domini Iacobi de Erczieschow, arcium et iuris pontificii doctoris canonicique Cracoviensis, die Solis XXVIII augusti, convocacione

per prefatum dominum rectorem, sub debito obediencie, omnium facultatum doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, ut assolet, facta, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis etc. In eadem convocacione ex unanimi omnium voto et assensu, nullo contradicente, conclusum est, ut huiusmodi prandia per doctorandos fieri solita ad tempus pro arbitrio eiusdem Universitatis pro gradu et non perpetuo suspendentur[1] et quod loco illius prandii per unumquemque ad doctoratum cuiuscumque facultatis promovendum, prius quam cathedram ascendat, viginti floreni in pecuniis per mediam sexagenam pro Universitate in manus domini rectoris vel procuratoris eiusdem Universitatis ad edificia pernecessaria convertendi darentur realiter et cum effectu. Et ne aliquis in adinvencionibus suis glorietur, quare effectualiter compleat premissa, placuit dicte Universitati, ut quilibet doctorandus in ipsius ad licenciaturam per doctores sue facultatis admissione, stipulata manu sub bona fide promittat, quod neque per se neque per subordinatas personas laborabit aut instabit pro dictorum viginti florenorum in toto vel in parte dimissione seu relaxacione, et si insteterit, rector Universitatis pro tempore existens nequaquam faciat convocacionem Universitatis pro tali relaxacione aut dimissione sibi facienda. Preterea tres florenos talis quilibet promovendus pro fisco Universitatis iuxta statuta eiusdem ultra viginti florenos, quos loco prandii dabit, persolvet. Ne autem viam liberalitatis vel libertatis cuipiam precluderent, placuit, ut qui voluerit prandium circa suam promocionem pro consuetudine apparare, solus unus, non cum adiunctis aliis, alias quilibet per se facere illud poterit et tunc pro fisco tres duntaxat florenos dabit, a viginti vero florenis, sic prandium pro Universitate faciens, liber erit.

Deliberacio dominorum doctorum sacre facultatis theologice super moderacione impensarum, quoad promovendos in eadem Universitate seu ab eadem deputatis ad auscultacionem et ulteriorem deliberacionem conclusionemque offerenda[2].

215. Fiscus cursorum. Primo quantum ad promovendos pro gradu baccalaureatus in sacra theologia, fiant omnia, ut moris est, duntaxat circa solennem principiacionem, visum est patribus posse fieri mo-

---

[1] To czasowe zniesienie uczt, urządzanych przez świeżo promowanych, było następstwem zeszłorocznych postanowień synodu łęczyckiego, krytykujących ostro te «novas et aegre tolerandas consuetudines, promovendorumque ad aliquos gradus insolitas depactationes» (Karnkowski, *Constitutiones synodorum metropolitanae ecclesiae Gnesnensis*, 1579, k. 110b).

[2] Obok dopisek: «Videnda sunt statuta singularum facultatum».

deracionem in prandio, sic ut pro arbitrio promovendorum fieret ut ante, vel loco prandii unusquisque Universitati daret quatuor florenos, fiscus nihilominus consuetus duorum florenorum, sive fecerit prandium, sive non, solvatur Universitati et ita non faciens prandium solvet sex florenos[1].

Responsiones. Item ne gradus promocionis in ea prima et suprema facultate propter exiles impensas vilesceret, placuit patribus, ut studiis et diligenciis se idoneum magis redderet ille, qui nullam consecutus est in aliqua facultate promocionem, bis, priusquam ad principiacionem cursus admitteretur, respondendo, baccalaureus vero semel. De magistris autem antiquam consuetudinem voluerunt tueri debere.

Senten ciariorum. Item de sentenciariis idem visum est eis debere fieri, ut de cursoribus. Omnia enim ut ante facient, solum de prandio apparando circa solennem Sentenciarum incepcionem, data est eis pro arbitrio disiunctiva eadem, ut baccalauriis[2].

Licenciatorum. Item circa promocionem ad licenciaturam fient omnes solemnitates, que fieri solite sunt, preterquam post actum solennem non erit refectio, que antea fiebat in zuccaris et confectionibus. Et in hoc patres moderacionem posse fieri censuerunt.

Doctorum. Item circa promocionem ad doctoratum omnes solennitates sine prandio pro Universitate post aulam debere fieri more solito censuerunt, loco cuius dabit viginti florenos pro Universitate, preterquam in vesperiis refectionem in zuccaris et[a] confectionibus, antea fieri solitam, tollendam fore in moderacionem impensarum et fatigarum ipsis promovendis voluerunt.

Sapientiarum 3 marcas est debitum. Item fiscus pro Universitate, ut ante, ab omnibus solvetur; tres marce a doctorando servis Universitatis dabuntur[3], de quibus scamna pro aula statuent, nec pro eis aliam exigent pecuniam.

Donaria. Item donaria in aula omnibus doctoribus et magistris, nonnisi in cirothecis fient; birreta vero circa admissionem ad licencia-

---

[a] ut *rkps.*

[1] Wedle statutów tego wydziału z 1521 r., przyjęty «ad cursum legendum» miał płacić, «si solus fuerit, tres florenos, alias si habeat socium, tunc solum duos quilibet eorum solvet, Universitati autem pro fisco solvat antequam incipiat sex florenos et bedellis unum florenum» (Szujski, *Stat. teol. fac.* 75).

[2] «Universitati pro fisco sex flor., doctoribus tres et bedello unum flor.» (tamże str. 78).

[3] «Solvenda per novum doctorem: «Pro fisco Universitatis marcas 3. Bedellis ratione subselliorum, quae curare et providere debent, marcas 3. Praeceptori honorarium dari debet valoris marcarum 6. Hospitibus et magistris singulis chirotecis *(sic)* datur» (tamże str. 84).

turam doctoribus sue duntaxat facultatis dabit; et hec quidem bona Veneciana, valoris XVIII gr. adminus.

Responsio pro loco. Item circa responsionem pro loco inter doctores habendo, ita omnibus patribus visum est observari debere et non aliter admitti ad respondendum, nisi quod ante legerit, publice premisso iuramento, facultati prestari solito. Si fuerit extraneus, leget lectionem, et tam diu iuxta patrum deliberacionem. Si autem fuerit domesticus, tenebitur ante responsionem omnes libros Sentenciarum legere ex integro nec admittetur ad responsionem, nisi in loco et ordine suis, sic, ne preiudicaret magistris prioribus in Collegio maiori. Per utrosque tamen, finita lectione, observabuntur solennitates pro patribus fieri solite. Et dabuntur ab unoquoque duo floreni cuilibet doctori, ut moris est, et viginti floreni Universitati. Cum autem per doctores admissus respondere voluerit, talem responsionem de mane incipiat et post prandium continuet, sic, quod doctores ante prandium, baccalaurii vero theologie cum decano facultatis arcium post prandium arguent et post argumentacionem omnium, oracione, ut moris est, premissa, actus concludetur, post quem refectio solita in zuccaris et confectionibus apparabitur, servis Universitatis salario semper salvo, ut ante.

De determinacione promocionis in iure canonico.

216. Et primo de promocione baccalaureatus eiusdem facultatis.

1. Statuimus et ordinamus de consensu unanimi omnium iuris canonici doctorum, quatenus quilibet deinceps in iure canonico ad baccalauriatum promovendus, pro sua determinacione cum honestate tribus vel quatuor magistris aut aliis dignis personis associatus, tercia die ante suam determinacionem invitet et vocet dominum rectorem Universitatis ac omnes iuris pontificii doctores et baccalaurios, tantum ex debito et necessitate, alios vero, quoscumque voluerit, ex suo arbitrio et honestate et eisdem post actum faciat honestam et moderatam collacionem in zuccaro et regalibus in stuba Collegii communi dominorum canonistarum. Si autem promovendus ipse in baccalaurium huiusmodi sumptus evitare voluerit, extunc, si unus est, dabit quatuor florenos, si vero plures, quilibet eorum tres florenos doctoribus sue facultatis in actu presentibus in equam partem dividendos, salvis infirmis et nullomodo ad actum venire potentibus.

2. De responsionibus volencium promoveri ad doctoratus.

Statuimus preterea, quod promovendus in doctorem decretorum faciat captato tempore ante licenciaturam in publica audiencia duas

successive solemnes capitulorum famosorum et disputabilium in corpore iuris canonici contentorum repeticiones questionesque cum conclusionibus et corollariis inde elicitis et formatis baccalariis iuris distribuat et alia faciat, que circa responsionem baccalariandi expressa sunt.

3. De examine doctorandi in iure canonico.

Placuit dominis decretorum doctoribus, quod examinandus pro doctoratu in iure canonico, sive fuerit arcium magister, sive non, in loco et hora sui examinis debeat et teneatur domino vicecancellario et omnibus doctoribus iuris in examine presentibus et arguentibus per unam sexagenam per manus domini decani eiusdem facultatis, demptis promotoribus, qui panno debebunt esse contenti et ab opponendo sunt liberi. Pro cena vero dudum apparari post examen solita debet duntaxat unam sexagenam inter doctores omnes in examine in equam partem dividendam, inclusis eciam promotoribus. Et ibidem finito examine, susceptus dabit et offerret cuilibet doctori presenti sue facultatis birretum bonum Venecianum valoris decem octo grossorum vel decem octo grossos, si birreta huiusmodi habere non possent.

4. De licenciatura in iure pontificio.

Visum est omnibus iuris canonici doctoribus, nemine discrepante, quod licenciatura sit in publico absque omni refectione cum mandato rectoris et solita invitacione doctorum et magistrorum.

5. De promocione doctoratus in eadem facultate.

Omnes domini iuris canonici doctores unanimiter facultatem suam crescere et in promovendis augere cupientes et sumptus diminuere volentes, deliberacione intra se matura et tractatu longo prehabitis, sanxerunt, quatenus doctorandus quilibet in ecclesia circa suam determinacionem in aula det et offerri faciat omnium facultatum doctoribus et magistris eciam omnibus cirothecas honestas, sapiencie vero tribus marcis debebunt esse contenti et scabella exinde in aula disponent, locabunt et ordinabunt. Loco vero prandii Universitati det promovendus viginti florenos pro Universitate convertendos, [1] quorum decem cedant et dentur doctoribus sue facultatis, decem Universitati loco fisci [1].

6. De alibi promotis.

Deliberatio de alibi promotis per dominos deputatos facta, in omnibus suis punctis et clausulis placet et approbetur, absque omni mutacione et correctione.

[1—1] Podkreślone przez Marcina z Ilkusza i dopisane przezeń obok na marginesie: «Hec clausula propter mentem Universitatis ac eciam canonice facultatis doctorum est posita et nunquam tenta et per Universitatem in plena convocacione deleri est iussa, anno Domini 1531, 4 marcii, in rectoratu doctoris Martini de Ilkusch».

Constituciones seu articuli per reverendum patrem dominum Iacobum de Ercsyeschow, decretorum doctorem, protunc rectorem Alme Universitatis nostre Cracoviensis, una et reverendos patres dominum Bernhardum de Cracovia. decanum et Nicolaum de Cracovia, custodem in ecclesia collegiata sancti Floriani et per Collegium doctorum medicine ad hos actus per ipsum dominum rectorem convocatorum, ordinati et approbati et tandem per Almam Universitatem Cracoviensem diligenter discussi et auscultati, anno MDXXV.

Et primo de professoribus facultatis eiusdem.

217. [1]Prudens sane vetustas divinam adiuverit medicine artem, quam ingeniosa posteritas sedulo imitata, diligencius excoluit, ut sanitatem conservaret et amissam recuperaret. Cum igitur sanitas ad bene beateque vivendum sit maxime necessaria, que sine medicine arte non bene custoditur: ex animo cupientes hanc dignissimam artem in hoc Almo Cracoviensi Gymnasio veluti fetum nobilissimum propagare et ad eam iter facilius ac aditum omnibus ostendere, variisque incommodis et gravissime hominum iacture, in quam sepe incurrunt, singulariter obviare volentes, quandoquidem illis torquantur cum sciolorum malis dogmatibus, tum empericorum crudeli inscicia, ex qua quodcumque malum provenire necesse est. Sicque ex unanimi omnium doctorum et magistrorum dicte Universitatis consensu, omnes artis istius cupidi hac laudabili et propter magnum commodum facta constitucione innitantur, qua et impense gravantes moderate et confusa quedam prioris statuti ad meliorem ordinem redacta sunt; quo commodius medicine doctores discipulos suos instituant et doceant atque ipsi discipuli sua lucra, quibus nihil est dulcius, consequantur taliterque instituti postea doctissimorum medicorum, quos scire omnia pene opportet, officio suo per publicam admissionem fungantur.

[2]Itaque in primis statuimus, ut medicine lectores salariati singulis legibilibus diebus diligenter et docte, non qualitercumque legant[3]. Quibus diebus in Collegio et pro lectione ordinaria infrascripti et non alii

---

[1] Postanowienie to powtórzone później zostało bez zmian w statutach tego wydziału, zebranych w 1536 r. przez rektora Marcina z Olkusza, w rozdziale: «De professoribus facultatis medicine» (Majer, *Kilka wiadomości z dziejów wydziału lekarskiego w Uniwersytecie krak.*, 1839, str. 2–3).

[2] Postanowienie to weszło również z pewnemi zmianami do statutów, zebranych przez M. Biema, do IV rozdziału: «De lectoribus et lectionibus ordinariis (tamże str. 4–5).

[3] W statutach z 1536 r. dodano jeszcze: «Et pro qualibet negligentia, in tribus grossis irremissibiliter iuxta antiqua statuta puniri debent per rectorem» (tamże str. 4).

medicine authores probatissimi interpretentur, qui et in Bononiensi Studio atque in aliis celeberrimis Universitatibus cum magna dignitate leguntur et cum magno auditorum commodo. Compertum enim habemus dominos doctores lectores salariatos, suos auditores ad levioris fatige lectiones invitare illisque persuadere, ut illud sequantur discipuli, quod minus in legendo gravet preceptores contra optimam recte instituendi disciplinam ac dignitatem legentis et contra Universitatis decus et gloriam. Huic obviare volentes, talem in legendis lectionibus medicine ordinem ponimus.

Ut libri in theorica isti legantur:

Prima Fen primi Canonis principis Avicenne.

Thegni Claudii Gallieni libri tres

et Aphorismi Hippocratis.

Libri in practica:

Quarta Fen primi [Canonis] Avicenne.

Prima Phen quarti [Canonis], que est de febribus

et Nonus [tractatus] Rasis ad Almansorem.

Ordo vero talis servabitur perpetuo in dictis legendis authoribus, ut unus lector theoricam et alter medicine practicam legat. Sic namque auditores medicine utrumque habitum facile consequentur, posteaquam ordo iste servabitur. Et duabus commutacionibus[1] una lectio legatur, [2]ad instar aliarum Universitatum. Item uterque lectorum qualibet commutacione celebrabit per se duos actus adminus pro exercitacione scholarium, ad quos vocabuntur doctores medicine, adminus decanus facultatis eiusdem[2]. Neque supranominati lectores ordinarii prohibentur ab interpretacione aliorum medicine authorum, quum omnes utilissimi sint. Sed id tunc fiat, quando supranominate sex lectiones seu alique illarum legi non debent, habituri a Deo mercedem copiosam.

De auditoribus medicine et baccalaureis.

Verum huiusce artis reparacio, quemadmodum nunc sit necessaria et opportuna, dictu est difficile: omnes passim volunt mederi, quum medici non sint, ignorantes illud divi Io(annis) Mesue dictum, inquientis: «Per omnia, o tu, corporum curam gerens, auxiliari ne differas, quia semel pereunti nulla deinde suffragia prosunt. Totus igitur Dei timor preveniat et principiet opera tua et facilitabit ea; tamen considera, ne te amor aut odium circumveniat, ut declines a recto: est enim excelsus gloriosus, qui iudicat, sunt et celi, qui arguunt, elementa, que seviunt,

[1] «Et duabus vel ad maximum tribus commutacionibus» powiedziano w statutach z 1536 r. (str. 5).

[2]—[2] Brak w statutach z 1536 r.

et si non aliud superest in posterum cruciatus Gehenne etc.». Magnam ergo prestari sanctimoniam ab omnibus optat Hippocrates, quam ipse sacramento verbis solennibus concepto a professoribus exigit: Legant auditores medicine iusiurandum illius, sicque a medicacione facile abstinebunt, antequam eiusdem artis lauream consequantur[1].

Prima constitucio seu articulus de promovendis ad gradum baccalaureatus in facultate medicine, imprimis, quod nullus admittatur ad huiusmodi promocionem, nisi sit actu magister arcium liberalium promotus[2].

[3]Item magister promoveri cupiens ad gradum baccalaureatus in hac facultate, petat se inscribi in regestrum inter scholares medicine apud decanum facultatis eiusdem.

Item prefatus magister per duos integros annos sine intermissione aliqua continue audiat lectiones essenciales lectorum ordinariorum.

Item bis sustentet conclusiones seu respondeat in medicina doctoribus et magistris prefate facultatis.

Item quod non negligat audire per hoc biennium baccalauriorum medicine lectiones, quas diebus canicularibus ac XL-bus baccalaurei in medicina legent[3].

[1]Item expleto biennio, prefatus magister et scholaris in medicina petat decanum facultatis predicte, quatenus convocet doctores medicine et ab ipsis petet se admitti ad examen pro gradu baccalaureatus in medicina.

Item expleto examine, reponat quatuor florenos in moneta doctoribus medicine pro laboribus ipsorum tantum presentibus, inter eos distribuendos et doctor egrotus equaliter ex eisdem participabit, eciam si ad examen venire non posset.

[1] Powtórzone bez zmian w statutach z 1536 r., str. 7—8, w rozdziale: «De medicis et auditoribus medicine».

[2] Przepis ten uległ 15 I 1536 r. zmianie o tyle, że dozwolono «etiam non existente magistro vel baccalaureo artium dispensare ad gradum baccalaureatus et doctoratus in medicina: is tamen, cum quo dispensatur, tenebitur et astrictus erit post huiusmodi dispensationem actibus iuxta statuta in eadem facultate completis, unum actum cum conclusione more aliorum ultra magistros promovendos publice sustentare». — Dodano też przytem wówczas następujące zastrzeżenie na korzyść niepromowanych studentów: «Si autem studens priores fecerit diligentias, quam magister aut baccalaureus artium et simul concurrant ad promotionem, extunc non obstantibus prioribus, diligens simpliciter studens... magister aut baccalaureus haberit primum locum» (Majer str. 8—9).

[3]—[3] Powtórzone dosłownie w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De qualificatione promovendorum ad gradum baccalaureatus in facultate medica» (str. 8—9), z tem, że przy słowie «Item magister» dodano «vel scholaris».

Item prefatus promovendus unum florenum pro fisco Universitatis, servis vero seu bedellis Universitatis dabit grossos duodecim[1].

De licenciandis et doctorandis in eadem facultate.

Imprimis baccalaureus medicine cupiens promoveri in doctorem eiusdem facultatis, tenebitur complere biennium, hoc est duas lectiones in medicina, unam pro tempore quadragesimali, aliam vero pro tempore caniculari, nisi fuerit secum propter legitimas causas per doctores eiusdem facultatis dispensatum.

Item predictus baccalaureus per illud biennium incepta studia et lectiones sub lectoribus ordinariis medicine diligentissime continuabit.

Item quatuor conclusiones phisicas publice sustentabit et ad eas respondebit doctoribus et magistris et scholaribus medicine[2].

Item consumato studio biennali et responsionibus quatuor prefatus baccalaureus cum suo promotore doctore accedet ad dominum vicecancellarium Universitatis petetque sibi ab eo aperiri examen pro doctoratu. Et post examen, si hic fuerit repertus idoneus, supplicabit sibi licenciam ab eodem dari ad promovendum in doctorem[3].

Item dictus baccalaureus post admissionem suam ad licenciam do-

---

1—1 Powtórzone dosłownie w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De promotione baccalaureandi» (str. 9—10), z tem, że na początku ustępu, w słowach: «Item... prefatus magister et scholaris in medicina», zamiast «et» dano «vel».

2 Powtórzone z drobnemi zmianami stylistycznemi w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De qualificatione licentiandi et doctorandi in medica facultate» (str. 10 i 11). Na końcu tego rozdziału dodano w statutach z 1536 r. następującą klauzulę:

«Item si baccalaureus medicine, non existens magister artium liberalium, voluerit promoveri in doctorem, tenetur ultra quatuor conclusiones quintam sustentare et respondere doctoribus ac scholaribus medicine.

Preterea si cum tali baccalaureo, non existente magistro, alius baccalaureus medicine et magister artium concurrat, habebit magister primum locum, dummodo talis concurrentia fiat ante examen doctoratus«.

3 Powtórzone w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De admissione ad licenciaturam» (str. 11), który powiększony został o następujący ustęp: «Baccalaureus... promoveri ad altiora cupiens, petet sibi convocationem fieri doctorum per decanum facultatis eiusdem; quam decanus .... facere tenebitur die non legibili. In qua convocatione petet se a doctoribus admitti ad examen pro doctoratu, et si plenarie constiterit de vita laudabili et honesta sic promoveri volentis morumque ipsius probitate, accesserit quoque lectorum ordinariorum testimonium et diligenti lectionum auditione, in sua exaudietur petitione. Et post susceptionem assignabuntur ei duo puncta unum in Aphorysmis Hypocratis et aliud in aliqua lectione ordinaria per lectorem ordinarium tunc temporis legibili. Et in continenti designabunt ei in estate XVIII, in hieme horam XX, qua ad examen sit veniendum».

ctorandi reponet per duos florenos in moneta pro domino vicecancellario et pro quolibet examinatorum dominorum doctorum medicine[1].

Item predictus baccalaureus faciet refectionem pro eisdem vicecancellario et examinatoribus, pro qua ordinabit unam libram confectionum et vini malmatici optimi unam ollam[2].

. Item ad licenciaturam sublimabitur per suum promotorem cum solennitate consueta fieri in aliis facultatibus, in aula Universitatis, mandato facto per rectorem Universitatis, ut moris est, et invitacione doctorum magistrorum etc.[3]

Item cum voluerit facere determinacionem pro gradu doctoratus, debet similiter facere supplicacionem ad dominum rectorem Universitatis, quatenus faceret mandatum pro die promocionis sue. Qua quidem die in eadem aula, premissa solenni disputacione questionis in medicina et commendacione facultatis medice, tandem promovebitur in doctorem medicine[4].

Item doctorandus pro fisco solvat Universitati florenos tres, bedellis vero seu sapienciis unam marcam dabit[5], cirothecas eciam more aliarum facultatum distribuat.

Ad determinacionis actum pro gradu doctoratus invitabit doctorandus per se omnes doctores omnium facultatum collegiatos tam maioris, quam minoris Collegii artistarum, magistros vero alios omnes per servos Universitatis[6].

[1] Powtórzone w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De salario doctorum et refectione» (str. 12/3), z tym dodatkiem, że ma zapłacić «etiam infirmo vel seni legitime impedito... quod non intersit examini».

[2] W statutach z 1536 r. mowa tylko, że kandydat ma zrobić «refectionem... honestam in confectionibus et vino» (str. 13).

[3] Powtórzone w statutach z 1536 r., w rozdziale: «De licentiatura solenniter doctorando danda».

[4] W statutach z 1536 r. wyszczególniono dokładniej sam akt tej uroczystej dysputy, w rozdziale: «Forma et modus in conventu pro doctorando servandus» (str. 13/4): ...«promotor diviso actu suo movebit et disputabit solenniter questionem in medicina, argumentis pro et contra adductis, quam promovendus determinabit. Contra quam determinationem promotor aut aliquis ex baccalaureis medicine opponet et argumentabitur. Qua absoluta, oratio medicine commendaticia et adhortatio laude digna per promotorem habebitur... Adhortatione per promotorem peracta, vocabitur ad cathedram doctorandus et ibidem doctoralia insignia simul et laurea eidem conferentur. Tandem bedellus Universitatis iuramentum senis Hypocratis doctori novello insinuabit, quod in punctis omnibus servare iurabit ac promittet».

[5] Por. w statutach z 1536 r. rozdział: «De fisco Universitatis et bedellis solvendis» (str. 15).

[6] Por. w statutach z 1536 r. rozdział: «Forma et modus in conventu pro doctorando servandus» (str. 13).

Item post accepta insignia faciet refectionem pro tota Universitate[a] in regalibus, qualem facere consueverunt hi, qui pro loco respondent[1].

Conclusum est unanimiter, ut praxis medicine inhibeatur omnibus scholaribus, medicine baccalariis ac doctoribus non incorporatis secundum disposicionem statuti antiqui, quoniam ars medicine periculosa est, et non nisi ab expertis exercenda atque tractanda.

Scholares tamen ac baccalaurei medicine, ob exercitium practice adipiscendum, cum suis doctoribus egrotos visitare ac per suos doctores missi medicinam et consilia administrare poterunt.

Licenciati vero tum ob causam supra proxime tactam, tum ut suppetias nummarias facilius pro doctorali stemmate consequendo conquirant, valeant per se egrotis consilia et medicinas prestare usque ad semestre, vel ad maximum per integrum annum a die sue licenciature suscepte computandum[2].

Constitucio de doctoribus alibi promotis et pro loco respondere ac Universitati incorporari volentibus habetur in statutis descripta, quam tale signum ostendit[3]: W.

Constituciones sive conclusiones in rectoratu magnifici ac egregii domini Luce de Noskow, doctoris arcium et medicine ordinariique lectoris in eadem, phisici regii, consulis[b] ac rectoris[c] Studii Generalis Cracoviensis protunc existentis[d], commutacione hiemali facte anno Domini 1526.

Conclusio de moderacione et interpretacione clausule de actibus et disputacionibus lectorum medicine.

218. Die nona mensis marcii alias die Veneris proxima ante dominicam Letare venerabilis et egregius vir dominus Petrus de Obornyky, arcium et medicine doctor et protunc rector Universitatis Studii Cracoviensis, instantibus dominis doctoribus facultatis phisice et presertim in eadem lectoribus, convocaverat totam Universitatem Studii eiusdem pro quadam clausula nova actus et disputaciones lectorum medicine concernente, auscultanda ac exequ(u)cioni demandanda. Quam quidem

[a] tota Universitate tota *rkps.* [b] consule *rkps.* [c] rectore *rkps.*
[d] existente *rkps.*

[1] Por. w statucie z 1536 r. rozdział: «Quid offerre debet promotori doctorandus» (str. 14).

[2] Postanowienia te w sprawie praktyki lekarskiej weszły bez zmian do statutów z 1536 r., do rozdziału: «Quibus praxis in medicina admitti non debeat vel debeat et quomodo».

[3] Por. w statutach z 1536 r. ustęp: «De alibi promotis nostre Universitati ac medicine facultati incorporari volentibus» (str. 16).

clausulam reverendus pater dominus Iacobus de Erczyeszow, decretorum doctor, canonicus Cracoviensis, tunc rectorem agens, in librum Conclusionum Universitatis in moderaciônibus facultatis medice inseruit in hac verborum forma: «Item uterque lectorum qualibet commutacione celebret per se duos actus adminus, pro exercitacione scolarium, ad quos vocabuntur doctores medicine, adminus decanus facultatis eiusdem».

Itaque anno, mense et die, quo supra, Alma Universitas Studii Cracoviensis ad hanc causam discuciendam per predictum dominum doctorem Petrum, protunc Universitatis rectorem, convocata, planeque ac aperte advertens et cognoscens ipsos medicine ordinarios lectores contra iura, privilegia et consuetudines ipsorum, immo et contra constituciones aliarum facultatum per hanc particulam, preter scienciam et consensum eorum insertam, de novo in laboribus esse oneratos, prefata—inquam—Universitas nolens aliquid statuere contra formas et tenores fundacionum antiquitus constitutas ac magis gravare gravatos et unanimibus votis ac suffragiis suis decrevit hanc novam clausulam super actibus medicorum multum onerosam sane esse interpretandam et adinstar aliarum facultatum iure moderandam, sub hoc videlicet modo, quod ordinarii medicine lectores obligantur ad celebrandos actus et disputaciones publicas in eorum facultate cum scolaribus eis limitatis et addictis, tociens, quociens opus fuerit pro utraque eorum promocione, scilicet ad gradus baccalariatus et doctoratus, prout etiam moris est, celebrare actus in aliis facultatibus, scilicet sacre theologie et sacrorum canonum etc.

Pro scolaribus autem aliis dominis doctoribus phisicis, preter ordinarios lectores, limitatis, memorati domini medicine ordinarii lectores non tenentur aliquos celebrare actus ex obligacione necessitatis, sed si voluerint, sponte possunt facere amici officium ex charitate fraternitatis iuxta doctrinam apostolicam: «Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Cristi».

Item preterea ordinarii medicine lectores tenebuntur interesse aliorum dominorum medicine doctorum publicis disputacionibus, quas in eorum horis et lectorio facturi sunt loco lectionum ipsorum, ad quod quidem officium, non obstantibus legitimis impedimentis, se uterque doctorum ultro citroque submiserunt.

Auscultata et approbata est presens moderacio et interpretacio per Universitatem in convocacione, in stuba communi maioris Collegii ad hoc facta, anno Domini 1526, quarta die mensis decembris, in rectoratu magnifici domini Luce Noskowsky, arcium et medicine doctoris[a], etc. et in librum constitucionum seu Conclusionum Universitatis inscribi

[a] doctorem *rkps.*

mandata ex unanimi voto et assensu omnium dominorum doctorum et magistrorum in illa convocacione presencium.

219. In qua etiam convocacione ex omnium votis conclusum est, quod primis sive duobus aut tribus simul in facultate medicine ad gradum doctoratus promovendis, fiat gracia in toto, sic videlicet, quod preter bedellos, quos solvere tenebuntur, tales liberi erunt a fisco Universitatis solvendo a donariis in cirothecis et a refectione in regalibus etc. Acta sunt hec anno, die et loco, quibus supra

Prima promotio in hac celebri Academia trium egregiorum doctorum in sacra medicina facta anno 1527.

220. Sub rectoratu magnifici ac egregii domini Luce de Noskow, arcium et medicine doctoris lectorisque ordinarii eiusdem, phisici regii, consulis et rectoris protunc Gymnasii huius florentissimi Cracoviensis, de anno Salvatoris 1527, die ultima mensis februarii, que aderat dies Iovis, tres doctores egregii in sacratissima medicina per eundem nominatum dominum rectorem Lucam et tunc eciam decanatus officium in eadem medicina agentem, gracia benigna de celis altissimi Dei suffragante et ipsius promotoris specialis sagacitatis diligencia ac sedulitate, promoti et laurea doctorali aderant coronati primi et novi in hoc Gymnasio celeberrimo, cuius ab exordio et prima eiusdem fundacione nunquam ante eos aliqui alii hac promocione condecorati fuerant, hi viri doctores ac arcium liberalium magistri: Adam de Breszyny, Nicolaus Szokolniczky et Simon de Szamothuly.

Modus autem promocionis eorundem, ut posteritati non manifestus sit, tali modo habuit progressum suum. Assecuta licencia in medicinis per eosdem, ut in constitucione superius modico ante de medicis lacius ostensum est[1], et premissa invitacione solenni, ut consuetum est, in talibus omnium doctorum ac magistrorum in Collegiis et extra consulum et aliorum pro dignitate Universitatis cuiuscumque eminencie affuerint et mandato domini rectoris ad hec precedente, ordinata eciam aula superioris lectorii[2] decenter pro hora quindecima illius diei, fuit questio tandem sive dubium medicinale, in tres articulos distinctum, aderat motum cum probacionibus etc. Facta decisione dubii per eosdem, promotor dictus eorundem racionibus aliquod contra posicionem uniuscuiusque speculativis ac practicis argumentatus est. Absolutis his, oracio per promotorem habita est in commendacionem philosophie et medicine satis elegans et admonicio laude digna in vim institucionis promovendorum

---

[1] Por. zap. poprzednią.
[2] W Kolegjum Maius.

fuit inducta. Ea consumata, advocati sunt in cathedram pro capescendis insigniis doctoralis lauree, cuius conferendi tenor hic est.

Auctoritate itaque excelsi ac benedicti Dei et privilegiorum vigore, nostre huic Academie ab apostolica Sede ad talia peragenda concessorum et a reverendissimo domino domino Petro de Thomycze, Dei gratia pontifice Cracoviensi, Regni Polonie vicecancellario et nostri Gymnasii cancellario clementissimo, mihi in hac parte concessa, abiles, sufficientes et idoneos et iure approbatos ad habendum, tractandum et exercendum officium honorem et dignitatem doctoratus in medicina et hac promocione dignissimos pronuncio, declaro, constituo et facio doctores in sacratissima medicina in hoc florentissimo Studio eadem promocione primos, dans atque tradens vobis et unicuique vestrum licenciam plenissimam ac liberam et omnimodam facultatem, auctoritatem et potestatem de cetero et in futurum in dicta facultate medicine legendi, glossandi, docendi, interpretandi, advocandi, consulendi ac magistralem cathedram ascendendi ceterosque actus omnes et singulos doctoreos publice et privatim exercendi Cracovie et ubique locorum, tenore presencium et ut iam possessionem huiusmodi doctoratus ab omnibus in posterum noscamini adeptos esse, traduntur vobis sub hac forma insignia, primo librum, secundo biretum sive deadema cum stola, anulum aureum et postremo osculum benedictionis magistralis etc.

Sapiencia sive bedellus tabula recitata, iuramentum senis nostri Ipocratis eisdem insinuavit, ut iurent in punctis ipsius, cuius tenor hic sequitur.

Iuramentum Ipocratis.

Egregii domini doctores noviter promoti, Dominaciones Vestre Egregie compromittent, quantum ingenium verum valebit, hec omnia observaturos, que hoc iuriiurando atque his tabulis continentur.

Primum. Tributurum me preceptori meo, a quo hanc artem edoctus sum, non minus, quam parenti, a quo sum genitus, omnes res meas, quas illi necessarias esse intelligam, pro viribus meis.

Secundum. Hanc artem sine mercede et sine pactionibus edocturum, precepta omnia libenter et fideliter traditurum meis discipulis, qui se legibus medicine astrinxerint.

Tercium. Quod in curandis egrotis pro viribus, pro ingenio meo necessariis rebus usurum, nemini egritudinem dilaturum, nil per iniuriam facturum.

Quartum. Venenum nemini propinaturum, neque id cuiquam consulturum, neque pregnanti mulieri ad interficiendum conceptum fetum porrecturum, vitam meam atque artem meam puram atque integram observaturum.

Quintum. Laboranti lapillo haud quenquam excissurum, sed expertis huius artis hoc negocium permissurum.

Sextum. Quancumque domum ingressus fuero, duntaxat liberandis egrotis operam daturum, omnem iniuriam, omnem corruptelam, omne genus turpitudinis, res etiam venereas sponte mea evitaturum sive muliebria corpora curavero sive virilia, sive hominis liberi sive servi. Que inter curandum vel videro aut audiero, vel etiam extra curam in vita hominum cognovero, que reticenda esse intelligam, nemini aperturum, sed intemeratam taciturnitatem servaturum. Nec eundem gradum in nulla alia Universitate repetituri et bonum huius florentissime Universitatis. ad quemcumque statum deveneritis, promove(re) curabitis.

Ultimum est: Presens igitur iuramentum sive iusiurandum integrum atque incorruptum servanti mihi, tam in vita, quam in arte mea prospera feliciaque succedant et gloria in eternum parata sit, transgredienti vero atque periuro contraria omnia eveniant. Domini doctores noviter promoti unusquisque vestrum alta voce pronunciet super hiis articulis iuro et compromitto et tantum fuit de secundo.

Finito iuramento, muneribus promotori oblatis, grates celebres dominus egregius doctor Nikolaus de Szokolnyky noviter promotus, unus de eis, peregit et tandem omnibus in aula superioris lectorii consumatis condescenderunt cum omni corona tocius Gymnasii in ecclesiam parochialem Sancte Anne, hymno pro decanendo Deo in excelsis pergrato *Te Deum laudamus* cum omni solennitatis decore et ibidem Deo benedicto et intemeratissime Virgini Marie graciis devote effusis, reducti sunt cum honore condigno in eorum habitaciones, quum refectiones et cirothece aberant eisdem, utpote primis promotis in Collegio facultatis medicine ab Universitate indulte et condonate gratiose et cum fisco; post *Te Deum laudamus* etenim in refectionem debuissemus condescendere, ut de statuto est, et cirothece distribui in aula, advocatis eisdem in cathedram, deberent, nisi gracia preocupati etc. Pro cuius consumacione iterum sit Deus benedictus per secula et gloriosus. Amen.

Anno, quo supra, die Iovis septima mensis marcii, facta convocacione per memoratum dominum rectorem Lucam promotorem eorundem etc., omnium dominorum decanorum, consiliariorum et reverendorum patrum ac egregiorum dominorum doctorum sacre pagine professorum maioris domus dominorum artistarum Collegii et aliorum etc., admissa est, immo demandata constitucio hec inscribi in hunc librum Constitucionum huius promocionis satis venerande et digne recordacionis ac prime doctorum in hoc Collegio sacratissime medicine ab exordio huius Studii florentissimi nunquam ante ea habite, pro ipsius celebris facti,

promocionis et promotoris eorundem eviterna memoria, pro qua iterum in excelsis assit gloriosus Deus.

Constitucio per decretum diffinitive sententie facta sub rectoratu magnifici ac egregii domini Luce de Noszkow, arcium et medicine doctoris ordinariique lectoris eiusdem, phisici regii, consulis et rectoris Universitatis florentissime Cracoviensis, de anno Salvatoris 1527, die mensis marcii XVI, que fuit Sabbati.

221. Facta convocacione bina, prima fuit consiliariorum domini rectoris, decanorum omnium facultatum et reverendorum patrum ac egregiorum dominorum doctorum sacre pagine professorum Collegii maioris dominorum artistarum de differenciis sive quibusdam dissensionibus dominorum doctorum Domus canonistarum, a multis annis inter eosdem tentis et exortis et est tenor eius: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima in stuba communi Collegii maioris dominorum artistarum ad discuciendas negociorum causas domus dominorum canonistarum, que in convocacionem diei fuerunt delate hodierne et ibidem de eisdem diiudicantes ultimate diffiniendum et concludendum, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus etc., ex parte rectoris Universitatis.

Secunda vero convocacio fuit habita dominorum doctorum iurispontificii Collegii dominorum canonistarum, inter quos fuerunt hec differencie ac dissensiones iamdudum concepte pro hora XXI eiusdem diei et fuit data sub hiis verbis: Venerabilis ac egregie domine doctor. Sitis hodie hora XXI in stuba communi Collegii maioris dominorum artistarum ad audiendam deliberacionem decreti rectoris, patrum et aliorum etc., in negociis ventilatis iamdudum hinc et inde inter eosdem et ultimate de eisdem concludendum, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur egregiis dominis doctoribus, specialiter his: Nicolao de Comprovincia, canonico ecclesie cathedralis Cracoviensis, Martino Belszye de Cracovia, Stanislao de Casimiria, ordinario et Gregorio de Szamothuly, penitenciario, collegiatis Domus dominorum canonistarum, ex parte rectoris.

His itaque differenciis abunde revisis et bene trutinatis ac discussis, ex omnium parte eorundem in prenominata convocacione et de verbis iniuriosis et permolestis inter eosdem compositis et facta eorum ex inductione mutua, fraterna ac amicabili reconciliacione, talem et sub his verbis protulimus sentenciam diffinitivam, que sequitur.

Cristi nomine invocato, pro tribunali convocacionis, ad talia specialiter facte, sedentes, solum Deum pre oculis habentes, idem rector, qui

supra, talem inter dominos doctores decretorum nominatos iam in secunda convocacione virum Nicolaum de Comprovincia, canonicum cathedralis ecclesie Cracoviensis, Martinum Belszye de Cracovia, Stanislaum Szrola, ordinarium, et Gregorium de Szamothuli, collegiatos Collegii dominorum canonistarum, ob quasdam inter eos differencias ac dissensiones domesticas et personales, quarum tenor inferius mox enarrabitur, de dominorum decanorum, consiliariorum ac patrum unanimi voto, consilio et assensu ferimus sentenciam diffinitivam, in hunc modum, qui sequitur:

Inprimis, ut se invicem peramplius non debent aggredi verbis iniuriosis ac permolestis unus alterum irritans ac excitans in bilem, sed mutuo honore se prevenientes adament ac venerentur iuxta apostoli doctrinam.

Item de ortulo et atrio domus dominorum canonistarum constitucionem confectam sub rectoratu egregii ac reverendi patris domini doctoris Stanislai de Nova Civitate[1], sacre theologie professoris et canonici ecclesie Cathedralis Cracoviensis etc., de his ad integrum tenendam in hoc libro Constitucionum superius consignatam cum inscripcione in margine de ortulo et atrio domus dominorum canonistarum confirmamus, et ut in suo robore observetur. Ortulus enim communis sit et atrium liberum, non occupatum aliquibus edificiis vel lignis, ut ibidem lacius.

Item canes, cellarium domus commune et claves librarie, volumus ut et in his statuta domus observentur. Canes teneantur sub nocte clausi habitacionis servantis eosdem, ne inquietent doctores somno occupatos latratu et irritacione et eodem modo ne lectoribus sint permolesti, eorundem lectiones prerumpentes de die et ideo habeatur de eis bona custodia. Cellarium sub manibus prepositi domus maneat pro tempore existentis, clavis vero librarie circa ordinarium et decanum facultatis.

Item clausura domus protunc libera sit, ne fiat per truncellum, ob quorundam molestiam doctorum Collegium illud incolencium et ob alia pericula, que possint ex tali emergere, utpote ignis etc. Verum legalitati eorundem et fidei, de quibus integerrime sumus confidencie, commendavimus eandem, ut de condecenti clausione domus Collegii eiusdem providerent.

Item lectio ordinaria ad campane pulsum sancte Marie[2] in mane, secundum statuta et consuetudines diu observatas, legatur et dominus doctor Martinus Belszye et ipsius tandem sequaces in Luborzycza ple-

[1] Stanisława Biela, por. wyżej zap. nr 208.
[2] W kościele Panny Marji w rynku.

bani incipiat legere lectionem peractis prandiis ad pulsum campane sancte Marie in circulo Cracoviensi pro vesperis et quod nullus dominorum doctorum, excepto domino decano facultatis eiusdem, debeat revidere reprehendens defectus lectorum in lectionibus legendis Collegii dominorum canonistarum, quum exinde non modice odiorum suboriantur scintille.

Item racio, ut fiat per dominum doctorem Nicolaum[1] canonicum, que diu iam perfici debuit sine omni dilacione protractionis, advocatis interesse eiusdem habentibus doctoribus et consuetis.

Sub pena decem marcarum currentis monete ut hec ad plenum observentur irremissibiliter fisco Universitatis solvenda tociens, quociens aliquis eorum huic nostre contravenerit sententie per nos late et quilibet dominus rector pro tempore existens obligatur et astringitur ad exigendam hanc penam decreti huiusmodi decem marcarum Universitati, etiam sub pena dupli et tripli eisdem multiplicata, prima non absoluta et ad ultimum cum imploracione auxilii spiritualis a domino cancellario vel aliorum iudicum Universitatis et procedendum adversus tales etiam, ut et de vigore habetur, nostrorum statutorum Universitatis rebelles et inobedientes etc. Actum die, anno, loco, ut supra.

In rectoratu quarto magistri Martini de Ilkusch, sacre theologie professoris, ad sanctum Nicolaum extra muros Cracovie protunc plebani, anno Domini 1527.

Constituciones seu conclusiones de area pro construenda domo mansionariis circa ecclesiam sancti Nicolai de novo fundandis et erigendis.

222. Quia honesta religiosaque virgo Sophia, magnifici olim domini Ioannis Amor de Tarnov, castellani Cracoviensis filia, de bonis suis paternis et maternis pro laude et honore Dei sueque genitricis semper Virginis Marie proposuit mansionariam circa ecclesiam parrochialem sancti Nicolai extra muros Cracovie (que est de iure patronatus Universitatis) fundare et erigere, puta ad postulacionem eiusdem virginis pro obtinenda area pro domo mansionariis ibidem circa ecclesiam prefatam erigenda et de muro construenda, facta fuit per rectorem Universitatis prefatum convocacio, sub debito obediencie omnium decanorum ac consiliariorum rectoris necnon patrum seniorum totam Universitatem representancium, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XIX in stuba communi magistrorum maioris Collegii artistarum ad audiendum aliqua referri de

[1] Mikołaj z Koprzywnicy, były *‹procurator›* czyli zarządca majątku Uniwersyteckiego, por. wyżej zap. nr 206 i 7.

mansionaria in ecclesia parrochiali sancti Nicolai fundanda et de consensu prestando super parte aree plebanalis pro domo mansionariis construenda et ad terminandum negocium priori convocacione propositum de censu burse pauperum per magistrum Martinum de Lyeszensko de villa Trundnovycze solvi denegato et de burse canonistarum magnis defectibus occurendis[a] et super his omnibus tractandum, consulendum et concludendum, sub debito obediencie. Detur omnium facultatum decanis et consiliariis rectoris nec non reverendis patribus senioribus, videlicet: Stanislao Byel de Nova Civitate, canonico Cracoviensi, Bernardo de Cracovia, decano ecclesie sancti Floriani, sacre theologie professoribus, Iacobo de Erczyeszov, canonico et officiali Cracoviensi generali et Martino Belsze de Cracovia, iuris pontificii doctoribus, ex parte rectoris Universitatis.

Qui quidem sic congregati, deliberacione prehabita, quantum ad primum punctum in convocacione propositum, animadvertentes, quod illis mansionariis fundacio cedet in honestatem et profectum Universitatis propter iuspatronatus dandum doctoribus maioris Collegii unacum dicte ecclesie plebano pro tempore existenti, cognito eciam, quod area illa in postico domus plebanalis a multis annis fuit deserta, unde et periculum a latronibus plebano semper fuit suspectum et formidabile et si domus ibidem erigetur murata, magna gaudebit plebanus securitate. Ecclesia eciam illa, que tres duntaxat habere solebat sacerdotes per adauctos mansionarios honestiori decorabitur condicione et alia multa exinde bona ultra laudem adauctam divinam venire deprehenduntur, ideo ex unanimi omnium voto et assensu area postulata in postico domus plebanalis, ubi antiqua fuerunt iam in parte iacta per muros fundamenta, pro domo muro construenda mansionariis de novo fundandis dandam et concedendam fore conclusum est[1], prout et iam effectualiter dederunt et concesserunt, consenciente ad hoc et eidem libenter moderno sancti Nicolai plebano et possessore ipso, videlicet doctore Martino de Ilkusch, protunc Universitatis rectore.

Quantum ad secundum punctum in convocacione propositum, conclusum est, quod magister Martinus de Lyeszenszko, tenutarius ville cum predio Trundnowicze, non obstantibus suis allegationibus, solvat integre censum annuatim sex marcas pro bursa pauperum, quoniam non in predio, quod dicebat esse destructam, sed in ipsa villa emptus et assignatus fuit census ille[2] etc.

---

[a] occurendum *rkps.*

[1] Na uposażenie tej mansjonarji przeznaczyła Zofja Tarnowska sumę 4200 złp. *(Cod. dipl.* IV nr. 372).

[2] Wedle testamentu J. Isnera, fundatora bursy ubogich, miała ona dostawać corocznie od profesora dzierżącego wieś Trądnowice 6 grzywien «pro necessariis ipsis comparandis» (*Cod. dipl.* I nr 45).

Quantum ad tercium de bursa canonistarum, quod propter magnam deordinacionem et scandala, que fuit in illa bursa per inhabitantes, qui nec lectiones doctorum visitant, conclusum est, ut omnes inhabitantes illi de domo excludentur cum consilio et auxilio, si necesse fuerit, domini reverendissimi episcopi Cracoviensis[1] et quod ad tempus illa bursa claudatur usque ad meliorem Universitatis deliberacionem. Hec facta sunt feria quarta infra octavam Ascensionis Domini[2] anno et loco, quibus supra. Presentibus ibidem reverendis patribus dominis doctoribus in convocacione nominatis, nec non Nicolao Mykosch de Cracovia, custode ecclesie sancti Floriani, theologice, Nicolao de Pokrzyvnycza, canonice, Adamo de Brzeszyny, medice et artistice facultatum doctoribus et decanis, Michaele de Vratislavia, arcium et sacre theologie magistro, canonico ecclesie sancti Floriani, Gregorio de Schamotuli, arcium et decretorum doctore, Martino de Lyeszenszko, sacre theologie baccalario et Martino de Czyeszkovycze, magistris, collegiatis et consiliariis rectoris.

Conclusio pro magistro Martino de Lyeszenszko, quod solvi debeat in impensis ad causam contra Ilszam factis etc.

223. Anno, quo supra, die Iovis XI mensis iulii, facta convocacione plena omnium doctorum et magistrorum salariatorum, sub hoc tenore verborum: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in medio decime octave in stuba communi magistrorum maioris Collegii dominorum artistarum ad audiendam peticionem ac intencionem venerabilis viri magistri Martini de Lyeszenszko, sacre theologie baccalarii, super impensis factis in causa defensionis bonorum et iurium Universitatis nostre etc., et super eadem concludendum, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione ad peticionem prefati magistri Martini de Lyeszenszko et sue intencionis cum verbis, tum vel maxime septis proposicionem, ex unanimi omnium votis assensu post prehabitam maturam deliberacionem conclusum est, quod propter beneficium Universitati per prefatum magistrum Martinum prestitum in defendendis[a] suis pro maiori parte pecuniis et impensis iuribus ac privilegiis immunitatibusque eiusdem, signanter theologice facultatis nec non rectori[b] ac domo Collegii maioris, qui per prefatum magistrum Iacobum de Ilsza erant in curiam evocati Romanam[3] ac

[a] defendis *rkps.* [b] rectore *rkps.*

[1] Piotr Tomicki. [2] 30 V.

[3] Sam magister Jakób Iłża już wówczas nie żył; umarł — jak zaznaczono

insuper pro recuperacione predii in villa Trundnovycze destructi et in edificiis totaliter demoliti, quod idem magister Martinus in vim gratitudinis in solucione dictarum impensarum de mandato Universitatis, ut dicebatur, factarum, et si non in toto propter Universitatis nunc defectum, saltem in parte, prout eam ipse optabat, per Universitatem consolaretur. Et ut cognosceretur quantum ad causam illam de suis pecuniis inpensisque et ad quid exposuerit in quanto quoque Universitas ipsa eidem respondere et satisfacere deberet, electi sunt ibidem per Universitatem duo insignes viri videlicet: Nicolaus de Pokrzyvnycza et Iacobus de Erczyeszov, arcium et decretorum doctores, canonici Cracovienses, qui rectori Universitatis coadiuncti unacum aliis duobus per prefatum magistrum Martinum deputandis et nominandis, haberent omnimodam auctoritatem, audita prius de expositis racione inveniendi et arbitrandi, decernendi quoque in quanto Universitas solvere ac contentum reddere deberet prefatum magistrum Martinum, ita videlicet, quod quicque sic per rectorem cum sibi taliter parte ab utraque adiunctis inventum ac decretum fuerit in premissis ratum ac gratum ipsa Universitas haberet. Presentibus ibidem venerabilibus ac egregiis dominis magistris et doctoribus: Stanislao Byel, canonico Cracoviensi, Bernardo de Cracovia, decano, Nicolao Mykosch de Cracovia, custode, Michaele de Wratislavia, Michaele de Olszna, Ioanne de Leopoli, canonicis ecclesie sancti Floriani, sacre theologie professoribus, Nicolao de Pokrzyvnycza, canonico Cracoviensi, Gregorio de Szamothuli, arcium et iuris pontificii doctoribus aliisque doctoribus et magistris in prefata convocacione Universitatis constitutis. Idem scriptor correxit.

Anno Domini 1528
In quarto rectoratu venerabilis et egregii domini doctoris Bernardi de Cracovia, decani ecclesie sancti Floriani et viceconservatoris privilegiorum Universitatis Cracoviensis.

224. Quarta mensis iulii facta est convocacio omnium doctorum et magistrorum salariatorum, sub tali tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima octava in stuba communi Collegii maioris ad audiendum nonnulla per rectorem et economum seu procuratorem Universitatis proponi ac ad tractandum super certis edificiis et precipue de testudine in introitu Collegii dominorum canonistarum necessario erigenda et super tecto stillicidioso burse canonistarum reformando et de pecuniis pro dicta erectione te-

w metryce promowanych przy jego nazwisku — w roku zeszłym, w drodze powrotnej z kurji rzymskiej («Hic litigavit cum collegiatis in Urbe, unde rediens in via periit 1526», Muczkowski, *Statuta* str. 119).

studinis in Collegio canonistarum et stillicidiosi tecti in bursa etiam canonistarum (deficiente ere in cista Universitatis servari consueto) necessario acquirendis et in mutuum recipiendis et super aliquibus aliis, hoc est de locacione burse canonistarum alicui civi bono, honesto et abundanti de providendaque honestate in cellario sub bursa Ungarorum servanda, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

Quibus omnibus punctis et articulis per rectorem ad omnes doctores et magistros prefatos introductis, unanimi voto, nullo contradicente, laudatum et conclusum est, hoc qui sequitur modo, videlicet quod testudo in introitu Collegii canonistarum est facienda propter custodiam domus et personarum inhabitancium ab igne hoc anno ferocitate sua tum in edificiis, tum in hominibus, lamentabiliter multa damna peragente. Tandem bursa canonistarum in necessariis reformacionibus, canalium videlicet ac tecti sine dilacione est providenda. Item de pecuniis necessariis ad fabricam, quod apud dominos canonistas sint mutuande, prout statim post convocacionem 45 marce cum tribus fertonibus ab eisdem dominis canonistis per totam Universitatem sunt effectualiter mutuate. Item quod locacio burse canonistarum alicui civi bono, honesto et abundanti debet conveniri et appreciari. Et finaliter, quod mulieri inhoneste servanti cellarium sub bursa Ungarorum a festo sancti Michaelis proxime venturo[1] remocio de eodem cellario est indicenda, ne maius scandalum fieret per eandem in levitatem et oblocucionem Universitatis. Et in continenti commissum est procuratori Universitatis, ut satisfaceret conclusis Universitatis super ammocione dicte mulieris, ad quod faciendum irrecuse et ex debito se submisit. Acta et conclusa sunt omnia prenominata anno, die, loco, quibus supra, in rectoratu eiusdem doctoris Bernardi etc.

Constituciones seu conclusiones facte per Universitatem in rectoratu sexto venerabilis et eximii magistri Martini de Ilkusz, sacre theologie professoris, prepositi ecclesie sancti Nicolai Cracovie, commutacione hiemali anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo.

De donacione domus acialis ex opposito ecclesie sancti Andree dicta Servicapthur venerabili capitulo ecclesie cathedralis Cracoviensis per Universitatem facta.

225. Animadvertens Universitas Studii Generalis Cracoviensis quod ex domo Nowkonis dicta Servicapthur, que est acialis in platea

[1] 29 IX.

Castrensi ex opposito ecclesie et conventus monialium sancti Andree Cracovie, a multis, puta quadraginta vel circiter annis multa habebat nocumenta et incommoda ignominiamque et dedecus plus quam honorem propter multos in ea per inhabitatores inhonestos abusus, quos nec possessores magistri collegiati nec ipsa Universitas compescere et corrigere poterat neque ruinas domus illius reficere sufficiebat. Matura premissa deliberacione omnium doctorum et magistrorum salariatorum in publica convocacione ad hoc specialiter per reverendum patrem prefatum doctorem Martinum de Ilkusz, protunc Universitatis rectorem, sub debito obediencie et pena non contradicendi ipso die sancti Thome apostoli anno Domini 1530[1] in stuba communi maioris Collegii, ut assolet, facta, ex unanimi omnium voto pariter et assensu nullo contradicente conclusum est, quod eandem domum ex premissis et aliis quam plurimis racionibus et causis darent perpetuo et donarent venerabili capitulo ecclesie cathedralis Cracoviensis cum eo omni iure ac dominio, uti sola habuit et tenuit, nihil penitus iuris sibi in eadem reservando, sed totale ius et dominium, quod in ea hucusque habuit, transfunderent in ipsum capitulum eviterne. Que quidem conclusio ad effectum deducta est die Martis XXI marcii[2], ubi rector unacum multis patribus doctoribus theologice et iuridice facultatis ac procuratore Universitatis illam domum realiter et cum effectu resignavit prefato capitulo coram reverendissimo domino episcopo Cracoviensi[3]. Ac tandem possessio eius data est eidem capitulo et procuratoribus eius, prelatis eiusdem capituli ac canonicis aliisque plurimis utriusque status hominibus, testibus ac notariis publicis presentibus, ad id vocatis pariter et rogatis[4].

De restitucione prandiorum circa promocionem ad doctoratum apparandorum, que erant ad tempus suspensa etc.

226. Quoniam, ut sacri censent canones, non debet reprehensibile reputari si secundum varietatem temporum statuta variantur humana,

[1] 21 XII. [2] 1531 r. [3] P. Tomicki.

[4] Wzamian za ten dom, stanowiący uposażenie altarji św. Aleksego w katedrze krakowskiej i związanej z nią katedry retoryki Nowkona w Kolegjum mniejszem, kapituła krakowska nadała Uniwersytetowi tegoż jeszcze roku prawo prezenty do kościoła parafjalnego w Zielonkach, który połączono z altarją św. Aleksego. Równocześnie jednak biskup Tomicki odłączył tę altarję od katedry retoryki, którą zreformował w duchu humanistycznym i uposażył 13 grzywnami czynszu rocznego, należącymi do altarysty altarji Kollegjum Większego, prezentowany zaś na probostwo w Zielonkach magister został zobowiązany «in domo Collegii maioris unam lectionem, quam voluerit, sive in theologia, sive in artibus, secundum gradum et ordinem promotionis suae diligenter legere...» (*Cod. dipl.* IV nr 357).

cum precipue evidens id exigat necessitas aut rei exposcat honestas, proinde Universitas Studii Generalis Cracoviensis animadvertens ante annos septem magnam in edificiis domorum Universitatis reficiendis necessitatem ad tempus et ad arbitrium suum suspenderat prandia per doctorandos circa eorum promocionem pro Universitate apparari solita, sed loco prandii illius per unumquemque ad doctoratum cuiuscumque facultatis promovendum viginti floreni in pecuniis per mediam sexagenam pro Universitate in manus domini rectoris vel procuratoris Universitatis ad edificia domorum Universitatis convertendi darentur realiter et cum effectu[1]. Verum quia experiencia docuit, quod circa huiusmodi promociones doctorum paciebatur frequencius Universitas et oblocuciones et ruborem, cum pro solennitate actus illius vocabantur hospites varii, tam spiritualis, quam secularis condicionis ac status et post fatigam per diuturnam in aula sessionem sine refectione, antea fieri solita, domum recedere cogebantur ieiuni ascribebaturque id a plerisque avaricie, puta, quod pecunia per doctorandos Universitati danda, non ad communem, sed ad privatam personarum utilitatem per divisionem in doctores eiusdem facultatis committerentur et alia pleraque per nonnullos, turpitudinem semper allegantes, obiciebantur personis Universitatis, quod etiam cedebat in deiectionem gradus doctoralis et in levitatem non mediocrem taliter promotorum et gravamen, quoniam non obstante suspensione huiusmodi prandiorum pro Universitate apparandorum, tales noviter promoti doctores pro nonnullis doctoribus ac magistris suisque amicis apparabant prandia satis lauta, sic quod cum solucione viginti florenorum Universitati non diminuebatur eis gravitas impensarum, sed magis augebatur. Proinde Universitas ipsa volens peramplius difficultatibus talibus malisque et oblocucionibus occasionem amputare, preferens honestatem quantulocunque commodo, quia quod honori subtrahitur, turpitudini reservatur, post maturam frequencius de hoc habitam deliberacionem, anno tandem, quo supra, 1531, die Martis XIV marcii, facta plena Universitatis tocius per rectorem prenominatum reverendum patrem magistrum Martinum de Ilkusz, sacre theologie professorem, prepositum ecclesie sancti Nicolai, sub debito obediencie et pena non contradicendi convocacione, in eadem ex pluralitate votorum, uno dumtaxat in contrarium votante, aliis vero omnibus assencientibus, conclusum est, quod huiusmodi prandia circa promociones doctorum ex antiqua consuetudine in Universitate nedum nostra, verum etiam in aliis precipue transmontanis observari laudabiliter solita, deinceps et peramplius restituerentur et per omnes ac singulos in quacumque facultate ad docto-

[1] Por. wyżej uchwałę nr 214—6.

ratum promovendos, etiam si unus promoveretur, appararetur vel apparerentur, talisque in doctorem promovendus ad solucionem duntaxat fisci secundum statuta antiqua in tribus dumtaxat florenis Universitati obligabitur, a solucione vero viginti florenorum liber omnino erit.

Et quia in prefata convocacione erat etiam alter articulus de magistris collegiatis ad labores et lectiones in artibus obligatis, quorum nonnulli contra statuta et privilegia Universitatis ad promociones in alcioribus facultatibus aspirabant, proinde in eadem convocacione ex votis omnium, tribus dumtaxat exceptis, conclusum est per prefatum Universitatis rectorem, quod deinceps de collegiatis maioribus Collegii Wladislai regis servetur statutum Universitatis in vigore suo et nequaquam admittantur ad promocionem in doctoratum theologie, iuris aut medicine, qui ad duos actus in artibus ex privilegiis eorum sunt obligati, nisi prius satisfaciant statuto eidem Universitatis, cedendo realiter et cum effectu de collegiatura tali[1]. De minoribus vero collegiatis, qui post editum illud statutum sunt fundati, quia varia vota fuerunt, ex pluralitate votorum ad hoc tendencium, negocium illud suspensum est ad meliorem deliberacionem et privilegii erectionis minoris Collegii revisionem.

Anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo, in rectoratu septimo venerabilis et egregii viri domini Iacobi Ercieshowski, decretorum doctoris, canonici et officialis generalis Cracoviensis. XVI octobris*.

227. Anno Domini 1532, die Mercurii quarta mensis decembris, reverendus dominus magister Iacobus Ercieshowski, decretorum doctor, canonicus et officialis ac rector Alme Universitatis Cracoviensis, premissa convocatione, sub tenore tali: ›Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima in stuba Collegii maioris dominorum artistarum ad audiendum proponi per venerabilem et egregium virum dominum Iacobum de Cleparz, sacre pagine professorem, canonicum ecclesie collegiate sancti Floriani et penitenciarium cathedralis ecclesie Cracoviensis, intencionem certorum amicorum et benefactorum Universitatis Cracoviensis offerencium nonnullas summas in

* *W rkpsie błędnie* aprilis. *Na półrocze letnie t. r. został wybrany rektorem Stanisław Biel, zaś Ercieszowski na półrocze zimowe t. r. po raz siódmy. Data dnia jest dobra, gdyż właśnie w tym dniu (16 X. t. j. dzień św. Gawła) dokonywano wyboru rektora na półrocze zimowe.*

[1] Do dwu aktów czyli do wykładu i ćwiczeń arystotelesowskich byli obowiązani w Kollegjum Większem profesorzy t. zw. królewscy, pobierający łącznie 100 grzywien z cła krakowskiego oraz kanonicy św. Florjana, o ile jeszcze nie osiągnęli na wydziale teologicznym stopnia bakałarza sentencjarjusza.

pecuniis eidem Universitati[1] ac ad tractandum de onere in recompensam huiusmodi beneficentie constituendum necnon ad consulendum super legato dudum pro Collegio Universitatis per magnificum olim dominum Przedborium Conieczpolski facto[2], et si videbitur, arbitros iuris in eodem negocio deputandum, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte domini rectoris.

Hora itaque assignata venerabiles domini doctores omnium facultatum et magistri salariati ad pulsum campane in stuba communi maioris domus Universitatis Cracovie, in platea sancte Anne site, congregati. Super primo articulo summam trecentorum florenorum Universitas acceptavit et de oneribus finaliter nihil conclusit. Secundo vero articulo, videlicet de arbitris nominandis in causa quingentorum florenorum per olim magnificum dominum Przedborium Conieczpolski, Collegio Universitatis legatorum, examinatis omnium et singulorum dominorum doctorum et magistrorum votis et voluntatibus, tunc ibidem presentibus, dominus rector decrevit et conclusit, quatenus domini doctores et magistri maioris domus Collegii Universitatis in platea sancte Anne Cracovie site uti possiderunt et possident prefatos quingentos florenos cum eorum usu et commodo ac utilitate quiete et pacifice, ita possideant in posterum, salvo tamen iure super principali, si alicui videbitur ex Universitate.

228. Anno Domini 1533, die Veneris ultima mensis ianuarii, in rectoratu magistri Iacobi Ercieshowski, decretorum doctoris, canonici et officialis generalis Cracoviensis, convocacione ad pulsum campane per cedulam doctorum omnium facultatum et magistrorum incorporatorum facta in Collegio maiori dominorum artistarum de et super horologio de novo construendo ac aliis inferius descriptis articulis, conclusum est per Universitatem, quod horologium de novo construatur de pecuniis per olim venerabilem Mathiam de Miechow, medicine doctorem, canonicum Cracoviensem, legatis[3] et commissum est domino

---

[1] Kto to byli ci dobroczyńcy i jak się zwali, niewiadomo.

[2] Przedborz Koniecpolski, kasztelan sandomierski i starosta lelowski, ongiś magister Uniwersytetu (w 1459 r.), umierając zapisał w swym testamencie kwotę 500 grzywien dla Kollegjum większego «ex certa summa, quam super bonis Lelow regalibus habebat». Atoli gdy około 1520 r. król całą tę sumę zwrócił wdowie po testatorze Nawojce Koniecpolskiej, ta początkowo wzbraniala się oddać Uniwersytetowi legowane pieniądze a wreszcie po długich sporach zgodziła się na umieszczenie ich na swych dobrach w Kościelcu i płacenie od nich tytułem rocznego czynszu 11 grzywien, który to układ zatwierdził król Zygmunt Stary w 1526 r. (*Cod. dipl.* IV. nr 354 i rkp Archiwum Uniw. Jagiell. nr 69 str. 36).

[3] Por. wyżej zap. nr 209.

rectori et procuratori Universitatis convenire magistros huius artis expertos[a] ac locum super librariam novam eligendum.

Item, quod bursam Ungarorum seu domus olim Melsthinski conveniatur alicui de gremio Universitatis, qui maiorem commodum posset facere Universitati, de consensu domini rectoris et de consilio procuratoris.

Item quod Domus dominorum canonistarum et eius structura cepta continuetur, quanto honestius, fortius, melius et utilius fieri potest, per procuratorem Universitatis construatur.

229. De legatis et oblatis Universitati per doctorem olim Lucam Noszkowski.

Anno, quo supra, die Solis penultima marcii, reverendus dominus magister Iacobus Ercieshowski, decretorum doctor, canonicus et officialis ac rector Alme Universitatis Studii Generalis Cracoviensis, premissa convocacione, sub tenore tali: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in medio hore decime none in stuba communi maioris Collegii dominorum artistarum ad videndum et acceptandum ea, que per eximium olim dominum doctorem Lucam Noskowski[1] Universitati sunt legata et per exequutores eius offerentur; similiter ad tractandum de tempore et modo anniversarii singulis annis pro anima prefati domini doctoris defuncti peragendi, pro censu annuo duodecim marcarum pro Universitate tollendo, per exequutores eiusdem empto, nec non de altari in ecclesia sancte Marie in circulo Cracoviensi noviter per exequutores prefatos de bonis eiusdem bone memorie doctoris Luce Noskowski duodecim marcarum, iuxta testamentum eiusdem erigendo et Universitati incorporando ac de aliis circa hec obvenientibus consulendum et finaliter concludendum[2], prout diligitis bonum Universitatis et pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte domini rectoris. Hora itaque assignata venerabiles domini doctores omnium facultatum et magistri salariati ad pulsum campane in stuba communi maioris domus Universitatis Cracoviensis in platea sancte Anne site congregati, susce-

---

[a] expertum *rkps.*

[1] Łukasz Noskowski zmarł 28 III 1532 r. (rkps Archiwum Un. Jag. nr 69 str. 47).

[2] Umierając zapisał Ł. Noskowski 800 złp. na anniwersarz oraz na uposażenie altarji przez siebie ustanowionej w kościele Panny Marji pod wezwaniem św. Łukasza. Otóż zakupiony u Stanisława Tęczyńskiego, podkomorzego sandomierskiego, czynsz 24 grzywien, w połowie miał iść na altarystę, w połowie zaś na Uniwersytet, z obowiązkiem odprawiania za jego duszę przez magistrów anniwersarza. Formalne ustanowienie tej altarji i podział czynszu przeprowadził biskup Tomicki 21 V 1533 r. (*Cod. dipl.* IV nr 362).

perunt, primo censum annuum duodecim marcarum pro anniversario peragendo singulis annis perpetuis temporibus in ecclesia parrochiali sanctissime Virginis Marie in circulo Cracoviensi, die Iovis ante dominicam Palmarum vigilie et feria sexta immediate proxima missa pro anima prefati olim domini doctoris et lectoris medicine Luce Noskowski, ut alias moris est, in Universitate, mandato per rectorem Universitatis ad hoc facto, decantabuntur, *necessariaque pro huiusmodi* anniversario per procuratorem, ut in aliis anniversariis nomine Universitatis de predicto censu sic empto providebuntur. Ex quo quidem censu duodecim marcarum pro anniversario prefato sic deputato venerabilis dominus Ioannes Noskowski, medicine doctor et lector, germanus olim doctoris Luce testatoris, singulis quartualibus anni unam marcam alias ad annum integrum quemlibet quatuor marcas habebit, quas eidem procurator Universitatis solvere tenebitur ad tempora duntaxat vite sue. Et eo decedente, Universitas predictas duodecim marcas in usum et utilitatem pro libitu suo integraliter habebit et convertet, prout eciam de predictis quatuor marcis quotannis ex duodecim marcis prefatis venerabili domino Ioanni Noskowski per reverendum dominum Stanislaum Byel, sacre pagine professorem, canonicum Cracoviensem, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo, die quindecima aprilis, tunc rectorem, fuit conclusum, per Universitatem nunc iterum per omnes dominos doctores et magistros in convocacione presentes approbatum est et ratificatum. Demum ius patronatus altaris tituli sanctorum Luce Evangeliste et sanctarum virginum Perpetue [et] Felicitatis in ecclesia prefata sanctissime Virginis Marie siti et per prefatum olim magnificum dominum Lucam Noskowski, medicine doctorem, consulem Cracoviensem, de novo erectum et fundatum, quod nunc venerabilis dominus doctor Martinus de Ilkusch, prepositus sancti Nicolai, possidet et habet ac auleam pulchram, scamnale quoque ac certos libros pro Universitate, calicem cum patina pro altari et tres ornatus ac alias res. Exequutores testamenti Nicolaus Glinski, Nicolaus Stano, consules Cracovienses, doctor Ioannes Noskowski, germanus testatoris et doctor Martinus de Ilkusch, prepositus in sancto Nicolao, coadiutor, Universitati predicte Cracoviensi titulo donacionis obtulerunt, donaverunt et resignaverunt, cum omni iure, quod olim testatori, exequutoribus ac Ioanni, doctori germano dicti testatoris, competebat aut quomodolibet competere posset ad predictas duodecim marcas pro anniversario ac iuspatronatus altaris et eorum summas capitales, tum auleam ac alias res supra specificatas, hoc videlicet modo, quod domino doctore Martino de Ilkusch morte assumpto, prefati altaris possessore, Universitas Studii Cracoviensis dictum altare semper tribuet viro idoneo de Universitate,

emerito, actu presbitero ac pauperi, secundum disposicionem testamenti prefati testatoris et non aliter et quod talis altarista obligatur ad duas missas legendas in qualibet hebdomada, unam in honorem Dei omnipotentis et memoratorum sanctorum patrum et secundam pro animabus.

230. Anno, quo supra, die sanctorum Philippi et Iacobi apostolorum[1], reverendus dominus magister Iacobus Ercieshowski, decretorum doctor, canonicus et officialis ac rector Alme Universitatis Studii Cracoviensis, premissa convocacione, sub tenore tali: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vigesima in Collegio maiori dominorum artistarum ad audiendum proponi per venerabilem dominum doctorem Gregorium Schamotulinum quandam ipsius liberalem erga nostram Universitatem propensionem demumque eiusdem super certo negocio precacionem exaudiendam ac super his consulendum, tractandum et concludendum, prout diligitis bonum eiusdem Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte domini rectoris.

Qui quidem dominus rector doctores et magistri, quoad primum articulum convocacionis susceperunt gratanter liberalem exhibicionem census cum certo onere eiusdem domini doctoris erga Universitatem, quam unacum litteris tempore suo presentabit[2].

Quo vero ad secundum articulum dominus rector ex unanimi voto dominorum doctorum et magistrorum conclusit, ut ipse dominus doctor Gregorius Schamothulianus habeat licenciam per alium onera sue collegiature Novorum iurium iuxta privilegium et erectionem eiusdem, quamdiu absens fuerit a civitate Cracoviensi[3], per actu doctorem eiusdem facultatis, Universitati incorporatum, explendi. Nihilominus tamen idem dominus doctor Gregorius intimabit per suas litteras domino rectori de redditu suo aut absencia ad civitatem Cracoviensem.

[1] 1. V.

[2] Jakoż 5 VIII 1534 r. zatwierdził biskup Tomicki dwie fundacje Szamotulczyka. Pierwsza z nich, wynosząca 16 grzywien czynszu rocznego (od sumy 600 złp.), przeznaczona była dla dwu biednych a zdolnych studentów, pochodzących z rodzinnego miasta Szamotuł. Druga fundacja, wynosząca 13 grzywien czynszu (od 500 złp. kapitału) miała przypadać na skarbiec Uniwersytecki (6 złp.), na stół dla Kollegjum Mniejszego (6 złp.), na stół dla wikarjuszy św. Anny (6 złp.) i na prowizora, zarządzającego temi fundacjami (2 złp. 40 gr). (Por. rkps Archiwum Un. Jag. nr 76, str. 459—462).

[3] Wyjazd Grzegorza do Poznania pozostawał w związku z powołaniem go na rektora Kollegjum Lubrańskiego po śmierci Tomasza Bedermana. Przyjazd Grzegorza do Poznania na nowe stanowisko nastąpił na wiosnę 1533 r. (por. ks. K. Mazurkiewicz, *Początki Akademji Lubrańskiego w Poznaniu 1519—1535*, 1921, str. 116).

In rectoratu venerabilis ac egregii viri Nicolai de Vyeliczka, artium et medicine doctoris, canonici ecclesie Polthowiensis, commutacione hiemali anno Domini 1533.

231. Die Iovis penultima mensis octobris, facta fuit convocacio dominorum decanorum omnium facultatum et consiliariorum rectoris, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora vicesima prima in stuba communi Collegii iuristarum ad sopiendam controversiam inter egregios viros dominos Nicolaum de Comprovincia, canonicum Cracoviensem et Ioannem de Sanok, decretorum doctores, occasione occlusionis fenestre exortam. Item ad consulendum de aliis per rectorem proponendis, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur decanis omnium facultatum et consiliariis rectoris, insuper prefatis egregiis viris: Nicolao de Comprovincia et Ioanni de Sanok, decretorum doctoribus, ex parte rectoris.

In qua convocacione unanimiter votatum, conclusum et consultum est, ut doctor Nicolaus de Comprovincia, canonicus Cracoviensis, exportet ligna omnia ex curia habitacionis sue in cellarium designatum, quibus occlusit et obumbravit fenestram stube doctoris Ioannis de Shanok lumenque ei abstulit in preiudicium eius et gravamen ac contra charitatem fraternam, preterea ob grande periculum incendii et conflagracionis, quod imminet toti Collegio, immo et civitati propter stramina multa et fenum prope eadem ligna positum, quod facile posset evenire ex negligencia aut improvidencia serviencium.

Conclusum est eciam, ut doctor Ioannes de Sanok non teneat in habitacione sua pueros clamorosos, insolentes et dissolutos, qui suis clamoribus et strepitibus impedirent lectiones et oraciones aliorum doctorum inhabitancium, aut teneat eos in rigore et disciplina, ne faciant huiusmodi insolencias et displicencias, alias teneat servitores modestos, pacificos ac nemini molestos.

232. Anno eodem 1533, die sancte Barbare virginis et martyris[1], facta est convocacio dominorum decanorum omnium facultatum et consiliariorum rectoris, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum et consulendum de et super inobediencia ac rebellione quorundam doctorum et magistrorum Collegii minoris erga rectorem[2]. Item super absencia et negligenciis senioris

[1] 4 XII.
[2] 20 XI t. r. rektor napomniał kolegów mniejszych, by przy obiedzie siedzieli «in vestibus decentibus, statui eorum congruentibus, ut puta tunicis longis,

burse canonistarum. Item de campana horologii Collegii maioris artistarum. Item ad audiendam postulacionem reverendi patris domini Nicolai de Comprovincia, decretorum doctoris et canonici Cracoviensis, et de aliis per rectorem proponendis, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur decanis omnium facultatum et consiliariis rectoris, insuper reverendis patribus senioribus dominis: Stanislao Byel de Nova Civitate, canonico Cracoviensi, Martino de Ilkusch, preposito sancti Nicolai, sacre theologie professoribus et Nicolao de Comprovincia, decretorum doctori, canonico Cracoviensi, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione instante prefato venerabili ac egregio domino Nicolao de Comprovincia, decretorum doctore et canonico Cracoviensi, conclusum est de reparacione domus canonicalis in Collegio iuristarum site, quod venerabilis dominus doctor Martinus Belze de Cracovia, pronunc procurator Universitatis et deinceps alii procuratores pro tempore per Universitatem electi debebunt reparare et reformare necessaria huiusmodi habitacionis adinstar aliarum habitacionum et exnunc fieri debent fenestralia ferrea ad eandem habitacionem domini doctoris Nicolai, canonici Cracoviensis prefati, attento, quod una sit domus Collegii iuristarum et quod prefatus dominus canonicus est actu laborans, senior pater, onera ferrens, ut alii, et quia a prebenda sua Cracoviensi septem decime adempte sunt.

233. Anno Domini 1534, die XI mensis februarii, facta convocacione Universitatis, sub hoc tenore verborum: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad eligendum novum seniorem burse Ierusalem post cessionem venerabilis magistri Benedicti de Cosmyn. Item ad tractandum et consulendum de reedificacione burse nove[1]. Item ad audiendum referri aliquid ex parte reverendi patris domini Thome, prepositi monasterii Miechoviensis[2], prout diligitis bonum Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocacione electo primum seniore burse Ierusalem, quan-

tallaribus, more clericali eorum congruentibus». Atoli trzech magistrów: Michał z Wiślicy, Sebastjan z Kleparza i Bartłomiej Sabinka ze Stradomia nie usłuchało tego polecenia i nadal uczęszczało do stołu w świeckich, krótkich sukniach. Skazani z tego powodu na zapłacenie po 6 gr. kary, apelują od tego wyroku do Uniwersytetu, a jeden z nich nawet (Sabinka) zagroził przy tej sposobności cytującemu go bedelowi, obiciem laską (*Acta rect.* I nr 3195 i 3198).

[1] Bursa nowa założona została w 1487 r. na tyłach Kollegjum Większego przez magistra Jana Głogowitę dla studentów niemieckich. W 1523 r. strawiona do szczętu przez pożar (Morawski II 353).

[2] Bożogrobców.

tum ad secundum articulum de reedificacione burse nove deputati sunt per Universitatem ad tractandum hoc negocium cum plenitudine potestatis ad faciendum omnia huiusmodi negocium concernencia rector Universitatis et venerabiles ac egregii viri magistri: Iacobus de Cleparz, sacre theologie professor, custos ecclesie collegiate sancti Floriani, Martinus Belze de Cracovia, Stanislaus Srolla de Casimiria, decretorum doctores, Andreas de Cracovia, canonicus sancti Floriani, Ioannes de Piotrkow, Collegii maioris collegiati et Benedictus de Cosmyn, Collegii minoris collegiatus. Qui specialiter die certo congregati elegerunt de medio sui tres venerabiles ac egregios viros magistros: Iacobum de Cleparz, sacre theologie professorem, Martinum Belze Cracoviensem et Stanislaum Srolla Casimiriensem, decretorum doctores prefatos, ad tractandum cum mansionariis ecclesiae cathedralis Cracoviensis de solucione census annui terrestris ex area prefate burse nove trium marcarum annis singulis obligatarum[1], ad quam solucionem Universitas seu provisor burse prenominate pretendebat se non obligari propter exustionem burse nove prefate et ob libertatem vigore cuiusdam particule in contractu expresse circa empcionem arearum burse supradicte concessam. Factis tandem pluribus tractatibus deputatorum supradictorum cum prelatis deputatis per venerabilem capitulum ecclesie cathedralis Cracoviensis et cum deputatis per communitatem mansionariorum ecclesie prefate de gremio eorum, finaliter ad eam composicionem deventum est, quod bursa nova prefata debet reedificari et Universitas seu provisor aut conventor burse prefate debet esse liber a solucione huiusmodi census terrestris trium marcarum usque ad septennium, inicium huius libertatis computando a festo sancti Michaelis[2] anni currentis futuro, ad decursum septem annorum immediate sese sequencium, videlicet usque ad annum domini 1542 inclusive, prout in actis vicariatus Cracoviensis lacius et clarius continetur. Post quorum septem annorum expiracionem Universitas seu provisor burse nove prefate debebit et tenebit predicte communitati mansionariorum de huiusmodi censu terrestri respondere.

Et quoniam pauce pecunie erant ad reedificacionem burse nove prefate congregate, quapropter venerabilis magister Benedictus de Cosmyn, Collegii minoris collegiatus, obtulit se residuum impensarum pro

---

[1] Bursa ta mianowicie stała — jak już wspomnieliśmy — za Kollegjum Większem, na placu, zakupionym w 1469 r. od żydów przez Jana Długosza, który w r. 1480 oddał go mającemu powstać w Prądniku klasztorowi kartuzów (*Cod. dipl.* II nr 223 i 260). Po zaniechaniu budowy klasztoru w Prądniku, przeszedł on widocznie — kiedy, dokładnie niewiadomo — na własność mansjonarzy katedry wawelskiej.

[2] 29 IX.

huiusmodi edificio burse nove et specialiter partis anterioris facturum et daturum, ea tamen condicione, ut ipse prefate burse sic reedificate presit et ex censibus eius pecuniam a se pro edificiis ipsius burse expositam successive resarciat et rehabeat. Ad quod deputati per Universitatem supradicti unanimiter consenserunt.

Quantum ad tercium articulum, expositum est nomine reverendi patris domini Thome, prepositi conventus Miechowiensis, quomodo ipse volens consulere commodo Universitatis nostre et fratrum suorum conventus Miechoviensis, emit censum triginta unius marcarum, quem provisori burse Ierusalem pro tempore existenti exigendum ac iuxta ordinacionem infrascriptam dispensandum commisit, ante omnia comittendo, ut provisor burse Ierusalem compararet cistulam specialem, in qua conservarentur infrascripte pecunie et ad quam sint due claves, quarum unam rector Universitatis, alteram provisor burse Jerusalem pro tempore existentes habeant. In cistula huiusmodi ex censu predicto reponi debent annis singulis viginti floreni monete et numeri polonicalis, qui non in alium usum debent converti, quam in solas promociones fratrum de monasterio Miechoviensi in baccalarios, magistros et doctores cuiuscumque facultatis. Item ex censu predicto provisor prefatus burse Ierusalem duobus fratribus monasterii Miechoviensis in Universitate studentibus et in bursa prefata Ierusalem manentibus, pro victu et expensis marcas numero tredecim annuatim exponet, per sex grossos cuilibet septimanatim tribuendo. Item ex predicto censu pro fisco Universitatis marcas tres et burse Ierusalem racione introitalium in bursam fratrum studencium prefatorum sexagenam unam, ut fratres studentes alii et alii, quociens opus fuerit et necesse bursam Jerusalem libere et absque solucione alia introitalium ingrediantur, ubi habitacione competenti debent provideri, annis singulis ipse provisor solvere debebit et tenebitur. Pro labore vero et cura, quam circa premissa provisor burse prefate Ierusalem habiturus est, pro se et sibi de censibus predictis sexagenam unam annuatim recipiat. De quo quidem censu triginta unius marcarum ipse provisor burse Ierusalem coram rectore, decanis facultatum et patribus Universitatis de perceptis et expositis racionem sufficientem, tunc cum racionem de proventibus burse Ierusalem facere consuevit, facere debebit et tenebitur. Ut autem provisor burse Ierusalem sciat, unde censum prefatum marcarum XXXI colligere et repetere debeat, visum est utiliter hic inserendum, apud generosum dominum Erazmum Sczepanowski in villa Sprowa, in terra Cracoviensi et districtu Leloviensi, octo marce empte sunt, alie octo marce apud generosum dominum Nicolaum Thassiczki, iudicem terre Cracoviensis, in villis Lyubiertow, Gaye et Berczyna sunt empte, quindecim autem marce apud generosos dominos

Iacobum Plasa et Catherinam de Balyna, coniuges, in villis Mstyczow, Przylaia et Czypiecz in terra Cracoviensi et districtu Xasznensi empte sunt. Et hec lacius in privilegio erectionis, fundacionis etc. continentur[1].

234. Anno eodem 1534, die sancti Adalberti[2], facta convocacione omnium doctorum incorporatorum et magistrorum salariatorum, sub hoc tenore verborum: Venerabilis ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XVIII in stuba communi Collegii maioris artistarum ad tractandum et consulendum de et super responso dando spectabilibus dominis consulibus Cracoviensibus ad legacionem nudius tercius ex parte ipsorum per nonnullos ex gremio eorum in presencia rectoris et aliorum, qui racioni per procuratorem Universitatis facte interfuerunt, expositam. Item ad eligendum procuratorem bonorum Universitatis post cessionem et liberam resignacionem venerabilis ac egregii viri magistri Martini Belze de Cracovia, decretorum doctoris. Item ad audiendam condicionem, sub qua venerabilis magister Andreas Cracoviensis[3], canonicus ecclesie collegiate sancti Floriani, Collegii maioris collegiatus, vellet certam summam pecunie dare mutuo Universitati pro quodam edificio in domo Collegii maioris multum necessario et de aliis per rectorem proponendis et super his omnibus concludendum, prout tenemini consulere pro bono Universitatis et sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus incorporatis et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocacione, quantum ad primum articulum, quia domini consules Cracovienses optabant ab Universitate, ut Universitas solveret civitati onera debita ex domo aciali dicta Servicaptur in platea Castrensi ex opposito ecclesie sancti Andree sita, in quam onera domus contigue Collegio maiori artistarum versus occidentem site ex certis causis fuere translata aut saltem huiusmodi onera solverentur civitati ex area prefate domus contigue Collegio maiori artistarum, ut primitus solvebantur[4]. Electi tunc fuere per Universitatem tres venerabiles ac egregii viri magistri: Gregorius de Stavissin, sacre theologie professor, canonicus ecclesie sancti Floriani, Stanislaus Srolla Casimiriensis, decretorum doctor et magister Stanislaus Cracoviensis[5], Collegii maioris collegiatus ac canonicus sancti Floriani et missi in pretorium ad proconsulem et consules congregatos, ut obtinerent dilacionem et discussionem

---

[1] Przywilej ten jest nieznany. [2] 23 IV.
[3] Andrzej Burkart, zmarły 18 IV 1538 r.
[4] Mianowicie kupując w 1511 r. od Bernarda Golthschloera jego dom przylegający do Kollegjum Większego, przełożono równocześnie podatki miejskie, jakie na nim ciążyły, na dom t. zw. Zerwikaptur *(Cod. dipl.* IV nr 324).
[5] Stanisław Aurifaber inaczej Lubart, zmarły 10 II 1541 r.

huius cause ad adventum Regie Maiestatis aut saltem deputarent aliquos de medio sui, qui cum deputandis per Universitatem tractarent concordiam in huiusmodi negocio. Fecerunt tandem in crastino relacionem rectori prefati tres venerabiles viri ad consulatum missi, quod quia protunc non omnes consules erant in pretorio presentes, vellent cum senioribus suis hoc negocium tractare et post deliberacionem ad Universitatem referre.

Ad tercium articulum, quia paries unus domus Collegii maioris artistarum versus occidentem situs, est ruinosus, cuius ruina minatur ingens damnum domui prefate, ideo magister Andreas Cracoviensis,[1] domus prefate collegiatus et canonicus sancti Floriani, consulere volens indemnitati domus eiusdem, obtulit sese benivole daturum et facturum impensas pro erigendo denuo huiusmodi pariete, ea tamen condicione, ut Universitas obligaret ei decimas duas videlicet in Zasczitow et Skotniki[2] atque assignaret sibi liberam predictarum decimarum duarum disposicionem ad tantum tempus, quousque pecuniam, quam in erigendo et extruendo prefato pariete impendet et exponet, totaliter et integraliter reasumat et resarciat ex decimis prefatis. Ad quod domini doctores et magistri tunc congregati unanimiter consenserunt.

In eadem convocacione expositum est ex parte reverendi patris domini Stanislai Borek, canonici Cracoviensis et postulatum, ut Universitas daret subsidium iamdudum promissum pro reedificacione pontis in ferali pro communi Universitatis et civitatis utilitate et necessitate. In quo negocio ex maiori parte votorum conclusum est, ut pro extructione huiusmodi pontis ex pecuniis Universitatis darentur sex floreni in moneta, duabus tamen condicionibus adiectis, una quod si statuetur theloneum in huiusmodi ponte, ut ab Universitate et domibus eius ac subditis non exigatur; altera, quod area Universitatis pro deposicione lignorum eidem assignata et per Universitatem ab antiquo tenta ac possessa, a civibus et per alios quoscumque non occupetur, sed omnino sit libera.

In rectoratu septimo venerabilis ac egregii viri magistri Martini de Ilkuschs, sacre theologie professoris, prepositi ecclesie sancti Nicolai, commutacione hiemali 1534, constituciones seu conclusiones.

235. Anno Domini 1535, die Solis XIV marcii, in plena convocacione Universitatis per prenominatum dominum rectorem facta,

---

[1] Wspomniany wyżej A. Burkart.

[2] Dziesięciny te należały do Uniwersytetu wedle rozporządzenia biskupa krakowskiego Wojciecha Jastrzębca w 1422 r. (*Cod. dipl.* I nr 71).

occasione precipue domus ex opposito sancti Andree, que dicebatur Szervykapthur, quam domini consules Cracovienses in sua iurisdicione habere voluerunt et propter quam certos dominos ex consulatu ad Universitatem miserant etc. In eadem convocacione deputati sunt per Universitatem, qui unacum rectore facerent finalem concordiam cum prefatis dominis consulibus, videlicet consiliarii rectoris et patres seniores theologice et canonice facultatum necnon magistri Gregorius Sthawyszyn, sacre theologie professor, Martinus Belsze de Cracovia, Ioannes de Szanok, iuris pontificii doctores ac Nicolaus de Vyelyczka, medicine doctor. Tandem anno, quo supra, feria tercia post secundam dominicam post festum Pasche[1] prefatus dominus rector illos eosdem, sic ut premissum est, per Universitatem deputatos convocavit, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi magistrorum Collegii maioris ad tractandum et deliberandum de modis ineunde concordie cum dominis consulibus Cracoviensibus, occasione domus Szervycapthur quondam dicta, iuxta Universitatis commissionem, similiter de locanda bursa nova et de aliis per rectorem proponendis, bonum Universitatis tangentibus et super his concludendum, sub debito obediencie. Detur consiliariis rectoris et patribus senioribus theologice et canonice facultatum necnon Gregorio de Stavyszyn, sacre theologie professori, Martino Belsze et Joanni Szanok, iuris pontificii doctoribus ac Nicolao de Vyelyczka, medicine doctori, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione propositi sunt plures articuli, de quibus facta est consultacio et deliberacio et primo de domo dicta Szervykapthur conclusum est, quod Universitas habeat finem per amicabilem composicionem cum consulibus Cracoviensibus, condescendendo eisdem de competenti annuo censu per Universitatem solvendo. Et propositum est ibidem, quod in domo, ubi olim mansit Gorszlar[2], de censu regali solvebantur duodecim grossos, de civili vero grossos tres et ab aqua duo grossi et quod tantundem singulis annis Universitas racione onerum civilium solveret ad pretorium, ut amplius pacem occasione domus illius Universitas cum consulibus haberet.

Ibidem propositus fuit secundus articulus de bursa nova per magistrum Benedictum de Coszmyn, partim ex Universitatis pecuniis, partim vero de propriis constructa. Ubi conclusum est, quod racionem faceret prefatus magister Benedictus de omnibus expositis per eum et perceptis pro edificio domus illius et tandem racione accepta tractabitur cum eodem magistro de modis tenende burse illius, quod facere commissum est rectori.

---

[1] 13 IV. [2] Wspomniany wyżej Bernard Golthschloer (por. zap. nr 169).

Item tercius articulus propositus est de domuncula penes bursam Ungarorum. Ubi conclusum est, quod modernus illius domuncule inhabitator de eadem alienaretur propter multas causas, que ibidem adiecte sunt, inter quas pocior fuit, quia dictus inhabitator habet dictam domum non ex Universitate aut procuratore eius, sed per locacionem eius et substitucionem factam per dispensatorem regium, ipsum videlicet dominum Laurencium. Proinde ne sic in ea domo autorisarent laici et pro arbitrio suo eam, cui vellent, condescenderent, unanimi omnium voto et consensu conclusum est, ut eandem domunculam, alienato ipsius inhabitatore, ipso videlicet domino Barthos Universitas ipsa in suam possessionem accipiat et cui voluerit, locet et conducat.

Propositi etiam fuerunt articuli de negligenciis et defectibus variis lectorum, qui rectori ad emendandum et negligentes corrigendum sunt commissi.

236. De decem grossis pro missis Universitatis in quartualibus solvendis.

Anno Domini 1535, die Iovis octava aprilis, facta convocacione ad audiendam racionem a procuratore Universitatis et ad tractandum consulendumque de aliquibus arduis negociis Universitatem tangentibus, ipsorum videlicet omnium facultatum decanorum ac patrum theologice et canonice facultatum seniorum, post expletam racionem, inter alia propositum est per rectorem, quomodo et religiosi et aliarum ecclesiarum rectores retrahuntur ab admissione cantande misse Universitatis in quartalibus anni, quia videlicet multa onera preferunt et paucum admodum emolumentum ex offertoriis suscipiunt. Proinde ex unanimi omnium voto decanorum et patrum seniorum ac assensu conclusum est, ut pro quolibet quartuali addantur decem grossi per procuratorem Universitatis pro consolacione officialium ecclesie, puta ministrancium, cantorum, organiste et campanatorum, quod ibidem ipsi procuratori Universitatis, domino doctori Ioanni de Szanok presenti, exequi est demandatum et quod semper per alios Universitatis procuratores fieret idem. Que quidem pecunia decem grossorum pro qualibet missa Universitatis impendendorum ponetur per procuratorem Universitatis in racione instar aliorum expositorum.

237. Conclusio de bursa nova magistro Benedicto locata.

Anno, quo supra, die Mercurii XXI aprilis, facta convocacione per dominum rectorem, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XVIII in stuba communi magistrorum maioris Collegii artistarum ad audiendam racionem de bursa nova per magistrum Benedictum constructa et ad deliberandum de

eiusdem locacione et super eadem concludendum. Detur patribus senioribus theologice et canonice facultatum, decanis omnium facultatum et magistris Iacobo de Cleparsz. sacre theologie professori, decano et Andree de Cracovia, canonico ecclesie sancti Floriani[1], sub debito obediencie, ex parte rectoris. In qua quidem convocacione racione per prefatum dominum magistrum Benedictum facta, ubi in perceptis Universitatis per manus domini doctoris Iacobi de Klyeparz etc., prefatus magister Benedictus recepit marcas septuaginta duas, grossos undecim cum medio de pecuniis Universitatis, item decem florenos in auro, qui faciunt novem marcas cum decem octo grossis, legatos testamentaliter per venerabilem ac egregium virum olim dominum doctorem Michaelem de Vratislavia, decanum sancti Floriani[2] et dicte burse nove quondam provisorem, prefatus magister Benedictus ultra hec percepta de propriis exposuit pro constructione etiam secreti aut cloace marcas quadraginta, grossos viginti duos et quinque ternarios. De quibus quidem sic ultra percepta per prefatum magistrum Benedictum expositis, ex unanimi omnium voto et assensu conclusum est, quod magister Benedictus propter suam fatigam, quam habuit in constructione illius domus habeat graciam in commutacione precedenti hiemali, sic quod nil solvere obligabitur ex studentibus in illa bursa manentibus pro commutacione illa. Item quod prefatus magister Benedictus teneat illam bursam novam sic constructam libere ad totalem solucionem impensarum per eum factarum ultra precepta ab Universitate et locet eam pro arbitrio, quibus voluerit, sic tamen, quod non tantum sibi suos servet limitantes, sed omnes generaliter Polonos, Germanos vel Ungaros, honeste tamen habeat et sub ordine teneat eosdem et non recipiat neque teneat nisi intitulatos[3]. Quantum vero solvere debeat per commutacionem ab unoquoque, propositi sunt prefato magistro Benedicto tres modi: vel quod ab unoquoque inhabitante pro qualibet commutacione solveret unum fertonem, vel quod ipse annuatim de eadem bursa solveret duodecim marcas aut quantuncumque recipiat ipse ex inhabitantibus, quod infra quatuor annos se solveret in expositis pro constructione domus de propriis. Qui quidem magister deliberacione infra se facta acceptavit primum, quamvis non libens, quia, ut dicebat, in statutis illius burse est,

---

[1] Wspomniany wyżej Andrzej Burkart.
[2] Zmarł 9 XI 1534 r. (rkps Archiwum Uniw. Jag. nr 69 str. 45).
[3] W tych właśnie latach wydaje Uniwersytet ostre przepisy zakazujące przyjmowania scholarów do burs bez ich poprzedniej immatrykulacji (por. rozporządzenie rektora Jak. Ercieszowskiego w półr. letn. 1533 r. w rkpsie Archiwum Uniw. Jag. nr 109, str. 31/3 i u Karbowiaka, *Ustawy bursy Jeruzalem*, str. 125/6, oraz rektora Mikołaja Wieliczki w półr. zim. 1533/4 w *Acta rect.* I nr 3200).

quod quilibet inhabitans pro commutacione solveret tantum octo grossos. Proinde dominus rector unacum sibi adiunctis conclusit et decrevit, quod prefatus magister Benedictus ab unoquoque inhabitante solveret unum fertonem, incipiendo a commutacione estiva nunc instante et racionem de eis[a] faciet procuratori Universitatis.

In rectoratu octavo prefati domini doctoris Martini de Ilkuschs etc., anno Domini 1535, commutacione estivali.

De collegiata fundanda et erigenda in ecclesia sancte Anne in Cracovia.

238. Anno a nato Christo, quo supra, die Solis IX maii, convocacione generali omnium doctorum et magistrorum salariatorum, sub pena non contradicendi per prefatum dominum rectorem hora XIX in stuba communi Collegii maioris dominorum artistarum facta, super consensu per Universitatem prestando pro fundanda collegiata in parochiali sancte Anne ecclesia iuris patronatus et presentandi ipsius rectoris et Universitatis per doctores videlicet et magistros maioris Collegii collegiatos, uti exequutores testamenti et ultime voluntatis venerabilis ac egregii olim domini Michaelis de Lublyn, utriusque iuris doctoris, decani Lovycensis etc., de cuius bonis et censibus per eum coemptis dicta collegiata erigi et fundari deberet[1] etc.

In qua quidem convocacione, inductione, ut moris est, facta super eo articulo per rectorem, ex unanimi omnium voto et assensu, nullo contradicente, conclusum est, ut ad laudem et gloriam Dei omnipotentis ampliandam honoremque ecclesie illius erigatur collegiata in ecclesia parochiali sancte Anne, ex qua etiam incrementum Universitatis non mediocre speratur futurum, sic quod immutetur titulus, ut ex plebano fiat prepositus, quem Universitas conferat cum ea iuris plenitudine, uti ante ea plebanum conferebat, sic tamen, quod per hanc fundacionem et tituli immutacionem in nullo derogaretur autoritati ipsius prepositi quoad regimen ecclesie, sed prorsus eandem habeat autoritatem, prout in illa ante ecclesia habuit sancte Anne plebanus, sed nec aliquibus novis oneretur oneribus, quibus non erat plebanus oneratus, sed gaudeat prepositus ea autoritatis integritate et libertate, sicut antea plebanus

[a] is *rkps.*

[1] Michał z Turobina zwany Lublin, umierając († 1528 r.) zostawił na zamianę probostwa św. Anny na kollegjaturę 5600 zł. oraz 1000 zł. na zbudowę domu dla wikarjuszów (por. rkps Archiwum Un. Jag. nr 69 str. 42). Formalne przemianowanie probostwa na kollegjatę nastąpiło 27 X 1535 r. (*Cod. dipl.* IV nr 365).

cum oneribus ex antiquo servatis, sed ne aliquid in erectione dicte collegiate poneretur, quod intencioni predicte Universitatis derogaret. Ibidem deputati sunt doctores et magistri per Universitatem, praeter Collegii maioris collegiatos, qui unacum plebano sancte Anne moderno — ipse videlicet magister Nicolaus Crabus de Cracovia — futuro dicte collegiate sancte Anne preposito primo ac rectore Universitatis reviderent bene et mature copiam erectionis fundande dicte collegiate, videlicet venerabiles ac egregios viros dominos magistros: Mathiam Lanczky, Philippum et Adamum de Cracovia[1], iuris pontifici doctores, Stanislaum Lovycz, medicine doctorem et Stanislaum de Cracovia[2], burse pauperum seniorem.

Qui quidem deputati et per rectorem Universitatis aliquociens, sub debito obediencie convocati, mature et deliberate omnes clausulas in copia erectionis auscultantes et masticantes, nihil invenerunt in eadem, quod fuisset menti Universitatis contrarium circa fundandam collegiatam prefatam, dumtaxat hec illis tria potissime in eadem erectione videbantur esse addenda. Primo de consensu rectoris et Universitatis, quoad fundationem illam prestito. Secundo, quod etiam in eadem erectione non obmitteretur inseri consensus domini abbatis Mogylnensis, qui etiam habuit et habet interesse aliquot in presentacione plebani sancte Anne[3], quod etiam illud idem interesse haberet et non eo privaretur seu spoliaretur in presentacione prepositi dicte collegiate. Tercium, quod modis omnibus provideretur in erectione dicte collegiate, ne doctores aut magistri ad labores et lectiones Universitatis in artibus seu aliis facultatibus quibusvis obligati distraherentur aut quovismodo impedirentur lectionibus vel actibus seu etiam disputacionibus eorum et hoc vel per processiones vel alia mandata ordinariorum, que sint ad beneficiatos ecclesiarum. Alia autem pleraque, que per dictos deputatos unacum rectore in eadem copia fundande et erigende collegiate sunt addita vel mutata, nihil ad Universitatem ipsam spectabant, sed dumtaxat ad bonum illius ecclesie regimen et ordinem conservandam et sub istis condicionibus hic expressis dominus rector cum deputatis sibi per Universitatem et adiunctis unacum plebano sancte Anne prefato commisit et admisit erectionem fundande collegiate esse per loci ordinarium scribendam et faciendam. [a]Ita est, rector, qui supra, manu sua testificatur[a].

[a]—[a] *Własnoręcznie wpisane przez Marcina z Ilkusza.*
[1] Filip Aer z Krakowa i Adam Matla z Krakowa.
[2] Stanisław Cieśla.
[3] Wedle przywileju nadawczego Jagiełły z 1418 r.

De eligendo seniore burse Ierusalem.

239. Anno, quo supra. die Solis XIII iunii, vacante senioratura in bursa Ierusalem post vocacionem magistri Francisci de Lublyn ad minus Collegium, dominus rector fecerat convocacionem pro alio seniore eligendo, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora 18 in stuba communi maioris Collegii dominorum artistarum ad eligendum seniorem burse Ierusalem, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. In qüa quidem convocacione plura fuerunt vota pro magistro Iosepho de Cracovia[1], qui protunc inhabilis erat ad electionem pro aliquo beneficio vel officio Universitatis virtute statuti in rectoratu venerabilis ac egregii viri domini Andree Gorra de Mykolayow, decretorum doctoris, de quo supra folio 48[2], in quo cavetur, quod nullus absens ac per se non laborans ac in Universitate non residens[3] gaudeat ascensu aut electione aliqua ad beneficia et ad officia vacancia, ut per se laborantes et in hac Alma Universitate residentes sint maioris affectionis ad laborandum, si se viderint pocioris condicionis ex sua residencia, quam absentes ex sua absencia etc. Quod quidem statutum valde utile est et cedit pro bono Universitatis et promovet labores in eadem. Qua propter dominus rector, non attentis illis pluribus votis contra bonum Universitatis et contra expressum statutum, zelo affectionis dumtaxat persone contra eorum iuramenta datis, non conclusit neque elegit seniorem iuxta illam pluralitatem votorum, attento quod rector iurat per expressum tenere statuta et statuenda pro bono Universitatis et ita idcirco dictam electionem suspendit. Postea tamen cum prefatus magister Iosephus, qui prius absens erat ab Universitate, utpote Sandomirie rectoratum scole gerens, cum dimisso illo regimine schole se ad Universitatem contulit et actu in eadem laboravit[4], facta super eadem electione per dominum rectorem Universitatis tocius convocatione, persistentibus in suis votis illis, qui prius pro prefato magistro Iosepho sua vota fuderant, ipsis videlicet precipue iuris canonici doctoribus et minoribus collegiatis, dominus rector ex pluralitate illa votorum iam pro redditu abilem[a] ad eligendum conclusit, prefatum magistrum Iosephum in seniorem burse Ierusalem elegit, die Solis XIX mensis Septembris, anno, quo supra. Quod hic inter statuta et constituciones

---

[a] abili *rkps.*

[1] Józef Tectander vel Zimmermann w latach 1532—36 *extraneus non de facultate*, późniejszy lekarz.

[2] Por. wyżej uchwałę zap. nr 199.

[3] Nie wykładał w półr. zim. 1534/5 i letniem 1535 r.

[4] Rozpoczyna mianowicie w półr. zim. 1535/6 wykładać Metafizykę Arystotelesa, ale już po Bożem Narodzeniu przerywa wykłady (Wisłocki, *Liber dilig*).

Universitatis annotare libuit, ut posteri non nisi habilem iuxta prescriptum statutum ad aliqua beneficia vel officia Universitatis curarent eligere. Ad quod tenendum et perpetuo observandum omnium doctorum et magistrorum, convocacioni et electioni illi ultimo facte presencium et interessencium, vota ex unanimi consensu accesserunt, statutum illum confirmantes, quod et dominus rector ex decreto suo confirmavit et manutenendum perpetuo decrevit[1].

De cameralibus ex bursa iuristarum per seniorem integre procuratori Universitatis solvendis.

240. Anno, quo supra, die Lune XII iulii, facta convocacione per rectorem, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie in medio hore post tactum 18 in stuba communi magistrorum maioris Collegii ad tractandum et consulendum de quadam abusione, quam in bursa canonistarum modernus senior in perniciem Universitatis introducere mollitur. Similiter de inveniendo modo restaurandi magnos defectus in ruinosis edificiis burse pauperum ac prefate canonistarum, prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnium [a]facultatum decanis[a] et consiliariis rectoris necnon patribus senioribus theologice et canonice facultatum et insuper magistris Martino Belsze et Ioanni Szanok, decretorum doctoribus, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione conclusum est per rectorem ex unanimi omnium tunc convocacioni presencium voto et assensu totam Universitatem representancium, quod senior burse canonistarum[2] colligendo camerales cum sciencia consiliariorum burse illius iuxta statuta illius burse integre in fine cuiuslibet commutacionis sine dilacione solvat et in manus procuratoris Universitatis tradat[3] nec pecuniam ex cameralibus collectam, aut aliquid ipsius pro suo arbitrio exponat vel in alios usus etiam burse, ut ligna etc., commutat, prout modernus senior[4] et nonnulli alii sui antecessores fecerant, qui ex cameralibus ligna pro bursa emerant contra statuta domus illius et consuetudinem, alias Uni-

---

[a]—[a] decanum facultatibus *rkps.*

[1] Por. w statutach Dobrocieskiego z 1603 r. rozdział: «De personali residentia collegiatorum» (Szujski *Statuty Uniw. krak.* str. 399).

[2] Adam Matla z Krakowa, doktor dekretów.

[3] Zastrzeżenie to przyjmują późniejsze statuty bursy jurystów z XVIII w.: «census ex cameralibus integer, iuxta statuta Universitatis et bursae istius dudum de hoc edita, realiter et cum effectu in fine cuiuslibet commutationis sine dilatione procuratori Universitatis per seniorem de inhabitantibus exactus tradatur» (*Czasopismo poświęcone prawu* 1864 str. XC—XCI).

[4] Epilog tej sprawy rozegrał się przed sądem rektora, który senjora Matlę ekskomunikował (*Acta rect.* I nr 3319).

versitas non haberet, unde bursam illam in edificiis, que multum ruinosa sunt, reficeret, sed nec habetur consuetudo Universitatis, quod pro aliqua domo seu bursa Universitas ligna compararet. Proinde dominus rector cum decanis omnium facultatum et consiliariis rectoris, necnon patribus senioribus, totam Universitatem representantibus, decrevit perpetuo observandum, ne deinceps pecunie ex cameralibus ad emenda ligna pro bursa vel aliquid earum converterentur, sed iuxta consuetudinem antiquam coemerentur ex introitalibus burse et composicione ad eadem per inhabitantes facienda et hoc si non fuerint alii census pro eadem bursa et necessitatibus eius comparandis coempti.

Ceterum quantum ad alia puncta in eadem convocacione mota, videlicet de restaurandis defectibus in ruinosis edificiis burse pauperum ac prefate canonistarum et primo de bursa pauperum, conclusum est, quod cum non possunt haberi pecunie ex quibus restaurarentur et reficerentur ruine in edificiis imminentes, quod suspenderetur provisio, que a provisore inhabitantibus, tam in esculentis, quam in lignis datur ad tempus certum. Et ex proventibus burse reficerentur et restaurarentur edificia burse illius, tam in muris, qui multum certis partibus ruinosi sunt, quam etiam in tectis, ut canalia nova imponerentur, quoniam priora totaliter putruerunt. Id ipsum et de bursa canonistarum conclusum est, quod in defectibus, qui multi sunt, per procuratorem Universitatis reficerentur, signanter in stillicidiis tecti, racione quorum et ligni, trabes et pavimentum superius magna in parte putruerunt.

De bursa Ungarorum et domuncula penes eam sita et de aliis.

241. Die Solis X octobris anni prescripti, facta convocacione per rectorem Universitatis, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in stuba communi magistrorum maioris Collegii dominorum artistarum ad videndum et acceptandum quedam offerenda per venerabilem ac egregium virum dominum Stanislaum Borek, utriusque iuris doctorem, canonicum Cracoviensem, et ad audiendam peticionem eiusdem ad Universitatem proferendam; similiter ad tractandum et consulendum de bursa Ungarorum et ruinis in ea imminentibus et aliis arduis per rectorem proponendis et super his concludendum, sub debito obediencie et pena non contradicendi. Detur omnium facultatum decanis, consiliariis rectoris, necnon patribus senioribus theologice et canonice facultatis, doctoribus quoque theologis Collegii maioris ac Universitatis procuratori, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione per reverendum dominum Stanislaum

Borek, canonicum Cracoviensem, oblatus est calix argenteus deauratus ex testamento olim honorabilis domini Ioannis de Sandomiria gibbosi, altariste Sandomiriensis et in ecclesia sancte Anne Cracovie pro altari eodem, quod ipse tenuit et quod nunc tenet magister N(icolaus) de Psary. Quem quidem calicem venerabilis et egregius dominus doctor Martinus de Lezensko, uti librarista Collegii maioris, recepit ad servandum et ad usum altariste ex parte domus maioris Collegii, uti patrone dicti altaris tradendum.

Ceterum prefatus reverendus dominus canonicus Borek nomine venerabilis magistri Ioannis Palkochman[1] de Cracovia, qui in ùrbem Romanam profectus est, peciit dari eidem licenciam absentandi ab Universitate ad biennium vel triennium ex causis satis arduis et legitimis, que tunc in medium afferebat etc. Sùper quo puncto inductione per omnes patres et doctores facta, ex pluralitate votorum conclusum est, quod ex quo magister Ioannes prefatus, non petita prius licencia sue absencie ab Universitate recessit[2] et in Urbem se contulit et tales speciali gaudent prerogativa, non videtur esse consonum aut necessarium, quod Universitas eidem daret licenciam, ne errorem commissum approbare videretur.

Quantum vero ad bursam Ungarorum attinet, omnium votis et assensu conclusum est, quod ipsi Ungari ex domo illa alienarentur, quam iam sibi appropriare volunt et ius proprietatis in ea habere, cum tamen nullum ius in ea habeant, sed Universitas illam eandem domum in platea Fratrum sitam propriis emit pecuniis ab heredibus dominorum de Melschtyn[3], partim vero ex donacione cùiusdam fratris Victorini de Melsthyn, religiosi fratrum minorum de observancia, prout de hoc sunt plana et liquida privilegia. Unde quia continue in deteriorem domus illa tendit condicionem, quia videlicet non sufficiunt census illi admodum pauci et modici, quem pro commutacionibus Ungari aliquot inhabitantes solvunt, proinde ut dicta domus in suis imminentibus ruinis refici posset, conclusum est, ut quoquomodo posset meliori per rectorem et Universitatis procuratorem alicui conduceretur, etiam si aliquis se offerat, qui ad unam vel duas vitas eandem domum convenire vellet et reficere, hac [summa] reparare illam vellet, quod eidem conveniretur et contractus cum eodem licitus et conveniens de eadem domo fieret. Ad

[1] Mgr Jan syn Pawła Kaufmanna, późniejszy doktor teologii, zwany był od imienia swego ojca Paulicochman, Paulkauffman, Pawlkochman (por. Wisłocki *Liber dilig.* str. 423—4).

[2] Wskutek czego wykłada w półr. zim. 1535/5 i letniem 1536 przez zastępcę (Wisłocki *Liber dilig.* str. 223—8).

[3] Kupiony od Spytka i Jana z Melsztyna w 1464 r. za 900 złp. (*Cod. dipl.* II nr 208).

aliis alcioribus facultatibus, puta in theologica et canonica[1], que non minus indigent in artibus bene fundatos et peritos, sic tamen cum tali non promoto magistro dispensari poterit, si cetere in eo reperte fuerint dotes et idoneitates, puta persone qualitas, morum honestas maturitasque ac erudicio in artibus et semper tali non promoto in artibus pro utroque gradu, tam baccalaureatus, quam doctoratus superaddetur una responsio propter defectum promocionis in artibus. Et ita per dominum rectorem conclusum est ex unanimi omnium voto et assensu, qui fuerunt in illa convocacione presentes, puta decani facultatum, ut theologice doctor Gregorius de Sthavyszyn, custos ecclesie sancti Floriani, canonice doctor Philippus de Cracovia, medice doctor Ioannes Noskowsky, lector ordinarius medicine et arcium magister Benedictus de Coszmyn, ecclesie collegiate sancte Anne canonicus, ex doctoribus vero medicine magistri et doctores: Nicolaus de Wyelyczka, canonicus Pulthovyensis, qui dumtaxat consenserat ad promocionem ipsius domini Felicis Choynowsky pro gradu baccalaureatus et dando votum recesserat ante aliorum post eum sequencium votacionem ac etiam ante rectoris conclusionem, item doctor Petrus de Obornyky, consul Cracoviensis ac lector etiam ordinarius medicine, Adam de Brzeszyny, Martinus de Chrosnya, collegiati ac Simon de Schamothuly, medicine doctores. Qui quidem decanus medicine ac doctores omnes facultatis eiusdem acceptaverunt actu illa statuta per dominum rectorem eis tradita approbantibus eadem omnium facultatum decanis prefatis et dominus rector auctoritate ordinaria rectoratus eadem statuta confirmavit et manutenenda per doctores facultatis medice decrevit temporibus perpetuis et statuit. Presentibus, quibus supra.

De electione canonici cum predicatura ei annexa ad ecclesiam cathedralem Przemyslyensem.

244. Anno Domini 1536, dominica Oculi alias XIX marcii, facta convocacione per rectorem, sub hoc tenore verborum: Venerabilis

---

[1] Statuty wydziału teologicznego z 1521 r. nie przewidują takiej dyspensy, lecz wręcz przeciwnie domagają się, by kandydat nauk teologicznych «primum per quinquenium artibus liberalibus et promotionibus in eisdem, operam navet operosam». W praktyce jednak były od tego statutu liczne wyjątki (Szujski, *Statuta facultatis theologicae* str. 74). W statutach wydziału jurystów, które pochodzą z 1719 r., zastrzeżono tylko, «ut quilibet honoris doctoratus in utroque iure insignia capessere intendens, sit scientia, moribus gravis, aetate maturus, vel illam prudentia suppleat, parentibus legitimis ortus, vel specialiter... dispensatus ac nulla iuris vel facti infamia notatus, aut censuris ecclesiasticis sub hoc tempus innodatus atque in album Universitatis... inscriptus...» (*Czasopismo poświęcone prawu* II str. XXVI). I na tym wydziale w XVI w. często studjowano bez posiadania stopnia nauk wyzwolonych.

ac egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie XX hora in stuba communi magistrorum maioris Collegii dominorum artistarum ad eligendam personam ex gremio Universitatis nostre idoneam ad canonicatum et prebendam eisque annexam predicaturam in ecclesia cathedrali Przemyslyensi[1] post mortem et obitum venerabilis et egregii domini Stanislai de Vyszna, decretorum doctoris, ultimi eorundem possessoris; similiter ad providendum super defectibus, qui contingunt in actibus ordinariis artisticis et ipsis generaliter artibus, que multum in Universitate nostra decrescunt, tam in lectoribus, quam in auditoribus, preterea de bursa Hungarorum locanda propter imminencia discrimina et super his tractandum consulendum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis et [sub] pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione primo facta est introductio per rectorem de duobus ultimis punctis, videlicet de defectibus providendis in facultate artistica etc. Super quo puncto varii fuerunt tractatus, nihil tamen est conclusum, sed post varia consilia deputati sunt ad rectorem doctores theologi domus Collegii maioris: doctor iuris canonici Joannes de Szanok, decanus arcium Benedictus a Coszmyn, magister Martinus de Pokrzywnycza, Stanislaus de Grodzysko, Ioannes de Pyothrkow et Stanislaus de Cracovia, burse pauperum senior[2]. Quibus deputatis dedit Universitas auctoritatem providendi constitucionibus super defectibus, qui accidunt in lectionibus, tam ex parte auditorum, quam lectorum. Similiter de actibus seu disputacionibus ordinariis eiusdem facultatis necnon de promocionibus et pro gradu baccalaureatus et pro gradu magisterii cum per rectorem opportuno tempore convocabuntur.

Quantum vero ad illum articulum de bursa Ungarorum locanda propter imminencia discrimina, ex unanimi omnium voto et assensu conclusum est, quod bursa illa omnino ab Ungaris sit libera, quam ipsi Ungari eis appropriare nituntur. Et ut commodius ipsi Ungari ex domo illa alienarentur, conclusum est, ut conducatur homini seculari quocumque modo meliori fieri poterit etiam ad vitas duas vel tres, ut refici et restaurari posset, prout frequencius de hoc in aliis convocacionibus tractatum fuit et conclusum, cum Universitas ipsa ut nunc non sufficiat reficere bursam illam tantum, quantum defectus illius et imminentes ruine exposcunt.

Quantum vero ad electionem canonici, quia tempus iam fuit dudum

---

[1] Ofiarowany Uniwersytetowi przez króla Jana Olbrachta w 1497 r. por. niżej zap. nr 245.
[2] Stanisław Cieśla.

prorogatum et alias non suffecisset pro perficienda illa electione, proinde electio illa suspensa est ad aliud tempus pro arbitrio rectoris.

245. Tandem dominica Iudica, que erat secunda aprilis, facta convocacione per rectorem sub hoc tenore [verborum]: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie XIX hora in stuba communi magistrorum maioris Collegii dominorum artistarum ad perficiendam et terminandam electionem canonici et predicatoris in ecclesia cathedrali Przemyslyensi hodie octava ceptam, prout diligitis bonum Universitatis et [sub] pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocacione premissa, ut moris est, Spiritus sancti invocacione et lecto privilegio donacionis iuris patronatus per Regiam Maiestatem Universitati facte ac confirmacionis ordinarii [1], quod quidem privilegium disponit pro doctore, quamvis quondam [a] magister et non doctor fuerat etiam per Universitatem electus ad eundem canonicatum, ipse videlicet Matheus de Boleslavyecz, iuris pontificii baccalaureus et minoris Collegii collegiatus, quod quidem acciderat propter defectum protunc doctoris eligendi. Proinde cum duo se obtulerant pro dicto canonicatu et predicatura eidem annexa, eximius videlicet vir Albertus de Pylszno, iuris pontificii doctor et magister Ioannes de Msthow, minoris Collegii collegiatus, inductione facta pro eligenda persona, fuerunt 17 vota expressa patrum seniorum et theologorum et canonice ac phisice facultatum, qui iuxta privilegium sua vota fuderunt pro doctore memorato. Sex vero dumtaxat vota erant magistrorum nonnullorum cum uno medico pro magistro memorato, aliorum sex vota erant suspensa, quod postea accesserunt ad pluralitatem pro doctore iuxta privilegia; tres similiter ex illis, qui sua vota fuderant pro magistro, accesserunt ad pluralitatem, mutantes sua vota et intencionem; tres vero residui ante conclusionem recesserant. Et ita ex omnium tunc presentium votis conclusio facta est pro doctore. Electus itaque est doctor ad illum canonicatum, quamvis non meritus, ut pote quia noviter ante aliquot septimanas promotus et non magister, quamvis per plures annos in artibus laboraverit, ut tenor privilegii de doctore sonans servaretur, quod annotare inter constituciones Universitatis placuit, ut in simili electione temporibus futuris non preponatur, neque preferatur magister doctori cum haberi posset doctor. Quamvis etiam in illa electione tunc facta

---

[a] *Dopisane własnoręcznie na marginesie przez Marcina z Ilkusza.*

[1] Mowa tu o przywileju Jana Olbrachta z 7 XII 1497 r. (druk. Wierzbowski, *Materjały do dziejów piśmiennictwa* I nr 15) oraz o konfirmacji tego przywileju przez biskupa ordynarjusza przemyskiego Macieja Drzewickiego z 4 VI 1506 r. (Pawłowski, *Premislia sacra*, 1869, str. 167).

attendebantur, alie plures condiciones honeste et morum gravitas et quoad condiciones ipsas expediencia et grate illius auditorum conciones, que eundem doctorem[a] ad illam electionem de se faciendam multum commendaverunt et idoneum ac abilem pro illo officio reddiderunt.

Statuta pro reformacione facultatis artistice quoad lectiones, actus et promociones in eadem per rectorem et deputatos per Universitatem edita[1].

246. Anno Domini 1536, facta convocacione feria sexta ante Conductum Pasce[2], sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima octava in stuba communi magistrorum maioris Collegii dominorum artistarum ad continuandum tractatum et deliberacionem de provisione super defectibus, qui contingunt in artibus ordinariis artisticis et ipsis generaliter artibus, tam in lectoribus, quam in auditoribus, iuxta Universitatis commissa et super his concludendum, sub debito obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur doctoribus theologis Collegii maioris: doctori Ioanni Szanok, decano facultatis artistice ac magistro Martino de Pokrzywnycza, Stanislao Grodzysko, Ioanni a Pyothrkow ac Stanislao de Cracovia, seniori burse pauperum[3], ex parte rectoris. In qua quidem convocacione ex precedentibus deliberacionibus et tractatibus de his materiis et in Universitatis convocacione et altera, que fuit ante hoc eorundem deputatorum feria quinta ante dominicam Letare[4] finaliter pro bono Universitatis et signanter facultatis artistice, que multum his temporibus decrevit, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum per Universitatem deputatorum infrascripte constituciones facte sunt et concluse per rectorem, manutenende et observande per decanum et magistros facultatis artistice, sub hoc, qui sequitur, tenore.

Quoad lectiones statuta.

Decanus facultatis artistice infra commutacionem ter adminus vel quater deferat rectori negligentes lectores puniendos secundum antiqua statuta, sub pena contra decanum per rectorem arbitranda. Sic enim cum frequencius lectores negligentes punientur, quod rector facere ex vi iuramenti tenetur, reddentur ipsi lectores in suis lectionibus diligenciores.

---

[a] *Dopisane własnoręcznie na marginesie przez Marcina z Ilkusza.*

[1] Uchwały te znajdują się wydrukowane w wydanych przez J. Muczkowskiego statutach wydziału artystów (*Statuta nec non liber prom.* str. LII—LVII).

[2] 22 IV. [3] Wspomniany Stanisław Cieśla. [4] 23 III.

Item sub eadem pena scrutabitur decanus et diligenter inquiret de illis magistris et baccalariis ac pedagogis et sic de aliis, qui studium arcium confundunt et signanter, qui exercicia nihili ducunt, eisdem detrahunt ac studentes ab audiendis eiusdem exerciciis retrahunt.

Item, ut studentes et baccalarii allicerentur ad audiendum exercicia, quod illa precipue Donati, Veteris artis, Posteriorum et de anima ad culciorem stilum et compendiosiorem modum per magistros ad hoc deputandos reducerentur et eadem exercicia et succesive omnia alia, sic ut premissum est, innoventur et tales magistri pro hoc officio deputandi, si fuerint de duobus actibus[1], ab uno interim liberi erunt. Et nihilominus Universitas non relinquet eosdem pro eorum laboribus inconsolatos.

Item studentes omnes in bursis manentes et in scholis, illi, qui studiis in Collegio dant operam, habeant suos preceptores, ad quos se limitent, prout hoc Universitatis statutis antiquis est cautum[2]. Qui quidem preceptores inducant ipsos suos limitantes ad audiendas lectiones in artibus, sic quod unam adminus in philosophia et aliam in logica habeant lectionem et ipsi lectores suis diligenciis allicere conentur eosdem studentes ad audiendas artes, sine quibus ceci sunt in aliis omnibus facultatibus, immo et in humanitatis studiis.

Item infra exercicia non permittantur alie fieri lectiones in bursis vel alias, prout hoc idem antiquius prohibetur statutis.

De actibus ordinariis.

Decanus facultatis artistice veniat tempestive ad actum, puta ad primam questionem et presens intersit actui interim, quod magistri salariati arguunt, sub pena quatuor grossis pro facultate convertenda et consiliarii decani notabunt in hoc negligencias decani vel etiam alii magistri.

Item magistri omnes intrent ad actum, arguente ad(h)uc decano alias non computabitur eis actus ille, quoniam ut experiencia docuit, nonnulli magistri tarde vel cum iam instat locus eis argumentandi veniunt ad actum et repetunt eadem argumenta, prius etiam aliquocies proposita.

Item omnes magistri salariati per se et non per substitutos actus celebrent, sub pena sex grossorum per rectorem exigenda et tales ma-

[1] T. j. t. zw. profesorowie królewscy i kanonicy świętoflorjańscy, którzy nie osiągnęli jeszcze stopnia bakałarza-sentencjarjusza św. teologji.

[2] Por. Muczkowski, *Statuta* str. XVIII: «Ne aliquis duobus magistris promittat pro determinacione ipsorum». Statut ten później często był odnawiany np. przez rektora Mikołaja z Wieliczki w 1533 r. (*Acta rect.* I nr 3200).

gistros per se non disputantes decanus tenetur deferre rectori sub pena prout de aliis negligenciis est constitutum.

Item presidens actui de cathedra non recedat, sed diligenter intendat ad arguentes magistros et respondentes, quos ipsi presidentes tenentur sublevare in eorum responsionibus et in aliquibus defendere. Et fiat disputacio et concertacio honesta et caritativa citra omnem contencionem et commocionem, sic enim auditores allicientur ad interessendum talibus concertacionibus et disputacionibus et ex auditu earum profectum erudicionis simul et respondentes reportabunt.

Item decani hortentur baccalarios, quibus partes pro actu et responsione assignant, ut materiam, de qua respondere debent, bene revideant et se bene disponant ad actum. Probaciones conclusionum suarum auctoritatibus philosophicis, non theologicis probent et confirment, posicionem quoque suam non in cartis scriptam legent, sed memoriter, ut solitum erat, proponant, ad quod faciendum, ut se disponere possent, decanus facultatis partes eisdem respondentibus tempestive, hoc est una octava ante responsionem assignet sub pena quatuor grossorum.

Item magistri suos limitantes hortentur, ut actus visitent, immo mandent eis, ut eant ad actus, argumenta magistrorum scripto rapiant et suis preceptoribus illas rapturas ostendant. Ipsi quoque magistri dum ad actus vadunt, suos limitantes secum ad actum intrandum accipiant. Sic enim honestabuntur actus frequencia et arguencium tum audiencium cum profectu omnium: propter quos actus omnes facultates silent et lectiones ordinarie alique infra eosdem actus non leguntur, ne scilicet auditores ab eisdem actibus distraherentur.

De promocionibus.

Dum non subest necessitas et promovendorum idoneitas abilitasque, non frequententur promociones ipse in artibus pro gradu baccalaureatus, sed bis in anno videlicet pro quartuali Crucis et Cinerum dumtaxat fiant[1].

Item non promoveantur, nisi abiles et idonei, hoc est quod habeant tempus studii determinatum, lectiones omnes pro gradu deputatas audiant et actus tam ordinarios, [quam] extraordinarios, prout disponunt facultatis statuta, habeant.

Item magistri promotores non presentent decano aut vicecancellario ad promovendum, nisi quem cognoverint illis tribu modis abiles, prout iuramentis et statutis facultatis ac Universitatis ad hoc astringun-

---

1 Mimo tej uchwały egzaminy bakałarskie odbywały się w następnych latach niejednostajnie i w różnych terminach, raz, dwa a nawet trzy razy do roku (por. Muczkowski *Statuta* str. 193—8).

tur, sed nec decanus suscipiat et ad examen admittat, nisi sic ut premissum est, idoneos. Et non fiat passim dispensacio super defectibus, nisi constiterit aliunde de idoneitate et dignitate persone promovende, sub penis certis, utpote quod presentans indignum punietur per facultatem iuxta quantitatem et qualitatem excessus, decanus vero suscipiens minus idoneum punietur per rectorem Universitatis, prout excessus illius exigerit.

Hec prescripta statuta publicata sunt per rectorem Universitatis memoratum in plena convocacione omnium magistrorum per decanum facultatis artistice pro accipiendis exerciciis, horis et lectoriis, facta dominica ante festum sancti Georgii proxima[1] et ad manutenenda eadem statuta per decanum et omnes magistros facultatis artistice per dominum rectorem decreta et demandata ac per prenominatos decanum et magistros, ibidem nullo contradicente aut eisdem statutis repugnante, suscepta. Presentibus ibidem unacum memorato domino rectore reverendis patribus magistris et doctoribus: Stanislao Byel, sacre theologie professore, canonico Cracoviensi, Iacobo de Clyeparzs, decano et Gregorio de Sthawyszyn, custode ecclesie collegiate sancti Floriani, sacre theologie professoribus, in illa convocacione facultatis artistice plena exeuntibus et interessentibus anno a nato Christo, quo supra, 1536.

Ego magister Martinus de Ilkusch, sacre theologie professor, prepositus ecclesie sancti Nicolai exta muros Cracovie et tunc rector Studii generalis Cracoviensis, ita esse presentibus manu mea sciptis testificor. Qui et prescripta statuta auctoritate ordinaria rectoratus confirmavi et manutenenda temporibus futuris per decanum pro tempore existentem et magistros eiusdem facultatis artistice decrevi Presentibus, quibus supra.

In rectoratu venerabilis et egregii domini Martini Belze de Cracovia, decretorum doctoris et parochi in Luborzycza.

247. Anno Domini 1536 facta est violencia et disiectio tectorum circa domos Universitatis nostre bursarum pauperum et Ungarorum, que erant supra cellaria, per lictores civitatis Cracoviensis die decima iunii, que erat vigilia sanctissime Trinitatis, ut dicebatur de mandato tunc domini Venceslai Chodorowsky de Sądecz, proconsulis eiusdem civitatis, qui immemor iuramenti sui circa intitulacionem per eum facti[2], ubi promiserat se promovere bonum Universitatis ad quemcumque statum veniret. Postea prefatus dominus rector, premissa convocacione consiliariorum et decanorum tredecima iunii, conclusum erat defen-

---

[1] 23 IV. [2] Zapisany w półr. zim. 1512/3 (13 XII) jako «Venceslaus Stanislai de Nova Sandecz dioc. Cracoviensis gr. 2 s.» (*Album stud.* II 141).

dendum libertates Universitatis et confugiendum ad reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem Iohannem Lathalsky, cancellarium et conservatorem privilegiorum, prout apparet ex originali fundacione Universitatis ac confirmacione Urbani pape Quinti [1], necnon, si opus fuerit, ad Regiam Maiestatem, ut ad patronum. Qui reverendissimus dominus episcopus recepta informacione summaria de tali facto decrevit monitorium penale cum comminacione interdicti contra prefatum Venceslaum, cuius tenor est iste.

Ioannes Dei gracia episcopus Cracoviensis honorabilibus viris vicariis ecclesiarum infra et extra muros Cracovienses, Casimirienses et signanter ad sanctam Mariam in circulo Cracoviensem ceterisque presentibus requirentibus salutem in domino. Ex querela venerabilis et egregii viri domini Martini Belze. decretorum doctoris. rectoris Alme Universitatis Studii Universitatis Cracoviensis ac domini magistri Nicolai Schadek, canonici sancti Floriani, procuratoris eiusdem Universitatis necnon testium fidedignorum. medio corporali iuramento pro informacione summaria animi nostri receptorum et examinatorum deposicionibus, accepimus famatum Venceslaum Chodorowsky dictum Waczlawek, proconsulem civitatis Cracoviensis, tecta cellariorum pro foribus bursarum Hungarorum et pauperum antehac longe constructa per certos lictores civitatis ab eodem Venceslao dedito studio atque opera ad id missos violenter et licenciose, nulla postulacione iusticie neque apud nos neque apud dominum rectorem predictum facta, disiecisse, confregisse et comminuisse in preiudicium et offensam magnam iurium et libertatum eiusdem Alme Universitatis Cracoviensis et nostre authoritatis pontificalis vilipendium et despectum. Contra quem licet severe pro evidencia eiusdem violencie facte procedere de iure debeamus, tamen micius cum illo agendo ante omnia promovendum duximus. Quocirca vobis dominis executoribus supradictis in virtute sancte obediencie et sub excomunicacionis pena mandamus, quatenus ad instanciam prefatorum dominorum Martini Belze, decretorum doctoris rectorisque necnon Nicolai Schadek, canonici sancti Floriani, procura-

---

[1] Szczegół błędny. Papież Urban V w swych przywilejach dla Wszechnicy krakowskiej w 1364 r. nadał tylko biskupom krakowskim, jako jej kanclerzom, prawo nadawania stopni naukowych (*Cod. dipl.* I nr 3 i 4). Natomiast Władysław Jagiełło w swym przywileju erekcyjnym z 26 VII 1400 r. powierzył biskupom krakowskim władzę konserwatorską nad Uniwersytetem, podczas gdy każdorazowy kanclerz królestwa miał pełnić obowiązki kanclerza Uniwersytetu i nadawać stopnie naukowe (tamże nr 16). Aliści Stolica apostolska nie zgodziła się na to i zostawiła biskupów krakowskich przy ich władzy kanclerskiej, a w roku 1410 papież Jan XXIII powierzył ostatecznie władzę konserwatorską nad Uniwersytetem dziekanom trzech kapituł, mianowicie wrocławskiej, gnieźnieńskiej i krakowskiej (tamże nr 46).

toris Almae Universitatis Cracoviensis, instigatoris eciam officii nostri, personaliter accedentes prefatum famatum Venceslaum Vaczlavek, proconsulem Cracoviensem. eundem salubriter inducentes moveatis et requiratis, quem nos quoque movemus et requirimus, ut infra diem hodiernum quingentos florenos in moneta racione dampnorum et violencie huiusmodi per eum illatis rectori et procuratori Universitatis in moneta predicte, alios vero quingentos florenos similis monete, racione eiusdem excessus officio nostro solvat realiter et in effectu, sub excomunicacionis maioris alias interdicti ecclesiastici pena, citantes nihilominus eundem Venceslaum ad videndum ipsum in pena mille florenorum predicta, tam Universitati, quam officio nostro in effectu solvendorum condempnari, non solum sentencias excomunicacionis maioris alias interdicti ecclesiastici ob et propter huiusmodi violenciam incidisse et incurrisse declarari interdictumque ecclesiasticum contra ipsum fulminari et in forma extradendum mandari terminumque illi coram nobis Cracovie hora tredecima die crastina peremptorie comparendi assignandum. Datum Cracoviae die XII iunii, anno Domini 1536, nostro sub sigillo.

Tenor vero litterarum Regie Maiestatis est iste.

Famati fideles dilecti. Questi sunt nobis presides Achademie Cracoviensis magna se a vobis molestia multisque iniuriis et contumeliis immergentes affici edificiaque sua quedam a vobis vi deici. In quo precipitem vestram audaciam demiramur neque equo ferimus animo, tanto vos odio ferri in homines primum quietos et minime turbulentos, deinde in eos, qui a vestra quidem iurisdicione exempti, suos magistratus, ad quos referri a vobis si qua re offenderemini oportebat, habent, ut qui nostro presidio patrocinioque tutati atque muniti esse debent, quo minus cuiquam iniuriis obnoxii sint. Postremo in eos, quos summa benevolencia complecti omnique studio colere atque tueri debebatis, propterea, quod illis, hoc est Achademie isti, magna ex parte accepta feratis oportet incrementa urbis vestre, commoda civium vestrorum nominisque adeo celebritatem, qua urbs ista procul apud exteras gentes celebratur. Fit certe hoc a vobis, dum eos homines oppugnatis, longe diversum ac plereque omnes civitates atque adeo tote naciones faciunt, que magno emunt, ut apud se litterarum studia et studiosorum conciliabula excitent. Itaque studiosis omnibus magnum honorem habent nec solum colunt eos ac defendunt, verum eciam copiis et possessionibus certatim, quum publice, tum privatim locupletant. Sic homines cordati et qui salis aliquid habent in pectore faciunt. Sic item a vobis fieri opportuit, si cum animis vestris reputaretis, quantum et commodorum et ornamenti urbi vestre, vobis et universo Regno nostro respublica litteraria

afferat. Quocirca mandamus vobis eciam atque eciam, primum ut que demoliti estis, eorum edificia prorsus primo quoque tempore diligenter instauretis damnique, si quid eis dedistis. omne id ad unguem sarciatis. Deinde ne quid eis negocii deinceps facessatis, sed quid, si erit ab illis factum, unde damni aut incommodi aliquid ad vos aut ad urbem istam perventum esse arbitramini, iure cum eis ea de re apud eos, qui iurisdicionem in eos habent, agatis. Quorum, si quid facere nolueritis, patronos nos et defensores eorum esse et vindices fore scitote, non passuros impune vexari eos a vobis despectuique haberi. Wilne, XXIX iulii, anno Domini 1536.

248. Deinde anno eodem. decima septima iunii, facta convocacione per eundem dominum rectorem tocius Universitatis, cuius tenor sequitur et est talis: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua dominacio hodie hora XVIII in stuba communi Collegii maioris artistarum ad audiendum peticionem venerabilis domini Valeriani Pernus de Cracovia, Universitatis Parisiensis arcium magistri, super sua admissione ad respondendum pro loco, ac relacionem dominorum consulum Cracoviensium necnon ad videndum presentari apparatum ad altare Universitatis per executores olim magnifici Luce Noskowsky, medicine doctoris erectum, — et de aliis per rectorem promovendis, tractandum, consulendum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis.

In qua convocacione quoad primum articulum convocacionis de domino Valeriano Pernus, Universitatis Parisiensis arcium magistro, conclusum est de consensu omnium doctorum et magistrorum, quod prefatus Valerianus[a] admittatur ad responsionem publicam pro loco habendo inter magistros nostre Universitatis in hunc modum, ut questionem in artibus presentet decano et facultati artistice in convocacione artistica castigandam, revidendam per decanum, si videbitur. Quam per baccalaureum determinabit una hora tantum, ipse vero per se argumenta sustinebit magistrorum, quos rector et decanus deligent pociores. Quibus rector mittet partes una septimana ante responsionem. In argumentando vero hic ordo observabitur: dominus vicecancellarius[1] primus argumentabitur, deinde arcium magistri secundum senium seu promocionem[b], pro qua die dominus rector faciet mandatum tocius Universitatis, ut eciam consuetum est fieri in responsione doctorum aliarum facultatum. Magistri vero in suis opposicionibus debebunt se absolvere,

[a] *W rkpsie przez pomyłkę* Adrianus. [b] promocionis *rkps.*

[1] Był nim Stanisław Biel z Nowego Miasta, prof. i doktor teologji.

uno die tantum, pars eorum ante prandia, reliqui isto absoluto prandio. Demum responsione absoluta, magister respondens iuxta statuta Universitatis ex decreto domini rectoris ultimo loco inter magistros gaudebit[1].

Quo vero ad secundum articulum convocacionis consulatus Cracoviensis per quosdam de consulatu ad Universitatem missos, inter multa, que commemorati sunt, excusando se a prefata violencia, dicebant, tecta esse disiecta preter eorum intencionem, nec illud mandasse, verum errore servorum et familie civitatis esse factum. Et quia intentata erat illis actio ab Universitate coram reverendissimo Cracoviensi occasione prefate violencie, allegabant id eis intentatum fuisse per privatas personas non autem de assensu tocius Universitatis, quod ab Universitate tunc presente scire contendebant. Ipsis tandem secedentibus, missi sunt ad eos tres doctores, qui nomine Universitatis eisdem intimarunt, totam Universitatem conclusisse libertates, privilegia tuenda esse debereque rectorem illa tueri et actionem illis intentatam esse de certa sciencia tocius Universitatis.

Elapso demum intervallo temporis peciit senatus Cracoviensis, ut hec res per concordiam sopiri possit, per medium domini in spiritualibus vicarii. Vocatis in concordiam prelatis ecclesie cathedralis Cracoviensis, concordia facta est inter senatum Cracoviensem et Universitatem deditque consulatus quatuor florenos pro huiusmodi damnis illatis, quos accipit Universitas propter bonum pacis.

Quo vero ad tercium articulum convocacionis, ibidem in presencia tocius Universitatis dominis executoribus olim venerabilis Luce Noskowsky, medicine doctoris, consulis Cracoviensis, presentatus est apparatus altaris in ecclesia Beate Marie in circulo Cracoviensi in auro, argento, sinco, veluto. prout habetur in inventario eiusdem altaris lacius descriptum.

Mandatum electorum post sex intestatos.

249. Anno Domini 1537, die vero decima septima ianuarii, convocacione tocius Universitatis protunc per rectorem facta, cuius tenor erat ad eligendum viros, qui faciant diligencias de omni substancia et bonis in rebus aut pecuniis et quibuscunque supellectilibus ad disposicionem reverendissimi domini domini Ioannis Dei et apostolice Sedis

[1] Ten egzamin nostryfikacyjny, zwany wówczas inkorporacją, odbył Walerjan Pernusz z powodzeniem 17 VI t. r., broniąc następującej tezy: «Cum haec tria insunt animae, affectus, potentiae et habitus, estne sententia eorum refutanda, qui in universum improbant aut auferunt affectus» (por. *Lib. dil.* str. 355 i Muczkowski, *Statuta* str. 194). Niedługo jednak cieszył się nim Uniwersytet, gdyż po niecałych czterech latach rzuca Pernus w półr. zimowem 1540/1 r. zawód nauczycielski, zostaje pisarzem miejskim, później rajcą, żeni się i przechodzi na protestantyzm.

gracia episcopi Cracoviensis de iure devoluto spectancia post sex intestatos in diocesi Cracoviensi cuiuscunque condicionis gradus et preeminencie status clericalis Universitati nostre ex singulari gracia per reverendissimum dominum dominum Ioannem Lathalski, episcopum Cracoviensem ac cancellarium benemeritum, donacione liberaliter facta, prout in litteris sue paternitatis sigillo munitis continetur [1]. In qua convocacione unanimi omnium consensu doctorum et magistrorum electi sunt venerabiles viri domini: Mathia(s) Lanczki, archidiaconus Pomoranie in ecclesia Wladislaviensi, lector ordinarius, Philippus Aer de Cracovia, iurisprudencie doctores necnon procurator Universitatis generalis, protunc existens in officio [2]. Quibus data est potestas nomine Universitatis se intromittendi in bona et res sex intestatorum clericorum cuiuscumque condicionis derelicta necnon agendum, defendendum, disponendum, vendendum ac commutandum, colligendum pecunias sicque collecta ad fiscum Universitatis reponendum cum effectu de sciencia rectoris protunc in officio existentis.

Licentia venerabilis domini doctoris Mathie Lanczki.

250. Anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo septimo, quarta octobris, in rectoratu venerabilis magistri Martini Belze de Cracovia, iurisprudencie doctoris, parochi in Liuborzycza, facta convocacione omnium facultatum doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, totam Universitatem representancium, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor ac magister reverende. Sit tua dominacio die hodierna hora XIX in stuba communi dominorum canonistarum ad audiendum nuncium reverendissimi domini Ioannis, Dei et apostolice Sedis gracia archiepiscopi et legati nati Gnesnensis [3] necnon reconciliacionem rectori per magistrum Andream Dąmbrowski faciendam [4], iamdudum per dominos seniores, patres, decanos et consiliarios Universitatis nostre decretam; insuper de litteris cride pridie executis contra doctores et magistros Universitatis nostre super immutacione mansionarie ecclesie collegiate sancti Nicolai ac de fornace in communi stuba domus canonistarum construenda et de aliis per rectorem proponendis tractandum, consulendum, prout diligitis bonum Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doc-

[1] Nadany 1 XII 1536 (por. *Cod. dipl.* IV nr 366).
[2] Mikołaj z Szadka.
[3] Jan Latalski, do niedawna biskup krak.
[4] 12 III t. r. skazany został magister Dąbrowski za obrazę słowną rektora na zapłacenie 10 grzywien kary, które uiścił 20 VI (*Acta rect.* nr 60—61, 83).

toribus et magistris duntaxat salariatis, specialiter tum venerabili magistro Andree Dąmbrowski, Collegii minoris collegiato, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione ad pulsum campane facta comparuerunt domini doctores et magistri in loco eis assignato votantibusque omnibus conclusum est ex pluralitate votorum, quod venerabilis dominus Mathias Lanczki iuris utriusque doctor, lector ordinarius iuris, archidiaconus Pomoranie in ecclesia Wladislaviensi, habeat licenciam absencie a lectura ordinarie ad unum annum, si voluerit ac perseveraverit. in servicio reverendissimi domini archiepiscopi legati nati Gnesnensis, extunc si huiusmodi absencia indigerit, mittet pro prorogacione ad alium et ad tercium in fine cuiuslibet anni, cum ascensu ad alias collegiaturas in loco et ordine suo. Casu vero, quo prefatus dominus doctor Mathias cessaret a servicio predicti reverendissimi domini Ioannis Lathalski, archiepiscopi et legati nati, extunc post decursum mensis redire tenebitur ad suam collegiaturam, alioquin liberum erit Universitati eligere alium lectorem idoneum. In tali tamen absencia prefatus dominus doctor Mathias lectorem loco sui ordinabit diligentem, qui congregaret scolas, disputaciones faciat iuxta statuta Universitatis, insuper habitacionem obtinebit, dummodo nulli extraneo dederit habitandam.

Libertas fratrum ordinis Cisterciencium a prepositura inhabitancium bursam Ierusalem.

251. Anno Domini 1537, septima octobris, in rectoratu venerabilis domini magistri Martini Belze de Cracovia, iurisprudencie doctoris, parochi in Liuborszycza, facta convocacione consiliariorum, decanorum omnium facultatum ac seniorum patrum, sub hoc tenore verborum: Venerabilis et egregie domine doctor ac magister reverende. Sit tua dominacio die hodierna hora XIX in stuba communi Collegii maioris artistarum ad sopiendum controversiam dudum subortam occasione preposIture domus Ierusalem inter studentes ab una et religiosos fratres ordinis Cisterciencium in ea bursa inhabitancium ab altera partibus et de aliis per rectorem proponendis tractandum, consulendum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis, sub pena non contradicendi. Detur dominis consiliariis rectoris, decanis omnium facultatum et senioribus patribus, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione prefati domini rector, consiliarii, decani omnium facultatum et seniores patres, recepta prius informacione anno eodem XXV iunii, protunc convocacione in Collegio dominorum canonistarum facta, ex inquisicione diligenti testium citatorum iuratorum, compertum est fratres ordinis tantum Cisterciencium liberos fuisse a prepositura domus Ierusalem nec aliquis ex senioribus doctoribus, magistris

patribus, provisoribus officiumque senioratus agentibus ac dictam bursam inhabitantibus ex certa sciencia potuerunt testificari prefatos fratres Cisterciences aliquando prepositasse, eam ob rem pronunciamus, declaramus et decernimus eosdem fratres ordinis duntaxat Cisterciencium liberos fuisse et esse a prepositura domus Ierusalem. Insuper, quia statutum disponit domus Ierusalem, ut omnes eandem bursam inhabitantes prepositarent, prefati domini: rector, consiliarii ac seniores patres et decani, in presencia venerabilis domini Erasmi a Cracovia. arcium magistri Universitatis nostre, divina patiencia abbatis Clare Tumbe[1], commissarii generalis huius provincie ordinis Cisterciencium ac conservatoris privilegiorum Universitatis nostre Cracoviensis, consencientes per expressum statuerunt, ut loco prepositure quilibet frater Cisterciensis ordinis omni septimana haberet missam unam ad pulsum campane in capella domus eiusdem. imposita collecta pro peccatis in compensam onerum burse prefate, ad quod faciendum dicti fratres se et suos successores inhabitantes bursam Ierusalem obligarunt et quilibet se obligavit impensis tamen domus pro huiusmodi missis debitis, addiciones vero solvere cogentur pro expensis adinstar aliorum inhabitancium bursam Ierusalem.

In rectoratu secundo doctoris Gregorii Schamotulini.

252. Convocacio facta est XXIII maii, sub hoc tenore [verborum]: Eximie domine doctor et magister venerabilis. Sit tua dominacio hodie hora XVIII in communi vaporario Collegii canonistarum ad audiendum fundari tercium vicarium in ecclesia parochiali in Luborzicza iurispatronatus Universitatis. Item ad audiendum proponi super iure patronatus altaris pro custodia librarie maioris Collegii artistarum fundati[2] et super

[1] Promowany na magistra po Nowym Roku 1512 r. (Muczkowski, *Statuta* str. 153), od 1522 r. opat mogilski.

[2] Przywileju erekcyjnego tej altarji w Kollegjum Większem, stanowiącej uposażenie dla magistra sprawującego obowiązki kustosza bibljoteki Kollegjum Większego, dziś nie znamy. Z dokumentu biskupa Tomickiego z 1531 r. wiemy tylko, że czynsz jej umieszczony na domu zwanym Abramowska w rynku krakowskim, wynosił 17 grzywien; z tych 17-tu grzywien Tomicki przeznaczył wówczas 13-cie na uposażenie zreformowanej przez siebie dawnej katedry retoryki Nowkona, zaś resztę, t. j. 4 grzywny, zostawił dla altarysty, który już zwolniony z obowiązków kustodji, miał teraz tylko za zadanie odprawiać dwie msze tygodniowo (*Cod. dipl.* IV nr 357). Ponieważ atoli potrzeba posiadania stałego kustosza dla bibljoteki okazała się konieczną, przeto Uniwersytet zamienił w roku następnym czynsz 10 grzywien, jaki zapisał ongiś Świętosław, pleban w Imbramowicach, na erekcję altarji Poczęcia Matki Boskiej i św. Zuzanny w kościele św. Anny w 1520 r., na uposażenie dla bibljotekarza. Aliści Tomicki zatwierdzając w 1534 r. tę altarję, nie uznał tej przemiany, «ne ultima voluntas defuncti infringi videatur» (tamże nr 363).

his ac aliis proponendis tractandum, consulendum et concludendum, prout diligitis bonum huius preclari Musei. Detur omnibus dominis decanis et consiliariis rectoris ac patribus senioribus et specialiter reverendis, doctoribus Martino Ilkussio, Iohanni Sanok et preposito Domus maioris artistarum, ex parte rectoris. In qua convocatione domini doctores et magistri: Martinus Ilkusius, decanus, Iacobus a Cleparz, consiliarius theologie, Nicolaus a Comprovintia, senior, Martinus Belze, decanus, iuris canonici doctores, item magister Iohannes a Mstow, artium decanus, Benedictus a Coszmin, consiliarius et Mathias Cantrifusoris, prepositus Domus maioris artistarum, magistri artium.

Quoad primum articulum concorditer concluserunt tertium vicarium in prefata Luborzicza admittendum, quem nobilis domina Kosmirowska fundare vult, ita tamen, quod parochus et plebanus illius ecclesie superintendat, ne fiat iniuria duobus primis vicariis, sed iste tertius admittatur ad omnium questuum participationem cum eis et conferatur cum consensu plebani et si fieri possit, ut post mortem fundatricis plenum ius providendi tertium vicarium remaneat in arbitrio plebani.

Quoad secundum articulum, quia altare super custodia librarie ad instanciam Domus maioris artistarum decretum est iudicialiter restitui et reintegrari ad dictam custodiam iuxta primam eius erectionem per olim reverendissimum dominum episcopum Iohannem Conarski Cracoviensem factam, quam reverendissimus olim dominus Petrus Thomiczki immutaverat, ideo hec restitucio debet fieri integre cum iure patronatus, quod fundatores eiusdem altaris contulerunt quatuor officiis Universitatis, videlicet rectori, seniori patri, decano artium et preposito Domus maioris, concluserunt patres ita integraliter restituendum, sicut disponitur in prima eius fundacione, exceptis duobus, qui nolebant ius patronatus dari Domui maioris artistarum.

Quoad tercium articulum, quem proposuit rector, dum census emptus pro quingentis aureis ex testamento olim Predborii Konyeczpolszki[1] debeat cedere fisco Universitatis, an soli Domui maiori artistarum? Domini fuerunt diversi, imo adversi, tum concluserunt arbitros eligendos a collegio extraneos per ipsum Domum maiorem et per extraneos ab ea, qui arbitrabuntur iuxta informacionem hincinde factam, cui salva consciencia et, ut cessaret dissensionis murmur, debeat dictus census in commodum cedere et id faciendum statuerunt in plena Universitatis convocacione.

[1] Por. wyżej w sprawie tego czynszu str. 185 przyp. 2.

253. Anno Domini MDXXXVIII, die Solis ultima iunii, facta est convocatio per dominum rectorem, sub hoc tenore verborum: Excellentissime domine doctor et magister literatissime. Sit tua dominacio hodie hora XIX in communi hypocausto Collegii canonistarum ad eligendum arbitros super censu quingentis aureis empto iuxta iamdudum conclusa aut ad dandum modum et viam, quibus tam possidentes censum, quam se eis opponentes possent integra consciencia pacati in futurum quiescere. Item ad audiendum quomodo conservator privilegiorum Universitatis[1] non solum perturbat rectoris auctoritatem et iurisditionem, verum eam nititur enervare et penitus annihilare, preferens suam iurisditionem auctoritati rectoris. Item ad tractandum super locanda bursa Hungarorum iuxta diuturne conclusa et super his consulendum et concludendum, prout diligitis bonum huius Alme Matris et nostre Altricis, sub pena non contradicendi. Detur omnibus doctoribus, etiam medicis et magistris dumtaxat salariatis, ex parte rectoris.

Quoad primum articulum de censu XI marcarum pro quingentis aureis per olim magnificum Przedborium Conyeczpolski Collegio Universitatis empto, domini tunc congregati non solum varii, sed adversi fuere. Omnes enim de maiori et minori Domibus artistarum nolebant consentire in aliquos arbitros, allegantes, se velle uti possessione ex sentencia per olim venerabilem Iacobum Erczieshow, doctorem et rectorem, lata[2]. Quidam tamen precabantur, ut dominus rector cum doctoribus canonistis et eis adherentibus dignarentur habere benignam racionem cum isto censu pro Domo maiori artistarum, tanquam inopi et indigenti. Omnes autem doctores canonice et medice facultatis volebant deputari arbitros, qui discernerent, num iste census deberet in usum converti pro Domo maiori artistarum, an pro fisco Universitatis, eo, quod in testamento legatus est per hec verba: «item lego pro Collegio Universitatis quingentos aureos». Tandem reverendus dominus Martinus Ilkusius, theologie doctor et prepositus ecclesie sancti Nicolai, volens hanc controversiam videre sopitam, supplicavit nomine maioris Domus domino rectori et canonistis, ut dignarentur Domum maiorem artistarum suo favore prosequi et eam dimitterent pacificam in possessione dicti census, prout antea ipsum percipiebat. Si autem dicta Domus maior aliquid iniustitiae contra Universitatem in hoc committeret, dignaretur dominus rector cum canonistis et tota Universitate tunc congregata eundem censum prefate maiori Domui donare. Quandoquidem Universitas tanquam mater solet providere benigne suis membris, unde do-

[1] Wspomniany wyżej opat mogilski Erazm z Krakowa.
[2] Por. wyżej zap. nr 227.

minus rector, habito mutuo consilio cum dominis canonistis, nomine totius Universitatis donavit liberaliter hunc censum per dictam maiorem Domum perpetuo possidendum et id quidem factum est propter bonum pacis et propter sedanda dissidia, quae sepe emergebant in Universitate super isto censu, ut iam amplius in futurum utraque pars integra conscientia taliter pacata permaneat in pacis unitate.

Quoad secundum articulum omnes tam doctores, quam magistri concorditer vota dabant defendendam esse rectoris iurisditionem contra conservatorem privilegiorum Universitatis, eo quod rector est primus et supremus iudex in Universitate, conservator vero subsidiarius. Item quia ab initio fundate Universitatis nunquam a rectore auditum est appellari ad conservatorem. Unde ibidem Universitas deputavit duos dominos Gregorium Sthawishyn et Stanislaum de Cracovia[1], theologie doctores, ut loquantur cum domino abbate et conservatore, ne perturbet iurisditionem rectoris. sed sit contentus intra limites sue iurisditionis conservatorie. Alioquin, ex quo nunc vacat sedes episcopalis[2], concluserunt recurrendum ad dominum administratorem sede vacanti et demum ad Regiam Maiestatem, que est fundatrix et patrona huius Universitatis, ne patiatur sua Maiestas contra iurisditionem rectoris et suorum consiliariorum dictum conservatorem ita insolescere contra privilegia Universitatis et bonos mores.

Quoad tertium articulum omnes domini congregati videntes bursam Hungarorum esse ruinosam, concorditer inherendo prioribus conclusionibus, decernerunt, eam esse alicui probo locandam. Interea autem commiserunt venerabili magistro Nicolao Schadek, procuratori Universitatis, ut cum aliquo magistro ad dictam bursam descendat ac studentibus Ungaris persuadeat, ne existiment hanc locationem futuram in eorum contemptum, sed necessitatem ruinarum id optare dicatque eis, quod dominus rector cum Universitate de alia domo eis providebit et maxime de bursa nova, quam tunc multi nominabant pro eis fore competentem, alioquin decreverunt domini ad Regiam Maiestatem informandam mittere doctores, qui declarent Sue Maiestati ruinas et indigentiam fabrice dicte burse a multis annis neglecte nec Sua Maiestas patiatur sibi persuaderi, quod id foret in contemptum Hungarorum studentum, aut si dignabitur, mittat aliquem ex suis fidelibus ad conspiciendum ruinas dicte burse Ungarorum.

[1] Stanisław Aurifaber. Istniejący współcześnie z nim inny Stanisław z Krakowa (Cieśla) osiągnął tylko za swego życia stopień bakałarza teologji.

[2] Po zgonie biskupa Jana Chojeńskiego.

Sub rectoratu reverendi patris et domini Gregorii a Sthawischin, sacre pagine professoris, ecclesie collegiate sancti Floriani custodis, collegiati maioris Domus artistarum, commutacione hiemali die sancti Galli canonice electi, anno Domini MDXXXVIII.

254. Die Veneris XX mensis octobris, convocacio celebrata fuit feria sexta ante festum Simonis et Iude[1] consiliariorum et decanorum Universitatis, sub hoc tenore verborum congregata: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XXI in stuba maioris Collegii artistarum primum quidem ad sedandum et determinandum quandam controversiam occasione decanatus facultatis medicine inter duos doctores eiusdem facultatis subortam, deinde ad consulendum rectori de absencia plurium collegiatorum a collegiis suis, ut puta in minori quatuor collegiatorum et in iuristarum duorum, necnon de absencia magistri Andree Dąmbrowski, quondam minoris Collegii collegiati, cui de provisione Universitatis datum est altare in ecclesia cathedrali Cracoviensi cum onere annexo residencie et officii predicacionis in certis festis Christi et Marie[2]. Tandem quoque ad consulendum de ordine meliori burse nove, ex quo plus detrimenti, quam emolimenti videtur habere nostra Universitas, postremo de bibliopolis et calchographis, qui occasione astrologici iudicii habent quandam contencionem inter se coram rectore factam, eidem molestam[3]. Detur omnibus dominis prefatis consiliariis et decanis et specialiter egregio domino doctori Petro de Oborniki, consuli Cracoviensi, sub pena obediencie debite et non contradicendi.

In qua quidem convocacione, quantum ad primum conclusum est, ut doctor Ioannes Noszkowski, decanus facultatis medice, censeatur le-

[1] 25 X.

[2] Altarja Wszystkich Świętych w katedrze krakowskiej, ufundowana w 1403 r. przez kanonika krak. Niemierzę, w 1415 r. ofiarowana została przez fundatora Uniwersytetowi z tem, iż wybierany na nią magister, dobrze znający język ojczysty, miał po polsku kazać w dzień Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Wniebowstąpienia, Zielonych Świąt i wszystkie święta Matki Boskiej (*Cod. dipl.* I nr 56).

[3] Mianowicie Hieronim Wietor, który otrzymał w roku zeszłym (5 VII) od Zygmunta Starego przywilej wyłącznego drukowania i sprzedaży sporządzanych przez magistrów Akademji judicjów czyli prognostyków astrologicznych, pozwał drukarza Macieja Szarffenbergera o wydanie mimo tego zakazu judicjum na r. 1539. Spór ten następnie toczył się przed sądem radzieckim, który 2 XI t. r. zakazał Szarffenbergerowi sprzedaży wydanych przez niego prognostyków a wreszcie oparł się o króla, który 22 tegoż miesiąca polecił Szarffenbergerowi oddać Wietorowi połowę pieniędzy z rozsprzedanych egzemplarzy, oraz połowę egzemplarzy z pozostałego nakładu (Ptaśnik, *Monumenta Poloniae Typographica*, 1922 nr 391, 419, 420).

gitime electus ipsique doctori Petro ex certis[a] causis et racionibus denegatus est decanatus pro hac vice.

Quantum ad secundum doctores et magistri absentes ab Universitate quicunque sine venia rectoris ac Universitatis absentantur, decreverunt domini, ut dominus rector monitorium ad valvas ecclesiarum daret et fulminaret in eos processus, si non redirent infra tempus prefixum, sub pena privacionis fulminatum[1].

Quantum ad tercium articulum de magistro Andrea Dąmbrowski habetur conclusum, ut daretur citacio per dominum rectorem Universitatis ad ingrosandam obligacionem de residencia et aliis contentis post electionem eiusdem ad altare Omnium Sanctorum in arce Cracoviensi situm, in praesencia Universitatis factam et alia in huiusmodi causa necessaria tractanda et decernenda.

Postremo disposicio et ordinacio burse nove commissa est domino rectori, similiter negocium calchographorum et bibliopolarum tractandum et componendum, prout melius videbitur cum iurisdicione extendenda, in quantum opus fuerit.

255. Anno Domini 1539[b], dominica Oculi, que fuit IX mensis marcii, in convocatione tocius Universitatis facta occasione nonnullarum consultacionum in prioribus convocacionibus particularibus, puta rectoris, decanorum et consiliariorum, in quibus pleraque negotia fuerunt reiecta ad determinandum per plenariam congregationem et convocationem Universitatis. Que tandem facta est anno et die, quibus supra, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XX in estuario Collegii maioris artistarum ad consulendum, determinandum et finaliter concludendum consultaciones quasdam rectoris, decanorum et consiliariorum eius in proximis convocacionibus habitas et primo ad auscultandam declarationem cuiusdam statuti Ierusalem a consiliariis et decanis factam de actu presbiteris cum intentione prelocandi diaconos et subdiaconos fratres Cisterciensis ordinis studentibus laicis et clericis in minoribus ordinibus sedendi circa mensam; deinde ad consulendum et reformandum multas enormitates per negligentias lectionum per lectores omnium ferme facultatum et maxime per seniores patres et doctores plurium facultatum, in nostra Achademia raro aut nunquam ante hec factas et auditas, que quidem negligentie ad presens commisse vel admisse videntur ex conniventia ipsorum deca-

---

[a] exceptis *rkps.*

[b] 1538 *błędnie w rkpsie.*

[1] Dalsze losy tej akcji przeciw absentującym się magistrom nie są znane. W roku następnym (8 X 1539) Zygmunt Stary wydał znowuż przeciw nim mandat (*Cod. dipl.* IV nr 370).

norum, quorum officium est iuxta statuta iurata nostre Achademie negligentias omnes lectorum, tam magistrorum, quam doctorum deferre rectori. Tandem ad consulendum de licentia scandalosa obtenta a nostro reverendissimo pro magistro Nicolao Herbest, minoris Collegii collegiato, absentandi libere ad decursum unius anni[1]; similiter ad consulendum et concludendum de negligentia in lectionibus per seniores patres nostre Universitatis, hoc est per canonicos Cracovienses, qui senectutem, infirmitates debilitatesque allegantes et quoddam privilegium Alberti episcopi[2] et cetera id genus, scandalose et cum iactura magna nostre Academie lectiones non legunt, neque per se, neque per substitutos; demum etiam ad consulendum de bursis canonistarum, Ungarorum atque nova ex quibus nostra Universitas plus habet damni et incommodi, quam commodi. Preterea ad approbandam susceptionem unius bedelli recenter per rectorem ex commissione decanorum et suorum consiliariorum suscepti et iam sufficienter probati et idonei reperti et ad quedam alia precipue de edificiis ruinosis nostre Universitatis, si tempus permitteret, oretenus per rectorem proponenda. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis, sub pena obedientie iurate et non contradicendi et ut diligitis bonum Universitatis nostre, ex parte rectoris.

In qua quidem convocatione omnium, primum facta est auscultatio declarationis cuiusdam statuti novi burse Ierusalem de actu presbiteris. Que quidem declaratio habuit ortum ex differentia atque querela facta per studentes Ierusalem. In qua quidem convocatione consiliariorum et decanorum, que fuit celebrata in Collegio iuristarum ipso die sancti Nicolai, que fuit s e x t a d e c e m b r i s, ubi venerant nonnulli studentes burse Ierusalem nomine tocius Universitatis, accusantes seniorem de prelocatione ad mensam fratres duos Cisterciensis ordinis, quorum unus erat diaconus[a], alter subdiaconus. Quare in eadem convocatione audita proposicione studentium parte ex una et seniore burse partibus ex altera, visum est tunc dominis supradictis rectori assidentibus statutum illud perlegere et trutinare. Tandem vero matura deliberatione facta, ex votis illorum rector conclusit declarationem illius

---

[a] deaconus *rkps.*

[1] Magister Mikołaj Herbest, temperament burzliwy i niesforny, zaniedbywał się w swych obowiązkach, z powodu czego często stawał przed sądem rektorskim (*Acta rect.* II nr 29, 57, 74 i 139). W półroczach 1538/9, 1539 i 1539/40 wykłada przez zastępcę. W tem ostatniem półroczu (1539/40) znika z Uniwersytetu (Wisłocki *Liber dilig.*).

[2] Przywilej biskupa krakowskiego Wojciecha Jastrzębca z 1422 r. odnosił się tylko do kanonika jurysty: «qui promotus... tenebitur legere in facultate canonica, n i s i l a b o r i b u s e t s e n i o e s s e t c o n f e c t u s, v e l i n f i r m i t a t e n o t a b i l i i m p e d i t u s...» (*Cod. dipl.* I nr 71).

statuti ad hanc[a] intentionem, ut fratres Cistercienses diaconi atque subdiaconi teneant locum in mensa a seniore eis assignatum ex plerisque rationibus.

Prima, quia clerici in maioribus et potissimum religiosi illi fratres, quorum ordo non parva prestitit beneficia nostre Universitati, non debet ergo novo et iniurioso postergationis genere affici. Quod quidem sub memoria omnium doctorum et magistrorum, qui olim bursam eandem inhabitabant, poterat probari, a studentibus quinimo oppositum et contrarium probabatur et narrabatur a supradictis magistris et doctoribus amplius, quia indignum visum est, ut clerici in minoribus ordinibus constituti aut eciam laici forent religiosis in prefatis ordinibus [anteponendi]. Itaque rector tunc ipsis sententiam tulit pro ipsis fratribus ex interpretatione facta per supradictos dominos decanos et consiliarios. A qua tandem sententia studentes burse Ierusalem appellaverunt ad pleniorem et totalem convocationem Universitatis.

Ceterum rector cum consilio suo fecit alteram convocationem similem in Collegio maiori artistarum, que fuit celebrata feria quinta infra octavas festi Conceptionis Marie, que quidem dies erat octava decembris. In qua tunc personaliter venientes prefati studentes burse Ierusalem multo plures, quam ante, quorum tres cum rebellione quadam locuti sunt ad rectorem et eius assessores, nihilominus tamen rector ipse consilio sequentibus diebus fecit examen testium, cupiens intelligere principes illius factionis et ita utique didicit ex depositionibus testium huiusmodi differentiam et querelam cepisse et ortum habere per conspirationem tumultuosam in habitacione dicta Brovar. Verum subsequuta convocatione plenaria tocius Universitatis, facta anno et die, quo supra, ad quam iterum cum venissent de bursa Ierusalem quamplurimi, cum iam esset per totam Universitatem auscultata supradicta conclusio, lecta est publice per rectorem et inibi rector in presentia partis adverse pronunciavit eciam penam contra inobedientes aut rebelles tali declaracione mandando, sub pena unius sexagene ac tandem exclusione de bursa iuxta formam statuti eiusdem burse de rebellione in seniorem inscripti. Quae quidem pena pecuniaria debet cedere, dimidia pars rectori et Universitati, pars vero dimidia et altera pro ipsa bursa et inhabitantibus in ea[1].

Post hoc conclusum est in eadem convocatione, ut enormitates omnes et negligentie per lectores quoscumque facultatum omnium auctoritate rectoris et statutorum emendarentur et circa hoc eciam fuit mota

---

[a] hec *rkps.*

[1] Pełny tekst uchwały, powziętej w sprawie zatargu w bursie Jeruzalem wydrukowany u Karbowiaka w *Statutach bursy Jeruzalem* str. 128/9.

querela, questio et determinatio de examinatoribus, qui hoc anno tempore examinis magistrandorum vacabant ab omnibus lectionibus non legendo per se nec per alios, toto tempore durante illo examine[1]. Unde decrevit tunc temporis Universitas, ne hoc fiat de cetero in futurum et ipsi utique negligentes, aut huiusmodi negligentiam committentes, iam punirentur per decanum aut per facultatem, cuius sunt lectores. Similiter de decanis, qui per conniventiam huiusmodi negligentias aut eis similes non deferrent ad rectorem, decretum est, ut rector in eos animadvertat secundum rigorem statutorum de negligentia decani.

Porro de patribus et doctoribus senioribus canonicis Cracoviensibus atque negligentia ex ipsorum lectionibus scandalosa satis et enormi visum est unanimiter fere omnibus doctoribus et magistris, ut salva illorum reverentia et honore, rector pro tempore existens nullomodo permittat huiusmodi negligentiam fieri in lectionibus ipsorum et curet exequi statuta iuxta suum iuramentum tempore electionis factum Nam et si merita ipsorum sint quantacunque, senectus denique et debilitas etatis eos commendat in gratiam et excusat a labore legendi per se, non tamen revera excusat eos a labore lectionis per alium, necnon a scandalo enormi, quod prestant iunioribus et posteritati, precipue cum possideant et habeant beneficia meliora et pinguiora ceteris lectoribus Universitatis gaudentque libertate a contribucionibus Regni, que data est Universitati propter labores et actu laborantibus, tantum puta per se vel per alium et non emeritis, denique communis cursus et consuetudo laudabilis nostre Achademie eos non patitur fieri aliter liberos a labore lectionum, quandoquidem observat vetus usus et consuetudo eciam in presentiarum servata, ut quicumque sunt vel erant in minori vel maiori Collegio debiles et infirmi et quocumque morbo laborantes, tales omnes et singuli lectiones suas legebant per alium. Quod vero allegatur privilegium Alberti episcopi in quo videtur dari libertas a lectione canonico Cracoviensi iuris pontificii, ad hoc responsum est per Universitatem, quod illud privilegium non concedit libertatem absolutam a lectione sed tantummodo, quod non per se, sed per alium legat. Unde eciam allegationes iuris tunc adducte per nonnullos sunt eficaciter refutate, propter derogationem consuetudinis, que habet vim legis in nostra Universitate hactenus observate. Et pari modo responsum est allegationibus iuris, quas allegavit pro se canonicus Cracoviensis dominus doctor Nicolaus de Comprovincia, cuius quidem supplicatio data in scriptis ad Universitatem, licet fuerit grata et gratiose audita et accepta, nullomodo tamen voluit Universitas

---

[1] Jakoż na wiosnę 1539 r. powołał rektor przed swój sąd kilku magistrów, którzy nie wykładali w czasie egzaminów, a mianowicie Benedykta z Koźmina, Stanisława Cieślę, Tomasza, syna Pawła (*Acta rect.* II nr 139).

eciam ipsa haberi absolutum a labore lectionis per alium propter scandalum et sequelam enormem posteritati relinquendam, nisi forte ad breve tempus, utpote ad finem huius commutacionis, sed de cetero a principio sequentis commutacionis legat per alium.

Porro de bursis canonistarum, Ungarorum et nova nihil certi propter angustiam temporis habetur conclusum.

De bedello recenter suscepto per rectorem conclusum et determinatum est, ut rector captato tempore cum suis consiliariis acceptet eum ac confirmet in officio, accipiendo ex eo sacramentum et obligationem iuramenti.

De edificiis ruinosis in domibus Universitatis concessa est rectori autoritas singula providendi et signanter in minori Collegio, ut dum et quam procurator tunc quidem absens revertetur, reficiet reficienda, edificet edificanda.

256. Anno Domini 1539, die vero Martis XIII mensis maii, convocacione consiliariorum et decanorum premissa, dominus rector unacum venerabilibus dominis Martino a Ilkusz, preposito sancti Nicolai et Iacobo a Kleparz, decano sancti Floriani ac aliorum doctorum et magistrorum presentia[1] in bursa iuristarum audita proposicione communitatis et responsione senioris doctoris Adam[2] burse iuristarum, qui in continenti de perceptis nomine communitatis et tandem in utilitatem expositis remansit in ratione prefate communitatis burse iuristarum in paratis pecuniis debitus unam marcam et viginti unum grossos et quinque ternarios, de quibus debet solvere terciano salarium deservitum, videlicet viginti quatuor grossos, carbanam ferream emat ac det libertatem aperiendi et ingrediendi coquinam domum inhabitantibus ipsosque coerceat ad visitandum lectiones facultatis canonice ac actus celebret iuxta statuta, rebelles autem comprimat et, si opus fuerit, excludat

257. Die Solis XVIII maii, dominis rectore et doctoribus ac magistris, totam Universitatem representantibus, congregatis ad convocationem, cuius tenor sequitur et est talis: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora XIX in estuario maioris Collegii artistarum ad consulendum et providendum negligencias scandalosas nonnullorum, qui sunt provisi per beneficia et officia Universitatis, quorum ius patronatus spectat ad nostram Academiam, tandem eciam ad consulendum de bono pacis et quietis personarum benemeritarum de

---

[1] Mianowicie Stanisława Aurifabra, doktora teologji, Jana z Sanoka, Filipa Aera, Marcina Krokiera, doktorów prawa, oraz magistra Tomasza z Krakowa, senjora bursy ubogich (por. *Acta rect.* II nr 149, gdzie sprawa ta jest jeszcze raz opisana).

[2] Adam Matla.

nostra Universitate, que una cum rectore molestantur per negligencias et inobedienciam istius, qui contempta sentencia rectoris et consiliariorum appellavit ad plenariam convocacionem Universitatis; deinde eciam de iurisdicione rectoris, que hoc tempore videtur maxime enervari et labefactari per insidias et occulta consilia eorum, qui bedello iam pridem legitime alienato a servicio, videntur contra publicam honestatem rectoris et Universitatis dare asum(ptum) et ansam vexandi et molestandi eundem per citaciones ad officialem Cracoviensem; postremo de pena restituenda, iam dudum reposita, per magistrum Martinum de Czyeszkowicze, occasione violate iurisdicionis rectoris sub rectoratu Gregorii de Schamothuli, necnon ad consulendum de gravi iniuria ville Tradnowicze, quam patitur a domino Colaczkowski. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis et specialiter magistro Andree Dambrowski, sub pena non contradicendi et ut diligitis bonum Universitatis, ex parte rectoris.

Inprimis venit honorabilis Ioannes de Ilkusch, viceprocurator [et] nomine venerabilis capituli ecclesie cathedralis Cracoviensis peciit, ne in aliquo Universitas vellet gravare magistrum Andream Dambrowski, altaristam Sanctorum Omnium. Et tandem per Universitatem unanimiter conclusum, auditis singulorum votis, ut magister Andreas Dambrowski altarista prenominatus in festivitatibus in erectione altaris Sanctorum Omnium contentis et expressis predicaret verbum Dei in ecclesia cathedrali[1] et pro meliori informacione detur sibi copia privilegii.

Quantum ad secundum articulum Valentinus olim bedellus Universitatis[2], proposuit quidem propter repentinam alienacionem a servicio Universitatis damnificatus est per dominum doctorem Gregorium a Sthawissyn, protunc rectorem, in duodecim florenis, quos debuit recipere a magistrandis. Conclusum est per Universitatem, quod ex quo propter negligenciam eiusdem Valentini per decanos et consiliarios Universitatis die sancti Nicolai[3] erat alienatus, non habebat causam conveniendi dominum rectorem, sed sue negligencie debet imputare. Cum post alienacionem non potuit particeps esse de accidentalibus et ideo absolvitur dominus rector ab eius impeticione et pro vexacione punietur.

Ad tercium de pena restituenda magistro Martino de Czyeskowycze[4] reiecerunt domini in aliam convocacionem.

[1] Por. wyżej zap. nr 254.

[2] Walenty z Ropczyc, ostatni raz występuje w aktach Uniwersyteckich 29 XI 1537 r. (*Acta rect.* II nr 98).

[3] 6 XII 1538.

[4] Stanisław z Ciężkowic, mając w czerwcu 1538 r. spór z magistrem Marcinem Garbarzem o mieszkanie po zmarłym profesorze Andrzeju Burkarcie

De villa Tra(d)nowicze ante omnia conclusum, ut privilegium inveniatur et detur domino rectori, qui cum dominis decanis et consiliariis in eo negocio consulent.

Ad ultimum articulum, qui est in ordine primus, conclusum, ut omnes doctores et magistri salariati per se aut legitime impediti per alium expleant diligenter lectiones suas, ad quas tenentur, sine quibusvis excusacionibus.

258. Anno, quo supra, die vero Solis XXII mensis decembris. premissa convocacione, sub hac forma et verborum tenore: Egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua dominacio hodierna die hora XXa in estuario Collegii maioris artistarum, primum ad audiendam peticionem venerabilis et egregii domini magistri Iacobi a Byszkupycze, medicine doctoris, reverendissimi nostri phisici, qui cupit incorporari Collegio medicorum nostre Universitatis per responsionem publicam, demum ad audiendum et ad consulendum mature et debite super certis negociis, damnis, periculis, scandalis et deordinacionibus, que hactenus per conniventiam quandam passa est nostra Universitas, calices enim et ornatus ab ecclesiis et altaribus amittuntur, alienantur et perduntur, muri et parietes certorum edificiorum sub nostris omnium oculis pessime providentur, lectiones et labores ab aliquibus collegiatis non tantummodo negliguntur, sed etiam perfide et scandalose leguntur, burse et domus alique Universitatis egent aliis directoribus et provisione extemporanea, que singula et omnia diffusius dicentur oretenus per rectorem in eadem convocacione. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris tantummodo salariatis, sub pena non contradicendi et ut diligitis bonum reipublice nostre Universitatis, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione conclusum est de unanimi consensu omnium presencium dominorum doctorum et magistrorum per dominum rectorem, quoad primum articulum de domino magistro Iacobo de Byszkupycze, fisico reverendissimi episcopi Cracoviensis, promoto in doctorem medicine in studio Paduano[1], petentis se incorporari Collegio dominorum medicorum Universitatis nostre et illic in continenti producentis litteras sue promocionis in facultate medica in prefata universitate Paduana per reverendum patrem et dominum Calixtum, iuris utriusque doctorem, episcopum Argolicensem, reverendissimi Francisci cardi-

---

z Krakowa w Kolegjum Większem, nie usłuchał rektora, lecz apelował do opata mogilskiego, jako konserwatora Uniw. (por. wyżej str. 157 przyp. 1) za co został skazany 1 VII 1538 r. na zapłacenie 10 grzywien. Jakoż istotnie 10 VII złożył 7 złp. i 2 łyżki srebrne (*Acta rect.* II nr 119—122 i 124; akt 1-szy tej sprawy, zawarty w nrze 119, powinien należeć raczej do niniejszej księgi konkluzyj).

[1] Promowany na doktora medycyny 30 III 1536 r.

nalis Pisani, Universitatis Paduane cancellarii etc., anno 1536. Et dominus rector ante omnia mandavit verificare titulum et sigillum prefatarum litterarum sic productarum, quas quidem litteras venerabiles et egregii viri domini doctor Philippus Aher, per verbum: «credo» et magister Bartholomeus Regiopontanus[1], collegiatus minoris Collegii, per verbum: »scio et presens interfui tunc promocioni prefati venerabilis domini Iacobi de Biszkupycze in Universitate Paduana«, titulum et sigillum tactis duobus digitis, ut moris est, sacris litteris recognoverunt. Quo facto conclusum est per dominum rectorem de assensu omnium, ut idem dominus magister Iacobus ad facultatem medicam remitteretur et ipso facto est remissus, ut iuxta statuta ad ulteriora cum eo precederet.

Quantum ad secundum articulum deputati sunt venerabiles et egregii viri domini et magistri Philippus Aher de Cracovia, decretorum doctor, Nicolaus a Schadek, sancti Floriani, Stanislaus Czyesla, sancte Anne, canonici et Thomas de Cracovia, senior burse pauperum[2], ut reviderent iuxta inventaria calices, argentum et ornamenta omnium beneficiorum Universitatis Domus maioris et Collegii minoris et illa conscriberent ac deperdita domino rectori denunciarent et sua auctoritate recuperarent.

Quoad tercium articulum de parietum[a] domus parochialis ecclesie sancte Anne provisione et restauracione, tum et burse Ungarorum et nove ac eorum provisoribus dandis et concedendis ac etiam de lectoribus publice legentibus perfunctorie commissa sunt domino rectori providenda, ordinanda, tractanda, prout melius videbitur.

Tum etiam in fine convocacionis peticio facta est per reverendissimos dominos episcopum Cracoviensem[3] et Camenecensem[4], ut magister Bartholomeus Regiopontanus, collegiatus minoris Collegii, habeat licenciam abeundi ad curiam Romanam vel alias iuxta statuta Universitatis. Conclusum est per dominos, quod potest sine suo preiudicio Universitatis et negligencia beneficii et lectionum habere huiusmodi licenciam et concedunt ad trimestre. Presentibus ibidem in convocacione omnibus.

259. Anno Domini 1540, die Veneris penultima ianuarii, dominus rector premissa convocacione sub huiusmodi tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie XXI in stuba Collegii maioris artistarum ad audiendum quedam referri per procuratorem Universitatis ex parte domini Casper Bar et dominorum con-

---

[a] parietibus *rkps.*

[1] Bartłomiej Sabinka ze Stradomia.

[2] Tomasz Pawłowic z Krakowa.

[3] Piotr Gamrat. [4] Jan Wilamowski.

sulum Cracoviensium, similiter ad audiendum quedam proponi per dominum Ioannem Szanok, decretorum doctorem, de iniuria sibi illata, similiter ad audiendum proposicionem per magistrum Iacobum Szyeprcz, canonicum sancti Floriani, qui sibi pretendit factam esse iniuriam in viginti florenis per capitulum sancte Anne et ad quedam alia per rectorem oretenus proponenda de concordia burse pauperum et abbatem Tinicensem. Detur dominis decanis facultatum omnium et consiliariis rectoris et specialiter magistro Ioanni Szanok et magistro Martino Crokyer, facultatis canonice doctoribus, necnon magistro Iacobo Szyeprcz, sub pena non contradicendi et (pro)ut diligitis bonum Universitatis nostre, ex parte rectoris.

Quoad primum articulum retulit dominus procurator Universitatis lapides pro structura ecclesie sancti Adalberti[1], qui sunt in pomerio penes novam portam, qui iam pridem Universitati sunt in possessionem dati, domini consules illic eos nolunt habere. Decreverunt domini, ut dominus rector cum procuratore de loco convenienti eis provideant et illinc abducantur.

Ad secundum dominus doctor Ioannes Szanok, lector decretorum, proposuit occasione sex marcarum racione promocionis in doctorem facultatis canonice de anno domini 1534 facta. Quarum duas marcas ad peticionem et intercessionem doctoris olim Andree, canonici sancti Floriani[2], infrascripto domino doctori donavit et dimisit, residuas vero quatuor marcas sic diu retentas ad solvendum cogi peciit. In presencia domini doctoris Martini Crokyer negantis narrata, prout narrantur et datur ad probandum vel deferendum.

Quo vero ad tercium conclusum est, ut magister Iacobus de Szyeprcz, canonicus olim sancte Anne, ex quo in priori racione in certis expositis erravit seu neglexit, denuo ex eisdem regestris in nullo immutatis, que spectant pro perceptis et expositis capituli sancte Anne eidem capitulo, die sancte Dorothee[3] coram venerabili ac egregio doctore Martino[4] etc., preposito sancti Nicolai et magistro Nicolao a Schadek[5] etc., fideliter faciat et quiettancias, si habet aliquas, prefatus magister Iacobus coram prefatis doctore Martino etc. et magistro Nicolao etc. reponat.

Quoad quartum et ultimum de concordia facienda ex parte certorum proventuum burse pauperum cum abbate et conventu de Thynyecz[6]

---

[1] Kościołek św. Wojciecha w rynku należał do Uniwersytetu z nadania biskupa Piotra Wysza w 1401 r. (*Cod. dipl.* I nr 22) i stanowił uposażenie jednej z kolegjatur mniejszych.

[2] Andrzej Burkart. [3] 6 II. [4] Marcin z Ilkusza.

[5] Podówczas prokurator czyli zarządca majątku Uniwersytetu.

[6] W 1445 r. zakupił Uniwersytet dla bursy ubogich od kapitału 400 grzywien czynsz roczny 20 grzywien u Rafaela, prepozyta kieleckiego, kano-

commissum est domino doctori Martino, preposito sancti Nicolai etc., provisori prefate burse, plenum mandatum componendum. Presentibus ibidem dominis doctoribus Martino, sacre pagine. preposito sancti Nicolai, Ioanne a Szanok, Philippo Haer, Martino Crokyer, iuris pontificii doctoribus, Nicolao Schadek, sancti Floriani. Ioanne Msthow, Benedicto Coszmyn, sancte Anne canonicis, Thoma de Cracovia[1], seniori burse pauperum et aliis magistris.

260. Anno Domini 1540, die Saturni septima februarii, facta convocacione per rectorem magistrum Gregorium a Sthawyssyn, sacre theologie professorem etc., sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua dominacio hodierna die hora XVI in estuario Collegii maioris artistarum ad consulendum super duplici negocio satis arduo Universitatis nostre, primum de pecunia residua debitorum ab intestatis, alterum est de lapidibus per dominum Casper Bar resignatis Universitati, quos lapides domini consules nolunt tolerare in eo loco, ubi sunt, nolunt quoque eos emere ab Universitate, si sint venales. Detur omnibus decanis facultatum omnium et patribus senioribus, videlicet doctori Martino Ilkusz, Iacobo Cleparz, professoribus theologie, necnon doctori Martino Belze, Gregorio Schamothuli et Ioanni Sanok, doctoribus iuris canonici, sub pena non contradicendi et (pro)ut diligitis bonum commune nostre Universitatis.

De pecunia vero post intestatum dominum olim custodem Voynyczyensem derelicta et per ordinarium Universitati donata in debitis exigenda, que in magna iam parte in aliquot centum florenorum pro Universitate est extracta et de qua Collegium canonistarum in ambitu et aliis multis constructum est et adornatum, placuit omnibus, ut ex residuis extantibus debitis dominus Felix Porąmbsky[a], plebanus, pro suis maximis in exigendis illis debitoribus pecuniis diligenciis et fatigis im pensisque consolaretur et donaretur iuxta continenciam litterarum, sibi sub sigillo rectoris datarum, quas quidem litteras ratas et gratas per omnia habere ex racionibus in eisdem descriptis voluerunt. De quo eciam ibidem prefatus dominus plebanus Porambsky ad presenciam rectoris et dominorum in convocacione existencium vocatus, factus est cercior et gracias egit debitas. In vim quoque execucionis premissorum

[a] Pokąmbsky *rkps.*

nika i oficjała krakowskiego i jego braci Michała i Mikołaja, dziedzicznych wójtów w Skawinie, na ich dobrach dziedzicznych sołtysowskich we wsi Radziszów i Woli, wchodzących w skład majątków opactwa tynieckiego, «salvo tamen ipsorum dominorum abbatis et conventus predictorum dominio et iure ibidem» (*Cod. dipl.* II nr 122).

[1] Wspomniany Tomasz Pawłowic (Paulinus) z Krakowa.

deputatus est ibidem magister Nicolaus Sądek, procurator Universitatis, ut nomine rectoris et dominorum in illa convocacione Universitatem representancium, accederet dominos Martinum Belza, Ioannem Sanok et Philippum de Cracovia, iuris pontificii doctores, qui successive erant debitorum et pecuniarum, per memoratum intestatum derelictarum, exactores per Universitatem deputati, ut colligerent regestra omnia perceptorum et a debitoribus extraditorum, ut deprehendi possint debitores extantes et quantum adhuc superest de debitis exigendis, ut certa possint assignari debita per prefatum dominum plebanum Porąbski pro sua contentacione dato sibi per Universitatem mandato sufficienti exigenda vel prout Universitati visum fuerit eundem iuxta promissionem sibi factam contentare. Hec facta sunt in convocacione prefata, presentibus ibidem cum rectore Universitatis eximiis ac reverendis patribus doctoribus et magistris Martino de Ilkusch, preposito ecclesie sancti Nicolai, Jacobo de Cleparz, decano ecclesie sancti Floriani, fratre Alberto de Ryczywol ordinis predicatorum, decano facultatis theologice eiusdem, sacre theologie professoribus, Gregorio de Schamothuly, utriusque iuris doctore, archidiacono Posnaniensi, Ioanne de Msthow[a], facultatis arcium decano et Nicolao de Schadek, baccalario theologie formato, canonico ecclesie sancti Floriani, prefate Universitatis procuratore etc.

Sub rectoratu reverendi patris eximii viri domini Ioannis a Sanok, arcium et decretorum doctoris, ecclesie cathedralis Cracoviensis penitenciarii ac Collegii dominorum canonistarum collegiati, commutacione estivali, ipso die sancti Georgii XXIV aprilis anno Domini 1540, indictione tredecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Pauli divina providencia pape tercii, anno ipsius sexto, canonice electi, constituciones et conclusiones etc.

261. Anno Domini 1540, die Iovis IX septembris, facta est convocacio per reverendum patrem dominum Ioannem a Szanok, iuris pontificii doctorem, rectorem tunc Studii Generalis Cracoviensis, super negligenciis venerabilis magistri Andree Dąmbrowsky, altariste in arce Cracoviensi ecclesie cathedralis tituli Omnium Sanctorum et obligati ad certa festa, inferius describenda, assidentibus eidem reverendo patri et rectori in hoc ipso iudicio Iacobo de Cleparsz, decano, Stanislao de Cracovia, custode sancti Floriani[1], theologis, et Erasmo, preposito sancte Anne[2], Martino Belsze de Cracovia, decretorum doctoribus, Simone de

[a] Msthw *rkps.*
[1] Stanisław Aurifaber.
[2] Erazm Vanzam.

Schamothuly, medicine doctore, Thoma de Cracovia[1], facultatis artistice decano, consiliariis nostris. Cuius quidem convocacionis [a]hic tenor[a] verborum factus est. Egregie domine doctor et magister reverende: Sit tua dominacio hodie hora XVIII in stuba communi dominorum canonistarum ad audiendum et videndum venerabilem magistrum Andream Dąmbrowski, ad nostram presenciam pro hora XVIII sibi peremptorie assignata citatum eundemque de negligenciis in suo officio concionis pro gloriosissime Virginis et Matris festo et aliis in privilegio contentis festis in maiore Cracoviensis arcis ecclesia per eum commissis decerni puniendum, ad residenciam quoque personalem compellendum et ad alia per dominum rectorem proponendum. Detur omnibus omnium facultatum decanis et patribus senioribus ac nostris consiliariis, specialiter tamen domino doctori Erasmo, preposito sancte Anne, sub pena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis.

In qua quidem convocacione Nicolao servo Universitatis relacione facta de [b]citatione magistri Andreae[b] Dąmbrowsky personaliter facta, cui quidem citacioni per eundem magistrum paritum est Qui quidem magister personaliter constitutus audita convocacionis tenore et verbali per bidellum contra eum proposicione facta, petentem eundem magistrum iusticia sancta mediante ad tam nobile beneficium ut personaliter resideat compellendum et omnibus diebus gloriosissime Virginis et Matris ac aliorum festorum, puta Nativitatis, Resurrectionis, Ascensionis ac Penthecostes, prout lacius et expressius originali continetur privilegio, penis astringendum. Qua quidem proposicione audita ac privilegii disposicione sibi non incognita circa omnem controversiam sponte et libere omnia se in prefato privilegio contenta, in sua responsione iudicialiter facta expleturum, sub penis excommunicacionis in eum post iam monicionem statim et in continenti factam submisit. Anno, die, presentibus, quibus supra.

262. Die Veneris XV octobris, in plena doctorum et magistrorum, omnium facultatum decanorum et collegiatorum convocacione, cuius convocacionis tenor fuit iste: Egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua dominacio hodie mox audita hora XVIII in vaporario dominorum artistarum maioris Collegii consultare de puniendis et coercendis nonnullorum ex Universitate enormibus et scandalosis excessibus, ne eorum, quorum interest, corripiendi dormiat diligencia, negligatur coerceri temeritas et arrogancia utque, quos timor Dei non arcet a vetitis, compescat rigor constitute legis vel quos mutua charitas non adglutinat, coniungat utcunque legum severitas, irasci etenim sceleratis,

a—a hoc tenore *rkps.* b—b citato magistro Andrea *rkps.*

1 Tomasz Pawłowic (Paulinus).

par est, ut sic furiis actos severitate legum ac consuetudinum compescamus, et ad reliqua per rectorem opportune proponenda. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus et magistris salariatis ac patribus senioribus. Venture vestre dominaciones pro virtute sua, sub pena non contradicendi et prout respublica litteraria vobis cordi est, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione, premissis tractatibus, consiliis, negociisque adamussim discussis, ex omnium doctorum et magistrorum unanimi consensu pro sopiendis litibus, controversiis et eius, que inter ipsos orta est, discordie voluntate, omnium et singulorum suffragiis talem in scriptis ferimus sentenciam, ante cuius quidem sentencie prolacionem ante omnia decernimus fraternam et charitativam iunctis dexteris et cordibus nunc publice et die proximo in communitate privatim faciendam reconciliacionem, que et facta est omnibus cernentibus.

Concludimus Cristi nomine invocato de dominorum iurisperitorum, patrum seniorum, omnium professionum doctorum, decanorum et consiliariorum ac tocius Universitatis tunc congregate consilio, per hanc nostram sentenciam seu pronunciacionem, pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, in causa et causis inter magistrum Petrum de Posznania, domus minoris Collegii prepositum, actorem ex una et Ioannem Dobroszyelsky, Albertum Dąmbrowsky, Michaelem de Glowno, artium magistros, Stanislaum Lovycz, doctorem medicine, eiusdem Collegii minoris collegas, reos, partibus ab altera, occasione iniuriarum verbalium et realium vertente et mota.

Ex his que huiusmodi causa et testium deposicionibus vidimus et cognovimus, decernimus, declaramus prefatum magistrum Petrum de Posznania, anno nunc currenti, ipso die Solis prima augusti pro sui domus ingressu ex consuetudine iam diu laudata, prandium seu convivium parasse. Omnes tandem et singulos sui ordinis et domus habitantes ad hoc ipsum convivium fraterne invitasse et pro sua facultate tractavisse. Verum iam prandio finito magistrum Ioannem Dobroszyesky (ubi iam mero incaluit) contra omne phas et honestum atque equitatem iniuriose ac scandalose prefatum magistrum Petrum, prepositum domus, in loco studii et quidem paci ac quieti (licet protunc pro fraterna refectione) destinato, graviter, contumeliose, trilorio e copsza in oculum sinistrum ad usque vulnus lividum percussisse necnon caput assidentis mulieris cum eiusdem prepositi domus capite duriter et vehementer collisisse, canem quoque, quem protunc habere potuit, furiose quodam percitus in mensam assidentium magistrorum et prepositi domus maximam levitatem atque in cleri statum ignominiam, vociferans, hic est custos sacerdotum, proiecisse, eciam vitreum poculum cervisia refertum,

in prepositi et magistrorum nimiam levitatem eos profundendo, proiecisse et fregisse. Insuper in maiorem contumeliam ac atrocem iniuriam de pede sotulari in faciem et caput cum magna indignitate prepositi domus et tunc convivarum prefecti aliquot vicibus percussisse. Insuper iactu lapidum trino vulnera livida in manus eiusdem prepositi intulisse et tandem condicionis status eminencieque sue et collegarum oblitus, dictum prepositum domus ignominiose et omnium magno scandalo acerrime capillis traxisse, ad ultimum hostium habitacionis alterius college, in quam se idem magister Petrus et dominus prepositus, furori cedens contulerat, ipsum Ioannem Dobroszyelsky cum suis complicibus conatum et impetum effringendi hostii furiose fecisse sibique talia et similia per eum commissa et patrata minime licuisse neque licere et ob hec et tanta facinora delicta et scandala ipsum magistrum Ioannem Dobroszyelsky in pena decem marcarum hinc ad quindenam nobis hac Universitati exponendarum compellendum duximus et compellimus pro edificio in Universitate necessario applicandarum et in manus domini procuratoris nostre Universitatis prefatam decem marcarum penam dandam, reponendam, solvendam cogimus et compellimus, etiam ad idoneos et possessionatos fideiussores constituendos artamus, alias ad redimendam eandem penam per unum mensem, si maluerit, carceri deputamus et nihilominus propter tam publicum excessum opcione ac regimine burse pauperum privamus. Insuper ac a communi mensa, in qua deliquit, per integrum quartuale, soluta tamen semper singulis septimanis bursa, suspendimus utque porcione eum concernente in propria vescatur habitacione. Venerabilem vero magistrum Albertum Dąmbrowski in huius delicti parte fautorem et adiutorem in unius sexagene pena hinc ad quindenam, sub penis excommunicacionum, minori Collegio et loco offenso applicandum condemnamus. Venerabiles vero doctorem Stanislaum de Lovycz, Michaelem de Glowno, ne huiusmodi spectaculi inspectores in futurum fiant, a pena quidem absolvendos duximus et absolvimus et nihilominus omnes et singuli prefati Collegii college ad idem et equale officium deputati sese pares esse meminerint, nullus alteri condicionem, qualis illa cumque sit, exprobrare audeat, sed collegialiter et fraterne sub prefata decem marcarum pena eidem Collegio applicanda vivant hac nostra sentencia diffinitiva mediante. Lecta et pronunciata die Veneris XV octobris, in loco, quo supra.

Sub rectoratu reverendi patris eximii viri domini Ioannis a Sànok, arcium et decretorum doctoris, ecclesie cathedralis Cracoviensis poenitenciarii ac dominorum canonistarum Collegii collegiati, commutacione estivali, in rectoratu tercio, ipso die sancti Georgii, que

fuit ab ecclesia XXVII aprilis anno Domini 1541 celebrata, canonice electi.

263. Vigesima quarta septembris. Controversia occasione cellarii sub domo Universitatis et in platea fratrum, que olim conveniebatur Ungaris, graciose nunc conventa Nicolao Italo, lapicide[1], orta inter egregium doctorem Adam de Brzeszyny, medicum, incolam et conventorem domuncule contigue et eundem Nicolaum conventorem, per medium domini rectoris et doctorem Nicolaum a Schadek, procuratorem Universitatis, sopita est et in toto extincta, iis qui sequuntur modis et condicionibus. Primum dictus dominus Nicolaus conventor, quo quiete et pacifice possideat dictum cellarium et ut inter eos tanquam vicinos pax, concordia et charitas servetur, contulit se et libere pollicitus est dare quinque milia laterum et quinque cistas cementi pro edificacione parietis tam Universitati, quam incole domus proxime ad parietem transversalem. Quam quidem liberalem donacionem eorum cementi et laterum dictus doctor Adam a domino Nicolao Italo accipere, quando velit, potest et predictum cellarium libere eidem Nicolao dimisit. Presentibus ibidem Ioanne a Msczonow, sapiencia, Seraphin de Rozan.

264. Ultima septembris, die Veneris. Venerabilis et egregius Mathias Lanczky, iuris utriusque doctor, archidiaconus Pomeranie, certis negociis reverendissimi domini archiepiscopi Gnesnensis[2] in sue reverendissime dominacionis bonis disponendis deputatus et missus, quamvis privilegium pro se per alium laborandi habeat in sua collegiatura, veniam tamen sibi dari a nobis postulavit, cui tanquam iusta petenti et negocia reverendissimi domini disponenti, quantum ex privilegiis nobis concessum est, in absenciam trium mensium concessimus. Presentibus venerabili Gregorio de Znena, licenciato in decretis, Nicolao, sapiencia et familia domini.

In rectoratu tercio venerabilis ac egregii viri domini Nicolai a Vieliczka, artium et medicine doctoris, scholastici ecclesie collegiate Kielcensis, commutacione estivali, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo tercio.

265. Anno Domini 1543, die X mensis iunii, facta est convocatio dominorum decanorum facultatum omnium et consiliariorum rectoris, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora XVIII in Collegio maiori artistarum ad sopiendam quandam controversiam inter inhabitantes bursam Ierusalem exortam,

[1] Mikołaj Castellione, który wynajął ten budynek 1 X 1540 r. na 12 lat (*Acta rect.* II nr 199). [2] Piotr Gamrat.

prout diligitis bonum Universitatis. Detur decanis omnium facultatum et consiliariis rectoris, insuper reverendis patribus dominis Iacobo a Cleparz, canonico, et Matheo a Costen, penitenciario ecclesie cathedralis Cracoviensis, sacre theologie professoribus, ex parte rectoris.

In qua convocacione magister Ioannes Virzikowski, senior burse Ierusalem, una cum consiliariis burse prefate eidem assistentibus, nomine totius communitatis proposuit contra religiosos ex conventu Myechowiensi, bursam prefatam inhabitantes, quod in preiudicium et iniuriam communitatis burse predicte iidem religiosi non solverent introitalium per sexagenam unam, et quod non solvunt deposicionem beanie per grossos quindecim iuxta disposicionem statutorum burse supradicte. Et item, quod iidem religiosi occupant habitacionem meliorem burse eamque hereditarie possideri conantur. Ad quas proposiciones venerabilis magister Leonardus a Vissegrod[1], predicator ecclesie parrochialis sancte Marie Cracovie, assistentibus ei Ioanne de Przedborz, preposito sancte Hedvigis et duobus aliis fratribus conventus supradicti, protunc bursam Ierusalem inhabitantibus, nomine reverendi patris domini magistri Alberti Cebrowski, prepositi et fratrum omnium conventus Myechowiensis, respondit.

Et primo ad primam, quod fratres conventus Miechoviensis solvunt omni anno introitalium sexagenam unam sive aliquis eorum intret bursam prefatam, sive non, iuxta tenorem erectionis et fundacionis censuum pro victu et promocionibus fratrum predictorum[2] factam, proinde minus iuste accusati.

Ad secundam proposicionem respondit, quod ab inicio erectionis et fundacionis in hanc usque diem nullus fratrum prefatorum conventus Miechoviensis solvit deposicionem beanie, ideo peciit nomine, ut supra, ut fratres eorum bursam Ierusalem inhabitantes conservarentur in ea libertate et maxime propterea, quod Universitas habet ex eis annis singulis marcas tres.

Ad terciam proposicionem similiter peciit nomine, ut supra, ut fratres conventus prefati conservarentur in ea habitacione, quam nunc inhabitant et predecessores eorum inhabitarunt, ut quietius et commodius vacare possent studiis, propter que mittuntur.

Domini decani facultatum et consiliarii rectoris unacum patribus suprascriptis lecta et diligenter revisa erectione et fundacione censuum supradictorum ac statutis burse sepius nominate, quoad primum articulum invenerunt, quod prefati fratres conventus Myechoviensis solvunt introitalium sexagenam unam quolibet anno iuxta disposicionem ere-

[1] Leonard z Wyszogrodu Słończewski, późniejszy biskup kamieniecki.
[2] Por. wyżej zap. nr 233.

ctionis et fundacionis supradicte, proinde quantum ad hunc articulum absolverunt prefatos fratres ab instancia communitatis sepius nominate et imposuerunt eis silencium.

Ad secundum articulum de desolucione deposicionis beanie allegatum est et lectum statutum burse fratribus prefatis, ad quod omnes inhabitantes bursam Ierusalem tenentur[1], quia iurant tenere statuta huiusmodi burse. Propositum est tamen eis, quod si deposicionem beanie solvere noluerint, quod eciam non participarent cum seniore et consiliariis burse de commodis ex deposicione beanie provenientibus, si quando continget eos agere consiliarios burse, quod tamen acceptare noluerunt sine sciencia prelati sui domini prepositi et tocius conventus Miechoviensis.

Quantum ad tercium articulum de habitacione difinitum est, quod religiosi prefati conventus Myechoviensis non debent hereditarie possidere eam habitacionem, quam nunc inhabitant hocque reliquerunt in beneplacito domini provisoris vel senioris burse prefate. Debent autem esse contenti habitacione competenti iuxta erectionem et fundacionem suam, quam eis provisor iusserit assignare, salva sua libertate in assignandis habitationibus ad eum pro more veteri spectantibus.

266. Deinde facta convocacione tocius Universitatis in Collegio canonistarum die XVII iulii anni suprascripti ad eligendum prepositum ecclesie collegiate sancte Anne[2] etc., lecte sunt eciam littere prefati reverendi patris domini prepositi Miechoviensis rectori, doctoribus et magistris Universitatis Cracoviensis scripte, quibus optavit ab Universitate, ne quid precipitanter decerneretur in fratres conventus sui ad instanciam communitatis burse Ierusalem, donec ipse Cracoviam veniret. Conclusum est ex votis omnium tunc presencium, differendum esse negocium prefatum secundi articuli ad adventum domini prepositi prefati in Cracoviam.

Conclusiones in rectoratu primo venerabilis et egregii viri domini Ioannis a Piotrcovia, artium magistri et sacre theologie doctoris, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani in Cleparz, commutacione hiemali anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo tercio.

267. Anno, quo supra, 1543[a], die Lune XII novembris, facta est convocacio, sub pena non contradicendi, sub hora XX, ad eligendum

[a] 1545 *błędnie rkps.*

[1] Opłata beanji od nowowstępujących do bursy, ustanowiona w 1498 r. za rektoratu Jana z Wysoka (por. Karbowiak, *Ustawy bursy Jeruzalem* str. 121), utrzymała się aż dotąd — jak z tego widzimy — mimo postanowień Uniwersytetu z 1511 r. (por. wyżej zap. nr 167). Wynosiła ona około pół *zł.* pol.

[2] Po śmierci Erazma Wanzama, po którym otrzymał tę prepozyturę Jan Kaufman, prof. teol. (*Cod. dipl.* IV nr 374).

novum dominum prebendarium ad prebendam altaris tituli beate Virginis Marie et beati Martini confessoris atque pontificis in ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovie erectam[1], qua prebenda nobilis dominus Ioannes Przeczyschowski pecierat suum filium venerabilem dominum Petrum Myszkowski a Przeczyschow, canonicum Cracoviensem[2], provideri, volens de iure suo presentandi, quod nunc ad eandem altaris dicti prebendam ex privilegio erectionis habet, Universitati cedere. Universitas autem que protunc fuit congregata super premissis ex unanimi voto deliberandum ad unum mensem censuit.

In eadem denique convocacione conclusum est, ut peste iam sedata, que toto eo anno Cracovie et in confinio eiusdem viguit et dominabatur, propter quam Universitas fuit dispersa, innovacio Studii fieret feria secunda post primam dominicam adventus Domini[3] et quod dominus rector daret mandatum, ut absentes doctores et magistri ad suam redirent residenciam suisque solitis incumberent et insisterent laboribus.

268. Die XIII mensis eiusdem dominus rector iussit mandatum preassertum de reditu ad Universitatem et ad suam residenciam doctorum et magistrorum absencium publicari per publicam eius in collegiis et bursis lectionem atque per applicacionem eiusdem in valvis ecclesiarum et collegii, quod Nicolaus de Barkowyce cum Adamo de de Schamothuli, bedelli Universitatis pro tempore eo existentes, executi sunt.

269. Anno eodem, quo supra, die IV mensis decembris, facta fuit convocacio, in qua electe sunt persone presentande ad prebendam altaris tituli beate Marie Virginis et beati Martini confessoris atque pontificis in ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovie, videlicet: magister Simon a Proschowyce[4], tanquam principalis et magister Nicolaus a Cobilino. Aliqui vero dixerunt sua per vota solum magistrum Simonem esse domino Przeczysschewski presentandum. Verum eo attento, quod privilegium requirit personam in sacris litteris promotam, proinde Universitas magistrum Simonem sic elegit, ut accepta presentacione a domino Przeczyschowski promoveatur in baccalaureum sacre theologie antequam accipiat a lociordinario investituram, alioquin non permittitur ei possessio.

270. Anno domini 1544, die XXV ianuarii alias die Conversionis sancti Pauli, facta erat convocacio ad eligendum lectorem

---

1 Kiedy, przez kogo i na jakich warunkach erygowana była ta altarja, niewiadomo.

2 Późniejszy podkanclerzy kor. i biskup krakowski.

3 3 XII.

4 Szymon Zacius z Proszowic, późniejszy działacz reformacyjny.

ordinarium in sacra facultate medicine post mortem olim pie memorie doctoris Petri de Obornyki et electus est ex suffragiis dominorum doctorum facultatum omnium, ad quos pertinet huiusmodi lectorum ordinariorum electio doctor Adam de Brzezini. Et quia idem doctor Adam erat possessor altaris cuiusdam in ecclesia sancte Anne, non est pronunciatus per rectorem Universitatis esse lector ordinarius, priusquam tunc resignaret hoc dictum altare coram rectore.

271. Anno eodem 1544, die Veneris XXVIII marcii, convocacio fuit doctorum facultatum omnium et magistrorum salariatorum, sub pena non contradicendi; in qua tria conclusa sunt.

Primum electus est venerabilis dominus Petrus Mischkowski a Przeczyschow, canonicus Cracoviensis, in prebendarium sive altaristam altaris tituli beate Virginis Marie et beati Martini confessoris atque pontificis in ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovie erecti et fundati ex pluralitate votorum, nam doctor Antonius de Napachanye et doctor Leonardus Viznka carere volebant votis.

Secundum conclusum est, quod fenestre a vicino penes scholam sancte Anne in pariete murato, qui a schola protenditur usque ad turrim, fieri non permittantur, et commissum est hoc negocium domino preposito ecclesie illius cum magistro Sebastiano, canonico ecclesie collegiate sancti Floriani [1] et magistro Thoma, canonico sancte Anne [2].

Tercium, ut constitucio de dandis tribus marcis per prepositum ecclesie collegiate sancte Anne [3] capitulo eiusdem pro iocundo ingressu manuteneatur.

272. Septima mensis aprilis fuit convocacio facta ad audiendam peticionem magistri Simonis a Pylzno [4], quam fecit ad Universitatem, quatenus illi daretur licencia eundi in Italiam pro sua maiori erudicione et ut id facilius obtinere potuisset, facta fuit pro eo intercessio domini reverendissimi episcopi Cracoviensis simul et domini palatini, qui omnem impensam illi pro studio dedit [5]. Hac visa intercessione Universitas concessit illi licenciam duorum annorum, dummodo lectores pro legendis duabus lectionibus idoneos constitueret, ad quas tenentur ipsi regales, de quorum numero ipse est.

In secundo rectoratu[6] commutacione estivali.

273. Anno, quo supra, die XVI mensis maii, facta convoca-

---

[1] Sebastjan z Kleparza. [2] Tomasz Paulinus.
[3] Jan Kaufman. [4] Szymon Maricjusz z Pilzna.
[5] Maricjusz jechał jako preceptor krewniaków Kmity (po żonie) Herburtów.
[6] Jana z Piotrkowa w pół. let. 1544 r.

cione Universitatis[a] per rectorem, data est licencia biennii magistro Petro a Poznania, tunc regali, abeundi in Italiam pro studio in arte phisica, sub condicione, quatenus lectores duos loco sui constitueret ad profitendas lectiones.

Item in eadem convocacione relictus est magister Nicolaus a Schadek, sacre theologie professor et decanus ecclesie collegiate sancti Floriani, in procuratorem Universitatis ad duos annos.

274. Die XVI augusti facta fuit convocacio ad audiendam peticionem domini doctoris Martini Crokyer, collegiati collegii dominorum canonistarum, quam et fecit ad dominos doctores et magistros totam Universitatem representantes. Peticio autem illius fuit, ut illi concederetur licencia proficiscendi in Urbem, ut maiorem praxim habere possit in iure canonico. Domini audita eius peticione denegare illi id non poterant propter canonem late sentencie, qui ipso facto excommunicat prohibentes Romipetas. Data autem illi est licencia biennii, dummodo lectorem idoneum constituat, qui labores illius per eum obligatos suppleret secundum formam statuti de laborantibus in Universitate. In hac convocacione aderant doctores sacre theologie Iacobus a Cleparz et Matheus a Costen Nicolausque a Vyeliczka, doctor in medicinis.

275. Anno, quo supra, XVI septembris, die Martis, facta fuit convocacio tocius Universitatis ad audiendam peticionem magistri Michaelis a Glowno, protunc decani artistarum, collegiati minoris collegii, petentis sibi dari licenciam duorum annorum absentandi a Studio literario Cracoviensi et visitandi studia Italica. Pro quo fuit et intercessio domini reverendissimi[1], quam et rogatus fecit. Domini doctores et magistri certis de causis renuerunt dare illi licenciam, tum quia decanus fuit, quo tempore et examen baccalariandorum habuit, tum quia iam tribus ante data fuit licencia, nec consuetum erat tot ad labores obligatos a studio absentare, potissimum tamen, quia minores collegiati tenentur[b] per se et non per alium laborare, non obstantibus quibuscunque privilegiis in contrarium. Predictus vero dominus magister non habita licencia et dimisso examine baccalaureandorum abiit[2].

In tercio rectoratu[3].

276. Anno, quo supra, XVII octobris, die Veneris, facta fuit

[a] Universitas *rkps.*
[b] tenetur *rkps.*
[1] Piotra Gamrata.
[2] Bawił przez półrocze zimowe 1544/5 w Padwie, gdzie 28 II 1545 r. uzyskał doktorat medycyny.
[3] Jana z Piotrkowa w pół. zim. 1544/5.

convocacio omnium decanorum et consiliariorum per rectorem Universitatis. In qua conclusum fuit, quod magister Michael Glowno moneatur per edictum.

Item, quod ad doctorem Łączki scribatur, ut veniat et resideat per seque legat.

Item, ut scholares in schola dive Anne manentes de mandato rectoris eiusdem schole cantent singulis quartalibus feria quarta missam sanctam eciam pro doctore Mathia pie memorie de Myechow, qui propriis impensis eandem scholam erexit et quod prepositus sacerdotem ordinet ad cantandum eandem missam, sub pena excommunicacionis, ut in privilegio continetur.

Item conclusum fuit, ut conclusio scribatur, ne quis promoveri audeat in doctorem ex magistris incorporatis Universitati Cracoviensi in alia Universitate, presertim ex his, quibus datur licencia abeundi in Italiam pro studio, et quod Universitas nulli det licenciam, nisi illi, qui est promotus in doctorem, vel qui redeundo ex studio Italico promoveatur in nostra Universitate.

Conclusiones in rectoratu quinto fungente venerabili et eximio viro domino Ioanne a Sanok, artium et decretorum doctore, preposito sancti Nicolai etc., in et ad quem canonice extitit et est reelectus die sancti Galli, que fuit [dies] Veneris XVI[a] octobris anno Domini M°D°XL°V°, commutacione hiemali.

277. Anno Domini 1545, die vero septima septembris, convocacio dominorum doctorum atque magistrorum facta est, tali textu verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora quartadecima in cenaculo estivo maioris Collegii ad eligendum seniorem burse dominorum canonistarum, que post assecutionem alterius beneficii egregii doctoris Andree Strembosch senioris vacat et ad alia tractanda reipublice nostre litterarie statum condicionemque spectancia, sub pena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus atque magistris duntaxat salariatis. Convenientibus itaque ex more reverendis, egregiis ac venerabilibus dominis, rectore celebris Universitatis Cracoviensis, doctoribus atque magistris, ad electionem senioris processum est. Verum interea duo competitores se obtulerunt, Philippus scilicet Aher de Cracovia, canonicus Wratislaviensis (per sex annos a Cracovia absens), tum vero nescitur quo casu et fato huc appulsus hac vice sit presens, decretorum dumtaxat laurea et stemmate insignitus et simplex doctor, ac item Ioannes Thurobinus artium et iuris doctor, Institucionum imperatoriarum publicus professor. Hic nempe laboribus

quotidianis, quos totos decem annos in celebri Gymnasio Cracoviensi celebriter legendo agebat et obibat, partim in rhetoricis, poeticis, philosophicisque, partim in iure civili superior, ille vero etate, alterum senium et intercessiones extranearum personarum, alterum eruditio et doctrina continuique et perpetui labores commendabant. Accesserat idque quod si Ioannes Thurobinus eligeretur in seniorem, quis tandem Institutiones profiteretur, nemo tum idoneus abilisque videbatur. Unde utrique ut consuleretur satisque fieret et Philippi senio intercessionibusque extranearum personarum et Thurobini meritis, maturo consilio et deliberatione media quedam adinventa est via atque ita unanimi dominorum doctorum ac magistrorum suffragio et consensu inviolabiliter conclusum et determinatum est quatenus dominus Thurobinus Philippum anteiret prioritateque ascensus ad ordinariam lectionem et consequenter [ad] alia beneficia, quocumque illa nomine vocentur, Collegii dominorum canonistarum merito gauderet. Interea autem in officio prelegendarum Institucionum tantisper ut perseveraret, dum aliquod predictorum beneficiorum Collegii iurisprudentum vacare contigerit. Dominus Philippus vero senioratu contubernii iurisconsultorum, dehinc tandem ascensu ad Collegium iurisperitorum post Thurobinum potiretur, hoc autem, ut magis integrum esset et ne quid turbarum ob eam maxime rem postea alias in futurum excitaretur, uterque competitorum singillatim advocatus et adhibitus, in presentia tocius Universitatis dominorum doctorum et magistrorum. Quod factum conclusumque est, ratum et gratum apud se esse dixit acceptumque tulit specialiter tamen Philippus Aher, instante Ioanne Thurobino et futura previdenti iuri, quod contubernii iuristarum seniori ex privilegio quomodolibet competit in eadem dominorum doctorum et magistrorum corona hactenus renunciavit renunciaturumque apud acta domini rectoris et lociordinarii, in quantum opus fuerit, bona fide promisit, domino Iacobo de Kleparz, theologie doctore, illius fidem et integritatem animi publice commendante. Presentibus venerabilibus et eximiis dominis Ioanne Piotrkoviensi, Anthonio de Napachanye, Nicolao Shadek, decano sancti Floriani, sacre pagine, Adamo de Cracovia, Andrea Strembosch, decretorum respective doctoribus, magistro Stanislao Budzinski, notario publico, ad id vocato et assumpto, Adamo de Shamothuli et Nicolao, bedellis celebris Universitatis Cracoviensis, ad premissa testibus fidedignis.

Conclusiones in rectoratu sexto venerabilis et eximii viri domini Ioannis a Sanok, philosophie et decretorum doctoris, prepositi sancti Nicolai.

278. Anno Domini millesimo quingentessimo quadragesimo sexto, die Veneris IX iulii, reverendus pater doctor Ioannes

a Sanok, rector Studii generalis Cracoviensis, facta convocacione sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua reverenda dominacio hodie hora XVIII in refectorio maioris Collegii ad tractandum et consulendum et finaliter, si videbitur, concludendum de absentibus ad continuam et personalem residenciam nec non ad quotidianos labores obligatis et ad audiendas preces per eundem dominum rectorem porrigendas, quo gracia vestrarum reverendarum paternitatum et respectu impensarum, quas in domus edificacione impendit, anniversarium, ad quem successores sui exequendum obligabuntur, obtinere valeat et ad alia per rectorem proponenda. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat incorporatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris.

Cui quidem convocacioni hi doctores et magistri intererant: dominus doctor Iacobus a Cleparz, canonicus Cracoviensis, Nicolaus a Shadek, decanus, Ioannes a Piotrkow, Leonardus a Visnka, canonici ecclesie sancti Floriani, Sigismundus a Sthessicza, canonicus Cracoviensis, Adam Mathla, Iacobus Belzik, Ioannes a Thurobin, iuris pontificii doctores, Adam a Brzezini, Martinus de Crosnya, doctores medicine, Michael a Voinicz, decanus facultatis artistice, Benedictus a Cosmin, Ioannes Dambrowsky, Ioannes Dobrossielsky, Ioannes a Trcziana, Michael a Glowno, Sebastianus a Clyeparz, Ioannes Silvius, arcium liberalium et philosophie doctores et magistri. In qua quidem convocacione eorum omnium, quorum nomina hic descripta sunt presencia, reverendus pater doctor Ioannes a Sanok et rector parte eiusdem conclusionis absoluta, preces suas ad eorum dominaciones porrexit et precatus est quatenus in domus lapidee edificacione impensarum per eum factarum, benignus sit et habeatur respectus, quandoquidem ipse domum in dote prepositure ecclesie sancti Nicolai a fundamento magnis cum impensis edificaverit et fabrefecerit, ab quas quidem impensas et edificia, peciit a reverendis patribus, racione earum impensarum, ut sui successores in eadem prepositura ad anniversarium in memoriam earundem impensarum obligentur et sint astricti. Quem quidem anniversarium hoc modo cupit habere, ut videlicet singulis quartualibus anni certo quodam die canantur per scholares et vicarios vigilie defunctorum eciam unius nocturni, quo devocius et attencius peragantur et in crastino post vigilias decantatas sit sacrificium misse vulgo dictum Requiem vel similiter etc. Solutis viginti quattuor grossis vicariis et rectori schole eiusdem ecclesie, ad quod faciendum peciit idem dominus rector successores suos fore astringendum et astringi per rectorem Universitatis, sub pena eciam eterne damnacionis. Qua quidem peticione eius, ut pote iusta ac deifica, domini doctores et magistri unanimi voto nemine

eciam contradicente audita precibus suis annuerunt et hoc ipsum in eadem convocacione concluserunt, ut successores ad talem ipsum anniversarium sint perpetuo obligati.

279. Anno eodem, die Veneris XXVII septembris, in plena convocacione magistrorum, que erat hec: Egregie domine doctor et magister reverende. Sit tua reverenda dignitas hodie hora XVIII in refectorio maioris Collegii ad tractandum, consulendum et finaliter, si videbitur, concludendum de absentibus ad continuam et personalem residenciam, necnon ad quotidianos labores obligatis deque locacione seu arenda predii ad ecclesiam sancti Nicolai in Promnik siti et spectantis cum quibusdam certis condicionibus in annos et tempora, si consultum videbitur, longiora et ad alia per rectorem proponenda. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub pena non contradicendi, ex parte rectoris.

In qua quidem convocacione quantum ad primam partem convocacionis conclusum est, ut queratur modus et remedium, quo ipsi absentes ad continuam residenciam obligati, eciam accedente authoritate reverendissimi domini episcopi Cracoviensis[1] cogantur et compellantur.

Quantum vero ad partem secundam eiusdem convocacionis, puta de locacione seu arenda predii in Promnik ad ecclesiam sancti Nicolai pertinentis conclusum est commoditati presidendo et prepositi eiusdem ecclesie recte consulendo cum quibusdam certis condicionibus in annos duodecem nobili domino Stanislao Swiatniczki locandum et in arendam ponendum. Pro qua quidem arenda idem dominus Stanislaus Swiatniczki, conventor omnium bonorum ad dictum predium spectancium, singulis annis solvet et soluturus est presenti preposito egregio domino Ioanni a Sanok et suis successoribus, ut lacius in eorum intercisa habetur et habebitur, viginti marcas, unamquamque per quadraginta octo grossos computando. Et hoc quidem sub pena centum marcarum, ubi aliqua parcium dicto contractui et arende contravenerit. In aliis punctis et clausulis, contractum hunc concernentibus, reverendi patres doctores et magistri prefato domino doctori Ioanni a Sanok, moderno preposito, de eius factivitate et hospitalitate bene persuasi faciendum, consulendum et providendum commiserunt intercisasque inter se et ipsos habendas tam eius consueto, quam Universitatis sigillo muniendas admiserunt et habere voluerunt, ex quibus quidem intercisis et condicionibus in eis contentis disposicio contractus et arende facilius deprehendi possit.

---

[1] Samuela Maciejowskiego.

280. Convocatio[a] Universitatis de laboribus magistrorum ad duos actus obligatorum, que fuit XIV octobris, per schedam domini rectoris, cuius tenor fuit iste: Egregie domine doctor et magister reverende. Cupiens recte consultum iri pro meo debito, huic nunc recenter nato malo, nunquam antea in Universitate audito, lectiones videlicet, que tam ad baccalaureatus, quam magisterii gradus qualificacionem a nostris maioribus recepte et ab immemorabili tempore custodite, puta exercicia ipsa adeo contemptui sunt et habentur, ut nemo dominorum magistrorum eciam ad duos actus obligatorum, ea inquam exercicia pro hac futura commutacione acceperit. Huic inquam malo nunc primum excogitato et neglectui ut tempestive medeatur et sit occursum, tua reverenda paternitas pro affectu in rempublicam litterariam sit hodie hora XX in refectorio maioris Collegii ad tractandum, consulendum et finaliter statuendum de lectionibus essencialibus et de dominis magistris ad duos actus seu lectiones obligatis et ad alia per dominum rectorem proponenda, sub pena prestiti iuramenti et debite obediencie. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus et dominis magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua quidem dominorum doctorum et magistrorum congregacione, tractatu et consilio multaque deliberacione habitis in facto et negocio hoc satis pregnanti, cupientes occurrere negligenciis et promoventes recte consulere per eosdem dominos doctores et magistros, conclusum est, ut he lectiones ad gradus promovendorum necessarie nullomodo omittantur, nisi super hoc mature et salubriter per totam Universitatem sit provisum et consultum. Ea propter de constituendis lectionibus et reiciendis exerciciis in futurum et aliud tempus dominus rector unacum patribus, in tali convocacione personaliter existentibus, reiciendum decrevit, nunc vero eadem exercicia ex more et consuetudine receptis sub privacione censuum et aliis penis legendum mandavit.

281. Legibus et institutis maiorum ita observatum intelligitur, ut qui magistri regalium professorum nomine censentur, ii libros Aristotelis, quos aut ipsi probaverint, aut sors illis obtulerit, summo studio ac pari diligencia in communem omnium usum publice prelegerent, idemque exercicia more antiquo profiterentur, videlicet fusius ac apercius ea per questiones ac disputaciones recolentes, que in philosopho coactius ac tectius tradita sunt, eaque docendi ac profitendi racio iam inde ab inicio tanquam a fonte derivata ad nostram usque etatem dimanavit duravitquam nulla cuiusquam aut vi aut interpretacione interpellante.

---

[a] Conclusio *rkps.*

Ecce autem anno Christi nati millesimo quingentesimo quadragesimo octavo preter spem et expectacionem inventi sunt ex his regiis professoribus quidam, qui sive ocio blandiente, sive quod ita rectum putaverunt, qui dicerent neque lectiones duas legi oportere, neque ad ipsas ullis legibus teneri; idque conati sunt ex privilegiis regiis ostendere, quorum animos rectores alii verbis placare, alii legibus et institutis in officio retinere, omnes censuum retencione, nisi imperata facerent, coercere aggressi sunt. Quod ubi illi vident, primum imperata detrectant, mox ubi salarium sibi adimi vident, ad reverendissimum dominum Samuelem[1], episcopum Cracoviensem Regni ac Universitatis cancellarium, rem deferunt. Res diu agitata est et longa deliberacione in dies extracta reverendissimo domino pro sua prudencia proque eo, quem in hanc Academiam gerit animo, nihil eiusmodi propere decernente, quod et leges tolleret et consuetudini (que vice legis est) preiudicaret.

Tandem ne vel sue voluntati, vel domini rectoris observancie deesse videretur, in animum induxit, nulla lata sentencia reverendos ac egregios dominos Iacobum Uchanski, decanum Varseviensem ac Regie Maiestatis referendarium, Iohannem Przerem(b)ski, prepositum Cracoviensem, viros cum ingenio ac iudicio, tum usu rerum prestantes, legum ac consuetudinis Academie non usquequaque ignaros, ad dominum rectorem et doctores mittere, qui communicato cum eis consilio, viderent ac diligenter considerarent, quid leges Academie, quid consuetudines, denique quid presencia tempora postularent; quo cognito decernerent, quid factu opus esset.

Fit, quod mandabatur. Adsunt dominus rector, seniores patres, decani ac consiliarii Universitatis, videlicet reverendus dominus Nicolaus de Schadek, rector Universitatis, decanus ecclesie sancti Floriani, Iacobus de Cleparz, canonicus Cracoviensis, Ioannes de Piotrkovia, Antonius de Napachanie, canonici sancti Floriani, theologie doctores, Sigismundus de Stezycza, canonicus Cracoviensis, Ioannes de Schanok, prepositus ecclesie sancti Nicolai, Adam Mathla de Cracovia, iuris doctores, Nicolaus de Vielyczka, medicine doctor, Petrus de Varsevia, decanus arcium et Benedictus Cosminensis.

Hi omnes, lectis et expensis legibus ac consuetudine cognita, rationeque temporum habita, in eam curam et cogitacionem incubuerunt, ut neque legibus privilegiisque (que rata esse opportet) ulla vis inferetur et tempori (quod tantum ubique vim habet, ut iura consiliaque hominum immutet) aliquid condonatum videretur: reputantes, non omnia

---

[1] Maciejowski.

omni tempori apta et congrua esse, aliaque ab aliis mutacione temporum et expeti et repudiari solere eaque, que ab hominibus excogitata et usurpata sunt, tantisper teneri debere, donec ea populus aut approbet, aut condemnet. Quare quoniam exercicia in minori precio nunc, quam antea haberi cepta sunt, non tam ipso rerum pondere, quam hominum voluntate, re diligenter expensa, in ea tandem sentenciam omnes discesserunt.

Ut exercicia ad unum plus minusve annum auferantur, non perpetuo tollantur; restituenda posthac, si res tempusque postulabunt. Interim ut magistri, qui a regio censu regales dicuntur, ac deinde illi, qui ex veteri instituto ad duas lectiones legendas obligantur, singuli singulos libros Aristotelis summa cum diligencia legant atque se ita comparent, ut in eis auditores videant, quod mirentur, quodque eos ad audiendum invitet, non alienet.

Ad hec loco exerciciorum aut questiones ex re nata et tempore quovis ex authore modo probato in medium afferant, dubia eliciant, contraria committant, opiniones conferant, recondita eruant, abdita illustrent, implicita dissolvant, omniaque ita agant, fingant, versent, ut et veritas appareat et fructus studiosis constet. Aut ea, que dicta in lectione fuerint, interrogando eliciant ac quasi in animis auditorum sopita crebra repeticione suscitent racionemque studiorum tanquam pensum ab eis exigant. Idque agent media hora, eo modo, quo inferius descriptum videbitur. Eamque actionem non exercicia, ut antea, sed progymnasmata vocabunt, proque eo labore tantum precii capient, quantum ab exercicio antea capere soliti sunt. Ad hec ex more maiorum registra dent, in quibus sua nomina inscribant, qui ad promotiones aspirant. Quibus quidem progymnasmatibus qui non adfuerint, licet iam nomina sua inscripserint, nulla racione ad honoris gradus admittantur. Et qui magistrorum ausus fuerit testimonium, quam recognicionem vocant, dare non audienti aut non perseveranti, is a facultate una sexagena mulctetur sine ulla spe restitucionis aut gracie obtinende. Sic enim fiet, ut et lector spe precii et autoris studio animum intendat et auditores non desint, studio et amore promocionis adducti. Preterea decretum est ut seniores bursarum, eos, quibus presunt, ad audienda eiusmodi progymnasmata volentes adducant, nolentes cogant his statutis, que de audiendis exerciciis in eorum statutis descripta sunt, pena proposita, nisi audierint.

Nam quod attinet ad tempus et modum legendi ita decretum est, ut omnes magistri regales atque ii, qui ad duos actus obstricti sunt, lectiones ex Aristotele extra sortem electionis, ordine vocacionis accipiant. Id enim et rectum esse videtur, propter eorum primam plan-

tacionem et ad presentem rem maxime aptum. Deinde quem librum quisque Arestotelis legendum acceperit, eiusdem, non alterius, progymnasmata exerceat in hunc modum.

Tres pluresve magistri, aestate hora undecima legant Aristotelis textum; mox ubi duodecima audita fuerit, cum studiosis se exerceant[a] in eodem lectorio ad mediam horam, eo modo, quo dictum est, nulla interim lectione a quopiam habita, quo tempore progymnasmata fiunt, ne auditores avocarentur. A prandio tres item, aut plures magistri legant Aristotelem hora decima nona; vigesima vero recolant cum studiosis, que prelegerint, eo modo, quo superius prefinitum est. Porro hieme accipient horam quindecimam ad legendum Aristotelem, sedecime vero medium ad exercenda progymnasmata. A prandio horam vigesimam primam tribuent Aristoteli, vigesimam secundam progymnasmatibus.

Voluerunt autem predicti domini, ut exercicium metaphisices et ethicorum non aboleatur, sed more veteri (non a regalibus, neque ab his, qui duos actus exercere debent, sed ab his, qui una lectione suo officio defunguntur) legeretur; decanus vero arcium diligenter observabit clepsidra aut horologio ad eam rem habito, ne quid frigidius aut segnius, contra quam oportet et decretum est, a professoribus fiat. Quod si fuerit, sine longa mora domino rectori referat, qui negligentes penis in officio, retineat curetque, ne aut serius in lectorium intrent, aut cicius, quam prescriptum est, exeant.

Hec rata ac firma domini esse voluerunt. Cui decreto, qui contradicere atque obviam ire ausus fuerit, is ea pena teneatur, que est de lesa ac violata tum reverendissimi episcopi Cracoviensis, qui huic rei atque decreto suum calculum apposuit, tum reverendi domini rectoris Universitatis authoritate. quam penam estimare voluerunt ad decem marcas pecuniarum [1].

282. Magistro Thoma de Cracovia [2], maioris Collegii collegiato, tanquam ipsis dominis magistris regalibus eiusdem domus collegis, loco, tempore, laboribus et in maius Collegium ingressu seu vocacione priore et seniore, uni conditioni seu clausule eiusdem conclusionis de prelocatione eorundem magistrorum regalium ad priorem acceptionem lectionum legendarum contradicente, nec eandem conditionem admittente, nisi ad decursum unius anni, alias suo et suorum successorum nominibus protestante de gravamine et appellando etc.[3]

---

[a] exerceat *rkps.*

[1] Cały ten akt wydał z innego przekazu źródłowego J. Muczkowski. *Statuta* str. LVIII—LXII.

[2] Tomasz Paulinus.

[3] Zapiska ta, wklejona do rkpsu w formie języczka, wycięta została z jakiegoś większego aktu.

Conclusiones in rectoratu prima vice fungentis reverendi et eximii viri domini Iacobi a Kleparz, artium et sacrarum litterarum doctoris, canonici ecclesie cathedralis Cracoviensis etc.

283. Anno Domini 1549, die quinta mensis novembris, in plena reverendorum seniorum patrum dominorumque magistrorum omnium facultatum, decanorum et consiliariorum celebris Universitatis Studii Generalis Cracoviensis, de more convocatis et congregatis, conclusum ac determinatum est, ut omnes in universum absentantes sese a predicta matre Universitate, alitrice nostra, tam doctores, quam magistri moneantur per dominum rectorem ad hunc effectum, quatenus in et ad personalem residentiam redeant atque resideant ac per se exequantur officium legendi iuxta debitum officium suum, nempe a die monitionis emanate infra spatium unius mensis, et qui remotiores sunt, alias infra duorum mensium spatium specialiter avisentur, procedaturque contra illos secundum statuta usque ad privationem beneficiorum seu officii etc.

In qua quidem concocatione ad requisitionem et querelam venerabilis magistri Alberti Dambrowski, college maioris domus artistarum, publice factam, ne tam sibi, quam posteritati in futurum preiudicaretur, contra decanum facultatis artium eiusdem domus collegam, magistrum Sigismundum Obrampski, quasi illegitime et contra statuta in preiudicium sui electi. Decisum ac determinatum erat per eosdem patres et dominos singillatim, quod electio illius quandoquidem iuxta consuetudinem laudabilem olim tentam et statuta conformem sit et fuerit iusta, legittima et rationi consona, quam iidem domini confirmaverunt, ratificaverunt et in officio eundem stabiliverunt ex causa et ratione vocationis ad maius Collegium per interrumptionem ordinis seniorum factam, reservando nihilominus plenum ius ordinis predicto magistro Dambrowski tempore et loco suis ad similem decanatum eligendum et surrogandum una cum aliis magistris Collegii maioris, huiusmodi ordinem continuantibus. Presentibus dominis in eodem conclavi residentibus: Nicolao, bedello Universitatis et me Iacobo Gwiazdowski, notario publico.

Constituciones sive conclusiones in rectoratu secunda vice fungentis eiusdem reverendi patris et eximii viri domini Iacobi a Kleparz, artium et sacrarum litterarum professoris, canonici Cracoviensis, canonice XXIV aprilis reelecti commutacione estivali 1550.

284. Ne studia graviora per intermissionem questionum frigidius procedant detrimentumque Gymnasio adferant, reverendus pater domi-

nus rector ex consensu doctorum et magistrorum, quibus a tota Universitate potestas inveniende rationis promovendorum huiusmodi studiorum permissa erat, decrevit, ut sequenti commutacione et (si successerit) deinceps college regales, et qui ad duos actus obligantur, ut canonici sancti Floriani in artibus laborantes, singuli singulas lectiones Aristotelicas profiteantur easdemque suis auditoribus repetant hora decano pro phisicorum exercitio deputata, in estate vigesima, in hieme vigesima secunda.

In huiusmodi autem repeticionibus non vana, non futilia adferant, quibus et ipsis tempus inutiliter defluat et iuvenum studia remorentur, sed diligenter observent, ut sentenciam philosophi in lectionibus enarratam retractent. dubia circa textum occurencia adducant et resolvant, dissidentia componant. Sic enim et ipsis et auditoribus mens philosophi certius innotescet tenaciusque inherebit. Ne vero huiusmodi exercitacionibus quotidianis nimium graventur, vel ad inepta commentaria relabantur, non singulis diebus omnes, sed bini tantum exercitabunt, ita, ut prima die innovationis studii duo iuniores promotione ad huiusmodi repeticionem cum decano in sua lectoria descendant integraque hora exercitent; secunda alii duo similiter, tercia item tercii; quarta ordo redeat ad primos, quinta ad secundos; sexta ad tercios; sic in orbem perpetuo redeundo sine intermissione hore et exercitacionis decani.

Lectiones autem non semper easdem legant, sed dum una commutacione certas legerint, sequenti alias profiteantur, sic tercia reliquas per eos ante non lectas, donec totus numerus librorum compleatur et tunc redeant ad primas. Sed nec eiusdem ordinis uni perpetuo easdem legant, ne ipsi tantum ab utilioribus commoda percipiant.

Diebus canicularibus exemplo aliarum facultatum et gymnasiorum valetudini consulentes quiescant, sed post eos lectiones prosequantur et exercitaciones, usque ad festum sancti Michaelis[1] post Assumptionis Marie[2] incipiendo aut post Bartholomei[3]. In hieme autem, si prolixum intervallum fuerit, ad dominicam Letare[4], si breve, ad dominicam Palmarum[5] cum aliis producent labores, ut sic fiat compensatio laboris diebus canicularibus intermissi. Qui vero per caniculam legerint, ad ferias Exaltacionis Sancte Crucis[6] continuabunt.

Hec ita regales et ad duos actus obligati, ut supra dictum est,

[1] 29 IX. [2] 15 VIII. [3] 24 VIII.
[4] Czwarta niedziela Wielkiego Postu.
[5] Niedziela Palmowa, ostatnia przed Wielkanocą.
[6] 14 IX.

observent. Quod si quis alius voluerit huiusmodi exercitaciones circa libros Aristotelis facere, idem premium ab eis, quod alii, percipiant. Que omnia ut sic procedant, decanus artium animadvertat, ipse vero questiones phisicorum enarrans, premittat aliquid contextus philosophi, unde questio nasci videtur, postea questionem diligenter explicet, ut profectum in auditoribus facere possit. Hora autem exercitiorum, ne quid aliud legatur, providebit.

Disputationes item publice ab omnibus accurate peragantur, singulis respondentibus ad minus duo argumenta proponendo, eaque, si illi non possent, frequenter solvendo, ne iuventus in eis tempus inutiliter collocare videatur.

Presidens suos respondentes pro viribus cum modestia defendat, ut res melius explicetur et occasio argumentandi prebeatur; nec id opponentes egre ferant, quin potius solutiones approbent, aut cum modestia impugnent, si non satisfacere videbuntur.

Ne vero nomen exercitii odiosum adolescentes ab huiusmodi repeticionibus absterreat, intimantes pro lectionibus, quae ad exercitacionem tenentur, addant sic: «Idem hora vigesima, premissam lectionem per modum epilogi repetet, dubia item circa textum occurentia resolvet» [1].

Quo facto et incontinenti in eadem convocatione sic facta, venerabilis magister Thomas Paulinus de Cracovia collega maioris Collegii artistarum, personaliter comparens premissaque audiens et animadvertens se per huiusmodi novam ordinationem de quaestionibus vel exercitacionibus per magistros, qui ad duos actus obliguntur, legendis et faciendis factam priori ordinationi super eadem re constituta, ut inofficiosa et inutili et annuali immutata ac postposita, multum ledi magnumque per premissa sibi preiudicium et gravamen fieri, cum reverendus pater doctor Iacobus a Kleparz, canonicus et rector generalis celebris Universitatis Cracoviensis, cum suis assessoribus ad huiusmodi novam ordinationem faciendam per Universitatem deputatis, per quam ipsi sane, quamvis priori et seniori, puta ordine, loco, tempore, promotione, oneribus, laboribus ac ad maius Collegium vocatione, pariter ingressu, ceteros magistros eiusdem Collegii, qui regales dicuntur, iuniores et posteriores in accipiendis primitus lectionibus legendis prepo-

---

[1] Postanowienie niniejsze zostało wydrukowane z innego jakiegoś przekazu przez Muczkowskiego w *Statuta* str. LXIII—LXVI z dwoma amplifikacjami: jedną w środku (przed punktem o dysputacjach) z wyliczeniem potrzebnych do egzaminu bakałarskiego i magisterskiego lekcyj, drugą na końcu o zniesieniu w 1554 r. dla magistrantów czterech ćwiczeń: *Veteris artis, Novae Logicae, Posteriorum* i *de anima*.

suit, prelocavit et prefecit cum gravi iactura et incommodo ipsius. A quo quidem pretenso, gravamine et iniuria illata idem magister Thomas inherendo priori protestacioni[1], nec ab eandem recedendo. omnibus modis de iure melioribus, via, stilo, forma et causa, quibus potuit ac debuit, mihi notario publico infrascripto testibusque animo appellandi solemniter protestatus est hactenus verbo salvo postea facto. Quam quidem protestacionis notam huc ad presentia acta fieri et inscribi peciit ad effectum prosequendi appellationem Presentibus dominis Alberto Schamotuli, Nicolao, bedellis Universitatis et me Iacobo Gwiazdowski.

285. Tandem anno domini 1550, successive die Mercurii nona mensis iulii, in rectoratu eiusdem venerabilis et egregii viri doctoris Iacobi a Kleparz, canonici Cracoviensis, facta est per eundem dominum rectorem convocatio dominorum doctorum et magistrorum, seniorum patrum, decanorum facultatum et consiliariorum Alme Universitatis Studii Generalis Cracoviensis in domo dominorum canonistarum ac habitacione domini doctoris Sigismundi de Sthazhicza, canonici Cracoviensis, ad diiudicandam, discernendam et terminandam causam appellacionis a quodam gravamine, occasione prioritatis accipiendarum lectionum in artibus inter magistrum Thomam de Cracovia ex una et ipsos magistros regales et qui ad duos actus tenentur partibus ex altera, per novam ordinationem factam et pro parte prefati magistri Thome infra fatalia iuris coram domino rectore interposite et intimate.

In qua quidem convocatione prefatus dominus rector et alii domini doctores et magistri Universitatis, protunc existentes, auditis hincinde utriusque partis propositis et responsis conditionibusque ac clausulis in nova ordinatione et clausulis gravaminis in appellatione descriptis, perlectis, discussis et trutinatis, decreverunt et constituerunt futuris duraturis temporibus inviolabiliter observandum, ut magister Thomas, qui ratione sue collegiature fundi ville Thranthnovice ad unum actum tenetur, cum sit prior et senior promotione et vocatione ad maius Collegium ceteris magistris maioribus et regalibus, accipiat in suo loco et ordine unam lectionem in artibus cum hora et lectorio singulis commutacionibus legendam. Eam tamen lectionem accipere debet, que non sit de numero illarum lectionum in illa classe iuxta ordinationem novam descriptarum et specificatarum, quas magistri ad duos actus obligati, et regales pro proxime instanti commutacione legentes accepturi sunt.

---

[1] Por. wyżej zap. nr. 282.

Sub rectoratu terna vice iam fungentis memorati reverendi domini doctoris Iacobi Kleparz, canonici Cracoviensis etc., 1551.

286. Anno domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, certa die et mense, venerabilis dominus Ioannes a Scarbimiria, altarista altaris tituli seu invocationis gloriose Virginis Marie sub Ciborio in aede dive Anne Cracovie siti, vita functus est. Et quoniam post mortem prefati Ioannis ius patronatus et presentandi eiusdem altaris ex donatione olim domine Dorothe Bedlenska preposito et doctoribus maioris Collegii datum atque concessum est[1], itaque hi, ad quos pertinet presentare, legitima advocatione congregati, non habentes sentenciarium extraneum, ad quem ex privilegio ius assequendi hoc altare proprie pertinet, propterea quod uterque, qui sentencias legebant, domestici fuerunt, nolentesque temere alicui extraneo conferre, rem totam in reverendissimum olim pie memorie Samuelem Macieiowski, episcopum Cracoviensem, consulto reiecerunt, ut qui privilegium confecit, idem confectum interpretaretur. Ille, quamquam erant extranei, non sentenciarii, quibus ex privilegio hoc altare conferri possit[2], tamen meritis in rempublicam litterariam venerabilis magistri Benedicti Cossminensis, protunc sentenciarii et in proximo licenciandi, certisque aliis de causis permotus, censuit eidem magistro Benedicto iuste conferri posse, id cavendo, ut posthac extraneo vel sentenciario vel alteri cuipiam, cui particule, aut omnes, aut plures competerent, hoc altare conferatur, ne vis aliqua privilegio fieret. Ob id maxime domini collatores cognita et perspecta mente lociordinarii multisque causis iustis et dignis eos impellentibus magistro Benedicto Cossminensi propterea libenter contulerunt in continentique ab eo postularunt, ut quoniam non omnes particule privilegii illi competerent, pateretur se aliquando induci et exorari, ut quod commodo illius esse possit, altare hoc resignaret. In quo se illis facilem prefatus magister Benedictus fore ostendit, dummodo se nullis ab eis conditionibus astringi videret. Quod illi fidem illius sequuti non fecerunt, sed qua voluntate predictus episcopus dare illi censuit, eademque illi predicto magistro Benedicto contulerunt[3].

287. Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo facta convocatione dominorum doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hac precise forma: Egregie domine doctor et

---

[1] Fundacja ta skądinąd nie jest znana.
[2] Przy tem dopisane na marginesie inną współczesną ręką: «Canonistis etia(m) ex privilegio competit».
[3] Inwestyturę na tę altarię nadał biskup Maciejowski Benedyktowi Koźmińczykowi 4 VIII 1548 r. (*Cod. dipl.* IV nr. 376).

magister venerabilis. Sit tua dominacio hodie hora vigesima prima in refectorio communi maioris Collegii ad auscultanda nonnulla per dominum rectorem proponenda in medium ex parte Sacre Maiestatis Regie necnon ad audiendam peticionem venerabilis magistri Benedicti Cosminensis, maioris domus college et super his tractandum et opportune consulendum etc.

In qua quidem convocatione, quoad articulum secundum audita peticione magistri Benedicti, que hoc continebat, ut Universitas celebris preberet ei gratiosum consensum ad faciendam permutacionem sue ecclesie parochialis in Cazimyrz cum reverendo domino Andrea Dambrowski, iuris pontificii doctore, canonico Posnaniensi, pro altari tituli Omnium Sanctorum, quod ipse possidebat in ecclesia cathedrali Cracoviensi. Domini igitur electores et patroni habita super premissis matura deliberatione considerantesque primum, quod hoc altare onus habeat annexum inviolabile concionandi in arce diebus solennioribus et in festis omnibus Virginis Marie, que res non parvum odium eis conciliavit, quod parum grati atque apti a domino doctore Dambrowski absente ad id onus concionandi delegabantur, solicitatique sunt a reverendissimo olim presule Samuele, ut eum cogerent quacumque ratione aut resignare aut residendo concionari, deinde cognoscentes quamquam cautum esset legibus eorum, ut nemo duo Universitatis beneficia teneret, tamen quoniam hoc sacerdotium, neque plane beneficii nomine censeri debet, ob annexum concionandi onus, et si censeretur eo nomine, quia tamen non simpliciter sed per modum commutacionis hoc altare magister Benedictus assequebatur, visum est, salvis eorum legibus ac consuetudinibus, eidem magistro Benedicto iusto assensum prestari posse. Quem communibus suffragiis ad unum omnes in universum prestiterunt et concesserunt, sperantes eum huiusmodi predicandi provinciam cum gratia ac aliqua laude Universitatis obiturum occursurumque obtrectacionibus, que passim iactabantur, non sine nostro vituperio. Quo tempore id vicissim pecierunt a magistro Benedicto, ut altare, quod in ede dive Anne obtinebat, eorum precibus, sua vero voluntate addictus aliquando resignaret. Quod se non gravatim tunc facturum ostendit, cum raciones rerum suarum in tuto positas ac locatas videret.

Anno Domini 1551 conclusiones in rectoratu septimo reverendi patris domini doctoris Ioannis a Sanok, prepositi Sancti Nicolai, fungentis.

288. Anno Domini 1551, die ultima mensis iunii, facta fuit convocatio celebris Universitatis in Collegio dominorum canonistarum

ad audiendam peticionem venerabilis magistri Nicolai Gelasini Leopoliensis, college Collegii minoris, quam prefatus magister fecit ad predictam Universitatem, quatenus illi daretur licentia abeundi in Prussiam ad reverendissimum dominum doctorem Osium, Dei gracia episcopum Varmiensem [1], et ut id facilius obtineret, venerabilis dominus doctor Cromerus [2], canonicus Cracoviensis, pro illo ad Universitatem litteras suas nomine memorati domini reverendissimi misit. Hac itaque lecta per dominum rectorem huiusmodi intercessione, Universitas concessit prefato magistro licentiam hinc abeundi duorum annorum salva et integra illius collegiatura ac omni iure acceptandi et permutandi beneficia per procuratorem, quem loco sui in absentia constituerit, dummodo nominatus magister lectorem pro legenda lectione abilem et idoneum constitueret. Praesentibus dominis Nicolao et Alberto Schamothuliensi, bedellis Universitatis et me Iacobo Gwiazdowski, actorum notario publico, ad premissa testibus.

Licentia abeundi ad partes [Italie] magistri Hilarii.

289. Anno Domini 1551, die vero quinta mensis octobris, facta fuit celebris omnium convocatio Universitatis in Collegio maiori et aula regia ad audiendam peticionem venerabilis magistri Hilarii a Vislicia, minoris domus college, quam prefatus magister fecit ad predictam Universitatem, quatinus illi daretur licentia hinc abeundi Italiam versus visendi externas nationes ingeniaque profunda perscrutandi ac sese exercitandi. Ubi domini doctores et magistri totam Universitatem representantes, peticione ipsius, utpote iusta, audita, prefato magistro Hilario licentiam biennii, salva eius collegiatura ac omni iure acceptandi et permutandi in forma per procuratorem beneficia, quem loco sui constituerit, dummodo dictus magister Hilarius lectorem abilem ac idoneum pro legenda lectione et onere explendo delegaverit, specialiter data et concessa est. Presentibus dominis Nicolao et Alberto, bedellis eiusdem Universitatis, testibus.

Actus declarationis statuti de et super portione capienda senioris contubernii Ierusalem.

290. Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, mense ianuario, exorta fuit controversia inter venerabilem

[1] Na rektora świeżo utworzonej przez Hozjusza szkoły dla dzieci szlacheckich w Elblągu.
[2] Marcin, późniejszy biskup warmiński.

magistrum Albertum Vendrogowski, seniorem contubernii Ierusalem ab una et quosdam studentes eiusdem contubernii partibus ab altera, occasione portionis ad seniorem pertinentis. Cuius controversie processus et conclusio in hunc inferius sequitur modum. Quidam studentes predicti contubernii portiones crudas carnium seniorem ex antiqua consuetudine concernentes eidem denegabant volebantque, ut cum eis una comedat, quod si vero noluerit, contendebant, ut unam portionem tantum eamque coctam alicui inhabitantium equivalentem de coquina capiat, huius vero causam allegabant statutum antiquum domus, anno domini 1498 editum, quod habetur sub titulo «De seniore» [1]. Adferebant insuper alias causas, sed nulla preter supradictam validior et probabilior apparuit. Senior vero protunc existens, intelligens conspirationem et pertinaciam studiosorum antiquam consuetudinem in dandis portionibus infringentium, totum rei negotium ad provisorem domus tanquam legitimum ac immediatum iudicem, nempe venerabilem dominum doctorem Iacobum a Cleparz, canonicum Cracoviensem, devolvit, coram quo contra infringentes veterem consuetudinem (que est optima legum interpres, statuto antiquo nunquam in vigore existenti, quod illi allegabant, derogabat), debito ordine proposuit et ad omnes causas, quas coram provisore proponebant, ita, ut decuit, respondit, quinimo circa antiquam consuetudinem se relinqui peciit et iudicari contendit. Auditis itaque ambarum partium hincinde proposicionibus et responsionibus prefatus dominus provisor noluit precipitanter in eo negotio procedere, immo diligenter de consuetudine, que fuerat ante observata in dandis portionibus seniori presenti et eius antecessoribus scrutatus est cum eos, qui officium senioratus quondam gerebant, requirendo, tum illos, qui in contubernio aliquando manserunt, interrogando, sed omnes, quicumque fuerunt requisiti, testati sunt seniorem predicti contubernii ex antiqua consuetudine debere habere duas portiones crudas vel unam bonam, etiam crudam, duabus equivalentem. Proinde dominus provisor huiusmodi testimonio audito consuetudini inherendum decrevit, nec licere alicui, ut eidem reluctetur. Porro studentes non contenti decreto provisoris recurrerunt ad dominum rectorem pro tempore existentem, venerabilem virum Ioannem a Sanok, artium et iuris pontificii doctorem, prepositum sancti Nicolai extra muros Cracovienses. Hic habita deliberacione cum suis consiliariis et decanis om-

---

1 Brzmiał on: «Senior propter domus honestatem ad mensam comedere non dedignetur, excepto, quod negotio communitatis fuerit impeditus. Si autem comedere cum eis nollet ex aliqua legitima causa praeter supradictam, sedeat cum eis tempore refectionis, ut ordinem faciat inter studentes et portionem de coquina capiat se concernentem. Legumina etiam sub mensura consueta sibi ad locum privatum sumat». (Karbowiak, *Ustawy bursy Jeruzalem*, str. 121).

nium facultatum confirmavit sentenciam provisoris. Ipsi vero in sua pertinacia et errore perseverantes noluerunt huic decreto parere. Tandem memoratus dominus rector totam Universitatem convocandam curavit, premisso tenore convocationis more solito, partes denique utrasque adesse convocationi mandavit, ut eo modo utraque pars sentenciam suam declararet, quod et factum fuit. Auscultatis igitur ambabus, ita ut par fuit, partibus, dominus rector ex omnium doctorum et magistrorum unanimi suffragiorum collectione et statuti antiqui interpretacione in eadem publica convocatione sano ac recto iudicio decrevit, perpetuis temporibus duraturis id observandum firmiter statuit et tenendum conclusit, ut seniori predicti contubernii presenti et eius successoribus pro tempore existentibus, iuxta antiquam consuetudinem diuque observatam ratione laborum et onerum, que fert in predicto contubernio, dentur omnino due portiones crude carnium, altera potior ac praestantior omnibus, altera modico inferior, vel una bona etiam cruda, duabus equivalens, quantitate nihilominus duorum inhabitantium portionibus respondens aut respondentes. Adiunxit preterea dominus rector cum tota Universitate penam exclusionis in tales, qui huic decreto contravenire ausi fuerint. Ne autem de cetero alique turbe aut dissensiones occasione huiusmodi portionis oriantur in illa domo, propterea presentem actum decreti ad sua acta presentia mihi notario publico infrascripto inseri et ingrossari mandavit. Presentibus dominis Alberto Schamotuli, Nicolao[1], bedellis celebris Universitatis et aliis quam pluribus fidedignis testibus adhibitis et vocatis et me Iacobo Gwiasdowski, presentis actus scriba[2].

291. In convocatione ea, que facta fuit anno Domini 1552 die XV iulii per reverendum patrem magistrum Ioannem a Sanok, iuris pontificii professorem, prepositum ecclesie sancti Nicolai, rectorem Alme Universitatis Cracoviensis, idem dominus rector, doctores ac magistri omnium professionum, auditis querimoniis ac peticionibus tum senatus Cracoviensis, tum domini vicecapitanei, tunc presentium, habita sufficienti deliberatione, ad reprimendam novam et insolitam quorundam studiosorum licentiam et ad promovenda studia ceterorum, hec, que inferius descripta sunt, deinceps diligentissime observanda in omnibus collegiis atque contuberniis decreverunt et constituerunt. In primis, ut statuta uniuscuiusque contubernii seu burse a dominis provisoribus ac senioribus diligentissime custodiantur ac observentur transgressoresque illorum irremissibiliter puniantur iuxta penarum in statutis descriptam rationem. Deinde, ut quilibet studiosorum in contubernio quocunque

---

[1] Mikołaj z Borkowic, zwany Samson.
[2] Drukowane w Karbowiaka *Ustawach bursy Jer.*, str. 131—132.

manens, sub pena exclusionis preceptorem privatum idoneum habeat, qui studia illius dirigat, conversationem inspiciat, otiari, tabernas ingredi eum non permittat, pecuniam a parentibus aut quibuscunque benefactoribus datam servet ac dispenset, aliaque curet, que ex re esse adolescentis intellexerit. Neque deinceps quisquam in contubernia suscipiatur a provisore ac seniore, nisi fuerit presentatus ab huiusmodi preceptore, qui ista se facturum presens bona fide recipiat ac promittat. Insuper, ut quivis contubernium ingrediens, arma seniori continuo presentet ac ad servandum committat, neque alia privatim aut publice deferre aut in habitacione servare audeat, convictus hoc fecisse, puniatur iuxta statuta, aut arbitrium senioris ac consiliariorum. Sed et hoc tunc decretum est, ut quivis illorum vestes huiusmodi deferat, quales studiosis conveniunt, quibus discerni possint ab aulicis et opificibus. Visum est interim et hoc utile ac necessarium esse, ut ad senatum Cracoviensem ex gremio dominorum doctorum ac magistrorum aliqui mittantur, qui ab illo hec fieri singulariter petant nomine tocius Universitatis. Primum, ut si quos studentes, aut nunc, aut postea apud illos de suis iniuriis queri contingat, vindictam de illorum adversariis sumant et iusticiam illis absque quavis comperendinatione procrastinationeque administrent. Deinde civibus generaliter omnibus interdictum esse velint, ne quisquam illorum studentem in domum suam ad manendum suscipiat, neque habitacionem conducat absque singulari consensu domini rectoris Artificibus vero illud precipiant, ut socios (quos illi vocant) suos studentibus iniuriari aut quocunque modo molestos esse non permittant. Sed et hoc, ne arma illorum quisquam domi sue servare presumat. Insuper si (quod absit). quisquam studiosorum in aliquo facinore deprehensus fuerit, de ea re continuo dominum rectorem certiorem reddant et illi soli presentent aut absolvendum aut puniendum, hec enim prescribunt celebris Universitatis dominis consulibus non ignote libertates atque privilegia. Qui quidem hec omnia et singula se facturos ac iuraturos indubie promiserunt [1]. Presentibus bedellis Universitatis.

Conclusiones in [et] sub rectoratu ac incorrupto magistratu reverendi et eximii domini doctoris a Napachanye, canonici ecclesie collegiate sancti Floriani, incipiunt infra.

292. Anno Domini 1552, die Iovis tercia mensis novembris, venerabilis et eximius dominus magister Albertus Posnaniensis, medice facultatis doctor, paulo ante in partibus Italie, ut littere ipsius

[1] Drukowane u Karbowiaka, *Ustawy bursy Jeruzalem*, str. 132—133.

patentes in apertum exhibite prima facie apparebant et testantur, Patavii promotus apiceque dignitatis atque doctorali laurea insignitus[1] et in collegam eiusdem facultatis post decessum olim Adami a Brzezini doctoris, haud ita pridem demortui, eiusdem celebris Universitatis unanimi omnium voto electus, coram reverendo patre domino doctore Ioanne a Sanok, preposito sancti Nicolai. protunc in officio precessore immediato, totaque sublimium ingeniorum corona dicte Universitatis personaliter comparens peciit et cum debita instancia postulavit sibi ad respondendum pro loco ac celebri Academie nostre illius quoque gremio incorporandum dici diem et prefigi etc. Et dominus rector memoratus peticioni ipsius, ut puta iuste rationique consone diem presentem Iovis dixit, statuit et prefixit. Presentibus dominis reverendissimo in Christo patre domino et domino Andrea, Dei et apostolice Sedis gracia episcopo Cracoviensi[2], Ioanne Corczbog, decano Gnesnensi, Stanislao Slomowski, canonicis Cracoviensibus ac sapientissimo senatu Cracoviensi et aliis quampluribus personis fidedignis ac me Iacobo Gwiasdowski, actorum notario publico, testibus circa premissa.

Actus convocationis de domuncula Melsthin.

293. Anno Domini 1552, die quarta mensis decembris, que fuit secunda dominica Adventus Domini, facta ac celebrata convocatione dominorum doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub tali tenore verborum, qui sequitur infra: Reverende pater, egregie domine doctor et magister venerabilis. Sit dominatio tua hodie in medio hore vigesime in stuba communi Collegii maioris ad tractandum et finaliter concludendum de et super domuncula Melsthin, sub pena non contradicendi et prout dominatio tua diligit bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte domini rectoris. In qua quidem convocatione, pretensa, oblata et porrecta auditaque peticione egregii domini doctoris Alberti Posnaniensis[3], medice facultatis lectoris ordinarii, que hoc potissimum continebat, quatinus dicta Universitas de benignitate sua singulari dignaretur eidem locare et arendare domunculam in platea fratrum iacentem, vicinam atque contiguam domui celebris Universitatis, vulgo nuncupatam Melstin, ut eo expeditior, aptior et diligentior sit in prelegendis lectionibus.

---

[1] Promowany 27 I 1543 r.
[2] Andrzej Zebrzydowski.
[3] Zwany Misellus (Sierotka), Oman, (»ex patre quidam Misellus, tandem ex vitrico Oman cognominatus« rkps Archiwum Un. Jag. nr. 69 str. 71) a także Basa, Saxo.

Tametsi paucis ante diebus aliquot nata et orta occasione eiusdem fuerit controversia et turba inter venerabilem et eximium dominum doctorem Nicolaum Vieliczka, promotione seniorem ac de celebri Universitate satis optime meritum, dudum eidem superius locata ac inter ipsummet dominum doctorem Albertum Posnaniensem, nihilominus tamen predicta Universitas cupiens inter ipsos tollere ac penitus enervare materiam disceptationis predicte, deprecata est illum, quatenus hoc desiderio animi hactenus condonaret. Memoratus vero dominus doctor Nicolaus, ne videatur adeo esse incivilis ac importunus, non recedendo a pleno iure suo quesito quovis colore et ingenio, verum illud fortificando, tanquam possessor legitimus ad instantes ac urgentes magistros Universitatis, precipue tamen in gratiam, favorem, utilitatem et bonum commune reipublice litterarie ad augendam, hac vice, salvo regressu, eidem hac vice cessit et condescendit. Quo facto reverendus pater ingenio ac iudicio prestans dominus doctor Anthonius a Napachanye, generalis Gymnasii rector, tum demum domini doctores et magistri totam predictam Universitatem representantes ex certis respectibus animum eorum permoventibus, maxime habentes plenam confidentiam in dexteritate ingenii, felicitate, singulari humanitate domini doctoris Alberti ceterisque ingenii dotibus, quibus prestat, ut debitas diligentias in prelegendis lectionibus [faciat], strenuum et opportunum se agat, accommodum et operosum pro viribus se tribuat, lectorem predicte medice facultatis, que paulo ante aliquatenus collapsa videbatur, quatinus eam restauret et scholam quantum potest coadiuvet et illustret industria sua. Ex his premissis et aliis rationibus iustis predicta Universitas premencionato domino doctori Alberto Posnaniensi sub infrascriptis et adiectis conditionibus domunculam predictam locat et arendat, quod exnunc, ut extunc in dicta Universitate alias a modo presens personaliter et perseveranter resideat ac permaneat oneraque et officia collegiature sue agat et obeat, ad quam obstrictus est. Quodsi minus diligens atque remissus in lectionibus fuerit prelegendis aut si interea aliquo casu e Cracovia ab Universitate illum descendere seu abire hinc contigerit, aut huiusmodi collegiaturam libere resignare et dimittere voluerit, puta ad duas, tres et quatuor septimanas, illud principio habito consensu ac licentia speciali domini rectoris, pro tempore existentis, facere omnino debebit. Si autem negligentias propter absentiam suam in lectionibus fecerit et in tempore apto rursus non redierit, nec super premissis curaverit, extunc licite Universitas tam collegiatura seu ordinaria lectura, quam huiusmodi domuncula debebit eum modis omnibus privare et amoliri, domunculam vero prefatam venerabili domino doctori Nicolao Wieliczka, priori possessori, ad quam reservavit sibi plenum ius et regressum ad-

iudicare, quatenus eadem pociatur cum plenitudine iuris et clausulis ipsi suffragantibus. Presentibus dominis Alberto Schamotuli et Nicolao, bedellis iuratis predicte Universitatis et me Iacobo Gwiasdowski, actorum notario publico, testibus ad premissa vocatis.

In secundo rectoratu[1] commutatione aestivali.

294. Anno Domini 1553, die XXVIII aprilis, facta est convocatio per reverendum patrem dominum Antonium de Napachanye, decanum sancti Floriani, rectorem Universitatis Cracoviensis, omnium doctorum et magistrorum eiusdem Universitatis salariatorum, ad eligendum seniorem contubernii iuristarum post mortem egregii domini Philippi[2], decretorum doctoris, olim senioris prefati contubernii. In qua convocatione, servatis de more servandis, venerabilis Iosephus Conarzewsky, artium magister et iuris pontificii baccalaureus, in seniorem contubernii predicti pluralitate suffragiorum electus est. In eodemque cetu doctorum ac magistrorum venerabili ac egregio viro domino Ioanni Turobino, artium et iuris utriusque doctori, canonico Chelmensi, Institutionum imperialium publico professori, ne quid sibi preiudicii fieret hac electione, salvum et integrum ius suum acceptandi ordinariam lectionem seu quecunque alia beneficia collegii iurisperitorum pro ratione senii in loco suo conservatum est. Quod quidem ius ipse dominus doctor Ioannes Turobinus etiam ante Philippum predictum iuxta conclusionem anno Domini 1545, die septima septembris, ea de re per rectorem, doctores ac magistros Universitatis predicte factam[3] habuit, habet et habiturus est. In presentia magistri Iosephi Conarzewsky, ibidem ad id consentientis et iuri, quod seniori predicti contubernii iuristarum ex privilegio utcumque competit, in hac parte renuntiantis. Presentibus excellentibus ac venerabilibus Antonio a Napachanye, decano sancti Floriani, rectore Universitatis predicte, Nicolao a Schadek, canonico Cracoviensi, domino doctore Benedicto a Kozmyn, Adamo Mathla, Iacobo Belzyk, magistro Sebastiano a Cleparz, Valentino a Rava, collegii maioris collegis[4].

Constituciones sive conclusiones in rectoratu secundo reverendi et eximii viri domini Mathiae Lanczski, utriusque iuris doctoris, archidiaconi Gnesnensis, scholastici Wladislaviensis, decani Lovicensis, canonici et Alme Universitatis Studii Cracoviensis rectoris, anno

---

[1] Antoniego z Napachania w pół. let. 1553 r.
[2] Filip Aer. [3] Por. wyżej zap. nr. 277.
[4] Uchwała ta wciągnięta została równocześnie do księgi konkluzyj tuż po uchwale z 1545 r., nadającej Filipowi Aerowi senjorat bursy kanonistów.

Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, commutacione estivali, indic(t)ione quarta decima, pontificatu sanctissimi domini nostri domini Pauli divina providencia pape Quarti feliciter moderni anno secundo.

295. Die Iovis vigesima quinta iunii, facta est convocatio per reverendum patrem dominum Mathiam Lanczky, iuris utriusque doctorem, archidiaconum Gnesnensem et canonicum ac Alme Universitatis Cracoviensis rectorem, sub hoc verborum tenore: Venerabilis et eximie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima septima in stuba communi Collegii dominorum artistarum ad tractandum et consulendum, quo pacto sunt revocandi lectores et collegiati absentes et pecunia regalibus arrestata cui sit tradenda. Item de consolacione laborancium in Universitate ex pecuniis a beneficiis Universitati incorporatis resultantibus seu dismembratis[1]. Ac de eligendo provisore burse pauperum ceterisque per rectorem proponendis deliberandum et concludendum. Detur dominis doctoribus, senioribus, decanis facultatum, procuratori Universitatis, preposito sancti Nicolai[2] et consiliariis Universitatis, sub poena non contradicendi et sicut diligitis bonum Universitatis, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione domini doctores et magistri tunc congregati quoad primum articulum decreverunt dandum esse monitorium contra omnes lectores omnium facultatum sine permissione Universitatis se absentandos et oneribus eis incumbentibus non satisfaciendos, ut hi, qui sunt hic in provincia intra tres, qui vero ad partes Italie se contulerunt, intra sex menses peremptorie, sub pena privacionis earundem collegiaturarum et officiorum suorum redeant, intimeturque hic absencium procuratoribus, ut illi hoc suis principalibus intimare non negli-

---

[1] Zygmunt August za wstawiennictwem biskupa Samuela Maciejowskiego, ofiarował w 1550 r. Uniwersytetowi prawo prezenty do trzech parafij: w Proszowicach, Przemękowie i Starym Korczynie, z tem zastrzeżeniem, iż część dochodów z tych parafij płynących, miała iść corocznie na powiększenie płacy tych profesorów, którzy najwięcej zasłużą się około kształcenia młodzieży («qui maxime idonei instituendae iuventuti fuerint» *Cod. dipl.* V nr 381). Dwie z tych parafij, mianowicie proszowicką i korczyńską objął Uniwersytet zaraz w posiadanie, tak że już 28 VIII 1553 r. nastąpił rozdział (dismembratio) dochodów z obu tych beneficjów między Uniwersytet i obranych na nie proboszczów (tamże V nr. 386). Trzecią natomiast parafję w Przemękowie dostał Uniwersytet po długich procesach w 1572 r., poczem w 1575 roku przeprowadzono podobny rozdział dochodów.

[2] Tomasz Paulinus z Krakowa, prepozyt u św. Mikołaja, obrany na to beneficjum po zmarłym 27 VIII 1554 r. Janie z Sanoka.

gant. Et monitorii seu citacionis adveniente termino contra contumaces ad penam privacionis cum effectu procedatur.

Interim autem pecunie regalium magistrorum absentium arrestate in manibus domini rectoris vel apud dominum procuratorem Universitatis asserventur, similiter et sequentis quartualis, quoad illis redeuntibus et suam causam defendentes per Universitatem decisum fuerit an sors vel stipendium absentium, presentibus, vel absentibus, cedere debeat. De consolacione tamen professorum, qui maxime idonei instituende iuventutis reperiuntur, domini attendentes prefata commutacione vel fere toto anno propter periculum pestis maiorem partem lectorum et omnes studiosos securitatis causa dilapsos fuisse parumque laboratum in studiis liberalibus hic profitendis, quare unanimiter censuerunt inquirendum, qui fuerint ex professoribus ante pestem et nunc ea sedata in instituenda iuventute maxime idonei idque muneris venerabili viro domino magistro Ioanni a Tarczin, decano facultatis, delegaverunt. Et quando de meritis et cuiusque diligentiis constabit, ad divisionem pecuniarum faciendam procedendum sanciverunt.

Quo vero ad electionem provisoris burse pauperum tametsi patres viderent illam domum in optimo ordine ob diligentiam, maturitatem et honestatem domini senioris constitutam, antique tamen et laudabili consuetudini derogare nolentes, qua cautum est et inviolabiliter observatum, quamlibet domum seu bursam Universitatis esse in curam et provisionem unius ex doctoribus committendam, perpendentesque venerabilem et egregium virum dominum Michaelem a Vislicia, sacre theologie professorem, custodem sancti Floriani in provisorem eiusdem domus iam esse per Universitatem electum, a qua electione non recedentes. dominum Michaelem prefatum petiverunt, ut Universitatis decreto satisfaceret et provinciam sibi iniunctam susciperet. Qui licet renitens, officium tamen provisoris suscepit et Universitatis voluntati morem gessit.

Deferente autem ad presenciam domini rectoris, doctorum ac magistrorum seniorum, decanorum facultatum et consiliariorum venerabili et egregio theologie doctore Antonio a Napachanie, decano sacti Floriani et plebano in Korczin sibi nondum ultimas decem marcas[1] ex triginta esse redditas per dominum procuratorem Universitatis ex dismembratis fructibus parrochialis in Korczin, pro edificiis dotis plebanalis eiusdem et in hac parte non satisfactum, asserens ordinacioni de eadem dismembracione per certos commissarios [loci]ordinarii anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, die sedecima

[1] Przy tem dopisane na marginesie ręką Mikołaja z Szadka: »X marce ad Korczin dande, iam date sunt die dominico ante Anne (t. j. 25 VII) 1557«.

marcii, de consensu Universitatis seu rectoris, seniorum patrum, decanorum et consiliariorum facte, domini ea visa et diligenter recensita, has ultimas decem marcas eidem domino doctori Antonio per dominum procuratorem, ut depositarium earum dismembratarum pecuniarum esse dandos decreverunt. Ut tamen revisio edificiorum fieret per deputatos a rectore et ceteris eius collegis, id cautum esse voluerunt, cum opportunitas temporis se obtulerit. Presentibus bedellis Universitatis.

296. Anno, quo supra, die Lunae decima septima augusti, facta est convocatio per supramemoratum dominum rectorem doctorem Mathiam Lanczsky huiusmodi verborum sub tenore: Venerabilis et egregie domine doctor et magister reverende. Sitis hodie hora decima nona in stuba communi Collegii dominorum artistarum ad faciendam divisionem pecuniarum ex dismembracione certarum parrochialium collectarum pro consolacione laborantium in Universitate, necnon ad tractandum. quo tempore futuris annis huiuscemodi divisio et consolacio et quibus personis erit facienda. Super hocque deliberandum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis. Detur senioribus patribus, decanis facultatum et theologie doctoribus, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione domini doctores et magistri habita sufficienti deliberacione et omnibus discussis, ad presens negocium pertinentibus, attendentes presertim fuisse interturbata et legentium et auditorum studia per contagionem pestiferam, ita, quod diligentie singulorum sunt necessario equiparande. Quare pro hac vice unanimibus votis decreverunt hanc pecuniam ex dismembratione certarum parrochialium collectam inter omnes in Universitate laborantes ad presens ex equo parciendum et dividendum esse. Divisores autem domini rector, senior theologice facultatis, procurator Universitatis et decanus arcium pro hac una vice deputati sunt. Quam divisionem primo quoque tempore facere debent. In posterum vero de earundem pecuniarum divisione tenore privilegii Sacre Maiestatis Regie[1] domini nostri clementissimi manutenendum sanciverunt ac tempus alterius divisionis faciende, posteaquam a procuratore collectos esse hos proventus didicerit, dominus rector pro tempore existens constituet et designabit, adhibitis his, qui sunt iuxta tenorem privilegii adhibendi et tunc exactiorem diligentiam de huiusmodi divisione ac consolacione faciendum adhibere debebunt. Presentibus bedellis Universitatis.

[1] Wedle przywileju Zygmunta Augusta z 11 VI 1550 r. podział dochodów z parafij w Proszowicach, Przemękowie i Korczynie miał być dokonywany proporcjonalnie, stosownie do pracy profesorów, przez rektora, jego konsyljarzy, dziekanów i senjorów Uniwersytetu (*Cod. dipl.* V, nr 381).

In tercio rectoratu eiusdem reverendi patris domini Mathiae Lanczski, utriusque iuris doctoris, archidiaconi Gnesnensis et canonici Cracoviensis, commutacione hiemali.

297. Anno Domini MDLVII°, die Veneris XXVII februarii, urgente certa necessitate, facta est convocacio venerabilium et eximiorum dominorum doctorum et magistrorum Universitatem Cracoviensem representancium, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora vigesima in stuba communi Collegii dominorum artistarum ad tractandum et consulendum, quomodo sit vindicanda occisio discreti Iacobi de Iezow, studentis in schola sancti Ioannis[1], qui nuper ex vulnere sibi non ita pridem inflicto obiit. Detur dominis omnibus doctoribus et magistris sub poena etc. et prout diligitis bonum Universitatis, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione dum venerabilis dominus magister Bernardus de Cracovia, schole sancti Ioannis rector, exposüisset hunc adolescentem Iacobum certis die et mense nulli rei illicite operam dantem, sed duntaxat limen domus ad exonerandam naturam pacifice egressum, primum lapidibus, et deinde tribula in caput graviter et enormiter ex domo domine Nethka cesum et vulneratum fuisse ac deinde cum eum cura chirurgicorum in medendis cesis ac tunsis vulneribus non iuvaret, ex illorum atrocitate vulnerum mortem occubuisse et occisum esse, peciit, ut immunitati loci illius consuleretur et occisio huius Iacobi vindicaretur. Domini doctores et magistri unanimibus votis decreverunt conveniendum esse magnificum dominum Ioannem de Ocziessino, Regni cancellarium et capitaneum Cracoviensem, tum et consulatum Cracoviensem ab illisque efflagitandum, ut poena ac vindicta de sontibus et reis necis sumeretur et contra violatores immunitatis loci sancti Ioannis animadverteretur. Suntque deputati ad magnificum dominum Regni cancellarium egregii et venerabiles domini: doctor Iosephus Conarzewsky, magister Ioannes a Tharczin, senior burse pauperum et magister Iacobus Gorsky. Item ad spectabilem consülatum Cracoviensem magister Vąndrogowsky Albertus et magister Sigismundus Obrempsky, qui contumaciter ire noluit, et ex studentibus octo. Qui quidem nuncii Universitatis honorifice utrobique excepti sunt, et promissionem de puniendo homicida, ubi consanguinei illius instigaverint, certam et firmam retulerunt etc.

298. Tandem anno, quo supra, die Veneris XXVI martii, instante venerabili magistro Stanislao Pico[2] Cracoviensi, minoris Collegii

---

[1] Przy dzisiejszej ul. św. Jana.

[2] Stanisław Zawadzki, zwany Pikus, późniejszy doktor i profesor medycyny.

collegiato, facta est convocatio dominorum doctorum et magistrorum Universitatem representancium, sub hoc verborum tenore: Eximie domine doctor et magister venerabilis. Sitis hodie hora vigesima prima in stuba communi Collegii dominorum artistarum ad audiendam peticionem venerabilis viri magistri Stanislai Pici Cracoviensis, collegiati minoris Collegii et super ea ac aliis proponendis tractandum et consulendum. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocacione idem venerabilis magister Stanislaus Picus exposuit se patronorum et amicorum suorum consilio fretum et auxiliis in Italiam ingenii excolendi ingenuis artibus gracia tum et ad cepta in facultate medica hic in Academia studia continuanda se conferre deliberasse. Volens postea et offerens se uberiores fructus et labores indefessos in bonis litteris profitendis in hac Academia prestaturum tempusque hoc absencie sue laborum sedulitate resarciturum subque biennio, quo licere sibi ab Universitate abesse Peciit nihilominus diligentem magistrum ad obeundum vices suas ordinaturum. Super cuius peticione ex venerabilium dominorum doctorum et magistrorum unanimi consensu ac deliberacione illi studiorum in aliqua universitate Italie continuandorum ex rationibus et obligacionibus per eum propositis ac susceptis absentie duorum annorum tempus datum est. Ita tamen, ut si constiterit illum ad aliquam ex erroneis et damnatis a Sede apostolica cetibus et iniquis congregacionibus, qui universitatum nomen amiserunt, licet illud sibi de facto vendicant, se contulerit[1], extunc, prout exnunc liberum erit domui maiori de illius collegiatura disponere et in eius locum vocacione alterum surrogare.

Audita est tandem peticio venerabilis viri domini magistri Ioannis a Tarczin, senioris burse pauperum, cui cum ob incineracionem et conflagracionem oppidi Vieliczka census in eiusdem oppido proventibus pro sua collegiatura emptus[2] ad exilem summam moderatus est, illum vero labores in Universitate prestantem manerent, peciit ergo, ut ex

[1] W półroczu letniem t. r. wyjeżdża istotnie Zawadzki z Krakowa. Z powrotem pojawia się w Uniwersytecie w pół. zim. 1558/9 r. W 1560 r. już jak zdaje się bez pozwolenia Uniwersytetu rzuca wykłady i folgując widocznie swej skłonności do reformacji — czego niedarmo obawiał się po nim Uniwersytet — podróżuje po wszechnicach protestanckich. W 1561 r. pojawia się we Frankfurcie nad Odrą, w 1562 r. w Heidelberdze, wreszcie w 1563 r. w Bazylei.

[2] Czynsz ten pierwotnie położony był przez jego ofiarodawczynię Katarzynę Michałowską, wdowę po kasztelanie i staroście krakowskim w sumie 12 grzywien na wsi Boturzynie i Woli (*Cod. dipl.* II nr 169).

fisco Universitatis, id quod per moderacionem illi ex annuo censu decessit, daretur et solveretur. Cum vero complures magistri etiam racione damnorum incendii similiter moderatos census allegarent et eodem exemplo resarciri ex fisco Universitatis peterent, domini magna onera in Universitate, quorum ad fiscum provisio pertinet, considerantes ac etiam exiles eiusdem fisci proventus novamque istam in Universitate propositionem, eiusdem examen et decisionem in aliud tempus distulerunt. Presentibus bedellis Universitatis.

Constitutiones sive conclusiones in rectoratu primo reverendi et egregii viri domini Martini Crokier Cracoviani, philosophiae ac iurisprudentiae doctoris, canonici ecclesiae cathedralis Luceoriensis etc. et Alme Universitatis Studii Cracoviensis rectoris, anno Domini 1558, commutatione hiemali canonice electi.

Conclusio contra domesticas professorum controversias per totam Universitatem facta.

299. Quicunque raptus in quovis affectus facile effervescit, ut quid deceat, ipse non videat, alios recte instituere haud quaquam potest. Turpe enim est doctori, cum culpa redarguit ipsum. Proinde nos Martinus Crokier a Cracovia, philosophiae ac iurisprudentiae doctor, canonicus ecclesiae cathedralis Luceoriensis etc. ac rector generalis Studii Universitatis Cracoviensis, cum senioribus patribus, decanis ac consiliariis legitime secundum consuetudinem per schedam anno Domini 1558, die XXII decembris, convocatis, ad occurrendum quibusdam gravibus et variis scandalosisque controversiis inter professores publicos minoris Collegii, quas magno cum dolore audivimus et ex ütraque discordantium parte, eo quo processerant ordine, sunt coram nobis expositae, et ad consulendum, quomodo illi et eorum similes quietius et animo tranquilliore suis, ad quae vocati sunt, muneribus respondeant. Statuimus et ordinamus perpetuoque observandum decernimus, ut si quis professorum, doctorum atque magistrorum in quocunque Collegio inhabitantium audeat contra alium verbis irrisoriis, nationes confundendo, vel cognomina imponendo, nobilitatemve ad detrahendum plebeis opponendo, cognominationibus itidem scandalosis, famae lesivis, aut quovismodo pungitivis insurgere auderet, poenam unius sexagenae pro communitate et publice deprecationis toties luat, quot personis huiusmodi iniuria fuerit illata. Si quis autem in communitatem quocunque tempore inter magistros publice vel privatim congregatos armatus ipse venerit, aut alios cuiusvis conditionis subordinaverit, excepta pixide seu bombarda, propter quam simpliciter excludendus erit, item, si in alium manibus violentis, aut

quovis genere iactus, vel armorum impetum fecerit, nec tamen eundem verberaverit, supradictae poenae in omnibus suis punctis irremissibiliter subiaceat. Quicunque vero aliquem crinibus vel barba traxerit, aut quocunquemodo vellicaverit, faciem aut alia membra corporis laceraverit et ita verberaverit, quod nulla cruenta nota apparuerit. pro poena domino rectori, qui interim fuerit, irremissibiliter reponat quinque marcas et primo ascensu in beneficio legitime et immediate eum sequente careat et factum publice in eadem communitate deprecetur. Si autem, quod absit, vulneraverit, parti lesae medicinam expediendo satisfaciat, Universitati vero poenam decem marcarum per dominum rectorem, qui interim fuerit, exigendam reponat. Insuper duobus ascensibus in beneficiis eum immediate et legitime sequentibus, privetur. Si autem talis fuerit aliquis, qui nolit, vel non possit ascendere in beneficia Universitatis, quindecim marcas ab eodem domino rectore Universitatis, ut pro poena reponat Universitati, cogatur, nec quicquam absque consensu totius Universitatis eidem restituatur. Si quid vero omnium praedictorum in privato loco, seu in habitatione alicuius factum fuerit in medio singularum, quae hic praescriptae sunt, poenarum pro singulis excessibus quisque puniatur. Quod si vero quis ita importunus et pertinax fuerit, ut poenam pro assignata sibi die et termino reponere tam in communitate, quam apud dominum rectorem neglexerit, sub poena dupli ad alium sibi praefixum terminum reponere cogatur. Tandem secundum aliam assignationem termini sub poena tripli. Si autem non reposuerit et ita contumax existat, ut ne tantam quidem procrastinationem curet, beneficio per eundem dominum rectorem, obtenta apud dominum lociordinarium commissione, privetur et destituatur ac a consortio reliquorum domoque ac emolumentis omnibus sine quovis favore excludatur in locumque eius statim post unam hebdomadam a privatione elapsam, alius vocetur secundum consuetudinem, acceptationeque beneficii, possessione pacifica et iuxta immunitates Academiae quieta fruatur, non obstantibus quibusvis statutis et conclusionibus super huiusmodi controversiis aliquando decretis. Novis enim morbis nova remedia sunt adhibenda.

Anno Domini 1559, die vero quarta mensis ianuarii, auscultatis et inter statuta Universitatis necnon statutis maioris et minoris Collegii adscribendum per totam Universitatem secundum consuetudinem per schedam convocatam, nemine contradicente, decretis atque ut ad mensas in principio commutationum legatur, ne quis peccatum suum ignorantia excuset sancitum [1].

[1] Uchwała ta drukowana była poprzednio przez Szujskiego w *Statuta antiqua Collegii Majoris* w *Archiwum do dziejów lit.* I 18—20.

Ad reprimendam studiosorum domesticam et contubernalem licentiam conclusiones noviter per totam Universitatem decretae.

300. Quoniam uniuscuiusque est praefecti quam primum ex subditis licentiam evellere, ac ne postea suboriatur prospicere, si res suas in tuto collocare et Reipublicae incolumitati consulere velit, proinde nos Martinus Crokier a Cracovia, philosophiae et iurisprudentiae doctor, canonicus ecclesiae catedralis Luceoriensis etc. ac rector generalis Universitatis Cracoviensis, videntes quanto periculo subiaceat eadem Universitas, cum iam non tantum domesticis uniuscuiusque status et dignitatis hominibus, sed et apud exteras nationes propter magnam licentiam studiosorum sit exosa causamque huius licentiae penitius inquirentes, non aliam maiorem et propiorem invenimus, quam legum et statutorum contubernalium levitatem. Ad reformandas itaque nonnullas leges senioribus patribus, decanis omnium facultatum ac consiliariis Universitatis secundum consuetudinem per schedam anno Domini 1558, die XXII decembris, convocatis, matura deliberatione super hoc habita.

1. De clausione domus[1].

Statuimus et ordinamus, ut clausio domus sit secundum statuta et consuetudines bursarum. Qui post clausionem venerit ante quartam, aperiatur ei et iuxta statuta puniatur. Qui vero veniens post clausionem vehementius pulsaverit caeterorumque quietem impediverit, puniatur pro singulis vicibus in quatuor grossis irremissibiliter. Post quartam vero veniens primo puniatur in quatuor grossis, secundo in duplo, tertio in triplo, quarto excludatur.

2. De pernoctantibus extra bursam.

Cum seniores contuberniorum nec possunt, nec debent semper facere inquisitionem, ne ii, qui bonis incumbunt studiis diligentius, in sua quiete impediantur, propterea senior in eos animadvertat diligentius, quos cognoverit, etiam non facta inquisitione, domi non dormivisse. Tantam vero ab eis exiget poenam, quantam ex statuto coguntur reponere, si non reperiantur pro primo in inquisitione.

3. De impedientibus caeterorum studia.

Quoniam audivimus multos esse studiosos, qui vel dimicando vel cytaris tangendis vel saltibus se exercendo etiam in hypocaustis communitatum reliquorum studia [impediunt] sub praetextu recreationis a prandiis, sub coenam et vesperi et iis et aliis temporibus hoc fieri omnino prohibemus sub poena quatuor grossorum. Si vero aliquibus haec exercitatio

---

[1] Odtąd drukowane u Karbowiaka, *Ustawy bursy Jeruzalem*, str. 134—136.

placet, (ne duriores in iuventutem simus), in privatis locis, ubi aliorum non impediant studia, eandem exerceant.

4. De poenarum condonatione.

Audivimus quoque, quod seniorum ac consiliariorum nimia benignitate et facilitate tanta licentia studiosorum increbrescit, cum vel nullas poenas a delinquentibus exigunt, vel cum ostensione gratiae, ut dicitur, paululum recipiunt. Proinde volumus et conscientiam eorum in eo obligamus, ut statuta omnia diligenter observent et secundum ea in delinquentes animadvertant. Gratiam vero ita praestent, ut pro primo condonetur totum — verum est in offensionibus leviusculis, pro secundo medium, pro tertio nihil, pro quarto excludatur. Vel si exclusionem redemerit, omnino nihil ex eadem pecunia illi restituatur, sed totum in communem utilitatem bursae convertatur.

5. De seniorum officiis.

Seniores suis, ad quae tenentur, officiis diligenter respondeant, potissimum vero, ut disputationes domesticas secundum statuta bis in septimana feria quarta et sexta exerceant, ex quibus studiosi domi audaciam discant, qua foris et in rebus seriis aliquando utantur commodius. Sacrificia quoque, vigilias, caeteraque onera contuberniorum consuetis temporibus et ipsi obeant diligenter ac fideliter et per contubernales ne negligantur omnino curent, ut et debito suo satisfacientes liberam habeant conscientiam et gratitudine hac in benefactores, alios ad bene merendum de contuberniis provocent.

6. De poena in seniores negligentes atque consiliarios.

Si negligentiores fuerint seniores in istis omnibus et singulis observandis, quae mandato nostro et hoc statuto illis praecipimus, poenam unius floreni pro singulis negligentiarum vicibus irremissibiliter se reposituros certo sciant. Quas quidem seniorum negligentias consiliarii bursarum domino rectori deferre debent, sub poena quindecim grossorum.

7. De mandato rectoris.

Videntes quoque magno dedecori esse Universitati et plurimum eidem incommodare, si mandata rectoris pro commemoratione beneficiorum aut studio benemerendi de insignibus personis negligantur, paucitas enim scholarium bonam existimationem, ingratitudo commoda Universitatis facile aufert, propterea, ut singuli studiosorum memores iuramenti sui ad intitulationem praestiti, mandatis eiusmodi a principio ad finem usque adsint volumus, utque melius cognoscatur temeraria nonnullorum mens et peierans animus. Statuimus, ut ad offertorium praeeant studiosis consiliarii domus. Praepositus vero eiusdem domus interim ex

aliquo loco observet diligentissime, quinam contubernalium non adfuerint eosdemque domino rectori conscriptos deferat, ultimusque eos sequatur ad offertorium. Si vero per se aut per alium neglexerit, poenam unius floreni eidem domino rectori reponat. Quotquot autem conniventia sua vel negligentia praetermiserit, et dominus rector ab aliquo didicerit, senos grossos toties reponet eidem domino rectori. In aliis vero mandatis, in quibus offertorium esse non solet, praedicti consiliarii itidem studiosis praeeant, praepositus vero ad ostium templi vel domus modo praedicto sub praedictis quoque poenis observet diligentissime.

8. De exclusione.

Quoniam vero multa sunt statuta in quibus temeritati occurritur exclusione, ut itaque eadem poenitus ex contuberniis eradicetur, statuimus et ordinamus, ut si quis exclusus legitime et secundum statuta exire et commigrare ex contubernio noluerit, tantisper omnibus contubernalibus denegetur communis mensa et reliqua emolumenta, donec illa sua temeritas debitum et decretum sortiatur effectum.

Auscultata per totam Universitatem anno Domini millesimo quingentesimo nono, quarta die mensis ianuarii et inter conclusiones Universitatis inscribi decreta atque inter statuta contuberniorum describi mandata.

301. Conclusio Universitatis de ordinario lectore in theologia. Quaecunque illiterato et tacito consensu in communitatibus quibusvis obrepunt, fit, ut aliquando in dubium vocentur, quod quidem contigisse de lectore ordinario in theologia experti sumus. Nos enim Martinus Crokier a Cracovia, artium et iurisprudentiae doctor, canonicus ecclesiae catedralis Luceoriensis ac rector generalis Universitatis Cracoviensis, memores nostri iuramenti, quod in institutione in rectoratu praestitimus, ne in aliquo Universitati per nostram ignorantiam incommodemus, diligenter statuta et conclusiones Universitatis revolventes, in eas conclusiones, quae de praedicto lectore ordinario in theologia sunt praescriptae incidimus, iusque patronatus et conferendi potestatem huius ordinarii penes Universitatem totam, ut quidem nobis videbatur, debere esse observavimus, non vero penes dominos doctores et magistros maioris Collegii artistarum tantum, ut antea apud eosdem consuetum erat contra praedictas conclusiones et aliarum facultatum consuetudinem.

Anno itaque millesimo quingentesimo quinquagesimo nono die[a] ianuarii post obitum egregii ac venerabilis viri Alberti Novicampiani [1], artium liberalium magistri et lectoris ordinarii in theo-

[a] *Data dnia niewpisana w rkpsie.*

[1] Zmarł 8 I 1559 (rkps Archiwum Uniw. Jag. nr 69 str. 68).

logia. ut hoc dubium, quod ex consuetudine praedictorum dominorum doctorum et magistrorum maioris Collegii artistarum et contrariis conclusionibus emerserat, explicaretur, certumque aliquid in posterum statuatur, facta convocatione dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum per schaedam pro more recepto, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum Universitatis, hac controversia ultro citroque agitata maturaque et gravi deliberatione habita, praedictus dominus rector ac tota Universitas omnium singulorum, tunc in convocatione praesentium, unanimi consensu discessit a iure suo patronatus, si quod habuit et potestate conferendi lectorem ordinarium in theologia, totumque illud exnunc transfundit in dominos doctores et magistros maioris Collegii artistarum, ut ex eorum numero in posterum vir idoneus quisque et habilis acceptare apud totam eorum communitatem hoc munus et officium possit, toties, quoties illud vacare per cessum sive per decessum contigerit.

302. De iurisperitorum decanatu.

Quoniam saepius quaesti sunt iurisprudentiae professores nonnullas fieri in eorum facultate controversias de decanatu aestivae commutationis et in eadem convocatione exposuerunt Universitati nonnullos esse qui subterfugiunt aestivae commutationis decanatum. ut potiantur hiemali pinguiore. Ne itaque aliqua negligentia committatur et ut unusquisque laborum suorum debito gaudeat praemio, in eadem convocatione dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum, tunc praesentium, unanimi consensu conclusum est, ut in facultate iurisperitorum decanatus non iam sit amplius semestris, sed annuus, quemadmodum in theologia et medica facultate fieri consuevit.

303. De salario rectoris.

Semper equidem, sed hac aetate potissimum, ubi omnia vergunt in deterius, labores subterfugere et oneribus ferendis impacientes esse plerosque, praesertim, si nulla praemia proponantur, videmus, quod et in officio rectoratus Academiae nostrae suscipiendo atque obeundo saepius experti sumus, cum propter gravissimas molestias, quae ex magnis, perplexis controversiis et nunquam antehac inter studiosos contingentibus assiduo suboriuntur et propter magnitudinem impensarum nonnulli electionem subterfugiendo aut eandem secundum statutum redimendo, plurimum Universitati facessant negocii. Proinde nos Martinus Crokier a Cracovia etc. ex seniorum patrum, decanorum ac consiliariorum persuasione, facta convocatione dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum Universitatis, ad constituendum, decernendum, finaliter concludendum de salario rectoris, post gravem itaque et maturam deliberatio-

nem omnium dominorum doctorum et magistrorum, tunc in convocatione praesentium, unanimi consensu constitutum, decretum ac finaliter conclusum est, ut rector Universitatis pro tempore existens, habeat in posterum pro laborum suorum praemio quinque marcas monetae et numeri polonicalis, 48 grossos computatas, singulis commutationibus ex redditibus et censibus, quos procurator Universitatis exigere atque expendere veteri consuetudine et praescripto solet, ita ut pro hiemali commutatione ultra festum Paschatis, aestivali vero ultra primam die mensis octobris, praemium hoc solvi in effectu non differatur.

304. De electione minoris collegae in senioratum bursae Ierusalem. Post vocationem magistri Martini Racziasz in Collegium minus ex senioratu bursae Ierusalem anno Domini 1559 die secunda martii, facta per praedictum dominum rectorem convocatione tocius Universitatis, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum Universitatis, pro electione novi senioris in eandem bursam, quinque competitoribus neglectis, ex re Universitatis et contubernii Ierosolimitani videbatur, ut hoc tempore ad extirpandas licentiae vires aliquis gravis, idoneus et exemplaris administrans illi iuventuti praeficeretur. Quoniam vero magister Gregorius Novicampianus, collega minor, hoc munus atque officium concedi sibi ab Universitate in eadem convocatione petebat cum regressu in suo ordine ad beneficium et habitationem ad minus Collegium, unanimi consensu dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum electus est in seniorem cum regressu in collegiaturam, ita tamen, ut non quando ipse velit regrediatur, sed quandocunque Universitati placuerit, ad quod quidem idem dominus magister consensit, libertate tamen de eligendo seniore in bursam Ierusalem Universitati reservata, tam ad extraneos, quam ad minores collegas[1].

Anno Domini 1559, die vero secunda mensis martii, auscultata et inter alias constitutiones seu conclusiones Universitatis adscribendum per totam Universitatem secundum consuetudinem per schaedam convocatam, nemine contradicente, decreta atque sancita.

305. Mandatum domini rectoris.

Martinus Crokier Cracovianus, philosophiae et iurisprudentiae doctor, canonicus ecclesiae cathedralis Luceoriensis ac generalis Studii Cracoviensis rector, mandat omnibus et singulis dominis doctoribus et magistris omnium facultatum, ut discipulos atque scholares, quoscunque fidei suae commendatos susceperunt et quos postea suscipient, ita manu teneant et instituant, ne inscitia eorum infamiam inurat Universitati, inso-

---

[1] Uchwała ta znajduje się wydrukowana u Karbowiaka, *Ustawy bursy Jeruzalem* str. 136—7.

lentiaque eandem in discrimen aliquod (quod a Republica Polona quam longissime absit) adducat. Propterea cum iisdem ineant rationem studiorum in dies singulos, conversationem eorum diligenter inspiciant, otiari, tabernas ingredi eos non permittant, pecuniam a parentibus aut quibuscunque benefactoribus datam servent ac non nisi in usus necessarios dispensent aliaque curent, quae ex re esse adolescentum intellexerint. Seniores vero bursarum non quosvis passim in studiosorum contubernia suscipiant, sed a praeceptoribus tantum praesentatos, qui bona fide polliceantur se haec omnia praestaturos in discipulis suis, quae mandato nostro illis praecepimus, singulorum ad haec quartualium sabbati diei ad iudicium domus testimonia praeceptorum, num eosdem a quibus commendati sunt habeant, an vero aliis utantur. ab eis requirant atque eos, quos vel nomine tenus praeceptores vel nullos habere compererint, nisi nanciscantur et praesententur ab eisdem, tertia die ad summum convocatis consiliariis domo et a consortio studiosorum sine quavis procrastinatione excludant, sub poena unius sexagenae per praeceptores et seniores officiorum suorum et mandati huius nostri negligentes reponenda. Omnium [1] vero facultatum baccalaureis, studiosis, autoritate et mandato Sacrae Regiae Maiestatis [2] mandamus, ut ad festum Paschatis non alias habitare, quam in Collegiis, bursis aut scholis audeant, sic enim praeripientes vel impedientes hospicia senatoribus Regni, aulicis Sacrae Regiae Maiestatis, nuntiis atque legatis externis, protectione rectoris carebunt, nec immunitatibus Academiae gaudebunt. Arma omnis generis, si quae habent, ad tertiam diem apud provisores, iuramento per eosdem astricti, quod alia praeter cultellum incisorium et scriptorium nec domi nec foris habeant, reponant. Quicunque vero domi alia habere depraehendentur, ut periuri et contumaces, cum iisdem armis statim ex contuberniis aliisque domibus Universitatis excludantur et qui foris per se, aut per alium arma deferre ausi erunt, quicquid illis ex officio supremi marsalci aut castrensi contigerit, aequo animo ferant, nec ad protectionem domini rectoris aut immunitates Academiae recurrant. Ne autem sub hoc nomine studiosorum infinita scelera (quod hactenus fieri solebant) lateant, utque a reliquis hominum generibus facilius dignoscantur, mandamus eiusdem Sacrae Regiae Maiestatis autoritate et mandato, ne magistrorum, baccalaureorum aut studiosorum aliquis, extra limen Collegii, bursae aut scholae, quam inhabitat, progredi audeat aulico aut laico vestitu, sed clericalis amictus totius corporis, ca-

---

[1] Odtąd do końca przedrukował tę uchwałę z niniejszego rkpsu J. Muczkowski w pracy: *Mieszkania i postępowanie uczniów krakowskich*, 1842, str. 138—9.

[2] Mandat ten nie dochował się do naszych czasów.

pitis, pedumque etiam sit. Ut vero facilius quisque, vel parentibus significando, talem vestitum habere, vel ipse sibi comparare possit, festum sancti Alberti[1] (qui olim novo habitu Polonorum animos induerat et studiosis nunc innovat studia pro aestiva commutatione, ut innovet[a] quoque nunc et vestitum studiosorum) praefigimus. Quicunque autem depraehensus fuerit alio vestitu, quam clericali et studiosum decente, pariter cum illo vestitu ab Universitate excludatur, redeundi nulla spe relicta ad eandem.

De iuramento studiosorum in armorum depositione apud seniores.

306. Ex cuius quidem mandati articulis studiosi contuberniorum scholarumque omnium hoc uno se gravari conquerebantur, quod apud provisores, non vero apud seniores secundum statuta, et quod ad Sacra Evangelia, vel ad imaginem Christi in cruce dependentis iuramento corporali fateri cogerentur, se nulla alia arma, praeter haec, quae apud provisorem deponunt et praeter cultellum scriptorium aut incisorium, nec domi nec foris habere, cum antea iste rigor nec auditus in Universitate nec usquam statutis praescriptus sit. Petierunt itaque praefatum dominum rectorem, ut secundum antiquam consuetudinem et statutorum praescripta huiusmodi armorum depositio fiat[2]. Dominus itaque rector, quoniam mandatum illud a matura deliberatione et unanimi consensu totius Universitatis, convocatae per schaedam more solito, publicavit, ne quid consultationi et conclusioni praedictae Universitatis derogaret, hanc peticionem studiosorum in eam convocationem, quae anno Domini 1559, die quarta aprilis data erat, ad eligendum procuratorem Universitatis et seniorem contubernii philosophorum, inseruit. Universitas itaque, ne peticioni studiosorum deesset, utque mandato Sacrae Regiae Maiestatis obtemperet, rigorem, ut videbatur studiosis huius armorum depositionis ita moderavit: ut arma non iam apud provisores, sed apud seniores deponant et bona teste conscientia fateantur, alia se arma, prae-

---

[a] innovent *rkps.*

[1] 23 IV.

[2] Por. z starych statutów bursy Jeruzalem rozdział »De armis« (Karbowiak str. 106/7): »Item nemo aliqua arma ad laedendum apta sicut gladios, cultellos vel quaevis alia genera armorum in camera sua vel aliena sine licentia petita apud provisorem vel seniorem collegii et obtenta servare praesumat. Quod si quis oppositum fecerit et circa ipsum arma inventa fuerint, extunc arma provisori putentur ad usus suos convertenda; ipse vero, circa quem arma... inventa fuerint, nihilominus puniatur in sex grossis, et si secundo hoc ipsum fecerit et ipsa absque legitima et rationabili causa circa se tenuerit, puniatur in duplo; si autem tertio, puniatur in triplo; si autem quarto, de domo excludatur tanquam contumax et rixosus«.

ter haec, quae singuli reponunt, praeterque cultellum scriptorium et incisorium, nec domi, nec foris habere. His tamen, qui noviter ingrediuntur bursas aut scholas, caeteris articulis, super quos iuratur ab ingredientibus, seniores hunc articulum de armorum depositione adiungant. Quicunque vero domi alia habere arma deprehendentur, ut periuri et contumaces cum iisdem armis ex scholis et contuberniis aliisque domibus Universitatis excludantur; et qui foris per se, aut per alium arma deferre ausi erunt, quicquid illis ex officio supremi marsalci aut castrensi contigerit, aequo animo ferant, nec ad protectionem domini rectoris atque immunitates Academiae recurrant. Atque etiam si nullum periculum eos sequatur, coram vero domino rectore vel saltim uno teste convicti fuerint, sine quibusvis exceptionibus et procrastinatione, ex commissione domini rectoris, per seniorem et consiliarios, cum adiutorio, si opus fuerit, provisoris, ex contuberniis reliquisque domibus Universitatis excludantur. Complices vero, si qui eorum tueri velint temeritatem, tribus diebus a mensa suspendantur et nisi resipuerint, quarta die poena simili exclusionis puniantur [1].

In secundo rectoratu [2], commutatione estivali, vigebat pestis Cracovie. In tertio vero rectoratu eiusdem reverendi domini Martini Krokier Cracoviani, philosophie ac iurisprudentie doctoris, canonici ecclesie cathedralis Luceoriensis etc., commutatione hiemali.

De habitu studiosorum conclusio definitiva anno Domini 1560, die vero quinta februarii.

307. Saepius questi sunt studiosi et gravi se affici iniuria coram omnium statuum et conditionum hominibus dictitabant, quod ad vestes clericales deferendas contra veterem, ut asserebant, consuetudinem et temporum iniquitatem cogerentur totumque hoc preiudicium non tam in Sacre Maiestatis Regie mandatum et Universitatis tocius decretum, quam in rectorem Universitatis Martinum Krokier a Cracovia, iurisprudentie doctorem, ecclesie cathedralis Luceoriensis canonicum, transferebant. Proinde nos rector predictus apud studiosos et apud reliquos homines testatum esse cupientes, quod non temere nec propria adducti voluntate fecimus. quicquid de habitu clericali et studiosos decenti in hunc usque diem a nobis attentatum est. In ea igitur convocatione, que ad providendum super altari sancti Bartholomei in ecclesia cathedrali

---

1 Uchwała ta również przedrukowana została przez Muczkowskiego, *Mieszkania,* str. 139—140.
2 Marcina Krokiera.

Cracoviensi sito[1], vacanti post mortem egregii olim viri doctoris Nicolai Vieliczka[2], facta est, primum ad totam Universitatem per schedam more solito convocatam, hoc negocium maturius tractandum et deliberate trutinandum induximus. Omnium tandem facultatum doctores et magistri tunc in convocatione presentes, animadvertentes non esse tutum a mandatis Sacre Regie Maiestatis recedere vel eadem quovismodo violare, his presertim, qui eiusdem Sacre Regie Maiestatis tutela et benignitate assidua egent, circa mandatum Sacre Maiestatis Regie standum esse et statutis maiorum suorum atque conclusioni superiori Universitatis, que super habitu huiusmodi, superiore anno in eodem rectoratu lata et promulgata est, innitendum. Levis siquidem hominis est, quod semel placuit, postea displicere. Si quid autem periculi, quod absit, alicui studiosorum ex huiusmodi habitu sequatur, nec ipse dederit occasionem, pollicetur eadem Universitas se tuituram pro viribus suis huiusmodi iniurias, si modo tempestive, absque tumultibus quibusvis apud dominum rectorem pro tempore existentem, cum preceptore suo et seniore contubernii, in quo tunc manebit, exposuerit. Ut autem periculis huiusmodi facilius occurratur et mandatum Regie Maiestatis atque statuta et conclusiones Universitatis in vigore serventur, volumus et concludimus, ut singuli studiosorum in Collegia, bursas et scholas suscipiendi apud dominum rectorem pro tempore existentem manu stipulata promittant se in habitu clericali et studiosos decenti, quoad iuribus et statutis Universitatis subiacebunt et quocienscumque extra limen domus, quam inhabitabunt, progredientur incessuros. Nec seniores collegiorum, bursarum, scholarum audeant quemquam suscipere, sub pena unius sexagene fisco Universitatis applicande, antequam consensum et significatorium domini rectoris viderint.

De electione senioris burse pauperum post abolitam optionem decreto totius Universitatis.

308. Quoniam orta erat gravis et scandalosa controversia inter seniorem burse pauperum ex una et studiosos eiusdem burse partibus ex altera, dominus itaque rector tunc existens, volens occurrere, ne huiusmodi controversie, que possint esse dedecori Universitati, magis ac magis serpant, advocatis ad se partibus predictis et auditis earundem propositis et responsis testiumque deposicionibus, diligenter etiam cum publico notario examinatis et propter discutiendum ac definiendum maturius in eandem convocationem in scripto productis et lectis, quid

[1] O ołtarzu tym por. wyżej, str. 30 przyp. 1.
[2] Mikołaj Wieliczka zmarł 8 VII 1559 r. (Rkps Arch. Un. nr 69 str. 70).

quisque dominorum doctorum et magistrorum de ista controversia senciat, ordine et more consueto requisivit. Totius itaque Universitatis domini doctores et magistri omnium facultatum, animadvertentes tam seniorem, quam studiosos, occasionem dedisse tanto scandalo, unanimi consensu utrosque puniendos decreverunt ac in instanti puniverunt, in posterumque statuerunt et concluserunt, ne amplius senioratus burse pauperum per optionem magistrorum minoris Collegii, sed per electionem dominorum doctorum et magistrorum maioris Collegii artistarum conferatur.

De propinis[1] seniorum in contuberniis.

309. Saepius item questi sunt studiosi et studiosorum mecenates se gravari, quoties ingrediuntur contubernia et convictum studiosorum, magnis nec ante solitis expensis, que vulgo propine dicuntur. Proinde in eadem convocatione super ea quoque re ab omnium facultatum doctoribus et magistris, matura et longa deliberatione premissa, conclusum est, ut in posterum propine per seniores accipiantur secundum antiquam consuetudinem: non sint minores, quam sex grossorum, amplius nil seniores exigere presumant, sub pena unius sexagene rectori Universitatis persolvenda, nisi quis ex liberalitate sua et pro qualitate habitationis velit plus offerre eorumque, qui antea in eodem contubernio manserint et expensas aliquas circa liberalia studia tabernariis neglectis fecerunt, maiorem semper habendam rationem volumus, quamvis et hic volenti iniuria fieri non potest[2].

Auscultata per totam Universitatem prima marcii anno Domini 1560.

310. Anno[3] Domini 1561, die augusti prima. venerabilis dominus Sigismundus a Stashycza, decretorum doctor, canonicus Cracoviensis etc., nolens successoribus suis canonicis Cracoviensibus in aliquo preiudicare et deteriorem condicionem sue habitacionis in Collegio dominorum canonistarum site, que canonicis debetur, facere, cameram et habitacionem suam in atrio superiori supra caminatam suam maiorem, que versus Collegium canonistarum protenditur et que semper pleno iure ad dominos doctores pro tempore canonicos Cracovienses spectat et pertinet. Item hostium seu portam, quam ipse dominus doctor Sigismundus de sua domo et habitacione canonicali semper liberam et sui

---

[1] O opłacie tej porównaj postanowienie z 1498 (Karbowiak, *Ustawy bursy Jeruzalem*, str. 121).
[2] Uchwała ta znajduje się wydrukowana u Karbowiaka, str. 137.
[3] Zapiski nr 310—312 pochodzą z pół. let. 1561 r. i są własnoręcznie wpisane przez ówczesnego rektora Marcina Szadka.

predecessores canonici Cracovienses ad Collegium canonistarum, iusque eundi et aque hauriendi ex fonte Collegii prefati, ligna, utensilia et alia impedimenta in eo loco, in quo ad presens testudo constructa et impensis Universitatis edificata est, absque impedimento et contradictione alicuius ex dominis doctoribus Collegium canonistarum inhabitantibus ponendi, locandi liberumque ingressum ad Collegium prefatus dominus doctor Sigismundus, canonicus Cracoviensis, habuit et sui predecessores canonici habuerunt, venerabili domino Martino Krokiero, decretorum doctori, college et habitacionis sibi contigue, in qua stuba communis domus Collegii habetur, possessori, cameram et habitacionem superiorem supra caminatam suam site, sine tamen molestia, strepitu et impedimento prefato domino canonico per ipsum dominum doctorem Martinum inhabitantem, necnon hostium et portam prefatam, muro occludere permisit et concessit, sine tamen preiudicio suorum successorum, potissimum tamen ad eam rem et concessionem dictarum habitationum consensus accessit, ea tamen lege et condicione, quod licebit suis successoribus canonicis Cracoviensibus prefatas habitaciones rehabere et sue habitacionis absque ipsius domini doctoris Martini Krokier et suorum successorum renitencia contradictione seu impedimento adiungere et in statum suum reducere et reintegrare. De quo prefatus dominus doctor Sigismundus solemniter protestatus est.

Conclusio de locata domo domino et magistro Foelici a Sieprcz.

311. In nomine Domini Amen. Anno eiusdem 1561, die septembris XII, facta convocacione omnium dominorum doctorum et magistrorum Universitatis Studii Cracoviensis regencium ac salariatorum per schedam, sub pena iurate obediencie et prout quisque diligit bonum Universitatis, singulis exhibitam, sub hoc tenore verborum: Reverende pater, egregie domine doctor et magister venerabilis. Magister Felix Sieprcius, medice facultatis doctor Italicus[1], cupit et Universitatis honori cum commodo consulere et sue condicioni providere, proposuit enim in animo convenire domum Universitatis in platea fratrum pro locandis in ea studiosis nobilibus et aliis honestis. Ideo sitis hodie hora XX in Collegio maiori ad id tractandum et determinandum, firmum censum ex eadem domo Universitati solvendum et ad consignandas equas et honestas utrique parti condiciones, sub pena debite obediencie et prout diligitis bonum Universitatis. Detur dominis doctoribus et magistris omnibus salariatis, ex parte rectoris.

---

[1] Promowany w Rzymie przed 1559 r.

Audita est peticio eiusdem magistri Felicis, domum prefatam (aliquando Ungaris pro contubernio per Universitatem concessam) sub certis condicionibus locari sibi ad vitam postulantis, super qua, post longam et diligentem deliberacionem, ex voto fere omnium conclusum est per reverendum patrem doctorem Nicolaum a Shadek, canonicum Cracoviensem eiusdemque Studii Universitatis eo tempore rectorem, locandam et locatam tunc esse domum predicto magistro Felici Sieprcio ad vitam eiusdem duntaxat, sub his condicionibus.

Principio, quod prefatus magister Felix tenebitur et erit astrictus in eadem domo fovere scholares seu pueros vel adolescentes ingenuos, cuiuscumque status, gentis vel nacionis fuerint, discendique causa Cracovie advenerint et si voluerint eciam mensa convictuque eosdem excipere. Salvo tamen iusto salario, de quo inter eum magistrum Felicem et ipsos cohabitatores vel convictores constiterit compositumque fuerit, occasione cuius salarii nemo nostrorum debebit et poterit prepedire, immo adiuvare prefatum magistrum Felicem. Deinde quod prefatus magister Felix tenebitur et erit astrictus citra omnem dilacionem et difficultatem, singulis annis solvere triginta pecunie marcas numeri Polonicalis in manus domini procuratoris Universitatis: medium pro feriis sacrosancte Pasche, reliquum vero pro festo sancti Michaelis in autumno [1], incipiendo solvere primam ratam anno Domini 1562 finituri anni primi locacionis pro festo eodem sancti Michaelis, continuando de anno in annum, donec vixerit vel predictam domum tenuerit et condicionibus omnibus, supra et inferius descriptis, satisfecerit, quas si non servaverit et de hoc legitime admonitus satisfacere neglexerit, poterit et debebit contractus eiusmodi locacionis rescindi. Item quod non faciat domum cauponariam nec hospitum diversorum peregrinorum, quorum tumultuaria vita et condicio inquietudinem studiosis faceret.

Porro si studencium et predictorum scholarium discendi gracia Cracovie veniencium tanta copia defuerit, per quos habiciones domus prefate pro suo commodo repleri non possent, licebit eidem magistro Felici Sieprcz sacerdotes et cuiusvis condicionis, honestos tamen homines, suscipere et fovere, mercatores eciam et artifices, modo Universitati atque adeo illi domui non fuerint dedecori.

Debet insuper domum intra et extra munde servare, ab incommodis omnibus et periculis (quantum ex eo fieri potest) diligenter custodire, ab igne, ruina et quibuslibet damnis impendentibus (citra tamen sumptum ultra summam census prefatam) providere, tueri et tanquam propriam custodire ac providere [2].

---

1 29 IX.

2 Obok dopisane w 1564 r. ręką Sebastjana z Kleparza: »facta est haec

Item quod presentem conductorem Adam Babiczki debet usque ad ferias Pasche proxime anni 1562 sequentis tolerare et cum eo humaniter convenire de salarioque et censu condigno pro racione temporis atque habitacionum componere.

Nos autem eiusdem magistri Felicis honeste conservacionis et laborum in Gymnasio prestitorum habita racione, dum curaverit per responsionem publicam in facultate medica, quam profitetur, numero doctorum eiusdem ascribi et, ut moris est, incorporari, curabimus, iuvabimus et spem firmam promittimus eidem de lectura in eadem facultate, quam primum vacaverit, providere.

Has autem condiciones, superius descriptas, prefatus magister et medicus Felix Sieprcius tenebitur et erit astrictus et obligatus servare sub rescissione eiusdem contractus (premissa tamen, ut prius dictum est, fraterna et legitima admonicione) per rectorem et consiliarios eius decernenda vel per ipsam Universitatem comprobanda iuxta consuetudinem in causis Universitatis observari solitam.

In qua quidem conclusione ex omnium voto facta, reverendi domini Sebastianus a Cleparz, sacre theologie professor, decanus ecclesie collegiate sancti Floriani et vicecancellarius eiusdem Universitatis Cracoviensis et Martinus Crokier Cracoviensis, iuris pontificii doctor etc., soli advitalitati predicte contradixerunt et protestati sunt, se nolle ad vitam locare domum illam, non quod non faverent persone domini magistri Felicis et condicioni eius, sed ne per hanc vite perpetuitatem aliquid oberetur, quod et domui et Universitati obesse posset aliquando, consencientes nihilominus, ut servatis bonis condicionibus supra expressis locaretur eidem domino magistro Felici domus prefata de triennio in triennium, iuxta statutum provinciale, quamdiu utrique parti placitum et competens visum fuerit.

Actum in domo Collegii maioris artistarum Universitatis Cracoviensis, anno et die, mense et hora, quibus supra. Auscultata et approbata per totam Universitatem die 23 septembris.

312. Die igitur 24 septembris eiusdem anni 1561, postquam prefatus dominus Felix Sieprcius collegiaturam maioris domus et beneficia, nimirum canonicatum sancte Anne et altare sancti Bartholomei in arce Cracoviensi[1] cum pago Trandnovicze, que racione laborum in Academia Cracoviensi per 20 fere annos integros prestitorum, in ordine suo acceptaverat, in manus prepositi et consiliariorum domus, ut moris est,

particulae obscurae per Universitatem interpretatio anno 1564 in rectoratu tertio doctoris Sebastiani«.

[1] O tym ołtarzu, por. wyżej str. 280 przyp. 1.

libere resignavit, introductus est in domum prenominatam et possessionem eius cum pleno iure et dominio iuxta tenorem et vim conclusionis preinserte accepit per procuratorem Universitatis venerabilem dominum magistrum Martinum Pilsnensem, collegam maioris Collegii et canonicum sancte Anne, in presencia venerabilis magistri Alberti Vandrogowsky, college minoris Collegii et in Shamogosczya plebani, nobilis Erazmi Kempsky, Sacrae Reginalis[1] cubicularii, honorabilis domini Pauli Sieprcii, sacra authoritate notarii publici, necnon honesti Bartholomei introligatoris et aliorum fidedignorum, ad premis-a rogatorum et vocatorum[2].

In rectoratu reverendi domini Ioannis Turobini, artium et iuris utriusque doctoris, decani Crusficensis et canonici ecclesie cathedralis Chelmensis.

Conclusio super admissione ad respondendum pro loco magistri Foelicis Sieprtii, artium et medicine doctoris.

313. Anno Domini 1562, die vero XII februarii, facta convocatione omnium doctorum ac magistrorum in hypocausto communi iurisperitorum ad audiendam petitionem super admissione ad responsionem pro loco post presentationem dominorum proconsulis ac consulum Cracoviensium prefati magistri Sieprtii, Rome per Collegium medicorum in doctorem in medicinis promoti, ubi visis primum literis sue promotionis, admissus est ad responsionem publicam pro loco, salva tamen omnium primum literarum verificatione et facultatis promovendi archimedici et Collegii medicorum. Que quidem verificatio est facta per legatum pontificis Romani tunc Cracovie presentis[3], eiusque verificationis specialis actus per notarium in librum actorum est insertus sub eiusdem domini doctoris Turobini rectoratu[4]. Deinde et dies responsioni, per eundem rectorem, adhibitis sibi venerabilibus ac egregiis viris dominis: Nicolao a Szadek, Sigismundo a Stezicza et Alberto de Posnania[5], collega in medica facultate, die ultima aprilis est prefixa. Conclusio autem facta est super predicta admissione, presentibus venerabilibus ac egregiis dominis: Nicolao a Szadek, theologie, Sigismundo a Stezicza, iuris, Adamo Matla ac aliis facultatum doctoribus ac magistris.

---

1 Królowej Katarzyny, trzeciej żony Zygmunta Augusta.

2 Akt ten wpisany został pierwotnie przed uchwałą o wydzierżawieniu bursy dla doktora Feliksa, jak to widać z zapiski Szadka, umieszczonej u spodu tej uchwały: »Die igitur 24 septembris anteverso folio lege, quod ibi scriptum est«. Następnie jednak Szadek przekreślił ten akt i wpisał go ponownie po uchwale w sprawie wydzierżawienia bursy.

3 Bernard Buongiovanni, biskup kameryński.

4 Por. *Acta rect.* II nr 459.

5 Zwany Oman lub Misellus.

Ad abolendam quorundam doctorum ac magistrorum licentiam, qui sibi licere putant, non expectata praesentacione rectoris sub sigillo Universitatis, sigillis suis et privatis, in praesentando ad beneficia Universitatis uti posse, conclusio.

314. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, die iunii XVII, facta convocacione omnium dominorum doctorum ac magistrorum Universitatis Cracoviensis salariatorum per schedam, sub poena iuratae oboedienciae, singulis exhibitam, hoc tenore verborum: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Sitis hodie hora XIX in hipocausto communi Collegii maioris artistarum ad tractandum, consulendum ac finaliter concludendum, statuendum, ne sit aliquid in magistrum Andream Receptam de Cracovia, collegam minoris Collegii, qui in contemptum et magnum praeiudicium ac incommodum statutorum, privilegiorum et consuetudinum Universitatis, conquisitis sibi clanculum quarundam singularum personarum praesentacionibus, ad beneficium et officium tocius Universitatis ausu temerario obrepere contendit[1], necnon in eos, qui hoc, quod universorum est, singuli, praesentando eundem magistrum suis et privatis sigillis, turbando bonum Universitatis, ordinem ausi sunt sibi usurpare[2], ac ad alia tractanda, sub poena debitae obedienciae et iuratae et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris. Post longam et maturam deliberacionem dominorum doctorum et magistrorum bonum ac commodum Universitatis necnon pacem et tranquillitatem diligencium semperque iura, privilegia, constituciones ac consuetudines in sua integritate ac robore conservare ac re-

---

[1] Andrzej Gostyński, zwany Receptą, *extraneus* (1558—59), następnie kolega mniejszy (1559—1566). W 1565 r. rzuca Uniwersytet i udaje się do Padwy na studja, gdzie zostaje wkrótce rektorem Uniwersytetu artystów i medyków. Z powodu absencji z końcem 1566 r. pozbawiono go katedry. Zmarł młodo około 1570/1 r. (por. *Acta rect.* II nr 494 i 519).

[2] Już z końcem 1561 r. A. Recepta, mimo nieposiadania przepisanych studjów prawniczych, za poparciem kilku profesorów tego fakultetu, a to Marcina Krokiera, Jakóba Bełzika i ówczesnego dziekana jurystów Jakóba Gwiazdowskiego, na osobnem posiedzeniu zwołanem w tym celu z końcem listopada lub początkiem grudnia 1561 r. przez Gwiazdowskiego, z wykluczeniem dwu innych członków fakultetu, mianowicie kanonika Zygmunta ze Stężycy i ówczesnego rektora Jana z Turobina, przeciwnych Recepcie, uzyskał senjorat bursy kanonistów z prawem wykładania na tym wydziale. Aliści rektor wkroczył w tę sprawę, Receptę ekskomunikował i zabronił mu wykładać, a dziekana Gwiazdowskiego skazał na karę pieniężną (*Acta rect.* II nr 450—452, 454—456). Widocznie Recepta nie dał za wygraną i powtórnie poczynił starania o dostanie się na beneficjum prawnicze.

tinere cupiencium, in convocacione praesencium, finaliter conclusum est ac decretum, magistrum Andream Receptam prefatum, boni communis perturbatorem ac suos singulares praesentantes debita animadversione puniendos. Quomodo autem et qua poena essent puniendi in arbitrium domini rectoris, decanorum, patrum seniorum ac consiliariorum reiectum est et reservatum.

Qui quidem dominus rector convocatis, speciali per schedam convocacione, senioribus patribus, decanis ac consiliariis Universitatis, videlicet: reverendo domino Nicolao de Schadek, domino Sigismundo de Stęzicza, canonicis Cracoviensibus, Sebastiano de Cleparz, decano sancti Floriani, Michaele de Wislicza, custode, domino Adamo Metello de Cracovia [1], iurisperitis, Alberto de Poznania, medico, Martino Pilznensi, Nicolao de Bodzęczin, Martino de Racziass, artium decano Cuius quidem convocationis tenor talis erat: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Sitis hodie hora XVIII in habitacione mea ad consulendum ac finaliter concludendum, quomodo post conclusam in superiori convocacione punicionem, puniendi sunt illi, qui privatis sigillis usi sunt contra statuta, privilegia ac consuetudines Universitatis, sub poena obedienciae. Detur senioribus patribus, decanis facultatum ac consiliariis nostris, ex parte rectoris. Factum est, ut mandabatur. Adsunt praefati omnes. Hi expensis legibus, privilegiis, consuetudine, quibus vim fieri noluerunt, sed rata, firma illa esse debere censuerunt, gravique deliberacione facta, obviare in futurum istiusmodi ausibus volentes, consuluerunt atque una cum domino rectore concluserunt ac decreverunt die XI mensis iulii, magistrum Andream prefatum hoc modo puniendum, ut omnium primum senioratu, cui beneficium est annexum, contubernii iurisperitorum careat, deinde duobus ascensibus, ut vocant, ad beneficia et collegiaturas facultatis iuridicae postea eciam careat illisque sit privatus. Praesentantes autem sui, videlicet: Foelix Będorsky, theologiae, Martinus Krokier, Iacobus Gwiazdowsky, Gregorius de Znena, iuris doctores, Iacobus Gorsky, Andreas Troperus, Ioannes Wieliczka, artium magistri, maioris Collegii collegae, magister Albertus Vendrogowsky, Ioannes de Kurzelow, Albertus Siecziechowitha, Gregorius Novicampianus, Mathias Piąthek, Ioannes Cracovita [2], Radossicze [3], collegae minoris Collegii ac Foelix Sieprcz, in medicinis doctor, triplici iure eligendi seu electione trina ad beneficia Universitatis vacantia quaecunque, privati sint et careant. Unde et occurrente aliqua vacatione beneficiorum Universitatis, rector Universitatis pro tempore existens convocationem

---

1 Adam Matla.
2 Jan Wieczkowski.
3 Stanisław z Radoszyc, poźniejszy licencjat praw.

dicto praesentato et praesentantibus suis dare inhibebit, qui si se temere ingerere non vocati voluerint, ad suffragia ac ad electionem non admittantur, sed penitus ab ea sint exclusi. In posterum autem si qui talia patrare ausi fuerint et praesentatus perpetuo ascensu ad quaevis beneficia Universitatis et praesentantes perpetua electione carere debebunt. Acta sunt haec in rectoratu secundo reverendi domini Ioannis Turobini, decani Crusficiensis et canonici ecclesiae cathedralis Chelmensis, collegae Collegii iurisprudentum [1].

In rectoratu quarto reverendi et egregii viri domini Martini Crokier de Cracovia, philosophiae ac iurisprudentiae doctoris, canonici ecclesiae cathedralis Luceoriensis etc. et Almae Universitatis Studii Generalis Cracoviensis rectoris, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo canonice electi, conclusio.

315. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, die quinta novembris, facta est convocatio per reverendum Martinum Crokier, iurisprudentiae doctorem, canonicum ecclesiae cathedralis Luceoriensis etc. ac Almae Universitatis Cracoviensis rectorem, hoc verborum tenore: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Sit tua dominatio hodie hora vigesima in stuba Collegii maioris dominorum artistarum ad tractandum et consulendum, quo pacto sunt vocandi lectores et collegiati absentes et an sit procedendum contra eos ad privationem officiorum et collegiaturarum, ad providendumque et consulendum, quomodo discordiae et controversiae inter professores omnium facultatum Universitatis exortae, occasione certae protensae conclusionis anno praesenti, die decima septima iunii et undecima mensis iulii factae, sopiri debeant [2], super his et aliis proponendis, summe necessariis, deliberandum et concludendum, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte domini rectoris.

In qua quidem convocatione domini doctores et magistri tunc congregati, quoad primum articulum decreverunt contra absentes professores et lectores procedendum esse secundum antiqua statuta et ex praeiudicatis [3].

---

[1] Uchwała ta została na skutek zapadłego w następnem półroczu zimowem 1562/3 r. (za rektoratu M. Krokiera) postanowienia, zanulowana i w następstwie wykreślona i zamazana (miejscami zupełnie nieczytelnie). Z powrotem w półroczu letniem 1563 r. (za rektoratu Sebastjana z Kleparza) przywrócona, wpisana została do księgi uchwał, skąd ją przedrukowujemy na tem miejscu i w tym porządku, w jakim pierwotnie była umieszczona.

[2] Por. zap. poprzednią.

[3] Rezultatem tej uchwały było usunięcie i pozbawienie katedr na wio-

Quo vero ad alium articulum de tollendis controversiis et discordiis occasione praetensae conclusionis anno praesenti die decima septima iunii et undecima iulii in rectoratu venerabilis Ioannis de Thurobin, decretorum doctoris, contra praesentatum et praesentantes ad senioratum bursae iuristarum factae et in librum conclusionum Universitatis inscriptae, pro bono pacis inter professores omnium facultatum conservando et ex certis causis animum dominorum doctorum et magistrorum moventibus, matura et satis longa deliberatione praehabita, domini doctores et magistri, totam Universitatem repraesentantes, dictam praetensam conclusionem et inscriptam inter conclusiones Universitatis annullandam, cassandam et abolendam decreverunt praesentique decreto annullant, cassant, abolent seu aboleverunt. Quo vero ad futura tempora, ne fiant eiusmodi praesentationes sub privatis sigillis, domini decreverunt per rectorem, decanos et consiliarios in tales animadvertendum et digna poena pecuniaria puniendos. Ita tamen, ne dominus rector pro tempore existens daret occasionem aliquam similes praesentationes faciendi.

Auscultata, approbata per dominos doctores et magistros totam Universitatem repraesentantes, ad hoc speciali convocatione per praefatum dominum rectorem convocatos anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, die decima septima mensis marcii.

In rectoratu primo reverendi domini Sebastiani a Clepars, ibidem ecclesiae sancti Floriani decani et Academiae procancellarii, theologiae professoris, anno 1563 commutatione aestivali ad eum magistratum legitime electi.

316. Die Martis undecima maii, in convocatione Universitatis ad acceptandam domum lapideam a Lagewnicski per reverendissimum dominum Plocensem emptam, pro ea, quae philosophorum bursa vocabatur[1], suprascriptus dominus rector expeditis convocationis articulis polutionem huius libri proxime antecedentem per antecessorem in rectoratu suum, dominum Martinum Crokerum, factam, omnibus tunc praesentibus dominis doctoribus et magistris videndam exhibuit et ab eis, an

snę 1563 r. dwu absentujących się od dłuższego czasu profesorów: Tomasza Piotrkowitę, kolegę większego i Wojciecha z Sieciechowa, kolegę mniejszego (*Acta rect.* II nr 464—466 i 470—471).

[1] Andrzej Noskowski, biskup płocki, pragnąc przyjść z pomocą ubogiej młodzieży studjującej w Uniwersytecie, umyślił podnieść znajdującą się w upadku bursę filozofów (mieściła się tuż obok bursy Jerozolimskiej przy ul. Gołębiej). W tym celu ofiarował na jej urządzenie w 1558 r. czynsz 500 zł. od kapitału 12000 złp. (z tego 10.000 złp. umieszczonych było na żupach wielickich, a 2000 złp. u ówczesnego wojewody sandomierskiego Spytka Jordana) i zakupiony przez siebie wspomniany dom Łagiewnickiego. Por. dyplom Bibl. Pol. Akademji Um. nr 152.

hoc illi facere licuit interrogavit. Ubi maior pars factum ipsius damnavit, illi tantum turbantur, quos ibi tam foede deleta feriebant scripta.

In eadem convocatione, idem, qui supra, dominus rector eundem dominum Martinum Crokerum in uno rectoratu suo conclusionem solenniter factam de puniendo pro quodam opere magistro Benedicto Kotarski non inscripsisse[1] in hunc librum conclusionum, omnibus tunc praesentibus dominis doctoribus et magistris publicavit.

317. Die septima iulii. In convocacione dominorum consiliariorum Universitatis per dominum rectorem ad horam decimam nonam facta ad approbandum vel cassandum decretum reverendi domini Martini Krokieri, quod in suo rectoratu ad instanciam cuiusdam instigatoris officii sui contra reverendum dominum doctorem Ioannem Turobinum in causa censuum altaris pro lectore Institutionum imperialium fundati tulit[2], a quo sua dominacio ad rectorem futurum et consiliarios tunc Universitatis appellaverat ad praesentacionemque suae appellacionis praefatam convocacionem sibi fieri per dominum rectorem postulavit.

Absoluto principali negocio, reverendis dominis consiliariis omnibus concordi sentencia visum est et placuit, ut conclusio, quae erat anno 1562, die iunii 17, in rectoratu reverendi domini doctoris Ioannis Turobini per Universitatem legitime congregatam facta et in hoc libro scripta, per reverendum autem dominum Martinum Krokierum in rectoratu illius successorem et quosdam, quos illa conclusio perstringebat et poenae subiciebat, est non solum scripto novo cassata sed eciam foedissime atramento obducta, renovaretur et rescriberetur, ut posteri illam legere volentes iudicent, recte ne illam praefatus dominus Crokierus cum suis cassaverit et tam turpiter polluerit. Cuius tenor sequitur[3].

---

[1] Co to była za sprawa, nie wiadomo. Magister Kotarski otrzymawszy 16 VI 1561 r. za wstawiennictwem biskupa Filipa Padniewskiego dwuletni urlop na wyjazd z synami woj. sandomierskiego Stanisława Maciejowskiego do Wiednia na dwór cesarski (*Acta rect.* II nr 444), wykładał przez zastępcę (*Liber dilig.*).

[2] Była to jedyna katedra prawa rzymskiego, ufundowana w 1533 r. przez biskupa krak. Piotra Tomickiego, połączona z ufundowaną równocześnie przezeń alterją w kaplicy św. Tomasza Kantuareńskiego w katedrze krakowskiej. Posiadacz jej dostawał wedle aktu fundacyjnego rocznie 25 grzywien, z zapisanej na żupach wielickich sumy 1000 zł. (*Cod. dipl.* IV nr 360). Jan Turobińczyk, były profesor tej lektury, uzyskawszy na św. Łucję 1557 r. zwyczajną katedrę prawa, mimo to pobierał jeszcze przez całe trzy lata i blisko cztery miesiące (do 1 IV 1561) pobory, związane ze swą poprzednią katedrą, wskutek czego M. Krokier, sprawujący w pół. zim. 1562/3 godność rektorską, pociągnął go przed swój sąd, domagając się zwrotu nieprawnie pobranych 130 zł. (*Acta rect.* II nr 467—469).

[3] Akt ten pomieściliśmy już — jak się wyżej wspomniało — na właściwem miejscu (zap. nr 314).

318. Die duodecima augusti in convocatione reverendorum dominorum patrum seniorum omnium facultatum, decanorum et rectoris consiliariorum ad consulendum de professore iuris canonici ordinario tunc, ut videbatur, negligenti et inabili, propter non assumptum doctoratus gradum et ad deliberandum de medico ordinario in locum defuncti domini doctoris Alberti Posnaniensis[1] substituendo, ex omnium tunc congregatorum sententia inductione ad singulos per dominum rectorem inquisita, decretum est et conclusum, ut dominus iuris canonici lector ordinarius Iacobus Molitor, licentiatus. ex officio rectoris moneatur, ut diligentius, quam prius suas lectiones peragat, a censuris, quibus tunc erat innodatus, se liberet[2], promotionem doctoralem sine multa dilatione accipere[3] curet, alioqui lectione ordinaria sibi concessa privandus vel si in ea feretur, in cathedram inferiorem de cathedra doctorali deponendus. Et mox die sequenti per Albertum bedellum monitus est.

In rectoratu secundo reverendi domini Sebastiani a Clepars, ibidem ecclesiae sancti Floriani decani et Academiae procancellarii, anno 1563, die Galli, ad commutationem hiemalem legitime electi.

319. In convocatione die vigesima octobris his verbis facta: Reverende pater, domine doctor. Ad lecturam ordinariam artis medicae, per obitum doctoris Alberti Posnaniensis vacantem, offerunt se tres eximii viri eius professionis doctores in Italia promoti, quare Excellencia Vestra adsit hodie hora XXI in vaporario communi Collegii maioris ad eligendum ex ipsis ad hoc munus unum, sub poena non contradicendi factae per praesentes electioni. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus tantum. Nominatus et electus est excellens vir dominus Stanislaus Zavatius Picus Cracoviensis, artium in Universitate Cracoviensi magister et medicinae doctor in Gymnasio Patavino promotus[4]. Duo autem, quibus prelatus est, fuere: Laurentius Pontificius, artium in Universitate hac magister[5] et Iacobus, filius clari olim viri Alberti Craina, consulis Cracoviensis, artium in Gymnasio hoc baccalaureus[6].

---

[1] Zmarł 14 VII 1563 r. (rkps Archiwum Un. Jag. 69, str. 71).
[2] Za co popadł w ekskomunikę, niewiadomo.
[3] Już 9 XII 1561 r. otrzymał tę katedrę z zastrzeżeniem, że ma się promować do niedzieli Septuagesimy (t. j. 25 I) nast. roku (*Acta rect.* II nr 457). Atoli mimo tych upomnień, doktoryzował się dopiero z początkiem 1572 r. (por. niżej zap. pod 10 II 1572 r.).
[4] Kiedy nastąpiła promocja Zawadzkiego, dokładnie niewiadomo. W zachowanych w dawnem archiwum uniwersyteckiem oraz w padewskiem archiwum biskupiem protokułach promocyjnych brak jego promocji.
[5] Promowany w Bolonji na doktora medycyny 16 VII 1560 r.
[6] Promowany w Bolonji na doktora filozofji i medycyny 23 III 1557 r.

320. Anno, quo supra, 1563, die novembris duodecima, in convocatione Universitatis sub his verbis emissa: Reverende pater, domine doctor et magister venerande. Adsit dominatio vestra hodie in tactu horae vigesimae primae, cum signum campana dabitur, in vaporario communi Collegii maioris ad audiendam petitionem venerabilium dominorum magistrorum Stanislai Pici et Iacobi Gorski, sub poena tunc per praesentes decretis non contradicendi. Detur omnibus dominis omnium facultatum doctoribus et magistris tantum salariatis.

Magister Stanislaus Picus vigesima octobris in lectorem ordinarium medicinae electus, petiit se ad responsionem publicam pro incorporatione Collegio medicorum admitti. Post quam petitionem litteras suae promotionis doctoralis in Universitate Paduana acceptae produxit earumque sigillum per eximium virum Foelicem Sieprc, professorem medicinae publicum, verificavit. Qui etiam se praefatae promotioni adfuisse[1], tametsi inter caeteros tunc praesentes Polonos scriptus non inveniretur, palam fassus est. Contentaque Universitas in sigillis per hunc virum doctorem verificatione propter multorum clarorum Polonorum sibi notorum in litteris praefatis inscriptionem, hunc dominum Stanislaum Picum concordibus suffragiis Collegio medicorum incorporandum decrevit et ad responsionem publicam pro ea incorporatione libenter admisit moreque maiorum eundem ad facultatem medicam remisit, ut iuxta statuta illius ad institutam responsionem pergeret.

Iacobus vero Gorski petiit sibi facultatem abitus in Italiam cum libertate ibi commorandi per triennium concedi, quod ex concordibus omnium dominorum votis obtinuit, ea tamen conditione, ut labores collegiaturae suae per aeque idoneum magistrum perficeret, consuetudinesque in aliis eodem modo ab Academia absentibus observatas sine omni resistentia iuris et facti perferret.

Petiit item idem Gorski, ut Universitas dialecticam ab ipso editam[2] inter deputatas ad gradum baccalaureatus lectiones etiam poneret, ita, ut qui illam lectam ab aliquo magistrorum audisset, aeque ei ad gradum assequendum, ut Caesarii, valeret[3]. Ad quod omnes unani-

---

[1] Sierpc mógł być obecnym na promocji Zawadzkiego w czasie swej podróży do Rzymu dla uzyskania tamże doktoratu medycyny. Podróż ta przypadła na półrocze letnie 1558 i zimowe 1558/9 r. (wykłada wtedy Sierpc w Krakowie przez zastępców, por. Wisłocki, *Liber dil.*).

[2] *Commentariorum artis dialecticae libri decem*, Lipsk 1563.

[3] Jakoż od 1565 r. zaczyna się pojawiać w spisach wykładów (por. Lib. dil. w rkpsie Bib. Jag. nr 220) i zostaje na równi z dialektyką Cezarjusza, już oddawna w Uniwersytecie używaną, oficjalnym podręcznikiem tego przedmiotu do egzaminów bakałarskich (Muczkowski, *Statuta*, str. LXIV i XCIII).

miter consenserunt. si modo nullus in ea fuerit per revisores a facultate artistica deputandos deprehensus error.

321. In convocatione totius Universitatis die sedecima novembris hora quindecima habita et sub debito obedientiae rectori iuratae ad omnes dominos doctores, magistros salariatos, seniores et consiliarios bursarum simul ac rectores scholarum emissa. Expeditis eius convocationis articulis dominus rector Universitatis petiit controversiam inter se et studiosos bursarum Hierusalem et pauperum tunc praesentes dirimi, atque de ea sententiam ferri. Quae controversia erat de sartoribus et aliis artificibus in contuberniis servandis. Dominus enim rector videns sartoribus bursas valde gravari, qui iam sic in eis per studiosos convenientibus provisoribus et senioribus multiplicabantur, ut magister duos tresve adiutores secum assidue commorantes servaret, cameram unam cum eis et mensam in vaporario communi aestate et hieme occuparet, coquinam publicam impediret, cloacam repleret, videns item dominis studiosis statutis interdictum esse, ne in cameris suis servitores multiplicarent, sed omnes uno contenti essent, item ne aliquem extraneum in suis cubiculis pernoctarent, atque inde colligens, tantominus illis licere sartores in camera singulari locare et eis assiduam mansionem hieme et aestate concedere, praeceperat senioribus omnes tales sartores eicere. Ex adverso domini studiosi iniquo id ferentes animo, dimittere illos a se noluerunt, consuetudinem sartorum servandorum sibi violari querebantur et omnem, ut illos retinerent, movebant lapidem, mandato domini rectoris contravenientes. Singuli igitur domini doctores et magistri congregati, de hac re sententiam suam dicere iussi, concordibus fere suffragiis (quattuor enim tantum quodam modo variabant) decreverant excludendos esse penitus omnes de omnibus bursis sartores et alios opifices, tanquam onera illic, multa nocumenta inferentia nec amplius perpetuis temporibus alios, qui ibi manerent, inducendos vel locandos, ut ibi artificium suum exercerent, praeterquam ad unum diem vel duos. Quod ne aliquando violetur, provisoribus et senioribus diligens opera adhibenda erit, sub poena domini rectoris pro tempore existentis arbitrio in illos statuenda.

322. Anno Domini 1564, die 28 ianuarii, in convocatione rectoris hac serie verborum emissa: Eximie domine doctor et magister venerande. Qui ad assequendum gradum magisterii examinati sunt, parando prandio die licentiaturae se non esse sufficientes aiunt. Quare dominatio vestra adesse hodie hora vigesima prima in vaporario communi Collegii maioris, dum more solito pulsabitur, ad audiendam ipsorum petitionem velit, sub poena tunc conclusis non contradicendi. Detur omnibus dominis omnium facultatum doctoribus et magistris, ex parte

rectoris. Facta est per octo magistrandos ad dominos doctores et magistros tunc congregatos supplicatio, ut die licentiaturae prandium Universitati et aliis hospitibus non instruerent, sed illud certa aliqua summa redimerent, eo quod tunc esset maior omnium rerum caritas, quam ut ipsis coemendis crumena eorum sufficere possit et quod praesules omnes et proceres ad comitia Varszaviensia[1] evocati abessent, a quibus praesentibus aliquid subsidii haberent. Post quam supplicationem, facta per dominum rectorem votorum de ea a singulis doctoribus et magistris inquisitione, maior pars sensit praefatum prandium habita temporis ratione esse redimendum, duo tantum doctores et quattuor magistri erant, qui in diversum ibant, sed mox visa pluralitate suffragiorum, partis adversae illi accesserunt atque tandem omnes decreverunt, ut singuli magistrandi isti darent octo florenos monetae ad redemptionem eiusmodi prandii. Ex summa autem inde collecta, videlicet sexaginta quattuor florenos, viginti florenos fisco Universitatis adiudicaverunt, reliquos quadraginta quatuor florenos dividendos esse dominis doctoribus et magistris Universitati incorporatis, qui adfuerint licentiaturae tantum, statuerunt, iuxta personae dignitatem et qualitatem, doctoribus scilicet maiorem sortem dando, quam magistris, magistris Collegii maioris maiorem, quam minoris, minoris Collegii maiorem, quam extraneis. Omnino etiam noluerunt, ne facta haec prandii redemptio trahatur per aliquos promovendos in sequelam necessariam, sed in manu Universitatis semper sit redemptionem prandiorum per promovendos quoscumque admittere, vel non admittere.

323. Anno Domini 1564, die Lunae vigesima prima februarii, in convocatione totius Universitatis ad audiendam petitionem excellentis viri domini doctoris Stanislai Pici, medicinae professoris ordinarii, facta, audita illius petitione, omnium dominorum doctorum et magistrorum consensu conclusum est, ut decem floreni residui, qui debebant per praefatum dominum doctorem pro incorporatione post responsionem solvi, condonentur illi. Decretum tamen per dominos omnes est, ne quis hanc condonationem pro lege ceteris similiter faciendi intel(ligat).

In eadem convocatione pronunciatum est scriptum domini doctoris Sieprcii in dominum doctorem Stanislaum Picum[2] emulgatum esse nescia Universitate.

---

[1] Sejm ten zaczął się dopiero 1 IV r.

[2] Pod tytułem: *Examen thematum D. Stanislai Zavacii Pici Crac. anno 1563 die XIII novembris in Academia Cracoviensi disputandi gratia temere productorum per D. Felicem Syeprcium, in eadem alma Universitate medicinae ordinarium professorem et interea temporis decanum, veritatis causa indagandae exhibitum,* Kraków 1563 4° k. 64.

Quomodo offensus fuerit rector a quodam magistro et quomodo pro eo est punitus.

324. Anno 1564, die Mercurii quinta decima marcii, in convocatione rectoris hac forma ad omnes dominos doctores et magistros salariatos data: Eximie domine doctor et magister venerande. Adesse hodie hora vigesima in vaporario communi Collegii maioris, cum signum campanula dabitur, dominatio vestra velit, ad audiendum, domino magistro Gregorio Novicampiano, collegae minoris Collegii, adcitato, statutum »De insurgente contra rectorem Universitatis« legi et ad decernendam in eum secundum illud statutum sententiam vel graviorem, ut delicto eius, sabbato proxime praeterito [1], publice, in lectorio superiori theologorum in rectorem commisso, respondeat. Adsit autem dominatio vestra, sub poena iuratae obedientiae et prout diligit bonum Almae istius Universitatis. Detur omnibus dominis omnium facultatum doctoribus et magistris tantum salariatis.

Instigator officii Albertus bedellus Universitatis progressus in medium, hanc propositionem fecit: Reverendi patres, magistri venerabiles. Citatus est ex officio domini rectoris dominus magister Gregorius Novicampianus, collega minoris Collegii, quem ego accusó laesae dignitatis domini rectoris. Nam sabbato proxime praeterito, dum promoverentur quattuor magistri, exire de consessu dominorum doctorum et magistrorum, propter excommunicationem, qua erat innodatus [2], in aurem per me monitus, noluit, et cum illi postea dominus rector ore suo dixisset: »exite«, respondit: »non exibo, sum tam bonus, ut tu«; iubenteque domino rectore promotori, ut a munere incepto cessaret, tum primum se ex loco suo proripuit, turpiter praefato domino rectori maledicit et in foribus lectorii consistens, manu extensa sic eidem verbo minatus est polonico sermone: »*Przysięgam Bogu, zecz to oddam! Nie byłbych Borowiecskim, iesli na tobie kiia nie odidę*«. Quae omnia me probare non est necesse, notoria enim sunt. Testes illorum voco omnes, qui adfuerunt, doctores et magistros, nominatim vero reverendum patrem doctorem Nicolaum a Shadek, Ioannem Leopoliensem, Nicolaum Bodzeczinum, Martinum Pilsnensem, Ioannem Vielicium, Andream Troperum, artium magistros. Quare excellentias vestras rogo, velint in hunc magistrum poenam decernere, non statuto contentam »De insurgente contra

---

1 11 III.

2 Za co i kiedy popadł Nowopolczyk w ekskomunikę, niewiadomo. W sierpniu 1563 r. za rektoratu tegoż samego Sebastjana z Kleparza miał coprawda sprawę z Kollegjum Większem i Janem Musceniusem z Kurzelowa o powołanie tegoż ostatniego, zamiast siebie, do Kollegjum, aliści wyrok, jaki w tej sprawie zapadł, nakazywał mu tylko milczenie i zwrot kosztów sądowych (*Acta rect.* II nr 477).

rectorem«[1], sed aliquam graviorem, ne delictum eius sit caeteris talia faciendi exemplum et scandalum.

Post hanc propositionem lectum est per magistrum Paulum Usczie statutum »De insurgente contra rectorem« et particula ex privilegio Wladislai Regis de honorando ab omnibus rectore[2], etiam per eundem lecta est et mox magistro Gregorio Novicampiano adcitato et praesenti defensa est admissa.

Qui declinans iudicium Universitatis respondere ad propositionem instigatoris noluit, sed illegitime causam hanc per dominum rectorem esse ad totam Universitatem inductam, non praehabito illius dominorum consiliariorum Universitatis iudicio. Interrogataque sunt singulorum, debeatne ad propositionem instigatoris respondere, suffragia, quae concorditer statuerunt, ut respondeat propterea, quod ibidem adessent quoque consiliarii Universitatis et ipsi pridie hanc causam iudicare noluissent, sed ad totam Universitatem referendum censuissent.

Interim supervenerunt reverendi domini ecclesiae cathedralis Cracoviensis canonici Mathias Drzevieski et Stanislaus Dąmbrowski per magistrum Gregorium Novicampianum subordinati, qui et domino rectori, ut culpam huic Gregorio condonaret et toti Universitati, ut non secundum iustitiam sed misericordiam sententiam in eum ferret, supplicaverunt

Quibus abeuntibus dominus magister Gregorius respondere ad propositionem instigatoris officii iussus, facta sua fassus est et nolle intrare in iudicium cum magnifico domino rectore dixit, sed se gratiae ipsius et totius Universitatis tunc congregatae submisit. Inquisita deinde sunt illo semoto singulorum vota, quibus exauditis dominus rector pro tribunali sedens, in praesentia prefati magistri Gregorii astantis hanc tulit sententiam.

Christi nomine invocato, ipsum solum Deum prae oculis habentes, pro tribunali sedentes, vigore statuti Universitatis titulum hunc habentis »De poena insurgentis contra rectorem« et de concordibus suffragiis omnium dominorum doctorum et magistrorum hic congregatorum et totam Universitatem repraesentantium, rationem intercessionis

---

[1] Tekst tego statutu, o którym już mowa w przywileju erekcyjnym Jagiełły z 26 VII 1400, jest nieznany.

[2] W spomnianym przywileju Jagiełły z 26 VII 1400 r. powiedziane jest: »Et ut ordo debitus et rigor ordinatus in Studio generali praedicto Cracoviensi per scolares iugiter observetur, volumus, ut omnes scolares et studentes Cracoviam accedentes, ibidem causa studiorum moraturi, proprium rectorem habeant, qui in civilibus causis ipsos iudicet, habeatque iurisdictionem ordinariam super omnes, cui sub onere iuramenti debitum obedientiae praestare et honorem exhibere teneantur« (*Cod. dipl.* I nr 16).

prelatorum praenominatorum habentium, dicimus, decernimus et pronunciamus, ad instantiam instigatoris officii nostri Alberti bedelli, venerabilem magistrum Gregorium Novicampianum, minoris Collegii collegam, actu sacerdotem, dignitatem domini rectoris Universitatis sine ipsius aliqua rationabili culpa in lectorio superiori, sabbato proxime praeterito lingua procaci graviter laesisse, in hoc, quod ex actu publico (promotionis scilicet quattuor magistrorum) per Albertum bedellum de mandato domini rectoris abire in aurem monitus, tanquam excommunicatus, facere id, multa turpia obmurmurans, recusaverit et inter caetera id dixerit: »non exibo, sum tam bonus atque ille«. Admonitusque iterum ore ipsius rectoris, ut exiret, noluit. Iubente autem domino rectore promotori, ut sileret, tum primum se ex loco suo proripuit, multa maledicta vulgaria proferens et in foribus lectorii pede fixo elevans, manum comminatoriam in dominum rectorem, in loco suo sedentem, haec verba polonica, audientibus et videntibus omnibus, praesentibus doctoribus, magistris et studiosis protulit: »*Przysiegam Bogu, zecz to oddam! nie byl-bych Boroviecskiem, iesli na tobie kiia nieodidę*«. Propterea que illum, qui sic suae honestatis, reverentiae et obedientiae rectori iuratae oblitus fecit et omnibus videntibus et audientibus scandalum dedit, dignitatemque rectoris polluit, imprimis ad poenam decem marcarum pecuniae solvendam et reponendam apud officium nostrum hinc in uno mense iuxta statutum supradictum condemnamus, hoc adiungentes, ut deprecationem culpae suae publicam in eodem auditorio superiori in simili congregatione doctorum, magistrorum et studiosorum vel per mandatum singulare domini rectoris ad hoc collectorum, verbis supplicibus, quae illi scripta per dominum rectorem dabuntur, faciat. Et quia domino rectori cuius dignitatem sic, ut praescriptum est, laesit, comminari non cessat, etiam decernimus, ut statim fideiussores duos possessionatos constituat, se nihil unquam nociturum personae praefati rectoris nec aliquibus bonis eius, neque per se nec per aliquas subordinatas personas. Si vero aliquid praefatorum in parte vel in toto in tempore praescripto facere neglexerit vel contempserit, tunc ipsum ab Universitate omnibusque eius emolumentis, tanquam membrum putridum, recidendum et proscribendum decrevimus et declaramus hac nostra sententia diffinitiva mediante. Ibidem, quia fideiussores iuxta decretum habere non potuit, tametsi quosdam sui delicti iudices favorabiles habuerit, iuravit corporaliter ex ore domini doctoris Sigismundi Stęzyca, canonici Cracoviensis, se omnibus minis praefato domino rectori renunciare nec unquam illius personae vel bonis per se vel per submissas personas nocere velle.

Lecta est haec sententia diffinitiva anno et die, quo supra, in praesentia totius Universitatis per eximium virum doctorem theologiae Sebastia-

num, ecclesiae sancti Floriani Clepariae decanum, Academiae procancellarium et rectorem. Quam sententiam reus humiliter et reverenter suscepit.

Verba autem deprecationis huic magistro Gregorio per me data fuerunt haec: »Reverendi patres, magistri venerabiles, eruditi baccalaurei, studiosi ingenui. Peccavi sabbato proxime praeterito hoc in loco in Deum omnipotentem et in reverendum dominum Universitatis nostrae rectorem, quod illi, mihi tunc excommunicato, exire e medio vestrorum hic congregatorum iuste iubenti, immemor officii mei parere nolui, urgentique exire, turpiter maledixi et manu extensa, stans in foribus auditorii huius, verbera cum iure iurando vobis videntibus et audientibus comminatus sum. Cuius facti me nunc valde pudet et poenitet confiteorque me illa, quae vidistis et audivistis, fecisse et locutum esse non ex animi sententia, sed calore iracundiae, quae me tunc mei obliti effecerunt. Qua propter, reverende pater domine rector, excellentiam tuam Dei causa rogo, me in gratiam suam recipere et quidquid in dignitatem modo deliqui, mihi condonare eiusque perpetuo oblivisci velis. Et quia in tuae dignitatis persona, quae nunc caput Universitatis est, laesi etiam vos eximii domini doctores, magistri venerabiles, baccalaurei eruditi, studiosi ingenui, qui estis membra eius, obsecro vos omnes et singulos, ut hoc factum meum non voluntate, sed affectu admissum, mihi dimittatis et scandalum nullum inde habeatis.

325. Facta est haec deprecatio publice in lectorio superiori anno eodem 1564, die Veneris 17 martii, cum magister Albertus Szczebrzeszyn duodecem baccalariandos promoveret[1], in corona multorum doctorum et magistrorum, baccalariorum et studiosorum.

Et quia elapso mense decem marcas pecuniae non posuerat, sed pignus decem marcarum dabat: libros et pelliceam, ideo fuit monitione scripta monitus, ut infra tres dies sententiae ex concordibus suffragiis totius Universitatis latae, satisfaciat, decem videlicet marcas pecuniae ad officium domini rectoris reponat, nisi malit ab Universitate omnibusque eius emolumentis proscribi iuxta praefatam sententiam. In cuius monitionis termino magister Gregorius, idem quod prius fecit, pignore decem marcas pecuniae evadere voluit, quod tunc dominus vicerector suscipere noluit, sed robur monitionis decrevit (absens enim dominus rector a Cracovia fuit). Reverso domino rectore citatus est ad instantiam instigatoris officii magister Gregorius ad videndum et audiendum ipsum poenam in sententia diffinitiva contra eum lata incidisse declarari et decerni ad horam quartam decimam feriae sextae ante festum Adalberti proximae[2].

---

[1] *Liber promotionum*, str. 204, podaje tylko nazwiska dziesięciu promowanych wówczas (»pro quartuali Cinerum«) na bakałarzy. [2] 22 IV.

In quo termino comparens, idem quod prius repetebat, pignore decem marcarum se protegebat, dominum rectorem illud nolle suscipere, protestabatur coram notario publico et testibus adductis, appellationes quoque interponebat. Quibus omnibus cum non daretur per dominum rectorem locus, magister Gregorius suscepto domini doctoris Ioannis Turobini consilio, tunc praesentis, petiit dominum rectorem, ne ad sententiam proscriptionis properaret, sed sibi inducias aquirendarum et reponendarum decem marcarum pecuniae ad horam vigesimam huius diei daret. Et dominus rector non solum ad horam vigesimam, sed etiam ad vigesimam secundam dedit. Qua superveniente pro tribunali in vaporario communi Collegii maioris cum assessoribus post nominandis sedit, dominum magistrum Gregorium, an positurus sit decem marcas pecuniae interrogavit? Qui se diligenter quaesivisse apud amicos mutuo accipiendas decem marcas respondit, sed habere non potuisse, de quo etiam iuramentum corporale facere voluit. Et dominus rector illius misertus, illum, dum vellet pro poena hac pecuniaria decem marcarum corporalem ferre carcerem, scilicet unius hebdomadae interrogavit, pro qua benignitate domino rectori gratias egit et se laturum carcerem unius hebdomadae submisit, modo sit carcer utique honestus. Dominus vero rector deputavit illi carcerem habitationem in valva Collegii maioris versus templum sanctae Annae tunc vacantem eamque sequenti die hora decima ingredi illi praecepit, quod fecit. Praesentes huic actui fuerunt excelentes viri: Nicolaus a Shadek, canonicus Cracoviensis, Foelix Szieprcius, medicus, Thomas Cracoviensis, ecclesiae sancti Nicolai prepositus, Martinus Pilsno, facultatis artisticae decanus, Petrus Varszaviensis, ecclesiae sancti Floriani canonicus et magister Ioannes Leopoliensis, ecclesiae sanctae Annae decanus.

In rectoratu tertio reverendi domini Sebastiani Cleparii, ecclesiae sancti Floriani decani et Universitatis procancellarii, anno 1564, die Georgii, ad commutationem aestivam legitime electi.

326. Die Iovis 27 aprilis, in convocatione totius Universitatis ad deliberationem de locatione domunculae, [vicinae] domui olim Ungarorum dictae, facta inductione per dominum rectorem, dominus doctor Stanislaus Picus, medicinae lector ordinarius, qui prius domunculam hanc, sibi post responsionem publicam ab Universitate certis conditionibus locatam, visam, propter illius (ut dicebat) incommoda, in manus domini rectoris, veniens ad habitationem illius, resignaverat, rursus sibi ab Universitate concedi et locari levioribus conditionibus petiit. Cuius petitioni omnes tunc congregati consenserunt et domunculam praefatam illi his conditio-

nibus ad annos beneplaciti sui locaverunt. Inprimis, ut census annui ab usu eius sex marcas pecuniae solvat annum usus istius incipiendo a festo Paschae proxime praeterito. Deinde, ut tecta eius domunculae et minora quaeque singulis annis suo sumptu restauret et faciat, maiora vero in hac domuncula pro tempore necessaria, videlicet, quae sumptum unius marcae pecuniae excederent Universitas facere et parare teneatur. Insuper, ut ipsemet dominus doctor tantum cum uxore sua et familia in ea domuncula habitet, non eam vel aliqua loca eius alibi manens, alicui alteri locet.

In eadem convocatione bedellatum ex morte Nicolai[1] vacantem Simoni Albimontano studioso contulerunt.

327. Die Veneris duodecima maii, in convocatione seniorum patrum et consiliariorum per rectorem facta ad faciendam professoribus artium liberalium iuxta merita ipsorum divisionem pecuniae ex dismembratione plebanatuum per Maiestatem Regiam Universitati incorporatorum collectae, addita erat ad instantiam magistri Andreae Gostinii, oratoriae professoris, particula ipsa et ad difiniendum debeantne oratoriae professori ex communibus bonis Universitatis dari quattuor marcas pecuniae, quas privilegium videtur disponere illi dandas pro invitationibus regis et episcoporum, quas ipse nunquam adhuc fecit. Super qua particula domini deliberantes et privilegium oratoriae professoris bene examinantes, quo dicitur: »ac ubi videretur rectori pro tempore existenti et maxime eodem rectore aliquo eventu impedito, Sacram Regiam et Reginalem Maiestates, pontifices et alios hospites autoritatis magnae, nomine rectoris et totius Universitatis docta et luculenta oratione excipere, vel etiam, ubi rector id exposceret, orationem pro rectore in persona sua excipere volenti, conficere brevi et digesto sermone debebit et tenebitur«. »Quae quidem oratoriae lector quattuor marcarum recompensam et consolationem, ultra predictas tredecem marcas, de communibus Universitatis proventibus seu ab ipsa Universitate singulis annis habebit«[2]. Interpretati sunt concorditer, hanc particulam quatuor marcarum recompensam et consolationem etc. ad recompensam et consolationem laboris ante immediate expressi et ex voluntate rectoris professori oratoriae aliquando iniuncti pertinere, ita scilicet, quod si oratoriae lector ex voluntate rectoris, regem, reginam et pontifices venientes Cracoviam nomine Universitatis salutaret et exciperet, recompensam et consolationem laboris sui in hoc insumpti quattuor marcas ex commu-

---

[1] Mikołaj Borkowic zwany Samson.

[2] Słowa te przytoczone są z przywileju P. Tomickiego z 29 VI 1531 r., wydanego w związku z przekształceniem przezeń w duchu humanistycznym starej katedry retoryki Nowkona (*Cod. dipl.* IV nr 357).

nibus bonis Universitatis habebit. Si vero rectori pro tempore existenti non visum fuerit, ut lector oratoriae regem, reginam et pontifices Cracoviam venientes salutaret et exciperet, sed vel ipsemet rector id faceret vel alicui alteri, quam oratoriae lectori ex causa certa committeret, talis oratoriae lector quattuor marcas ab Universitate non capiet, sed ille, qui nominatos principes salutaret. Quam interpretationem anteactis in Universitate esse certam probaverunt, eo, quod, qui superstite clarissimo doctore Benedicto Cosminensi, oratoriae lectores fuerunt et munus salutandorum et excipiendorum principum ex commissione rectoris non sustinuerunt, quattuor marcas pecuniae ab Universitate non accipiebant, sed doctor Benedictus, cui rectores eiusmodi salutationes et exceptiones committebant. Quapropter magistro Andreae Gostinio huius temporis oratoriae lectori etiam non esse dandas ab Universitate quattuor marcas decreverunt, quia scilicet non visum est alicui rectori, ut ipse nomine Universitatis principes salutaret et exciperet.

328. Die Mercurii 17 maii, in convocatione totius Universitatis (hoc tenore verborum emissa: Eximie domine doctor et magister venerande. Adesse velit dominatio vestra hodie hora 19, cum signum campanula dabitur, in vaporario communi Collegii maioris ad acceptandam iam finaliter domum per reverendissimum dominum episcopum Plocensem Universitati, pro ea, quae bursa philosophorum dicebatur, empta, ipsique iam cum omni libertate a iurisditione civili officiose resignata et ad statuendum, quis usus eius domus esse cum fructu Universitatis in sequentia tempora debeat etc.).

Omnes domini doctores et magistri praesentes concorditer suscipiendam esse cum gratiarum actione domum per reverendissimum dominum episcopum Plocensem a Lagewnicski emptam, pro ea, quae olim bursa philosophorum vocabatur [1] et Noskowia appellari incoepit, decreverunt et actu susceperunt, omnia onera eius in praefatam domum a Lagewnicski emptam et iam suam transferentes atque a iure habito conferendorum per dominum rectorem aliquorum studiosorum ad praenominatam bursam Noskoviam recedentes, totumque in reverendissimum dominum episcopum Plocensem, a quo illud acceperant, transfundentes, iurisditionem tamen domino rectori Universitatis in omnes incolas huius bursae similem omnibus aliis bursis reservantes. Et ibidem sex viros elegerunt et nominaverunt, dantes illis plenam facultatem, incolis huius domus studiosis a reverendissimo domino episcopo Plocensi acceptae, statuta, quibus ibi manerent et viverent condendi, videlicet dominum rectorem, Ioannem Turobinum, iuris, Stanislaum Picum, me-

[1] Por. wyżej zap. nr 316.

dicinae doctores, Thomam Paulinum, ecclesiae sancti Nicolai praepositum, Albertum Vędrogowski. facultatis artisticae decanum et magistrum Martinum Pilsnensem, Universitatis procuratorem.

In eadem convocatione dominus doctor Stanislaus Picus, medicinae lector ordinarius, domunculam sibi per Universitatem locatam in manus eiusdem Universitatis ad tres annos resignavit sponte et verbis expressis, Universitati permittens eam domunculam alicui alteri ad decursum trium annorum locare, et petens, ut predictis tribus annis elapsis liberum illi sit eandam domunculam, si res ipsius ita postulaverit, intrare eaque conditionibus, quibus illi ante tres praefatos annos locata erat, uti. Et domini doctores et magistri omnes tunc praesentes, libenter, quod petiit, concesserunt et domunculam hanc alicui probo viro locare ad tres annos domino rectori cum ipsius consiliariis omnimodam facultatem dederunt. Dominus autem doctor Stanislaus Picus, si post tres annos huius locationis domunculam praefatam intrare voluerit, sex mensibus ante finem tertii anni domino procuratori Universitatis voluntatem suam denuntiare debebit.

329. Die Martis quinta septembris, facta est convocatio per dominum rectorem hac serie verborum: Reverende pater domine doctor et magister venerande Ab actione, quam venerabilis dominus magister Martinus Pilsnensis, procurator Universitatis, eximio viro domino doctori Foelici Sieprtio ante dies caniculares pro 62 marcis pecuniae census retenti ex domo olim Ungarorum dicta et pro decem florenis ratione incorporationis facultati medicae apud me intentavit, post dies caniculares iuxta termini sibi praefixi exigentiam, dominus doctor Sieprcius ad iudicium totius Universitatis remitti a me petiit, quod ego feci. Qua propter dominatio vestra adesse hodie hora 19 dignetur in vaporario communi Collegii maioris, cum pulsu campanulae signum dabitur, datura sententiam debeatne dominus doctor Foelix solvere 62 marcas census retenti et decem florenos ratione incorporationis medicae facultati. Detur omnibus dominis doctoribus omnium facultatum et magistris tantum salariatis, ut adsint, sub poena unius floreni irremissibiliter solvendi.

In qua convocatione dominus doctor Foelix Sieprtius longam orationem ad dominos doctores et magistros congregatos habuit, qua illis sumptus suos in restaurationem domus olim Ungarorum vocatae, sibi ad vitam per Universitatem locatae, exposuit et ratione eorum sumptuum dimitti sibi census retentos et sequentes usque ad extenuationem praefatorum sumptuum petiit, promittens se aliquando Universitati hanc gratiam relaturum et addens se non teneri ad aedificia domus sibi locatae, nisi de summa census secum constituti, idque per illam particulam con-

tractus in parenthesi positam »citra tamen sumptum ultra summam census praefatam« et postea totam causam suam iudicio dominorum doctorum et magistrorum congregatorum, obligando conscientias eorum de recte iudicando, submisit, libere et expressis verbis promittens, se velle stare sententiae illorum, si secundum conscientias iudicaverint, alias de gravamine protestando. Et ibidem ipso domino doctore Sieprcio audiente, dominus rector ad omnes congregatos dixit, totam controversiam inter dominum doctorem Sieprcium et procuratorem Universitatis magistrum Martinum Pilsnensem in interpretatione particulae contractus, qua se tuetur doctor Sieprcius, consistere [1]. Moxque singulorum doctorum et magistrorum conscientiam per Deum immortalem obtestatus, iussit illis, quid de eadem particula contractus obscura et ambigua sentirent, dicere. Ubi primus ordine reverendus dominus doctor Nicolaus a Shadek, canonicus Cracoviensis (cuius manu praefata particula cum tota Universitatis conclusione super hac locatione scripta est) dixit, se eam et tunc cum scriberet et iam scriptam non aliter intelligere, quam ut dominus doctor Sieprcius omnes necessitates aedificiorum domus sibi locatae tempore vitae suae provideret et restauraret citra diminutionem aliquam census secum per Universitatem constituti. Quem quidem sensum particulae obscurae in parenthesi positae manu eiusdem domini doctoris Nicolai esse annotatum circa eandem particulam in margine cum aliis summariis praedictae conclusionis omnibus in convocatione praesentibus dominus rector demonstravit. Post dominum doctorem Nicolaum a Shadek omnes, qui sequebantur, ad ultimum usque eodem modo pro conscientia sua dictam particulam contractus interpretati sunt, volentes, ut totus contractus Universitatis cum domino doctore Sieprcio de domo praedicta factus renovetur, nihil de substantia eius mutando, sed tantum obscuritatem eius et ambiguitatem illustrando, ut videlicet in eo contractu expresse scribatur dominum doctorem Foelicem Sieprcium singulis annis ex domo sibi locata dare debere in manus procuratoris Universitatis sine omni contradictione quavis ex causa triginta marcas pecuniae, quindecem ad festum Paschae et quindecem ad festum Michaelis proxime subsequentis, nihil penitus in aliqua eius aedificia vel restaurationes aut purgationes de censu praefato detrahendo, sed illa omnia propria impensa ratione advitalitatis sibi gratis per Universitatem concessae

1 Chodziło mianowicie o interpretację następnego punktu z zawartego kontraktu: »Debet insuper domum intra et extra munde servare, ab incommodis omnibus et periculis... diligenter custodire, ab igne, ruina et quibuslibet damnis impendentibus (citra tamen sumptum ultra summam prefatam) providere, tueri et tanquam propriam custodire ac providere«; por. wyżej zapiskę pod 12 IX 1561 r. nr 311.

faciendo. Quae omnia supradicta si suscipere noluerit, contractum cum eo olim factum rescindendum et domum cuipiam alteri locandam decreverunt Verum tamen habentes rationem petitionis domini doctoris de censibus annorum praeteritorum per ipsum retentis, concorditer illi censum duorum annorum alias sexaginta marcas donaverunt. Residuum vero totum cum decem florenis ratione incorporationis facultati medicae, ut solvat in manus procuratoris Universitatis, sanxerunt. Quae omnia per illos decreta dominus rector more solito conclusit et omnia domino doctori Sieprcio ad praesentiam congregatorum vocato clara voce retulit. Ipse vero dominus doctor Sieprcius ad ea se deliberaturum respondit.

Renovatio contractus de domo in platea fratrum Cracoviae olim Ungarorum dicta per Universitatem anno 1561, die 12 septembris, cum domino doctore Foelice Sieprcio facti.

330. Anno Domini 1564, die Martis quinta septembris, reverendi domini omnium facultatum doctores et magistri salariati per convocationem domini rectoris Universitatis Sebastiani a Clepars in vaporario communi Collegii maioris congregati, expensa obscuritate unius particulae scriptae in contractu per Universitatem anno 1561, die 12 septembris, in rectoratu reverendi patris Nicolai a Shadek cum eximio viro Foelice Sieprcio, medicinae doctore, super locatione domus lapideae Cracoviae in platea fratrum, quae olim bursa Ungarorum vocabatur, facto, sic, ut sequitur praefatum contractum nihil de substantia eius mutando, sed tantum praedictam particulam obscuram illustrando, de consensu libero domini doctoris Foelicis Sieprcii renovarunt. Quem consensum suum et scriptis ad dominum rectorem et a decreto Universitatis suprascripto, non appellando, sed illud implendo, abunde demonstravit. Reverendi domini omnium facultatum doctores et magistri salariati, totam Universitatem repraesentantes, ex favore quo dominum doctorem Foelicem Sieprcium semper prosecuti sunt, domum Universitatis lapideam Cracoviae in platea fratrum sitam, olim bursam Ungarorum vocatam, illi ad vitae ipsius tempora, incipiendo a festo Michaelis in anno 1561 locaverunt, nulla prorsus summa pecuniae ab eo pro advitalitate hac accepta, sed censu tantum annuo triginta marcarum pecuniae ab usu eius domus cum illo constituto, ita, ut singulis annis sine omni contradictione quavis ex causa solvat et det in manus procuratoris Universitatis quindecem marcas ad festum Paschae et alias quindecem ad festum Michaelis proxime subsequens nihilque penitus in aliqua eius domus aedificia vel restaurationes vel purgationes etc. de isto censu

detrahat, sed illa omnia, inprimis vero tecta et canalia tectorum, ne interiora stillicidiis corrumpantur, propria impensa diligenter et tempestive, non aliter quam sua provideat et facere semper toto advitalitatis suae tempore curet. Idque ratione advitalitatis sibi gratis concessae et ratione tam parvi census secum constituti, toto etiam vitae suae tempore tenebitur is dominus doctor Foelix Sieprc in ea domo sibi locata scholasticos inprimis et iuvenes litteris et bonis artibus incumbentes servare, locatis illis habitationibus commodis pro suo arbitrio; tabernam ex ea domo nunquam facere debet, nec hospicium diversorum peregrinorum, quorum tumultuaria vita et conditio studiosis ibi manentibus impedimenta afferret. Si vero aliquando tantam scholasticorum et studiosorum non poterit habere copiam, ut habitationes eius domus replerent, licebit ei eiusmodi habitationes sacerdotibus et cuiusvis conditionis hominibus, mercatoribus videlicet et artificibus, exceptis illis, qui Universitati et illi domui essent dedecori, locare. Quem contractum dominus doctor Foelix Sieprc ita se servaturum in omnibus punctis et clausulis obligavit, ut si quid illorum violaverit, rescindere eum contractum et cassare domino rectori et consiliariis Universitatis libera potestas erit, praemissa tamen fraterna domini doctoris Foelicis super negligentia ipsius admonitione.

In rectoratu primo reverendi domini Ioannis Dobrosielski, sacrae theologiae professoris, ecclesiae sancti Floriani custodis, commutacione hiemali anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto acta et conclusa.

331. Anno Domini 1566, 25 ianuarii, rumore increbrescente de laxatione quorundam Universitatis statutorum per reverendissimum Cracoviensem studiosis facta, videlicet, ut utantur habitu pro voto suo, ut arma deferant, et ut sartores in bursa Iherusalem servent[1], rector facta convocatione totius Universitatis, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis, ad deliberandum super hoc, an consentiendum sit reverendissimo, an statuta in suo vigore tenenda? In qua

---

1 Sprawa cała wynikła z zażalenia studentów bursy Jeruzalem, zaniesionego z początkiem t. r. przed biskupa Filipa Padniewskiego na prowizora tej bursy Sebastjana z Kleparza o niepozwolenie na przebywanie w bursie krawcom, o zakaz noszenia szat świeckich i broni, oraz o nieurządzanie w pewne dni t. zw. refekcyj czyli sutszych kolacyj. Biskup tedy sprowadziwszy 18 I t. r. do swego pałacu Sebastjana z Kleparza, prowizora bursy, polecił mu trzymać w bursie jednego krawca z pomocnikiem oraz pozwolił studentom na noszenie broni a także sukni, jakich każdy z nich sobie życzy (»exceptis illis, quae longas dependentias a collo habent«), a zwolnił tylko prowizora od urządzania — ze względu na brak pieniędzy — refekcyj (Karbowiak, *Ustawy bursy Jeruzalem* str. 138/9).

convocatione imprimis, ut cognoscatur veritas rumoris, vocati sunt duo studiosi de bursa Iherusalem, videlicet Adam Czibulski et Ioannes Herbesth, et interrogati, an hic rumor sit verus, responderunt esse verum. Nam reverendissimus permisit nobis deferre habitum, quem velimus, excepto habitu cum longis dependentiis alias *z dlugimi kolnierzmi*. Item gladios non quidem ad pugnandum, sed ad dimicandum, et sartorem in bursa servandum. Deinde more solito ad singulos inductione facta, ex unanimi omnium voto conclusum est, tenendum fore statutum inviolatum de habitu. Similiter de armis non ferendis, nisi forte gladiis ligneis ad pugillandum aptis uti velint. Quantum ad tercium sartor unus in bursa connivendus est ad tempus, quo poterit habere laborem apud domesticos et non aliunde. Et hoc commissum est arbitrio domini provisoris una cum seniore [1].

332. Anno Domini 1565, 9 novembris, absentibus ab Universitate aliquot professoribus de minori Collegio, quibusdam per alios, quibusdam vero omnino non legentibus, collegae maioris Collegii huic malo occurrere volentes, magistro Martino Raczias, collegae minoris Collegii, petenti praesentacionem ad altare sancti Bartholomei in arce situm [2], ante aliquot annos optatum et fructum ex ipso pacifice percipienti, dare negaverunt, timentes ne et ille idem faciat. Quare dictus magister Martinus praepositum maioris Collegii citavit ad rectorem, rector autem decrevit dandam fore illi praesentacionem. Qui quidem praepositus communitate iubente appellavit ad consiliarios Universitatis.

Qui per rectorem convocati anno Domini 1566, penultima ianuarii, sub poena unius floreni irremissibiliter persolvendi, decreverunt dandam illi presentationem, his duabus condicionibus adiectis, altera ut se obliget apud rectorem nusquam discessurum ab Universitate non optata venia, altera ut nihil innovet in bonis ad altare pertinentibus sine consensu patronorum. Protestatus est preterea reverendus pater doctor Sebastianus a Clieparz, canonicus Cracoviensis, cum doctore Michaele Vislicza, decano sancti Floriani et magistro Martino Pilsnensi de tercia condicione, nimirum si quando astrologiam in Collegium minus redire contigerit [3], iuxta conclusionem antiquitus servatam, debere

[1] Uchwała ta wydrukowana była poprzednio u Karbowiaka w *Ustawach bursy Jeruzalem* str. 139—140.

[2] O ałtarji tej por. wyżej str. 30 przyp. 1.

[3] Wedle rozporządzenia z 1524 r., katedra astrologji, zreformowana i uposażona przez Macieja Miechowitę, była ruchomą. Wybrany na nią przez Kolegjum Większe magister — mógł nim być zarówno extraneus, jak kolega mniejszy czy większy — w czasie swej piętnastoletniej conajmniej na niej pracy, miał prawo posuwać się na coraz to wyższe katedry aż do kanonikatów świętoflorjańskich w Kolegjum Większem. Zastrzeżono przytem, że »postquam ...contingat quempiam iuxta locum suum ex minori Collegio ascendere, eo tunc

cedere nominatum dominum magistrum M(artinum) Racziąs ex eodem altari, posteaquam meliorem vel saltem equivalentem eidem assignaverint collegiaturam, de qua ille contentus sit.

Ego M(agister) Martinus Racziąsz, minoris Collegii [collega], sentencie sepius notate in articulis duobus acquiesco. Cuius rei manum propriam testem esse volo. Idem manu propria scripsit.

333. Anno Domini 1566, die 6 marcii, quae erat feria quarta post dominicam Invocavit, facta est convocatio tocius Universitatis, sub poena unius floreni et prout diligitis bonum Universitatis ad tractandum et statuendum aliquid utile et honestum de bursa iuristarum et de seniore eius et de resarciendis aedificiis eiusdem.

In qua convocatione, quoad primum articulum ex pluralitate votorum conclusum est, ut fautores et amici doctoris Konarzowsky, dictae bursae senioris, et ab ea absentantis[1], persuadeant ei suis scriptis ex persona sua, ut eandem bursam, a qua per tot annos absentatur, libere dimittat (quam rem magister Albertus Vendrogowsky ultro se facturum promisit). Quod si noluerit facere, procedendum contra eum iure

Quoad secundum articulum conclusum est. ut ruinae predictae bursae restaurentur ex censibus eiusdem.

334. Anno Domini, quo supra, die Lune XI marcii, citatus est prepositus Collegii maioris ad instantiam magistri M(artini) Racziąsz, ob negatam illi presentacionem ad altare supradictum iuxta decretum dominorum consiliariorum rectoris. Et dominus decrevit dandam illi presentacionem ante occasum solis sub poena excomunicationis.

335. Eodem autem die hora XXI venit prepositus ad officium cum consiliario magistro M(artino) Pilsnensi, petentes sibi dari copiam decreti per consiliarios Universitatis facti. Et dominus permisit dari et terminum ad idem faciendum ad primam iuris continuavit. Et termino continuacionis adveniente dominus prepositus cum superius nominato consiliario comparentes, parati erant audire partem actoream, qua non comparente neque per se neque per procuratorem et ultra horam expectata, pecierunt communitatem a termino et causa absolvi, actore causam de-

---

tempore ultima collegiatura maioris domus cederet pro aliquo in minori Collegio. Quae quidem collegiatura tunc rediret ad domum minorem, quando iterum ista astrologiae cum electione alicuius rediret ad minus Collegium« (*Cod. dipl.* IV nr 350).

[1] Konarzewski absentował się już od r. 1553. W 1561 za rektoratu Mikołaja z Szadka pozbawiony został na skutek tego katedry, z zatrzymaniem jednakowoż nadal beneficjum (»doctor rector ...illum... privavit officio, sine tamen beneficio«). Wyrok ten nie został widocznie wykonany. Po raz drugi pozbawiony zostaje katedry przez rektora Marcina Krokiera w pół. zim. 1566/7 (18 XI 1566), a więc po trzynastu latach nieobecności (*Acta rect.* II nr 449 i 492).

sertante. Et dominus peticionem (si et in quantum iusta foret in robore relinquendo), ad deliberandum accepit ad octavam. Qua adveniente, actore vero neque per se, neque per procuratorem comparente, dominus ad peticionem superius descriptam partis citate et nunc repetitam. predictam partem citatam a termino absolvit et actorem in litis expensis condemnavit.

336. Anno Domini, quo supra, die Lune XI marcii, magister Bernardus, minoris Collegii collega [1], citatus est ad instantiam instigatoris officii ad docendum, quo iure possidet altare Simonis et Iude in templo beate Marie Virginis situm [2], quod collegiature [eius] annexum est et in defectu doctionis ad videndum se privari [posse] predicta collegiatura et altari illi annexo. Qui in termino comparuit et de iure docere non valens, gratie officii se submisit, pollicens emendam. Officium autem decrevit, ut dictus magister B(ernardus), volens gaudere sua collegiatura et altari, obliget se die crastina ad acta rectoris manu propria ad continuandos labores collegiaturam concernentes sine intermissione et ad cavenda omnia in dedecus Universitatis vergencia. Quod si negligens in laboribus collegiature sue fuerit ad summum uno mense, vel aliquid supradictorum commiserit, subiciat se privationi et libere cessioni altaris et collegiature illi annexe. Quod si facere noluerit, procedetur prima iuris ad privandum ipsum. Quod decretum magister B(ernardus) suscepit. Cui decreto, die ad hoc constituta, et ex superabundanti etiam sequenti integra expectatus, cum non satisfecisset, dominus contumacia illius sic exigente, collegiatura et altari privavit illum et dominis doctoribus et magistris maioris Collegii alium magistrum ad eandem collegiaturam, sic vacantem, facultatem vocandi concessit, quocunque tempore commodum putaverint. Presentibus bedellis Universitatis et familia domini.

337. XX marcii m(agister) B(ernardus) interposuit appellacionem in scripto et peciit sibi super illam responderi et dominus in hec verba respondit: Reimponimus te in locum gravaminis, dummodo satisfacias ad primam iuris submissioni tuae, qua te submisisti obligare manu sua ad acta nostra ad ea, que in actu continentur, et he tibi damus pro apostolis. Et in continenti se inscripsit et obligavit ad ea, que in actu superius continentur, hoc tenore verborum, qui sequitur.

[1] Bernard z Krakowa, od 1559/60 kolega mniejszy.

[2] Altarja ta powstała z fundacji Andrzeja Rudawskiego z Krakowa w 1502 r. i była złączona z jedną kolegjaturą Kolegjum mniejszego. Posiadacz jej pobierał 14 grz. rocznego czynszu, zakupionego najpierw u rajców krakowskich, a następnie przeniesionego na żupy wielickie (por. *Cod. dipl.* III nr 300 i rkps Bibl. Jag. 93 k. 78a).

Ego magister Bernardus, minoris Collegii collega, hoc praesenti scripto manus meae proprio obligo me ad labores collegiaturam meam concernentes ante intermissos, pro viribus meis continuandos et ad cavenda omnia in dedecus Universitatis vergentia. Si autem negligentias in laboribus collegiaturae meae commisero ad summum uno mense vel aliquid supradictorum commisero, subicio me privationi et liberae cessioni altaris et collegiaturae illi annexae. Idem, qui supra, manu propria.

338. Anno Domini, quo supra, die Lune prima aprilis, venerabiles magistri Gabriel a Shadek prepositus, Martinus Pilsnensis, consiliarius Collegii maioris, nomine totius communitatis ad acta officii rectoratus hanc fecerunt protestacionem. Postquam communitas decretum rectoris et suorum consiliariorum in causa sua cum magistro Martino Racziąsz, minoris Collegii collega, latum vidit et ex actis descriptum expendit, omni quo potest meliori modo et forma plenissima protestatur se non adherere, neque omnino suscipere eiusdem decreti partem ultimam in suum magnum preiudicium et gravamen non mediocre insertam, qua decernitur: »Si quando astrologiam in Collegium minus redire contigerit iuxta conclusionem antiquitus servatam, debere cedere nominatum dominum magistrum M(artinum) Racziąsz ex eodem altari, posteaquam meliorem vel saltim aequivalentem eidem assignaverint collegiaturam, de qua ille contentus sit«. Cum collegiatura Tranthnovicze[1] utraque non ad rectoris aut suorum consiliariorum dispositionem, sed ad communitatem maioris Collegii pertinuit, semper et nunc pertinet iuxta privilegia et conclusiones consuetudinemque ab immemorabili tempore observatam eandemque protestacionem suam in acta officii rectoratus ingrossari et inscribi petierunt.

339. Anno, quo supra, 28 augusti, convocatio facta est hoc tenore verborum: Eximie domine doctor et magister honorande. Adsit tua dominatio reverenda hodie hora XVIII in stuba communi maioris Collegii, dum signum campana dabitur, ad tractandum et consulendum de modo et condicionibus retinendi, conservandique iuspatronatus super plebanatum in Przemąkow[2] et cuius impensis id fieri debet et ad alia per rectorem proponenda, prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris salariatis.

In qua quidem tria conclusa sunt, primo, ut ad reverendissimum mittantur magister Ioannes Leopoliensis et magister Martinus Clodaviensis. Secundo, ut id fiat impensis Universitatis, ita tamen, ut hae

---

[1] Stanowiąca uposażenie altarji św. Bartłomieja.

[2] Jedna z trzech parafij, ofiarowanych Uniwersytetowi przez Zygmunta Augusta 1550 r.

impensae ex pecunia dismembrationis dicti plebanatus per procuratorem Universitatis re accipiantur. Tertio, ut missi hoc negocium iuxta condiciones in mandato illis dando descriptas agant.

In rectoratu quinto reverendi ac egregii viri domini Martini Croker de Cracovia, philosophie et iurisprudentie doctoris, canonici ecclesie cathedralis Luceoriensis, college Collegii dominorum iurisperitorum, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto commutacione hiemali canonice electi.

Conclusio.

340. Anno, quo supra, die Martis quinta novembris, in rectoratu predicti reverendi domini Martini Croker etc., in convocatione dominorum doctorum et magistrorum salariatorum, sub tali tenore facta: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Sit tua dominatio hodie hora vigesima in stuba Collegii maioris dominorum artistarum ad consulendum, tractandum et finaliter concludendum de domo per reverendissimum dominum episcopum Plocensem empta Universitatis pro ea, que bursa philosophorum dicebatur, ac ad eligendum oratorem, qui nomine Universitatis invitabit eas personas, que de necessitate Universitatis veniunt invitande et eidem de salario providendum nec non ad eligendum notarium, qui iudiciis rectoris semper aderit, salario Universitatis provisus, super his et aliis proponendis, prout diligitis bonum Universitatis et sub pena quindecim grossorum. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte domini rectoris.

Conclusum est ex unanimi voto dominorum doctorum et magistrorum, quoad primum non obstante conclusione prius facta, ex novis causis deductis, ne Universitas cedat iuri suo, quod habet in domo, que bursa philosophorum appellatur, nec acceptet domum Lagiewniciam, nisi prius adimpletis istis condicionibus inprimis, quod fiat per reverendum dominum Koczbok vel per quemcumque alium nomine reverendissimi domini episcopi Plocensis sufficiens assecuracio de quadringentis florenis datis Czarnoczki[1] et quod tecta et canalia sint bene constructa, nec non ut ab oneribus civilibus predicta domus, ut bursa philosophorum, libera sit. Insuper latrina seu privetum a sordibus sit in sua profunditate usque ad arenam bene mundata et reparata. Atque predictà domus Lagiewnicia in postico sit per edificium parietis bene occlusa.

Quoad articulum alium nempe de oratore etc. est concessum domino rectori, ut ille singulis commutacionibus a procuratore Universi-

---

[1] Por. niżej uchwałę z 2 IX 1578 r.

tatis accipiat duas marcas pro oratore spectantes[1], utque ipse per se vel per alium curet et provideat, quod honeste possent excipi persone, que ab Universitate veniunt merito excipiende.

Insuper etiam quod attinet de notario publico etc. est determinatum, quod adsit notarius publicus circa iudicia domini rectoris et provideatur salario, ut moris est, vel quanto minori precio per procuratorem Universitatis.

In rectoratu reverendi domini Sigismundi a Sthezicza, decretorum doctoris, canonici et rectoris Studii Cracoviensis, anno Domini 1568 die XXVI marcii.

341. Venerabilis dominus Stanislaus Grebski, maioris Collegii dominorum artistarum collegiatus, praepositus, ut instigator officii a domino deputatus ab una, reproducta citacione eiusdem reverendi domini Sigismundi rectoris contra absentes collegiatos et in laboribus suis negligentes accusavit contumaciam eorum et signanter reverendum magistrum Gregorium Novicampianum, minoris Collegii collegiatum, a sua collegiatura, quam obtinet, absentem, nec onera, utpote lectiones, actus ad onus collegiaturae suae pertinentes exercentem partibus ex altera, accusavit contumaciam suam et alia citacione per bedellum de anno 1567, die Veneris 21 mensis novembris, tum facta, peciit illum contumacem reputari et in eius contumaciam huiusmodi collegiatura destitui et privari in eamque concludi. Et dominus rector expectato praefato Gregorio magistro nec per se nec per aliquem suum procuratorem comparentem, in huiusmodi causa conclusit et sentenciam difinitivam infrasciptam pronunciavit.

In his scriptis, revocatis omnibus dilacionibus, si quae datae sint, et super appellacionibus, si quae provideant, datis revocatoriis, Christi nomine invocato, pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, in causa inter instigatorem officii nostri ex una et venerabilem dominum Gregorium Novicampianum, arcium magistrum et Collegii minoris collegiatum[a], partibus ex altera, coram nobis vertente et mota ex his, quae in huiusmodi causa vidimus, inhaerentes privilegiis et Sacrae[b] Regiae Maiestatis mandatis desuper nobis factis[2], dicimus, decernimus, difinimus et declaramus praefatum dominum Gregorium Novicampianum longo spacio et intervallo temporis contra erectionem mi-

[a] *Dwa razy powtórzone.* [b] Maiestatis (*sic*) *rkps.*

[1] O czterech grzywnach należących się mówcy uniwersyteckiemu od wygłaszanych mów wobec różnych dostojników por. wyżej zap. nr 327.

[2] Wydany w Lublinie 15 VII 1566 r. w sprawie absentujących się magistrów (*Cod. dipl.* V nr 419).

noris Collegii collegiaturam abesse et [se] absentare oneraque huiusmodi collegiaturae suae, uti rector ecclesiae et capellae sancti Adalberti, lectiones praelegendo, actus et disputaciones visitando, per se non adimplere nec dictis, quae ex fundacione et erectione debentur, satisfacere. Et propterea praefatum Gregorium collegiatum ab huiusmodi collegiatura sua ammovendum eaque privandum et destituendum fore, prout privamus, amovemus et destitimus et vacare exnunc, prout extunc decernimus, facultatem provisionis ad huiusmodi collegiaturam alium in locum eius eligendum decrevimus, ipsique super eadem collegiatura et annexis ad eam perpetuum silencium imponimus, hac nostra sentencia difinitiva mediante.

342. Ecclesiam parrochialem in Luborzicza et collegiaturam Novorum iurium eis annexam morte et obitu venerabilis olim Adae Mathla, decretorum doctoris. vacantem, reverendo domino Martino Krokier, canonico Wratislaviensi, praebendario sanctae Mariae Magdalenae, possessori et rectori, similiter et praefatam praebendam sanctae Mariae Magdalenae per adepcionem collegiaturae Novorum iurium venerabili domino Ioanni Turobino, decano Crusviciensi etc., decretorum doctori, unanimis suffragiis domini doctores et magistri in publica convocacione ad hoc facta contulerunt et iuspatronatus de eisdem beneficiis providerunt. Et nihilominus venerabili domino Iacobo Krumphelt, decretorum doctori, eandem praebendam sanctae Mariae Magdalenae, iuxta senium et vocacionem suam sibi debitam provideri petentem, locum et ascensum ad beneficia alia Universitatis graciose reservaverunt.

Acta sunt haec anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, die sexta aprilis, in convocacione publica in Collegio et stuba communi dominorum iurisperitorum per rectorem suprascriptum facta. Praesentibus tunc omnibus dominis doctoribus, magistris, ad quos electio, praesentacio praefatorum beneficiorum pertinet et spectat.

In rectoratu tertio reverendi ac excellentis viri domini Ioannis Turobini, artium et iuris utriusque doctoris, decani Crusficensis et canonici Chelmensis, collegae iurisperitorum, commutatione hiemali Anno Domini millesimo quingentesimo, sexagesimo octavo acta et conclusa.

343. Anno Domini 1569, die vero 25 ianuarii, in convocatione omnium doctorum et magistrorum ad ecclesiam parrochialem in Corczin[1]

[1] Jedna z trzech parafij nadanych Uniwersytetowi w 1550 r. przez króla Zygmunta Augusta.

iurispatronatus Academiae Cracoviensis, morte et obitu Sigismundi Obrembski, sacrae theologiae doctoris, canonici sancti Floriani, vacantem, electus est in rectorem et plebanum eiusdem unanimi consensu et suffragio omnium doctorum et magistrorum magister Gorscius, collega maioris Collegii, ea conditione, ut postquam adeptus fuerit pacificam eiusdem parroecie possessionem, contentus esse deberet eadem et collegiaturae renuntiaret et eandem resignaret, ad quod se idem magister Gorscius submisit et conditioni adiectae satisfacere bona fide et verbis, viro virtute praedito dignis, sancte et inviolate promisit. Quibus potius sibi credendum, quam constitutioni procuratorum. quae tum ab illo exigebant, publice rectori et omnibus doctoribus et magistris in eadem convocatione persuasit.

344. Anno. quo supra, die vero IV martii. convocatio facta est omnium doctorum et magistrorum Academiae nostrae salariatorum in hypocausto communi Collegii maioris artistarum. sub poena non contradicendi et quatenus diligitis bonum Universitatis, ad tollendam occasionem contendendi, disceptandi et controvertendi inter artium magistros, sive intraneos sive extraneos professores, sive in facultate sive extra facultatem, ut vocant, fuerint. Quae quidem occasio dabatur, exoriebatur et pullulabat ex conclusionibus diversum tempus legendarum ac finiendarum lectionum statuentibus, antiqua scilicet anno Domini 1510 VI martii[1] et nova sub rectoratu olim reverendi domini Iacobi de Kleparz, canonici Cracoviensis, anno Domini 1550[2] factis. Hae enim duae conclusiones de tempore finiendarum lectionum magistris et professoribus in artibus legentibus, in aestate usque ad ferias sanctae Crucis, hieme vero ad dies carnisprivii, nova autem in hieme ad dominicam Letare, si prolixum fuerit intervallum, sin breve ad dominicam Palmarum, in aestate vero usque ad festum sancti Michaelis.

In qua convocatione standumne sit antiquae aut novae constitutioni deliberatum est et tractatum. Post longam ergo ea de re deliberationem et tractationem ex iustis et legitimis rationibus, quae tum adferebantur ac unanimi doctorum ac magistrorum omnium facultatum sententia (dempto magistro Nicolao Bodzancino et Stanislao Pinczowiensi, theologiae baccalaureis, qui novae innixi in antiquam consentire recusarunt) per dominum rectorem conclusum est et constitutum, sequendam potius antiquam constitutionem, quae aequior et commodior visa est, quam nova. Haec enim nova baccalaureos artium ad legendas lectiones in quadragesima pro biennii completione obligatos in horis et

1 Postanowienie to dziś nieznane.
2 Por. wyżej zap. nr 284.

lectoriis impedit et dat occasionem contentionibus et litibus inter artium professores. Et ut iam in posterum magistri et professores artium, sive extranei, sivę intranei, sive in facultate, sive extra facultatem artisticam fuerint, in hieme non nisi ad dies carnisprivii, in aestate vero ad ferias Sanctae Crucis legere et finire lectiones suas teneantur et sint astricti, cessante duntaxat praestituto legendarum et finiendarum lectionum tempore in nova doctoris Iacobi de Cleparz constitutione, in aliis autem omnibus in ea contentis, in sua integritate et robore conservatis, quibus hac constitutione in nullo derogare visum est et rationabiliter conclusum et statutum.

Quae conclusio auscultata est et (duobus solummodo praefatis magistris et baccalaureis theologiae exceptis) approbata per totam Universitatem doctorum et magistrorum ad hoc per rectorem convocatam martii XVI, anno. quo supra[1].

345. Eadem die XVI martii in eademque convocatione omnium doctorum et magistrorum ad ecclesiam parrochialem in oppido Proschovice iuris patronatus Academiae Cracoviensis per sublimationem ad episcopatum et suffraganeatum Posnaniensem reverendissimi domini Stanislai Szedzinski, immediati possessoris, vacantem, electus est in rectorem et plebanum eiusdem ecclesiae parrochialis ex pluralitate votorum dominorum doctorum et magistrorum magister Stanislaus de Radoszicze, ea conditione adiecta, ut postquam adeptus fuerit pacificam possessionem eiusdem paroeciae, collegiaturae suae et beneficio eidem annexo cedere debebit illique renuntiare. Ad quod faciendum idem magister Stanislaus de Radoszicze sponte ac libere se submisit conditionemque acceptavit.

346. Anno, quo supra, XXVI augusti magister Ioannes Vielitius, collega Collegii minoris, ad intercessionem Sacrae Regiae Maiestatis iturus in regnum Suetiae, ex unanimi voto dominorum doctorum et magistrorum Academiae Cracoviensis absentiam per totum triennium obtinuit, ea tamen conditione, ut labores collegiaturae suae per idoneum magistrum perficeret.

347. Anno Domini 1570, martii 3, Martinus Clodaviensis, artium magister ac baccalaureus theologiae, collega Collegii maioris et canonicus sanctae Annae, assumptus per Sacram Regiam Maiestatem in aulae suae contionatorem, ita tamen, ut illi sua eiusmodi absentia non obsit, quominus collegiaturam suam, quae ordinaria in theologia appellatur, possidere possit. In convocatione ergo omnium doctorum et magistrorum Academiae Cracoviensis in hypocausto communi Collegii iu-

---

[1] Uchwała ta znajduje się wydrukowana w statutach wydz. fil. wydanych przez Muczkowskiego (*Statuta nec non lib. prom.* str. LXVI—LXVII).

risperitorum facta, in sententiam et voluntatem Regiae Maiestatis, nemine dissentiente, itum est, et quod etiam idem magister Martinus Clodaviensis petiit, obtinuit, videlicet, ut possit lectionem aliquam in artibus legere per aliquem magistrum idoneum pro lectione sua, ad quam obligatus est ordinaria in theologia, tantisper, dum hoc munere concionatorio apud Regiam Maiestatem fungeret.

In rectoratu primo reverendi domini Stanislai Pincevii, sacrae theologiae doctoris, custodis sancti Floriani, acta et conclusa commutatione aestiva anno Domini 1570.

De domo Lagievnitia.

348. Anno Domini 1570, die vero septima mensis maii, in rectoratu reverendi domini Stanislai Pincevii in convocatione seniorum patrum, decanorum et consiliariorum Almae Universitatis Studii Generalis Cracoviensis per reverendum dominum Stanislaum Pincevium, artium et sacrae theologiae doctorem, ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Cleparz custodem ac praefatae Universitatis rectorem, ad infrascripta facta, reverendus dominus Ioannes Corzbork, decanus Gnesnensis, scholasticus Plocensis et canonicus Cracoviensis, nomine venerabilis capituli ecclesiae cathedralis Plocensis sciscitatus est voluntatem praefatorum dominorum rectoris, seniorum patrum, decanorum et consiliariorum, an vellent domum Lagievniciam per reverendissimum dominum episcopum Plocensem emptam accipere et ea contenti esse pro domo bursa philosophorum dicta, omne ius, quod illis ad dictam bursam competit, in venerabile capitulum Plocense transfundere. Et dominus rector cum praenominatis patribus senioribus, decanis et aliis omnibus consiliariis suis visa et lecta conclusione super hoc prius de anno Domini 1566, die V novembris facta[1], responderunt se velle inhaerere conditionibus in eadem conclusione expressis, ne domum Lagievnitiam prius accipere et a domo sua philosophorum dicta recedere velle, nisi ante omnia condicionibus in eadem conclusione expressis satisfiat. Cuius quidem conclusionis, de qua supra fit mentio, tenor sequitur de verbo ad verbum et est talis[2].

In rectoratu secundo eiusdem, commutatione hiemali 1570.

349. Anno Domini 1570, die Martis XXIV octobris, ad intercessionem reverendissimi domini Philippi Padniewski, episcopi Cracoviensis, cancellarii Universitatis, venerabili domino magistro Alberto Gadomskye, minoris Collegii collegae, ex unanimi consensu omnium

[1] Por. wyżej zap. nr 341.
[2] Tu przytoczony jest w całości tekst tej uchwały z 5 XI 1566 r.

data est licentia in Italiam sine determinatione temporis sed ad beneplacitum reverendissimi mittentis illum cum nepote suo, ea tamen conditione, ut labores omnes collegiaturae suae praesertim vero lectiones perficeret et expleret per idoneum magistrum, sicque iure ac emolumento collegiaturae suae gaudere debebit realiterque et cum effectu gaudebit, more et pro consuetudine aliorum a Collegiis cum licentia Universitatis absentium.

350. Anno, quo supra, die Lunae 6 novembris, magister Nicolaus Czerviensko, minoris Collegii collega, electus est in seniorem bursae Hierusalem cum regressu ad Collegium minus reservato et acceptione optioneque beneficii et habitationis in ordine vocationis suae.

351. Anno Domini 1571, die Veneris XII ianuarii, ex unanimi consensu omnium dominorum doctorum et magistrorum, in plena convocatione in Collegio dominorum iurisperitorum facta, egregius dominus Iacobus Gorscius, iuris utriusque doctor, electus est in lectorem Novorum iurium et datus est illi locus prior ad beneficia et habitationes etc. immediate post doctorem Ioannem Turobinum consencientem et concedentem eciam ultro prioribus ingressu, videlicet magistro Iacobo Molitore, iuris licenciato ac[a] ordinario lectore et magistro Martino Radomskie, iuris baccalaureo ac lectore Novorum iurium, Collegii iurisperitorum collegis.

352. Anno, quo supra, die 26 ianuarii, in plena convocatione omnium doctorum et magistrorum, venerabilis Iacobus Charvinus. Universitatis Coloniensis artium liberalium magister[1], admissus est ad respondendum pro loco inter magistros Universitatis Cracoviensis.

In rectoratu tertio eiusdem, commutacione aestiva anno 1571.

353. Anno 1571, die Mercurii 16 maii, in lectorio superiori Collegii maioris venerabilis Iacobus Charvinus[b], artium magister Coloniensis, fecit solennem responsionem pro loco et questione per baccalarios determinata ac decisa, ipse tandem omnia argumenta omnium dominorum opponentium ac disputantium solus per se ipsum usque ad finem sustinuit, id est et assumsit et solvit. Disputavit vero magistrorum una pars de mane, reliqua post prandia. secundum senium et ordinem

[a] et ac *rkps.* [b] Charuius *rkps.*

[1] Ten to Jakób, syn Wojciecha z Karwin (diec. krakowskiej), zapisał się na Uniwersytet krakowski w półroczu letniem 1561 r., a w dwa lata później na św. Trójcę uzyskał tu bakalaureat sztuk wyzwolonych. W 1569 r. (14 III) immatrykulował się w Uniwersytecie kalwińskim w Heidelberdze, a następnie — jak widzimy — promował się na magistra w katolickim Uniwersytecie w Kolonji.

promotionis ipsorum. Qua deinde responsione finita et absoluta, facta prius ac premissa sub bona fide promissione de servandis et implendis omnibus gradum magisterii concernentibus, quecumque in Academia hac omnes magistri promoti servare et implere iurant et promittunt iuxta statuta Universitatis et conclusionem factam in anno Domini 1536, die 17 iunii [1], ex decreto domini rectoris locum ultimum inter magistros iam promotos accepit obtinuitque.

Anno Domini 1571.

In rectoratu primo reverendi et egregii domini Nicolai Bodzencyn, philosophiae atque theologiae doctoris, canonici ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae sancti Floriani in Cleparz, ad quem magistratum pro commutacione hiemali anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo canonice et legitime fuit electus, acta et conclusa.

354. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo, die vigesima quinta octobris, facta convocatione Universitatis, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit tua dominatio hodie hora XX in aestuario communi Collegii maioris ad audiendam petitionem venerabilis domini Stanislai de Opatowiecz, iurisprudenciae licentiati et sacellani Sacrae Regiae Maiestatis etc., de eaque aliquid certi statuendum et ad deliberandum de iis, quae per dominum rectorem pro usu Academiae proponentur. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi et prout diligit quisque bonum Academiae, ex parte rectoris.

In qua convocatione audita petitione domini Stanislai de Opatowiecz, simul etiam et difficultate, quam patitur in assequucione canonicatus ecclesiae cathedralis Premisliensis, ad quam ab Academia Cracoviensi fuit praesentatus, conclusum est, út litterae ad reverendissimum dominum episcopum Premisliensem [2] scriberentur, quo sua celsitudo reverendissima dominum Stanislaum de Opatowyecz admitteret ad liberam possessionem praefati canonicatus nec illum a possessione prohiberet, propter non susceptos titulos doctoris, cum non eius negligencia factum sit, quominus insigniretur titulis doctoris, sed propter absenciam quorundam doctorum, qui Cracoviam deseruerant propter pestilenticam contagionem, quae in certis locis Cracoviae adiacentibus seviebat.

Simul etiam proponente domino rectore de periculo quorundam censuum in salinis Bochnensibus et Wielicensibus inscriptorum, in ea-

---

1 Przy inkorporacji Walerjana Pernusa por. wyżej zap. nr 248.
2 Walenty Herburt.

dem convocatione decretum est, ut litterae mitterentur ad egregium dominum Iacobum Gorsky, iurisprudenciae doctorem, canonicum Plocensem, professorem publicum iurisprudenciae in Academia Cracoviensi, tunc absentem a Cracovia, ne negligeret agere cum Sacra Regia Maiestate de transferendis huiusmodi censibus in alia bona regia, in quibus possent tuto inscribi, prout Sacra Regia Maiestas in consessu tocius senatus id se facturam receperat. Ut vero felicius id negocii dominus doctor Iacobus Gorsky exequi posset, adiuncti sunt illi duo viri: Silvester Roguczky, phisicus et Martinus Clodaviensis, arcium magistri, qui nunc agunt in aula Sacrae Regiae Maiestatis[1]. Sumptum quoque, quem faciet dominus Iacobus Gorski, interim dum aget cum Sacra Maiestate Regia de transferendis censibus in alias possessiones regias, promisit Academia se daturam.

355. Anno Domini 1571, XXII decembris, facta convocatione per dominum rectorem omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse velit tua dominatio hodie hora XX in aestuario communi domus Collegii maioris, dum signum dabitur campana, ad eligendum aliquem virum de numero dominorum doctorum vel magistrorum nostrae Academiae Cracoviensi incorporatorum in praepositum ecclesiae collegiatae sanctae Annae, quae[a] nunc vacat per mortem olim egregii domini Gregorii de Snyena, decretorum doctoris, eiusdem ultimi et immediati possessoris, sub poena non contradicendi et prout diligit quisque bonum Academiae. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, rector Academiae significat.

In qua convocatione post magnam deliberacionem electus est in praepositum unanimi consensu magister Casparus de Radoszice, collega maioris Collegii Cracoviensis, canonicus et concionator ecclesiae collegiatae sanctae Annae Cracoviae hac racione, ut interim prosequatur ius, quod cepit pro praepositura ecclesiae collegiatae Omnium Sanctorum Cracoviae[2], ad quam post mortem olim domini Ioannis Debnyczki per

[a] *Dwa razy powtórzone w rkpsie.*

[1] Sylwester Roguski, uczeń (1543 r.), magister (1548) i profesor Uniwersytetu (najpierw jako extraneus 1548—1551, następnie jako kollega mniejszy 1551—1558), promowany na doktora medycyny 9 VI 1556 r. w Padwie, był natenczas lekarzem królewskim. Marcin Nervicius Kłodawita, prof. teologji, pełnił na dworze królewskim funkcje kaznodziei.

[2] Probostwo a od 1490 r. kollegjata Wszystkich Świętych przy ul. Grodzkiej, obsadzana była naprzemian przez rodzinę Tarnowskich z Rzemienia i Żochowa i rodzinę Melsztyńskich. W XV w. jeszcze Spytek z Melsztyna ofiarował swe prawo patronatu Kollegjum Większemu, tak że co drugi raz odtąd Uniwersytet prezentował swego kandydata. Było to powodem licznych sporów,

dominos maiores collegas fuit praesentatus. quam si Deo et sancta iusticia iuvante consequetur, debet resignare praeposituram vel ecclesiae sanctae Annae vel Omnium Sanctorum, huic viro, in quem Academia vel maiores collegae consencient, ut hoc modo singulae parrochiae et ecclesiae in celeberrima civitate Cracoviensi habeant suos pastores et rectores. Simul etiam diligenter prospiciet, ne hac accessione praeposituae ecclesiae collegiatae sanctae Annae incommodet iuri, quod habet ex praesentacione collegarum maioris Collegii Cracoviensis ad praeposituram ecclesiae collegiatae Omnium Sanctorum. Et proinde, si opus erit, in cūria Romana obtinebit dispensacionem, ut possit possidendo praeposituram ecclesiae collegiatae sanctae Annae agere iure pro praepositura ecclesiae collegiatae Omnium Sanctorum. Hoc etiam adiuncto, ut agens praepositum ecclesiae collegiatae sanctae Annae, non negligat contendere et laborare (tanquam is, cui suprema cura demandata est templi et omnium eius commodorum), ut iacturam argenti per negligenciam predecessoris sui domini Gregorii de Snyena factam recuperet agatque iure cum exequutoribus olim domini Gregorii de Snyena, iurisprudenciae doctoris, et alia fecerit, quae maxime spectant ad laudem Dei et ecclesiae sanctae Annae utilitatem. Quae omnia bona fide coram dominis doctoribus et magistris Academiae Cracoviensis praefatus magister Casparus de Radoszice recepit se facturum, ibique in instanti resignavit collegiaturam maioris Collegii et canonicatum ecclesiae collegiatae sanctae Annae.

356. Anno Domini 1572, sexta februarii, facta convocatione per dominum rectorem omnium doctorum et magistrorum duntaxat salariatorum Academiae Cracoviensis sub hac forma verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit tua dominatio hodie hora vigesima in aestuario communi maioris Collegii, cum signum dabitur campana, ad audiendam petitionem dominorum licentiatorum iurisprudenciae. videlicet Iacobi Mollitoris de Cracovia, Martini Radomskye, Stanislai de Opatowyecz et Petri Skothnyczky et de ea aliquid certi constituendum, nec non ad deliberandum de certis rebus bonum Academiae spectantibus, quae per rectorem publice proponentur, sub poena obedienciae iuramentique praestiti et prout diligit quisque bonum Academiae. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocatione omnium doctorum et magistrorum praefati domini licentiati supplicaverunt et per gratiam et autoritatem rectoris docto-

---

aż wreszcie Hieronim Mielecki z Rzemienia i Żochowa, posiadający po Tarnowskich prawo kolacji, ofiarował je w 1589 r. Akademji, która w ten sposób uzyskała pełne prawo do tej prepozytury (*Cod. dipl.* V nr 477 i 478).

rum et omnium magistrorum liceret eis redimere prandium, quod in die renuntiationis in doctores apponitur Universitati et aliis hospitibus, per eos viros, qui titulis doctorum insigniuntur. Utque facilius id impetrarent, adferebant rerum omnium caristiam et suspectae aurae faciebant mencionem, quae posset aliquid incommodi adferre iis, qui in tanta multitudine hominum adessent prandio. Qua audita supplicacione, domini doctores et magistri mature omnia et singula excutientes, post longam deliberacionem concluserunt et per rectorem pronunciarunt, ut prandium, quod debebant apponere Universitati, redimerent centum aureis Ungaricis, insuper ut chyrothecas bonas darent, bedellis proemium solitum persolverent et alia facerent secundum consuetudinem Academiae. Si vero non placeret hoc decretum Academiae, liberum illis relictum est, ut apponant prandium et alia faciant secundum consuetudinem et statuta Academiae. In ea quoque convocatione hoc quoque conclusum est unanimi omnium votorum consensu, ut ea redemptio prandii non trahatur in posterum per aliquos viros, qui contendent assequi titulos doctorum, sed ut semper sit in potestate Academiae tales viros admittere ad dignitatem doctorum vel per redemptionem prandii vel cum apparatu eius solemnis convivii et prandii.

Quo audito, decreto Academiae per rectorem prolato, domini praefati licentiati pecierunt sibi dari spacium deliberandi. Tandem post aliquot dies, facta deliberacione matura, venientes ad dominum rectorem egerunt gratias pro singulari humanitate, quam erga illos Academia declaravit, ibique in iudicio domini rectoris iuxta decretum Academiae centum aureos Ungaricos reposuerunt omniaque se facturos receperunt, quae consuetudo et statuta Academiae praescribunt.

In eadem convocatione venerabilis vir dominus magister Thomas Paulinus de Cracovia, ecclesiae sancti Nicolai praepositus, exposuit, quod quaedam honesta matrona[1] ex singulari sua devocione, qua ducitur erga Deum et cultum ipsius, realiter et cum effectu dederit ducentos et octoginta florenos monetae et numeri polonicalis pro construenda testitudine in ecclesia sancti Nicolai, peteretque, ut ex redditibus templi per aedituos praefatae ecclesiae sancti Nicolai unus florenus in moneta et numero polonicali solveretur sacerdotibus et scholasticis ecclesiae sancti Nicolai, qui annis singulis cantabunt vigilias et sacram pro anima praefatae honestae matronae. Domini vero doctores et magistri considerantes, quod praedicta matrona honesta non vulgare beneficium contulit ecclesiae sancti Nicolai essetque spes adhuc, quod aliquid aliud datura sit pro usu ecclesiae sancti Nicolai et quod etiam possessor praefatae ecclesiae

[1] Nazwiska jej nie dało się ustalić.

non oneratur ista solutione unius floreni, sed solum aeditui et curatores templi, consenserunt unanimi votorum consensu, ut solvatur unus florenus per aedituos templi pro anniversario celebrando pro anima praefatae honestae matronae, ad quod etiam faciendum aeditui et curatores ecclesiae sancti Nicolai se submiserunt et se inscripserunt ad acta domini vicarii in spiritualibus.

Introductum quoque fuit in ea convocatione per dominum rectorem de Casparo baccalaureo de Smygrod, contra quem procurator Universitatis non semel questus est, quod agens in contubernio iurisperitorum longo tempore, non solveret precium a conclavi suo, quod inutiliter occupat. Tandem facta deliberacione longa satis et matura, conclusum est, ut si Casparus baccalaureus de Smygrod cupit esse liber a solucione cameralium, operam suam non deneget domino rectori in conscribendis actionibus et controversiis, quae in iudicio domini rectoris agitantur et alia faciat, quae ad notarium pertinent. Quod decretum Academiae cum audisset ex domino rectore praefatus dominus baccalaureus Casparus de Smygrod, obtulit suam operam Academiae promisitque, quod non modo conscripturus sit, quod postulaverit Academia, sed etiam actiones et controversias, quae vertuntur in iudicio domini rectoris, modo illius opera velit uti dominus rector et eidem de iis actionibus, quo tempore futurae sint, tempestive significaverit.

357. Anno eodem, die vigesima sexta februarii, facta convocatione per dominum rectorem omnium doctorum et magistrorum, eorum dumtaxat, qui stipendia certa habent in Academia, constituta sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit tua dominatio hodie hora vigesima in aestuario communi maioris Collegii, cum signum dabitur campana, ad audiendam petitionem magistrandorum, qui precibus hoc ab Academia volunt consequi, ut liceat illis redimere prandium, quod in die Aristotelis per magistrandos dominis doctoribus et magistris hospitibus solet apponi, et de ea petitione eorum aliquid statuendum, necnon etiam ad deliberandum de divisione centum aureorum per dominos doctores iurisprudentiae (redimendo prandium die renuntiacionis suae apparari solitum) numeratorum et ad officium domini rectoris repositorum, simul etiam de aliis rebus bonum Academiae spectantibus, sub poena obedienciae iuramenti praestiti et prout diligit quisque bonum Academiae. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris dumtaxat salariatis, ex parte rectoris.

In qua convocatione, audita domini doctores et magistri petitione novem magistrandorum[1], unanimi votorum consensu permiserunt fieri

[1] *Liber promotionum* wymienia tylko czterech promowanych w tym roku na magistrów (Muczkowski, *Statuta* str. 211).

redemptionem prandii Aristotelici centum taleris, singulos computando triginta quattuor grossis, factum autem hoc per dominos doctores iustis de causis [est]. Voluerunt tamen domini doctores et magistri, ut semper potestas sit apud Academiam talia prandia revocandi, prout iudicaverit ex re sua, vel redimendi, sicut tempus et rerum caritas postulaverit. Ad quae omnes magistrandi consenserunt et centum taleros computatos grossis triginta quattuor apud officium domini rectoris reposuerunt.

In eadem quoque convocatione, facta inquisicione per rectorem votorum, maiore parte votorum tam dominorum doctorum, quam etiam magistrorum ad id consenciencium, ut centum aurei dividerentur secundum conclusionem factam anno Domini 1564, sub rectoratu olim egregii viri domini doctoris Sebastiani de Cleparz [1], canonici Cracoviensis. Sequutus igitur dominus rector pluralitatem votorum et conclusionem prius factam conclusit, ut centum aurei dividerentur opera rectoris et per decanos secundum dignitatem et qualitatem personarum, ita, ut doctores maiorem partem accipiant, quam magistri maioris Collegii, et maioris Collegii magistri maiorem sortem, quam magistri minoris Collegii, minoris quoque Collegii magistri maiorem sortem, quam magistri extranei. Cui quidem conclusioni quidam ex minoribus reclamarunt et contradixerunt, quibus tamen responsum est, quod ii maiorem sortem debent accipere, qui plus in Academia laborarunt et maiores sumptus fecerunt. Similiter quoque modo factum de centum taleris numeratis per magistrandos, divisi enim sunt secundum priorem racionem inter doctores et magistros, qui actu laborabant in Academia, opera domini rectoris, decanorum omnium facultatum et procuratoris Universitatis. Bedellis quoque datus fuit unus florenus ex eadem pecunia centum vallensium, quemadmodum etiam ex centum aureis factum fuerat.

358. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, undecima mensis aprilis, vacante plebanatu et paroecia Proszoviensi iuris patronatus Academiae Cracoviensis morte et obitu egregii viri domini Ioannis Leopoliensis, theologiae doctoris, canonici ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Cleparz [2], electus est in rectorem et plebanum Proszoviensem unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum egregius vir dominus Stanislaus de Pynczow, theologiae doctor et custos ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Cleparz, cui tamen electioni unanimi egregius dominus doctor Stanislaus Picus Zawacius Cracoviensis restitit neque consentire voluit solemniter-

[1] Por. wyżej zap. nr 322.
[2] Jan Kasprowicz Leopolita zmarł 5 IV t. r. (por. rkps Archiwum Un. Jag. 69 str. 74).

que protestatus est se eidem non consentire. Dominus vero rector neglecta protestatione et contradictione praefati egregii domini Stanislai Zawaczki[a] Pici, medicinae doctoris, adhaerendo donacioni Sacrae Regiae Maiestatis et privilegio (quo praescribitur, ut »rector Universitatis Cracoviensis cum doctoribus omnium facultatum Universitati subiectis ac magistris, quos vocant, salariatis, hominem doctum ac probum sive ex doctoribus ac magistris maioris aut minoris domus, profitentibus actu ac legentibus ad eandem paroeciam Proszowiensem et alias praesentare ex pluralitate votorum possint«)[1] conclusit pro egregio viro domino Stanislao de Pynczow et eum secundum pluralitatem votorum praesentavit. Acta haec sunt anno et die, quibus supra, in vaporario communi domus maioris.

In rectoratu secundo eiusdem egregii domini Nicolai Bodzencyn, commutatione aestiva, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo canonice electi, acta et conclusa.

359. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, undecima mensis maii, magister Thomas Leopoliensis proconsul, Lucas Krzywda, Ioannes Chronowsky, Stanislaus Przągynya, consules civitatis Bochnensis, Mathias Brzezyny, notarius eiusdem civitatis, Lucas sutor, iuratus ac senior inter sutores, missi a tota congregacione civitatis Bochnensis, tanquam primarii cives illius congregacionis, venientes personaliter ad dominum rectorem, supplices pecierunt per Dei misericordiam, ut aliquid illis dimitteretur ex censu centum marcarum pecuniae numeri et monetae Polonicalis, quas solvunt pro studiosis contubernii Ierosolimitani[2], asserentes bona fide, quod incolae et cives Bochnensis civitatis ad summam egestatem et paupertatem devenissent, propter famem et caristiam omnium rerum, cuius rei causa multi civium inveniuntur, qui non valent quidquam contribuere ad persolvendum huiusmodi censum centum marcarum. Dominus autem communicato consilio cum egregio viro domino Stanislao Pynczow, custode ecclesiae collegiatae sancti Floriani et protunc provisore contubernii Ierosolimitani, necnon cum egregio viro domino Michaele de Wyszlicza,

---

[a] *Nadpisane w rkpsie.*

[1] Jest to wyjątek z dokumentu nadawczego Zygmunta Augusta z 11 VI 1550 r. Przytoczone słowa różnią się w jednem miejscu od wydrukowanego w *Cod. dipl. V* nr 381 tego przywileju (tam: »ad eas et ad earum quamlibet praesentare«, tu: »ad eandem paroeciam Proszowiensem et alias presentare«).

[2] Zakupiony w 1456 r. przez egzekutorów testamentu biskupa Zbigniewa Oleśnickiego, fundatora bursy Jerozolimskiej za 4000 zł. węg. (*Cod. dipl.* II nr 180).

decano ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Cleparz, patre seniore maioris Collegii et diligenter causis racionabilibus expensis et precibus supplicibus trutinatis, dimiserunt ex censu centum marcarum marcas viginti et quinque numeri et monetae Polonicalis hac lege, quod post hoc aliis annis sequentibus non petent aliquam gratiam sibi praestari, nec quaerent aliquos modos, ut diminuatur aliquid de solucione praefatae summae centum marcarum, sed eam solvent aliis sequentibus annis secundum privilegium regium integre et sine omni difficultate. Pro qua gracia et humanitate illis declarata et praestita egerunt singulares gratias domino rectori et aliis dominis doctoribus, qui praesentes adfuerunt, promittentes, quod populum civitatis Bochnensis inducturi sunt, ut fundant preces pro Academia et pro successu eius omniumque doctorum, qui hoc genus pietatis et graciae erga populum afflictum declararunt. Insuper obligarunt se soluturos septuaginta et quinque marcas post decursum duarum hebdomadarum easque reposituros in manus provisoris contubernii Ierosolimitani. Simul etiam et illud addiderunt, quod racione aliquot arearum, in quibus nihil est aedificatum post conflagracionem civitatis Bochnensis. nihil deducturi sunt ex summa centum marcarum, ut hac re ostendant se esse gratos et memores beneficii accepti. Acta sunt haec anno et die, quibus supra, praesentibus iis testibus: Ioanne Wyeczkowsky, arcium liberalium magistro et praeposito Wyelunensi, Stanislao Zabloczky de Prasznysz, Simone Albimontano, bedellis Academiae, necnon Iacobo de Waszoszą et aliis multis.

360. Anno eodem, die vero XX mensis maii, in plena convocatione omnium doctorum et magistrorum egregius vir dominus Martinus Foxius Cracoviensis, arcium liberalium magister et doctor medicinae Academiae Bononiensis [1], praelatis suae creacionis litteris in doctorem medicinae, peciit se admitti ad responsionem publicam pro loco inter doctores medicinae Universitatis Cracoviensis. Cuius petitioni consenserunt unanimi votorum consensu eique per dominum rectorem id responsi dare decreverunt, ut priusquam respondeat publice, litteras suae creationis in doctorem medicinae coram domino rectore per testes fidedignos verificet.

Verificatio sigilli doctoratus.

361. Anno Domini 1572, die septima mensis iunii, egregius dominus doctor Martinus Foxius secundum decretum Academiae verificando litteras suae creacionis in doctorem medicinae in Academia Bononiensi produxit duos testes: Ioannem Wieliczky, doctorem iuris-

---

[1] Promowany 4 III 1568.

prudenciae Academiae Bononiensis[1] et custodem ecclesiae collegiatae Opatoviensis, Nicolaum Taranowsky, scholarem Bononiensis Academiae, qui citati coram domino rectore, medio iuramento corporali de veritate dicenda confessi sunt, quod credunt easdem litteras promocionis non dolo aut fraude, sed legitime per praefatum egregium dominum Martinum Foxium esse obtentas. Insuper confirmando suam assertionem egregius vir dominus Ioannes Wyeliczky, iurisprudenciae[a] doctor, affirmavit, quod nosset eundem cancellarium, sub quo creatus est doctor Foxius in doctorem medicinae et sigillum quoque eius, necnon etiam et notarium et manum eius. Nam ut idem affirmabat. quod sub eodem cancellario creatus esset in doctorem iurisprudentiae notariique eiusdem opera usus esset in conscribendis litteris suae creationis, cuius ipse quoque dominus doctor Martinus Foxius usus est produxitque suae creationis litteras sub nomine eiusdem cancellarii, sub cuius nomine proferebat doctor Martinus Foxius, eodem sigillo munitas et ab eodem notario subscriptas. Eadem et similia nobilis dominus Nicolaus Taranowsky, scholaris Bononiensis, de eisdem litteris egregii domini Martini Foxii testatus est, quae et egregius dominus Wyeliczky affirmabat. Acta sunt in praesentia bedellorum et venerabilis viri domini Thomae Paulini de Cracovia, praepositi ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracoviae, magistri Andreae Brzezyny, collegae maioris Collegii.

362. Anno eodem X mensis iunii in convocatione publica lectae sunt litterae reverendissimi in Christo patris domini domini Iacobi Uchansky, archipraesulis Gnesnensis et primatis Regni, quibus intercedebat pro egregio viro domino Felice Syeprcz, medicinae doctore, ut eidem Felici Syeprcz, doctori medicinae, absenti ab Academia, liceret auctoritate Academiae possidere domum, quae appellatur bursa Ungarorum, secundum inscriptionem et contractum, qui intercessit inter Academiam Cracoviensem et praefatum dominum Felicem Szyeprcz. Quae Academia Cracoviensis sub honestis et certis condicionibus concessit praefatum contubernium Ungarorum ad finem vitae eiusdem egregii viri domini Felicis Syeprcz possidendum, quibus, si praefatus egregius dominus Felix Szieprcz non satisfecisset, extunc relicta est potestas Academiae contractum super advitalitate factum rescindendi et alteri doctorum vel cuiquam homini voluerit locandi.

In qua convocatione facto diligenti scrutinio per rectorem votorum omnium doctorum et magistrorum, qui tunc praesentes aderant, decretum est et conclusum, ut haberetur racio intercessionis per reverendum

[a] *Wyraz dwa razy powtórzony.*
[1] Promowany 10 X 1571.

in Christo patrem dominum dominum Iacobum Uchanski archipraesulem Gnesnensem factae, tanquam per eum virum, qui in senatu regio plurimum potest et signa quaedam singularis benevolentiae erga Academiam demonstrat, permissumque est suffragiorum unanimi consensu domino doctori Felici Syeprcz, ut possideat praefatam domum, quae appellatur contubernium Ungarorum, dummodo satisfaciat condicionibus in contractu expressis, neque contra eas condiciones aliquid admittat, quod possit infamare Academiam aut obesse illi domui (ut in absentia eiusdem domini doctoris nonnulla indigna admissa fuerunt). Insuper hoc quoque decretum est et conclusum, ut eam domum nulli audeat praefatus dominus doctor Felix Syeprcz locare aut arendare sine consensu rectoris et tocius Academiae et, si quem praefecerit virum illi domui in sua absentia, ut hoc quoque fuerit cum rectoris consensu et tocius Academiae secundum iura advitalitatis. Quod si aliquid de condicionibus in contractu positis et expressis non fuerit servatum, ut iam prius dictum est, vel si alicui ausus fuerit domum praefatam locare vel arendare sine consensu Academiae et rectoris, extunc licebit Academiae semper, quocumque tempore voluerit, rescindere contractum et inscriptionem factam et alteri doctori, vel cuicumque voluerit Academia Cracoviensis, locare et arendare.

In eadem quoque convocatione ex consensu omnium dominorum doctorum et magistrorum, accedente etiam voluntate et consensu ad id egregii viri domini Ioannis Dobroszielski, canonici Cracoviensis et plebani in Prząmąkow, commissum est domino rectori et aliquot egregiis viris dominis doctoribus: Martino Pilsnensi, canonico ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis, [et collegiatae sancti Floriani in Kleparz] item domino Ioanni Turobino, iurisprudenciae doctori, decano Crusvicensi et canonico Chelmensi etc., Stanislao Pico Zavacio, medicinae doctori et professori publico in Academia Cracoviensi, magistro Stanislao Radoszice, decano facultatis artisticae, magistro Alberto Wądrogowsky, collegae minoris Collegii, magistro Iosepho de Urzendow, collegae maioris Collegii et procuratori Universitatis, ut experirentur et facerent percontacionem de ineunda concordia cum Ioanne Krzizankowsky de Cracovia racione parochialis ecclesiae in Prząmąkow, quae est de iure patronatus Academiae Cracoviensis, quam parum iuste occupabat praefatus dominus Ioannes Krzizankowsky[1]. Cum quo tandem facta est concordia sub certis condicionibus in actis domini vicarii descriptis, qui cessit liti

[1] Już poprzednio Krzyżankowski pozwał Dobrosielskiego i Akademję przed sąd królewski. Atoli Zygmunt August na przedłożenia mandatarjuszów Akademji: Stanisława Sokołowskiego i Jakóba Górskiego w dniu 26 IV 1572 r. skargę tę oddalił. (*Cod. dipl. V* nr 446).

et causae et constituit procuratores in curia Romana qui renuntiaturi sunt liti et causae iuxta factam concordiam cum praefato domino Ioanne Krzyzankowsky.

363. Anno Domini 1572, decima nona iunii, facta convocacione totius Universitatis per dominum rectorem, sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse tua dominatio dignetur hodie hora decima nona in aestuario communi maioris Collegii ad eligendum provisorem contubernii philosophorum et ad alia tractanda, quae per dominum rectorem proponentur. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi et prout diligit quisque bonum Academiae, ex parte rectoris.

In qua convocatione post factam electionem provisoris contubernii philosophorum proposuit rector in deliberacionem de quodam iure et privilegio, quod datum est Academiae ad possidendam ecclesiam sancti Egidii sub arce Cracoviensi, opera tamen quorundam malevolorum per multos annos suppresso et tandem opera quorundam bonorum virorum ad Academiam transmisso[1], de quo privilegio tota deliberacio reiecta est ad rectorem et consiliarios Academiae, ut isti inter se deliberarent diligenter, num aliquo modo posset Academia ad usum eius privilegii pervenire.

In eadem quoque convocatione proposita fuit petitio famati Simonis compactoris librorum, qui petebat sibi dare partem areae, quae adiacet contubernio dicto Germanorum[2], in eo loco, ubi cellarium ruinosum est nec coopertum est aliquo tecto multis annis, sub his condicionibus, ut ipsemet Simon compactor librorum cum sua uxore Sophia legitima in ista parte areae suis sumptibus propriis aedificarent domum bonam et utilem ad manendum eiusque usum haberent usque ad finem vitae suae, essentque subiecti rectori pro tempore existenti et toti Academiae racione huiusmodi areae, ab Academia sibi concessae, nec non etiam, ut racione huiusmodi areae traditae solverent singulis annis pro festo Natalis Christi unam marcam pecuniarum numeri et

---

1 Kolegjata św. Idziego pod zamkiem wawelskim należała pierwotnie w połowie do rodziny Toporczyków, Tęczyńskich i Zaklików, w połowie do opactwa benedyktynów w Sieciechowie. W 1401 r. na skutek starań króla Jagiełły oraz Jana Tęczyńskiego i kanclerza Zakliki, papież Bonifacy IX inkorporował to beneficjum pod pewnemi warunkami do Uniwersytetu. Do urzeczywistnienia jednak tej fundacji w tym wieku nie doszło wcale, gdyż przywilej dostał się do Sieciechowa i tam pozostał w ukryciu. Po otrzymaniu go w 1566 r., Uniwersytet rozpoczyna dochodzić swych praw, które uwieńczone zostały w 1594 częściowem przyznaniem dochodów z tej kolegjaty na rzecz kolegjum jurystów (Morawski I 94/5).

2 Zwana inaczej bursą nową.

monetae polonicalis. Cuius quidem ma·cae pecuniarum numeri et monetae polonicalis solucionem incipient ab eo tempore, quando domum absolvent et in ea habitabunt. Post mortem ipsius Simonis compactoris et Sophiae ipsius uxoris legitimae ipsa domus in praedicta parte areae contubernii Germanorum constructa sumptibus praedictorum Simonis et Sophiae redibit ad possessionem et ad dominos rectores pro tempore existentes et tocius Academiae, nec quisquam consanguineorum ipsius Simonis et uxoris Sophiae aliquid iuris habebit ad praefatam domum in area praedicta aedificatam, sed rector cum tota Academia de ipsa disponet et eam locabit, cui tunc Academiae videbitur. Quam quidem peticionem praedicti Simonis compactoris et eius uxoris Sophiae legitimae atque omnes condiciones in ea propositas diligenter et magno consilio expendentes, omnes et singuli domini doctores et magistri unanimiter consenserunt, ut assignaretur pars areae ad construendam huiusmodi domum.

In eademque convocatione designati sunt revisores eiusmodi areae aliquot viri, videlicet egregii et venerabiles viri dominus Martinus Pilsnensis, theologiae doctor, canonicus ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae sancti Floriani in Cleparz, Stanislaus Picus Zavacius de Cracovia, doctor medicinae, publicus professor in Academia Cracoviensi, magister Thomas Paulinus de Cracovia, praepositus ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracoviae, magister Josephus Urzendow, collega maioris Collegii et procurator Universitatis, qui iuxta decretum rectoris et tocius Academiae designarunt iustam partem areae pro construenda domo sumptu et impensis praefatorum Simonis compactoris et Sophiae uxoris ipsius legitimae.

In eadem quoque convocatione admonitus est dominus rector per omnes doctores et magistros, ut non tendat privilegium nomine tocius Academiae praefatis Simoni et uxori ipsius Sophiae super concessione huiusmodi areae, priusquam fiat auscultacio et approbacio eiusmodi privilegii per totam Academiam.

De privilegio quoque et iure, quod datum est Academiae super conferendis beneficiis ecclesiae collegiatae sancti Egidii sub arce Cracoviensi sitae, unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum tota deliberacio reiecta est ad deliberacionem domini rectoris cum consiliariis, omniumque facultatum decanis, qui pertinent ad numerum consiliariorum.

364. Anno Domini 1572, XIX iulii, facta convocatione per dominum rectorem omnium consiliariorum, ut deliberarent de privilegio et iure, quod datum est Academiae super omnibus beneficiis ecclesiae sancti Egidii sub arce Cracoviensi sitae, conclusum est unanimi voto-

rum omnium consensu, ut nunc nihil Academia attentaret super praefato iure suo, praesertim hoc tempore quum regnum Poloniae rege careat; postquam vero electus fuerit rex catholicus et cum omnia in Regno pacata erunt, tum rector Academiae pro tempore existens cum consiliariis aget per aliquos viros graves, Academiae amatores, cum dominis de Tencyn et abbate Sziecziechoviensi, ut habeant racionem Academiae et non impediant illam in consequucione beneficiorum praedictae ecclesiae sancti Egidii, ad quam ius plenarium Academia Cracoviensis habeat.

In rectoratu tertio eiusdem egregii domini Nicolai Bodzencyn, commutatione hiemali, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo ad eundem magistratum canonice reelecti, acta et conclusa.

365. Anno Domini 1572, XXII decembris, facta est convocatio per rectorem Academiae Cracoviensis hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse dignetur tua dominatio hodie hora vigesima in communi aestuario Collegii maioris ad consulendum et deliberandum de libertate et commodis, hoc praecipue tempore (quo quaevis congregacionum sollicite agit et consulit, ut conservet suas leges et libertates a regibus et principibus concessas), et de aliis, quae per rectorem proponentur, sub poena iuratae obedienciae et prout diligit quisque bonum Academiae. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Academiae.

In qua convocatione unanimis consensus fuit omnium doctorum et magistrorum, ut rector cum consiliariis certo tempore, maxime post deliberacionem omnium senatorum tocius Regni Poloniae, quae Warszaviae pro festo Trium Regum anno Domini 1573 indicta est[1], diligenter consideret, in quibus rebus Academia diminucionem libertatis paciatur a regeque serenissimo (qui foeliciter eligetur) petat Academiae libertates iuraque confirmari et, si quid per violenciam aliquorum contra huiusmodi libertates commissum est vel inductum violenter, ut id secundum suam singularem graciam (qua reges et principes Academias in diversis regnis fundatas prosequuntur) in nihilum redigat et in pristinum statum libertates Academiae restituere velit.

In eadem convocatione propositum fuit per rectorem de statutis Collegii dominorum iurisperitorum, an collegium doctorum iurisprudentiae debeat habere statuta instar aliorum Collegiorum, secundum quae viverent in domo sua iurisperiti. Post varias deliberationes unanimis

---

1 Był to t. zw. sejm konwokacyjny.

consensus omnium doctorum et magistrorum omnium facultatum (excepto uno vel duobus, qui requirebant praesentiam quorundam doctorum iurisprudenciae, absentum propter adversam valetudinem) accessit, ut praepositus Collegii iurisperitorum ex consensu dominorum doctorum, qui inhabitant Collegium iurisperitorum, conscribat statuta instar aliorum Collegiorum Universitatis Cracoviensis eaque offerat toti Academiae, ut ex consensu omnium doctorum et magistrorum Universitatis Cracoviensis confirmentur et auctoritatem habeant.

Propositum quoque fuit a rectore de lectore Institutionum, quid agendum esset in tam longa vacancia altaris, quod fundatum est pro professore Institutionum [1]. Conclusum est, ut expectetur aliquis virorum, qui offerret suam operam ad praelegendam lectionem Institutionum.

Fuit etiam mencio facta [a] de colono in Cobyerzyn, qui pertinet ad altare concionatoris, cui munus est iniunctum concionandi in arce Cracoviensi festis solennioribus [2], quem Symon Lugowsky dominus in Cobyerzyn et praepositus Myechowiensis expulit et eius agros, domum, ortum possidet violenter nec alias possessiones aut certam summam pecuniarum dedit pro eo, prout frequenter promittebat se daturum. Ubi eius rei facta est mentio, egregius dominus Martinus Pilsnensis, possessor praedicti altaris, ad quod pertinet praefatus colonus pulsus de Cobyerzyn, respondit sibi esse curam singularem de huiusmodi colono habereque litteras a Sacra Regia Maiestate et a legato Sedis apostolicae, quarum vigore non posset amitti huiusmodi colonus et possessiones. Ibi admonitus est per rectorem praefatus dominus doctor Martinus Pilsnensis, ut videret, ne quid detrimenti ipsemet et successores ipsius ac tota Academia pateretur per huiusmodi violentam expulsionem coloni et occupacionem eius possessionum.

366. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, decima mensis februarii, facta est convocatio per rectorem Academiae Cracoviensis hac serie verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse tua dominatio dignetur hodie hora vigesima prima in aestuario communi maioris Collegii ad consulendum et deliberandum de quibusdam rebus arduis ad utilitatem Academiae pertinentibus. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena iuramenti praestiti et prout diligit quisque bonum Academiae, ex parte rectoris Academiae.

---

[a] facta fuit *rkps.*

[1] Kolegjatura *Institutionum Imperialium*, ufundowana w 1533 r. przez biskupa Tomickiego, połączona była z altarją w kaplicy św. Tomasza Kantuareńskiego w katedrze wawelskiej.

[2] Por. wyżej str. 99 przyp. 1.

In qua convocatione propositum fuit per dominum rectorem de petitione venerabilis viri domini Martini Lyczko, praepositi Tarnoviensis, qui peciit ab Academia, ut illi non deesset Academia ostenderetque illi iura, si quae haberet, super iure patronatus praeposituraee Omnium Sanctorum ecclesiae, quibus adiutis posset ostendere, qui essent veri patroni praefatae praeposituraee ecclesiae Omnium Sanctorum, eos vero repellere, quos fingunt esse patronos adversarii in causa, quae est illis cum domino Martino Lyczko et maiori Collegio occasione praefatae praeposituraee Omnium Sanctorum. Promittebat autem se hoc facturum sua opera fideli, tanquam membrum Academiae et alumnus maioris Collegii [1], quod a veris patronis (qui sunt de Iaroslaw, Melstyn, Tarnow et Sochow) [2] consequetur ius patronatus integrum pro Academia et maiori Collegio apud praecipuos patronos, qui sunt de Iaroslaw, Myelstyn, Tarnow et Sochow, quod iam soli domini doctores et magistri cum rectore Academiae Cracoviensis praesentabunt praepositum ecclesiae Omnium Sanctorum Cracoviae quocienscunque praepositura vacaverit, post mortem vel per quemcumque modum et non opus erit expectare Academiae terminum praesentandi in suo ordine. Affirmabat autem se permotum esse, ut id faceret, quod et esset membrum Academiae et quod persuasum haberet dominos doctores et magistros Academiae Cracoviensis unacum rectore daturos operam, quod bonum virum, doctum, tuentem domini praesentabunt, qui functurus est usui ecclesiae Omnium Sanctorum nec fiet tanta negligentia in ecclesia Omnium Sanctorum, quanta admittitur cum illi praesunt viri, qui in aula vitam suam contriverint nec aliquando verbum domini publice docuerint. Quibus auditis omnibus unanimi omnium consensu commissum est negocium domino rectori, ut assumptis aliquot viris de numero doctorum et magistrorum tractaret et conferret de ea re cum praefato domino Martino Lyczko, praeposito Tarnoviensi. Rector autem in eadem convocatione adiunxit sibi egregium virum dominum Martinum Pilsnensem, theologiae doctorem, canonicum ecclesiae cathedralis Wratislaviensis et collegiatae sancti Floriani in Cleparz, venerabilem dominum Thomam Paulinum de Cracovia, praepositum ecclesiae sancti Nicolai, magistrum Albertum Wądrogowsky, collegam minoris Collegii, magistrum Iosephum Urzendow, collegam maioris et procuratorem Universitatis.

Insuper propositum per dominum rectorem de Ioanne Krzizankowski de Cracovia, arendatore plebanatus in Prząmąkow, qui cum non haberet,

---

[1] Nazwiska jego nie udało się znaleźć w *Album studiosorum*.

[2] Byli to pierwotni kollatorzy tej prepozyty; w ciągu XVI w. zaszły jednakowoż wśród nich pewne zmiany, tak że ostatecznie z końcem XVI w. prawo patronatu po tych rodach skupił w swem ręku Hier. Mielecki.

unde solveret arendam centum et viginti marcarum, quam habet ad triennium, offerebat Academiae domum suam paternam muratam, quam habet Cracoviae in platea mensatorum. Adferebat autem causas, propter quas non posset se paratam pecuniam persolvere pro ista arenda, quod et pestis gravissima seviebat, propter quam non potest aliquid colligere pecuniae, et quod nobiles nollent solvere decimas post mortem Serenissimi olim Sigismundi Augusti[1]. Quibus omnibus diligenter trutinatis et expensis, domini doctores et magistri unacum reverendo patre domino doctore Ioanne Dobroszielsky, canonico ecclesiae cathedralis Cracoviensis et parocho in Prząmąkow, consenserunt, ut revisores mitterentur, qui considerarent diligenter, quid commodi posset habere Academia ex illa domo et ut rector de iis omnibus singulis certo tempore referret ad totam Academiam.

Additum quoque fuit per rectorem de negligencia professorum in artibus, qui cessante pestilentica contagione lectis aliquot lectionibus propter brevitatem intervalli cessarunt a lectionibus ante dies bachanalium nec amplius post hunc volebant legere commutacione illa, nec disputare, asserentes id sibi licere per conclusionem factam sub rectoratu egregii viri domini Ioannis de Turobin, iurisprudenciae doctoris et decani ecclesiae collegiatae Crusvicensis[2].

Simul eciam adiunctum fuit per rectorem de professoribus, qui regii vocantur, quod contra conclusionem factam de exercitacionibus (ad quas bini diebus legibilibus debebant una cum decano artisticae facultatis egredi)[3] sua auctoritate non iam bini ingredirentur cum decano, sed solum unus ex regalibus. Insuper actum est de absentibus, ut revocarentur per dominum rectorem iuxta statuta Academiae et mandatum Sacrae Regiae Maiestatis[4]. Quibus omnibus auditis et expensis tota Academia decrevit, nemine repugnante, ut salva esset conclusio facta de finiendis lectionibus[5] et ut disputaciones continuarentur secundum antiquam consuetudinem usque ad dominicam Ramis palmarum, si aliquod impedimentum non intercesserit. Cui decreto non repugnarunt

---

[1] Por. instrukcję daną przez kapitułę krakowską swemu wysłannikowi na sejm elekcyjny kanonikowi Łuk. Podoskiemu: »Donationes quoque census reempticii, fundationes eclesiis, monasteriis et U n i v e r s i t a t i factae magna ex parte convulsa sunt, quae reparatione indigent vel summarum pecuniarium restitutione«. (Archiwum Watykańskie: Nunziatura di Pol. 4 k. 68[b]).

[2] Por. wyżej zap. nr 344.

[3] Wedle postanowienia, powziętego za rektoratu Jakóba z Kleparza w r. 1550 (por. zap. nr 284).

[4] Z 15 VII 1566 r. (por. *Cod. dipl.* V nr 419).

[5] Uchwalona 4 III 1569 (por. zap. nr 344). Wedle tej uchwały lekcje w półroczu zimowem miały po dawnemu trwać do środy popielcowej, zaś w lecie po suchedni św. Krzyża.

domini professores artium, sed illud approbarunt disputaruntque, prout fuit decretum ab Academia.

Decrevit etiam Academia, ut regales professores secundum conclusionem factam de exercitacionibus bini cum decano facultatis artisticae ingrederentur ad exercitandum nec auderent quidquam facere sua autoritate contra ordinacionem factam de exercitacionibus. Iniunctum quoque rectori, ut absentes ad Academiam praemissa monicione revocarentur, ut labores, ad quos vocati sunt, unacum aliis professoribus fideliter obeant.

367. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, sexta die aprilis, facta est convocatio per dominum rectorem omnium doctorum et magistrorum Academiae Cracoviensis sub hac serie verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse dignetur tua dominatio hodie hora decima nona in aestuario communi ad constituendum et deliberandum, quid respondendum sit reverendissimo in Christo patri domino episcopo Cuiaviensi[1], qui istis diebus scripta sua misit ad Academiam, et ad consulendum de commodis et emolumentis Academiae. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi et prout diligit quisque bonum Academiae, ex parte rectoris Academiae.

In qua convocatione hoc statutum est, ut respondeatur litteris reverendissimi in Christo patris domini episcopi Cuiaviensis, ex quibus possit sua reverendissima paternitas intelligere, quo consilio citabatur magister Sokolovius[2], collega maioris Collegii.

Insuper referente domino rectore de Ioanne Krzyszankowski, arendatore parochiae Przemąkoviensis, quid esset cum eo tractatum de domo ipsius paterna, quam offerebat loco arendae trium annorum de praefata paroecia Prząmąkoviensi et declarante, quod adductus esset certis racionibus, ut non pluris aestimaret suam domum praefatam, quam quadringentis florenis et quinquaginta in moneta et numero Polonicali et ut ad eam domum ita aestimatam quadringentis et quinquaginta florenis

---

[1] Stanisław Karnkowski.

[2] Stanisław Sokołowski, znany pisarz teologiczny, późniejszy kaznodzieja króla Stefana Batorego, bawił podtenczas (od 1572 r.) na studjach teologicznych we Włoszech. Znajomość Sokołowskiego z Karnkowskim trwała od 1570 r., kiedyto w lecie 1570 r. Karnkowski zaprosił go wraz z innym wybitnym profesorem Stanisławem Grzebskim do swej rezydencji w Niesułkowie. Dzięki Karnkowskiemu też zyskał Sokołowski od króla nobilitację (14 VIII 1570), dzięki niemu dziekanję wolbromską (ofiarowywał mu też biskup miejsce w swej kapitule) a później dzięki jego poparciu został w 1576 r. nadwornym kaznodzieją króla Stefana Batorego (o znajomości Sokołowskiego z Karnkowskim czytaj ks. J. Fijałka *Przekłady pism św. Grzegorza z Nazyanzu w Polsce* w *Polonia Sacra* III str. 157—8).

adderet centum florenos monetae polonicalis, ut domo et centum florenis posset persolvere arendam trium annorum de plebanatu Prz216;mąkoviensi, domini doctores et magistri una cum reverendo patre domino Ioanne Dobroszielsky, canonico ecclesiae cathedralis Cracoviensis et plebano Przązmąkoviensi, diligenter haec singula expendebant et post longam et maturam deliberacionem consenserunt, ut domus praefata, quam offerebat Academiae loco arendae unacum centum florenis iam saepedictus Krzyszankowsky, susciperetur ab eodem bonis et honestis condicionibus, adhibitis cautelis in iure descriptis, nempe ut se obliget pro defensione Academiae apud quemvis iudicem, contra quamcunque personam, quae vellet facessere aliquid negocii Academiae et ut omnia iura, quae habet ad eandem domum paternam, praefatus Krziszankowsky Academiae tradat, inscripcionemque faciat vendicionis ipsius domus in perpetuum ipsi Academiae Cracoviensi. Nec non, ut resignacionem faciat in eo iure, in quo Academia consentiet et in quo iure tuto posset fieri resignacio per ipsum Ioannem Krzyszankowsky in personam domini rectoris pro tempore existentis et omnium doctorum et magistrorum Academiae Cracoviensis. Ad quae omnia reverendus pater dominus Ioannes Dobroszielsky, doctor theologiae, canonicus ecclesiae cathedralis Cracoviensis et plebanus protunc existens in Przązmąkow, consensit et omnia, quae ad illum ex praedicta arenda pertinebant, donavit Academiae, exceptis viginti octo florenis, quos ex proprio aere exposuit ad lites, quando contendebatur pro praefata ecclesia Przązmakoviensi, quos postulabat sibi persolvi. Cuius votis Academia volens satisfacere, promisit se soluturam ex centum florenis, quos percipiet a praefato Ioanne Krzizankowsky unacum domo ipsius paterna murata.

In eadem quoque convocatione decretum fuit, ut nihil statueretur de domo dicta Ungarorum, sed expectaretur adventus uxoris olim domini doctoris Felicis Syeprcz, quondam professoris publici artis medicinae in Academia Cracoviensi [1], qui praefatam domum dictam Ungarorum ex gracia singulari Academiae Cracoviensis ad vitam duntaxat propriam habebat. Consenserunt autem domini doctores et magistri, ut expectaretur adventus uxoris praefati domini doctoris Felicis Syeprcz, ob eam causam, quod iudicabant eius opera facilius posse pervenire ecclesiam collegiatam sanctae Annae, bursam pauperum et bursam philosophorum necnon et domum maiorem Academiae Cracoviensis ad legata ea, quae praefatis locis et congregationibus olim dominus doctor Syeprcz testamento ex singulari amore legavit et donavit.

---

[1] Zmarł w Łowiczu 9 II 1573 r. w służbie arcybiskupa Uchańskiego (z zapisek Marcina z Raciąża na *Efemerydach* J. B. Carelliego, Wenecja 1557, egz. w Cim. Bibl. Jag.).

368. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, quarta decima aprilis, facta est convocatio omnium doctorum et magistrorum Academiae Cracoviensis sub hoc tenore verborum: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse tua dominacio dignetur hodie hora decima nona in aestuario communi domus maioris artistarum ad deliberandum et consulendum, qua racione domus dicta Ungarorum bursa, possit in bono statu constitui, ut et bene apud bonos homines audiat et commodi non parum adferat Academiae. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena iüramenti praestiti et prout diligit quisque bonum Academiae, ex parte rectoris Academiae.

In qua convocatione reiecta est deliberacio unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum in aliud tempus, an debeat alicui doctorum vel magistrorum praefata domus tradi in advitalitatem, quoniam non videbatur utile omnibus dominis doctoribus et magistris alligari praefatam domum aliquibus advitalitatibus ista praecipue tempestate, qua Respublica Poloniae rege caret et quod etiam multi abessent ab Academia, quibus licuit abesse propter vacantias ex studiis, qui possent contraire advitalitati sine illorum consensu datae. Consenserunt tamen unanimiter, ut rector cum procüratore Universitatis praedictam domum, dictam bursam Ungarorum arendaret Andrea Prząkupyen, civi Cracoviensi, honesto viro, quem multi ex doctoribus et magistris commendabant, sub certis condicionibus ad festum sancti Michaelis[1] futurum anni Domini millesimi quingentesimi septuagesimi tertii, ne domus praefata careret rectore et gubernatore et ne etiam Academia fraudaretur commodis, quae solent Academiae provenire ex praefata bursa Ungarorum.

In eadem convocatione exposita est per dominum rectorem petitio Ioannis Krzyszankowsky, arendatoris plebanatus in Prząmąkow, qui petebat ab Academia id sibi graciae fieri, ut si eum contingeret mori ante expiracionem trium annorum arendae, ut illi liceret per graciam Academiae id pecuniae, quod excresceret ex precio quadringentorum et quinquaginta florenorum numeri et monetae polonicalis — in quibus quadringentis et quinquaginta florenis domum suam paternam Academiae vendidit — testamento legare quibus vellet, persoluta tamen integre pensione istius temporis, quo arendam vivens tenuit. Et domini doctores et magistri considerata iusta petitione praefati domini Ioannis Krzyszankowsky, arendatoris plebanatus Prząmąkoviensis, consenserunt eidem, addito hoc, quod si nihil excresceret pecuniae (persoluta integre arenda istius temporis), quo illam dictus Krzyszankowsky tenuit, non obligabi-

---

[1] 29 IX.

tur aliquid tribuere Academia legatariis praedicti domini Ioannis Krzyszankowsky.

In eadem convocatione praesencialiter constitutus venerabilis dominus magister Thomas Paulinus Cracoviensis, praepositus ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracovienses, obtulit operam et fidem suam Academiae, quod vellet sua industria et iustis racionibus liberare ecclesiam parochialem Proszoviensem a gravi pensione, quae solvitur Alexandro Italo de Pessenciis, promisitque duos florenos pecuniarum propriis se expendere ad defensionem causae et si necessarium etiam et quindecim marcas pecuniarum, pro quibus citabatur racione pensionis a praefato Alexandro Italo, custode Warszaviensi, tanquam executor olim egregii viri domini doctoris Ioannis Leopoliensis, quondam plebani in Proszowice. Optabat tamen ab Academia Cracoviensi, ut se rector cum tota Universitate Cracoviensi evictorem poneret in eo negotio de pensione praedicta et ipsum dominum Thomam Paulinum constitueret procuratorem cum aliis certis personis ad acta reverendi patris domini vicarii et officialis generalis Cracoviensis. Et tandem post multas et graves deliberaciones consenserunt domini doctores et magistri, qui praesentes convocationi adfuerunt, ut rector et Academia ponat se evictorem, praecipue vero cum praefatus magister Thomas Paulinus non Academiae sumptibus, sed propriis vult liberare a tam gravi pensione praefatam ecclesiam Proszoviensem, neque petit aliquos sumptus ab Academia ad prosequendam causam occasione praefatae gravissimae pensionis.

369. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, sedecima mensis aprilis, iuxta consensum et decretum unanimiter factum omnium doctorum et magistrorum Universitatis Cracoviensis in anno Domini 1573 quarta decima die mensis aprilis [1], egregius dominus doctor Nicolaus Bodzencyn, rector Academiae Cracoviensis, unacum venerabili viro magistro Iosepho Urzendow, collega maioris Collegii et procuratore Universitatis, domum Academiae dictam bursam Ungarorum arendaverunt et locaverunt Andreae Przekupyen, civi Cracoviensi, a festo Paschae anni Domini millesimi quingentesimi septuagesimi tertii usque ad festum proxime venturum sancti Michaelis Archangeli eiusdem anni millesimi quingentesimi septuagesimi tertii, sub his condicionibus, quod praefatus Andreas Prząkupyen pro arenda et locatione eiusdem bursae Ungarorum solvet precium viginti marcarum pecuniae numeri et monetae polonicalis pro festo venturo sancti Michaelis anno Domini 1573 in manus procuratoris Academiae Cracoviensis domumque ipsam diligenter custodiet et providebit, ne in

---

[1] Por. zap. poprzednią.

ea aliqua fiat ruina aut stillicidium servabitque eam mundam extra et intus, nec quidquam pecuniae deducet ex praefatis viginti marcis pecuniarum pro evectione luti aut scobium aut devectione nivium vel purgacione canalium, sed haec omnia sua pecunia persolvet, omnesque defectus, qui solent in domo evenire, ipse sustinebit idque faciet propter exiguum precium pro locatione domus sibi constituta, nec suscipiet in eam domum ad habitandum aliquos homines suspectos, propter honestam racionem vivendi aut heresim, sed in ea servabit studiosos homines, magistros, baccalaureos, sacerdotes, iuvenes addictos bonis litteris In defectu vero studiosorum magistrorum, baccalaureorum, sacerdotum, suscipiet ad habitandum mercatores, artifices honestos, qui pacis et tranquillitatis amatores sint, et qui non impedirent studia iuvenum in ea domo commorancium nec faciet ex ea domo tabernam aut publicum diversorium hospitum, qui tumultu suo possent aliquid incommodi vel infamiae domui praefatae adferre. Quae omnia superius expressa, praefatus Andreas Prząkupyen, civis Cracoviensis, promisit bona fide se servaturum et in nullo praedictis condicionibus contrarium esse, constituitque fideiussores pro se spectabilem dominum Gabrielem Szlonsky, consulem Cracoviensem, Clementem Ogrodnyk, compactorem librorum, cives Cracovienses, qui praesentes pro praefato Andrea fidem dederunt, quod his omnibus condicionibus in arenda et locatione praefatae domus bursae Ungarorum expressis satisfaciet censumque solvet viginti marcarum pecuniae pro tempore praescripto, quod si ipse Andreas facere neglexerit, ipsimet soluturi sunt, quam primum admoniti fuerint de eiusmodi solucione. Quodsi non curaverint satisfacere obligacioni, tum licebit procurari Universitatis coram quovis iudice sive spirituali, sive saeculari eos convenire et ob eiusdem censum praedictum viginti marcarum pecuniarum repetere et si quem sumptum in repetenda pecunia viginti marcarum procurator fecerit, obligarunt se praefati Andreas Przekupyen, Gabriel Szlonsky et Clemens Ortulanus eundem sumptum procuratori Academiae persolvere. Acta sunt haec anno, die, quibus supra, praesentibus testibus Stanislao Zabloczky de Prasznysz, Simone Albimontano, bedellis Academiae, Iacobo de Waszoszą et aliis multis fidedignis.

In rectoratu reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae sancti Floriani in Cleparz canonici, anno Domini 1573 pro commutatione aestiva electi, acta et conclusa.

De procuratore redituum Universitatis.

370. Die 10 iunii in convocatione Universitatis per rectorem facta ad eligendum procuratorem redituum eiusdem Universitatis, ex unanimi

omnium doctorum et magistrorum salariatorum sententia reelectus est in annum sequentem in procuratorem redituum Universitatis venerabilis magister Iosephus Uredovius, Collegii maioris collega et decanus ecclesiae collegiate sanctae Annae Cracoviae.

De plebano in Przemekow.

371. In eadem convocatione more solito et debito in maiori Collegio facta, ex unanimi omnium dominorum doctorum et magistrorum salariatorum consensu conclusum est, ut plebanatus Przemekoviensis titulum retineat reverendus dominus doctor Iohannes Dobroszielsky, canonicus Cracoviensis, eiusdem plebanatus possessor, ex decreto lociordinarii institutus et propter litis pendentiam super eodem plebanatu possessionem continuans, interim autem quoniam reditus eiusdem plebanatus duobus annis sequentibus sunt impediti per certum contractum cum arendatore factum, ut per comendam a reverendo domino lociordinario obtinendam administretur, in casibus vero curae animarum et bonorum atque redituum mobilium et immobilium sollicitudinem, curam et defensam ut interim rector Universitatis cum procuratore redituum suscipiat, provideat et exequatur. Ad quam conclusionem reverendus dominus doctor Ioannes Dobroszielsky, ut consentiret per totam Universitatem rogatus, consensit, ea conditione, ut expirata arenda et semoto impedimento percipiendorum redituum ex eodem plebanatu, statim alius plebanus eligatur et praesentetur lociordinario ad instituendum.

De domo Universitatis in platea fratrum, bursa Ungarorum dicta.

372. Die 22 iunii hora 19 in hypocausto Collegii maioris convocatione totius Universitatis per rectorem facta, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum consensu conclusum est, ne in domo Universitatis, bursa Ungarorum dicta, rebus nondum in Regno constitutis, cuiquam advitalitas detur, sed per arendam rector Universitatis cum procuratore redituum cuipiam honesto et probo viro, prout melius expedire Universitati videbunt, eandem lapideam locent in annum sequentem.

De seniore bursae philosophorum.

373. Venerabilis magister Ioannes Sremensis per Universitatis Cracoviensis omnes doctores et magistros omnium facultatum salariatos, convocatione rectoris more solito facta in hypocausto communitatis Collegii maioris die 10 iunii hora 18, electus est in seniorem bursae philosophorum ex unanimi consensu.

De mensa communi bursae iurisperitorum.

374. In eadem convocatione exposuit rector Universitatis, quia bursam iurisperitorum inhabitantium aliqui nolunt ponere symbolum pro mensa communi instituta in eadem domo per praecedentem magnificum dominum rectorem Universitatis [1], protulitque modernus rector ex conclusionibus Universitatis praeiudicatum in eadem causa anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, die Veneris octava novembris factum [2]. Omnium itaque unanimi consensu conclusum est, ut pro mensa communi in eadem bursa iurisperitorum melius et ordinatius instituenda modernus rector Universitatis secundum praeiudicatum in conclusionibus Universitatis inscriptum procedat.

De proconsule et consulibus Cracoviensibus.

375. Ad deliberationem totius Universitatis in eadem convocatione rector proposuit, an proconsul et consules Cracovienses per egregium doctorem Martinum Foxium ad actum responsionis ipsius pro loco inter doctores medicinae Universitati Cracoviensi incorporatos assequendum, per ipsum, prout postulat, invitandi sunt. Ex unanimi omnium sententia conclusum est, non esse invitandos. donec reconcilientur Universitati [3]. Nam etiam propter eandem causam non sunt invitati ad promotiones doctorum in theologia, in iurisprudentia et ad licentiaturas in artibus atque philosophia annis praecedentibus.

De praedicatore ecclesiae sancti Nicolai.

376. Anno eodem, die vero 17 iulii, ad eligendum praedicatorem in ecclesia sancti Nicolai [4] extra muros Cracovienses facta est convo-

---

[1] Mikołaja z Bodzęcina.
[2] Por. wyżej zap. nr 208.
[3] Wskutek zasądzenia i ścięcia przez urząd miejski w trybie doraźnym członka Uniwersytetu magistra Franciszka Wolskiego z końcem (21 XI) 1567 r., Uniwersytet zerwał wszelkie stosunki z dygnitarzami miejskimi. Pojednanie obu stron nastąpiło dopiero 12 II 1575 na publicznem zebraniu wszystkich profesorów i scholarów (z zapisek Marcina Gliciusa z Pilzna).
[4] Jan z Sanoka, profesor prawa i prepozyt u św. Mikołaja, w testamencie swym w 1554 r. zostawił legat 500 zł. węg. na ufundowanie w kościele św. Mikołaja altarji pod wezwaniem św. Trójcy. Altarysta wybierany wedle rozporządzenia testatora przez ojców senjorów wydziału teologicznego i jednego profesora prawa, posiadającego kanonikat w kościele katedralnym (»cuius quidem altaris et praedicatoris s. Nicolai ius patronatus... dictus dominus testator donavit... s. theologiae doctoribus senioribus, adiuncto etiam iuris pontificii doctore, qui pro tempore fuerit canonicus Cracoviensis, alias iuxta ordinationem praedicatorum in ecclesiis s. Annae, s. Stephani et OO. Sanctorum«...) z pośród bakałarzy teologji i prawa lub w braku ich z pośród magistrów i bakałarzy sztuk wyzwolonych, a nawet z pośród zwykłych kapłanów, był zobo-

catio per rectorem, sub hoc tenore: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora XIX in communi hypocausto Collegii maioris ad eligendum praedicatorem verbi Dei in ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovienses, sub poena non contradicendi. Detur omnibus sacrae theologiae doctoribus, seniori patri doctori iurisprudentiae, praeposito ecclesiae sancti Nicolai, (seniori consuli Cracoviensi non est data, quoniam non sunt reconciliati Universitati), ex parte rectoris. In qua convocatione expenso diligenter privilegio accommodatoque ad doctores, licentiatos, magistros omnium Collegiorum, quoniam domini praefati convocati talem qui commode hoc officium suscipere velit aut possit habere non potuerunt, pro hac vice et sub hac conditione, donec offerat se aliquis ex doctoribus, licentiatis, magistris idoneus, qui hoc officium sustinere velit, elegerunt in concionatorem verbi Dei honorabilem presbyterum Stanislaum Konarzewsky, artium liberalium baccalaureum, qui vicepraedicatoris officio interim fungebatur ad ecclesiam gloriosissimae Virginis in circulo Cracoviensi et extra Cracoviam in aliquibus parochialibus ecclesiis eodem officio functus est.

Domini Martini Foxii responsio pro loco.

377. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, die vero 15 mensis iunii, egregius vir magister Martinus Foxius Cracoviensis, medicinae doctor in Universitate Bononiensi promotus, postquam ex libro praesenti Conclusionum Universitatis in praecedenti rectoratu scriptis, anno superiori se personaliter petiisse ab Universitate more solito per rectorem convocata admissionem ad responsionem publicam pro consequendo loco et ordine inter doctores medicinae Universitati Cracoviensi incorporatos, litterasque suae promotionis exhibuisse et coram domino tunc rectore legitime verificasse, remissionemque ad facultatem medicam decreto Universitatis obtinuisse ostendit, rectorque praefatus cum decano facultatis medicae litteras praefatas ipsius promotionis in forma debita et sufficienti absque ullo defectu et suspicione esse consideraverunt et decreverunt [1], a rectore igitur moderno petiit, ut quod hactenus continuari per impedimenta pestis et interregni non poterat, iam tandem cessante peste et iam nominato rege rebusque tranquillioribus deinceps continuetur et perficiatur. Dominus rector in negocio hoc decanum facultatis medicae adeundum esse dixit, quoniam remissum negocium ad facultatem eandem. Quod dum magister Foxius fecisset, decanus medicae facultatis sollicitus, ut hic actus

---

wiązany do wygłaszania kazań w każdą niedzielę oraz do odprawiania tygodniowo jednej mszy (*Cod. dipl. V* nr 385 str. 9 i 16).

[1] Por. wyżej zap. nr 360 i 361.

solennis cum maiore Universitatis celebritate et facultatis medicae dignitate fieret, quoniam propter paucitatem professorum medicae facultatis, quos convocare et cum ipsis secundum statuta negocium prosequi debuit, interim hoc facere non potuit, cum rectore hac de re contulit. Rector itaque Universitatis die 22 iunii. convocatis senioribus patribus, decano medicae facultatis et reliquarum facultatum decanis, secundum conclusiones et statuta medicae facultatis iniunxit magistro Foxio exhibere modum et formam quaestionis disputandae cum ipsius conclusionibus et corollariis propter castigationem et revisionem ipsius, si et inquantum castigatione indiguerit. Quam quinta postea die in manus rectoris et decani facultatis medicae dedit, interimque petiit assignari sibi certam diem et horam pro responsione futura. Rector communicato consilio cum decano facultatis medicae, convocatis senioribus patribus, decano medicae facultatis et reliquarum facultatum decanis, quaestione examinata et revisa, tempus responsionis publicae assignavit diem octavum iulii totumque tempus eiusdem diei antemeridianum ab hora nona exordiendum. Quaestionem vero cum ipsius conclusionibus et corollariis, prout est examinata et revisa, oppugnatoribus statim deputandis una septimana ante responsionem ut daret eidem iniunctum est. Quo a convocatione praefata abeunte, rector cum senioribus patribus, cum decano medicae facultatis et reliquarum facultatum decanis, expendentes defectum professorum medicae facultatis, qui oppugnaturi sint futuram responsionem pro Universitatis honore et medicae facultatis dignitate, assignarunt et deputaverunt oppugnatores doctores et magistros philosophiae ex maiori et minori Collegio duodecem. Qui ad eandem convocationem advocati, pro amore Universitatis et favore in facultatem medicam munus sibi iniunctum non detractarunt, quinimo libenter susceperunt.

Die tandem sexta iulii seu die tertia ante responsionem suam magister praefatus Foxius ad rectorem Universitatis venit, comitantibus ipsum magistris non salariatis, baccalaureis et studiosis eidemque supplicationem fecit, quatenus faceret mandatum pro eadem die responsionis suae. Eisdem magistris, baccalaureis et studiosis comitatus, maioris et minoris Collegii communitates ac omnium facultatum doctores singillatim per se, magistros vero reliquos per famulos Universitatis invitavit.

Die itaque octava iulii, ab hora nona usque ad horam decimam septimam in magna frequentia clarissimorum virorum et Regni senatorum [1] quaestionem cum ipsius conclusionibus et corollariis per ma-

[1] Wedle własnoręcznych zapisek Foxa, prowadzonych w latach 1567—1579 na *Efemerydach* J. Moleta, Wenecja 1563 (Cim. Bibl. Jag. Q 5531) byli obecni: Jan Firlej, wojewoda i starosta krakowski (Fox był jego nadwornym

gistrum artium primum decidit, deinde in laudem artis et facultatis medicae oratione erudita aures auditorum refecit. Interim bedelli Universitatis omnibus hospitibus et doctoribus omnium facultatum et magistris formam quaestionis distribuebant [1]. Postremo responsionem suam oppugnantibus, primum rectore, qui de beneplacito arguebat et non ex debito, deinde decano medicae facultatis [2], nam procancellariatus officium tunc vacabat, postremo medicis extraneis duobus [3] et magistris atque philosophiae doctoribus deputatis ad argumenta ipsorum per se ipsum resumentes, docte, prudenter et cum dignitate facultatis medicae respondit. Et post responsionem in stuba communi maioris Collegii hospites et omnium facultatum doctores et magistros refectione in regalibus excepit.

378. Postridie tandem responsionis hora decima octava, per rectorem convocatis senioribus patribus, decano facultatis medicae et aliquarum facultatum decanis, censura prius facta de responsione, praefatus magister Martinus Foxius Cracoviensis, medicinae doctor in Bononiensi Universitate promotus, admonitione praemissa de promovenda fideliter facultate medica et laboribus eandem facultatem concernentibus diligenter obeundis susceptoque ab ipso iuramento corporali secundum praescriptum in statutis medicorum, ex unanimi omnium consensu incorporatus est in collegium medicinae doctorum et professorum in Universitate Cracoviensi ordoque et locus inter ipsos et facultatem ipsorum assignatus, post eum doctorem medicinae, qui est immediate ante ipsum promotus et incorporatus, quemadmodum antea anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo et postea millesimo quingentesimo sexagesimo tertio excellentes viri artium magistri et philosophiae doctores in Universitate Cracoviensi promoti: Felix Lazarides Sieprcius et Stanislaus Zavacius Picus Cracoviensis, ille Romae in Collegio medicorum, hic in Universitate Pataviensi in doctores medicinae promoti, incorporati sunt et ordinem atque locum obtinuerunt inter doctores medicinae in Universitate Cracoviensi promotos atque eidem incorporatos.

---

medykiem), Walenty Dembiński, kanclerz kor., z synami starostą chęcińskim i czorsztyńskim, Mikołaj Dłuski, podstarości krakowski, Andrzej Dudycz (dwaj ostatni różnowiercy) i kilku kanoników krakowskich. — Wedle zapisek Foxa dysputacja miała trwać do godziny 16-tej.

[1] *Quaestio pro incorporatione sui inter professores medicae facultatis in Universitate Cracoviensi ad disputandum proposita. Decidetur atque disputabitur in Collegio maiori in Lectorio superiori die VIII iulii hora IX Cracoviae*, 1573, 4° k. nlb. 5 (por. Estreicher XVI 273).

[2] Stanisław Picus Zawadzki.

[3] Antoni Schneeberger i Jakób Pontificius (z Biskupic).

Continuatio de mensa communi bursae iurisperitorum.

379. Die 25 iunii rector Universitatis iuxta antiquum praeiudicatum anno Domini millesimo quingentesimo vicesimo primo, die Veneris octava novembris, in hoc libro Conclusionum inscriptum et novum decretum Universitatis die 22 iunii factum [1], verbali convocatione per servum Universitatis [facta], convocatis egregiis et venerabilibus viris iurisprudentiae doctoribus, coassumptis etiam sacrae theologiae doctoribus in bursam iurisperitorum venit et matura atque diligenti deliberatione facta, ex unanimi omnium consensu conclusum et decretum est, ut mensa communis in bursa praefata a festo sancti Georgii [2] incepta, deinceps continuetur et infra duas septimanas per seniorem domus omnes eiusdem bursae habitationes occupantes ad ponendum symbolum hebdomadalim iudicialiter cogantur, ut ex compositione symboli facilius cognoscatur, num sufficiens sit numerus pro impensis mensae et familiae communi sustentantium. Transactis duabus septimanis senior bursae istos, qui occupatis habitationibus bursae symbolum ponere noluerunt, iudicialiter secundum statuta bursae condemnavit et tam ab habitationibus, quam ex bursa exclusos pronunciavit. Et dum usque adeo rebelles essent, ut nec a decreto appellationeque illi parere voluissent, senior auxilium hac in parte rectoris imploravit. Rector, consilio captato cum dominis doctoribus sacrae theologie et iurisprudentiae, ex superabundanti istos rebelles ad officium rectoratus per bedellum citavit, tantae rebellionis causas cogniturus et causas, ut non causas praetendentibus, iudicii bursae decretum confirmavit et seniori iuxta praeiudicatum in actis actorum rectoris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo, sabbato prima martii, descriptum contra tales rebelles providere decrevit [3].

Vicecancellariatus domini Iacobi Gorsky.

380. Coram officio rectoratus reverendus et venerabilis magister Iacobus Gorsky, iuris utriusque doctor, Collegii dominorum iurisperitorum collega, ecclesiae cathedralis Plocensis canonicus etc., die octava augusti anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio ad procancellariatum in Universitate Cracoviensi sibi concessum authenticum praesentavit. Cuius quidem tenor sequitur et est talis, sigillo et manu reverendissimi Cracoviensis obsignatus.

[1] Por. wyżej zap. nr 374.

[2] 23 IV — początek półrocza letniego.

[3] Por. »Decretum apercionis camerarum in bursa iuristarum propter absenciam et solucionis negligenciam inhabitancium« (*Acta rect. II* nr 362).

Franciscus Crassinsky, Dei gratia episcopus Cracoviensis et Regni Poloniae vicecancellarius. Reverendis, venerabilibus, excellentibus, eruditis dominis rectori, doctoribus, magistris, contuberniorum senioribus, baccalaureis et universis ac singulis studiosis Almae Universitatis Cracoviensis, fratribus in Christo charissimis, salutem et omnem prosperitatem.

Reverendi, venerabiles, excellentes et eruditi fratres in Christo charissimi. Significamus praesentibus litteris nostris cum et nostri muneris ratio exposcat et celeberrimae istius Academiae necessitas ac vetus institutum requirat, ut a nobis, qui cancellarii officium eiusdem Academiae sustinemus, huic tamen officio propter negociorum ecclesiae Dei et Reipublicae occupationes ipsimet praesentes satisfacere non possumus, procancellarius, qui vices et munia nostra obeat, ex numero vestrarum Dominationum constituatur. Nos igitur, ne quid hac in re a nobis desideretur, reverendum ac excellentem dominum Iacobum Gorski, iuris utriusque et philosophiae doctorem, cuius probata industria et multiplex optimarum artium scientia nobis et dominationibus vestris cognita est et perspecta, procancellarium Universitatis Cracoviensis authoritate nostra constituimus et renunciamus, dantes illi plenam et absolutam potestatem omnia ea faciendi et exercendi, quae vel privilegiis vel iure vel antiquo more et recepta consuetudine ad officium procancellarii spectant et pertinent. Quod universis et singulis notum planumque facimus atque ne a quoquam in eo officio ulla in re impediatur, id pro authoritate nostra edicimus et mandamus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum est praesentibus appressum. Datum in Radlow die 4 mensis augusti anno Domini MDLXXIII°. Franciscus Crassinski, episcopus Cracoviensis, subscripsit.

381. Anno eodem, die vero 25 augusti, in publica totius Universitatis congregatione per rectorem publicatae et per magistrum Petrum Slovacium lectae atque per totam Universitatem admissae.

Convocationis autem super eadem auscultatione et reliquis sequentibus negotiis forma talis fuit: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra in hypocausto Collegii maioris hora XIX, dum signum campana dabitur, ad audiendam postulationem venerabilis capituli Plocensis et super eadem deliberandum, concludendum et responsum dandum atque ad videndam et audiendam publicationem authentici pro vicecancellariatu Universitatis rectori oblati et ad alia, quae per rectorem proponentur, determinandum, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum commune Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis.

Universitatis cum venerabili capitulo Plocensi de bursa Philosophorum et domo Lagewnicia tractatio.

382. Anno Domini 1573, die 25 augusti, ad postulata venerabilis capituli Plocensis per reverendos dominos: Stanislaum Craszynszky, custodem et Iacobum Gorsky, canonicum Plocensem, facta, ita Universitas respondit.

1. Reverendissimi olim domini episcopi Plocensis Andreae Noskowsky erga Universitatem et studiosos ipsius benevolentia et singularis benignitas Universitati est gratissima et in orationibus ipsius publicis nunquam intermoritura. Faxit Deus, ut alii exemplo ipsius provocati, memores iuramenti de promovendo bono Universitatis praestiti similiter faciant.

2. Domo sua haereditaria vulgo philosophorum dicta, quam Universitas potest vendere, commutare, donare et in aliqua, quod absit, necessitate in quosvis usus convertere, eadem Universitas non cedet prius, quam domus Lagewnicia eiusdem vel melioris conditionis fuerit cum bursa philosophorum. Quamvis enim bursa philosophorum olim deterioris conditionis fuerit in aedificiis, quam nunc est, dissimilis tamen conditionis a domo Lagiewnicia, cuius habitaciones et paucae sunt et ad civilem potius quam scholasticum usum distinctae.

3. De commodiori dispositione et aptiori aedificatione domus Lagiewniciae Universitas plures tractatus fecit cum reverendissimo olim episcopo Plocensi per medium reverendi olim domini Ioannis Korzbork, scholastici Plocensis, quod aliquot literis creditivis suae reverendissimae paternitatis ad Universitatem datis demonstratum est et vigore earundem literarum creditivarum praefatus scholasticus cum Universitate nomine reverendissimi tractatus faciebat, prout ex istis conclusionibus ex actis Universitatis descriptis apparet. Hic insertae sunt conclusiones superius abhinc folio quindecimo scriptae [1].

4. Tractatus istos reverendus dominus Korzbork scholasticus ad effectum non deduxit, etiamsi habuerit penes se pecuniam ultra ducentorum florenorum ex censibus bursae philosophorum collectorum et non expositorum pro mensa communi tunc vacante, propter pestem Cracoviae grassantem, propterea que domus Lagiewnicia in deteriore conditione tunc fuit et nunc multo magis est, quam olim fuerit dum a Lagiewniczki emeretur.

5. De summa duorum millium florenorum sub censu reemptionali octuaginta florenorum magnifico olim Spithkoni Jordan de Mielsthin, castellano Cracoviensi, data [2] et inscripta in villa Ossieczani, inscriptio

[1] Za rektoratu Stanisława z Pińczowa 7 V 1570, por. zap. nr 348.
[2] Por. dypl. Bibl. Pol. Akad. Um. nr 152 i rkps Arch. Un. J. 110 str. 18—20.

Universitati porrecta non est authentica, quoniam absque sigillis et subscriptione, insuper plures defectus habet. Primo, quia in casu retenti census non alibi, quam ad assessorium iudicium Suae Maiestatis Regiae citari debent, quod iudicium, quoniam ut plurimum extra Cracoviam fit, onerosum et damnosum erit bursae philosophorum, quia incolae ipsius ad iudicium illud proficisci aut procuratorem mittere tenerentur. Deinde quia magnus census super unica villa inscriptus, hincque verendum esse, ne aliquando, dum Osieczani ad quempiam tenuioris fortunae vel litigiosum pervenerit, moderatio census istius ex officio subsequatur. Postea iuxta eandem inscriptionem in iudicio assessorio regali facta, non est facta obligatio ad acta spiritualia vicarii Cracoviensis infra unius anni decursum. Et quoniam summa praefata cum suo censu reemptionali non est ascripta immunitati ecclesiasticae, veretur Universitas, ne hoc ipsi incommodet, si per aliquem malevolum usurae accusaretur. Postremo quoniam in censum praefatum non est data realis intromissio per ministerialem, quod istius inscriptionis conclusio fieri noluit et ex iure factum esse debuit, si valida esse deberet inscriptio et census in posterum firmus. In casibus istis omnibus et singulis, si inhabitantes bursam philosophorum aliquando confugerint ad Universitatem pro auxilio, Universitas non necessariam patietur molestiam et damnum, vel si molestiam atque damnum pati nolit, pateretur aliquam ignominiam et damnum.

6. Domus Lagiewnicia onerata est summa pecuniaria quadringentorum florenorum cuidam Evae Ioannis Czarnoczky minorenni filiae, quos quadringentos florenos praefatus Czarnoczky nomine filiae suae Evae accepit ex manibus reverendi olim domini Korzbork scholastici, domum tamen Lagiewniciam ab inscriptione praefatorum quadringentorum florenorum legitime, iudicialiter et sufficienter non emundavit, quoniam eidem filiae suae Evae aut, si supervixisset patri, ipsius successoribus, in bonis specificatis aliquibus eosdem quadringentos florenos non inscripsit. Inscriptio enim, quae Universitati exhibita est, authentica non est, quia absque sigillis et subscriptione legitima, neque post eam inscriptionem per patrem, ut praefertur, 1566 factam alia inscriptio exhibetur, in qua praefata Eva ipsius filia renunciaret iuri suo Si evadenda sit aliquando impetitio cuiuspiam praescriptionis, hoc fieri non poterit, quoniam non de haereditate Universitas et ipsius studiosi impeterentur, in qua praescribitur, sed de summa obligata et inscripta, quae nunquam praescribitur, etiamsi vero praescriberetur, praeter molestias et fatigas cogeret Universitas aut studiosi pro illis controvertendo expensas facere.

7. Existimat Universitas venerabile capitulum Plocense et Pultoviense facile apud Regem obtenturam libertacionem domus Lagiewniciae

ab oneribus civilibus, sed ut expediant firmiorem praecedenti, quam consules Cracovienses admittere noluerunt, neque admiserunt, diligentius erit prospiciendum.

8. De aedificanda et reparanda domo Lagewnicia Universitatem fuisse sollicitam apud reverendissimum olim episcopum Plocensem, dum viveret, apparet ex conclusionibus superius descriptis ex actis Universitatis. Verum reverendus olim dominus scholasticus Plocensis habens pecuniam in manu ad eiusmodi aedificia fortassis sufficientem, cunctabatur et sollicitudini Universitatis obstitit

9. Ex censu seu reditu domus Lagiewniciae eandem debere reparari, ut sit pro studiosis habitabilis, libenter Universitas consentiret, si reditus tanti esse possent, ut et aedificia commode curentur et Universitas suo emolumento non privetur, quod habuit olim ex bursa philosophorum occasione summae pecuniariae, quam Universitas pro eadem domo, quae bursa philosophorum postea dicta est, numeravit Quod si pro tenuitate redituum ex hac domo Lagiewnicia percipiendorum eadem sit aedificanda, priora aedificia prius corruerent, quam alia extruerentur.

10. De provisore non secundum privilegium electo non Universitati imputandum est, sed venerabili capitulo, quod longo satis tempore apud se intertenuit et hactenus intertenet privilegium per reverendum olim dominum Korszbork, scholasticum Plocensem, acceptum. Postea cum restituetur privilegium, ne quid contra dispositionem ipsius fiat, Universitas curabit.

11. A venerabili capitulo, tam Plocensi, quam Pultoviensi postulat Universitas, ut ad bursam philosophorum inhabitandam tales studiosos mittant, quales dispositio privilegii requirit. Requirit autem privilegium tales, qui iam habeant profectum in studiis [1], ut in Academia graviora studia facilius curare et promotionibus susceptis, citius ipsis alii succedere possint.

12. Postulat similiter hoc Universitas a venerabilibus capitulis, ut quoties praesentatos suos ad bursam philosophorum mittunt cum litteris suis, eosdem non cuipiam alteri, sed provisori eiusdem bursae inscribant. Praecedentibus enim temporibus alicui capitularium Plocensium Cracoviae residentium litterae inscribebantur, in absentia autem ipsorum provisori, quod quidem factum est contra dispositionem privilegii.

13. Postulat quoque Universitas, ne studiosi ex parte venerabilium

---

1 »Caeterum ut aliquis fructus ex iis studiosis, qui domum ipsam inhabitaturi sunt... redundet..., eamobrem illos tantum adolescentes in hoc studiosorum contubernium suscipi et a capitulis suscipiendos commendari volumus, qui se ad gradus baccalaureatus, magisterii et doctoratus promovere intendunt«... (dyplom Bibl. Pol. Akademji Um. nr 152).

capitulorum praefatorum iuxta privilegium praesentandi praesententur provisori aut per reverendissimum episcopum Plocensem, aut privatim per aliquem capitularem, aut per successores reverendissimi olim episcopi Plocensis Andreae Noskowsky, quoniam salva conscientia provisor nemini alteri locum concedere potest in bursa philosophorum secundum privilegium, nisi qui fuerit per venerabile capitulum Plocense aut Pultoviense atque per rectores scholarum ibidem praesentatus et dum non acquiescit importunis privatis peticionibus, aliquorum odia cogitur sustinere.

Ex commissione totius Universitatis auscultata in habitatione rectoris per reverendos et venerabiles viros et sacrae theologiae doctores: Michaelem Wislicza, decanum, Stanislaum Pinczow, custodem, Nicolaum Bodzeczin, canonicum ecclesiae collegiate sancti Floriani, in praesentia magistri Ioannis Wielicii, sententiarii, eiusdem ecclesiae canonici et provisoris bursae philosophorum. Et copiae venerabili capitulo Plocensi transmissae.

Rector manu propria subscripsit.

In rectoratu secundo reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae Clepardiensis canonici, anno domini 1573, hiemali commutatione in Universitate acta et conclusa.

Domini Martini Fox praesentatio et susceptio.

383. Anno Domini 1573, die vero 16 novembris, spectabiles et famati domini proconsul et consules Cracovienses excellentem virum Martinum Fox Cracoviensem, philosophiae et medicinae doctorem, Universitati Cracoviensi incorporatum, ad lecturam et collegiaturam in medicinis secundum privilegium reverendi olim et clarissimi viri Mathiae de Miechow, philosophiae et medicinae doctoris, canonici Cracoviensis [1], per notarium seniorem rectori Universitatis praesentarunt. Qui ab Universitate per convocationem rectoris in scheda more solito factam, ex omnium unanimi consensu ad eandem lecturam et collegiaturam admissus et susceptus est.

Electio praepositi ecclesiae sancti Nicolai.

384. Anno, quo supra, die vero XXI octobris, post decessum

---

[1] 27 XI 1505 r. Maciej z Miechowa ufundował na czynszu rocznym 20 grzywien (od 600 zł. węg.) drugą kollegjaturę medyczną, na którą miasto miało prezentować kandydata (*Cod. dipl. III* nr 310).

venerabilis olim Thomae Paulini Cracoviensis [1], artium liberalium magistri, praepositi ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracovienses, praepositura vacante, ipso die sepulturae peractis exequiis, in convocatione totius Universitatis per rectorem in communi hypocausto dominorum iurisperitorum facta, pro obtinenda eadem praepositura, tres doctores iurisprudentiae exposuerant Universitati suam sententiam. Quibus absentibus a deliberatione, post longos et multos tractatus electus est in praepositum ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracovienses ex unanimi sententia, tribus saltim dissentientibus, reverendus iurisprudentiae doctor Martinus Radomskie, iunior et inferior promotione et vocatione, suis reliquis competitoribus, iustis causis et rationibus Universitati et templo illi expedientibus, tunc Universitatem permoventibus, [praelatus]. Post quam electionem resignavit collegiaturam Novorum iurium, cuius in Collegio dominorum iurisperitorum erat possessor.

Electio lectoris et collegiati Novorum iurium.

385. Anno et die, quo supra, vacante collegiatura Novorum iurium in Collegio dominorum iurisperitorum post resignationem reverendi domini doctoris Martini Radomskie, ecclesiae sancti Nicolai praepositi, facta est convocatio Universitatis in hypocausto Collegii maioris per rectorem eiusdem Universitatis in forma solita ad eligendum lectorem et collegiatum Novorum iurium, tunc praemisso modo vacantem. Pro qua quidem lectura et collegiatura obtinenda exposuit sententiam suam Universitati primum reverendus iurisprudentiae doctor Petrus Skothniczky, protunc senior contubernii iurisperitorum, allegans privilegium bursae iuristarum senioris super ascensu ad collegiaturam in Collegio prima quaque occasione vacantem [2] et conclusionem Universitatis eodem in negocio [3], et petiit se circa utrumque conservari in ascensu. Deinde exposuit etiam animi sui sententiam pro obtinenda eadem lectura et collegiatura venerabilis magister Stanislaus Radossice, collega minoris Collegii et iurisprudentiae baccalaureus, allegans coram Universitate labores per viginti annos se absque intermissione pertulisse, et impensas in promotiones baccalaureatus primum, deinde magisterii in Universitate Cracoviensi factas, praefatum vero dominum doctorem Petrum Skothnicium eiusmodi impensas non fecisse nec labores tantos pertulisse, utpote qui

---

1 Zmarł 18 X 1573. (Rkps Archiwum uniw. 69 str. 74).

2 Wedle rozporządzenia biskupa Jana Konarskiego z 1 VI 1519 r. senjor bursy jurystów miał mieć pierwszeństwo przy obsadzaniu wakujących beneficjów (...»occurente vacatione alicuius collegiaturae in Collegio iuristarum, ad ipsum primus respectus habeatur«. *Cod. dipl. IV* nr 345).

3 Z 1491 r., por. wyżej zap. nr 105.

absque gradibus in artibus et philosophia simpliciter sit promotus in baccalaureum primum, deinde in doctorem iurisprudentiae et post susceptam promotionem nondum duos annos completos in Universitate laboravit, ex quibus causis petiit praefata lectura et collegiatura sibi per Universitatem provideri. Utriusque petitione audita et causis atque rationibus adductis diligenter expensis privilegioque Novorum iurium examinato, in praefata dominorum doctorum et magistrorum salariatorum totius Universitatis convocatione, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis data eidem Universitati, rector ex pluralitate votorum conclusit electum esse in lectorem Novorum iurium et in collegam collegii dominorum iurisperitorum ad collegiaturam, praemisso modo vacantem, venerabilem magistrum Stanislaum Radossicium interim collegam minoris Collegii et iurisprudentiae baccalaureum, in proximo in eadem facultate licenciandum.

De religiosis Cisterciensibus in bursa Hierosalem manentibus.

386. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo tertio, die vero sedecima novembris, in rectoratu secundo reverendi domini rectoris Martini Pilznensis, orta fuit controversia inter reverendissimum dominum Martinum Bialobrzesky, episcopum Laodicensem et suffraganeum canonicumque Cracoviensem atque Clarae Tumbae abbatem et conservatorem privilegiorum Universitatis, et provisorem bursae Ierusalem reverendum dominum Stanislaum Pincevium, ecclesiae collegiatae sancti Floriani custodem, de et super propinis in ingressu fratrum Cisterciensium ad bursam Ierosalem ab habitatione seu stubella pro ipsis secundum antiquas conclusiones Universitatis assignatis, dandis provisori. Praefatus reverendissimus episcopus et abbas fratrum Cisterciensium coram officio rectoris allegabat exempla, quia scilicet et ipsemet dum in bursam Hierosalem et habitationem atque stubellam pro fratribus Cisterciensibus assignatam ab Universitate antiquitus inhabitandum ingrederetur [1], non dedit, nec alii, qui ipsam praecesserunt et subsecuti sunt, unquam dederunt. Et producebat conclusiones Universitatis, quibus Universitas declaravit favorem suum specialem erga fratres Cistercienses manentes et mansuros in eadem habitatione bursae Hierosalem idque ratione areae per abbatem et fratres Cistercienses donatae Universitati, in qua aedificata est domus plebanalis ecclesiae sanctae Annae [2], praefatus vero reverendus dominus provisor allegabat et pro-

---

[1] W *Album studiosorum* nazwisko jego nie istnieje.
[2] Por. wyżej zap. nr 91.

ducebat statuta et consuetudines bursae Hierosalem, quibus docebat omnes et singulos, qui eandem bursam inhabitare velint, teneri ad dandas propinas [1]. Adiciens se interim non de propinis, quae sibi deberentur apponere, sed ne quid in eius provisoratu in posterum novum et inusitatum introducatur et futuris provisoribus in iure ipsorum derogetur per ipsius negligentiam, similem intentionem suam allegante reverendissimo domino abbate Clarae Tumbae. Rector itaque praefatus videns causam ex utraque parte magni esse momenti, eandem ad deliberationem et definitionem totius Universitatis reiecit, et in convocatione ipsius Universitatis anno itaque eodem, die vero decima decembris, eandem proposuit. Ubi unamini consensu omnium, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis convocatorum, decretum et conclusum est, ut propinarum praedictarum solutio domino provisori sit in arbitrio fratrum Cisterciensium totumque hoc negocium discretioni ipsorum committatur.

Die 21 mensis iunii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto per totam Universitatem in convocatione auscultata et approbata pariter cum sequenti proxime de exercitationibus.

De exercitationibus regalistarum.

387. In eadem convocatione rector praefatus exposuit negligentias in lectionibus et exercitationibus noviter exortas in magnum detrimentum Universitatis atque quomodo occurrendum sit ipsis sententias singulorum requisivit. Ex omnium itaque dominorum doctorum omnium facultatum et magistrorum unanimi sententia conclusit, negligentias lectionum etiam tales, quae commissae sunt continue a festo sancti Bartholomaei usque ad finem commutationis [2] per absentiam aliquorum professorum puniendas esse secundum statutum.

De exercitationibus vero decretum et conclusum est ex unanimi consensu, ut regales professores per unum annum sequentem exercitationes faciant non bini singulis diebus legibilibus iuxta conclusionem anno Domini 1550 die 24 aprilis factam [3], sed singuli diebus legibilibus singulis easdem peragant, quia praefati regales professores cum maiori fructu studiosorum et honore Universitatis se ipsas facturos pollicebantur. Anno vero transacto in potestate erit Universitatis, quod expedire magis putaverit, de exercitationibus praefatis decernere et con-

---

1 Wedle rozporządzenia wydanego w 1498 r. za rektoratu Jana z Wysoka. Rektor Marcin Krokier ograniczył w 1560 r. pobieranie tej opłaty do 6 groszy (por. wyżej zap. nr 309).

2 t. j. od 24 VIII do 15 X.

3 Por. wyżej zap. nr 284.

stituere. Quod decretum susceperunt domini regales professores protunc existentes praesentes.

Auscultata per totam Universitatem et approbata anno et die, quibus supra[1], verso folio.

De retento censu collegiaturae medicae facultatis per consules Cracovienses.

388. In eadem convocatione rector exposuit Universitati famatos dominos: proconsulem et consules Cracovienses nolle solvere retentos census sex quartalium pro collegiatura medicinae ex fundatione excellentis olim viri Mathiae de Miechow, medicinae doctoris clarissimi, vacationem praefatae collegiaturae post resignationem egregii olim doctoris Felicis Sieprcii praetendentes. Decrevit tota Universitas repetendum et exigendum esse praefatum tot quartalibus retentum censum, si fieri poterit, per bonam gratiam, sin minus, secundum privilegium eiusdem collegiaturae ad reverendissimum dominum lociordinarium[2] recurrendum esse[3]. Et postquam exacti fuerint impensis Universitatis retenti census, non in alium usum esse convertendos quam in augmentum redituum eiusdem collegiaturae.

De ecclesia sancti Egidii Universitati incorporata.

389. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, die decima februarii, vacante praebenda in ecclesia sancti Egidii Cracoviae fundi Szadowie post decessum N. Dembowieczki, ultimi ipsius possessoris, rector fecit convocationem Universitatis ad consultandum et concludendum de privilegio Universitatis quod habet de incorporatione eiusdem ecclesiae, quidnam faciendum et quomodo procedendum sit in vacatione praedicta. Ex unanimi sententia conclusum est, exponendam esse causam et insinuandum privilegium magnificis dominis Tencziniis et niholominus in termino cridae futuro Universitas per constitutum procuratorem impediendo institutionem praesentati ipsorum, exhibeat privilegium incorporationis eiusdem ecclesiae Universitati atque petat circa illud se conservari et quid ulterius in causa agendum erit, idem procurator per Universitatem constitutus consilium

---

1 t. j. 21 VI (por. zap. poprzednią).

2 Franciszek Krasiński.

3 Wedle przywileju z 27 XI 1505 r. rajcy krakowscy zobowiązali się z tytułu zakupionego u nich za 600 dukatów węg. czynszu, wypłacać stale co kwartał drugiemu profesorowi medycyny z fundacji Miechowity po pięć grzywien. W przeciwnym razie Uniwersytet mógł ich »coram quocunque iudice pro ipso censu monere et eundem censum pro doctore praefato exigere«. (*Cod. dipl.* III nr 310).

a dominis iurisprudentiae doctoribus quaerat[a]. Qui pro bono Universitatis consilium fidele dare non detrectabunt.

De redemptione prandii Aristotelici per magistrandos.

390. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, die vero quinta martii, facta est totius Universitatis convocatio per dominum rectorem, sub poena prout diligitis bonum Universitatis et non contradicendi, ad audiendam petitionem septem magistrandorum in artibus et philosophia iam examinatorum pro redemptione prandii die licentiaturae Universitati per ipsos apponendi. Ex unanimi sententia omnium et singulorum conclusum est, ut propter causas, quas in postulatione sua adferebant, redimerent appositionem prandii centum florenis in moneta polonicali per mediam sexagenam computatis, salva in posterum libertate Universitatis de eiusmodi prandiis apponendis vel redimendis. Quae pecunia die sedecima martii divisa est per rectorem, decanos et procuratorem Universitatis consuetudine solita, in regestris Universitatis apud procuratorem redituum annotata. Pro fisco Universitatis ex eadem pecunia nihil est repositum, ut largiorem refectionem professores acciperent in rerum caristia et censuum atque redituum reliquorum retentione, tacentibus adhuc omnibus tribunalibus.

De litigantibus super beneficiis Universitatis praetermisso rectore et decanis.

391. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, die vero octava mensis februarii. Quoniam reverendus iurisprudentiae doctor Petrus Skothniczki, senior bursae iurisperitorum, venerabilem artium magistrum et iurisprudentiae baccalaureum Stanislaum Radossice, minoris Collegii collegam, in altaristam altaris tituli sancti Thomae Aquinatis in ecclesia cathedrali Cracoviensi siti, cui annexa est collegiatura Novorum iurium [1], ex unanimi consensu dominorum doctorum et magistrorum omnium facultatum, duobus tantum exceptis, in convocatione Universitatis sub poena, prout diligitis bonum commune et non contradicendi, legitime per rectorem Universitatis et more solito, ad pulsum campanae facta, electum, in eadem ipsius elec tione et tandem in institutione ex praetenso privilegio et conclusione Universitatis pro seniore eiusdem bursae iurisperitorum spectantibus [2] in

---

[a] consilium quaerat *rkps.*

[1] O tym ołtarzu z fundacji biskupa Tomasza Strzempińskiego por. wyżej str. 54 przyp. 1.

[2] Por. wyżej nr 105.

termino cridae coram reverendo domino vicario et officiali generali Cracoviensi impedivit et postea ad reverendissimi domini episcopi Cracoviensis tribunal ut causa remitteretur obtinuit ad prosequendamque causam praefatum magistrum artium et iurisprudentiae baccalaureum Stanislaum Radossicium citavit. Rector itaque Universitatis animadvertens hoc fieri in detractionem et magnum detrimentum privilegiorum Universitatis, maxime vero privilegii reverendissimi olim Alberti episcopi Cracoviensis, qui commodis Universitatis prudentissime prospiciens, ne doctores et magistri propter controversias et expensas in causis beneficialibus coram extraneis ab Universitatis et ipsius rectoris tribunalibus in studiis publicis diligenter et fideliter tractantes impedirentur, vigore commissionis Sedis apostolicae constituit, ut rector Universitatis cum tribus decanis theologiae, iurisprudentiae et artium eiusmodi causas iudicarent cum recursu in casu disparitatis ad gratificationem reverendissimi domini episcopi Cracoviensis pro tempore existentis[1], contra praefatum doctorem Petrum Skothniczki citationem ad instantiam instigatoris officii decrevit. Quem in termino ex citatione legitima proveniente ad propositionem et querelam instigatoris officii, dum causam secundum privilegia Universitatis prosequi nollet, in poena decem marcarum iuxta statutum »De poena insurgentis contra rectorem vel privilegia Universitatis« condemnavit. Quam pro fisco Universitatis, ut intra quindenam reponeret, sub poena dupli per bedellum incontinenti monitus est. Per totam quindenam, immo et post alteram dum poenam decretam non reponeret iamque decreto in rem iudicatam transeunte iterum praefatus doctor Petrus Skothniczki ad eiusdem instigatoris officii instantiam citatus ad reponendam poenam dupli pro fisco Universitatis, dum et poenam reponere nollet, neque causam secundum privilegia Universitatis coram rectore et decanis prosequi vellet, ad instantiam eiusdem instigatoris officii rector contra ipsum dominum Skothniczki poenam exclusionis et proscriptionis ab Universitate, nisi intra octavam

---

[1] Por. przywilej biskupa krak. Wojciecha Jastrzębca z 18 X 1422 r.: ...»Rector Universitatis, qui pro tempore fuerit, cum tribus decanis facultatum theologiae, iuris canonici et artium, habeant regimen et ordinationem omnimodam Universitatis, ita quod eorum dispositioni stetur in omnibus praemissis, quae fuerint expedienda, et etiam in aliis maioribus sine qualibet contradictione, praesertim si in comparatione personarum ex labore, ex valore, vel ex merito circa promotionem beneficiandorum vel beneficiandi aut beneficiati, aut circa alia quaestio emerserit. Qui quatuor si fuerint dispares, recurri debet ad episcopum Cracoviensem pro tempore existentem. Quidquid autem vel pro qua parte gratificaverit episcopus cum parte maiori vel duabus, istud sine omni contradictione servari debebit sub poena excommunicationis et poena exclusionis« (*Cod. dipl.* I nr 71).

poenam dupli, in qua condemnatus est, reponeret et causam secundum privilegia Universitatis prosequeretur, decrevit.

Die tandem quindecima martii anni suprascripti veniens in praesentiam magistri domini rectoris praefatus doctor Petrus Skothniczki exposuit, se velle renunciare iuri, liti et causae coram reverendissimo episcopo Cracoviensi et vicario ac officiali ipsius generali in spiritualibus motae et intentatae atque nihil addubitans de iustitia sibi administranda se deinceps causam prosequi velle secundum privilegia Universitatis.

Interim vero, quoniam occasione praepositurae ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracovienses de collatione Universitatis inter reverendos iurisprudentiae doctores Iacobum Gorsky et Martinum Radomskie similis controversia intercesserat, nam doctor Iacobus Gorsky ab electione Universitatis et institutione ipsius doctoris Radomskie in praefatam ecclesiae sancti Nicolai praeposituram, in absentia ab Universitate ipsius doctoris Iacobi Gorsky facta, apud reverendum dominum vicarium et officialem generalem Cracoviensem appellatione a prima noticia interposita ipsum doctorem Martinum Radomskie electum ex unanimi sententia Universitatis et in termino cridae, nemine impediente, institutum atque pacificum integro fere mense possessorem, vigore appellationis interpositae ad reverendissimum archiepiscopum Gneznensem[1] citavit. Qua propter ex mandato rectoris Universitatis, propter incolumitatem privilegiorum ipsius Universitatis retinendam ad instantiam instigatoris officii et poenam statuti superius expressi citatus, confidens de iustitia causae, iuri et liti coram reverendissimo domino archiepiscopo intentatis cedens, causam secundum privilegia Universitatis rectori et decanis iudicandum permisit. — Et dominus rector Universitatis mandavit bedello Universitatis citare tam ipsos doctorem Petrum Skothniczky et magistrum Stanislaum Radossicze, quam doctores Iacobum Gorsky et Martinum Radomskie ad convocationem decanorum super eodem negotio et causis iudicandis die decima octava martii, anno eodem, in hypocausto communi Collegii maioris futuram, et in effectu factam hora quindecima.

In qua quidem convocatione inter dominum doctorem Petrum Skothniczki et magistrum Stanislaum Radoszice litis contestatione facta et rationibus atque probationibus ex utraque parte diligenter auditis et expensis, dominus rector cum decanis sibi assidentibus quaesivit ex parte utraque supradicta, an vellent cedere liti, iuri et causae motis coram reverendissimo domino lociordinario et ipsius vicario et officiali generali

[1] Jakób Uchański.

et se cum sua causa subicere iurisdictioni domini rectoris et decanorum iuxta privilegium Universitatis in beneficialibus causis, quod interim ipsis est lectum per publicum notarium inferius nominandum. Dum itaque uterque se cedere iuri, liti et causae coram reverendissimo lociordinario et ipsius vicario et officiali generali Cracoviensi motae et intentatae ac iurisdictioni rectoris et decanorum iuxta privilegium Universitatis subicere velle atque hoc ipsum exnunc actu facere diceret, dominus rector Universitatis cum decanis superius descriptis tale inter doctorem Petrum Skothniczki et magistrum Stanislaum Radoszicze tulit decretum.

In nomine Domini amen. Pro tribunali sedentes et solum Deum atque sanctam ipsius iustitiam prae oculis habentes, in causa occasione altaris tituli sancti Thomae Aquinatis etc. in ecclesia cathedrali Cracoviensi siti et pro lectore Novorum iurium in Collegio iurisperitorum in Universitate Cracoviensi fundati inter venerabiles dominos Stanislaum Radoszicium, artium magistrum et iuris canonici baccalaureum, collegam minoris Collegii, per reverendos dominos doctores et magistros totamque Universitatem praesentati, ex una et Petrum Skothniczki, iuris canonici doctorem, bursae iuristarum seniorem, sibi pinguius ius ex fundationis praefatae bursae privilegio et quadam conclusione Universitatis pro seniore praefato facta ad hoc ipsum altare et collegiaturam sibi annexam competere asserentem, partibus ab altera. Reverendus pater dominus Martinus Pilznensis, sacrae theologiae doctor, ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae sancti Floriani Clepardiensis canonicus et Almae Universitatis Studii Generalis Cracoviensis rector unacum dominis decanis facultatum sacrae theologiae, iuris canonici et artium, in praesentia partium praedictarum post liberam ipsarum renunciationem et a iure, lite et causa per ipsos coram reverendissimo lociordinario occasione altaris et collegiaturae praefatae intentatis cessionem atque spontaneum in iurisdictionem eandem consensum, inhaerendo fundationi et erectioni supradicti altaris, cui annexa est collegiatura Novorum iurium et cupientes omnes et singulas lites et controversias per ipsum doctorem Skothniczki praedicto magistro Stanislao Radossicio contra privilegia Universitatis quomodolibet et apud quoscumque iudices motas et intentatas extinguere et abolere, praesentationem ad praedictum altare et collegiaturam Novorum iurium ipsi annexam ad personam ipsius magistri Stanislai Radossicii per totam Universitatem vigore iurispatronatus ad ipsam pertinentis factam, approbamus, ratificamus et confirmamus ac eam esse ratam et validam pronunciamus et decernimus. Ipsique doctori Petro Skothniczky, ne ipsum magistrum Stanislaum Radossicium in assequenda institutione ad praedictum altare et collegiaturam ipsi annexam et apprehendenda possessione quoquomodo directe vel indirecte

impediret, mandamus et inhibemus, sub poena in processu causae per dominum rectorem Universitatis iam in ipsum postremo decreta, salvo iure iuxta morem aliorum collegiatorum optandi collegiaturam et iuxta electionem solitam eligendi in altiorem collegiaturam seu alia officia lecturarum in iure canonico ipsimet seniori moderno et successoribus eius in senioratu secundum privilegium erectionis et conclusionem Universitatis.

Quod decretum, inhibitionem et iuris reservationem, tam ipse doctor Petrus Skothniczky, quam magister Stanislaus Radossicius susceperunt et exnunc, prout extunc iuri, liti et causae motae et intentatae irrevocabiliter cesserunt, in mei notarii publici et bedellorum Universitatis, testium ad hoc requisitorum et vocatorum praesentia, ut infra ex subscriptione patebit.

In causa vero reverendorum iurisprudentiae doctorum Iacobi Gorsky et Martini Radomskie, qui post multos tractatus et iurium allegationes et replicationes pro utraque parte factas etiam exnunc, prout extunc libere iuri, liti et causae super praepositura ecclesiae sancti Nicolai iurispatronatus Universitatis coram reverendissimo domino archiepiscopo Gnesnensi motis et intentatis, cesserunt et spontaneae iurisditioni rectoris et decanorum ipsi assidentium iuxta privilegium Universitatis se subiecerunt, dominus rector Universitatis ex praefatorum decanorum unanimi consensu, definitivam talem protulit sententiam.

In nomine Domini amen. Pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, in causa occasione praepositurae ecclesiae sancti Nicolai extra muros Cracovienses iurispatronatus Universitatis inter venerabiles dominos doctores iurisprudentiae Iacobum Gorsky, ex una, et Martinum Radomskie, partibus ex altera, post liberam earundem partium iuri, liti et causae coram reverendissimo domino archiepiscopo Gnesnensi vigore appellationis contra dominum Martinum Radomskie per doctorem Iacobum Gorsky motis et intentatis renuntiationem et spontaneam iurisdictioni rectoris et decanorum iuxta privilegium Universitatis ipsi assidentium submissionem, cupientes ex officio et debito nostro omnes et singulas lites et controversias inter praefatas partes occasione praepositurae ecclesiae sancti Nicolai contra privilegia Universitatis quomodolibet et apud quoscunque iudices motas et intentatas abolere et extinguere, praesentationem ad praedictam praeposituram ecclesiae sancti Nicolai in personam doctoris Martini Radomskie per totam Universitatem vigore iurispatronatus ad ipsam pertinentis factam, praesertim subsecuta in termino cridae, nemine resistente, institutione et integro fere mense eiusdem praepositurae pacifica possessione, approbamus, ratificamus et confirmamus atque eam esse ratam et firmam pronuncia-

mus et decernimus, et ne amplius partes praefatae se infestant et privilegiis Universitatis detrahant nec quoquomodo directe vel indirecte se impediant, mandamus et inhibemus sub poena statuti: »De poena insurgentis contra rectorem et privilegia Universitatis«.

Quod decretum et inhibitionem tam dominus doctor Iacobus Gorsky, quam doctor Martinus Radomskie susceperunt et finaliter exnunc, prout extunc iuri, liti et causae motae et intentatae irrevocabiliter cesserunt. In mei notarii publici et bedellorum Universitatis, testium ad hoc vocatorum et requisitorum praesentia, ut supra.

In utraque causa constituti procuratores irrevocabiles ad cedendum iuri, liti et causae intentatis coram tribunalibus extraneis ab Universitate.

Caspar Smygrodiensis, publicus et Studii Generalis Cracoviensis notarius, manu sua subscripsit.

Rectoris significatio ad consiliarios.

392. Reverende domine doctor et magister venerabilis. Quoniam tota Universitas rectori et consiliariis ipsius commisit privilegia Universitatis revidere et considerare violationes, derogationes, praeiudicia et defectus eorundem privilegiorum et libertatum Universitatis, proinde dum dominatio vestra nunc vacat a laboribus Universitatis, iuxta deliberationem in praecedenti convocatione consiliariorum habita velit expendere et annotare atque rectori quamprimum tradere eadem, quae animadverterit Universitatis incommoda, tam ex parte totius Universitatis, quam ex parte singularum facultatum atque etiam proventuum retineri aut decipi solitorum, ac domorum, quas studiosi inhabitant et earum, ex quibus reditus in usum Universitatis cedunt et quae opportuna Universitati iis temporibus et in posterum addenda iudicaverit, ut tempestive eiusmodi deliberationes in ordinem dispositae et per totam Universitatem auscultatae, per Serenissimam Maiestatem Regiam et omnes Regni ordines quantocius confirmari possint[1]. Ad hoc negotium, si privilegiis opus habuerit, rectori significet. Detur senioribus patribus, decanis omnium facultatum et consiliariis Universitatis atque provisoribus et senioribus bursarum, ex parte rectoris Universitatis.

Propterea inscripta, ut constet non rectoris negligentia factum esse, quia conclusio Universitatis folio 136 superius descripta non est sortita effectum hactenus[2]. Factaque fuit super eodem negotio Universitatis convocatio die 17 maii, sed rursus reiectum est ad consiliarios.

[1] Właśnie podtenczas odbywał się w Krakowie sejm elekcyjny (zaczęty 21 II, skończył się 22 IV).
[2] Por. wyżej zap. nr 365.

In tertio rectoratu reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, ecclesiarum cathedralis Wratislaviensis et collegiatae Clepardiensis canonici, anno Domini 1574, commutatione aestivali in Universitate acta et conclusa.

Magistro Alberto Gadomski absentia concessa.

393. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, die vero augusti nona, facta est per rectorem Universitatis convocatio hac forma: Egregie domine decane et magistri venerabiles. Adsint dominationes vestrae cras hora undecima in hypocausto Collegii maioris ad audiendam petitionem venerabilis magistri Alberti Gadomsky, minoris Collegii collegae et oratoriae professoris, de absentia illi ad certum tempus concedenda super eademque deliberandum et concludendum, prout diligitis bonum Universitatis et facultatis artisticae et sub poena non contradicendi. Detur dominis decano et magistris facultatem philosophicam actu regentibus. Ex parte rectoris Universitatis.

Qua quidem convocatione ex unanimi omnium sententia conclusa et roborata, audita est petitio praefati magistri Alberti Gadomsky, absentiam postulantis, ex causis altera necessitatis, altera pietatis. Quibus quidem causis in absentia petentis diligenter expensis et ad statutum de absentibus ad praximque eiusdem statuti superius in conclusionibus descriptam accommodatis, ex unanimi rectoris, decani et omnium magistrorum facultatem philosophicam regentium consensu conclusum et decretum est habere facultatem absentiae magistrum Albertum Gadomsky ad tertiam usque diem innovationis studiorum proxime futurum[1]. Quam si neglexerit, metuere sibi debet a periculo privationis, ea tamen conditione adiecta, ut tempore legibili absentiae suae per alium magistrum aeque idoneum et paris gradus secundum statutum praescriptum ad lectiones, disputationes et reliquos labores suae collegiaturae sustinendos sit obligatus.

De ecclesia sancti Egidii et structuris domorum Universitatis.

394. Anno eodem, die vero XXV augusti, per rectorem Universitatis facta est convocatio totius Universitatis ad audiendas litteras per magnificum dominum Andream comitem de Tenczin, palatinum Belzensem, rectori et toti Universitati inscriptas et ad alia tractanda bonum Universitatis concernentia, sub poena non contradicendi et iuratae obedientiae.

---

[1] T. j. do 19 X.

Quoad primum lectae sunt litterae praefatae, quibus sua magnificentia postulabat ab Universitate, ut cedat iuri, liti et causae occasione ecclesiae sancti Egidii attentatae in perpetuum. Ipse vero cum tota familia sua se velle bene mereri de Universitate promittebat, quod si Universitas facere nollet, minas addidit. Quoad hunc articulum conclusum est. ut per rectorem nomine Universitatis suae magnificenciae rescribatur benigne et citra aliquam exasperationem in hunc sensum. Quia Universitas semper contendebat optime mereri de illustri et inclita familia Tencziniorum et si quidpiam Tencinii postulassent ab Universitate, ipsam nunquam denegasse, quod manifeste apparet ex censibus reemptionalibus et summis pecuniariis perceptis et Universitati, maioris Collegii communitati. capitulo sancti Floriani, ecclesiae sancti Nicolai singillatim in bonis et possessionibus ipsorum inscriptis [1]. Et nunc ad postulationem magnificenciae suae istam cessionem libenter faceret, si per conscientiam iure iurando de non alienandis, sed recuperandis bonis Universitatis astrictam liceret. Atque si talis cessio aliud periculum secum non traheret, amitteret enim Universitas reliquum iuris, quod ad eandem ecclesiam sancti Egidii habet ex parte reverendi domini abbatis Sziecziechoviensis et conventus ipsius. Ne tamen postulatio suae illustris magnificenciae esset inanis, hanc causam ex parte sua uni aut duobus arbitris committet iudicandam, hoc idem ut sua magnificencia faciat, Universitas optat. Sic enim parcetur sumptibus et abstinebitur ab appellationibus. Quicquid vero tales arbitratores in causa constituerint, inviolabiliter se servaturam Universitas pollicetur. Ex commissione hac Universitatis rector postridie litteras ad suam magnificenciam dedit.

Introductum tandem est per rectorem, quia minores collegae, tam rectorem, quam procuratorem redituum Universitatis assidue sollicitant de subvenientibus ruinis totius minoris Collegii, periculum ipsis et Universitati damnum grave minantibus. Decrevit Universitas, ut procurator Universitatis sine procrastinatione accipiat muratores et cum iis cives aliquos in aedificando versatos frequentius, qui revideant eadem aedifi-

[1] Z czynszów, które Uniwersytet posiadał u rodziny Tęczyńskich, znamy dziś następujące: 1) czynsz 100 złp. (od 2000 złp.) zakupiony przez Dra Michała z Lublina w 1523 r. u Jana Tęczyńskiego, miecznika krakowskiego, a następnie przeznaczony przezeń na erygowaną przez siebie prepozyturę św. Anny (*Cod. dipl.* IV nr 365); 2) czynsz 24 grzywien (od 800 złp.), zakupiony przez egzekutorów testamentu Łukasza Noskowskiego w 1532 r. u Stanisława Tęczyńskiego, podkomorzego sandomierskiego, przeznaczony w połowie na altarystę ufundowanej na mocy testamentu altarji u Panny Marji, a w połowie na Uniwersytet, z tytułu odprawianego anniwersarza za duszę testatora (tamże IV nr 362); 3) czynsz 35 złp. (od 700 złp.) zakupiony w 1558 r. przez Kolegjum Większe u Stanisława Tęczyńskiego, wojewody krakowskiego (tamże V nr 396).

cia et pericula cognoscant. Procurator autem Universitatis successive restauret, a periculosioribus incipiendo.

Introductum etiam est per rectorem, quia studiosi bursae Ierusalem saepius apud rectorem conqueruntur de stillicidiis, si rivi per foramina tectorum defluentes in habitationes ipsorum stillicidia appellandi sunt. Provisor inopiam pecuniae esse in causa magnarum ruinarum in eadem bursa dicebat, et ad restaurandas utcumque maiores se expendere incepisse quinquaginta florenos. Decretum est, ut inopia ista et pericula bursae Ierusalem referantur ad venerabile capitulum Cracoviense, tanquam protectores et defensores ipsius secundum privilegium bursae [1]. Et postquam reverendissimus dominus Cracoviensis episcopus Cracoviensis [a] [2] feliciter venerit, tam Universitas, quam studiosi bursae eiusdem debent esse solliciti apud suam reverendissimam celsitudinem, ut aliquot intestatos in proximo futuros assignet pro reformatione eiusdem bursae ruinarum.

Introductum postea est de damno et iniuria, quae patitur hortus ecclesiae sancti Nicolai in Pyasky situs a magnifico domino Hieronymo Ossolinsky, castellano Sendomiriensi, nam extendens piscinam in fundo suo, aggeris medium latitudinis fere sex cubitorum in horti eiusdem fundo collocat ut signa granicialia quae fundos antiquitus de se manifeste dislimitant.

Scripserat rector Universitatis ad suam magnificenciam nomine totius Universitatis, ne tanta iniuria fundum ipsius afficiat; sua magnificencia rescripsit et litteras sigilli sui appensione et manus propriae subscriptione in testimonium asservare iussit, quia nulla velit afficere iniuria Universitatem aut fundum eius damno. Sed si quid interim ademptum fuerit, velle se tantumdem restituere Universitati melioris etiam fundi, postquam venerit Cracoviam.

Decretum est, ut priusquam magnificus dominus castellanus Sendomiriensis venerit Cracoviam, defendatur fundus ab iniuria et damno per rectorem, postquam illi significaverit possessor ecclesiae sancti Nicolai talem iniuriam et damnum inferri. Cum autem magnificencia sua venerit Cracoviam, ad differentiam cum ipso hanc tractandam negotium commissum est per totam Universitatem reverendis et venerabilibus Martino Pilznensi, sive tunc rector fuerit, sive perfunctus rectoratu, Stani-

---

[a] *Sic.*

[1] O protektoracie kapituły krakowskiej nad bursą Jeruzalem nic konkretnego nie znajdujemy zarówno w testamencie biskupa Oleśnickiego, który stanowi zarazem akt fundacyjny bursy, jak i w późniejszych dla niej przywilejach.

[2] Franciszek Krasiński.

slao Zavacio Pico, doctoribus, possessori fundi, procuratori redituum Universitatis et praeposito Collegii minoris pro tempore existenti.

Introductum quoque est de domo in platea mensatorum, quam Universitas emit a Ioanne Krzizankowski [1]. Quoniam illius domus tectum intus et extra in omnibus partibus et in toto est ruinosum, prout rector Universitatis cum procuratore redituum ipsius revidit, ut itaque restaurationis eiusmodi tecti esset maior utilitas, quesivit rector, an permittant parietes illius domus muro Italico more erigere, ut domus aedificiis superioris atrii augeatur et postea Universitas maiorem censum ex arenda domus illius percipiat, non magna impensa facta. Decretum est, si commode fieri potest talis elevatio parietum propter augendas habitationes et mediocri sumptu, Universitas non exiguum commodum capere potest, talis erectio parietum et auctio habitationum fiat.

Introducta deinceps est postulatio reverendissimi domini legati apostolici tunc Cracoviae praesentis [2], apud rectorem facta, ne permitteret tam per magistros quam baccalaureos profiteri lectiones sub nomine et titulo haereticorum quorumvis inscriptas [3], ne Universitas haec catholica et sanae doctrinae semper studiosissima Sedi apostolicae incipiat esse suspecta et ne anathemati in bulla Coenae Domini, non ita pridem publicata [4], subiaceat. Decretum est, ut decani pro suo officio hoc diligenter curent, ne quid deinceps tale committatur, dum in convocationibus ipsorum lectiones suscipiuntur.

Instigator officii contra absentes professores ab Universitate.

395. Anno Domini 1574, die vero vigesima augusti, instigator officii produxit coram officio rectoratus citationem contra absentes professores [5] et labores Universitatis negligentes, debite executam, subiciens talem propositionem. Quandoquidem reverendus dominus Iacobus Cromfelth iurisprudentiae doctor ex plebanatu Luboricensi et venerabilis magister Andreas Brzezinius ex plebanatu Wietrzichoviensi terminum

---

[1] Ofiarowany właściwie z tytułu niezapłaconych pieniędzy za dzierżawę probostwa przemąkowskiego (por. wyżej zap. nr 367).

[2] Wincenty Laureo.

[3] Posługiwano się mianowicie w wykładach podręcznikami i edycjami autorów klasycznych, opracowanemi przez Melanchtona, Sturma, Mosellana i innych.

[4] Tekst jej dosłowny zamieszczony został w Karnkowskiego *Constitutiones synodorum metropolitanae ecclesiae Gnesnensis*, 1579 k. 174^{a}—179^{b}.

[5] Pozwanie to znajduje się wydrukowane w *Acta rect.* II nr 553 z błędną datą 29 VIII — powstałą niewątpliwie na skutek pomyłki pisarza aktów — zamiast 29 VII. Wedle tego pozwania mgr Kromfeldt i A. Brzezina mieli wrócić w ciągu ośmiu dni, zaś J. Górski i Gabrjel z Szadka w ciągu dwudziestu dni.

citationis in monitorio assignatum praevenientes redierunt ad officia et labores in Universitate continuandos, reliqui vero moniti et citati, videlicet reverendus dominus Iacobus Gorsky, utriusque iuris doctor, canonicus Plocensis et venerabilis magister Gabriel Szadek, canonicus Poznaniensis, ad terminum citationis ipsis in monitione assignatum venire neglexerunt, ut labores et officia in Universitate continuent, peto ipsos secundum continentiam privilegiorum, statutorum et conclusionum Universitatis condemnari.

In eodem termino comparentes reverendi et venerabiles domini Petrus Skothniczki, iurisprudentiae doctor. magister Martinus Viazd, minoris Collegii collega, nomine doctoris Gorsky, principalis sui procuratores et venerabiles magistri Ioannes Kurzeloviensis et Melchior Skrzinensis, magistri Gabrielis etiam procuratores, petierunt suis principalibus prorogari terminum praesentem, donec reddiderint certiores eosdem, quia hactenus hoc facere commodi non poterant. Instigatore officii demonstrante, quia commodissime hoc nedum facere, sed etiam perficere poterant. Rector non admisit allegationem per procuratores adductam. Tandem procuratores domini Iacobi Gorski allegarunt causas, propter quas ipsorum principalis ad terminum sibi praefixum redire non potuit, nempe gravem et periculosam aegritudinem, quam statim per testes citatos probaverunt et privilegium collegiaturae ipsius, quia per alium legere potest [1]. Ad quam causam instigator officii respondit. Posito et non concesso, quod dominus Gorsky pro collegiatura sua tale habeat privilegium, debuit tamen illud exhibere officio rectoratus et absentiam sibi concedi iuxta privilegium postulare. Procuratores vero magistri Gabrielis Szadek causam attulerunt allúcinationis ipsius magistri Szadek, qui putabat non licere intra vacantias facultatem absentiae petere suis procuratoribus, ideo usque post vacantias eandem nomine suo petere ipsis procuratoribus commisit et dum hoc facere procuratores meditarentur, ipsorum factum monitio cum citationis termino praeoccupavit. Petieruntque vel prorogari illi tempus absentiae et termini praesentis, ut significent ipsi redeundum esse vel dari convocationem ad petendam ipsi absentiam. Instigatore officii allegante, quia ante terminum ista petenda fuerant, rector ne quid praecipitanter agere videretur, causam distulit ad convocationem consiliariorum Universitatis perendie futuram.

396. In qua quidem convocatione die 22 augusti habita, reverendi et venerabiles domini consiliarii Universitatis controversia superius descripta, diligenter audita atque examinata, per rectorem Universitatis

---

[1] Górski był profesorem (jednym z dwu) t. zw. Novorum Iurium z fundacji biskupa Tomasza Strzempińskiego. Wedle aktu erekcyjnego z 1465 r. mógł on wykładać »per se vel alium« (*Cod. dipl.* II nr 212).

ipsorum convocationi praesidentem, tale decretum tulerunt. Doctoris Gorski habendam esse rationem propter ipsius labores diligenter antea pro bono, utilitate et gloria Universitatis factos, ut producatur illi tempus absentiae ad duos proxime sequentes menses. Procuratores autem ipsi significent quam primum ipsi decretum hoc, ut redeat ad Universitatem, officio suo et laboribus, ad quae obligatur, satisfacturus. Contra magistrum vero Gabrielem Szadek quandoquidem et temere abest ab Universitate et neque per se, neque per alium laborat, decreta est privatio collegiaturae cum suspensione privationis effectus ad duos menses proxime sequentes.

Rectoratus officii cum doctore Petro Skothniczky.

397. In eadem convocatione in dominum doctorem Petrum Skothniczky, contubernii iurisperitorum seniorem, decreta est poena decem marcarum et deprecatio mettertio suae conditionis et gradus rectori Universitatis in ipsius habitatione facienda intra quindenam. Quia rectorem et bedellos Universitatis ad se a rectore missos verbis detractivis et piarum aurium offensivis contra iurisiurandi et iuris gentium debitum affecerit; utrique satisfecit.

In primo rectoratu reverendi domini Iacobi Gorski iuris utriusque doctoris, canonici ecclesiae cathedralis Plocensis etc., anno Domini 1574 commatatione hiemali, in Universitate acta et conclusa.

398. Anno, quo supra, die 18 novembris, procuratores magistri Gabrielis a Schadek, Melchior Skrzynnensis et Valentinus Vidaviensis, comparentes apud rectorem, petierunt nomine principalis sui a termino et sententia per dominum Martinum Pilznensem, doctorem theologiae, rectorem proxime praeteritum, suum principalem absolvi, allegantes causas cur id fieri deberet et praecipitanter sententiam latam conquirentes ordineque iudicii non servato, potiusque de facto, quam de iure condemnatum, quibus a rectore responsum sine consiliariis agi non posse ob eamque causam terminum illis prorogatum ad primam feriam sextam post Epiphaniarum anni sequentis.

399. Anno eodem, die vero 2 decembris, ad petitionem domini doctoris Stanislai Zawacky, convocatione hac serie verborum facta: Eximie domine doctor, magister venerabilis. Adsit excellentia vestra hodie hora 20 in communi hypocausto domus maioris Collegii ad au-

---

[1] 20 X uzyskał od rektora Jakóba Górskiego podarowanie tej kary (*Acta rect.* II nr 561).

diendam petitionem et querelam eximii domini doctoris Stanislai Zawaczki Pici de arenda in Thrąntnowicze et ad alia, quae proponentur, tractandum. Detur omnibus doctoribus et magistris salariatis sub poena non contradicendi, ex parte rectoris.

Conclusum est locacionem sive arendam villae Thrąndnowicze ultra triennium concessum per magistrum Schadek[1] in quartum annum extendi debere ita, ut dominus doctor Stanislaus a Natali Christi huius anni 1574, quo arenda eius terminabatur, continuet possessionem et arendam ad Natalem Christi anni 1575, eadem conditione, quae in arenda superiore expressa est in toto servata, pecuniam ut numeret vel ipsi Schadek si possidebit eandem villam vel suo successori, hiberna frumenta, quae seminaverit anno 1575, ipse colliget anno sequenti 1576. Quod autem hic actum per Universitatem et rectorem pro hac vice, non debet afferre praeiudicium locationis huius beneficii Collegii maioris, in quorum potestate est possessori assentire vel non.

400. Magistro Stanislao Sokolovio terminus redeundi dilatus ad ferias Penthecostes proximas anni 1575[2].

Anno, quo supra, terminus domino magistro Gabrieli Schadek prorogatus ad initium innovationis studiorum anni currentis 1575.

401. Anno Domini 1575, martii VIII, venerabilis dominus Martinus Becensis, artium magister, praesentatus ab Universitate ad praebendam Beatae Mariae et sancti Martini pontificis tituli in ecclesia sancti Nicolai extra muros Cracovienses[3], ea conditione, quod altare, quod habet a reverendis patribus Collegii iurisperitorum, cum pervenerit ad proventus praedictae praebendae resignare debeat et promotionem in iure in decursu unius anni accipere debeat et habilitare se in facultate iurisprudenciae censumque dictae praebendae diligenter exigere et suis impensis pro eo agere.

Ego Martinus Becensis artium magister propria me obligo et subscribo.

---

[1] Gabrjel z Szadka dzierżył widocznie kolegjaturę opartą na tej prebendzie, której dochody w części szły na jego uposażenie, w części zaś na rzecz Uniwersytetu.

[2] Bawiącego na studjach teologicznych we Włoszech.

[3] Chodzi tu zapewne o altarję pod wezwaniem Panny Marji, św. Marcina, Mikołaja i Franciszka wyznawców, ufundowaną na czynszu 10 grzywien przez prepozyta kościoła św. Mikołaja Marcina z Radomska w zbudowanym przez siebie szpitalu przy tym kościele, z obowiązkiem odprawienia dwu mszy tygodniowo i osobistej rezydencji w szpitalu. Uznanie tej fundacji przez konsystorz krakowski nastąpiło w 1578 r., a zatwierdzenie dopiero w 1590 r. Prawo prezenty należeć miało do rektora Uniwersytetu, dalej prepozyta św. Mikołaja i prowizorów szpitala (*Cod. dipl.* V nr 461 i 487).

Conclusio per totam Universitatem facta.

402. Anno Domini 1575, die vero 7 martii, in hypocausto communi domus iurisperitorum, facta generali convocatione omnium doctorum et magistrorum salariatorum, in qua multa tractata fuerunt concernentia bonum Universitatis. Inter caetera reverendus pater magnificus dominus rector de diuturna vacatione lectionis Institutionum iuris civilis in medium proposuit, postea dominus Petrus Skotnicius, senior bursae canonistarum, surgens lectione praefata ab Universitate petiit. Cum esset diu deliberatum ea de re, deinceps ex unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum conclusum est, ut ipse dominus Petrus Skotniczky praeficiatur lectioni Institutionum, ita tamen, ut resignet senioraturam.

403. Anno eodem, die vero 14 martii, facta generali convocatione in communi hypocausto domus maioris Collegii omnium doctorum et magistrorum ad ea continuanda, quae superiore convocatione tractabantur, quibus pertractatis tandem de privilegio et iure ascensionis senioris bursae canonistarum domini Petri Skothniczki, qua de re, cum propositum esset, diu deliberatum et tractatum, postremo conclusum est ex unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum in suo loco vocationis dictum Petrum ad omnia officia et beneficia habere ascensum eumque in numero collegarum ordinem suum et ius obtinere.

Qui quidem doctor Petrus Skothniczki resignavit collegiaturam dictam senioratum bursae iurisperitorum, reservato sibi iure in numero collegarum iurisconsultorum optandi, ascendendi in suo ordine, quo vocatus est ad dictam collegiaturam senioratus bursae, ut Universitas concludit.

Domino Nicolao Bodzancino, doctore theologiae, absentia concessa.

404. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, die vero XXVI martii, facta convocatione decani et doctorum theologiae facultatem theologicam regentium per reverendum dominum Ioannem Turobinum, artium et iuris utriusque doctorem, protunc vicerectorem, in hypocausto communi Collegii maioris artistarum ad audiendam petitionem venerabilis ac egregii viri Nicolai Bodzanczini, theologiae doctoris, canonici sancti Floriani, de absentia illi ad certum tempus concedenda.

In qua convocatione audita petitione eiusdem domini Bodzancini et causis petitionis, ex unanimi consensu vicerectoris, decani et doctorum facultatem theologicam regentium, conclusum est et decretum habere facultatem absentiae doctorem Bodzancinum per totam commuta-

tionem aestivam futuram, ea conditione adiecta, ut tempore legibili absentiae suae per alium doctorem aeque idoneum et paris gradus ad lectiones collegiaturae suae profitendas sit adstrictus et obligatus.

In rectoratu sexto reverendi domini Ioannis Turobini, philosophiae ac iurisprudentiae doctoris, decani Crusfycensis et canonici ecclesiae cathedralis Chelmensis, anno Domini 1575, commutatione aestiva in Universitate acta et conclusa.

405. Anno Domini 1575, magistro Stanislao Sokolovio terminus ex Italia redeundi ad petita quorumdam magistrorum et collegarum maioris Collegii promittentium brevi tempore rediturum [a], cum iam eum dicerent in itinere esse, est prorogatus ad unum mensem ab hac die quae est XV maii, praesentibus doctore Stanislao Zavatio Pico, Andrea Urzedowio, procuratore Academiae ac bedellis Universitatis.

406. Anno, quo supra, die decima mensis iunii, Simon bedellus, instigator officii nostri, accusata contumacia venerabilis domini magistri Gabrielis Szadek, canonici Poznaniensis, praetensi collegiati maioris Collegii artistarum, petiit privacionem cum effectus suspensione per reverendum dominum Martinum Pilznensem, sacrae theologiae professorem, ecclesiae Wratislaviensis et sancti Floriani in Cleparz canonicum, antecessorem in rectoratu nostrum, factam [1], in suo robore conservari et effectum suspensionis in executionem deduci, in praesentia venerabilium dominorum magistrorum Ioannis Kurzeloviensis et Melchioris Skrzinnensis, principalis sui procuratorum, petentium prorogationem eiusdem suspensionis. Et dominus videns et animadvertens eorum petitionem parum honestam et inutilem Academiae, infrascriptam sententiam interlocutoriam, vim diffinitive habentem, tulit et pronuntiavit.

In causa inter instigatorem officii nostri ex una et venerabilem dominum magistrum Gabrielem Szadek, canonicum Poznaniensem, Collegii maioris artistarum praetensum collegiatum, coram nobis controvertente, partibus ex altera, ex his, quae in causa hac vidimus et intelleximus, interloquendo dicimus, decernimus et declaramus venerabilem dominum Martinum Pilznensem, theologiae professorem, Wratislaviensem et sancti Floriani in Cleparz canonicum, in rectoratu Academiae nostrae antecessorem, magistrum Gabrielem praefatum die augusti 24 anni Domini 1574 ob temerariam et contumacem ab Academia et collegiatura sua maioris Collegii longi temporis illius absentiam, nec onera suae collegiaturae, neque per se, neque per alium adimplere curantem, iuste

[a] redditum *rkps.*

[1] Zob. wyżej zap. nr 395.

et legitime privasse effectumque privationis ad duos menses a tempore privationis prorogasse et distulisse. Quibus elapsis venerabilem dominum Iacobum Gorscium, canonicum Plocensem, iuris utriusque doctorem, collegam Collegii iurisperitorum et tum Academiae eiusdem rectorem, antecessorem quoque nostrum, eundem privationis effectum die 2 decembris anni 1575 ad innovationem, ut vocant, studiorum hoc est ad 23 diem aprilis anni praesentis prorogasse et distulisse[1], ipsum autem magistrum Gabrielem tanto tempora redire ad debitam residentiam, nec lectiones per se, neque per alium profiteri publice curasse. Et propterea privationem eiusmodi contumatia illius id exigentes, approbantes et confirmantes in suo robore et firmitate conservamus collegiaturamque cum adiuncto beneficio et officio vacare decernimus et declaramus facultatemque patronis ad eandem collegiaturam eligendi, vocandi et praesentandi damus et concedimus hac nostra sententia interlocutoria vim diffinitive habente. mediante. Praesentibus nobili Ieroslao Kozarowski, Stanislao de Lublin, studentibus Academiae Cracoviensis et Stanislao, bedello Universitatis, testibus, ad praemissa vocatis et rogatis et me Casparo de Zmigrod, publico et praesentis actus notario.

407. Anno, quo supra, die XV iunii, magistro Stanislao Sokolovio ex Italia redeundi terminus certis quibusdam respectibus et rationibus ad primam iuris post ferias sancti Bartholomaei[2] proximas prorogatus est.

408. Anno, quo supra, die IV septembris, facta convocatione omnium doctorum et magistrorum salariatorum in hypocausto communi Collegii maioris artistarum ad audiendam petitionem magistri Stanislai Sokolovii, collegiati maioris Collegii, super admissione ad responsionem publicam in sacra theologia pro loco, ut vocant, et incorporatione in facultatem theologicam post assecutionem doctoratus in eadem theologia et promotionem in Academia generali Paduensi[3]. In qua convocatione visis et lectis litteris promotionis suae admissus est ad responsionem publicam, salva tamen omnium primum litterarum verificatione, qua per egregium et venerabiles viros Iacobum Gorski, iuris utriusque doctorem et magistros Martinum de Vyasd et Lucam de Unyeiow, collegas minoris Collegii, praestito iuramento per verbum »credo«, facta est die XVII septembris. Deinde ad facultatem theologicam

[1] Zob. wyżej zap. nr 400.
[2] 24 VIII.
[3] Po przyjeździe do Włoch w 1572 r. bawił Sokołowski początkowo w Rzymie. Doktorat teologji uzyskał 16 V 1574 r. w Bolonji (Fijałek, *Przekłady pism św. Grzegorza z Nazyanzu w Polsce* w *Polonia sacra* nr 3, str. 157/8). W drodze powrotnej do kraju zatrzymał się czas jakiś w Padwie (por. *Fontes rerum Hungaricarum* I 212). W Krakowie stanął 27 VI 1576 (z zapisek rękopiśmiennych Marcina Gliciusa z Pilzna).

pro more et consuetudine remissus est. Praesentibus bedellis Universitatis.

In rectoratu secundo reverendi domini Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, canonici ecclesiae cathedralis Plocensis etc., anno Domini 1575, commutatione hiemali, in Universitate acta et conclusa.

409. Anno Domini 1575, die vero 25 octobris, convocatione omnium doctorum ac magistrorum a rectore facta hoc tenore verborum: Eximie domine doctor ac magister venerabilis. Adsit dominatio vestra reverendissima hodie hora 20 in communi hypocausto dominorum iurisconsultorum ad eligendum praebendarium sanctae Magdalenae, vacantis post decessum eximii domini doctoris Ioannis Turobini [1] et ad eligendum seniorem bursae iurisconsultorum, vacantis per adeptionem alterius beneficii per doctorem Petrum Skothniczky et ad alias lecturas conferendas, si quas vacare contigerit, ad alia item, quae per rectorem proponentur tractanda et, si videbitur, determinanda, prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris salariatis tantum, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis.

Ex unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum praebendario Iacobo Gorski, iuris utriusque doctore et Petro Skothniczky, doctore canonum, lectore Novorum iurium electis, designatus et electus Iacobus Carvinius ad lectionem legendam Institutionum imperialium datusque ei locus ex eo tempore inter lectores et in numero collegarum Collegii iurisprudentium, lectionem tamen non prius eum decreverunt legere debere, quam ut promoveatur in baccalaureum iuris, quam promotionem, ut celerius assequeretur, perspecta eius eruditione ingeniique dexteritate in disputationibus et aliis exercitiis dispensandum cum eo, nec omnia quae legibus continentur ab eo requirenda, unanimi consensu omnes censuerunt et praeterea regressum in Collegio artistarum in suo loco et ordine reliquerunt. Hoc addito, ut quicunque in bursam iuristarum post hanc loci inter iurisconsultos ei assignationem vocatus fuerit, non possit eum praecedere in optanda collegiatura iurisconsultorum, sed ut prius illi locus datus est et lectura Institutionum, ita primum locum habeat petendi collegiaturam.

410. Sebastiano Clodaviensi facultas concessa per rectorem in semetre, hoc est ad ferias Galli [2] anni Domini 1576.

[1] Zmarł 24 IX 1575. Na jego miejsce został obrany rektorem Uniwersytetu (ale tylko do końca tego półrocza t. j. do 16 X) Zygmunt ze Stężycy (z zapisek Marcina Gliciusa z Pilzna).

[2] 16 X.

In rectoratu tertio reverendi domini Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, canonici ecclesiae cathedralis Plocensis etc., anno Domini 1576, commutatione aestivali, in Universitate acta et conclusa.

411. Vigesima septima mensis augusti omnium doctorum et magistrorum convocatione facta, ex tenore verborum isto: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora 20 in communi hypocausto dominorum canonistarum, prout diligitis bonum Universitatis, ad tractandum de defectibus Universitatis, ad exigendum descriptionem proventuum Universitatis per deputatos factam, regi monstrandum et ad ea, quae proponentur per rectorem tractanda. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris ordinariis, sub poena unius floreni et non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. Unanimi consensu proventus omnes Universitatis visi sunt describi regique praesentari. Ex his autem, quae proposita sunt per rectorem, haec conclusa sunt modo infrascripto.

Primum de domuncula aedificata iussu rectoris et procuratoris Universitatis tractatum et forma verborum a servo publico recitata, cuius tenor est talis. Quoniam domus iurisconsultorum servos publicos non habet, qui domum et proxime adiacentia loca mundet, curavimus, ut domuncula inter columnas aedis sanctae Mariae Magdalenae, in qua servus publicus maneret, constitueretur, qui ea loca et domum purgaret. Ne vero Universitas eo aedificiolo gravari videretur, concessimus Alberto Lepiarsz, ut suo sumptu eam aedificaret, ea lege, ut usum eius ad suam et uxoris suae Dorotheae vitam coniunctim et divisim habeat, neque illi in vita sua uxorisque suae Dorotheae auferre quisque eius usum [et] movere eos ex eadem, dum vivunt, posset. Habebit autem eam domunculam ab omni censu liberam, sed ea lege, ut domum dominorum iurisconsultorum mundet, ut cloacas sive canalia circum Collegium iuristarum purget et faecem ex eis eiciat, quod procurator Universitatis, cum opus fuerit, sumptu Universitatis evehi curabit. Praepositus vero domus iurisconsultorum curabit, ne eum servum servamve quis iniuria afficiat. Qui tamen servus ad singulorum doctorum obsequia non astringitur, nisi sponte postulatus aut mercede iusta facere voluerit, per procuratorem tamen Universitatis, cui subiectum eum esse volumus, si mercede iusta iussus fuerit aliquid praestare, praestet, sed sine sua iniuria et non sine iusto pretio, cloacas autem mundare tenebitur, intelligimus eas tantum, quae circum domum iurisconsultorum sunt et intra eandem domum unacum area publica et ne praebendarius sanctae Magdalenae eam sibi domunculam vendicet, quod iuxta eius templi parietem extructa sit. Iacobus Gorski, eiusdem ecclesiae sanctae Magdalenae

praebendarius, de suo iure, si quod habere videretur, decessit ac Universitati concessit, sed locus ille non praebendarii est censendus, sed potius totius Universitatis, cum ea loca, ut publica, Universitatis sumptu purgentur et lapide struantur. Porro cum contigerit eam domunculam vacare, rector cum procuratore Universitatis et praeposito domus iurisconsultorum habebit potestatem eam eidem vel meliore conditione alteri locandam. Ne autem aliquid contra decorum in ea domuncula fiat, prohibemus omnino ne ibi potus propinetur, ne homines vagi et mulieres suspectae intromittantur, nisi honestae negotii sui causa venerint, quas tamen diutius retineri prohibemus, ne sub hoc praetextu occasio turpitudini detur. Concedimus tamen panem, caseum, fructus, legumina et alia, quae a praetereuntibus emi solent, ei vendenda. Si autem contra hanc constitutionem fecerit, primum moneatur, secundo poena 15 grossorum puniatur et deinceps quoties contrafecerit per procuratorem Universitatis, qui si impudenter egerit et poenis non emendetur, excludatur.* Quae consensu unanimi est laudata, approbata firmaque haberi iussa.

Secundo, seniore bursae iuristarum de suo iure agente, rector proposuit, an videretur et placeret, ut senior in suo ordine vocetur in Collegium iurisconsultorum nec alter illi praeferatur. Decretum est unanimi consensu fieri debere secundum privilegium eius nihilque in ea re innovandum, nisi aliquid obstet.

Tertio rector ipse petiit dari sibi potestatem Plociam discedendi et per alium legendi et ut pro praesenti habeatur, eo si quid vacaret, dum abest, ut per procuratorem posset tanquam praesens petere eamque potestatem petiit sibi concedi ad ferias proximas Natalis Christi. Quod quidem ei unanimi consensu concessum est, non simpliciter quidem, sed quod interim apud Regiam Maiestatem negotium Universitatis illi agendum commissum per Universitatem, ut iniurias Universitatis Regi offerat, ceteraque ageret, quae ex usu Universitatis essent, ut non tam sua quam Universitatis causa abesse videretur neque hoc in exemplum a caeteris trahi voluerunt, qui sui commodi causa ab Universitate abessent.

Quarto actum de mensa bursae iuristarum, placuitque omnibus, ut omnino instituatur vel potius restitueretur, ut instituta est per executores reverendi domini olim Martini Crokier.

In rectoratu quarto reverendi domini Stanislai Pincevii, sacrae theologiae doctoris, decani sancti Floriani, acta et conclusa, commutatione hiemali anno 1576.

412. Anno Domini 1576, die 26 octobris, convocatione omnium dominorum doctorum et magistrorum per rectorem facta, venerabilis ma-

gister Martinus Clodaviensis, sacrae theologiae baccalaureus, maioris Collegii collega, canonicus sancti Floriani, ex unanimi consensu electus est in canonicum ecclesiae cathedralis Premisliensis cum officio praedicandi.

413. Anno quo supra, die XII decembris, convocatione in Collegio maiori facta, lectis litteris Sacrae Regiae Maiestatis pro parte venerabilis magistri Stanislai Sokolowski, maioris Collegii collegae, canonici sancti Floriani, scriptis [1], ex unanimi consensu omnium doctorum et magistrorum salariatorum praefato magistro Stanislao Sokolowski data est licentia et concessa facultas absentiae a Collegio sine determinatione ac praefixione temporis, sed quoad et quamdiu ab obsequiis Regiis fuerit, sed ut lectorem pro se constituat ac lectionem per alium legat. De redituum vero et censuum dispositione ac ordinatione Universitas remisit ad capitulum sancti Floriani, quod habet privilegia iurata, ubi cum eo ita est ordinatum et constitutum, sicut etiam, ut habetur in conclusione anno 1494 fol. 25, cum olim magistro Alberto Brudzow fuit factum [2], sic, ut quartalia quattuor marcarum de praebenda ac collegiatura sua tollat et habeat et ut in his sedecem marcis sit contentus. De benevolentia tamen adhuc eidem superadditae sunt et concessae marcae quinque sancti Ioannis Baptistae.

414. Anno Domini 1577, die 16 ianuarii, in convocatione omnium doctorum et magistrorum salariatorum, lectis litteris et mandato Sacrae Regiae Maiestatis pro parte egregii domini Petri Skotniczki, doctoris iuris ac collegae Collegii iuristarum, lectoris Novorum iurium, ad Universitatem missis, ut habeat absentiam a Collegio et ascensus omnes ad beneficia ac alia omnia illius Collegii in ordine et ut iuxta privilegium collegiaturae suae conservaretur [3], ex omnium unanimi consensu non est illi data nec concessa, sed ab omnibus et per omnes denegata absentia et nullus ascensus in et sub absentia eius est illi concessus et indignum hoc omnibus esse videbatur et contra omnes fere leges et consuetudines, conclusumque est, ut et super hoc Sacrae Regiae Maiestati scriberetur, et ut rex bene informaretur, prout Universitati melius expediret.

[1] Powołany przez króla na stanowisko kaznodziei nadwornego.
[2] Por. wyżej zap. nr 133.
[3] Mandat ten, datowany z Torunia 17 XII 1576 r., znajduje się w *Cod. dipl.* V nr 453.

In quarto rectoratu sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilsnensis, ecclesiarum cathedralium Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, 1577, aestiva commutatione.

Philosophia Carpent(arii).

415. Anno, quo supra, die 23 maii, Universitas per rectorem convocata ad audiendum Sacrae Maiestatis Regiae mandatum[1] et ad constituendum de philosophia Carpentarii[2] atque ad consulendum de commodis Universitatis ex occasione interim occurrente augendis, decrevit Sacrae Maiestatis Regiae mandato obsequendum esse et debitae executioni demandandum, philosophiam Alberti Magni retinendam pro essentiali iam dudum susceptam, Carpentarii autem philosophia ad legendum permissa, sed non pro essentiali, donec appareat profectus in studiosis ex ipsius lectione.

Occasionem augendorum commodorum Universitas commisit rectori cum iis ex medio Universitatis, quos sibi ad hoc negotium et occasionem tunc expressam, quam accommodatissimos putaverit. Commodum vero hoc interim fuit: emptio lapideae a Sophia Gola, cive Cracoviensi pro Universitate, soluta autem est mille ducentis florenis in moneta. Emptionis inscriptio in actis civilibus Clepardiensibus in summa trium millium et quinquaginta florenorum anno Domini 1577, feria quarta intra octavam Corporis Christi[3].

Absentia magistro Martino Viasdovio concessa in Italiam.

416. Anno suprascripto, die vero 16 septembris, per rectorem Universitas convocata more consueto per schedam, ad pulsum campanae, propter petitionem audiendam venerabilis magistri Martini Viasdovii, regalis professoris et Collegii maioris collegiati, qua quidem petitione audita permisit ipsi Universitas unanimi omnium facultatum professorum consensu in loco et ordine ipsius collegiaturae et vocationis absentiam triennem in Italiam causa graviosorum studiorum capessendorum. Eo intuitu, quia nunquam discedebat ab Universitate a voca-

[1] Z 27 IV 1577 r., wydany w związku z napadem studentów na zbór protestancki przy ul. św. Jana (*Cod. dipl.* V nr 455).

[2] Jakób Charpentier (Carpentarius), wybitny francuski arystotelik XVI w., profesor Sorbony. Jego podręczniki, między innymi także i kompendjum fizyki p. t. *Descriptio universae naturae ex Aristotele*, wprowadził wielki kanclerz do swej Akademji w Zamościu (por. Łempicki, *Działalność Jana Zamojskiego na polu szkol.*, 1922, str. 136, 204—5). W Uniw. krak. zwolennikiem jego był magister Jan Wielogorski.

[3] T. j. 10 VI. Akt kupna tego domu, położonego przy ul. św. Anny, oddrukowany w *Cod. dipl.* V nr 456. Jako dobrodziejka Uniwersytetu, wpisana została w półroczu zimowem 1580/1 do metryki uniwersyteckiej (*Alb. stud.* III str. 119).

tione sua in numerum professorum, et quia diligenter et fideliter privatim et publice pro bono Universitatis et studiosorum profectu laborabat, hac tamen conditione adiecta, ut munus professionis suae in lectionibus et disputationibus peragendis ac in oneribus collegiaturae sustinendis per alium iuxta statutum de absentibus sit astrictus.

In quinto rectoratu domini Martini Glicii Pilsnensis commutatione hiemali MDLXXVII.

Res Martini Sendomiriensis.

417. Anno eodem, die vero septima novembris, convocata Universitas per rectorem more solito ad audiendas litteras reverendissimi episcopi Cracoviensis Universitati inscriptas [1], quibus reverendissimus indigne tulit tanto tempore Martini Sendomiriensis [2], notarii consistorii Cracoviensis et iurisprudentiae studiosi, bursam eiusdem facultatis inhabitantis, res morte ipsius derelictas cum magna iniuria pauperum quibus deberentur non esse dispensatas, quod ut quam celerrime fiat et controversia, an testatus vel intestatus obierit praedictus Martinus Sendomiriensis, dirimatur et in ambiguis iuribus tam ordinario, quam Universitati nihil detrahatur. Ex parte sui officii assignavit unum executorem reverendum dominum Iacobum Milewski et ex parte Universitatis doctorem Martinum Pilsnensem, canonicos Cracovienses, alium executorem, ad dispensandas rex iuxta scriptum, licet imperfectum ipsius Martini Sendomiriensis. Universitas ex unanimi omnium et singulorum consensu permisit res ipsius Martini hactenus in thesauro Collegii maioris retentas et asservatas extradere ad dispensandum praenominatis executoribus, sed cum tali protestatione, ne hoc factum aliquis in exemplum trahere possit et citra detrimentum privilegiorum Universitatis de intestatis Universitati incorporatis, atque ut praefati executores expensis de rebus Martini Sendomiriensis aut pecuniis ipsius Universitatem tueantur, si occasione earundem rerum a quopiam impedita vel impetita fuerit ab aliquo [3].

Przemakoviensis plebanatus dismembratio.

418. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, die vero vigesima tertia ianuarii, rector Uni-

---

[1] List ten, skierowany do rektora Marcina z Pilzna [bez daty], znajduje się w kopjarjuszu listów Myszkowskiego w rkpsie Bibl. Czart. nr 3074 str. 300—302.

[2] Zmarły 28 VIII 1576 (wedle zap. Marcina z Pilzna).

[3] Aliści do zgody nie doszło, a sprawa oparła się o trybunał Roty w Rzymie; por. list nunc. J. A. Caligarego do kard. sekr. stanu Pt. Como z 18 VIII 1579 r. (Boratyński, *J. A. Caligarii Epistolae et acta*, 1915, nr 26).

versitatis fecit convocationem hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora XX in communi hypocausto Collegii maioris ad faciendam et finaliter concludendam dismembrationem proventuum plebanatus Przemekoviensis iuxta privilegia ad eiusmodi actum pertinentia, prout diligitis bonum commune et sub poena non contradicendi. Detur senioribus patribus et consiliariis Universitatis atque magistro Ioanni Cureloviensi, eiusdem plebanatus possessori, ex parte rectoris Universitatis. Diligenti itaque deliberatione et omnium et singulorum proventuum eiusdem plebanatus examinatione praemissa, constitutum et decretum est, ut plebanus perpetuis temporibus pro tempore existens habeat totum paroeciae et plebanatus Premekoviensis fundum, hoc est agros omnes (excepto laneo, qui ademptus est ad capitaneatum Novae Civitatis Korczin, de quo recuperando apud Serenissimum Regem tam plebanus, quam professores philosophiae et artium erunt solliciti), hortos quoque, piscinas, stagna, prata et sylvae usum pro necessitatibus domesticis tantum. Ratione cuius fundi et reliquarum rerum et commodorum enumeratorum curabit omnia templi, quantum ad plebanum pertinet ex constitutionibus provincialibus, et domus plebanalis cum saepibus omnibus atque domorum sacerdotum et scholae aedificia, ministris etiam templi ipse stipendium atque salarium persolvet. Omnes autem reliqui proventus ex censibus, dationibus, decimis, tam a subditis, quam a parochianis et vicinis quibusvis antiquitus ad eundem plebanatum pertinentibus, ita sunt divisi. Si plebanus resignata collegiatura in parochia et plebanatu Przemekoviensi habitare et residere personaliter voluerit, habeat duas partes omnium proventuum proxime enumeratorum, tertiam autem partem magistri maioris et minoris Collegii, qui artium et philosophiae studia profitentur. Si vero accepto plebanatu in Collegio habitaverit, tertiam tantum partem habeat proventuum praedictorum cum oneribus supra specificatis, duas vero partes habebunt praedicti professores. In vendendis autem decimis omnibus et singulis semper adhibebit procuratorem redituum Universitatis dominus plebanus. Pecuniam vero sive duarum partium sive tertiae tantum dominis professoribus semper dabit pro festo sanctorum Trium Regum, sub poenis excommunicationum per rectorem Universitatis pro tempore existentem (cuius tribunali se et successores suos quoad hunc actum submittit), citatus per procuratorem redituum Universitatis, protunc futurum, decernendis. Si autem contributio vel exactio aliqua in synodo provinciali vel diocoesana aut in comitiis Regni fuerit decreta plebanusque manserit in Collegio, tertiam tantum dabit partem et professores duas. Si vero manserit in plebanatu et paroecia ipsius, dabit duas partes et professores tertiam. Similiterque fieri debebit de impensis in iura

et lites atque defensam, si quas fieri occasione fundi vel decimarum et reliquorum proventuum quocumque tempore contigerit.

Haec dismembratio est correcta in termino Cridae coram reverendissimo domino episcopo Cracoviensi, ut ex litteris ex cancellaria suae reverendissimae paternitatis emanatis apparet.

De pecunia bursae iuristarum male collocata.

•**419.** Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, die vero septima februarii, in convocatione publica Universitatis more solito per schedam ad pulsum campanae facta, ad providendum de pecunia sexingentorum florenorum ad mensam contubernii iurisperitorum pertinentium, male collocata, rector Universitatis coram tota Universitate solemniter protestatus est, quia licet primo loco scriptus sit in obligationibus super pecunia sexingentorum florenorum civibus quibusdam Cracoviensibus in vim reemptionis inscripta [1], tamen ipse ad eas obligationes non consensit, imo ne pecunia extraderetur propter defectuosas obligationes admonuit reverendos dominos iurisprudentiae doctores Sigismundum Stezicensem, canonicum Cracoviensem et Iacobum Cromfeltium, plebanum Luborzicensem. Qua protestatione audita, dominus doctor Sigismundus recognovit se dedisse claves ad tollendam et numerandam pecuniam, quoniam dominus doctor Iacobus Cromfeltius dixerit iam nihil esse periculi ex parte obligationum et inscriptionum atque consensus regii. Sed si inveniuntur aliqui defectus et inde summae huic sexcentorum florenorum periculum imminet, ideo dominus doctor Cromfeltius curet defectum supplendum et periculum submovendum, quod se facturum dominus doctor Iacobus Cromfeltius obtulit. Et tandem uterque dominorum doctorum, dato loco deliberandi Universitati super tali negotio. revisis diligenter obligationibus, ex unanimi omnium sententia decretum est, rectore legitime contradicente, non debebat extradi pecunia ex thesauro per custodes ipsius. Quoniam vero obligationes et inscriptiones super sexingentis florenis supra expressis per duos cives Cracovienses in actis consularibus Clepardiensibus factae, in acta consularia Cracoviensia pariter cum consensu Sacrae Maiestatis Regiae ad simplicem narrationem et petitionem unius partis, nempe vendentis census reemptionales, absentibus ementibus praefatum censum dominis doctoribus iurisprudentiae et non per decretum consulare ad requisitionem utriusque partis faciendum translatae sunt, ideo tanquam defectuosae et invalidae brevi tempore summam sexingentorum florenorum praedictam periculo subiecturae sint, ut abhinc ad festum sacratis-

[1] Zapis ten jest nieznany.

simi Paschatis domini doctores Sigismundus et Iacobus, praefati custodes thesauri, quod se facturos promiserant, de supplendo obligationum et inscriptionum defectu et periculo amovendo curent, nisi ipsimet defectum prefatae summae pati et periculum ipsius subire voluerint. Quae sententia ipsis dominis doctoribus praefatis per rectorem Universitatis die duodecima februarii iuridice et legitime est intimata ad notitiamque deducta. Praesentibus bedellis Universitatis et familia rectoris et dominorum doctorum. Cassata satisfactione subsecuta per rectorem.

In rectoratu sexto eiusdem doctoris Martini Pilznensis, canonici Cracoviensis, aestiva commutatione anno Domini MDLXXVIII.

Absentia magistris Wielogorscio et Squiernievicio concessa.

420. Anno eodem, die vero undecima iulii, in rectoratu reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Pilznensis, ecclesiarum cathedralium Cracoviensis et Wratislaviensis [canonici], facta fuit convocatio omnium professorum Universitatis hac forma: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit dominatio vestra hodie in communi hypocausto Collegii maioris hora XVIII ad audienda ea, quae nomine beatissimi patris summi pontificis referentur et ad audiendam petitionem venerabilium magistrorum Ioannis Wielogorscii et Stanislai Squiernieviensis, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum commune eiusdem Universitatis. Detur omnium facultatum professoribus, ex parte rectoris Universitatis.

In qua quidem convocatione, quoad primum reverendus Iacobus Brzezniczki, custos ecclesiae cathedralis Posnaniensis [1], summi pontificis Universitati disertis verbis obtulit benignitatem et benevolentiam atque litteras, breve dicta, nomine Suae Sanctitatis eidem obtulit, quarum tenor talis erat.

Dilectis filiis rectori et professoribus Universitatis Cracoviensis Gregorius papa XIII. Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem. Incredibiliter laetati sumus vestra laude in catholica religione tuenda hereticorumque conatibus refutandis huius apostolicae Sedis autoritate colenda, quibus nominibus vobis gratulamur per has litteras, quas dedimus dilecto filio Iacobo Brzeznicio, quem clerus cum postulatis ad nos miserat et merito gratulamur. Sunt enim haec vere bona et Christianorum gaudio digna. Deus benedictus, author omnis rectae voluntatis atque actionis, perpetuo vos tueatur cumuletque sua gratia. Datum Romae

---

[1] Był on wysłany do papieża o zatwierdzenie uchwalonych w roku zeszłym na synodzie piotrkowskim postanowień kleru archidiecezji gnieźnieńskiej.

apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris, die VII aprilis MDLXXVIII, pontificatus nostri anno sexto. Ant(onius) Buccapadulius [1].

Quo brevi Universitas cum animi gratitudine suscepto, tandem petitionem praefatorum magistrorum pro obtinenda facultate absentiae in Italiam audivit et unanimiter utrique, magistro quidem Wielogorscio propter merita et diligentiam privatim et publice in docendo et propter intercessionem diligentem reverendissimi domini episcopi Cracoviensis [2] et magistri Stanislai Squierneviensis propter studium benemerendi semper inter fratres, concessa est facultas absentiae ad biennium et ascensus reservatus in loco et ordine vocationis ipsorum, ea tamen conditione, ut secundum statutum de absentibus munus professionis suae in docendo et disputando et sustinendis oneribus collegiorum, ad quae vocati sunt, per alium semper expleant.

Promotio extraordinaria in philosophia.

421. Anno eodem circa festum sanctae Mariae Magdalenae venerabilis Melchior Pernesius, canonicus ecclesiae cathedralis Olomucensis, suscepit promotiones baccalaureatus et magisterii in philosophia [3]. In talibus promotionibus quid ad rectorem et quid ad vicecancellarium Universitatis pertineat et quomodo eiusmodi extraordinariae promotiones peragendae sunt descriptum est apud decanum facultatis artisticae in libro eiusdem facultatis.

Universitas cum venerabili capitulo Plocensi.

422. Anno Domini MDLXXVIII, die vero secunda mensis septembris, facta est convocatio Universitatis per ipsius rectorem dominum Martinum Pilsnensem, Cracoviensem et Wratislaviensem canonicum, hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas vestra hodie in communi hypocausto Collegii maioris hora XIX, dum signum campana dabitur, ad deliberandum et finaliter constituendum super postulatione venerabilis capituli Plocensis de domo Lagiewnicia Universitati incorporata, sub poena non contradicendi et prout diligit quisque bonum commune eiusdem Universitatis. Detur omnium facultatum professoribus duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis.

[1] Breve to wydrukował poprzednio Theiner, *Annales eccl.* II 401.
[2] Piotr Myszkowski.
[3] Egzamin bakałarski odbył on nazajutrz po św. Marji Magdalenie 23 VII, zaś magisterski 7 VIII, poczem nastąpiła uroczysta promocja w obecności nuncjuszów pap. Wincentego Laureo i J. A. Caligarego (Muczkowski, *Statuta* str. 219/220).

In qua quidem convocatione diligenter expensis omnibus et singulis tractatibus antea inter reverendissimum olim episcopum Plocensem Andream Noskowski et mandatariis ipsius, et postea inter venerabile capitulum Plocense atque Universitatem Cracoviensem multoties habitis, ex omnium professorum Universitatem repraesentantium unanimi consensu constitutum et conclusum est, ut Universitas salvo iure suo haereditario dominii et proprietatis, quod habet in domum suam vulgo philosophorum dictam et dispositionis de provisore, de seniore et directionis studiosorum, cedat eidem venerabili capitulo de iure et usu conferendi studiosos in praedictam bursam philosophorum, quod habet ex dispositione, communicatis consiliis cum praefato reverendissimo episcopo Plocensi, descripta et tam suae reverendissimae paternitatis, quam Universitatis sigillo obsignata, utque praefatum venerabile capitulum totum et plenum ius deinceps habeat omnes studiosos conferendi in eandem bursam philosophorum, sub iis tamen conditionibus. Primum, ut domus Lagiewnicia Universitati per reverendissimum olim Andream Noskowski, episcopum Plocensem, empta ea conditione, ut Universitas cedat de iure et usu conferendi studiosos in bursam philosophorum venerabili capitulo Plocensi, sit immunis et libera ab oneribus civilibus, quibus circa resignationem onerata est per officium civile Cracoviense in derogationem privilegii Sacrae Maiestatis Regiae eandem domum a talibus oneribus liberam facientis. Deinde ut summam quadringentorum florenorum cuidam Evae, Ioannis Czarnoczki minorenni tunc filiae, in eadem domo Lagiewnicia obligatam et inscriptam venerabile capitulum solvendum curet et ab onere tali eandem domum eliberet. Postea, ut domus Lagiewniciae aedificia in tectis, canalibus sit bene constructa et in posteriori parte per aedificium parietis bene occlusa et latrina sive privetum in sua profunditate sit reparata et ad arenam usque et aquam expurgata, iuxta pacta cum praefato olim reverendissimo episcopo Plocense habita et per mandatarium ipsius reverendum dominum Ioannem Korzbork non expedita. Deinceps, ut dispositio de regimine bursae philosophorum per reverendissimum olim episcopum Plocensem Andream Noskowski et Universitatem sancita et in pergameno scripta atque utracumque sigillis obsignata [1], quam ab Universitate propter aliquod nego-

---

[1] Oryginał tego przywileju z 15 IX 1558 r., opatrzony własnoręcznym podpisem biskupa Noskowskiego i ongiś trzema pieczęciami (t. j. biskupa, kapituły płockiej i Uniwersytetu), znajduje się dziś w zbiorach Bibl. P. Ak. Um. nr 152. Zawędrował on tu z dawnego archiwum Kollegium Większego, o czem świadczy zamieszczony na odwrocie ost. k. przywileju ręką Brożka napis: »Ex lada 16 Bursarum — Burse philosophorum constitucio-census« (przywileje uniwersyteckie chowano właśnie w ladach, o czem najstarszy inwentarz przywilejów Kol. Więk., zachowany w rkpsie Bibl. Jag. nr 5574).

tium urgens (ut dicebat) reverendus olim dominus Ioannes Korzbork mandatarius suae reverendissimae dominationis accepit, Universitati restituatur.

Auscultata per deputatos ab Universitate.

Fratres Dominicanorum cum magistro Andrea Zielienski.

423. Anno, quo supra, die vero 22 septembris, in causa per appellationem magistri Andreae Zielenski, maioris Collegii professorem, ecclesiae collegiatae sanctae Annae Cracoviae canonicum et executorem testamenti venerabilis olim magistri Andreae Brzezini, decani eiusdem ecclesiae[1], a decreto rectoris ad consiliarios devoluta, ex unanimi consensu omnium consiliariorum Universitatis per schedam, ut moris est, convocatorum, rector decrevit, venerabilem magistrum Andream Zielienski debere iuxta decretum rectoris numerare et in effectu tradere fratribus sancti Dominici ordinis abhinc intra unum mensem proxime sequentem centum florenos monetae Polonicalis per mediam sexagenam computatos, per praefatum olim magistrum Andream Brzezinium ipsorum conventui pro celebrando ipsi anniversario legatos.

Absentia in Italiam concessa.

424. Anno eodem, die vero XXIII septembris, convocata Universitas tota per schedam rectoris, unanimi sententia concessit absentiam ab Universitate venerabilibus magistris et professoribus: Ioanni Wielogorscio, minoris Collegii, Stanislao Squiernievicio, maioris Collegii collegis, ad biennium proxime sequens cum ea conditione, ut secundum statutum loco sui aliquos paris gradus substituant, qui legendi, disputandi labores et domestica onera sub absentia ipsorum diligenter et fideliter sustineant.

425. Die vero XXV similiter per totam Universitatem concessa est absentia ab Universitate venerabili magistro Stanislao Curelovio, maioris Collegii professori et decano ecclesiae collegiatae sanctae Annae ad biennium sub conditione simili et alia tali, ut diligentissime provideat, ne quid detrimenti patiatur villa Trathnowicze, quae est fundus collegiaturae ipsius tam in limitibus, quam in colonis, atque ne ecclesia sanctae Annae, cuius decanus est, per absentiam ipsius aliquod incommodum patiatur. Alioquin rector Universitatis contra eum procedet ad privandum ipsum collegiatura, tanquam contra talem, qui temere et absque permissione Universitatis abesset ab Academia. Quas conditiones omnes susceperunt et se ipsis subicerunt.

---

[1] Zmarły 4 III 1577 r. (z zap. Marcina z Pilzna).

In rectoratu quarto reverendi domini Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, archidiaconi Gnesnensis, canonici Plocensis, commutatione hiemali anno Domini MDLXXVIII.

426. Die prima decembris convocatione per rectorem facta hoc tenore verborum: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora XXI apud rectorem ad discernendam contentionem de loco vocationis inter dominum Petrum Skothniczki doctorem et Stanislaum Radosicium, licentiatum iuris. sub poena non contradicendi et unius floreni irremissibiliter [persolvendi]. Detur senioribus patribus, decanis omnium facultatum et consiliariis. Ubi cum uterque dominorum doctorum sua iura allegassent et decreta conclusionesque de sua vocatione produxissent, omnibus dominis visum est Stanislaum Radosicze melius habere ius et vocationis loco priorem esse, omniaque iura ei adiudicarunt, quae prius vocato debentur.

427. Anno Domini 1578, die vero 3 decembris, convocatione facta, statuta pro domo dominorum iurisconsultorum per dominos doctores et magistros ab Universitate ad hoc deputatos conscripta, lecta, probata et laudata et teneri observarique ab omnibus dominorum iurisconsultorum domum inhabitantium inviolabiliter in omnibus articulis iussa, nemine contradicente.

428. Anno eodem, quo supra, XXIX decembris, convocatione facta per rectorem, sub hoc verborum tenore: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora XXI apud rectorem ad tractandum et deliberandum et finaliter constituendum de quodam negotio gravi Universitatis, prout iurastis promovere bonum Universitatis et sub poena non contradicendi. Detur senioribus patribus, decanis facultatum et consiliariis Universitatis, ex parte rectoris Universitatis Cracoviensis.

Conclusum est ad praeposituram sancti Floriani, cuius iuspatronatus serenissimus rex Stephanus Universitati concessit [1], pro prima vice praesentandam personam gratam Regiae Maiestati, quam Sua Maiestas designaverit, maxime vero si in gremio Universitatis vel sit, tunc Universitati aliquando fuerit.

429. Anno eodem, quo supra, die vero XVI martii, convocatione facta per rectorem, sub hoc verborum tenore: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora XX apud

---

[1] Prawo patronatu na probostwo św. Florjana nadał formalnie Uniwersytetowi już Zygmunt August 25 I 1559 r. (*Cod. dipl.* V nr 398). Na prośbę Uniwersytetu Stefan Batory w dniu 12 XII 1578 r. odnowił ten przywilej, i zarazem przyrzekł obsadzić je po śmierci obecnego jego posiadacza Piotra z Poznania kandydatem Uniwersytetu (tamże nr 462).

rectorem ad audiendam petitionem reverendi domini Nicolai Bodzecinii, sacrae theologiae doctoris, [a]canonici Wratislaviensis[a], sub poena non contradicendi. Detur dominis doctoribus sacrae theologiae, ex parte rectoris Universitatis.

Conclusum est dari facultatem domino doctori Nicolao Bodzecinio, Wratislaviensi canonico, ad sex menses a die innovationis studiorum proxime futurae, iis conditionibus, quae illi dictae sunt idque ex causis praegnantibus et necessariis.

430. Die 23 marcii in convocatione publica per rectorem facta de reddenda bursa philosophorum capitulo Plocensi tractatum et conclusum [est] caedendum esse capitulo per Universitatem de toto, imo studiosos praesentandi, salva ea lege, ut capitulum faciat cautionem Universitati de quadringentis florenis nomine levae ei[dem] Corsbok solutis et liberanda domo Lagiewnicia ab solutionibus civilibus.

431. Die VI. aprilis convocatione facta per rectorem super damnis in plebanatu et ecclesia Luborzicza ex relatione commissariorum magistri Pauli Lodzia procuratoris et magistri Iosephi Urzędowii ab Universitate deputatorum relatis, conclusit Universitas omnia restauranda per rectorem eius ecclesiae dominum doctorem Iacobum Cromfeltium, quae eius negligentia acciderunt, ad festum sancti Michaelis Archangeli proxime futuri, sub poena privationis ascensus ad beneficia Universitatis ipsum in loco et ordine concernentia legitime et sub poena detrusionis ipsius ex beneficio hoc ipso Luborziczensi, cuius praedio disponendo et bonis ecclesiae tuendis non sufficit, ad aliud beneficium, quod praedio carebit, ad quam quidem utramque poenam ipsemet personaliter existens consensit. Mandavit item Universitas, ut habeat in eo plebanatu oeconomum sive villicum idoneum et sufficientem ad disponendum praedium, sub iisdem poenis. Damna autem haec accidisse supra nominati revisores retulerunt.

Revisio parochiae Luborzicensis anno Domini 1579, martii XXVII facta.

432. Templi defectus. Minus corpus templi in ea parte, qua spectat austrum, indiget tecto novo. Maius corpus in ea parte, qua spectat septemtrionem, indiget etiam tecto novo. Testudo templi in summo periculo est, quod in paroecum est eiciendum, nives cum foraminibus tecti inspersas non curat deiici, quae etiam non facile deiciuntur propter sarmenta et scobes, quae isthic per monedulas indefimales illata sunt in copia tanta, quod omnes cavernas, ut dicitur, testitudinis repleverint.

[a]—[a] canonico Wratislaviensi *rkps.*

Haec ergo necessario sunt deicienda. Muri templi firmi et nullibi corrupti, interius vero parietes defluxu aquarum per testudinem in multis locis sunt deturpati.

Membranae templi in multis locis a grandine et ventis sunt effractae, maxime vero corporis maioris. Templi minoris integrae omnes sunt. Ciborium eleganti craticula clauditur, sine clave tamen turpissime et cum scandalo reseratur, quam paroecus admonitus per ministros ecclesiae curari non vult. Similiter vellum templi ex uno tantum clavo pendit nec expandi potest propter funem ruptum, quem etiam uno ternario emeret, non emit tamen nec emere vult, in aedituos templi hoc reiciens.

Supellex templi in sacraria. Calices duo satis iusti ponderis et artificii elegantis uterque deaureati foris et intus. Crux una argentea eleganter facta cum aliquot lapillis, pontificale unum parvum argenteum, etiam ampulae duo argenteae, monstrantia ex auricoctio. Cassulae 10 cum toto apparatu lacerae, hae omnes quas rectori scholae paroecus iubet reparare, huius rei ignaro homini, praeterea nec pro filis, nec pro socio quiquam vult dare, cum quoque habeat hortulanum suum sartorem. Sed nec iste eas possit reparare, necessaria enim esset serietis coaleria illis, qua emendari possint, quam paroecus emere non vult. Tres cassulae sunt integrae et elegantes sine tamen apparatu reliquo. Antependia quatuor, capae tres, vexillorum paria quatuor, campanae indigent clavis, ex quibus dependeant.

Schola. Haec tecto novo indiget et camini in atrio sustentatione, alioqui ruet. Domunculae vicariorum sunt integrae, fornaces malas habent. Domus plebanalis tecta, licet in locis multis sunt resarcita, tamen fere utique praestant. Canale inter atrium domus novae et atrium caeteris domus positum vetustate corruptum est et utique praestuit, magnum damnum in aedificiis faciens. In domo nova haec desunt ab extra: duo fenestralia. unum ab hypocausto, alterum a conclavi, conclave seu caminata a foribus suis, quibus itur ad cameram et ad locum secretiorem, seram avulsam habent. Domus veteris atrium omnibus privata lignearibus querceis, quae bina erant pro maiore sustinendo aedificiorum, quae ut accepimus. igne in fornacibus sunt absumpta. Hypocaustum ingens, ut dicitur, quod erat circumdatum lignearibus, *wiązaniem*, hoc iam in una parte, nisi illis provisum fuerit, deciderit. Domuncula, quae erat extra omnia ista aedificia aedificata, hypocaustum cum atriolo elegans satis [habet]. Haec desolata fornacis tantum indicium quodque, hoc est foramen in pariete mansit, pavimentum nullum, scamna nulla, tectum abstractum, caminus scandulis privatus stet, praetereuntes admonens, ut agitent qualis ibi fuerit pater familias cum dedecore profecto nostro. In parte posteriori istius domunculae

sumptu magno cellarium alias *lagiech* erat aedificatum, quod totum negligentia cernet et in impluvium reductum. Sepes antiquitate corrupti, non tamen emendantur ubique patet, aedibus similibus, inter quos sunt spatia multa, tantum indicia sepium indicantia. Allodium cum acervis stat adinstar formidinis alias *yako strassidlo yakye*, in quo, ut in acervis, unus fascitatus straminis, non colligentur omnia vendita atque distracta. Horti nondum sunt arati nec conseminati, qui tamen prius sepibus muniendi essent, pro quibus nullam materiam vidimus, antiquas tamen audacter ignibus subministrant. Arbores in horto fructificae sunt octo, recenter excisae, de aliis inferendis ne quidam cogitant. Agri plebanalis leguminibus nondum sunt conseminati, nec avenam habent, nec pisum, nec ordeum nequidem unum, ut dicitur, gramina. Sed frustra est seminari, cum vix 40 sulci nunc sunt arati et omnino plures. Domina cliens vel, ut illa dicit, arendatrix, mulier decrepita nonagenaria iam pro duobus corbis ordei vendidit cmetoni cuidam villae alterius 23 sulcos agri, quos iam conseminavit, cuius in triennium possessor fuerit, pro suis iam fortassis computabit. In domo plebanali nulla familia, nullus ordo, nulla polities, omnia squalida, quam melius non videre, quam videre est. Verum tantum est, quod laudem merentur fores noviter aedificatae in ingressu priori, se deinde posteriores, quibus in agros itur, stant formam referentes patibuli.

Proventus et decimas paroeciae in magnam servitutem sunt detrusae, cuius culpa, facile videre possumus. Taberna suo iure non gaudet, sed subiacet imperio vlodarii, similiter et hortulani, qui propterea nullum etiam honorem paroeco defferunt, nec illi obsequentes sunt. Coemiterium erat bene aedificatum per eundem paroecum modernum, nunc vero iam est maxime corruptum et fere iam [in] pristinam formam redactum, non culpa paroeci, ut certe accepimus, sed hominum malevolentia quorundam, qui nocte catulantes eripiunt vi et auferunt. Habet paroecus ad hortum suum maiorem hortulum, in quo non plures sunt, quam sex sulci, quos omnes domina loci illus aliis villicis locat levissimo pretio, qui iuste paroeciae illius vicarius cum rectore scholae, qui ad domunculas suas nullos hortos omnino habent, prementur obnixe, ut in istis sulcis a se aratis semina leguminum variarum inseminari possent pro victu suo, qui profecto rem iustissimam petunt, qua obtenta facilius etiam in loco eodem possint detineri.

Conclusio auscultata de bursa philosophorum.

433. Anno Domini 1579, die vero 11 maii, convocatione Universitatis facta per rectorem hoc tenore verborum: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora XIX in

communi vaporario maioris Collegii ad audiendam obligationem venerabilis capituli Plocensis de domo Lagiewniczki etc. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris, sub poena [unius] floreni et non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis.

In qua quidem convocatione audita obligatione venerabilis capituli Plocensis super domo Lagiewniczki empta per reverendissimum dominum Andream Noskowski, episcopum Plocensem et pro bursa philosophorum Universitatis Studii Cracoviensis incorporata, ut Universitas dicta ea domo accepta, de iure suo in privilegio bursae philosophorum per eundem reverendissimum dominum Andream Noskowski dotatae expresso, de danda dimidia parte studiosorum in eam bursam philosophorum [1] integre cederet venerabili capitulo Plocensi, ut nemo deinceps a provisore et seniore, quos Universitas secundum privilegium ab ipso reverendissimo domino Noskowski dato elegit, in eam domum recipiatur, nisi quem suis litteris venerabile capitulum eis commendaverit et praesentaverit. Audita ea et examinata obligatione per Universitatem, postulatio quidem venerabilis capituli approbata et quod petebatur [dandum], sed tamen, quoniam obligatio non exprimit apud quem iudicem venerabile capitulum Plocense, si obligationi suae non satisfaciat, conveniri ex iure deberet, meliorem et tutiorem obligationem fieri postulavit, nam reverendissimum Plocensem non idoneum iudicem in ea causa putavit fore, cum ipse cum capitulo coniunctus sit et eius consensu obligatio illa facta fuerit. Postularunt igitur, ut venerabile capitulum in hac causa immediate se subiceret iurisdictioni reverendissimi archiepiscopi Gnesnensis, praeterea ut addatur obligatio de liberanda domo dicta Lagiewniczki ab oneribus et iurisdictione civili, si quam cives se habere ostenderint. Postulavit praeterea Universitas privilegii exemplum descriptum et sigillis capituli et episcopi munitum sibi a venerabili capitulo mitti, ut et ipsi suum sigillum ei appendant et contra omnes causas apud se praesens et paratum habeant. Quoniam autem sigillum episcopi Noskowski haberi non potest, volunt, ut reverendissimi Petri Volski, episcopi Plocensis moderni, sigillum appendetur. His autem conditionibus complendis, tempus Universitas praefinit obligationi faciendae et exemplo privilegii reddendo ad ferias divi Galli proxime futuri, liberandae autem domui ad comitia Regni proxime futura, ut ea liberatio autoritate comitiorum roboretur contra constitutiones, libertates eius generis prohibentes. Petiit praeterea Universitas. ut venerabile capitulum pro obliga-

---

[1] Wedle tego przywileju (dyplom Bibl. Pol. Ak. Um. nr 152), bursa miała mieścić 40 osób, w tem senjora, szafarza, tercjana i kucharkę. Z tego dwudziestu studentów miało być przyjmowanych na polecenie kapituły płockiej i pułtuskiej, reszta wolnych miejsc miała być obsadzana przez Uniwersytet.

tione potius contributione indicta quadringentos florenos apud Universitatem deponat, ut si impetita Universitas pro eis fuerit et debere eos legitime constiterit, absque et sua et capituli molestia et impensis eos persolvat et numeret. Sin autem non comparuerint haeredes vel non deberi eam summam, utpote persolutam olim pronuntiatum fuerit, ut ea summa quadringentorum florenorum in Universitate pro summa necessitate et casu gravissimo bursae philosophorum in Universitate asservetur, quod si venerabile capitulum fecerit, nullis deinceps obligationibus ad eam rem opus erit suoque iure integre semper utetur in dandis studiosis in bursam philosophorum.

434. Anno Domini 1579, die vero 2 septembris, convocatione per rectorem facta de honestate domus iurisconsultorum et furtis in ea factis consultaturum [1], decrevitque Universitas decreta rectoris et statuta domus iurisconsultorum exequenda. Et quoniam rector discessurus erat, petiit rationem sui haberi absentis et pro praesente et actu laborante haberi, darique sibi facultatem per procuratorem, si quod officium, quod ad se pertineret, vacare contingeret, petendi. Quod Universitas unanimi consensu concessit, tempore ei ad ferias divi Martini praefinito [2].

In rectoratu septimo reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hiemali anno Domini 1580.

Extraordinariae promotiones.

435. Anno, quo supra, die vero quindecima ianuarii, rector Universitatis fecit convocationem, sub hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora XX in stuba communi maioris Collegii ad deliberandum, consultandum et finaliter concludendum quomodo obviandum sit promotionibus extraordinariis, privilegia, statuta, conclusiones et laudabiles consuetudines et semper in usu habitas Universitatis enervantibus et ad alia, quae per rectorem Universitatis pro bono eiusdem proponentur, determinandum, prout diligitis bonum commune et sub poena non con-

---

[1] Jeszcze 1 VI t. r. oskarżył doktor praw Piotr Skotnicki przed sądem rektorskim Kromfelta o to, iż w czasie jego nieobecności wprowadził jakąś nierządnicę (»prostitutam quandam meretricem, manifestum furem nomine Maydlenam«) do jego zamkniętego mieszkania w kollegjum jurystów, która następnie splądrowała mieszkanie i pokradła książki, szaty, naczynie kuchenne i meble. Kromfelt zgodził się pokryć straty, poniesione z tego powodu przez Skotnickiego (*Acta rect.* II nr 604 i 605).

[2] T. j. 11 XI.

tradicendi. Detur omnibus doctoribus et magistris omnium facultatum salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Postquam ex unanimi sententia omnium placuit fieri et convocationem et deliberationem. priusquam ad deliberationem procederetur, pro informatione lectum est commissionis reverendissimi domini episcopi Cracoviensis descriptum, ut sequitur de verbo ad verbum, concordans cum suo originali.

Petrus Miskowsky, Dei gratia episcopus Cracoviensis et Almae Universitatis Cracoviensis cancellarius.

Reverendo et excellenti viro domino Sigismundo a Stezicza, iuris utriusque doctori, canonico Cracoviensi, fratri in Christo charissimo, salutem in Domino. Reverende frater in Christo charissime. Cum reverendus dominus Felix Pomorski, cantor et canonicus ecclesiae cathedralis Posnaniensis, postulasset a nobis, ut gradum doctoratus in iurisprudentia de consensu et facultate nostra, qua in hac parte antiquo iure fungimur, eidem conferre dignaremur, nos autem cum ad praesens gravioribus negotiis sumus occupati, iustis tamen postulatis praefati reverendi domini Felicis Pomorski benigne annuentes ac in toto, ut par est, satisfacere volentes, fraternitati tuae de cuius in talibus experientia et dexteritate plurimum confidimus, vices nostras subdelegandas esse duximus, prout subdelegamus praesentibus litteris nostris, mandantes eidem, ut vocatis ad hunc actum certis doctoribus in eadem facultate peritis, dictum gradum doctoratus praefato domino Felici Pomorski et insignia doctoralia in iurisprudentia, adhibitis caeremoniis et solennitatibus circa eiusmodi actum fieri solitis, examineque praevio, conferat, omnibusque et singulis privilegiis et praerogativis, quibus alii doctores potiuntur gaudere, faciat, harum, quibus sigillum nostrum est subimpressum, testimonio litterarum. Datum Cracoviae, die XIV septembris, anno Domino MDLXXIX. Stanislaus Manieczki, actorum suae reverendissimae paternitatis notarius, subscripsit.

Tandem consideratione et matura deliberatione praemissa, ex sententiis singulorum doctorum et magistrorum apparuit, promotionem ex tali commissione praetensam potius quam veram factam esse ad enervationem privilegiorum, statutorum, conclusionum, consuetudinum Universitatis et in derogationem laudabilis ordinationis in privilegio de officio cancellarii in Universitate Cracoviensi expressae. Insuper quia officium procancellarii in Universitate semper habitum istiusmodi commissionibus obliteraretur, lectiones per promovendos negligerentur, examina et ordinarii examinatores abrogarentur, solutiones fisci et bedellorum extinguerentur, externi a laboribus, fatigis, sollicitudinibus, sumptibus liberi essent, quos domestici magnos et multo tempore, dum promoventur, suscipiunt, ad haec regalia doctorum abolerentur, solennitates nullae

in Universitate fierent. Quoniam vero talis praetensa promotio mediante commissione praeinserta facta est, reverendissimus episcopus Cracoviensis et cancellarius Universitatis culpandus non est, qui nesciens contenta privilegii spectantis ad cancellarium Universitatis, existimavit antiquo iure suo tali modo se posse dare commissionem quempiam authoritate sua promovendi, sed maxime culpandi sunt, qui cognita habentes privilegia Universitatis, istiusmodi commissionem spe quaestus et lucelli iniqui susceperunt. Nec extra culpam sunt ii, qui pro debito officio suo statim a prima notitia commissionis eiusdem per reverendissimum episcopum Cracoviensem et cancellarium Universitatis concessae, suam reverendissimam paternitatem cum privilegio non adiverunt, in quo expressa est authoritas et praescriptus modus promovendi cancellario in qualibet facultate[1]. Hoc enim viso et perspecto sua reverendissima paternitas pro sua singulari prudentia et singulari favore erga Universitatem et iure conservatorio privilegiorum ipsius sine dubio talem commissionem revocasset et debito ordine procedendum iniunxisset. Ex unanimi itaque consensu omnium et singulorum professorum per rectorem Universitatis conclusum est, eos, qui commissionem susceperunt nec, per vicerectorem admoniti, ab eiusdem executione supersederunt aut executionem commissionis ad meliorem informationem reverendissimi episcopi non suspenderunt, non esse liberos a poena tempore competenti in eos per Universitatem decernenda, seria deliberatione tunc super eodem negotio habenda. Et ne deinceps tales vel similes promotiones praeiudicent Universitati et privilegiis ipsius, iniunctum domino rectori, procancellario Universitatis, decanis facultatum pro tempore existentibus, ut quam primum reverendissimus episcopus Cracoviensis et cancellarius Universitatis Cracoviae redierit, suam reverendissimam paternitatem adeant et privilegium exhibeant ad cancellariatum Universitatis pertinens et ab ipsa petant, ut sua reverendissima paternitas pro debito suo ad promovendum bonum Universitatis, quod quidem hactenus diligentissime fecit, dignetur officium suum cancellariatus secundum dispositionem et ordinationem privilegii eiusdem exercere nec deinceps tales commissiones Uni-

---

[1] Osobnego przywileju, określającego kompetencję kanclerza Uniwersytetu przy nadawaniu stopni naukowych, dziś nie znamy. W przywileju erekcyjnym Jagiełły z 26 VII 1400 r. i następnie w zatwierdzeniu praw Uniwersytetu z 28 VII 1410 przez papieża Jana XXIII znajdujemy tylko następujący w tej kwestji ustęp: »Statuimus..., ut quotienscumque aliquos scolares in qualibet facultate per doctores seu magistros ad privatum examen more consueto poni contingerit, super illos cancellarius noster... (pierwiastkowo bowiem wedle woli Jagiełły kanclerz Królestwa miał posiadać prawo nadawania stopni), tamquam supremus approbandi ipsum examen omnimodam habebit potestatem«' (*Cod. dipl.* I nr 16 i 47).

versitati et privilegiis ipsius plurimum incommodantes et ordinationem antiquam et laudabilem depravantes, ex sua cancellaria extradere permittat [1]. Ac demum Universitas per dominum rectorem convocata in posterum istiusmodi promotionibus, ne unquam fiant, ex parte sua providere quoque debebit.

In eadem convocatione executores testamenti reverendi olim domini doctoris Petri Posnaniensis [2], ecclesiae sancti Floriani praepositi et cathedralis Cracoviensis canonici etc., Universitati pignus amoris erga matrem suam donaverunt in una teca tredecem pocula argentea, *rostrochaniki* dicta, affabre laborata et composita valoris 200 florenorum circiter [3], ea adiecta conditione, ut baccalaurei sacrae theologiae animam eiusdem testatoris christifidelium orationibus commendent in concionibus quartalibus sub mandato domini rectoris inter alios benefactores eiusdem Universitatis.

In eadem convocatione introductum est per dominum rectorem ad deliberandum de aedificiis bursae dominorum iurisperitorum magno sumptu reficiendis et undenam sumptus iste sit habendus. Gravari enim valde videtur Universitatis fiscus quolibet anno ad eiusmodi aedificia reficienda magno sumptu, cum exigua inde percipiat commoda ex cameralibus. Post seriam et longam deliberationem decretum est, ut Universitatis procurator ex fisco Universitatis caret reficere eadem aedificia, ne maiora damna subsequantur, donec se occasio obtulerit Universitati aliter prospiciendi istiusmodi aedificiis reficiendis. Et interim cameralia senior bursae iuxta antiquam consuetudinem diligenter colligat et fideliter extradat procuratori redituum Universitatis cum auxilio domini rectoris, si ipsi seniori fuerit necessarium.

In eadem convocatione deliberatum fuit de praeposito sanctae Annae magistro Casparo Radosicio, qui propter diutinam absentiam ab ecclesia et praepositura sua in plebanatu Grodek Russiae citatus fuerat per dominum rectorem Universitatis ad privandum eadem praepositura, nisi ad residentiam personalem quam primum rediret. Postquam rediit et in termino legitime ipsi praefixo contra propositionem et accusationem instigatoris rationes aliquas attulit, cur non teneretur ad residen-

[1] Jakoż na skutek tych przedłożeń Uniwersytetu, biskup wystosował 29 XI t. r. na ręce rektora Jakóba Górskiego list, w którym usprawiedliwiał się z swego czynu: »Sed quoniam non omnia mihi cognitu sunt — wywodził — quae iuribus et privilegiis Collegii istius continentur, nemini mirum videri debet, si commissionem illam, postulante a me doctore Pico, concessi« (rkps Bibl. Czart. nr 3074 str. 483—4).

[2] Zmarły 22 IX 1579 r.

[3] Szczegółowy wykaz legatów Piotra z Poznania dla Uniwersytetu, jego kollegjów i burs znajduje się w rkpsie Arch. Uniw. Jag. nr 69 str. 75—77.

tiam personalem in eadem praepositura sanctae Annae Cracoviae, prout annotatae sunt in actis rectoratus [1], quas dominus rector ad convocationem Universitatis tunc primum futuram reiecerat. Quibus rationibus ex actis rectoratus folio 262 tunc recitatis et per eundem praepositum, tunc coram Universitate latius declaratis, diligenti praehabita deliberatione in absentia praepositi, tandem ex unanimi sententia omnium professorum per dominum rectorem conclusum est, ut absentia haec magistri Casparis Radosicii a collegiata ecclesia et praepositura eius relata ad decreta et anathemata sacrosancti Tridentini concilii, ipsius magistri Radosicii conscientiae committatur. Quod si non expedit ipsi, ut affirmavit tam cito redire ad personalem in eadem praepositura residentiam, nihilominus curet, ne quid in divinis officiis negligatur et in proventibus tam ipsius, quam vicariorum deperdatur, quod ut facilius praestare possit, frequentius ad hanc suam ecclesiam et praeposituram sanctae Annae redire satagat.

In eadem convocatione lectae sunt litterae magistri Stanislai Socolovii, praepositi ecclesiae collegiatae sancti Floriani, primi praesentati ad eandem praeposituram per Universitatem post acquisitum iuspatronatus in perpetuum munificentia Sacrae Maiestatis Regiae et auxilio firmissimo magnifici domini Ioannis Zamoyski, cancellarii Regni, sollicitudine domini Martini Glicii Pilznensis, canonici Cracoviensis, quibus significavit se queamadmodum iniunctum ipsi erat per Universitatem, diligentissime per magnates et nuntios sollicitum fuisse in comitiis proxime Warssaviae celebratis [2] de approbatione eiusdem donationis iuspatronatus praepositurae sancti Floriani Universitati in perpetuum factae, ab omnibus ordinibus iamque inter articulos [et] constitutiones [a] hoc quoque negotium scripto insertum fuisse, sed quoniam articuli et constitutiones descriptae non sunt nunc sortitae effectum, in proxime futuris comitiis faciliorem iam futuram expeditionem eiusmodi approbationis [esse]. Decretum est ex omnium et singulorum consensu, quandoquidem hoc interim fieri non potuit, alio tempore non est negligendum,

---

[a] constitutionem *rkps.*

[1] Mianowicie 8 I t. r. pozwany z powodu nieobecności w Uniwersytecie przed sąd rektorski, tłumaczył się, że 1) prepozytura jego stanowi beneficjum dla profesorów wysłużonych i nie podlega żadnym świadczeniom, 2) że z dochodów 18 grzywien, stanowiących uposażenie tej prebendy, z których część idzie na naprawę plebanji i szkoły i na utrzymanie jednego wikarjusza, nie może stanowczo wyżyć, a kończy swoje wywody następującem charakterystycznem oświadczeniem: »Si et in quantum Universitas providerit mihi de competenti sustentacione in hoc beneficio, libenter manebo personaliter circa Universitatem et omnia onera et officia, quae mihi imponentur..., libenter... sustinebo» (*Acta rect.* II nr 626).

[2] Obradował przez grudzień 1579 r. i styczeń 1580 r.

sed per rectorem Universitatis pro tempore futurum nulla occasio praetermittenda, ut quod inceptum est, bene progressu meliori in optimum finem deducatur.

In eadem convocatione dominus rector retulit, quia ex fide dignorum relatione cognoverit vicinum Collegii Ioannem Trzeczieski aedificato iam braxatorio etiam velit aedificare braseatorium, inter areas Collegii maioris et domus Universitatis a Sophia Gola acquisitae, cum magno incommodo, periculo domorum et impedimento studiorum publicorum et privatorum, tum quia sordes brasei et immunditias ex propinatione cerevisiae in eadem domo sua velit derivare per aream domus Universitatis, occasione inscriptionis, qua permissum est, ut habeat defluxum aquae pluvialis per posteriorem eiusdem domus Universitatis partem. Praemissa deliberatione ex omnium professorum sententiis dominus rector decrevit, quoniam in eadem domo Ioannis Trzecziesky antiquitus est braxatorium, propter praescriptiones in eodem non esse impediendum, ne autem noviter extruat braseatorium esse illi prohibendum, quandoquidem impeditivum esset studiorum. Similiter prohibendum diligenter ne aliquae immunditiae permittantur defluxum habere in aream domus Universitatis. Quod utrumque fieri curabit procurator redituum Universitatis pro tempore existens cum auxilio domini rectoris, si et in quantum eodem indigebit.

De pariete autem per murum per eundem Ioannem Trzecziesky extruendo circa aream desertam Collegii, *hutta* dictam, decretum est, ne Universitas secundum plebiscita civitatis Cracoviensis cedat, commissumque est rectori et procuratori Universitatis, ut si et inquantum tenetur Universitas ad communes expensas parietis muro extruendi, cuius nullam habebit utilitatem, tantum conferant pro tali extructione, quantum conferendum didicerint ex peritis istiusmodi extructionum.

In rectoratu octavo reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione aestiva anno Domini 1580.

436. Anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo, die vero trigesima augusti, facta est convocatio Universitatis per rectorem hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora XIX in stuba Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad eligendum altaristam tituli Sanctorum Petri et Pauli apostolorum in ecclesia collegiata sanctae Annae Cracoviae iurispatronatus Universitatis situm[1], vacans per decessum

[1] Altarja św. Piotra i Pawła w kościele św. Anny powstała między 1444 a 1450 r. z zapisu Mikoja z Brzeźnicy, plebana w Strożyskach, który na upo-

reverendi olim doctoris Petri Posnaniensis et ad audiendam petitionem excellentis viri doctoris Iacobi Gorscii, Collegii iurisperitorum collegae, pro absentia cum facultate tamen optandi beneficii, si quod interim vacare contigerit, ab Universitate ipsi concedenda et ad alia, quae per rectorem pro bono Universitatis proponentur, tractanda et finaliter concludenda, sub poena non contradicendi et prout quisque diligit bonum commune. Detur omnibus doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis.

In qua quidem convocatione quoad primum diligenter deliberatum est ne iurispatronatus Universitatis altaris tituli praefati sanctorum Petri et Pauli apostolorum in ecclesia collegiata sanctae Annae Cracoviae propter annuam fere iam vacantiam interim periclitaretur, dum nullus illud doctorum et magistrorum tam extraneorum, quam collegiatorum optare voluerunt, deterriti gravissimis conditionibus in eiusdem altaris erectione expressis, videlicet ut sit monoculum, cum tantum deductis oneribus vix septem cum media marcarum in proventibus easdemque ad exigendum difficillimas habeat, atque ut conferatur gratiam legendi non habenti, quod quisque ad ignominiam suam pertinere arbitraretur. Ex unanimi itaque omnium doctorum et magistrorum sententia, ne iurispatronatus amplius periculo subiaceat, per rectorem decretum et conclusum est, ut iuxta exemplum maiorum, qui contulerant hoc altare domino Petro Posnaniensi, habenti gratiam legendi, interim in hac temporum iniquitate et victus difficultate hoc altare conferatur doctori vel magistro extraneo etiamsi aliud beneficium habeat, sed exiguum, aut collegiato tenuioris provisionis, qui pro consequendo ipso mentem suam Universitati exposuerit. Qua conclusione audita, venerabilis magister Caspar Cilindrinus, Collegii minoris collegiatus, fere ultimus et tenuioris provisionis, assurrexit et de eodem altari sibi providere postulavit, postulationeque peracta, deliberationi dominorum, discessu suo, locum dedit. Atque ex omnium unanimi consensu a desiderio suo non est defraudatus, dum in altaristam praefati altaris est electus et decreto rectoris ibidem altarista publicatus et deinceps lociordinario praesentatus atque ab eodem est institutus.

Quo vero ad secundum membrum convocationis praefatae, quoniam petitio excellentis viri doctoris Iacobii Gorscii, iurisperitorum collegiati, videbatur esse contra privilegia, statuta, conclusiones, consuetudines, decreta et praxim ab immemorabili tempore et ab incunabulis Universitatis semper observatam, tunc in medium productam et per inductionem exemplorum evidenter declaratam, super eadem petitione

---

sażenie jej przeznaczył w swym testamencie 250 grzywien (*Cod. dipl.* II nr 124 i 162).

diutius haesitatum et serio deliberatum est, propter ius iurandum uniuscuiusque, quo obstringitur ad manutenenda privilegia, leges et consuetudines Universitatis. Quoniam vero praedictus doctor Iacobus Gorscius semper privatim et publice legendo, scribendo, officia Universitatis sustinendo, professioni diligenter intendendo, bonum commune ipsius graviter et fideliter promovendo bene et multipliciter meritus est, ne petitionis suae effectu desiderato frustraretur, utque alii nunc et pro tempore existentes ad similia fideliter peragenda excitentur et conscientiae professorum et ipsiusmet atque tunc producta privilegia, statuta, conclusiones, decreta et praxis consueta Universitatis salva permanerent, ex unamini omnium atque singulorum professorum consensu conclusum et decretum est perpetuis temporibus duraturum, non obstantibus quibusvis conclusionibus aut decretis in contrarium factis, specialiter autem non obstante conclusione illa, quae anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo nono, die septima septembris, inter conclusiones Universitatis, sed absque auscultatione ipsius inscripta est[1], ut praefatus doctor Iacobus Gorscius abhinc ad festum Omnium Sanctorum, vel si negotia ardua (ut asseruit) postulaverint, etiam ad festum sancti Martini Confessoris et Pontificis in novembri proxime anno eodem celebrando habeat absentiam secundum conditiones in statuto Universitatis, titulo: »De absentibus« expressas atque ut sic absens habeatur pro praesente et actu laborante utque vacantias beneficiorum Universitatis aliqua ipsorum occurrente, quam optare velit et possit, aliis impedimentis, praeter absentiae, non obstantibus, per procuratorem legitimum in ordine suo ipsi petere et obtinere liceat. Sub oneribus tamen et laboribus, qui secundum privilegia Universitatis aequipollebunt laboribus, quos praesens in Universitate et actu faceret, per ipsum dominum Iacobum doctorem suscipiendis et in bonum finem, quantum in ipso situm fuerit, pro amore Universitatis et boni communis emolumento perducendis Quorum quidem onerum et laborum series est ista.

1. Venerabile capitulum Plocense nomine Almae Universitatis Cracoviensis officiosissime salutet et promptitudinem benemerendi de ipsis, imo et studium serviendi diligentissime ipsis commendet.

2. Persudeat Universitatem non amore contradicendi nec desiderio aliena sibi usurpandi nec ingratitudine beneficii se domi et in foro beneplacito ipsorum de bursa philosophorum opponere, verum periculorum utrinque evadendi et securitatis suae obtinendi causa.

3. Postulet, ut venerabile capitulum, si quantocius velit optatum desiderium in eadem bursa consequi, libertationem domus Lagiewniciae

---

[1] Uchwała ta nie dochowała się.

a servitute civili evincat, quam nunc magistratus civilis Cracoviensis maxime inducere conatur, dum artificibus ibidem manentibus mandat exactiones solvere et artis socios in contuberniis artificum ipsis denegandos praecipit.

4. Similiter postulet, ut summam florenorum quadringentorum lapideae Lagiewniciae per inscriptionem inhaerentem aliquo modo tollant, ne Lagiewnicii, prout iam facere incipiunt, Universitatem vexent. Quod ipsos iam attentare testes sunt reverendi domini Stanislaus Krasinski, custos, Iacobus Gorski, canonicus Plocensis.

5. Deinceps postulet, ut privilegium ordinationis bursae philosophorum per reverendum olim dominum Ioannem Korzbork, scholasticum Plocensem, amissum recuperent, simile huic, quod in archivo venerabilis capituli Plocensis habetur, Universitati authentice transmittendo propter census facilius et securius per provisorem evincendos.

Ad tertium autem convocationis membrum, videlicet ad alia tractanda et concludenda, quae per rectorem proponentur, de primo propositorum conclusum est, ut deliberatio matura et mutua cum reverendo domino doctore Socolovio, praeposito ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Cleparz, instituatur de dismembratione proventuum eiusdem praepositurae secundum mentem Sacrae Maiestatis Regiae et privilegii tenorem, quae quidem deliberatio primum ad Universitatem, postea ad reverendissimum dominum episcopum Cracoviensem referatur. Ad eamque deliberationem et dismembrationem deputati sunt reverendi et venerabiles: Stanislaus Pincevius, sacrae theologiae doctor et decanus, Ioannes Cureloviensis licentiatus, Martinus Clodaviensis, sententiarius, et canonici ecclesiae collegiatae sancti Floriani, Andreas Zielenski, decanus, Nicolaus Czerviensko, Paulus Lodensis, canonici ecclesiae collegiatae sanctae Annae et Collegii maioris collegae, Adamus Wrzesnensis, senior bursae pauperum, Petrus Gorcinius, Collegii minoris collega, artium magistri, per magnificum dominum rectorem Universitatis convocati.

Qui quidem deputati fundis, bonis omnibus et proventibus eiusdem praepositurae sancti Floriani diligenter expensis et supputatis, post multos tractatus cum reverendo domino praeposito praefato et inter se ipsos habitis, tandem ex unanimi consensu suo constituerunt modum dismembrationis proventuum talem Universitati praesentandum. Inprimis, ut reverendus dominus praepositus pro tempore per cessum vel decessum moderni domini praepositi futurus, per Universitatem eligendus et lociodinario praesentandus, percipiat omnes proventus eiusdem praepositurae ex frugibus, feno, censibus, pecoribus, fructibus, emolumentis ex villis Bienczicze et Skawcze et ex hortulanis circa curiam praepositi Clepardiae provenientibus et reliquos omnes, quibuscunque appellentur nomi-

nibus, nullis exceptis. Ex quibus singulis annis pro festo Nativitatis Domini nostri Iesu Christi in manus rectoris Universitatis protunc futuri sub quietatione, sigillo officii ipsius obsignata et manu propria subscripta, dabit et in effectu numerabit florenos quadringentos in polonicali moneta, per mediam sexagenam computandos. Deinde ut omnia onera praestari solita et expensas occasione limitum bonorum ecclesiae quoque sancti Floriani et fabricae scholae ipsius, curiarum in villis et in praepositura aedificationum ipsemet propriis expensis sustineat et nihil ex summa praefata quadringentorum florenorum ad eiusmodi onera detrahat, sub poena excommunicationis in eum per reverendissimum dominum lociordinarium aut ipsius vicarium vel officialem generalem Cracoviensem simpliciter et de plano absque omni controversia et strepitu iuris in primo termino, si summam totam et integram non solverit et onera praefata non sustinerit declaranda. Ad quam quidem ordinationem reverendus dominus doctor Stanislaus Socolowski, praepositus modernus, consensit et Universitas eandem acceptavit, utque per reverendissimum episcopum Cracoviensem, si ita reverendissimae paternitati ipsius expedire videbitur, in perpetuum approbetur et confirmetur, dominus rector Universitatis diligenter curabit[1].

De secundo autem tunc per dominum rectorem proposito, ita conclusum est, ut ad domum lapideam Universitatis ab honesta Sophia Gola emptam, in area bursae novae ociose iacente muro extruatur braseatorium et braxatorium sumptibus Universitatis. Cuius extructionis cura et inspectio per ipsam Universitatem commissa est reverendo sacrae theologiae doctori Martino Pilznensi, canonico Cracoviensi, protunc Universitatis rectori, qui procuratorem proventuum Universitatis ad eandem fabricam habebit cooperatorem curae et diligentiae suae pro commodo Universitatis, quantum fieri potest utilissime perficiendam.

438. Anno Domini 1580, die vero decima mensis octobris, per Universitatem convocatione rectoris collecta, omnia conclusionis praemissae membra auscultata et approbata atque in librum Conclusionum Universitatis describenda decreverunt.

Qua quidem auscultatione expedita, relatum est per dominum rectorem Universitatis templum Proszoviense per ipsum ex occasione tunc ipsi data conspectum esse illudque undequaque fissuras notabiles in parietibus et testudinibus habere, quae decidentibus lateribus ex fissuris ruinam ecelesiae propinquam ominantur, quod absit, ad grave detrimentum, scandalum, ignominiam et opprobrium Universitatis; scrutatumque

---

[1] Uchwała ta wydrukowana została z dok. Arch. Un. J. nr 9741 w *Cod. dipl.* V nr 466.

esse diligenter per rectorem ex sacerdotibus et ministris ecclesiae Proszoviensis quaenam causa fieret tantae ruinae, responsum esse, vitricos ecclesiae atque provisores in reparandis tectis templi usque adeo negligentes esse, ut aqua pluvialis in angustiis testudinis supra cubitum stare soleat, donec in muros templi dehiscat, cum tamen pecuniae templi ex sepulturis et legatis penes se ad marcas trecentas habeant ad privatamque utilitatem ipsa utantur. Similiter hospitalis ibidem proventus ex agris non in pauperes et templi parrochialis necessitates secundum erectionem hospitalis, sed in privatos provisorum usus convertuntur, propterea quoniam reverendus dominus Stanislaus Pincevius, sacrae theologiae doctor, eo tempore toto, quo istic est plebanus, rationem ab ipsis templi et hospitalis provisoribus nunquam recepit. Ibidem itaque ex unanimi omnium doctorum et magistrorum consensu conclusum est, ut dominus Stanislaus Pincevius, plebanus Proszoviensis, quamprimum et absque ulla dilatione curet diligenter et fideliter pro onerata conscientia sua rationem accipere a provisoribus ex proventibus tam templi parrochialis, quam hospitalis Proszoviensis, ut quantocius tanto periculo occurratur, si post rationem factam aliqua summa remanens, emerserit, si autem nulla reperta fuerit pecuniarum resta, ut ad Universitatem referat ad deliberandum de modis, quibus occurrendum sit periculo et ignominiae. Si autem praefatus plebanus haec facere neglexerit, ut a reverendissimo domino lociordinario episcopo Cracoviensi expediatur commissio super aliquos praelatos et professores, qui hoc faciant, quod plebanus cum suo damno futuro facere, prout ipsi iniunctum est, neglexerit.

In eadem convocatione egregius iurisprudentiae doctor Iacobus Cromfeltius, Collegii iurisperitorum collegiatus, permissione rectoris Universitatis postulavit, ut decretum per consiliarios contra ipsum de inhabilitate ad officia Collegii iurisperitorum anno Domini 1579, die 7 mensis maii factum et in acta rectoratus inscriptum[1], relaxetur, quandoquidem iam satisfecerit decreto, reposito vadio valoris florenorum centum apud dominum rectorem. Quo recedente deliberatum et conclusum est, ut paratam pecuniam iuxta decretum reponat atque quoniam hoc negotium ad Universitatem non pervenit per appellationem a decreto consiliariorum, ut ipsorum authoritas in robore conservetur, eam postulationem faciat in convocatione consiliariorum primo quoque tempore per rectorem facienda, ut debito ordine et legitimo progressu ad Universitatis deliberationem perveniat.

---

[1] Wydrukowany w *Acta rect.* II nr 602.

Casus notabilis.

439. Anno, quo supra, die vero 8, 9. 10, 11 octobris, magnificus palatinus Cracoviensis et capitaneus evangelicorum antesignanus [1] curavit comprehendi adolescentem de schola sancti Floriani, non incorporatum quidem Universitati per intitulationem sed inter studiosos ibidem manentem, propter attentationem demoliendi muri circa coemiterium evangelicorum. Qui in turri positus, facinus nedum ore, sed etiam propriae manus scripto recognovit et complices ex eadem schola nominavit et conscripsit. Intenderant evangelici universas vires ut plecteretur, iamque assignatum illi fuit tempus confitendi, si vellet, plexusque fuisset, nisi rector Universitatis fortiter se opposuisset et extradi illum ad suam iurisditionem obtinuisset, magnis instantiis et reprehensione facti istius palatini publice in praetorio Cracoviensi, praesentibus aliquot senatoribus Regni et frequentissima nobilitate, coassumptis secum aliquot professoribus, debite facta. Alienae enim iurisditionis hominem coram ipsius magistratu legitimo et immediato, non accusatum, non convictum, comprehendere iussit in hospitio, non in facinore comprehensionem fieri curavit, clausis portis Cracoviensibus et verberibus lictorum caesum per vallum ex Clepardia usque ad ianuam castri sibi adducere iussit, ne fortassis tumultus fieret in populo, qui videret, vim fieri privilegiis et libertatibus Universitatis. Valde facti palatinum puduit, adolescens autem remissus ad officium rectoris ex turri. Quoniam occasionem periculi dederat, ab Universitate est proscriptus.

In rectoratu nono reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hiemali anno Domini 1581.

Redemptio convivii licentiaturae.

440. Anno eodem. die 17 februarii, in convocatione Universitatis ad petitionem licentiandorum tredecem in philosophia per rectorem facta, ex matura deliberatione professorum omnium facultatum et unanimi consensu conclusum est convivium die licentiaturae in philosophia Universitati per tredecem licentiandos apponendum redimendum esse centum talaris antiquis per grossos triginta quinque tunc currentibus et pecuniam eandem totam dividendam esse inter professores per reverendos dominum rectorem, seniores patres et decanos facultatum, iuxta proportionem gradus et dignitatis uniuscuiusque et qualitatem mensarum circa quas, si apponeretur convivium, residerent.

---

[1] Piotr Zborowski, zwolennik kalwinizmu.

Promotio in philosophia extraordinaria.

441. Anno, quo supra, die vero 3 martii in convocatione Universitatis per rectorem in haec verba facta: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra in hypocausto Collegii maioris hora XIX, dum signum campana dabitur, ad deliberandum et finaliter concludendum de extraordinaria promotione ad gradum baccalaureatus in philosophica facultate reverendo domino Matheo Stricovio Ostraviensi, canonico ecclesiae cathedralis Olomucensis et discreto Danieli Czwykio Opoliensi, studiosis Universitati Cracoviensi incorporatis[1], conferenda, sub poena non contradicendi. Detur omnibus dominis docctoribus et magistris omnium facultatum, ex parte rectoris Universitatis. Atque eadem convocatione ex unanimi omnium consensu approbata, primum litterae commendaticiae a reverendissimo episcopo Olomucensi domino rectori redditae lectae sunt, deinde ex conclusionibus Universitatis et ex metricis philosophicae facultatis exempla et formulae extraordinariarum promotionum in eadem facultate notatae sunt et sub vacantiis easdem esse celebratae animadversum. Postea ex unanimi omnium consensu per rectorem conclusum est, praefatos dominos promovendos remittendos esse ad examen facultatis philosophicae secundum statuta, consuetudines et exempla in talibus extraordinariis promotionibus observata et ibidem tractandum esse pro ipsorum conditione humaniter et benevole, nec emungendos usque ad sanguinem, ne caeteri a promotionibus in hac Universitate accipiendis magnis sumptibus deterreantur. Examen tamen hoc, quoniam duorum simul futurum est, alio modo celebrandum esse, quam si unus tantum examinaretur, ita ut in tentamine una integra hora antemeridiana unus ipsorum quaestionem ex grammatica assignatam disputative explicet et pomeridiana hora alius etiam integra hora similiter ex grammatica explicabit et ad obiecta respondebit. In examine vero primo die hora antemeridiana puncta assignata ex grammatica primus enarrative explicabit, idem hora pomeridiana secundus faciet. Secundo autem die iam uterque et hora antemeridiana puncta ex dialectica ipsis assignata explicabunt, hora pomeridiana integra puncta in phisicis ipsis assignata explicabunt. Tertia die hora pomeridiana punctis ex mathematica explicatis ad balneas, si expedierit, ibunt. Idem dominus canonicus promotione baccalaureatus accepta, aspiravit ad magisterium et obtinuit promotusque est cum bacca-

---

[1] Zapisani jako »Mathaeus Martini Kotlarz Stricoviensis« i »Daniel Vincentii Czwiky Opoliensis«, z następującą przy ich nazwiskach uwagą: »Hi duo promoti sunt extraordinarie, prior in baccalaureum et licentiatum in philosophica facultate, posterior autem tantum baccalaureus artium, quod fieri non debuit extra leges publicas« (*Alb. stud.* III nr 119).

laureis et licentiatis ordinarie examinatis; eam enim occasionem et commoditatem in Universitate praevenerat.

Altaristae sancti Petri et Pauli electio.

442. Anno eodem, die septima martii, facta est convocatio Universitatis hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora vigesima, dum signum campana dabitur, in hypocausto Collegii maioris ad eligendum altaristam tituli sancti Petri et Pauli apostolorum in ecclesia collegiata sanctae Annae siti, iurispatronatus Universitatis, vacantem per liberam resignationem venerabilis magistri Casparis Cylindrini, immediati possessoris et ad deliberandum finaliterque concludendum super controversia spectabilium dominorum consulum Cracoviensium de aedificio circa domum Universitatis atque ad alia, quae per rectorem proponentur, pro bono communi tractandum, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur dominis omnium facultatum doctoribus et magistris, ex parte rectoris Universitatis.

Ad primum itaque ex unanimi omnium consensu conclusum est, quandoquidem nullus magistrorum aut doctorum se offert, qui cupiat sibi de hoc altari provideri, conferendum esse discreto Simoni Albimontano, bedello Universitatis antiquo, qui petit et expectat provisionem aliquam ab Universitate, quod quidem animo grato accepit.

Ad secundum autem commissum est discretioni, prudentiae et solertiae domini rectoris, ut quod bene incepit in eisdem aedificiis cum artificibus, optime cum consulibus transigat. Qui quidem dominus rector in continenti ad talem tractationem, ut cum maiore authoritate fieret, adscivit sibi duos doctores: Martinum Clodaviensem, theologiae, Iacobum Gorscium, iurisprudentiae, in defectu autem aut absentia protunc aliquos alios ad tale negotium aptos deleget.

Ad tertium proposuit dominus rector Universitatem maximam iacturam pati in supellectili altarium, quae sunt de collatione Universitatis [et] communitatum ipsius, plurima enim iam feruntur esse distructa et per negligentes possessores amissa. Ex unanimi itaque consensu decretum est, ut fiat inventarium omnium altarium et sumptu Universitatis comparetur liber, in quo tota et singula suppellex altaris uniuscuiusque debite etiam sumptu Universitatis describatur et diligenter cogantur ad recompensam, qui inventi fuerint dedisse occasionem damni. Atque ibidem deputati sunt inventatores reverendi et venerabiles domini: magister Martinus Biecius, iurisprudentiae licentiatus, senior bursae iurisperitorum, magister Petrus Slovacius, magister Ioannes Sremensis, collegae maioris Collegii, magister Casparus Cylindrinus, collega minoris Collegii.

Quod inventarium perficere debent in vacantiis post Pascha per tres continuas septimanas ante invocationem studiorum proxime futuram.

Redemptio convivii licentiaturae.

443. Anno eodem, die XV martii, facta est convocatio Universitatis per dominum rectorem hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra in hypocausto communi Collegii maioris hora XX, dum signum campana dabitur, ad audiendam petitionem venerabilis domini Mathaei Stricovii Ostraviensis, ecclesiae catedralis Olomucensis canonici, artium baccalaurei, pro gradu licentiaturae ad magisterium in philosophica facultate examinati, super redemptione convivii Universitatis die licentiaturae apponi solitum. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. Qua petitione diligenter expensa et honestati atque utilitati Universitatis accommodata, ex unanimi omnium consensu conclusum est, ut idem dominus baccalaureus et licentiandus tale convivium redimat florenis viginti in moneta polonicali per mediam sexagenam computatis, ea tamen conditione adiecta, ne talis redemptio convivii trahatur in sequellam, sed ut liberum sit Universitati eiusmodi redemptionem vel ad maiorem summam, vel ad minorem referre pro conditione temporum et qualitate personarum.

In eadem convocatione per dominum rectorem introductum est, quia scrinium ferreum Universitati per reverendum olim iurisprudentiae doctorem Martinum Krokierum legatum, cum multis seris una clave apertibilibus subtiliter fabrefactum in Collegii maioris thesauro inutiliter est collocatum ab annis circiter duodecim [1], interimque ab erugine notabiliter corrumpitur, ad evitandum itaque damnum deliberandum esse, an sit vendendum, vel ad aliquem utilem usum applicandum. Matura itaque deliberatione praehabita et ultima voluntate testatoris considerata, videbatur in eo usu esse habendum hoc scrinium, quem voluit esse testator, ut pecunia Universitatis in eodem servetur. Sed quoniam eiusmodi pecuniam Universitas non habet et interim scrinium corrumpitur, vendendum iusto et competenti pretio censuerunt, quoniam hoc feliciter non multum decedet voluntati testatoris, si pecuniae aliquis Universitati fuerit usus, cum scrinii fieri non possit et successu temporis ad nihilum redigendum sit.

---

[1] T. j. od śmierci Krokiera (zmarł 2 IV 1569 r. wedle zap. M. z Pilzna).

Rectoratus officium primo gerente clarissimo et excellentissimo viro domino Stanislao Zawacki cognomento Pico, philosophiae et medicinae doctore, professore eiusdem ordinario, senatore et consule Cracoviensi, anno Domini 1581, commutatione aestiva, canonice et legitime electorum deputatorum iudicio denuntiato et consensu Universitatis approbato, acta et conclusa.

444. Anno Domini, ut supra, die 17 maii, in rectoratu excellentissimi et clarissimi viri domini Stanislai Zawaczki cognomento Pici, philosophiae et medicinae doctoris, professoris ordinarii, consulis Cracoviensis, facta fuit convocatio professorum omnium facultatum Universitatis in eam formam: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adesse dignetur dominatio tua hodie hora 18 in Collegii maioris hypocausto communi, dum signum campana dabitur, ad audiendam petitionem et postulationem magnifici domini domini Ioannis Zamoyski, cancellarii Regni capitaneique Cracoviensis generalis etc., finaliterque de eadem concludendum. ad aliaque, quae ex usu et honore reipublicae litterariae pertinere videbuntur, proponenda, prout diligitis bonum Universitatis et sub poena non contradicendi. Detur omnibus et singulis dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. In qua quidem convocatione lectis litteris magnifici domini cancellarii Regni. suffragiis omnium professorum susceptis, conclusum fuit, ut in hac re gratificaretur magnifico domino cancellario, partim quod iusta peteret, partim quod Academiae nostrae se amantissimum et patronum testetur. Quo concluso, interrogatus est dominus Ioannes Wielogorscius, artium magister, collega minor, an id muneris concionandi et praedicandi verbi divini in castris obire vellet, quod a magnifico domino cancellario fuit postulatum. Eum respondisse non suae vel utilitatis vel honoris augendi causa id munus se libenter subiturum, sed Academiae matris suae nomine, cui secundum Deum omnia accepta referat. si ita visum fuerit Universitati. Quo audito, data est facultas per Universitatem omnium suffragiis et sententiis, nemine dissentiente. ex Universitate castra adeundi et ad placitum ipsius in aula versandi commorandique propter eius promptissimum erga rem litterariam animum et insignes eius virtutes, his tamen conditionibus, ut pro se sufficiat virum idoneum, qui et munera domus minoris ac lectiones publicas obire posset cum dignitate, salvo etiam ascensu illi absenti ad beneficia minoris Collegii et quasvis collegiaturas, tum etiam ad maius Collegium suo in loco reservato et ordine quandocumque redierit[1].

[1] W drodze powrotnej z wyprawy zmarł Wielogorski w Knyszynie w 1582 r. (*Arch. J. Zam.* II nr 551 i III 753).

Eadem die magister Stanislaus Squiernovius a domino rectore privatim petiit absentiam discedendi ad castra regia in Moschoviam, medicinae exercendae causa. Cui gratificari volens, dominus rector absentiae facultatem concessit ad finem commutationis, propter amorem eius erga Academiam saepius declaratum, tum, quod id in gratiam magnifico domino cancellario Regni se facturum asseruit, cui etiam idem rector noluit, rem iustam exposcenti, refragari.

445. Anno, quo supra, die vero 13 iunii, facta est convocatio per rectorem Universitatis in hunc modum: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Adesse dignetur dominatio tua hodie hora 17 in Collegii maioris hypocausto communi, dum signum campana dabitur, ad eligendum novum seniorem bursae philosophorum Noscovianae et bedellum Universitatis, tum quoque ad consultandum et concludendum de aliis, quae ad utilitatem Academiae spectare videntur, sub poena non contradicendi. Detur omnibus et singulis dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Qua lecta et conclusa, expensis singulorum sententiis doctorum et magistrorum, electus in seniorem contubernii philosophorum venerabilis magister Mathias Sarnovius consensu omnium. Item Ioannes de Comprovincia in eadem convocatione pro bedello Universitatis denuntiatus est.

Cum vero per rectorem esset propositum, ut deliberaretur de petitione dominorum magistrorum Collegii minoris, qui postularunt, ut habitatio proponentibus eorum, tanquam subsidiariis sumptuum aedificaretur, conclusum est omnium votis habitationem accommodam sumptibus Universitatis per procuratorem aedificandam esse, eo quod esset necessaria et ex re utilitateque eorum esse agnoscatur.

446. Eodem die Simon Albimontanus bedellus Universitatis altare tituli sancti Petri et Pauli ad sanctam Annam in manus domini rectoris resignavit, quod vacans in eadem convocatione fuit denuntiatum.

447. Anno, quo supra, die 4 iulii, facta est convocatio per rectorem Universitatis in eam sententiam: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Adsit hodie dominatio tua hora 17 in hypocausto communi Collegii dominorum artistarum ad faciendam dismembrationem ex reditibus plebanatuum Prossoviensis, Corcinensis, Przemekoviensis simulque ad revidendos labores professorum artium et philosophiae praemiaque illis distribuenda iuxta ordinationem in statutis praescriptam et ad alia proponenda, quae ex usu et dignitate pertinere videbuntur Universitati, finaliterque concludenda, sub poena non contradicendi. Detur omnibus et singulis senioribus patribus, decanis omnium facultatum et consiliariis Universitatis tantum, ex parte rectoris Universitatis.

Qua lecta, priusquam dismembratio fieret, expositum est dominum Ioannem Curzelovium, sacrae theologiae doctorem, plebanum Przemękoviensem, marcas triginta non reddidisse, neque reddere procuratori Universitatis voluisse, quamvis apud dominum rectorem esset requisitus, eo quod agros certos plebanales illius propriis impensis noviter extirpavit et triginta marcas, uti asseruit, exposuit, quae sibi reddi debere iure postulavit. Decretum est, ut idem plebanus vel agros retineret noviter excultos pro plebanatu, vel dimidiam partem, puta quindecim marcas procuratori redderet, ad quam rem aestimandam ut certi eligerentur aestimatores Universitatis decreto fuit conclusum.

448. Anno eodem, die 21 augusti, facta est convocatio per rectorem, sub hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio tua in hypocausto communi Collegii maioris hora 12 ad consultandum et deliberandum, quomodo et qua ratione sit procedendum in causa duorum studiosorum incarceratorum [1] et ad finaliter de illis concludendum et ad alia tractanda, utilitatem et honestatem Universitatis concernentia, sub poena non contradicendi. Detur senioribus patribus, decanis facultatum et consiliariis tantum, ex parte rectoris. Qua in convocatione in varias itum est sententias, aliis ad cautionem fideiussoriam dandos esse et ex carcere dimittendos consulentibus, aliis suadentibus, ut de iure expurgarentur iuramento, actore legitimo existente. Itum est in eorum sententiam tanquam meliorem et utiliorem, ut si accusarentur studiosi civiliter, solo iuramento, ad sacra facto, libere dimitterentur. Quod si vero criminaliter, existentibus probationibus legitimis de iuris forma ad Sacrae Maiestatis Regiae solium et tribunal, cui soli iudicandi causas criminales potestas statutis scholae relicta [2] est et qui supremus est iudex, totum negotium deferatur, asservatis tamen hucusque in carcere Academiae studiosis, quod etiam conclusit rector meliora consilia sequutus, inhaerendo statutis Academiae et legibus per serenissimum regem modernum sancitis.

449. Anno, ut supra, die vero 26 augusti, post liberam resignationem nuper electi Mathiae Sarnowii, artium magistri, senioris bursae philosophorum, ne quid esset, quod bonum ordinem illius contubernii

---

[1] Mianowicie Wojciecha z Kłodawy z bursy ubogich i Macieja Pieniążka z szkoły Wszystkich Świętych, schwytanych w jednej z piwnic przy ul. Grodzkiej pod zarzutem zabójstwa sługi szlachcica Jakubowskiego. Po długich staraniach rektora Marcina z Pilzna uwolnieni z więzienia miejskiego, oddani zostali pod sąd rektorski, który uwolnił obu obwinionych dla braku dowodów i po złożeniu przysięgi oczyszczającej od kary za zabójstwo i tylko zarządził ich relegację z Uniw. (rkps Arch. Un. J. 18 str. 35—9).

[2] Wedle edyktu z 27 X 1578 r. Piekosiński, *Prawa, przyw. i statuta m. Krakowa* I 1 (1507—1586) nr 268.

turbaret, facta est convocatio per schedam domini rectoris in eam sententiam: Egregie domine doctor ac magister venerabilis. Adesse dignetur dominatio tua hodie hora 17 in Collegii maioris aestuario, quando signum dabitur campana, ad eligendum novum seniorem bursae philosophorum et ad alia, si quae videbuntur tractanda et finaliter decernenda, utilitatem Universitatis concernentia, sub poena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum professoribus stipendiariis. ex parte rectoris Universitatis. Omnium et singulorum doctorum et magistrorum suffragiis, cum propter singularem doctrinam et modestiam et in obeundis rebus dexteritatem electus est in seniorem bursae philosophorum magister Mathaeus Wyssymierski ibidemque per rectorem denuntiatus ex decreto Universitatis.

450. Anno, quo supra, die 25 septembris, re expostulante ipsa ob vacantem Przemisliensem canonicatum a morte reverendi doctoris iuris pontificii Stanislai Opathoviecz, eiusdem canonicatus immediati possessoris, fecit dominus rector convocationem in haec verba: Excellens domine doctor magisterque venerabilis. Adesse velit dominatio tua hodie hora 19 Collegii maioris in hypocausto ad pulsum campanae, ad consultandum et deliberandum de eodem vacante canonicatu a morte olim reverendi viri Stanislai de Opathoviecz, iuris pontificii doctoris, eiusdem canonicatus immediati possessoris et de eodem finaliter concludendum, vel aliquem ex professoribus ad eum ipsum canonicatum eligendum. Atque etiam ad deliberandum de petitione venerabilis viri domini Petri Slovacii, artium magistri, collegae maioris simulque decernendum et concludendum et ad alia proponenda, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus et singulis dominis doctoribus, magistris duntaxat salariatis. Qua convocatione facta et approbata, deliberatum est de eodem canonicatu, lectis regiis diplomatibus pro eodem canonicatu datis, petiit magister Iosephus Urzendovius, canonicus sancti Floriani, nomine (tanquam suus plenipotens) magistri Melchioris Skrzinensis Petronii, contionatoris et canonici Przemisliensis, ut suo canonicatu, cui annexum est munus praedicandi, relicto et suo tempore resignato, [ad] alium, qui tum vacaret et ad collationem Academiae decideret, eius authoritate praesentaretur, sed cum suus plenipotens supradictus mandatum plenum tam ad acceptandum vacantem canonicatum, quam ad resignandum proprium de forma iuris scriptum et integrum non haberet. visum est, ut haec deliberatio de canonicatu concedendo ad unius mensis decursum differatur et prolongetur, idcirco eiusmodi deliberatio ex consensu omnium dilata est.

Quantum ad alterum membrum convocationis pertinet ex parte domini Petri Slovacii, quum Serenissimus Rex dominus noster clementis-

simus pro eo intercederet, litterisque suis expeteret, ut ei facultas discendae medicae artis in Italiam concederetur, voluntati Regiae Maiestatis parere cupientes et virtuti eiusdem, tum conatibus in studiis perficiendis faventes, uno consensu omnium doctorum et magistrorum totius Universitatis data est facultas abeundi in Italiam ibidemque toto triennio commorandi studiorum causa, ea tamen lege et conditione, quod idem magister Petrus Slovacius omnia domus munera obire per alium debebit et talem virum in locum suum sufficere, qui et astrologicas praedictiones annuas recte et diligenter conscriptas divulgare, omniaque officia tam domi, quam foris cum dignitate obeat, lectiones legat astrologicas nihilque praetermittat, quod ipsius muneris esse solebat, sub poena per rectorem cum consiliariis in eum, si deliquerit, statuenda.

In rectoratu sexto reverendi domini Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, archidiaconi Gnesnensis et canonici Plocensis etc., commutacione hiemali in Universitate acta et conclusa anno Domini 1581.

Electio canonici Praemisliensis.

451. Die 24 octobris convocatione facta ad eligendum canonicum contionatorem Przemisliensem, placuit omnibus propter certas causas eam electionem differri ad unum mensem. Post aliquot igitur interiectos dies convocatio repetita est de re eadem atque unanimi omnium consensu Ioannes Skotniczki, iuris canonici doctor, ad hunc canonicatum Przemisliensem vacantem post mortem olim Stanislai Opatowiecz electus est et iussus resignare collegiaturam suam Novorum iurium facturum se spopondit, quamprimum in possessionem pacificam canonicatus sui veniret. Quam cum sit iam consecutus, locus eius et collegiatura propterea vacat.

Vocationes ad collegiaturas iurisprudentiae.

452. Anno eodem, die 26 ianuarii, convocatione ad eligendos et vacandos lectores, alterum ad Novorum iurium lecturam in locum Petri Skotnicii, canonici Przemisliensis, alterum ad lectionem Institutionum Iustiniani, per rectorem facta, placuit omnibus doctoribus et magistris magistrum Petrum Gorcinium, baccalaureum iuris, vocari ad Institutionum Iustiniani lectionem, ut est electus, seniorem vero bursae iuristarum Martinum Biecz, licentiatum, qui Novorum iurium lectionem petebat et se in Collegium e bursa pro suo iure vocari et Collegio inseri postulabat, suspendi unacum altero licentiato, Stanislao Radosicze, ab omni ascensu et vocationis et beneficiorum gradusque altioris, donec vitia correxerint, vitae rationem emendaverint, studia abiecta revocaverint et profectum suum in iure profitendo, quod negligunt, demonstra

verint gradumque tandem doctoratus consecuti fuerint. Alioqui nisi omnes has conditiones impleverint, aliquis eorum nunquam eis non impletis aut vocari in Collegium aut ad altiorem beneficii et lectionis gradum admitti debet. Et qui iis conditionibus in eis deficientibus eis patrocinaretur, eum contra utilitatis honestatem et iuramentum suum de promovendo bono Universitatis facturum et periurii reum futurum. Mandatum est praeterea rectori ab Universitate illa congregata, ut in vitia aliorum doctorum in Collegio iuristarum diligenter animadvertat [1], mulieres proscriptas fovere eos non permittat [2], sub poenis statuti domus iurisconsultorum.

In eadem convocatione recitatae sunt litterae regiae ad Universitatem datae, intercedentes et postulantes ab Universitate, ut doctoris Stanislai de Squiernowicze, medici magnifici domini cancellarii, ratio in omnibus, ut praesentis, habeatur. Et Universitas postulationem eam approbavit et secundum leges Universitatis rationem dicti doctoris se habituram promisit et conclusit.

Clarissimus item dominus doctor Martinus Pilznensis, canonicus Cracoviensis, provisor bursae pauperum, unanimi consensu omnium electus et pronuntiatus est.

De tecto item bursae iuristarum reparando aut novo imponendo actum est, cuius revisionem Universitas decanis facultatum commisit.

Exhibitio promotionis litterarum doctoris medicae facultatis.

453. Anno Domini 1582, martii 29, convocatione per rectorem facta, Ioannes Latosinius, magister artium, ad publice respondendum pro loco inter doctores medicinae obtinendo, ea lege, ut primum doceret se legitime promotum in Patavino studio in arte medendi, [admissus est]. Qui litteras promotionis suae legitimas ostendit [3] et per testes, viros graves,

---

[1] Dwu zwłaszcza profesorów Kollegjum prawniczego głośnych podówczas było z nieprzystojnego sposobu życia, a to Jakób Molitor i Jakób Kromfelt, który nietylko że sprowadzał sobie do kollegjum dziewczyny lekkich obyczajów, plądrujące za jego wiedzą zamknięte mieszkania innych profesorów, ale nawet posunął się w 1579 r. do tego, iż zdefraudował pieniądze kollegjalne (*Acta rect.* II nr 601 i 604).

[2] Chodziło tu o służącą doktora Molitora Dorotę Pudłowską, która jeszcze 21 XI 1578 r. wyrokiem sądu rektorskiego została z powodu ustawicznych kłótni, hałasów i pijaństwa, a wreszcie ostatnio z powodu napadu na ulicy na członka kollegjum jurystów, licencjata praw Stanisława z Radoszyc, wykluczona na zawsze z kollegjum oraz o wykluczoną równocześnie (28 XI t. r.) z tego samego powodu służącą Kromfelta niejaką Zofję. Atoli mimo tych wyroków i kilkakrotnych później upomnień, zdołały się one ostać w kollegjum. (*Acta rect.* II nr 596—597, 601, 608, 628 i 630 i Arch. Un. J. 18 str. 47).

[3] Promowany 27 V 1577 r.

clarissimum dominum doctorem Stanislaum Zawaczki cognomento Picum et Iosephum Urzędovium, maioris Collegii collegam, veras esse secundum statuta Universitatis nostrae apud rectorem comprobavit indeque ad facultatem medicorum remissus.

Deliberatio de testamento Troperi, magistri Collegii maioris.

454. Anno, ut supra, die 20 aprilis, convocatione consiliariorum per rectorem facta, deliberatum est de testamento venerabilis olim Andreae Troperi, collegae maioris Collegii et canonici Clepardiensis, an legitimum esset et secundum vigorem iuris synodaliumque constitutionum videbatur non posse subsistere, propterea quod omnia legasset famulae suae et filiae eius [1]. Nihilosecius tamen domini consiliarii aequitatem secuti. in suo robore reliquerunt testamentum, sed ea tamen lege, ut executores primam habeant rationem animae ipsius testatoris converterentque partem ad pia opera eiusque animae subsidium, quod officium ille neglexerat [2], libros item ad communitatis bibliotecam referrent. Ne tamen deinceps eiusmodi testamenta fierent, aequum videbatur dominis consiliariis, cum leges prohibeant collecta ex bonis ecclesiae concubinis et liberis ex ea natis legare et quod videretur hoc contra honestatem Universitatis, quae est magistra et virtutum et pietatis

In rectoratu septimo reverendi domini Iacobi Gorsky, iuris utriusque doctoris, archidiaconi Gnesnensis et canonici Plocensis etc., commutatione aestivali anno Domini 1582.

455. Anno, ut supra, die vero 9 maii, convocatione Universitatis per rectorem ad eligendum procuratorem Universitatis facta et ad consultandum de frequenti absentia senioris bursae iuristarum aliaque, quae per rectorem proponentur. Quantum itaque ad primum venerabilis dominus magister Andreas Zielienski, collega maioris Collegii, ex omnium unanimi consensu in procuratorem proventuum Universitatis electus est, Martinus vero Biecz, senior bursae iuristarum, propter hanc frequentem negligentiam citari publice ad valvas debet ad privandum [3].

[1] W testamencie swym z 31 VIII 1579 r. (por. rkps Arch. Un. J. 18 str 42—3) zapisał Troper wszystkie swe nieruchomości oraz pieniądze, jakie posiadał w gotówce i na pożyczkach, córce swojej Katarzynie, którą miał z swą długoletnią służącą Anną Józefową, zaś książki z swej bibljoteki polecił sprzedać a pieniądze z tego zebrane oddać im obydwom na życie.

[2] Żądaniu rektora rzeczywiście stało się zadość, gdyż egzekutorowie testamentu ufundowali za 100 zł. anniwersarz dla zmarłego w kościele św. Florjana (tamże str. 96/7).

[3] Z powodu długotrwałej absencji pozbawiony został istotnie kollegjatury z końcem t. r. (9 XII); por. Arch. Un. J. 18 str. 47.

Conclusum est praeterea, ut tectum bursae iuristarum quamprimum reparetur, ne maius periculum ex ruina oriatur et damnum.

Electi quoque sunt reverendus pater dominus Martinus Pilznensis, canonicus Cracoviensis et reverendus dominus Ioannis Curelovius ab Universitate, ut cum domino Stanislao Socolovio, praeposito sancti Floriani in Cleparz, de domo, quae est ex adverso bursae pauperum agant, et quod visum fuerit eis ex reque Universitatis constituant cum illo.

Ultimo de medicis non legentibus consultatum est et visum est Universitati, ut rector in eos secundum leges animadvertat et ad legendum cogat et si non legerint, in salariis privet.

Deliberatio de responsione doctoris medicinae.

456. Anno, ut supra, die vero 18 maii, convocatione per rectorem ad deliberandum de publica responsione Ioannis Lathosii, doctoris medicinae, facta, cuius tenor est talis: Clarissime domine doctor, magister venerabilis. Adsit reverenda dominatio tua hodie hora 19 in communi vaporario domus maioris Collegii ad consulendum et finaliter determinandum de responsione publica domini Ioannis Lathosii, utrumne absente altero medico, suppleto per alios defectu medicae facultatis, disputatio illi sit permittenda, nec ne. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris, sub poena non contradicendi.

In qua quidem convocatione diligentiori facta disquisitione de eo quod proponebatur et sententiis plerumque variatis, tandem rectori et decano artis medicae totum negotium commissum. Quibus placuit ea sententia, quae decernebat procedendum esse in eo negotio secundum statuta medicorum, non vero secundum inscriptionem factam in responsione domini doctoris Martini Foxii[1], in qua supplementum in locum absentis medici ex facultate philosophorum deputatur, quod videbatur esse, etsi pro tempore factum, adversus tamen statuta et dignitatem medicae facultatis.

Electio plebani villae Postolicze[2].

457. Anno Domini, ut supra, die vero 13 iulii, convocatione Universitatis de eligendo plebano in villa Postolicze per rectorem facta, omnium unanimi consensu venerabilis magister Albertus Seprcius, Collegii minoris collega, in plebanum praefatae villae Postolicze electus et declaratus est, sed quam postea apud officium rectoris sequenti die propter certa sua impedimenta resignavit. In cuius locum facta convo-

---

[1] Por. zap. nr 377.
[2] O beneficjum tem por. wyżej str. 69 przyp. 3.

catione die 14 iulii Albertus Seprcius, minoris Collegii collega, omnium suffragiis nemine contradicente, electus et declaratus est.

Redemptio convivii iuris licentiati.

458. Anno Domini 1582, die vero 10 iulii, convocatione per rectorem Universitatis facta de redemptione prandii reverendi Iacobi Charvinii, iuris licentiati et Gnesnensis canonici, diligenter est deliberatum, quod quidem prandium in susceptione insigniorum doctoratus solitum est toti Universitati apponi et per rectorem conclusum, nemine dissentiente, ut viginti aureis florenis illud redimeret, hoc ideo tam vili pretio, quod et eius laboris in Academia suscepti habita est ratio et in Collegio celebri canonicorum Gnesnensium Academiae sit honori et dignitati.

Electio canonici Cracoviesis ex domo iurisperitorum

459. Anno Domini, ut supra, die vero 3 augusti, convocatione per rectorem ad eligendum novum canonicum ecclesiae cathedralis Cracoviensis post decessum reverendi olim Sigismundi a Stezycza, iuris doctoris[1], illius ultimi et immediati possessoris facta, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum consensu reverendus pater Iacobus Gorski, iuris utriusque doctor, in canonicum ecclesiae cathedralis Cracoviensis electus et pronuntiatus est.

Deliberatio de doctore Molitore.

460. Item in eadem convocatione de collegiatura post resignationem reverendi Iacobi Gorski tituli altaris sanctae Mariae Magdalenae, quam reverendus doctor Iacobus Molitoris de Cracovia petebat, deliberatum est diligenter et conclusum, ut praefatam collegiaturam sub his habeat conditionibus, usumfrüctum et possessionem statim post resignationem, litteras autem praesentationis post duos menses, ideo, ut domum suam a scandalis purget quam diligentissime, mulieres suspectas amoveat omnino nec in domo sua eas postea foveat[2] seseque propriae manus chirographo rectori, antequam praesentationis litteras ad praefatam collegiaturam accipiat, eo modo obliget se nunquam mulieres suspectas in domum suam admittere omniaque quae contra honestatem domus essent penitus propulsare. Quodsi in eadem scandala et vitia, quibus

---

[1] Zmarł 30 VII t. r. w ośmdziesiątym piątym roku życia (zap. Marcina z Pilzna).

[2] Chodziło tu o wspomnianą Dorotę Pudłowską, która mimo kilkaktrotnych upomnień i różnych represyj (jak czasowe zatrzymanie uposażenia), nie została przezeń dotychczas oddalona.

ante abundabat incurrerit, collegiaturam praefatam amittet liberumque Universitati erit alium virum idoneum ad eandem collegiaturam, illo deposito, in eius locum eligere.

461. In eadem convocatione reverendus Martinus Clodaviensis, sacrae theologiae professor, collega maior et sancti Floriani in Cleparz canonicus, plebanus in Korczin Antiqua, post liberam resignationem reverendi Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, ex unanimi omnium consensu electus et denuntiatus est.

In rectoratu octavo Iacobi Gorski, iuris utriusque doctoris, archidiaconi Gnesnensis, Cracoviensis et Plocensis canonici, commutatione hiemali anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo.

462. Anno Domini 1583, die vero octava mensis martii, convocatione per rectorem Universitatis facta de lectione iuris ordinarii et salario eius, quod in suppis propter iniquitatem temporum non solvitur facta, conclusum est, ut lectio ordinaria per Iacobum Molitoris legatur, ne aliquae negligentiae in facultate iuristica exoriantur. Deinde, ut salarium ad decursum unius anni, si ex suppis per id tempus denegabitur, procurator Universitatis eidem secundum consuetudinem pecunias Universitatis solvat.

In eadem convocatione electi sunt Martinus Foxius, medicinae doctor, magister Stanislaus Curelovius et magister Andreas Zielensky, procurator Universitatis, qui ad serenissimum regem nomine Universitatis irent ac peterent retentos proventus in suppis et aliis locis professoribus sine his dilationibus, quas facere solent, numerari.

Mensae publicae iurisperitorum cura et diligentia.

463. Anno Domini, ut supra, die 22 martii, convocatione per rectorem facta, inter caetera de proventibus vacantium collegiatarum iuris canonici, videlicet Mariae Magdalenae et Novorum iurium collegiatura vulgo dicta, conclusum est, ut ii proventus ad mensam publicam iurisperitorum convertantur.

Item de libris ex testudine Collegii iurisperitorum amissis conclusum est, ut praepositus Collegii iurisperitorum diligentem faciat inquisitionem.

Incorporatio magistri Latosinii, medicinae doctoris.

464. Anno Domini, ut supra, die vero [a] , facta per rectorem convocatio, tum ad alia, tum vero ad deliberandum data est de responsione

---

[a] *Następuje w rkpsie wolne miejsce na wpisanie daty.*

Ioannis Latoszinii, medicinae doctoris, quae secundum statuta medicae facultatis et tractata et absoluta fuit. In qua convocatione diligenter examinata responsione doctoris Ioannis Latoszinii, Paduae in doctorem medicinae promoti, ut ex illius litteris, Universitati prius oblatis et diligenter examinatis, cognitum fuit, placuit, ut praefatus Ioannes Latoszinius, doctor medicinae, secundum statuta medicorum Universitati et Collegio medicae facultatis incorporaretur ordoque inter ipsos et locus post eum doctorem medicae facultatis illi assignaretur, qui est immediate Universitati ante illum incorporatus.

In rectoratu primo reverendi domini Ioannis Vielicii, sacrae theologiae professoris, custodis ecclesiae collegiatae sancti Floriani Clepardiensis etc., secunda commutatione aestivali anno Domini 1583.

465. Anno Domini, ut supra, die vero 2 septembris, facta est convocatio per dominum rectorem, sub hoc tenore verborum: Reverende pater, egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit dominatio vestra hodie in hypocausto communi maioris Collegii hora 19, dum signum campana datum fuerit, ad determinandum et finaliter concludendum super omnibus et singulis, quae pro commodis Universitatis promovendis et incommodis ipsius avertendis per rectorem proponentur. Sub poena iuratae obedientiae et poena unius sexagenae et non contradicendi. Detur omnibus dominis professoribus salariatis, ex parte rectoris Universitatis. In qua quidem convocatione propositum fuit per rectorem et deliberatum de incommodis et exiguis proventibus magistrorum in Academia laborantium. Post longam tandem deliberationem huic malo hoc remedium est inventum, ut Serenissimus Rex Stephanus, litterarum et litteratorum amantissimus, conveniatur, nomineque totius Universitatis quam diligentissime petatur, velit in hanc sententiam pro sua clementia descendere, ut professores Universitatis Cracoviensis provisionem honestam et laborum suorum proemium condignum habere possint. Cui sententiae ab omnibus est ascriptum professoribus, atque ad hoc negotium peragendum reverendos ac egregios viros elegerunt, qui defectus Universitatis diligentissime Maiestati Regiae exponerent, videlicet magistrum Martinum Pilznensem, sacrae theologiae professorem, Cracoviensem et Wratislaviensem canonicum, Iacobum Gorszki, iuris utriusque doctorem, archidiaconum Gnesnensem, Cracoviensem et Plocensem canonicum atque Martinum Foxium, medicinae doctorem.

466. In eadem convocatione deliberatum fuit de ruina plebanatuum et templorum, qui ad collationem Universitatis pertinent, atque de villa Postolicze, ne in curia possessorum aliquam iacturam patiatur in his beneficiis Universitas. Placuit itaque omnibus, ut horum beneficio-

rum singulis trienniis diligens revisio fiat, incipiendo a 15 die mensis septembris idque partito sumptu, ut videlicet plebanus atque possessor revisoribus partem mediam det, alteram vero Universitas, si ex illis sentit commodum. Ad quod negotium obeundum reverendi ac venerabiles viri sunt electi: magister Andreas Zielenszki, magister Paulus a Łodzia, collegae maioris Collegii et ad sanctum Florianum Clepardiensem canonici et magister Venceslaus Basennius, minoris Collegii collega.

467. In eadem convocatione propositum et deliberatum est de petitione Valentini Dorazowszki, tabernatoris de Luborzicza, qui petiit certam pecuniae summam sibi assignari per Universitatem ratione aedificiorum, quae in eadem taberna erigere vult. Conclusum itaque est eum prius debere aedificare, quo aedificio absoluto illud Universitas aestimabit ibique hac de re certa fiet constitutio.

In rectoratu decimo reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hiemali anno Domini 1583.

468. Anno, quo supra, die vero octava novembris, postulantibus multis negotiis Universitatem tangentibus, magnificus dominus rector fecit talem convocationem: Egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora 20 in stuba communi Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad deliberandum, consultandum et finaliter concludendum modum augendi Collegii medicae facultatis professorum et providendi collegiaturas in facultate iuridica iam diutius vacantes et pecuniam disponendi pro altarista Omnium Sanctorum in ecclesia cathedrali et ad eligendum altaristam tituli Sanctorum Petri et Pauli apostolorum in ecclesia sanctae Annae[1] et continuandae revisionis altarium atque omnium fundorum ad beneficia Universitatis pertinentium et horologii melius dirigendi, sub poena non contradicendi et unius floreni irremissibiliter persolvendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Cui quidem convocationi tanquam necessariae ad commoditates Universitatis datum fuisse locum ex unanimi omnium professorum singularum facultatum consensu, domino rectore concludente, processum est, deliberatum et finaliter conclusum singillatim de contentis convocationis in hunc, qui sequitur modum.

---

[1] Por. wyżej nr 436 i 442.

De medicinae profesore erectionis novae[1].

469. Quoad primum conclusum est ita. Pro incremento Universitatis et medicae facultatis dignitate, erectio professoris in eadem facultate per executores testamenti reverendi olim doctoris Petri Poznaniensis, praepositi Clepardiensis et Cracoviensis canonici, medicinae doctoris fautoris et benefactoris Universitatis liberalissimi, per eos ipsos executores in authentica forma sub sigillo pensili reverendi domini vicarii et officialis Cracoviensis generalis tunc Universitati exhibita et tota in omnibus et singulis ipsius punctis, articulis et conditionibus ibidem publice lecta et diligenter auscultata, cum gratiarum actione debita ab iisdem testamenti executoribus est ab omnibus et unanimiter suscepta atque ut quamprimum suum debitum et omnimodum effectum sortiatur, dominus rector Universitatis apud eos, in quorum manibus sunt iam liquidi proventus pro eiusmodi professore, iuxta praefatam erectionem instituti, diligentissime curet.

De collegiaturis iurisprudentiae vacantibus.

470. Quo vero ad collegiaturas facultatis iurisprudentiae, iam diutius per cessum praecedentium collegiatorum vacantes, ex unanimi omnium consensu dominus rector conclusit priora decreta Universitatis, quoad professores scandalosos illius facultatis reprimendos[2] et in officio retinendos toties facta, executioni esse demandanda postulatumque est diligenter, ut magnificus dominus rector pro sua authoritate hanc executionem quamprimum in effectum deducat, ne et decretorum Universitatis dignitas vilescat et licentia iam effrenis facultatem illam cum magna ignominia (quod absit) Universitatis praecipitet. Ad talem actum, nulla habita ratione temporum legibilium aut vacantiarum, sed quandocumque magnifico domino rectori ab occupationibus aliis liberiori vacabit, hoc ipsum faciendum et perficiendum secundum leges. decreta, conclusiones et privilegia Universitatis et eiusmodi collegiaturarum erectiones serio curet.

[1] Z fundacji Piotra z Poznania powstały właściwie dwie nowe katedry medycyny (trzecia i czwarta z rzędu), obydwie połączone z obowiązkiem bezpłatnego leczenia ubogich. Jedna z nich oparta była na zakupionej w 1509 r. przez fundatora kamienicy przy ul. Wiślnej, druga na czynszu rocznym 116 zł. od kapitału 2900 zł. (w niniejszej uchwale mowa o tej drugiej katedrze). Niebawem obie katedry z braku dostatecznego uposażenia zlały się w jedną kollegjaturę (por. Oettinger, *Rys dawnych dziejów wydz. lek. Un. Jag.* w *Rozpr. wydz filol.* P. Ak. Um. VI 304—5, *Cod. dipl.* V nr 432, 458 i 472, Arch. Un. J. nr 141 str. 39—40).

[2] Por. wyżej nr 452.

De altarista Omnium Sanctorum.

471. De pecunia florenorum septingentorum in moneta otiose iacente in scrinio Universitatis, reposita pro cmetone in Cobierzin a reverendo olim Simone Lugowski, praeposito Miechoviensi et nominato episcopo Przemisliensi, qui in eadem Cobierzin haeres existens ibidem vicinum pati noluit, accepta [1], propter amissos proventus ex praefato ibidem cmetone vendito altaristae Omnium Sanctorum in ecclesia cathedrali Cracoviensi ex collatione et iurispatronatu Universitatis siti, cui contiones maiorum festivitatum cum fundo partis villae Węgrzce circa Wieliciam in strata publica Bochnensi collocati [annexae sunt], recuperandos, immo etiam ad augendos conclusum, ut denuntietur altaristae moderno domino Stanislao Socolovio quatenus curet, si proventum pro se et successoribus suis altaristis augere velit, inquirat diligenter de bonis, quae hac summa pecuniae florenorum septingentorum comparari possint et si quid certum habuerit, ad magnificum dominum Academiae rectorem referat. Ibidem admoniti sunt etiam omnium facultatum professores, ut si aliqua bona venalia eiusmodi summam florenorum septingentorum cum proventu competenti et summae prefatae respondenti cognoverint, similiter ad dominum rectorem Universitatis referent, ut tandem hoc negotium in Universitatis convocatione debitum sortiatur effectum.

De altari Sanctorum Petri et Pauli apostolorum.

472. De altari tituli sancti Petri et Pauli apostolorum in ecclesia collegiata sanctae Annae Cracoviensi circa summum altare a sinistra parte sito, de collatione et iurepatronatus Universitatis, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum omnium facultatum consensu electus est in altaristam venerabilis magister Petrus Lodensis. minoris Collegii. Quae quidem electio non est penitus facta secundum eiusdem altaris erectionem, sed quoniam propter difficultatem proventuum exigendorum toties et frequenter resignatum est et cum conditionibus erectionis nemo illud voluit suscipere, ne per diutinam vacationem aliquando tandem pereat et fundator in omnibus intentione sua privetur, visum est Universitati interim per transennas conditiones inspicere, donec tandem proventibus, salvis omnibus conditionibus, satisfieri possit

De continuanda revisione beneficiorum.

473. Revisionis altarium iurispatronatus et collationis Universitatis descriptum, per revisores antea deputatos [2] factum, dominus rector pro-

[1] 10 VII 1575 r. złożył mianowicie Ługowski »ad fideles manus« Marcina z Pilzna tytułem odszkodowania za wspomnianego wieśniaka trzy łańcuchy złote wartości 700 zł. (z zap. M. z Pilzna).

[2] Por. wyżej zap. nr 442.

duxit et non indiligenter factum esse testatus est sed non esse ad finem deductum propter aliquos revisores absentes. Itaque ex unanimi omnium consensu conclusum est, ut eadem revisio non tantum in altaribus Universitatis, sed etiam in altaribus omnium collegiorum et aliorum omnium beneficiorum ubicumque et in quacumque ecclesia consistentium diligenter continuetur, possessorum sumptibus peragendum. Quae quidem revisio ut sortiatur debitum effectum, ad eandem hi revisores nominati sunt: venerabiles magistri Nicolaus Czerwienscius, sancti Floriani, Ioannes Sremensis, sanctae Annae ecclesiarum canonici, Clemens Wieliciensis, maioris, Caspar Cilindrinus, minoris Collegii collegae. Qua revisione accepta, dominus rector pro tempore existens referet ad Universitatem referenda.

De correctione horologii.

474. Quoniam horologium Universitatis maximopere errat et singulis fere diebus atque noctibus irrisionem et ignominiam Universitati inducit, conclusum est, ut dominus rector cum procuratore Universitatis ex communibus proventibus eiusdem Universitatis reparandum curent per aliquem peritum artificem, pretio tamen quantum fieri potest mediocri. Et reparatum dirigendum deinceps curent non per pueros, sed vel per magistros aut iuvenes, qui ad tale negotium naturalem habuerint industriam et sint capaces instructionis ab artifice ipsum horologium post debitam reparationem et ante plenariam solutionem reddituro.

Magistri Alberti Wedrogowski petitio.

475. Post omnia conclusa contenta convocationis venerabilis magister Albertus Wędrogowski, Collegii minoris collega et altarista tituli sanctorum apostolorum et evangelistarum Iacobi Minoris, Simonis et Iudae, Lucae et Marci, Sigismundi martyris, Egidii confessoris ac Agathae et Apoloniae virginum in ecclesia cathedrali Cracoviensi siti de fundo Schydzina, postulationem ad Universitatem fecit, ut secundum privilegium suae interim collegiaturae, quod disponit, posse eum per alium laborare in Universitate [1], non compellatur ad residentiam et labores personales citationibus magnifici domini rectoris propter defectus ipsius valetudinis et strepitus iuris, periculum vitae, plurimas expensas circa defensam continuam bonorum Schydzina a vicinis atrocissimis ad distractionem ipsorum inhiantibus, tandem inpostulantis absentia, ex omnium unanimi sententia conclusum est, quandoquidem venerabilis magister Wędrogowski privilegium suum peramplius iam sibi ipsemet non

[1] Por. wyżej str. 22 przyp. 2.

applicat, sed applicandum sibi per Universitatem postulat ex causis in medium adductis, habeat facultatem tantisper quoad eandem collegiaturam tenuerit, personaliter et per se publicam lectionem suae collegiaturae competentem non legere, sed per alium magistrum huic oneri sufficientem et omnia onera collegiaturae ipsius concernentia adimplere.

Universitas cum venerabili capitulo Plocensi.

476. Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, die septima februarii, facta est convocatio Universitatis tali tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora vigesima prima in stuba communi Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad eligendum seniorem bursae philosophorum et audiendam postulationem venerabilis capituli Plocensis super tractatibus de bursa philosophorum cum Universitate iam toties praemissis et diversimodo habitis et super his deliberandum et finaliter concludendum, sub poena non contradicendi Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis.

Quoad primum membrum convocationis ex unanimi totius Universitatis consensu electus est senior bursae philosophorum venerabilis magister Sebastianus Pilznensis [1].

Quo vero ad secundum venientes personaliter in praesentiam Universitatis tunc convocatae reverendi et venerabiles Stanislaus Craszynski, archidiaconus Cracoviensis, custos Plocensis, ecclesiarum cathedralium, et Paulus Dembski, earundem ecclesiarum canonicus, mandatarii, cum sufficienti ad hunc actum potestate, postulaverunt venerabilis capituli Plocensis nomine, ut post tam varios et prolixos tractatus occasione bursae philosophorum cum Universitate habitis, iam tandem citra quemvis strepitum iuris et impensis utrinque nocivis, propter bonum pacis, amicitiae vinculum et christianae charitatis augmentum, salvis utrinque quoad fieri potest iuribus, in ipsa causa decernant, concludant et venerabili capitulo Plocensi, quid deinceps expectare et sperare debeat, intentionem resolvant suam. Qua postulatione exaudita in absentia postulantium, ex diligenti et matura deliberatione et unanimi omnium doctorum magistrorum omnium facultatum professorum per dominum rectorem Universitatis decretum et conclusum est, ut salvis iuribus Universitatis et iurisdictione eiusdem in eandem domum Universitatis haereditariam vulgo bursa philosophorum appellatam, mediante domo Lagiewniczia, quam reverendissimus olim Andreas Noskowski, episcopus Plocensis,

---

[1] Sebastjan Petrycy z Pilzna, późniejszy lekarz i głośny tłumacz pism Arystotelesa.

Universitati propria pecunia comparavit et incorporavit, praefatum venerabile capitulum Plocense cum illis, quos idem negotium tangere potest, habeant plenariam et liberam potestatem studiosos vel baccalaureos vel magistros praesentandi provisori et deinceps seniori bursae philosophorum per Universitatem nunc electis et in posterum semper eligendis atque instituendis. Quam praesentationem ipsorum liberam dominus rector Universitatis pro tempore existens sua antea praesentatione solita et legibus sancita nunquam deinceps impediet aut amplius eam sibi vel Universitati usurpare poterit, illis duabus conditionibus adiectis. Altera, ut venerabile capitulum actu et in praesenti pecunia florenos ducentos in moneta reponat apud rectorem Universitatis et provisorem bursae philosophorum protunc existentem ad evincendam causam cum successoribus nobilis olim Alberti Lagiewniczki occasione summae eisdem in praefata domo obligatae et inscriptae, quod si obligatio ipsorum iam nulla vel aliquomodo iam irrita, ut praesumitur, fuerit, eandem summam propter aliquem casum extremum eiusdem bursae (quod absit) reservandam vel in defectu solutionis censuum ad mensam communem pertinentium et exactionis difficultate ipsorum impediente erogandam et ex perceptione proventuum statim supplendam atque tempore rationis per provisorem ponendam coram rectore Universitatis et aliis rationi huic praesidere solitis eandem praesentandam et in quietatione rationis semper specificandam. Altera autem conditio est, ut privilegium reverendissimi olim Andreae Noskowski, episcopi Plocensis, bursae philosophorum liberalissimi restauratoris et munificentissimi dotatoris, ordinationem, regiminis bursae philosophorum continens, ab Universitate per procuratores venerabilis capituli Plocensis ad tuendos reditus ex censibus reemptionalibus provenientes acceptum et per ipsos amissum, venerabile capitulum Plocense in forma simili, quam apud se habet authentice sub reverendissimi domini episcopi Plocensis moderni titulo sigilloque atque capitulari suo Universitati tradat propter census securius evincendos et ordinationem domus Universitatis bursa philosophorum dictae retinendam, nec tamen prius Universitas et rector ipsius pro tempore existens iuri suo et praesentationi studiosorum in bursa philosophorum cedere debent, quam utraque praeinserta conditio effectum debitum sortientur.

Auscultata per totam Universitatem, anno, quo supra, die undecima aprilis.

Electio canonici Premisliensis.

477. Anno, quo supra, die vero 11 aprilis, facta est convocatio Universitatis hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora 20 in stuba communi

maioris Collegii, dum signum campana dabitur, ad eligendum canonicum ecclesiae cathedralis Premisliensis, cui officium contionandi ibidem annexum est, vacantem per decessum venerabilis olim magistri Melchioris Skrzinensis et ad auscultandam conclusionem in negotio bursae philosophorum superiori convocatione factam. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena carentiae et non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. Et cum esset introductum per rectorem Universitatis, ut si qui velint provideri eodem canonicatu assurgerent et suam intentionem exponerent, nemo alicuius facultatis doctorum, ad quos maxime pertinet privilegium eiusdem canonicatus, assurgere voluit, neque ex baccalaureis sacrae theologiae et magistris Collegii maioris, assurgentibus autem singillatim tribus magistris Collegii lminoris[1] successiveque exponentibus suam intentionem pro consequendo tali canonicatu, in absentia postulantium deliberatum et finaliter conclusum est per rectorem, ex unanimi omnium professorum sententia. Cum nemo se offerat doctorum, ne serenissimi reges eiusdem canonicatus Universitati donatores fraudentur desiderio suo, in toto procedendum esse ad electionem magistri exemplo praedecessorum in simili casu. Ex tribus ergo magistris se offerentibus, ex unanimi consensu ad praefatum canonicatum vacantem magister Mathias Wyssomirski, interim senior bursae pauperum, posterior quidem et promotione et vocatione suis competitoribus sed donis naturae ad praedicationem verbi Dei necessariis excellentior, electus est, lociordinario Premisliensi iuxta privilegium praesentandus.

Absentia magistri Ioannis Sremensis.

478. Anno Domini 1584, die 17 aprilis, facta est per rectorem convocatio Universitatis hoc tenore verborum: Excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas vestra hodie hora 19 in communi stuba Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad audiendam postulationem per nuntios Serenissimae Maiestatis Reginalis Universitati porrigendam et super eadem deliberandum et finaliter concludendum. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis Qua per rectorem ex unanimi omnium professorum consensu conclusa, nuntii Sacrae Maiestatis Reginalis[2] admissi, talem fecerunt postulationem. Quoniam Sacra Reginalis Maiestas Cracovia discedit Warschowiam et ibidem ecclesia destituta est verbi Dei praedicatoribus propter adversam vale-

[1] Mianowicie Wojciech z Sierpca, Stanisław Mieszkowski i Maciej Wyssomirski (z zap. Marcina z Pilzna).
[2] Królowa Anna Jagiellonka, żona Stefana Batorego.

tudinem eorum, qui hoc munere ibidem cum dignitate fungebantur, petit Sua Maiestas, ut ex Academia Cracoviensi habeat verbi Dei praedicatorem venerabilem magistrum Ioannem Sremensem abhinc ad triennium, servatis illi in ordine vocationis suae loco, ascensu et gradu baccalaurei in sacra theologia. Hanc gratiam ipsi per Universitatem praestandam pollicetur se omnibus modis, studiis et beneficiis suis Sua Reginalis Maiestas compensaturam. Qua postulatione audita, in absentia postulantium diligenter deliberatum et per rectorem Universitatis ex unanimi omnium professorum sententia conclusum est et postulantibus accersitis relatum. Quandoquidem Universitas Cracoviensis domum Jagieloniam suum authorem et fundatorem habet et semper cum maxima gratitudine beneficia ipsius commemorat. cum Serenissima Maiestas Reginalis sit eiusdem stirpis Iagieloniae surculus propemodum extremus, in gratiam Serenissimae Suae Reginalis Maiestatis, dominae suae clementissimae et beneficentissimae, quod pro venerabili magistro Ioanne Sremensi postulatum est, eidem conceditur, hac tamen conditione adiecta. Quoniam collegiaturam tenet ordinariam theologiae, ne eadem facultas absque ordinario suo fiat, in locum suum substituat lectorem in theologia et non in alia facultate. Quod si lectorem theologiae, quem loco sui substituat, habere non possit, tunc eandem ordinariam theologiae resignet et aliquam aliam vacaturam accipiat, in qua omnia collegiaturae suae et Collegii onera atque functiones ipsum secundum ordinem et leges tangentia per alium diligenter et fideliter expediat.

Absentia doctoris Squierniowitae.

479. Anno, quo supra, die 17 aprilis, in eadem convocatione lectae sunt litterae Sacrae Maiestatis Regiae rectori, doctoribus, magistris et toti Universitati inscriptae et regia manu subscriptae, postulantes absentiae prorogationem venerabili magistro Stanislao Squierniowicio, medicinae Italico doctori[1], cum reservatione loci et ascensus, quoniam causa Sacrae Maiestatis et magnifici cancellarii atque magistratuum aulae absit. Ex unanimi omnium professorum consensu per rectorem Universitatis conclusum est morem esse gerendum et Sacrae Maiestatis Regiae et magnifico domino cancellario, ut magister Stanislaus Squierniewicius habeat absens locum et ascensum in ordine vocationis suae ad beneplacitum Universitatis, sub istis conditionibus secundum iura Universitatis per ipsum magistrum observandis et adimplendis. Primo ut collegiaturae suae lectiones et disputationes per alium tali negotio sufficientem expediat, secundo ut onera Collegii sui ipsum ordine et secundum

[1] Promowany w Padwie 3 VI 1580 r.

leges tangentia per alium diligenter et fideliter adimpleat et negotia Universitatis, Collegiorum et singulorum professorum requisitus, pro possibilitate sua promoveat.

In rectoratu undecimo reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislawiensis canonici, commutatione aestiva anno Domini 1584.

Electio canonici Przemysliensis et altaristae Omnium Sanctorum.

480. Ne beneficia Universitatis vacantia per diutinam vacationem et moram minus necessariam in periculum aliquod incidant, propterea anno Domini 1584, die vero octava iunii, facta est convocatio Universitatis per rectorem ipsius, hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas vestra hodie hora XX in communi hypocausto Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad eligendum canonicum in ecclesia cathedrali Przemisliensi per decessum reverendi olim domini Petri Skothnicii vacantem et ad eligendum altaristam tituli Sanctorum Omnium in ecclesia cathedrali Cracoviensi, cui munus contionandi in maioribus solennitatibus annexum est, per resignationem reverendi domini Stanislai Socołowski, canonici Cracoviensis, vacantem atque ad alia tractanda et finaliter concludenda, quae per rectorem proponentur, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Ex omnium dominorum doctorum et magistrorum unanimi consensu electus est ad praefatum canonicatum in ecclesia cathedrali vacantem venerabilis magister Stanislaus Mieskowski, minoris Collegii collega et interim senior bursae Jerusalem, reverendissimo lociordinario Przemisliensi iuxta privilegium per rectorem nomine Universitatis praesentandus. Ad altare vero Omnium Sanctorum in ecclesia cathedrali Cracoviensi, sicut praemissum est, vacans, similiter ex unanimi omnium consensu electus est altarista reverendus sacrae theologiae doctor et professor Ioannes Muscenius Curzeloviensis, ecclesiae collegiatae sancti Floriani canonicus, per rectorem nomine Universitatis reverendissimo lociordinario Cracoviensi praesentandus. Sub conditione tantum ista, ut postquam acceperit pacificam possessionem eiusdem altaris Omnium Sanctorum, resignet apud rectorem Universitatis plebanatum Przemekowiensem, quod ut fiat, rector Universitatis pro sua industria, priusquam dederit praesentationem, providebit.

Electio plebani Przemekowiensis et senioris bursae Hierusalem.

481. Ne diutina vacatio beneficiorum et officiorum Universitatis cuipiam ad consequenda maiora emolumenta incommodet, ideo anno eodem, die vero 13 iunii, rector Universitatis talem dedit convocationem: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora XIX in hypocausto Collegii maioris, dum campana signum dabitur, ad eligendum plebanum ecclesiae Przemekowiensis et seniorem bursae Hierusalem, vacantem per resignationem possessorum praecedentium, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Qua lecta et conclusa, postquam admonuit rector, ut qui sibi velit provideri plebanatu vacante assurgat et voluntatem suam Universitati exponat, assurrexit igitur reverendus sacrae theologiae doctor Ioannes Wielicius, custos ecclesiae collegiatae sancti Floriani et voluntatem suam exposuit. Et per ipsum, dato loco deliberandi, conclusum est ex unanimi totius Universitatis sententia electum esse plebanum Przemekowiensem praefatum reverendum doctorem Ioannem Wielicium, duabus adiectis conditionibus. Altera, ut cum animarum cura aedificia plebanatus et limitum, ad fundum plebanalem antiquitus spectantes, manuteneat et ad conditionem, quanto fieri poterit meliorem, deducat, quod se facturum promisit. Alterum, ut propter ius salvum communitatis maioris Collegii conservandum et confutandos alios praebendam sanctorum Petri et Pauli apostolorum in Cerdonia Cracoviae sitam [1] resignet, quod se etiam facturum promisit, postquam pacificam possessionem praefati plebanatus assecutus fuerit. Senior autem Hierusalem ex unanimi omnium consensu electus est venerabilis magister Caspar Przezdzeczky.

Petitio Andreae Sremensis pro incorporatione.

482. Anno eodem, die vero 27 augusti, excellens vir Andreas Coclerus Sremensis in Academia Perusina ad doctoratum in utriusque iure, prout asseruit, promotus, coram rectore Universitatis personaliter exposuit, quod iuramenti sui circa incorporationem Universitati Cracoviensi de bono eiusdem ad quemcumque statum pervenerit promovendo facti memor, profectum suum in iurisprudentia, quantumque est consecutus in studiis Italicis, velit Universitati Cracoviensi, matri suae charissimae, conferre. Cum autem videat, se aliter hoc non posse consequi,

[1] Prebenda ta należała do Universytetu od 1517 r. Mógł być na nią prezentowany tylko »doctor promotus vel saltem in artibus magister aut in sacra theologia baccalarius« (*Cod. dipl.* IV nr 339 i 340).

quam per incorporationem sui doctoratus in Academia Cracoviensi et facultatem iuridicam, petiit, ut talem incorporationem habere possit secundum leges et consuetudines Universitatis seque per dominum rectorem adnumerari, quantum in ipso et officio ipsius situm sit, et informari postulavit. Et dominus rector non aliter, quam per convocationem totius Universitatis hoc fieri posse respondit. Ad quam veniret personaliter in habitu honesto talari et intentionem suam exponeret, pariterque litteras promotionis suae ibidem publice produceret.

Convocatione itaque Universitatis per rectorem die 31 augusti facta, hoc tenore verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora XIX in hypocausto Collegii maioris, dum signum campana dabitur, ad audiendam petitionem excellentis viri Sremensis, in Academia Perusina ad doctoratum iurisconsultorum promoti, cupientis cum sua promotione Universitati Cracoviensi et facultati iurisperitorum ipsius per responsionem publicam secundum leges incorporari et ad determinandum atque finaliter concludendum super eadem petitione ipsius atque ad alia, quae per rectorem proponentur. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. Ipsemet Andreas Cochlerus, accersitus per ultimum magistrorum in conspectum Universitatis, in habitu decenti, oratione brevi et eleganti intentionem suam exposuit et litteras promotionis exhibuit. Et causa deliberandi per rectorem secedere iussus, in cuius absentia litteris promotionis ipsius summatim quoad substantialia lectis, conclusum est ex unanimi consensu verificandum esse litteras per duos testes iuratos apud dominum rectorem. Et quia Perusii est Academia legitima atque generalis et quia hoc sigillum litteris appensum est vicecancellarii illius Universitatis et facultatis iurisconsultorum ipsius, tandem pro ulteriori examine earundem litterarum et processu instituendo legitimo ad responsionem publicam remissus est ad facultatem dominorum iurisperitorum.

Litterarum promotionis verificatio domini Andreae Sremensis.

483. Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, die vero 4 septembris, ad instantiam excellentis viri Andreae Cocleri Sremensis, Academiae Cracoviensis in artibus liberalibus baccalaurei [1] et in Academia Perusina iuris utriusque, ut asseruit,

[1] Promocji tej nie notuje *Lib. prom.* (immatrykulowany w pół. zimowem 1571/2 r. jako »Andreas Laurencii Kuklar de Srzem dioc. Posnaniensis«, *Alb. stud.* III 81).

doctoris promoti, citati venerabiles artium magistri: Stanislaus Curelowiensis et Martinus Viasdowius, collegae maioris Collegii, personaliter comparentes, responderunt ea omnia, quae sequuntur in litteris significatorialibus eiusmodi tenoris.

Reverendis et venerabilibus dominis facultatis iurisprudentiae in Academia Cracoviensi doctoribus et professoribus, eandem facultatem actu regentibus, dominis et amicis observantissimis. Reverendi et venerabiles domini, facultatem iurisprudentiae in Universitate Cracoviensi actu regentes. Significamus dominationibus vestris, quoniam venerabilis Andreas Srzemensis, in Perusina Academia doctor iurisprudentiae promotus, secundum leges Universitatis nostrae pro verificandis litteris promotionis suae die 4 septembris ad officium nostrum citari iussit venerabiles Stanislaum Curelowium et Martinum Viasdowiensem, magistros et collegas maioris Collegii, qui in termino ipsis legitime praefixo, tactis sacrosanctis Ewangeliis, iurarunt, primum quoniam Perusina Academia in Italia est celeberrima cum aliis professionibus, tum maxime iuris utriusque professoribus, hocque ipsis constare de certa scientia. Deinde sigillum, litteris testimonialibus promotionis eiusdem Andreae Sremensis appensum. esse vicecancellarii et facultatis iuris utriusque eiusdem Academiae per verbum »credo« iurarunt, quod dominationem vestram servandum putavimus, ut ad reliqua commodius procedatur secundum remissionem et facultatem vestram per Universitatem factam, reverendis dominationibus vestris rector Universitatis manu sua subscripsit.

Ad pleraque determinanda.

484. Anno, quo supra, die vero 12 octobris, facta est convocatio rectoris Universitatis, hoc tenore verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora XIX, dum signum campana dabitur, in stuba communi Collegii maioris ad audiendas litteras Sacrae Maiestatis Regiae et magnifici domini cancellarii[1] Universitati inscriptas atque ad auscultandam conclusionem Universitatis super bursa philosophorum pro venerabili capitulo Ploczensi factam et ad concludendum super summam florenorum septingentorum pro altari Omnium Sanctorum iuris patronatus Universitatis iam tandem aliquando ad usum altaris et ipsius altaristae collocandam, super omnibus deliberandum et finaliter concludendum. Et ad alia, quae per rectorem proponentur, sub poena non contradicendi. Detur omnibus facultatum doctoribus et magistris, ex parte rectoris Universitatis.

---

[1] Jan Zamojski.

Absentia magistro Andreae Pilznensi concessa.

485. In eadem ergo convocatione, quoad primum conclusum est ex unanimi consensu totius Universitatis pro gratia Sacrae Regiae Maiestatis et favore illustris et magnifici domini palatini Cracoviensis Andreae de Theczin concedendam esse facultatem absentiae ad beneplacitum Universitatis, sub ista conditione, ut omnia onera publica et privata tam Universitatis, quam communitatis Collegii minoris in lectionibus, disputationibus et oeconomica dispositione secundum leges et consuetudines per alium idoneum suppleat.

Conclusio Universitatis de bursa philosophorum.

486. Quo vero ad secundum, conclusio Universitatis in praecedenti convocatione de bursa philosophorum abscedenda venerabilibus capitulis Ploczensi et Pultowiensi fuit auscultata hoc tenore verborum. Reverendi et venerabiles domini Martinus Pilznensis, canonicus et rector generalis Almae Universitatis Cracoviensis, Ioannes Wieliczius, custos, provisor bursae philosophorum, doctores, Andreas Zielienski, canonicus ecclesiae collegiatae sancti Floriani in Kleparsz, procurator proventuum Universitatis, baccalaureus sacrae theologiae, Collegii maioris collegae, suis et totius Universitatis nominibus cum sufficienti mandato ad prius negotium habito ideoque de ipsorum ratihabitione caventes, ad officium et acta praesentia personaliter constituti, libere et sponte responderunt se accepisse et in effectu levasse a venerabili capitulo Ploczensi per manus reverendi domini Stanislai Craszinski, archidiaconi Cracoviensis, custodis Ploczensis, florenos ducentos in moneta Polonicali, per grossos triginta computandos, ad exonerandam domum olim Lagiewniczіam, nunc bursam philosophorum nova dictam a quibuscunque difficultatibus, praesertim vero a quadam obligatione summae pro nepte Lagiewnicia facta, si et in quantum ipsius cassatio non invenietur et eadem obligatio legitima reperta fuerit, alias convertendos pro aliqua necessitate ardua bursae philosophorum antiqua iuxta latiorem continentiam et dispositionem in privilegio originali super ordinatione eiusdem bursae philosophorum confecto et tam venerabili capitulo Ploczensi authentice transmisso, quam etiam Almae Universitati Cracoviensi similiter authentice relicto. De qua summa, sicut praemissum est, numerata et integre percepta, ipsum venerabile capitulum Ploczense quietant et liberum perpetuo faciunt. Insuper ius praesentandi studiosos in bursam praefatam philosophorum, antequam Universitati ex privilegio originali competens et hactenus usque possessum, totum et integrum in venerabile capitulum Ploczense et Pultowiense suis et totius Universitatis nominibus litteris fundunt atque ex eodem exnunc in perpetuum condescendunt,

amplius nec per se, nec per rectores Universitatis pro tempore futuros hanc transfusionem et condescensionem iuris praesentandi ipsis venerabilibus capitulis praefatis unquam impedituri, ut eadem bursa sit integrum seminarium ecclesiarum cathedralis Ploczensis et collegiatae Pultowiensis in perpetuum. Salvis tantum haereditate et proprietate atque dominio Universitatis in eandem domum philosophorum bursam antiquam appellatam et iurisdictione rectoris Universitatis, provisoris, senioris, per Universitatem semper eligendis. Qua auscultatione expedita, per totam Universitatem approbata et demandata, ut ad effectum deducatur per eos, quorum interest.

De altari Omnium Sanctorum summa collocanda.

487. Quantum autem attinet ad altaris Omnium Sanctorum summam florenorum septingentorum in moneta inutiliter iacentem, conclusum est et commissum magnifico domino rectori, altaris possessori et procuratori proventuum Universitatis, ut cum vicinio Collegii Venceslao Kierzek de lapidea Collegio maiori opposita faciant forum competens, praesertim cum reverendus Ioannes Curzelowiensis, sacrae theologiae doctor, ecclesiarum collegiatarum Curelowiensis archidiaconus et sancti Floriani in Kleparsz canonicus, summam florenorum septingentorum in moneta velit usque ad millenarium supplere, sub certa conditione et foro competenti facto, ut omnia ita provideant et assecurent, ne vel Universitas vel altarista eiusdem altaris Omnium Sanctorum iurispatronatus Universitatis in posterum aliquod incommodum vel damnum (quod absit) sentiant.

Responsio pro loco domini Andreae Sremensis.

488. Anno, quo supra, die 24 septembris, venerabilis Andreas Coclerus Sremensis, in Academia Perusina doctor iuris utriusque promotus, pro incorporatione sui et loco obtinendo inter doctores facultatis iurisconsultorum in Academia Cracoviensi in Collegio iurisconsultorum per publicam disputationem iuxta leges et consuetudines eiusdem facultatis respondit. Qua responsione peracta et actu solenniter finito, rector Universitatis publice dixit: Venerabilis domine. Audivimus vestram responsionem pro loco appellatam, de qua quid nos sentire debeamus et vos sperare, in convocatione dominorum doctorum iurisprudentiae, ad quorum facultatem per Universitatem estis remissus, cognoscetis.

489. Die tandem prima octobris convocatione doctorum facultatum iurisprudentiae per ipsum decanum facta, ad eandem facultatem admissus et locus illi inter doctores iurisprudentiae assignatus post doctorem ultimo in eadem facultate promotum.

In duodecimo rectoratu reverendi sacrae theologiae doctoris Martini Glicii Pilznensis, Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hiemali anno Domini 1584.

Collegiaturae in facultate iurisperitorum diutius vacantes provisae.

490. Anno Domini 1584, die vero 23 novembris, facta est convocatio Universitatis per rectorem hoc tenore verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra in communi hypocausto Collegii maioris hora XXI, dum signum campana dabitur, ad eligendos et vocandos professores in facultate dominorum iurisconsultorum pro collegiaturis sanctae Mariae Magdalenae et Novorum iurium iam diutius vacantibus atque alias providendas, si eas vacare contigerit, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium acultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Loco itaque ex omnium consensu dato convocationi, processum est, Spiritus Sancti invocatione praemissa, ad electionem. Itaque ex candidatis de vacantiis praefatis sibi provideri postulantibus, praebenda itaque in ecclesia sanctae Mariae Magdalenae concessa est venerabili magistro artium et licentiato iuris pontificii Petro Gorcinio propter labores philosophicos, dum esset collega minoris Collegii et in Institutionibus imperialibus, manendo in bursa iurisperitorum, longo tempore susceptos, collegiatura vero Novorum iurium venerabili Gregorio Skrobkowio, artium baccalaureo et iurisprudentiae licentiato, seniori bursae eiusdem facultatis, propter privilegium seniori illius bursae competens[1]. Reverendo vero doctori Andreae Sremensi concessa est lectura et professio Institutionum imperialium, venerabili autem artium magistro et iurisprudentiae licentiato Nicolao Dobroczieszki officium et beneficium senioratus bursae iurisperitorum.

De summa altaris Omnium Sanctorum.

491. Anno, quo supra, die 14 decembris, facta est per rectorem convocatio Universitatis hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra in stuba communi Collegii maioris hora XXI, dum signum campana dabitur, ad deliberandum finaliterque concludendum de summa pecuniarum altaris Omnium Sanctorum iurispatronatus Universitatis iam dudum otiose iacente utiliter collocanda, cum prior ille modus in superiori convocatione

[1] Por. wyżej w tej sprawie nr 105.

constitutus non successerit[1] et ad prospiciendum securitati domus Universitatis vicinae bursae philosophorum et de habitatione instituenda in Collegio dominorum iurisperitorum pro Institutionum imperialium professore, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Qua ex unanimi [consensu] omnium doctorum et magistrorum approbata, de primo quidem conclusum est, ut pecunia supradicta detur spectabilibus et famatis dominis proconsuli, consulibus et toti communitati Cracoviensi et Reipublicae ipsius super lapideam sub leone[2] cum omnibus institis, officinis ad ipsam pertinentibus, pro censu in vim reemptionis emendo et firmissima obligatione assecurando, quod iudicio Universitatis rectori[a] cum altarista disponendum commissum est[3].

De habitatione professoris Institutionum.

492. De secundo autem ita conclusum est, ut lector Institutionum imperialium propter commoditatem, quam habiturus deinceps est ex mensa communi in Collegio dominorum iurisperitorum proxime instituenda, habeat habitationem in eodem Collegio, divisa una sed spatiosa habitatione in duas, ea quae est lateralis cum vicino bursae iuristarum opposito superius sitam, eo modo, ut illius habitationis aedificia superiora noviter aedificata distinguantur impensa procuratoris proventuum Universitatis ab aedificiis inferioribus circa ostium posterius eiusdem habitationis, quantum fieri potest sine incommodo utriusque easdem habitationes inhabitaturis

De securitate domus Universitatis penes bursam philosophorum.

493. De tertio autem conclusum est, ut lapidea domus Universitatis vicina bursae philosophorum propter molem domorum lignearum ipsi adiacentium communiatur clipeis muratis ad clipeos bursae philosophorum applicandis sumptibus Universitatis per procuratorem proventuum ipsius, materia necessaria hieme proxima ad talem structuram praeparata.

---

[a] rectoris *rkps.*

[1] Zob. wyżej zap. nr 487.

[2] Istniało podówczas w Krakowie kilka kamienic pod lwem. Jedna z nich znajdowała się przy ul. Grodzkiej (dziś pod nr 42), zwana »Podelwie« z XV w., druga opatrzona lwem skrzydlatym w Rynku głównym nr 11, trzecia pod tak zw. »lewkiem« przy ul. Szewskiej nr 18. Najprawdopodobniej chodziło tu o kamienicę przy ul. Grodzkiej (A. Sternschuss, *Godła domów krakowskich* w *Roczniku krak.* II 1899).

[3] Akt tego zapisu nie dochował się w źródłach uniwersyteckich.

Collatio plebanatus Luboricensis et sanctae Mariae Magdalenae praebendae.

494. Anno, quo supra, die 17 decembris, facta est convocatio Universitatis, hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra in stuba communi Collegii dominorum iurisperitorum, statim exequiis funebralibus absolutis, ad eligendum collegiatum et professorem iurisprudentiae fundi plebanatus Luboricensis per decessum eximii olim doctoris iurisprudentiae Iacobi Cromfeltii[1] vacantem et ad alias collegiaturas eiusdem facultatis, si eas vacare contigerit, successive conferendas, his qui earum capaces erunt, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Qua ex unanimi omnium sententia conclusa et invocatione Spiritus Sancti praemissa, processum [est] ad electionem. In qua duo professores priores loco et ordine[2] a plebanatu Luboricensi et praebenda sanctae Mariae Magdalenae propter multa vitia et scandala ipsorum notoria et propter irregularitatem utrique obiectam repulsam passi sunt, et loco atque ordine posterioribus concessa, magistro Petro Gorcinio, iurisprudentiae licentiato, plebanatus Luboricensis, ea tamen conditione, ut non prius dominus rector Universitatis det illi praesentationem, quam resignaverit plebanatum litigiosum in Czulycze, ne talibus litibus amplius distrahatur in profitendis lectionibus publicis, magistro vero Nicolao Dobroczieski, iurisprudentiae licentiato et interim seniori bursae iurisperitorum, praebenda sanctae Mariae Magdalenae, accedente ad hoc consensu Gregorii Skrobkowicz, iuris licentiati, vocatione prioris, [data est]. Andreas vero Sremensis, iurisprudentiae doctor et imperialium Institutionum tunc professor, electus est senior bursae iurisperitorum concessumque est ipsi ex causis tunc emergentibus, ut utrumque hoc beneficium ad beneplacitum Universitatis teneat.

Electio senioris bursae philosophorum.

495. Anno Domini 1585, die 4 ianuarii, per dominum rectorem Universitatis facta est convocatio tali serie: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra in hypocausto Collegii maioris communi hora XXI, cum signum campana dabitur, ad eligendum seniorem bursae philosophorum atque ad determinandum finaliterque concludendum de ordine vocationis professoris Institutionum

[1] Zmarł 13 XII t. r., pochowany 17 t. m. u Bernardynów (z zap. Marcina z Pilzna).
[2] Mianowicie Jakób Molitor i Stanisław z Radoszyc.

imperialium in Collegium iurisperitorum, sub poena carentiae et non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis et ad eiusmodi negotia habilibus. Qua quidem convocatione ex omnium et singulorum dominorum professorum sententia conclusa, quoad primum articulum ex unanimi consensu dominorum doctorum et magistrorum Universitatis Cracoviensis conclusum est seniorem bursae philosophorum electum esse venerabilem magistrum Ioannem Schydlowiensem, interim scholae sancti Floriani Clepardiensis seniorem.

De ordine vocationis professoris Institutionum imperialium in Collegium iurisperitorum.

496. Deinceps in eadem convocatione Universitatis ex unanimi omnium facultatum doctorum et magistrorum consensu per rectorem Universitatis conclusum est, ut professor Institutionum imperialium habeat semper et in perpetuum ordinem et ascensum statim post sex collegiatos de antiquo fundatos in eodem Collegio iurisperitorum et habitationem optet secundum senium vel iunium iuxta conclusiones Universitatis, senioribus bursae iuribus post omnes collegas septem semper salvis et integris.

Redemptio prandii licentiaturae philosophicae.

497. Anno Domini 1585, die 13 februarii, negotiis tunc emergentibus, facta est per rectorem Universitatis convocatio hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio vestra hora 20 in stuba communi Collegii maioris ad audiendam postulationem venerabilium philosophicae facultatis licentiandorum pro redemptione convivii ipso die licentiaturae Universitati apponi soliti et ad conferendos plebanatus Przemekowiensis et Luborzicensis, certis de causis vacantibus, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum atque honestum Universitatis. Detur omnibus omnium facultatum doctoribus et magistris, quoad prius membrum duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Cui ex sententiis omnium professorum loco dato et per rectorem decreto, ad singula contenta ita processum est. Venerabiles philosophiae licentiandi numero decem coram Universitate tunc congregata exposuerunt temporis difficultatem, rerum caristiam et reverendissimorum atque magnatum in conventu Regni tunc celebrato Warschowiae[1] absentiam, qui et praesentia sua actum hunc Universitatis celebrem condecorare et aliquod subsidium praestare possent. Petierunt igitur convivium licentiaturae pro Universitate tunc apponi solitum

---

[1] Sejm ten obradował przez styczeń i luty t. r.

posse redimere. Qua postulatione diligenter examinata, ex singulorum et omnium professorum votis et sententiis per rectorem Universitatis conclusum est, ut hoc convivium domini licentiandi florenis centum in moneta redimant. Citra tamen sequellam, nam tales redemptiones conviviorum liberum erit Universitati, prout antiquitus fuit, disponere. Et ibidem eiusdem summae pecuniarum inter professores omnium facultatum fideliter distribuendae elegerunt rectorem Universitatis et decanos omnium facultatum cum procuratore Universitatis proventuum.

Electio plebani Przemekowiensis.

498. Quoad secundum convocationis membrum per resignationem liberam reverendi sacrae theologiae doctoris Ioannis Wielicii, ecclesiae collegiatae sancti Floriani custodis, plebanatus Przemekowiensis venerabili Andreae Zieliensky, collegae maioris Collegii, baccalaureo sacrae theologiae, ecclesiae collegiatae sancti Floriani Clepardiensis canonico, ad conventum generalem Warschowiensem in causis Universitatis et Collegii maioris cum facultate rectoris tunc absenti et cum mandato sufficienti per procuratores ad eundem plebanatum petenti exhibito, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum ad eandem convocationem pertinentium consensu conclusum per rectorem Universitatis, ut idem venerabilis magister Andreas Zieliensky, plebanus Przemekowiensis electus, reverendissimo lociordinario Cracoviensi per rectorem Universitatis praesentetur, sub his conditionibus. Ut omnia ex antiquo et debito circa cultum divinum et officia plebanatus retineat et in limitibus divexatis a conterminis vicinis vel iure mediante vel amicabili compositione, citra tamen detrimentum fundi, quanto otius fieri poterit, transigat et facultati philosophicae iuxta dismembrationem sufficienter respondeat.

Plebanatus Luborzicensis.

499. In eadem convocatione coram Universitate exposuit magnificus rector magistrum Petrum Gorcinium, ante festa Nativitatis Domini plebanum per Universitatem ad Luborzicza electum [1], electionem illam et decretum Universitatis contempsisse, quia ut de eisdem cognosceret, hucusque rectorem Universitatis adire vel non curavit vel contempsit. Et quia iuxta decretum Universitatis in electione praemissa plebanatum litigiosum non resignavit in Czulicze atque ab excommunicationum sententiis contra ipsum ad valvas ecclesiarum publicatis in dedecus Universitatis se expedire non curat. Et domini omnium facultatum professores ex

[1] Por. wyżej zap. nr 494.

unanimi consensu per rectorem Universitatis concludendum sanxerunt, ut si velit habere praesentationem Universitatis a domino rectore, decretis per Universitatem pareat intra duos menses. Quod fieri debere dominus rector Universitatis conclusit.

In rectoratu primo magnifici et excellentissimi viri domini Martini Foxii Cracoviensis, philosophiae et medicinae doctoris, professoris publici, commutatione aestiva anno Domini MDLXXXV.

Deliberatio de citatione ex parte villae Schidzina.

500. Anno, quo supra, die vigesima quinta maii, facta est per dominum rectorem convocatio Universitatis hoc tenore verborum: Reverende et excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora 18 in Collegio maiori dominorum artistarum ad deliberandum et finaliter concludendum de citatione rectoris totiusque Universitatis in villa Schidzina posita et ad audiendam petitionem venerabilis magistri Petri Gorczinii, iuris canonici licentiati, tum ad alia, quae per rectorem proponentur. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris. Qua per rectorem inducta et ex unanimi consensu conclusa, super contentis ipsius ita deliberatum et conclusum est. Primo de citatione in villa Schidzina fundi altaris sanctorum apostolorum Iacobi maioris, Simonis et Iudae castri Cracoviensis, in sacello *Schidlowieczkych* sitam, collegiaturae minoris Collegii, cuius protunc possessor est venerabilis magister Albertus Syeprcius, per spectabilem et famatum Ieronimum Zalassowski, civem et consulem Cracoviensem, contra rectorem et totam Universitatem positam occasione damnorum in pratis illatorum per venerabilem olim magistrum Albertum Wędrogowski eiusdem villae et fundi tunc possessoris, super quo negotio, ita decretum et conclusum est, ut venerabilis magister Valentinus Fontanus, executor testamenti praefati olim magistri Alberti Wedrogowski, tunc in eadem convocatione praesens, una cum coexecutoribus suis sumptu et expensis testamentariis curet, ut tam rector et tota Universitas atque etiam possessor modernus sint immunes et indemnes a tali et tanta impetitione occasione praefati testatoris sui intentatis cum sollicitudine moderni possessoris, quantum ad ipsum spectat et ad pacificam possessionem praedictae villae et fundi Schidzina, si periculis et damnis ipsimet affici nolunt. De quo ibidem nomine rectoris et totius Universitatis coram notario et testibus solenniter protestatum est.

Secundo venerabilis magister Petrus Gorcinius, iuris canonici licentiatus, cum hactenus se non accepisse possessionem plebanatus Lubo-

rzicensis exposuisset propter contenta conclusionis Universitatis anno proxime praeterito 1584, die 17 decembris[1], verendumque esse, ne quid incommodi Universitas et paroecia illa damni accipiat. Petiit, siquidem impedimenta in praefata conclusione expressa sint per eum sublata, ut praesentationem hucusque sibi denegatam gratia et benivolentia Universitatis per rectorem dandam obtineret. Conclusum igitur est, ut iam semotis impedimentis amplius non denegetur ipsi praesentatio ad plebanatum Luborzicensem.

Tertio venerabili magistro Stanislao Radosicio, iuris pontificii licentiato, assurgente et petente, ut omnia in conclusionibus Universitatis et actis rectoratus contra ipsum ex decretis inscripta[2], in meliorem partem et honestiorem ipsius existimationem, nemine praesertim amplius instigante, commutentur. Et conclusum est, ut nemine amplius instigante, ratione ipsius senii et defectuum habita, eadem ipsi magistro Stanislao Radosicio deinceps obesse non possunt, ut hactenus obfuerunt ad consequenda beneficia Universitatis in loco et ordine suis, et ad functiones publicas in facultate iurisperitorum ipsum legitime concernentes.

Electio canonici ex domo iurisperitorum.

501. Anno quo supra, die vero 22 iunii, facta est per rectorem ad eligendum canonicum Cracoviensem sub hoc tenore verborum convocatio: Reverende et excellens domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas tua hodie in Collegio dominorum iurisperitorum statim post funus reverendi olim et clarissimi viri Iacobi Gorscii[3], ad eligendum canonicum Cracoviensem post decessum eiusdem domini Gorscii, sub poena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris duntaxat salariatis, ex parte rectoris Universitatis. Qua per rectorem inducta et unanimi consensu omnium professorum approbata, processum est, praemissa Spiritus sancti invocatione, ad electionem. In qua paucis a principio contradicentibus, venerabilis magister Petrus Gorcinius, iuris canonici licentiatus, in canonicum ecclesiae cathedralis Cracoviensis, facta prius resignatione plebanatus Luborziczensis, quem ad collegiaturam suam tenebat, electus est.

In eadem convocatione Stanislaus Radosicius, iuris licentiatus, post resignationem magistri Petri Gorcinii in plebanum Luborzicensem, matura deliberatione praemissa, electus est. Quae beneficia sub ea conditione Universitas praefatis dominis licentiatis concessit, ut doctoratus

---

[1] Zob. wyżej zap. nr 494.
[2] Por. wyżej zap. nr 435 i 452 oraz *Acta rect.* II nr 626.
[3] Zmarł 17 VI t. r., pochowany 22 t. m. w katedrze na Wawelu (zap. Marcina z Pilzna).

insignia ad festum sancti Michaelis eiusdem anni proxime venturi suscipere curent, quod se facturos promiserunt. Quoniam vero post resignationem magistri Stanislai Radosicii collegiatura Novorum iurium vacabat, hanc assurgens reverendus Andreas Sremensis, iuris canonici doctor, sibi conferri petiit, quod facile ex consensu omnium doctorum et magistrorum, resignata imprimis collegiatura Iustiniani, obtinuit.

Electio senioris bursae Ierusalem.

502. Anno, quo supra, die 12 iulii, necessitate ita postulante, facta est per rectorem Universitatis dominorum doctorum et magistrorum ad eligendum seniorem bursae Ierusalem convocatio. In qua quidem covocatione, paucis contradicentibus, venerabilis magister Christopherus Falęczki in seniorem bursae Ierusalem electus est.

Petitio iuris licentiatorum pro redemptione prandii.

503. Anno eodem, die 9 septembris, facta est convocatio per rectorem eo tenore verborum: Clarissime domine doctor et magister venerabilis. Adsit tua dominatio hodie in hypocausto maioris Collegii hora 18, dum signum campana datum fuerit, ad audiendam petitionem dominorum iuris licentiatorum de redemptione prandii Universitati ipso die promotionis in doctoratum apponi soliti et ad alia per rectorem proponenda, sub poena non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris, ex parte rectoris. In qua quidem convocatione conclusum est, ut domini licentiati prandium omnino apponant, cum propter multas alias causas, tum maxime propter has. Primum quod hi optima in Universitate beneficia adepti iis iam fruantur, quae alii expectantes longis se laboribus conficiebant et gradum doctoratus propter ea ipsa accipientes, interdum bini, interdum singuli tantum et tamen prandium apponebant Universitati. Horum vero cum iustus sit numerus, multo minori sumptu convivium comparabunt. Denique, cum iam inde a multis annis iurisconsulti prandio Universitatem et hospites alios in promotionibus suis non exciperent, aequum est, ut tandem aliquando mos iste revocetur. Ut autem et actum promotionis cum dignitate et convivium illud cum honore suo et totius Academiae absolvant, tempus promotionis eis ad minus ad dominicam primam Adventus Domini, ad summum vero ad Quadragesimam proximam exclusive est assignatum. Moniti vero sunt serio ex omnium consensu per dominum rectorem, ut prandium illud et lautum sit et non in alio loco, quam in Collegio maiori iuxta antiquam consuetudinem.

In rectoratu secundo magnifici et excellentissimi viri Martini Foxii Cracoviensis, philosophiae et medicinae doctoris, commutatione hiemali anni, ut supra, conclusa.

De anniversario Sacrae Reginalis Maiestatis.

504. Anno Domini 1585, die vero quindecima novembris, facta est convocatio totius Universitatis, sub hac serie verborum: Clarissime domine doctor et magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora 21 in stuba communi Collegii maioris dominorum artistarum, dum signum campana datum fuerit, ad audiendam postulationem Sacrae Reginalis Maiestatis [1] et augendum commodum Universitatis ex munificentia eiusdem Sacrae Reginalis Maiestatis et ad alia, quae per rectorem proponentur, tractanda et finaliter concludenda. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis. Qua ex unanimi omnium consensu inducta, de pecunia Sacrae Reginalis Maiestatis non esse festinandum conclusum est, sed quaerenda optima conditio vel emendae domus vel census reemptionalis idque pro anniversario secundum voluntatem Sacrae Reginalis Maiestatis comparando, hoc est, ut post mortem Maiestatis Suae die sanctae Annae hora vesperarum vigiiae integrae a tota Universitate cum ea qua decet devotione canantur sequenti vero die missa pro defunctis absolvatur. Similiter in die Assumptionis Beatae Mariae Virginis in vesperis vigiliae, sequenti vero die missa pro defunctis decantetur. Quam diu autem vivit Sacra Reginalis Maiestas domina et benefactrix nostra liberalissima et clementissima a vigili(i)s et missa pro defunctis abstinendum, sed loco horum duae missae pro peccatis, altera quidem die sanctae Annae, altera vero die Assumptionis Virginis Mariae decantentur in ecclesia collegiata sanctae Annae Cracoviae. Porro census et reditus huius pecuniae per procuratorem Universitatis exacti, inter doctores et magistros duntaxat salariatos aequaliter distribui debent, qui praesentes vigiliis et missae interfuerint, detractis illis, quae pro cantore, caereis atque vino sunt convertenda.

Electio praepositi ad sanctam Annam.

505. Anno, quo supra, die vero 24 ianuarii, facta est convocatio per dominum rectorem totius Universitatis. Qua inducta et conclusa, ex unanimi omnium doctorum et magistrorum consensu venerabilis magister Iosephus Urzendovius in praepositum ecclesiae sanctae Annae, resignato prius canonicatu sancti Floriani Clepardiensis, plebanatu vero Korczinensi retento, electus est et denuntiatus.

---

[1] Anny Jagiellonki, wielkiej dobrodziejki Uniwersytetu.

Petitio iuris licentiatorum.

506. In eadem convocatione domini iuris licentiati, videlicet magister Petrus Gorcinius, Cracoviensis canonicus, magister Nicolaus Droczieszki et Gregorius Skrobkovius solenniter ab Universitate tunc congregata petierunt, ut quoniam vivente olim clarissimo viro iuris utriusque doctore Iacobo Gorscio, procancellario Universitatis Cracoviensis utriusque iuris licentiati ab eodem publice sunt denuntiati, instante iam eorum promotione utriusque iuris doctores iuxta privilegia Sedis apostolicae Universitati Cracoviensi concessa et consuetudines, cuius adferebant documenta, ut promoveantur et denuntientur. Quam quidem petitionem dum diligentius examinat Universitas et temporis brevitas et dissidentes quorundam sententiae finire non permiserunt, quapropter in aliud tempus hoc negotium est reiectum.

Promotio decreta in utroque iure.

507. Anno, quo supra, die 28 ianuarii, convocatio per rectorem Universitatis hoc tenore verborum est facta: Reverende et excellens domine doctor et magister venerabilis. Adesse dignetur tua dominatio hodie hora 20, dum signum campana datum fuerit, in stuba maioris Collegii ad concludendum et finaliter decernendum de dominis iuris licentiatis et ad alia per rectorem proponenda, quae maxime praeterita convocatione dissidentia quorundam perfici non poterant. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris omnium facultatum duntaxat salariatis, sub poena non contradicendi, ex parte rectoris. Qua inducta et conclusa, placuit omnibus doctoribus et magistris propter causas in superiore convocatione dictas dominos iuris licentiatos in utroque iure in doctores promovendos esse.

Magistro Przeszdzieczki absentia denegata.

508. In eadem convocatione lectae sunt litterae reverendissimi archiepiscopi Leopoliensis[1], quibus petebat, ut magistro Casparo Przezdziecio ultra tempus facultatis a domino rectore concessum liceat diutius ab Universitate abesse. Conclusum est id fieri nulla ratione posse, immo vero primo quoque tempore revocandum vel collegiatura privandum.

Redemptio prandii licentiaturae philosophicae.

509. Anno, quo supra, die 26 februarii, facta est convocatio totius Universitatis per rectorem ad audiendam petitionem venerabilium philosophicae facultatis licentiandorum pro redemptione convivii ipso die

[1] Jan Dymitr Solikowski.

licentiaturae Universitati apponi soliti, qua exaudita propter multas causas tunc emersas placuit Universitati, ut domini licentiandi centum florenis monetae polonicalis hoc convivium, quod die licentiaturae Universitati apponitur, redimant, citra tamen aliquam sequellam, quae liberam dispositionem de huiusmodi conviviis Universitati impedire deberet.

Anno Domini 1586, commutatione aestivali, acta in primo rectoratu reverendi viri domini Petri Gorcinii, iuris utriusque doctoris, ecclesiae cathedralis Cracoviensis canonici.

Conclusio de scholis privatis instituendis.

510. Anno Domini 1586, die vero Lunae, quae fuit quinta maii, in convocatione omnium facultatum dominorum doctorum et magistrorum salariatorum facta per rectorem Universitatis, propositum fuit ad deliberandum et certum aliquid de reformatione privatorum studiorum constituendum, ne scilicet iuventus et studiosi Cracovienses sine quovis ordine servato, ut cuiusque illorum libuerit in eligendis praeceptoribus et privatis eorum studiis ulterius tumultuentur, siquidem ordo in studiis maxime servandus est, gradatimque ordine debito in auscultandis privatis lectionibus procedant, ne praetermissis iis lectionibus, quae natura prius cognosci ac praecedere debeant, alias praepostero ordine lectiones audire eos contingat, tum etiam ut ignaviae, dissolutioni et negligentiae studiosorum, qui tempus et impensas parentum ac benefactorum suorum terunt inaniter, hac in parte occurratur. Cum itaque ea res ex ordine ad universos in convocatione existentes deducta fuit, ut quisque pro bono Universitatis et pro iuramento eidem praestito sententiam suam proferat, placuit omnibus et singulis, ut scholae privatae instituantur et studia privata iuventuti reformentur, ne scilicet amplius studioso sine quovis ordine et maioris de eius profectu iudicio liceat privatum, quem ille voluerit, praeceptorem sibi eligere, sed ad eam scholam et ad eum praeceptorem studiosus examinatus ab examinatore remittatur, ad quem iuxta profectum suum in studiis aptus et idoneus repertus fuerit. Praeceptores etiam, qui in scholis privatis docebunt, non dedebunt quosvis studiosos absque ullo delectu passim ad scholas suas suscipere, sed eos duntaxat, qui capaces iudicati fuerint per praefectum scholarum. Conclusum itaque est ex unanimi omnium consensu, scholas privatas modo supradicto fieri ac institui, quod ut quam optima fiat ratione et modo rectori Universitatis totum hoc negotium est datum ac commissum anno et die, quo supra[1].

---

[1] Uchwała ta znajduje się wydrukowana w *Książce pam. ku uczczeniu jubileuszu trzechsetnej rocznicy założenia gimn. św. Anny,* wydanej przez Dra J. Leńka, Kraków, 1888, (Materjały źródłowe str. 1—2).

Electio senioris bursae iuristarum.

511. Anno, quo supra, 18 iunii, in convocatione reverendorum dominorum doctorum et magistrorum per magnificum dominum rectorem Universitatis facta pro eligendo seniore contubernii iuristarum, ex unanimi omnium et singulorum consensu electus est in seniorem bursae praefatae venerabilis vir Ioannes Schidloviensis, artium liberalium magister, qui interim fuit senior bursae philosophorum.

Electio senioris bursae philosophorum.

512. Venerabilis dominus magister Andreas Iagelski electus est in seniorem contubernii philosophorum ex unanimi consensu reverendorum patrum et magistrorum, in convocatione gratia eligendi eundem seniorem per magnificum dominum rectorem Universitatis facta, anno, quo supra, die XI mensis iunii.

Dominus doctor Dobrocieski coclearia.

513. Anno, quo supra, prima die octobris, facta est convocatio generalis reverendorum dominorum doctorum omnium facultatum et magistrorum. In qua quidem ex conclusione unanimi Universitatis reverendus dominus doctor Nicolaus Dobrocieski datam sibi habuit facultatem tollendi et accipiendi tria coclearia argentea et annulum excellentis olim doctoris Iacobi Cromphelcii apud Universitatem in decem septem marcis pecuniarum oppignorata. Quae quidem praefata coclearia tria una cum annulo supranominatus reverendus dominus doctor Nicolaus Dobrocieski de manibus propriis magnifici domini rectoris protunc existentis tulit et accepit extradita, eaque dedit domino Folthyn aurifabro in platea Castrensi manenti ad conficienda et paranda octo coclearia pro mensa communi Collegii dominorum doctorum canonistarum. Et quoniam supradicta coclearia una cum annulo viginti et novem florenos valebant in pondere suo, proinde cum eodem artifice constituit, ut octo coclearia pro Collegio iurisperitorum faceret eiusmodi, quae simul cum praemio vel mercede ab opera seu labore artificis triginta florenos integros per mediam sexagenam computatos valeant et ponderent, unus itaque tantum florenus praedicto domino Foltin aurifabro addendus erit et coclearia in valore et pondere 30 florenorum ab eo repetenda et suscicienda erunt. Ille autem nullam amplius mercedem ab opera sua exigere debebit.

In secundo rectoratu reverendi domini Petri Gorcinii, iuris utriusque doctoris, canonici Cracoviensis, conclusa, anno, quo supra, commutatione hiemali.

Conclusio de libris Sacrae Regiae Maiestatis.

514. Anno, quo supra, die vero 24 octobris, facta est publica convocatio reverendorum dominorum doctorum et magistrorum ad concludendum de libris in iure Universitati Cracoviensi a Serenissima Anna Regina Poloniae donatis[1] ac missis, ubinam reponi debeant? In qua quidem convocatione diversis sententiis existentibus, tandem conclusum est generaliter, ut isti libri reponantur partim in bibliotheca dominorum doctorum iurisperitorum, partim vero in bibliotheca maioris Collegii, praesertim illi, qui non essent necessarii dominis iurisconsultis et quos illorum bibliotheca haberet.

Notarius Universitatis electus.

515. Eadem die 24 octobris anni supradicti, in eadem publica convocatione ex unanimi consensu omnium ibidem existentium electus est et publice pronuntiatus in notarium Universitatis magister Ioannes Schidloviensis, protunc contubernii iuristarum senior.

Mille floreni a Sacra Reginali Maiestate Universitati dati locati.

516. Anno et die, quo supra, in eadem convocatione publica consultabatur de pecunia mille florenorum a Serenissima Anna Regina Poloniae ex singulari gratia et munificentia, quam erga Academiam [ostendit], Universitati missorum et datorum pro anniversario, ubinam pro censu annuo dari ac locari debeant? Et dum sese quidem offerebant, qui pecuniam accipere et in bonis suis eandem obligare volebant, conclusum est, ut detur in lapideam Glewicz in circulo Cracoviensi sitam, revisis tamen prius ac bene pensatis ac examinatis omnibus instrumentis ac inscriptionibus super eadem lapidea a quibusvis personis factis et toto iure eiusdem cognito. Ad quod quidem negotium feliciter absolvendum deputavit et eligit Universitas reverendos patres Martinum Pilznensem, canonicum Cracoviensem, Ioannem Kureloviensem, canonicum Clepardiensem et Adamum Wrzesnensem, canonicum etiam Clepardiensem, quibus plenariam facultatem dedit hoc ipsum negotium dictum absolvere et per-

[1] Z bibljoteki niewątpliwie pozostałej po swym bracie Zygmuncie Auguście, która w części tylko stosownie do jego testamentu weszła do kolegjum jezuickiego w Wilnie, w części zaś rozdarowana została osobom prywatnym (np. królewiczowi Zygmuntowi Wazie, dalej Sylwestrowi Roguskiemu, lekarzowi, magistrowi Jakóbowi Górskiemu) oraz, jak widzimy, Akademji krakowskiej.

agere, prout optime noverint et ex re Universitatis esse putaverint. Quibus etiam adiunctus est reverendus dominus Andreas Zielenski, procurator Universitatis.

In tertio rectoratu reverendi domini Petri Gorczynii, iuris utriusque doctoris, canonici Cracoviensis, conclusa, anno Domini 1587, commutatione aestivali.

Procurator Universitatis eligitur.

517. Anno, quo supra, die 12 maii, data est publica convocatio reverendorum dominorum doctorum et magistrorum salariatorum ad eligendum procuratorem redituum totius Universitatis. In qua quidem convocatione ex unanimi consensu omnium ibidem existentium electus est in procuratorem Universitatis reverendus dominus Andreas Zielenski, maioris Collegii collega et canonicus Clepardiensis, ad annos tres sese immediate sequentes, cui quidem commissa est omnimoda facultas exigendi et colligendi omnes reditus Universitatis.

Professor Novorum iurium eligitur Iacobus Molitor.

518. Anno, quo supra, die secunda septembris, facta est convocatio Universitatis ad eligendum professorem Novorum iurium in Collegio iurisconsultorum vacantem, in eum qui sequitur modum: Reverende domine et egregie doctor magisterque venerabilis. Adsit dominatio tua cras, hora XIX in hypocausto communi Collegii maioris, dum signum campana datum fuerit, ad eligendum professorem Novorum iurium lecturae in Collegio dominorum iurisconsultorum vacantis et ad alia tractanda et concludenda, quae per dominum rectorem proponentur, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus dominis doctoribus et magistris Universitatis Cracoviensis duntaxat salaria percipientibus. Datum ex parte rectoris Academiae Cracoviensis.

In qua quidem convocatione legitime facta et ab omnibus approbata, assurgens reverendus dominus Iacobus Molitor doctor, interim professor iuris canonici ordinarius, honeste et humiliter exposuit petitionem suam Universitati, petens sibi hoc ipso beneficio provideri, allegans et exponens senium suum et iam fere decrepitam aetatem, quam ferendis laboribus continuis, quos lectura ista iure suo a professore exigit, ineptam et insufficientem esse asserebat, utpote fractam et labefactatam assiduis laboribus, quos in Academia Cracoviensi per multos annos indesinenter pertulit atque fide bona exercuit. Insuper adferens etiam debilitatem et obtusam valde aciem visus ita, ut huic oneri ferendo pro

dignitate Academiae omnino par esse non possit. Quapropter audita petitione ipsius Universitas, utpote iusta et convenienti, quem etiam videbat iam huic müneri deesse et negligere officium suum propter visus defectum, cupiens insuper aliquem bonum virum diligentem ac idoneum huic muneri seu lecturae in Collegio illo providere, qui pro dignitate et ornamento esse possit Academiae, lecturam Novorum iurium seu beneficium hoc ipsi non gravatim unanimi omnium fere consensu iuxta ipsius petitionem illi concessit et contulit eumque et non alium lectorem et professorem Novorum iurium votis et suffragiis omnium (exceptis aliquibus, videlicet duobus vel tribus ad hoc ipsum non consentientibus, qui putabant hoc ipsum fieri in damnum et incommodum petentis) eligit ac ordinavit. Quoniam vero Universitas videbat praefatum dominum Iacobum Molitorem de pinguiori beneficio in sterilius et longe deterius beneficium descendere, quapropter habens rationem senectutis et laborum ipsius, in recompensam et aequivalens beneficii ac lecturae ordinariae, quam ille exnunc resignavit, petiit a communitate, ut illi daret et conferret altare quoddam simulque cum beneficio Novorum iurium coniungeret, ita ut beneficium posterius sibi collatum respondeat beneficio priori per ipsum petentem resignato idque ex gratia et sua munificentia. Quod quidem dominus petens ac lubens et non sine gratiarum actione suscepit.

Professor ordinarius iuris canonici eligitur dominus Andreas Sremensis.

519. Anno, quo supra, die vero 18 septembris, facta est convocatio omnium doctorum sacrae theologiae, iurisprudentiae et medicinae professorum, eo tenore verborum: Reverende et egregie domine doctor. Adsit dominatio tua hodie hora 19 in hypocausto communi Collegii iurisconsultorum ad eligendum professorem lectionis ordinariae in iure canonico, per resignationem liberam doctoris Iacobi Molitoris vacantis, prout diligitis bonum facultatis iuridicae et sub poena non contradicendi. Detur omnibus dominis doctoribus theologiae, iuridicae et medicae facultatis, ex parte rectoris Academiae.

In qua quidem convocatione ex unanimi consensu dominorum doctorum, petitione alterius domini doctoris per alium petentis posthabita et reiecta, electus est in professorem ordinarium canonici iuris excellens dominus Andreas Sremensis, iuris utriusque doctor, ita ut in instanti resignaverit lectionem Iustinianeam. Et quoniam multum refert ordinarium lectorem tanquam ducem professorum reliquorum esse diligentem, ibidem diligentiae et laborum, quos subire debebit, admonitus est per dominum rectorem.

Consultatio de obsidione tempore interregni.

520. Anno, quo supra, die 3 octobris, facta est convocatio omnium doctorum et magistrorum Academiae eo tenore verborum: Reverende et egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora 19 in hypocausto Collegii maioris, dum signum campana datum fuerit, ad consultandum de nonnullis per generalem exercituum Regni praefectum eundemque cancellarium [1] aliosque proceres iussis ac admonitionibus in hoc suspecto tempore tam Academiae, quam securitati civitatis huius necessariis, per rectorem Universitati proponendis, sub poena unius floreni irremissibiliter persolvendi. Detur omnibus et singulis doctoribus et magistris Academiae Cracoviensis, ex parte rectoris Universitatis. In qua quidem convocatione propositum erat per rectorem Universitatis: primum, ut in istis dissidiis civilibus circa electionem regis interim exortis, si quid adversi immineret civitati obsidioneque premeretur, exemplo aliorum civitatis incolarum sint etiam tam ipsi quam studiosi parati ad defensionem civitatis, ita ut sortiantur certam civitatis partem, videlicet plateam sanctae Annae et plateam Columbarum dictam simul cum platea Vislna; secundum ut sibi in tempore quisquam de victualibus provideat, antequam claudatur civitas.

Quoad primum omnium consensu conclusum est, professores non teneri ad defensionem civitatis, extrema tamen necessitas quemlibet quid facere debeat docebit, studiosos quoque non esse ad Martis exercitia et defensam civitatis compellendos, excepto, si ipsi ultro velint. Exponendum tamen illis esse per rectorem mentem et intentionem procerum Regni.

Quoad alterum conclusum est in Collegiis, maiori videlicet, iurisconsultorum et minori providendum esse professoribus ex fisco Universitatis, quod rectori et consiliariis eius demandatum est. Studiosi vero omnes moniti sunt per rectorem, ut aut ad aliquot septimanas victualia sibi provideant aut civitate discedant.

Et haec quidem obsidio urbis Cracoviensis die 14 octobris hora 19, anno Domini 1587, per Serenissimum Maximilianum, Austriacum archiducem et eiusdem complices incepit et continuabatur per residentiam in Mogilae monasterio et circumcirca sub titulo regis electi. Castra vero eorum, qui Cracoviam defendebant, posita erant circumcirca Clepardiam, quae vallo firmissimo et munitionibus aliis circumducta tuta reddebantur ab omni insultu hostium.

---

[1] Jan Zamojski.

In rectoratu tredecimo reverendi sacrae thelogiae doctoris et professoris Martini Glicii Pilznensis, ecclesiarum collegiatae Sanctorum Omnium praepositi, cathedralium Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hiemali per Universitatem conclusa, anno Domini 1587.

De auscultatione conclusionum.

521. Anno Domini 1580ctavo, die 9 martii, per rectorem Universitalis facta convocatione omnium professorum, hoc tenore verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dignitas vestra hora XX in hypocausto communi maioris Collegii, dum signum campana dabitur, ad eligendum seniorem bursae Hierusalem et ad deliberandum, tractandum finaliterque concludendum de firmitate inviolabili conclusionum Universitatis, prout diligitis bonum Universitatis et [sub] poena non contradicendi. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris duntaxat salariatis. Qua ex unanimi consensu conclusa, quod ad primum decretum est, ut petitio magistri Valentini Łazowii, ex senioratu bursae Ierusalem vocati in Collegium minus, habeat locum continuandi senioratum ad beneplacitum Universitatis, postquam a communitate minoris Collegii regressum obtinuerit.

Anno eodem, die 14 martii, per Universitatem auscultata et approbata.

Ad secundum vero conclusum. Quoniam antiquitus in Alma hac Universitate observatum fuit, ne conclusiones Universitatis prius in librum Conclusionum inscriberentur, antequam essent auscultatae per Universitatem ideoque eaedem firmae, stabiles et graves fuerunt, successu vero temporis, dum inceptae sunt inscribi circa praedictam auscultationem minus ponderis et firmitatis habere compertae sunt, quapropter placuit omnium facultatum professoribus tunc convocatis, ut exnunc et extunc nulla conclusio Universitatis inscribatur in librum Conclusionum Universitatis, nisi pronuntiata fuerit per rectorem Universitatis praesente notario actorum, qui eandem statim terminet et ad approbandum pronuntiet.

522. Anno, quo supra, die 14 martii, in convocatione Universitatis in vaporario communi Collegii dominorum iurisperitorum ad electionem rectoris plebanatus Luborzycensis tunc vacantis per decessum venerabilis Stanislai Radosicii, licentiati et iurium professoris, facta, praemissa matura et diligenti deliberatione, ex unanimi consensu omnium professorum salariatorum conclusum est, ut reverendus Nicolaus Dobrocieski, iurisprudentiae doctor et professor atque collega actu praesbiter, sit possessor praefati plebanatus, iis adiectis conditionibus. Altera ne dominus rector Universitatis prius det illi nomine totius Universitatis

praesentationem, quam resignaverit plebanatum, quem possidet Siecie-chowicze, ut sic exoneratus paroeciae Luborzicensis et curae animarum diligentius incumbere possit. Altera ne contionaturis in primariis eclesiis Cracoviensibus occupatus, diligentiam in profitendo et in rebus pro bono Universitatis peragendis remittat, sed hoc auctus beneficio, tanto magis eiusdem intendat.

Anno et die eisdem per Universitatem auscultata et approbata.

De sancta Magdalena

523. In eadem convocatione, vacante praebenda Sanctae Mariae Magdalenae per resignationem reverendi domini Nicolai Dobrocieski, iuris utriusque doctoris, collegiati et professoris, post assequutionem plebanatus Luborzycensis, ex unanimi omnium facultatum professorum [voto] conclusum est reverendum iurisprudentiae doctorem et collegam Iacobum Molitoris de Cracovia electum esse praebendarium capellae sanctae Mariae Magdalenae Collegio dominorum iurisperitorum vicinae, adiectis hisce conditionibus. Prima ut familiam scandalosam a se ableget [1], nec eandem amplius in Collegium iurisperitorum et habitationem suam, cavendo honestati facultatis et Collegii, admittat, sub poena privationis eiusdem praebendae, nec dominus rector nomine Universitatis ipsi det praesentationem, priusquam apparuerit evidenter hoc ipsum fecisse. Secunda, ut quoniam permissione divina propter caecutiem non potest procedere ad praesbiteratum nec intendere cultui divino et ecclesiae eiusdem, ut utrorumque eorundem et suae personae atque proventuum habeat curatorem. Quam operam ut susciperet reverendus doctor Nicolaus Dobrocieski, antecessor in eadem praebenda ipsius, domino Iacobo Molitoris consentiente. Universitas obtinuit, ita tamen, ut onera sacelli de proventibus possessoris more solito expediantur.

De licentiandis in philosophia.

524. Anno, quo supra, die vero 11 martii, ad postulationem licentiandorum numero 9 in artibus et philosophia per rectorem Universitatis facta est convocatio, hoc tenore verborum: Reverende domine doctor et magister. Adsit dignitas vestra hodie hora 20 in vaporario communi maioris Collegio ad audiendam petitionem venerabilium licentiandorum numero novem pro redimendo convivio die licentiaturae Universitati apponi solito, prout diligitis bonum Universitatis et poena non contradicendi. Detur omnibus facultatum doctoribus et magistris, ex parte rectoris Universitatis.

---

[1] Por. wyżej str. 406 przyp. 2.

Quorum postulatione audita et experta, caristia rerum omnium insolita atque pestiferae infectionis suspitione considerata, ex unanimi consensu et votis concordibus decretum est, ut ex causis satis evidentibus redimatur huiusmodi convivium centum talaris antiquis appellatis, per grossos 35 interim in Regno currentibus, successu temporis, licentiatura expedita, per dominum rectorem et procuratorem Universitatis more solito dividendis.

Anno et die eodem per Universitatem auscultata et approbata.

De iacturis Universitatis.

525. Anno eodem, die vero 7 aprilis, facta convocatio hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas vestra cras hora XII in vaporario Collegii maioris communi ad audiendam rationem procuratoris proventuum Universitatis de perceptis et expositis anni proxime praecedentis atque ad approbandam eandem, si videbitur, sub poena non contradicendi et carentiae. Detur senioribus patribus et decanis facultatum, ex parte rectoris Universitatis.

Quam quidem rationem diligenter factam ex consensu unanimi rationem auscultantium rector approbavit et suscepit, sub iis conditionibus. Prima ut rector Universitatis per occasionem ad Universitatem referat de sumptu marcarum viginti quinque ex pecunia Universitatis mandato rectoris interim reverendi doctoris Petri Gorcinii, canonici Cracoviensis [1], in valvas ferreas domus ipsius per procuratorem Universitatis proventuum, non requisito Universitatis consensu ad tantam expensam, factis. Secunda de marcis quinque datis per eundem procuratorem reverendo doctori Nicolao Dobrociesio pro conducendis sibi equis in Mogilam ad Serenissimum Maximilianum, cum litteris Universitatis profecturo [2]. Tertia de decimis manipularibus anni proxime praecedentis Universitati non persolutis propter direptionem militarem, ut praefatus procurator, instante conventu Regni, rectori Universitatis de repetendis damnis per talem direptionem illatis secundum constitutionem [3] et Se-

[1] Piotr z Gorczyna dzierżył berła rektorskie przez trzy z rzędu półrocza: letnie 1586 r., zimowe 1586/7 i letnie 1587 r. W którym półroczu wypadek niniejszy miał miejsce, nie umiemy powiedzieć.

[2] Mikołaj Dobrocieski jeździł z odpowiedzią Uniwersytetu na przysłane od arcyksięcia Maksymiljana pismo z 18 X, wzywające Akademję do uznania go królem. List ten Maksymiljana oraz odpowiedź Akademji z 21 t. m. wydrukowane zostały współcześnie w dziełku: *Ordinum Regni Poloniae nonnullorumque eius magistratuum de electione Ser. Principis Sigismundi Tertii Regis ad diversos principes christianos legationes, epistolae, responsa*, Kraków, 1587.

[3] Por. konstytucję sejmu koronacyjnego 1588 r.: »Nagroda uszkodzonych« *Vol. leg.* II (wyd. Ohryzki) 261.

renissimae Regiae Maiestatis promissum[1] suggerat. Quarto si reverendo domino Paulo Dembski, suffraganeo Cracoviensi, de decima Maczieiowicze[2], ut petit, aliquid dimittetur, post damnum in eadem decima recuperatum, hoc quod dimissum erit Universitati restituere teneatur. Et sic de aliis fieri poterit, non tamen absque requisitione et consensu rectoris Universitatis pro tempore existentis, quicquam statuet procurator, si velit indemnis fieri in posterum.

Ibidem auscultata et approbata per eosdem, quorum intererat.

526. Anno a Nativitate Christi 1588, die Lunae, quae fuit dies[a] iunii, in hypocausto Collegii maioris ad petitionem doctorum et magistrorum Universitati faventium facta est conventio totius Universitatis doctorum et magistrorum omnium facultatum et professorum, tali verborum serie: Reverende et excellens domine doctor et magistri venerabilis. Adsit dominatio tua hodie in hypocausto Collegii minoris hora 18, dum signum campana dabitur, ad videndos intercessores Serenissimae Reginae Poloniae Jagielloniae, simul quoque ad evidendum petitionem venerabilis magistri Ioannis Wolbromii, collegae minoris, itidem ad eligendum notarium Universitatis et rectoris Cracoviensis ac ad deliberandum et finaliter concludendum de scholis privatis seu coloniis instituendis, ad aliaque omnia, quae per dominum rectorem [proponentur] concludenda, sub poena non contradicendi et prout diligitis Universitatis [bonum].

Auditis primo litteris Sacrae Maiestatis Regiae, ibidemque publice lectis, in quibus Maiestas Sua facultatem eundi Parisium ad generosum filium olim magnifici domini Ioannis Herborti[3] praedicto magistro paedagogiae et studiorum causa petiit concedi, sua Academiae studia commendans. Omnium suffragiis doctorum et magistrorum conclusum et

---

[a] *Data dnia niewpisana w rkpsie.*

[1] Z zap. Marcina z Pilzna dowiadujemy się, że 19 I 1588 (t. j. w czasie odbywania się sejmu koronacyjnego) »Rector cum professoribus reassumptus calamitates, quas passa Universitas in bonis per militares, Regi exposuit; promissa larga, sed verbis supinis, reportarunt«.

[2] Wieś Maciejowice należała do parafji luborzyckiej, stanowiącej uposażenie profesora Novorum Iurium. Wedle rozporządzenia biskupa Wojciecha Jastrzębca z 1422 r. miał on pobierać dziesięcinę z samej Luborzycy, natomiast dziesięciny z innych wsi, należących do tej parafji, a mianowicie z Zaszczytowa, Pietrzejowic, Maciejowic i Sulechowa miały należeć do Uniwersytetu.

[3] Jan Herburt, podkomorzy przemyski i kasztelan sanocki, historyk i prawnik, zmarły w 1577 r., miał dwu synów: Jana Szczęsnego, głośnego rokoszanina i wydawcę Długosza i Szymona Kaspra, później kanonika krakowskiego i poznańskiego (Boniecki, *Herbarz* VII 260). Który z nich dwu bawił wówczas w Paryżu, nie wiadomo. Być może, że chodzi tu o Szymona Kaspra. Jan Szczęsny studjował już poprzednio w Ingolstadzie (od 1583 r.), a potem w kwietniu 1589 r. pojawia się wraz z swym bratem stryjecznym Abramem w Rzymie (Czubek, *St. Rescii diarium*, 1915, str. 252).

concessum est magistro Ioanni Volbromio absentandi facultatem ad integrum biennium, ita tamen, ut is in locum suum suffecto professore publico, muneris illius in profitendo officium diligenter subeat et onera Collegii expleat, salvis eius iuribus, uti moris est, nihilque neglegat, quod ipsius muneris fuerat, reservato ipsemet suo loco collegiaturae.

In eadem convocatione omnium assensu, renunciante Ioanne Sydlovio, artium magistro, Hieronimus Goreczki, artium earundem magister et iuris baccalaureus, in notarium Universitatis electus est, ad cuius officium ne digitis quidem extremis attingit, neque illud Universitatis causa saepius requisitus voluit suscipere, sicque rector notarium non habuit, saepius de eo protestando.

De tertio vero convocationis articulo ad deliberandum proposito de scholis seu coloniis novis instituendis, in quibus usus artium ingenuarum exercitatione quoque (sine qua nihil praeclarum effici potest) adhibita edoceretur et ut professores publici discipulorum probatorum continua disciplina a publicis lectionibus non avocarentur, tum ut institutum iam et conclusum de scholis parandis finem suum consequeretur, ferulandique et negligentiae iam sublata occasione omnium Universitas magis elucesceret, omnium doctorum et magistrorum suffragiis, nullo repugnante, quin potius omnibus postulantibus, innitendo priori conclusioni Universitatis (quae nescitur cuius causa finem suum non est consecuta) anno 1586 conclusum est[1], ut scholae instituantur privatae et in ordinem scholares pro cuiusque aetate et ingenio in certas colonias distribuantur, quod quidem negotium agendi, distribuendi, collocandi magnifico rectori totius Universitatis decreto datum et concessum est. Qui quidem omni semota mora, summa cum sedulitate adhibitis et accersitis privatis scholarum votis et collegiorum, contubernionum quoque praeceptoribus revisisque ipsemet scholaribus novas et privatas studiorum colonias e consensu omnium in contubernio Hierusalem, loco omnium iudicio aptissimo (cûm aliae domus Universitatis propter locatores suos non vacabant) instituit, ipsisque prius visis et de nomine in cathalogum conscriptis, mox iuxta colonias distributis ex iudicio praeceptorum, mandato ad aedes divae Annae [ad] socios Universitatis totius et scholarum urbis promulgato, Spiritui Sancto missa ibidem solenniter peracta, in contubernium Jerusalem cum omnibus studiosis et scholaribus, praeeuntibus cum sceptris bedellis, veniens, luculentissima sua oratione iuventutem ad bonas artes colendas, virtutem amplectendam, et mores honestissimos conservandos, amandos praeceptores cohortatus, singulisque coloniis datis praeceptoribus, ad coloniam Grammaticorum venerabiles viros ma-

[1] Por. wyżej zap. nr 510.

gistros Joannem Wislicium, Joannem Zaborovium et Sztezicium[1] demandavit, ad Loicos quoque venerabilem magistrum Rochum Poznaniensem et magistrum Andream[a] Schoneum Glogoviensem, Retoribus vero venerabiles magistros Valentinum Fontanum et Sebastianum Pilznensem Petricium assignavit, quos putabat cum propter privatam discipulorum copiam et eorum favores, diligentiam in docendo et eruditionem singulorum esse aptissimos, quibus etiam iuventuti commendatis, diligenter in locum cuique assignatum introductis ibidemque munus docendi, invocato iterum Divino auxilio, pro horis suis deputatis exequentibus eos reliquit, suum tandem testando in Academiam amorem et fidem, ipsemet, quamvis aliis distentus negotiis, coloniis interesse solebat, omnem movens lapidem, ut institutum opus rei litterariae valde utile et honorificum et celebre eius conatibus ad effectum deduceretur et socordiae et negligentiae concepta opinio penitus tolleretur, quod Dei munere praestitit numerumque quingentorum et 30 scholarium in cathalogo descriptorum in colonias deduxit, distribuit et in ordinem collocavit, quod ut diutius perduret, reliquis conandum fuerit[2].

Dismembrationis et aedificiorum bursae novae pro coloniis studiorum institutis et ibidem collocandis.

527. Anno eodem, quo supra, die vero secunda mensis augusti, facta est convocatio Universitatis Cracoviensis in eam formam: Reverende et excellens domine doctor magisterque venerabilis. Adsit dominatio tua hodie hora 18 in hypocausto communi Collegii maioris dominorum artistarum, dum signum campana dabitur, ad faciendam dismembrationem proventuum seu redituum plebanatuum solvi solitorum: Przemekoviensis, Prosoviensis, Korcinensis, tum ad deliberandum et concludendum de aedificio pro coloniis novis studiorum iam institutis et collocatis in bursa nova ad hiberna collocandis per Universitatem deputatis et ad alia concludenda, quae pro utilitate et honore Universitatis videbuntur proponenda. Detur omnibus doctoribus et magistris, senioribus patribus, decanis, [sub poena] non contradicendi et coercendi, ex parte rectoris Universitatis Cracoviensis.

Qua quidem coepta convocatione et omnium sententia conclusa, revisis singulorum professorum diligentiis et diligenter laboribus singulorum et moribus expensis, ex iudicio dismembrationi praesidentium pro cuiusque professoris labore praemium assignatum et distributum est, nul-

[a] Joannem *błędnie w rkpsie.*
[1] Adam Romer ze Stężycy.
[2] Drukowane w cytowanej *Książce pam. gimn. św. Anny.*

lius formam habito et per reditus singulis remisso, dismembrationis, uti dicitur, negotium absolutum est.

Porro de aedificio bursae novae domus dictae, quae iam antea scholis institutis deputata fuit, totius Universitatis nomine, nullo doctorum et magistrorum repugnante, conclusum est, ut pro iudicio et arbitratu magnifici domini rectoris hypocausta aedificarentur sumptibus procuratoris ex decreto et voluntate omnium doctorum et magistrorum Universitatis, praestante ex aerario publico Universitatis; quo in aedificio operam suam et studium rector interposuit, negligente eodem procuratore, suis plebanatibus et arendis causisque privatis [et] occupationibus[a] intento, uti omnibus patuit, aedificiaque necessaria, uti par fuit, construxit, in quibus collocaturus eo ipso ordine iam instituto scholas propositas erat, nisi adversa fortuna, contagionis infirmitate et adversarum partium conatibus impeditus esset, ut hinc quisque gratam mentem illius incepti operis solum aedificio novae locationis retardato possit agnoscere, relinquens caeteris, si meliora possunt[1].

528. Anno eodem, die sabbato post festum sancti Laurentii[2], facta est convocatio omnium doctorum et magistrorum hac verborum serie: Reverende et egregie domine doctor et magister venerabilis. Adsit hodie dominatio tua hora 17 in stuba communi dominorum artistarum ad consultandum de vi domino rectori, domi illius, tum Academiae publice, tum autem in persona tanquam officialis totius Universitatis Cracoviensis illata et de aliis proponendis. Detur omnibus doctoribus et magistris Universitatis Cracoviensis salariatis et externis, prout diligitis bonum Universitatis eiusque dignitatem et libertatem, ex parte rectoris Universitatis Cracoviensis.

In qua convocatione magnificus dominus rector[3] rei gestae narrationem omnibus exposuit, quod die praeterito[b] hora 23 Christopherus Sztaszkowszki ad aedes eiusdem rectoris metquartus veniens, pertinaciter et libere foribus pulsatus, in domum eius iracunde introeundo, famulum suum, nulla ex occasione litigium vel iurgiorum cum eodem rectore habita, in capite enorme vulnus inflexit ipsumque rectorem et coniugem eius inhonestis verbis, quae hic honoris causa omittuntur, infamavit multaque alia minus honeste contra ius et libertatem Universitatis Cracoviensis ipsiusque rectoris dignitatem (qui caput est ipsius) invexit ipsoque facto ius eiusdem et libertatem rectoris, quod a nullo un-

[a] occupaciones *rkps*. [b] praedicto *rkps*.

[1] Drukowane z opuszczeniami w cytowanej wyżej *Książce pam. gimn. św. Anny*.

[2] 12 VIII.

[3] Był nim obrany na pół. let. t. r. Stanisław Pikus Zawadzki.

quam violatum fuit, violavit et sub brachio regio tantum facinus perpetrare ausus est. Quo exposito praedicti violatoris legum facinore, sententiis omnium conclusum est, uno excepto doctore Martino Glicio Pilsnano, canonico Cracoviensi, qui hanc iniuriam esse parvi pendendam temere asserebat, ut causa eius apud magnificum dominum marschalcum curiae Stanislaum Przyemski, cui iudicandi inviolentias prope lectas in praesentia Regiae Maiestatis ius integrum est, cum assistentia electorum doctorum et magistrorum intentata prosequeretur una cum rectore. Ideo electi fuerunt reverendi duodecem venerabiles domini, magistri: Clemens Wielicius et Choclerus[1], Ioannes Wielicius theologus, Gregorius Szkropkovius, iuris doctor, Ioannes Latosicius, medicinae doctor, Stanislaus Kurzelovius, magister Rochus Poznaniensis, magister Gaspar Cilindrinus, Franciscus Clepardiensis et studiosi omnium facultatum, qui una cum rectore, die assignato, adcitato eodem Christophero Staszkovio, accusacione proposita per rectorem de violatis legibus et libertatibus publicis Universitatis eodemque forum excipiente, assignatus est eodem in crastino reponendi terminus, in quo idem Sztaszkovius non comparuit, imo sese ab urbe subduxit in ulterioreque processu [ob] non comparationem promissam succubuit. Sumptus tamen ad causam prosequendam in quovis iudicio vel officio aut coram Sacrae Maiestatis Regiae sponte daturum publicae rei causa eodem domino rectore promittente, ne quantum se esse Universitati in sumptibus seu expensis causis publice videretur, de quo est protestatum et totius causae processus ulterior propter suspicionem pestis ex regia ibidem urbe Cracoviensi discessu prorogatus neque determinatus est, integra agendi in posterum reservata.

In rectoratu quartodecimo reverendi sacrae theologiae doctoris et professoris Martini Glicii Pilznensis, ecclesiarum collegiatae Sanctorum Omnium praepositi, cathedralium Cracoviensis, Wratislaviensis canonici, commutatione hyemali per Universitatem conclusa anno Domini MDLXXXVIII.

In causa Universitatis.

529. Anno Domini 1589, die 1 februarii, convocatio Universitatis verborum hac serie est habita: Reverende domine doctor et magister venerabilis. Adsit dignitas vestra die crastina hora 15 in stuba communi maioris Collegii, dum signum campana dabitur, ad deliberandum et finaliter concludendum de processu causae occasione patratae enormis laesionis Universitatis[2] ad conventum Regni proxime celebrandum de-

[1] Andrzej, doktor praw, czy jego starszy brat Jan, teològ?
[2] W sprawie zatargu Uniwersytetu z kasztelanem żarnowskim Janem

volutum et ad alia, quae per rectorem proponentur, determinanda, sub poena non contradicendi et prout diligitis bonum Universitatis. Detur omnibus doctoribus et magistris omnium professionum salariatis, ex parte rectoris Universitatis.

Quo igitur ad primum, ex unanimi omnium professorum consensu conclusum est, concordiam, quam adversa pars scripto suo expetit, in causa per Universitatem sibi intentata, pro charitate christiana non esse detractandum, loco et tempore per rectorem ipsi designatis, modo Universitati enormiter laesae sit honorifica et per satisfactionem condignam facinoris illati competenter expiabilis.

Ad quam quidem concordiam tractandum deputavit Universitas de numero sui reverendos et venerabiles viros: Petrum Gorcinium, canonicum Cracoviensem, Nicolaum Dobroczieski, Gregorium Skrobkovicium, iurisprudentiae professores, Adamum Wrzesznensem, maioris, Albertum Szieprcium, minoris Collegiorum professores et collegas, sacrae theologiae baccalaureos, cum potestate tamen limitata et citra compromissum, ita ut in dubiis omnibus recursum habeant ad rectorem Universitatis, qui convocatis iis professoribus, quorum maxime interest curare salutem reipublicae Universitatis pro re nata, dubia eadem resolvent et quid amplius faciendum sit, informabunt.

530. Ad secundum in eadem convocatione propositum, conclusum est, ut ad conventum equestris ordinis Prossoviae abhinc tertia die celebrandum proficiscantur duo professores sumptibus Universitatis, venerabiles magistri Stanislaus Curzeloviensis, Andreas Zielenski, proventuum Universitatis tunc generalis procurator, maioris Collegii professores, ad exponendam et asservandam causam Universitatis satis calamitosam et toti reipublicae in filiis ipsorum eodem destinandis, nisi vindicata fuerit, valde nocituram petendumque, ut inter articulos super iniuriis conscribendos hunc quoque inserant et pro administratione iustitiae Universitati usque adeo laesae in conventu generali Regni serio instare et urgere dignentur.

Myszkowskim, synowcem biskupa Myszkowskiego, który rozjątrzony zabiciem przez scholarów swego muzykanta a później woźnicy, urządził napad w czerwcu 1586 r. na kolegja akademickie i bursy ubogich i Jerozolimską, czyniąc w nich dotkliwe spustoszenia, przyczem jeden ze studentów bursy Jerozolimskiej Starczewski stracił życie. Sprawa ta była następnie przez cztery lata przedmiotem kontrowersji między Akademją a Myszkowskim w sądach krajowych i na sejmie (por. w tej sprawie korespondencję Uniw. z dostojnikami król.: prym. St. Karnkowskim, bpem H. Rozdrażewskim i J. Zamojskim w rkpsie Bibl. Jag. 224 nlb., dalej rkps Bibl. Jag. 227 k. 8[b], rkps Arch. Un. Jag. nr 69 str. 190 i nr 18 str. 124, zap. M. z Pilzna 3 III 1589 i 23 II 1590).

Absentia magistro Sebastiano Pilznano concessa.

531. Ad tertium etiam, ex unanimi omnium consensu conclusum est, ut magister Sebastianus Petricius Pilznensis, collega minoris Collegii, annis aliquot diligenti publico et privato labore in Universitate exactis, habeat biennium absentiae ab Universitate in Italiam pro hominum externorum ingeniis, doctrinis considerandis et ad proficiendum, si indiguerit, in altioribus studiis. His tamen conditionibus, ut professionem in Universitate absentiae suae toto tempore in lectionibus et disputationibus per idoneum magistrum in philosophia expediat et nihil neglegat, similiter per alium onerum et officiorum in communitate minoris Collegii per ipsum pro debito in ordine ipsius sustinendis.

Contra inducentes ad Universitatem extraneas intercessiones.

532. Ad quartum tunc per rectorem propositum, conclusum est ex unanimi omnium consensu, quoniam Universitas nolit esse similis novercae, sed mater amantissima filiorum suorum, qui pro bono et gloria ipsius exaltanda strenue, diligenter et fideliter laborant, nec velit diffidere quenquam de praemiis laborum suorum inter confratres habendis, neque dubitare de benevolentia ipsorum eis opportuna, ideo ab ipsis potius quam a quibusvis extraneis eam esse expetendam conficit. At cum evidenter cernit plerosque propter evidentem negligentiam suam in officiis et oneribus ipsorum expediendis benevolentiam et favorem fraternum despicere[a], ideoque ad intercessiones tam liberales quam verbales pro permissione absentiae ad Universitatem impetrandas currere ipsique odium, si non paruerit, conciliare et suam segnitiem palliare. Huic ausui temerario et periculoso Universitas deinceps occurrere volens, decrevit diligenter et perpetuo observandum, ne quispiam in posterum ex professoribus audeat intercessiones eiusmodi impetrare, nec ipsis uti in Universitate praesumat, temeritatem ipsius nullum robur nec ascensum habituram, sub poena, si quis diversum attentarit, carentiae ascensuum in beneficiis Universitatis et Collegiorum cuiuscunque facultatis, et si ascendere nolit vel non possit, sub privatione collegiaturae, quam interim possidebit, ipso facto incurrenda.

553. Petitio in eadem convocatione reverendi praepositi sancti Nicolai[1] super arenda praedii in Pradnik pro annis specificandis commissa rectori Universitatis, ut advocatis eodem praeposito et contionatore sancti Nicolai et famato Urbano Fryzer, cive Cracoviensi, arenda expetente,

[a] desperare *błędnie w rkpsie.*

[1] Marcin Radomskie.

conscribant conditiones competentes et praepositis, ipsique fundo utiles, quas per occasionem Universitati praesentabunt corrigendas vel conficiendas.

Auscultata per Universitatem anno et die, quibus supra.

Magister Valentinus Lazovius, notarius Universitatis, manu propria scripsit.

De privatis scholis continuandis.

534. Anno eodem, die 18, 21, 22 aprilis, ex commissione Universitatis deliberatum est per rectorem et professores studiis privatis discipulorum occupari solitis de scholis privatis antea inceptis deinceps continuandis, his conditionibus: 1. ne impediant publica studia Universitatis, 2. ne scholas ecclesiasticas evertant, 3. ne cultum divinum in templis diminuant. Assignati praeceptores in singulas scholas et praefectus ad dubia resolvenda et disciplinam retinendam nominatus, quorum officium esset duraturum per totam commutationem aestivalem. De praemiis laborum in aliud tempus seposita deliberatio ex diligentia praeceptorum et profectu discipulorum concludenda. Publicatio earundem scholarum cum publicis in philosophia lectionibus hac commutatione profitendis commissa est magnifico et reverendo domino rectori Universitatis[1].

De anniversario Serenissimae Maiestatis Reginalis Annae Iagelloniae, Reginae Poloniae.

535. Quamvis in conclusionibus Universitatis sub rectoratu secundo excellentis domini Martini Foxii fuit in Universitate conclusum de anniversariis Serenissimae Maiestatis Reginalis Annae Iagielloniae, de temporibus super celebratione ipsorum tenendis[2], quoniam vero Sua Maiestas ex meliori deliberatione et cum primoribus Universitatis consultatione praehabita commodius futurum consideravit, ideo per rectorem protunc [existentem] petiit, ut anniversarii ipsius sic et non alio modo peragerentur. Alterum quidem donec vivit pro peccatis in templo ecclesiae collegiatae sanctae Annae die Conversionis sancti Pauli[3], alterum vero in ecclesia cathedrali Cracoviensi die sacrosancti Augustini[4], post decessum vero Suae Serenissimae Maiestatis prius fiat ipso die decessus mortalis, posterius in die sepulturae ipsius exnunc et in perpetuum.

---

[1] Drukowane w cyt. *Książce pam. gimn. św. Anny.*
[2] Por. wyżej zap. nr 504.
[3] 25 I.
[4] 28 VIII.

In causa Universitatis ad conventum Regni.

536. Postquam cognitum est concordiam, de qua deliberatum et conclusum fuit in Universitate, velle eidem illudi[1], facta est convocatio Universitatis hac serie verborum: Reverende domine doctor et magister venerabis. Adsit dominatio vestra hodie hora XX in stuba Collegii maioris, dum campana sonabitur, ad deliberandum et finaliter concludendum, quidnam amplius faciendum sit. Detur omnium facultatum doctoribus et magistris omnium facultatum salariatis, sub poena prout diligitis bonum Universitatis et non contradicendi, ex parte rectoris Universitatis.

Post conclusam convocationem matura et diligenti deliberatione praehabita, conclusum est causam in conventu Regni proxime futuro diligenter et fideliter sumptibus Universitatis esse peragendam. Ad quod faciendum non tam impulsu, quam praecario Universitas obtinuit reverendos iurisprudentiae doctores et professores: Nicolaum Dobroczieski et Gregorium Skrobkowicz. Qui boni Universitatis studiosi, operam suam non denegarunt, hac tamen conditione ipsis iniuncta, si in processu causae adversarii [concordiam] attentaverint, eandem esse faciendam, hoc et non alio modo, ut dent et inscribant Universitati in perpetuum bona terrestia valoris et proventus sex millium aureorum Ungaricalium, in defectu vero eiusmodi bonorum numerent, dent realiter et in effectu Universitati sex millia aureorum et non minus.

Notarii Universitatis electio.

537. In eadem vero convocatione, diligenti praehabita consideratione, quisnam habilis esset pro officio eodem notariatus, conclusum est, ut idem officium sustineret magister Valentinus[a] Lazowius, collega minoris Collegii et senior bursae Ierusalem cum regressu, salarium habiturus solitum, si negligentia non impediverit in actis rectoratus et conclusionibus Universitatis.

---

[a] Ioannes *błędnie w rkpsie.*

[1] W sprawie z Myszkowskim, por. wyżej str. 449 przyp. 2.

Index personarum, locorum et rerum.

Cyfry oznaczają stronicę; do nazwisk osób przydano ważniejsze tytuły uniwersyteckie i kościelne wraz z rokiem, w którym dany tytuł poraz pierwszy występuje w aktach.

Absentiae professorum — conclusiones et statuta Univ. contra absentes 61, 142—143, 200, 359; — citationes, mandati, processus, 46, 148, 152, 155, 223—224, 241, 244, 246—247, 252, 265—266, 288, 306, 311, 332—333, 362—364, 389—390, 393

actus ordinarii 159—160, 210—211 (statuta fac. phil. 1536)

Adamus vid. a Bochyn, a Brzeziny, a Szamotuły, a Września

Aer (Aher, Haer) Philippus a Cracovia, 1535 decretorum dr, 1545—1553 senior b. iurisperitorum, 1553 vita functus, 199, 206, 217, 228, 231, 233, 234, 244—245, 264

Albertus Magnus, compendium philosophiae naturalis, 373

— religiosus ord. Praedicatorum conventus s. Trinitatis, 1474 theol. prof., 39

— vid. a Brudzow, a Gadomskie, a Kłodawa, a Kraina (Crayna), a Opatow, a Pilzno, a Piotrków, a Pniewy, a Posnania, a Randziny, a Ryczywoł, a Sieciechow, a Sieprc, a Swodziszowice, a Szamotuły, a Szczebrzeszyn

Albimontanus Simon, studens Univ., 1572 electus in bed. Univ., 1581 el. in altaristam eccl. s. Annae, 300, 324, 337, 367, 399, 402

Albinus Ioannes vid. Longus Io.

Alexander, Magnus Dux Lith., postea Rex Pol., 78, 99—100

— 1504 cantor Plocensis, 99

— vid. de Pesenciis Al.

Aliphius (d'Aliphio) Ludovicus, cancellarius reg. Bonae, 1518 lector Institutionum imper., 149, 151—152

Almaniae Universitates 96

Almani studentes 50, 197; — vid. Univ., Bursa Nova vel Germanorum

Amicinus Ioannes, 1495 decr. dr., 1501 sufrag. Crac. et epp. Laodicensis, 1504 plebanus eccl. s. Nicolai, 1504/5 et 1516 rector Univ. et eius vicecancellarius, 82—83, 97, 99, 105, 128, 146—147, 153

Andreas vid. a Brzeziny, a Dobczyno, a Jedlna, a Kościany, a Koźle, a Koźmin, a Łabiszyn, a Oleśnica, a Pilzno, a Sadowie, a Srem, a Starogard, a Wilno, a Wróblow

Anna Iagellonia, regina Poloniae, uxor Stephani Batory, benefactrix Univ., 418—419, 434, 438, 445, 452

— filia Pauli dicti Sthrosz, 204

— Iosephowa, serva mgri Troper, 407

anniversarium Annae Iagelloniae 434, 452, regis Casimiri 75—76, regis Ioannis Alberti 118—119, mgri Andreae a Brzeziny 380, drum: Io. Dambrowka 61—62, Mathiae a Miechow 154—155, Lucae Noskow-

ski 186, Ioannis a Sanok 246, mgri A. Troper 407, cuiusdam matronae in eccl. s. Nicolai 321
Antonius vid. a Napachanie A.
Argolicensis epp. vid. Calixtus
Arnolphus vid. de Mirzyniec A.
Aristoteles 1, 79; — exercitia Arist. 248—251, 254; — libri 248—251; — de Anima 210, Ethicorum 124, Metaphisicorum 200, Posteriorum et Vetus Ars 210; — dies Arist. 118, 145, 321; — prandium Aristotelicum 111, 134, 160—161; — redemptio prandii Arist. a promovendis 293—294, 319—320, 321—322, 353, 397, 400, 409, 429—430, 433, 435—436, 443—444
ascensus ad beneficia Univ. 30, 54, 78, 121, 349, 451; — privatio ascensus 141—142, 271, 288
astrologica iudicia 223
astronomica instrumenta ex donatione Mart. Bylica 80
Aurifaber vel Lubart Petrus de Cracovia, 1505 mgr artium, 1506 decanus fac. art., 1508 theol. dr, 102, 104, 107—108
— Stanislaus de Cracovia, 1513 mgr artium, 1534 coll. maior et can. s. Floriani, 1538 theol. dr, 1540 custos s. Floriani et theol. prof., 124, 125, 127, 129, 134, 193, 222, 228, 234
Austria vid. Maximilianus archidux
Avicenna — libri 166

a Babice (Babycze) Clemens, 1479 bacc. theol., 43
Babicki Adamus, conventor bursae Hung., 284
a Babycze vid. a Babice Cl.
Balthazar vid. Samosarski (Zymorzecz)
Bar Caspar, civis Crac., 231, 233
Baranow, villa, 52—53
Bargiel Stanislaus de Casimiria, 1507 decanus fac. art., 1512 decr. dr, 118, 124, 127, 129
a Barkowice vid. a Borkowice Nic.
Bartholomaeus, introligator Crac., 285
— vid. a Bromirz, a Radom, a Żnin
Barthos, conventor domunculae bursae Hung., 196, 204
a Baruchow vid. Baruchowski Ioannes
Baruchowski (a Baruchow) Ioannes, 1485/6 decr. dr, canon. Crac. et rector Univ. 53—54, 55
Basenius Venceslaus, 1583 collega minor, 412
Basilea, civitas, 269
beaniae sive bachaniae depositio 114, 239—240
Becensis vid. a Biecz Martinus
bedelli (servitores, sapientiae) vid. Universitas
Bederman Thomas, rector Coll. Lubransciani, 188
Bedleńska Dorothea, fundatrix alt. in eccl. s. Annae, 256
Bedleński Nicolaus, 1513 scholasticus Crac., 133
Będorski Felix, 1562 theol. dr, 287
Bełza Martinus a Cracovia, 1507 artium mgr, collega minor et licenc. in decretis, 1513 senior bursae canon. et decr. dr, 1527 pleb. in Luborzyca et lector Nov. Iurium, 1533—4 procurator Univ., 1538 decanus fac. canon., 1536 et 1537 rector Univ., 105, 121, 122, 124, 131, 133, 134, 137, 148, 156, 175—176, 178, 190, 191, 193, 195, 201, 212, 213, 217, 218, 220, 233, 234
Bełzensis palatinus, vid. Tęczyński Andreas
Bełzik alias Kromfeldt Iacobus a Cracovia, 1546 decr. dr, 1574 pleb. in Luborzyca, 246, 264, 286, 312, 362, 376—377, 382, 386, 396, 406, 428, 437
Bemek Ioannes, civis Crac., 31
— Ursula, eius uxor, 31
Benedictus vid. a Koźmin B.
Bernardus vid. a Biskupie, a Cracovia, a Iadra Gallus, a Nissa
a Bialin Nicolaus, 1474 notarius publ., 39
Białkowski Stanislaus, 1513 coll. maior,

1524 theol. bacc. et can. s. Floriani, 122, 124, 127, 129, 134, 160
Białobrzeski Martinus, epp. Laodicensis, suffrag. et canon. Crac., abb. in Mogiła, 350
Białogród, civitas, 51
a Biecz (Becensis) Martinus, 1575 artium mgr praesentatus ad altare in eccl. s. Nicolai, 1581 iurisprud. licenc. et senior b. canon., 1582 propter absentiam privatus senioratu, 365, 399, 405, 407
Biel Stanislaus a Nova Civitate, 1491 coll. maior, 1504 canon s. Flor. et theol. prof., 1505 decanus fac. theol., 1509 custos s. Flor., 1521 rector Univ., 1536 vicecancellarius Univ., 64, 82—83, 98, 101, 106, 110, 111, 121—124, 127—131, 133—134, 137, 148, 149, 153, 154, 158, 176, 178, 180, 187, 190, 212, 215
Bielonka (Belonka) Nicolaus de Nova Wieś, fundator alt. in eccl. s. Annae cum collegiatura minori, 97
Biem Martinus a Ilkusz, 1495 artium mgr, 1507 cantor s. Floriani, 1515 theol. bacc. et lector Sentent., 1527 pleb. s. Nicolai, 1538 decanus fac. theol., 1522/3, 1523/4, 1527, 1530/1, 1534/5, 1535 et 1535/6 rector Univ., 88, 104, 141, 143, 151, 156, 160, 164, 165, 177, 178, 181—183, 187, 190, 194, 204, 205, 212, 220, 221, 228, 232—234
Bieńczyce (Bienczyce), villa ad praepposituram s. Floriani spectans, 394
Birkenmajer A. L., 80
a Biskupice (Byszkupycze), Iacobus, dr med. Univ. Patavinae, phisicus eppi Gamrati, 1539 remissus ad responsionem in med. fac., 230—231
a Biskupie (Biskupye) alias de Cracovia Bernardus, 1494 artium mgr, 1504 canon. s. Flor. et theol. prof., 1505 theol. dr, 1508 decanus fac. theol., 1525 decanus s. Floriani, 1506, 1507, 1525 rector et 1522 viceconservator Univ., 80—81, 82—83, 98, 101—104, 106, 121—124, 127—130, 133—134, 137, 178, 180
a Bistrikow vid. a Bystrzykow Mich.
a Bladow Mathias, Cracov. et Premisl. cathedralium et coll. Sandomir. canon., 1474 rector Univ., 37, 38, 39, 43
Blasius vid. a Wittemberg B.
Bochnia, civitas; — census 85, 323—324; — conflagratio 324; — salinae 317; — vid. Leopoliensis Thomas proconsul, Chronowski Ioannes, Krzywda Lucas, Prząginia Stan. consules, Mathias a Brzeziny, notarius civ., Lucas sutor.
a Bochnia Ioannes 65
a Bochyn Adam, med. dr, 1510/1 et 1511 rector Univ., 110, 113, 132, 139
a Bodzencin (Badzanczyn, Bodzanczin, Bodzęczin) Nicolaus, 1562 artium mgr, 1569 theol. bacc., 1571/2, 1572, 1572/3 rector Univ., canon. Wratislaviensis et s. Floriani, theol. dr, 287, 295, 313, 317, 325, 336, 339, 348, 366—7, 381—2
— Thomas, 1441 artium mgr, 4
a Bolesławiec (Bolyeslawyecz, Boleschlawyecz) Mathias, 1505 collega minor, 102
— Matthaeus, 1505 notarius publ., 1536 collega minor et decr. bacc., el. in canon. Przemisl. 102, 208
Bona, Regina Pol., uxor Sigismundi I, 149
Boniecki 445
Bonifacius VIII pap. 17
— IX pap. 327
Boner Ioannes, 1510 consul Crac., 112
Bononia, civitas 39, 56; — Universitas (Studium) 132, 166; — promoti: Georgius a Drohobycz (in med.), Mart. Fox (in med.), Iacobus Kraina (in med.), Lucas Noskowski (in med.), Laurentius Pontificius (in med.), Ioannes Wieliczka

(in iurispr.), Nicolaus Wieliczka (in med.); — rector Univ.: Georgius a Drohobycz; — scholaris: Nic. Taranowski
Borek Stanislaus, canon. Wratislaviensis et Crac., 119, 123, 194, 202—203
a Borkowice (Barkowice) Nicolaus, 1543—1564 bedellus Univ., 241, 245, 252, 255, 258, 260, 264, 300
Boryszowski Róża Andreas, archiepp. Gnesn., 120
a Borzinow vel Borzimow Derslaus, 1441 decr. dr, 1444 archidiac. Crac. et decanus canon. fac., 4, 6
Bosczina vid. Boszczyn
Boszczyn (Bosczina), villa Univ., 4, 31, 159
Bothko Petrus, 1459 med. dr, 26
Boturzyn (Bothurzin), villa; — census pro seniore b. paup., 43, 110, 269
a Boturzyn (Bothurzinski) Iacobus, subiudex Crac., 140
a Boxicze Iacobus, 1474 med. lic., theol. bacc. et canon. s. Flor., 1480 offic., vicarius in spirit. Gnesn. et cancellarius Posnan., 33—34, 37, 38, 39, 42, 48
a Brega vid. a Brzeg Nicolaus
a Bromirz (Bromyrz) Bartholomaeus, 1522 coll. minor, propter absentiam privatus collegiaturae, 155—156
Brożek Ioannes, prof. Univ., 4, 379
a Brudzew Albertus, 1482 artium mgr, 1492 procurator Univ. et theol. bacc., 1494 sententiarius theol., 50, 64, 71—72, 75, 78, 372
Brzechwa Andreas, abb. in Tyniec, benefactor Univ., 153
a Brzeg (Brega) Nicolaus, 1441 theol. prof., 4
a Brzezie Lutek, epp. Crac., 110
a Brzeziny Adamus, 1527 promotus in drem med., 1527 decanus fac. med., 1544 electus in ordin. med., 1552 vita functus, 172, 179, 206, 238, 242, 246, 262
— Andreas, 1572 collega maior, 1574 pleb. Wietrzychoviensis, 1578 decanus s. Annae, vita functus, 325, 362, 380
— Mathias, 1572 not. civ. Bochnensis, 323
— Stanislaus, 1474 theol. prof. et canon. s. Flor., 1481/2 rector Univ., 39—41, 46, 48, 51, 52, 59, 61
a Brzeźnica Nicolaus, pleb. in Strożyska, fundator altaris in eccl. s. Annae, 391
Brzeźnicki Iacobus, custos Posnan., 377
a Brzostkow Martinus, 1454 »lector in iuribus antiquis«, 19
Buccapadulius Antonius, 378
Buda, civ., vid. pleb. Mart. Bylica
a Buda Ioannes, 1514 promotus in art. mgrum, 134
Budziński Stanislaus, 1545 not. publ., 245
bulla Coena Domini, 362
Buongiovanni Bernardus, 1562 nuntius apost. in Pol., 285
Burkart Andreas de Cracovia, canon. s. Flor. et collega maior, 193, 194, 197, 229, 232
Burzyński Petrus, 80, 95
a Bydgostia vid. a Bydgoszcz Iac.
a Bydgoszcz Iacobus, 1450 theol. prof. ac prior monasterii s. Trinitatis ord. Praedicat., 15
Bylica Martinus, mgr Univ. Crac. postea pleb. Budensis, benefactor Un., 80
Bylina (Bilina) Nicolaus de Leszczyna (Lesczini), 1448/9 theol. licenc. et pleb. in Kunow, 1453 decanus fac. theol., 1448/9 et 1470/1 rector Univ., 7, 9, 11, 12, 18, 29, 33
— Nicolaus, nepos Nicolai rectoris, 9
a Byrowo Martinus, 4
a Bystrzykow (Bistrikow) Michael dictus Parisiensis, 1495 artium mgr et praep. Collegii Maioris, 1509 praep. in Wojnicz et theol. prof., 1510 canon. s. Flor., 1513 lector ord. theol. et rector Univ., 1515 resignavit lectura ord., 82—83, 85, 93, 110, 111, 121, 122, 124, 127, 132—136, 138, 141, 145

calendarii Romani correctio, 140—141
Caligari Ioannes Andreas, nuntius apost., 374, 378
Calixtus, iuris utr. dr, epp. Argolicensis, 230
Cantrifusoris Mathias, 1538 praep. Collegii Maioris, 220
Carelli 334
Carpentarius, vid. Charpentier Iac.
Casimiria, vid. Kazimierz
Casimirus Jagell., Rex Pol., 43, 75—76 (anniversarium), 103
Castellione Nicolaus, lapicida, 238
Catharina, Regina Pol., uxor Sigismundi Augusti, 285
Catharina vid. a Michałow Cath.
Catharina, filia mgri Troper, 407
Cebrowski Albertus, 1543 praep. monasterii ord. can. s. Augustini in Miechow, 239, 240
Cerdonia, suburbium Cracoviae, vid. Garbary
Cesarius, compendium dialecticae, 292
Charpentier (Carpentarius) Iacobus, prof. Un. Parisiensis, 373
Chechel, vid. Chechło
Chechło (Chechel), villa inter Olkusz et Kromołow, vid. pleb. Valent. de Ilkusz
Chęciny, vid. capit. Dembiński, 342
Chełm, vid. canon. Ioannes a Turobin
Chodorowski Venceslaus dictus Wacławek de Nova Sandecia, 1536 proconsul Crac., 212—214
Chojeński Ioannes, iuris utr. dr, archidiaconus et cancell. Crac., postea epp. Crac., 137, 158, 222
Chojnowski Felix, 1536 admissus ad gradum doctoratus in med., 205, 206
Chronowski Ioannes, 1572 consul Bochnensis, 323
Chrosno, vid. Krosno
a Cieniawa (Czenyawa) Gregorius, 1475 decr. dr, 41
Cieśla Stanislaus de Cracovia, 1535 senior b. paup., 1539 canon. s. Annae, 199, 207, 209, 227, 231
a Ciężkowice (Czyeszkowycze) Martinus, 1527 mgr art., 179, 229
Cilindrinus Caspar, 1580 collega minor, electus in altaristam eccl. s. Annae, 392, 399, 415, 449
Cisterciensis ordo, 56; — studium eius in Univ. 57; — fratres in b. Ierusalem manentes 218—9, 224—6, 350—351; vid. Mogiła monast.
Clara Tumba, vid. Mogiła
Clemens V pap., 17
— vid. a Babice, a Gorka, a Piotrków, a Wieliczka
Clepardia, Cleparze, vid. Kleparz
Clodawa vid. Kłodawa
Cobilino vid. Kobylino
Cochlerus Andreas de Śrem, bacc. artium Univ. Crac. et iuris utr. dr Un. Perusinae, 1584 incorporatus ad fac. iurid., 1584 el. in lect. Institutionum et seniorem b. iurist., 1585 in lect. Nov. Iurium, 1587 in ord. iuris, 421—423, 425, 426, 428, 433, 440, 449
— Ioannes, 1581 collega maior, 1583 canon. s. Annae, 1584 ordin. theol., vocatus in concionatorem aulae reg. Annae, 399, 415, 418—419
Colonia, civitas in Germania; — Univ. 15; — mgr art. Un. Colon.: Iac. de Karwiny
comitia Regni Poloniae (convocatio generalis, conventus) — 1498 in Piotrkow 91, 1564 Warsaviae 294, 1573 convocationis et electionis Warsaviae 329, 332, 1574 coronationis Cracoviae 358, 1579/80 Warsaviae 390, 1585 Warsaviae 429—430, 1588 coronationis 444; conventus Regni proxime futura 1589, 449, 453
— comitia palatinatus Crac. in Proszowice 1589, 450
Como Ptolomaeus card., 374
Comprovincia, vid. Koprzywnica
contributio regia 1457, 24
Coslawsky, vid. Kozłowski
Coszmyn vid. Koźmin
Cowalye vid. Kowale
Cozlye vid. Koźle

Crabus Nicolaus de Cracovia, primus praepositus eccl. s. Annae, 199
Cracovia civitas, 2, 59, 108, 138, 140, 144, 158, 214, 283, 298, 300, 387
— bibliopolae et chalcographi 224; vid. M. Scharffenberger , H. Vietor
— coemiterium evangelicorum 397
— comitia Regni 1574, 358.
— consulatus (magistratus civilis, senatus) 155, 193, 195, 212—214, 216, 231, 260, 262, 268, 285, 339, 347—348, 394, 399, 427; vid. consules: Io. Boner, Felix, Nic. Glinski, Nic. a Koprzywnica, Albertus a Kraina, Georgius Morsztyn, L. Noskowski, Petrus a Oborniki, Valerianus Pernus, Gabriel Słoński, Nicolaus Stano, Hier. Zalaszowski Stanislaus Picus Zawadzki, Severinus Zayfreth; — proconsul: Venc. Chodorowski
Cracovienses Ecclesiae:
— s. Adalberti in circulo (praeb. Univ.), 232; — rector: Gregorius Novicampianus
— s. Andreae 36, 48, 116, 181—182, 193, 195
— s. Annae par. postea (ab anno 1535) colleg., 3, 56—57, 74, 84, 198—199, 231, 299, 350, 360, 446
altaria: Conceptionis B. Mariae et s. Susannae 219; — alt. M. Virginis sub Ciborio 256; vid. altarista Ben. a Koźmin 1548—1551, 256—7, Io. a Scarbimiria; — altare maius 59; — alt. s. Nicolai 97; — alt. s. Petri et Pauli 391—2, 399, 402, 414; altarista: S. Albimontanus, C. Cilindrinus, Paulus a Łodzia, Petrus a Posnania.
anniversarium reg. Annae 434, 452
capitulum 232, 242; decanus: Andreas a Brzeziny, Stan. a Kurzelow, Io. Leopoliensis, Andreas Zieleński; — canonicus: Stan. Cieśla, Io. Cochlerus, Nic. a Czerwieńsko, Mart. Glicius, Mart. a Kłodawa, Ben. a Koźmin, Paulus a Łodzia, Io. a Mstow, Casp. Radosicius, Fel. Sieprc (cessit de canonicatu 1561), Iac. a Sieprc, Andreas Zieleński; — plebanus: Nic. Crabus, Math. a Kościany, Io. Proger, Barth. a Znin; praepositus: Nicolaus Crabus (ab 1535), Io. Kaufman (ab 1543). Caspar Radosicius (ab 1571), Iosephus a Urzendow, Erasmus Wanzam (ab 1540), Gregorius a Żnin (ad 1571)
legata (F. Sieprc) 334; — officium praedicationis 339; — processio 145, 170; — vicariorum domus 198, mensa 188
— s. Barbárae — praedicator Erasmus Vielin
— cathedralis; — altaria: s. Bartholomaei ex fund. familiae Szafraniec et dris Io. Isner 30; altarista: B. Hesse, Alb. a Opatow, Cl. a Piotrkow (resignavit 1491) 68, Martinus a Raciąż (praesent.) 300, Fel. a Sierpc, Nic. Wieliczka; — alt. Iacobi Minoris, Simonis et Iudae, Lucae et Marci, Sigismundi mart., Egidii conf., Agathae et Apoloniae virg. cum fundo villae Sidzina 22; altarista: Alb. a Sierpc, Alb. Wędrogowski; — alt. s. Ioannis ante portam Latinam cum lectura senioratus b. canon. 65, 76, 94, 153; vid. bursae canon. seniores; — alt. Omnium Sanctorum ex fund. Niemierza cum officio praedicationis 99, 223, 257, 425—427; altarista: Alb. Dambrowski, Mart. Glicius, Ben. a Koźmin, Io. a Kurzelow, Stan. Sokołowski; — alt. s. Thomae Cantuarensis ex fund. P. Tomicki cum colleg. Institutionum Imper., 290, 330; — alt. Transfigurationis Domini et s. Thomae Aquinatis ex fund. eppi T. Strzempiński cum annexis duabus collegiaturis, 54, 102, 108—110; altarista: Iac. de Ercieszow, Petrus et Valentinus a Ilkusz, Mart. a Radomskie, Stan. a Radoszyce, Dominicus a Secemin

anniversarium 75—76 (regis Casimiri), 452 (reg. Annae)
capitulum 21, 72, 120, 125, 126, 137, 181—2, 191, 229, 332, 361; archidiaconus: Derslaus a Borzymow, Io. Chojeński, St. Krasiński, Io. a Pniew, P. Tomicki; — cantor: Nic. de Spicimir; custos: Bernardin. Gallus, Io. a Szebnia; decanus et conservator Univ. 107; decani: Otto; — praepositus: Io. Przerembski; — scholasticus: Nicolaus Bedleński, Mathias Drzewicki, Io. Elgot, Ioannes; — canonici professores Univ., 52, 120, 122, 225, 227—228; canonici: Mart. Białobrzeski, St. Biel, Math. de Bladow, St. Borek, Io. Salomonis a Cracovia, Nic. Czepel, Io. Dambrowka, St. Dambrowski, Paulus Dembski, Io. Długosz, Math. Drzewicki, Iac. a Ercieszow, Mart. Glicius, Andreas Gora, Petrus Gorcinius, Iac. Gorski, Simon Caspar Herburt, Ben. Hesse, Val. a Ilkusz, Nic. a Kalisz, Iacobus et Sebastianus a Kleparz, Stan. a Kobylino, Io. Korczbok, Mart. Kromer, Math. Łącki, Io. a Latoszyn, Math. Miechowita, E. Milewski, Arnoldus a Mirzyniec, Petrus Myszkowski, Io. a Oświęcim (Beber) senior 1479 et (Sacranus) iunior, Iac. Parkosz, Io. a Pilcza, Io. a Pniew, Petrus a Posnania, Io. Puszka, Rafael, Io. Rzeszowski, Sbigneus Sbignei, Stan. Słomowski, Io. a Słupca, Io. Starzechowski, Sigism. a Stężyca, Stan. a Świradzice, Iacobus et Nicolaus a Szadek, Fel. Szyrchowski, Math. a Szydłow, Io. a Thost, Petrus Wapowski, Paulus a Zator
mansionariorum communitas 191
poenitentiarii ex fund. eppi Konarski: Iac. a Kleparz, Math. a Kościany, Io. a Sanok, Greg. a Szamotuły
psalterista: Nicolaus
sacellum Szydłowieckich 431
vicarii: Andreas a Koźmin, Andr. a Wroblow
s. Egidii collegiata. 327—329, 352—353, 359—360; praebendarius fundi Szadowie: N. Dembowiecki
s. Floriani collegiata:
altare Corporis Christi ex fund. Io. Dambrowka 61
capitulum 1, 4—7, 78, 116, 120, 122, 360; cantor: Mart. Biem; — custos: St. Aurifaber, St. Biel, Iac. a Kleparz, Mat. Łabiszyn, Nic. Mikosz, Io. a Owięcim senior (1479), Ioannes et Nicol. a Pilcza, Stan. a Pinczow, Gregorius a Stawiszyn, Mathias a Szydłow, Ioannes Wielicius, Michael a Wiślica; — decanus: Martinus a Cracovia, Ben. Hesse, Iacobus et Sebastianus a Kleparz, Mathias a Kobylino, Ant. a Napachanie, Ioannes et Nicolaus a Pilcza, Stan. a Pinczow, Nic. a Szadek, Michael a Wiślica; — praepositura 381, 390 (ius patronatus Univ.), 394—395 (dismembratio proventuum); praepositus primus ex coll. Univ. St. Sokołowski; — canonici, 184, 253; vid. St. Aurifaber, Io. Baruchowski, Stan. Białkowski. Stan. Biel, Albertus a Brudzew, Stan. Brzezina, Andr. Burkart, Michael a Bystrzykow, Martinus a Cracovia, Nicolaus a Czerwiensko, Io. Dambrowka, Mart. Glicius, Iac. a Gostynin, Iacobus praepositus s. Hedvigis, Stanislaus a Ilkusz, Iac. a Iłża senior, Ioannes Kanty, Iacobus et Sebastianus a Kleparz, Martinus a Kłodawa, Math. a Kościany, Io. Leopolita senior, Ioannes Leopolita iunior, Io. a Lesznica, Paulus a Łodzia, Io. a Michałow, Nicolaus Mikosz, Arnolphus a Mirzyniec, Io. Muscenius a Kurzelow, Ant. a Napachanie, Bernardus a Nissa, Sigismundus Obrembski,

Michael Olszna, Ioannes a Oświęcim senior, Ioannes a Pilcza, Ioannes a Piotrkow, Alb. a Pniew, Ioannes Puszka, Paulus a Pyskowice, Bartol. a Radom, Stan. Selig, Stan. Sokołowski, Io. a Staniszewice, Gregorius a Stawiszyn, Alb. a Swodziszewice. Nicolaus et Stanislaus a Szadek, Math. a Szydłow, Martinus a Tarnowiec, Andreas Troper, Iosephus a Urzędow, Petrus a Warsavia, Ioannes Wielicius, Michael a Wratislavia, Adam a Września, Paulus a Zakliczew, Paulus a Zambrzecz, Stanisl. Zawada, Andr. Zieleński
vicarii, 61—62
— s. Francisci 137
— s. Hedvigis hosp., — praepositi: Iacobus, Ioannes a Przedborz, Stanislaus Skawinka
— B. Mariae Virginis in circulo; altare s. Lucae ex fund. L. Noskowski 186—188, 215—216; — alt. Simonis et Iudae ex fund. Andr. Rudawski cum collegiatura minori 308; altarista: Bernardus a Cracovia; — campanae 177; — horologium 149; — praedicatores: Nic. a Nissa, Leon. Słonczewski; vicepraedicator: Stan. Konarzewski
— s. Mariae Magdalenae cum annexa lect. decr. Gratiani, 7—8, 16, 36, 154; — altare Assumptionis B. Mariae Virg. et Iacobi, Lazari et Martae ex fund. Iac. Zaborowski 17; — alt. Ioannis Elemosinarii, Baptistae et Apost. ex fund. Io. Włodzisławski 153; altarista: Michael a Paczanow; — altare b. Lazari 59—60; — alt. ex fund. Petri a Krosno, 18
domuncula inter columnas aedis M. Magd. 370
praebendarii: Nic. Dobrocieski (ab 1584), Petrus Gorcinius (ab 1584), Iac. Gorski, Iac. Molitor (ab 1582 et postea ab 1588), Io. Turobinus
proventus pro mensa iurisp. convertatur, 410
— s. Nicolai extra muros par. 23, 24, 78, 320, 360
altare B. Mariae Virg. et Martini conf. et pont. 241; altarista: Simon Zacius, Petrus Myszkowski; — altare s. Trinitatis ex fund. Io. a Sanok cum officio praedicationis 339; altarista: St. Konarzewski
hortus in Piaski ad eccl. s. Nicolai spectans 361
hospitale eccl. s. Nicolai cum altare B. Mariae Virg., Martini, Nic. et Francisci 365; — altarista: M. a Biecz
mansionaria 177—178, 217
praedium in Prądnik ad eccl. s. Nic. spectans, 247
praepositura 79 (uniatur cum lectura ord. theol.), 81—83 (plebanus debet celebrare duos actus in qualibet facultate), 98 (debet celebrare unum actum omni commutatione), 246 (domus praepositi) 355, 357—8; praepositi: Io. Amicinus, M. Biem, Thomas Paulinus a Cracovia, Io. a Oświęcim, Mart. a Radomskie (ab 1573) 348—349, Io. a Sanok
— Omnium Sanctorum colleg. 318—19; — praesentatus ad praep. C. Radoszyce 319; praepositus: Io. Dębnicki, M. Glicius; — can.: Io. a Wysoka; — praedicatura, 339
— s. Stephani par.; — praedicatura 339
— s. Stanislai in Rupella in Kazimierz par., vid. praep. Iac. Parkosz
— s. Petri et Pauli in Cerdonia capella, 421; vid. alt. Io. Wielicius
— episcopatus 106 (stat. de obviandis et excipiendis eppis), 157 (ius conservatorium sec. priv. regis Vladislai); episcopi: a Brzezie Lutek, Io. Chojeński, card. Fridericus, Petrus Gamrat, Alb. Jastrzębiec, Io.

Konarski, Franc. Krasiński, Io. Latalski, Sam. Maciejowski, Petrus Myszkowski, Sbig. Oleśnicki, Philipp. Padniewski, Io. Rzeszowski, T. Strzempiński, Pet. Tomicki, Petrus Wysz, Andr. Zebrzydowski; suffraganei: Jo. Amicinus, Mart. Białobrzeski, Paulus Dembski, nonnominatus 1490, 59; — administrator sede vacante post mortem Chojeński nonnom., 222
hospitale pauperum scholarum sub castro 103, 109
instita sutorum 65
lictores civitatis 212
monasteria: ord. Bernardinorum 428; — ord. Praedicatorum 380; prior: Iac. a Bydgoszcz, Rudolphus; fratres: Albertus, A. a Ryczywoł, prof. theol.
notarius civitatis, vid. V. Pernus, nonnominatus 125
nundinae Crac. 98
obsidio urbis per archiducem Maximilianum 1587, 441
officiales et dignitarii saeculares: capitaneus: Io. Firlej, Nic. a Michałow, Io. Ocieski, Christoph. Szydłowiecki, Io. Zamojski, Pet. Zborowski; vicecapitaneus: Nic. Dłuski, Gorski; — castellanus: Iac. a Dembno, Spytek Jordan, Nic. a Michałow, Io. Amor Tarnowski, Nic. Tęczyński; — gladifer: Io. Tęczyński; — palatinus: Io. Firlej, Petrus Kmita, Christoph. Szydłowiecki, Andreas et Stanislaus Tęczyński, Petrus Zborowski
plateae: s. Annae 56, 125, 185, 186, 373 (domus S. Goła), 391, 395, 441; — Castrensis (domus Zerwikaptur) 35—6, 48, 57, 116, 181—2, 193, 195, 219, 300, 403 (cellarium), 427 (lapidea sub Leone), 437; — Columbarum 289, 441; — Fratrum 58, 64, 281, 304; — s. Ioannis 373 (templum Luteranorum); — Mensatorum 332, 362 (domus Krzyżankowski); — Sutorum 125, 427; — Wiślna 43, 413 (lapidea pro medico pauperum), 441; — circulus 219 (domus Abramowska), 427 (lap. sub Leone), 438 (lap. Glewicz)
— pons in ferali 194
— porta nova 232
— praetorium 122, 155, 193, 195, 397
— scholae: s. Annae 242, 244; — s. Floriani 395; senior Io. Szydłowiensis 428; studens depraehensus 397; — s. Ioannis; rector: Bernardus a Cracovia; studens occisus Iac. a Jeżow
— suburbia vid. Cerdonia, Kazimierz, Kleparz
— terra Crac. 192 et 193
— theloneum Crac. 184
vid. Universitas
a Cracovia Adam vid. Matla A.
— Andreas vid. Burkart
— Bernardus, 1557 rector scholae s. Ioannis, 1566 coll. minor, 268, 308—9
vid. de Biskupie B.
— Erasmus, 1507 decr. dr. 1513 prof. canon., 105, 124, 127, 129
— Georgius, 1476 decr. dr et rector Un., 42—3
— Iacobus vid. Longus Iac.
— Ioannes Salomonis, 1491/2 extran. Univ., 79.
vid. Kaufman, Kunass, Wieczkowski Io.
— Iosephus vid. Tectander
— Leonardus, 1491 artium mgr, 1513 decr. dr, 67, 121, 122, 127 - 130
— Martinus dictus Łysy, 1479 collega maior, 1482 bacc. theol., 1495 bacc. form. theol. et canon. s. Flor., 1505 theol. prof. et decanus s. Flor. electus ad canon. Przemisl., 43, 49, 52, 55—56, 82—83. 100
— Nicolaus, 1474 artium mgr, 1479 collega maior et bacc. theol., 38, 43
vid. Crabus, Mikosz
— Paulus, 1449 theol. prof., 10, 13—14, 15

a Cracovia Paulus, bedellus Univ. 1513, 124—127, 132, 135, 145
— Petrus vid. Aurifaber
— Philippus vid. Aer
— Stanislaus, 1513 not. publ., 124, 125
vid. Aurifaber, Cieśla, Selig, Skawinka
— Stephanus, 1441 artium mgr, 4
— Thomas Paulinus, 1539 artium mgr et senior b, paup., 1540 decanus fac. art., 1544 can. s. Annae, 1548 regalis prof., ab a. 1554 praep. s. Nicolai, 1573 vita functus, 227, 228, 231, 233, 235, 242, 251, 254, 255, 265, 299, 302, 320, 325, 328, 331, 336, 338—339
— Valerianus vid. Pernus V.
Crayewicze vid. Krajewice M.
Crayna vid. Kraina A.
Crancow vid. Krankow
Cromerus Martinus, 1551 canon. Crac., postea epp. Varmiensis, 258
Cwikius (Czwykius) Daniel Opoliensis, 1581 prom. in bacc. artium, 398
Cybulski (Czibulski) Adam, 1566 stud. e b. Ierusalem, 306
Czarnocki (Czarnoczki) Ioannes 310, 346, 379
— Eva, eius filia, 346, 379
Czepel (Cepel) Nicolaus de Posnania, 1491 coll. minor, 1513 can. Crac. et praep. Wratislav., 69, 127—130, 133
a Czerwieńsko Nicolaus, 1570 coll. minor el. in seniorem b. Ierusalem, 1580 coll. maior et can. s. Annae, 1583 can. s. Flor., 316, 394, 415
Czibulski vid. Cybulski
Czorsztyn vid. capit. Dembiński
Czubek 445
Czulice vid. pleb. Petrus Gorcinius
Czwykius vid. Ćwikius
Czypierz, villa in terra Crac., 193

Dambrowka Ioannes, 1450 theol. prof., 1454 decr. dr, custos eccl. Kielcensis et can. s. Flor., 1459 vicecancellarius Univ., 1464 dec. fac. theol., 1468 provisor b. Ierusalem, 1454, 1458/9 et 1467 rector Univ., 13—14, 18, 21, 23, 24, 26, 28, 29, 31, 32, 61 (anniversarium)
Dambrowski Albertus, 1540 coll. minor, 1548 coll. maior, 236—237, 252
— Andreas, 1536 coll. minor, 1538 alt. Omnium Sanct. in eccl. cath., 1551 decr. dr et can. Posn., 217—218, 223—224, 229, 234—235, 257
— Ioannes, 1546 artium mgr, 246
— Stanislaus, 1564 canon. Crac., 296
Dębnicki (Debnyczki) Ioannes, praep. eccl. coll. Omnium Sanct., 318
Dembiński Valentinus, cancell. Regni, 43
Dembowiecki (Dembowieczki) N., praebendarius eccl. s. Egidii, 352
Dembski Paulus, 1583 canon. Crac. et Plocensis, 1588 suffr. Crac., 416, 445
Derslaus vid. a Borzynow, a Karnice
Długosz Ioannes, can. Crac., rerum gest. scriptor, provisor b. Ierusalem et fundator b. canon., 32, 51, 56, 191, 445
Dłuski Nicolaus, vicecapit. Crac., 342
a Dobczyce (Dopszycze) Leonardus, 1504 decr. bacc., 99
a Dobczyno (Dobschino) Andreas, 1441 decanus fac. artium, 4
a Dobra Ioannes, dr et prof. med., 2, 4
Dobrocieski Nicolaus, 1584 licenc. iuris et mgr artium el. in seniorem b. canon. et praeb. s. Magdalenae, 1586 iuris dr, 1588 existens pleb. in Sieciechowice el. ad pleb. in Luborzyca, 1604 rect. Un., 106, 201, 426, 428, 435, 437, 442—443, 444, 450, 453
Dobrosielski (Dobroszyelsky) Ioannes, 1540 coll. minor, 1565/6 rector Univ. et custos s. Flor., 1572 canon. Crac. et pleb. in Przemękow, 236—237, 246, 305, 326, 332, 334, 338

a Dobszyno, vid. a Dobczyno
Dominicus, 1441 abb. in Mogiła, 3
— vid. a Legnica, a Secemin
Donatus. 210
a Dopszycze vid. a Dobczyce Leonard
Dorazowski (Dorazowszki) Valentinus, 1583 tabernator in Luborzyca, 412
a Drohobycz Georgius, 1481/2 dr med. Univ. Bonon. et ibidem rector Univ. artistarum. 56
Drzewicki (Drzevyczki) Adam. 140
— Mathias, 1504 scholast. Crac., vicecancell. Regni ac electus Przemisl., 1505 epp. Przemisl., 99. 101, 208
— Mathias, 1564 canon. Crac.. 296
Dudycz Andreas, 342
Dzerzanszna vid. Dzierząźnia
Dzierząźnia — eccl. paroch. B. Mariae Magd., 23, 24, 96; pleb. Io. Amicinus

Elbinga, mgr scholae N. Gelasinus
Elgot Ioannes, 1441 decr. dr. vicarius gen. Crac.. 1449 scholast. et can. Crac., 2, 9, 10, 16, 18, 21
Elisabeth, Regina Pol., uxor regis Casimiri Iag., 76, 103, 109
Erasmus vid. a Cracovia E.
a Ercieszow (Iercissow) Iacobus, decr. dr, 1505 senior b. canon., 1509 vicarius in spirit. et offic. Crac.. lector Nov. Iurium et can. Crac, 1524, 1525 et 1532/3 rector Univ., 97, 101, 109, 121, 127. 128. 129, 130, 133—134, 149—150, 152, 158, 160, 165, 171, 178, 180, 184, 185, 188, 197, 221
examen baccalaureorum, 50; baccal. et mgrorum 89
exercitia (progimnasmata, repetitiones etiam dicta), 63, 250—251, 253—254, 351

Falęcki (Falęczki) Christopherus, mgr artium, 1585 el. in seniorem b. Ier., 433
Felix, 1513 consul Crac, 125
Felix vid. a Sieprc F.
Fijałek Ioannes, 26, 57, 70, 333, 368
Firlej Ioannes, 1573 palat. et capit. Crac., 341
Folthyn, aurifaber Crac., 437
Fontanus Valentinus, 1585 mgr artium. 1588 deputatus ad coll. Wladisl. Nowodworscianum 431, 447
Foxius Martinus, dr med. Univ. Bonon., 1573 incorporatus ad fac. med., 1585, 1585/6 rector Univ., 324—325. 339, 340—342, 348, 408, 410, 411, 431, 434, 452
Franciscus vid. a Kleparz, a Lublin
Francofordia (Frankfurt) ad O.—Univ., 269
Fridericus Jag. card., epp. Crac. et archiepp. Gnesn., 61, 67, 68, 70, 72, 77, 78, 79, 90, 91—92
Fryzer Urbanus. civis Crac., 451

Gadomski vel Gadomskie (Gadomskye) Albertus, 1570 coll. minor, 1574 prof. oratoriae, 315—316, 359
Gaje (Gaye) villa, 192
Galenus, 166
Gallus B. vid. de Iadra Gallus B.
Gamrat Petrus, epp. Crac. et archiepp. Gnesn., 230, 231, 238, 242, 243
Garbary, suburbium Cracoviae. 421
Garbarz Martinus, 1538 artium mgr. 229
Gaspar vid. a Radoszyce, a Żmigrod
Gaszowic (Gasszowyecz) Petrus a Loćmierza (Loszmyerza), med. dr, 1464/5, 1470 et 1471 rector Univ., 28, 29, 30, 32, 33
Gelasinus Nicolaus a Leopoli, 1551 coll. minor, obtinuit rectoratum scholae Elbig., 258
Georgius vid. a Cracovia, a Drohobycz, a Lanczovia, a Michmicze, a Wiślica
Glew, villa (decimae), 9
Glicius Martinus a Pilzno, 1561 procurator Univ. et can. s. Annae, 1563/4 decanus fac. artium, 1572 can. Wratisl. et s. Floriani, 1572 altarista Omnium Sanct. in eccl. cath. Crac., 1573 theol. dr, 1577

can. Crac., 1582 el. in provisorem b. paup., 1587/8 praep. eccl. coll. Omnium Sanct., 1573, 1573/4, 1574,1577,1577/8,1578,1579/80, 1580, 1580/1, 1583/4, 1584, 1584/5, 1587/8 et 1588/9, rector Univ., 138, 153, 285, 287, 295, 299, 302—303, 307, 309, 326, 328, 330, 331, 337, 339, 348, 350, 356, 359, 361, 367, 368, 369. 373, 374, 377, 378, 386, 390, 391, 395, 397, 403, 406, 408, 409, 411, 412, 414, 420, 424, 426, 428, 438, 442, 445, 449, 450

Gliński Nicolaus, 1533 consul Grac., 187

Gloger Ioannes vid. a Glogovia Maiori Ioannes

a Glogovia Maiori Ioannes dictus Gloger vel Glogovita, 1483 mgr artium, 1487 fundator b. Almanorum vel Novae, 1491 coll. maior, 50, 55, 56, 64, 67, 82—83, 190

a Glogovia Andreas vid. Schoneus A.

Głowiec villa (decimae Univ.), 9

a Głowno Michael, 1540 coll. minor, 1541 decanus fac. art., 236—237, 243, 244, 246

Gnesna — archiepiscopi: A. Róża Boryszowski, card. Fridericus. P. Gamrat, Stan. Karnkowski, Io. Łaski, Io. Latalski, Sbig. Oleśnicki, Iac. a Sienno, Iac. Uchański; — iurisdictio archiepiscopi, 385
officialis et vic. gen. Iac. a Boxicze; — archidiaconus: Iac. Górski, Math. Łącki; — decanus conservator Univ., 157; decanus: Io. Korzbok; — canonici: Iac. a Karwiny, Io. Lesznica, Benedict. Myszkowski, Clemens a Piotrkow

Gnojno (Gnoyno) — pleb. Ioannes a Land

Goła Sophia, civis Crac. et benefactrix Univ., 373, 391, 395

Goltschloer (Gorszlar Bernardus), civis Crac., 116, 193, 195

Gora Andreas de Mikołajow, 1485 decr. dr, 1490 lector ord. iuris, 1495 archid. Kurzeloviensis, 1498 pleb. in Luborzyca, 1510 canon. Crac., 1509 legatus ad synodum in Koło, 1514/5 rector Univ., 52, 60—61, 66, 82—83, 92, 97, 98, 101, 102, 105, 106, 111, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 127, 129, 133, 134, 137, 140, 142, 145, 200

Gorajska Beata, benefactrix Univ., 4

Gorajski Demetrius, marsalcus Regni, 4

Gorcinius (a Gorczyn) Petrus, 1580 coll. minor. 1582 bacc. iuris el. in lect. Institutionum Imp., 1584 licenc. iuris el. in praebend. M. Magdalenae et ad pleb. in Luborzyca, 1585 el. in canon. Crac., 1586 iuris dr, 1586—1587 rector Univ, 394, 405, 426, 428, 429, 430, 431, 432, 435, 436, 438, 439, 444, 450

Gorecki (Goreczki) Hieronimus, 1588 art. mgr et iuris bacc. el. in notarium Univ., 446

a Gorka Clemens, decr. dr, 1471/2 rect. Univ., 33, 34, 42, 67, 95

a Gorka Srebrna (Srzebrna) vel a Gorki Stanislaus, 1495 artium mgr, 82—83

Górski Iacobus, 1557 artium mgr, 1562 coll. maior, 1569 el. ad pleb. in Antiqua Korczyn, 1576 in lectorem Nov. Iurium, 1571 can. Plocensis, 1573 nominatus in vicecancell. Univ., 1575 el. in praebend. M. Magd., 1579 archid. Gnesn., 1582 el. in can. Crac., 1574/5, 1575/6, 1576, 1578/9, 1581/2, 1582, 1582/3, rector Univ., 1585 vita functus, 268, 287, 292, 313, 316, 318, 326, 343—344, 345, 355, 357—358, 362, 363—364, 368, 369, 370, 371, 381, 389, 392—393, 394, 399, 405, 407, 409, 410, 411, 432, 435, 438

Gorski, 1518 vicecap. Crac., 151

Gorszlar vid. Golthschloer Bern.

a Gostynin Iacobus, 1491 mgr artium, 1504 rector Univ., canon. s. Floriani et theol. prof., 61, 90, 98

Gostyński Andreas dictus Recepta, 1562 coll. minor et senior b. canon., 1564 orat. prof., expost rector Univ. Patav. artistarum, 286—288, 300—301
a Grassis, 1513 cardin. protector Regni Pol., 123
Gratianus, 7—8, 17
Gregorius IX pap., 17
— XIII pap., 377—378
— vid. a Mysłowice, a Przybysławice, a Stawiszyn, a Szamotuły, a Żnin
Gródek in palat. Russiae — pleb. Casp. Radoszyce
a Grodziec (Grodzecz) Simon, 133
a Grodzisko Stanislaus, 1536 artium mgr, 207. 209
a Gromadzice Ioannes, 1495 artium mgr, 82—83
Grzebski (Grebski) Stanislaus, 1568 praep. Coll. Maioris, 311, 333
Grzymała (Grzimala) Andreas de Posnania, 1456 artium mgr, 1458 decanus fac. artium, 1464 decanus fac. med., 24, 25, 28
Gwiazdowski Iacobus, 1549 notarius Univ., 1561 decanus fac. canon., 110, 252, 255. 258, 260, 262, 264, 286, 287

Haer vid. Aer Phil.
Heidelberg vid. studentes Univ. Heid.: Iac. de Karwiny, Stan. Zawadzki
Herbest Ioannes, 1566 scholaris e b. Ierus., 306
— Nicolaus, 1539 coll. minor, 225
Herburt Abraham, 445
— Ioannes, succamerarius Przemisl. et castell. Crac., 445
— Ioannes Felix, filius Ioannis, 445
— Simon Caspar, filius Ioannis, postea can. Crac. et Przemisl., 445
— Valentinus, epp. Przemisl.. 317
Hesse Benedictus de Cracovia, 1441 theol. prof., 1449 decanus s. Flor., 1449/50, 1450 et 1454 rector Univ., 3—4, 9, 10—11, 12, 13, 14, 15, 18, 20
— Bernardus de Cracovia, frater Benedicti, 1450 med. dr et prof., altarista eccl. cath., 14, 28, 29, 30
Hieronimus. vid de Wogstadt
Hilarius vid. de Wiślica
Hippocrates, 166, 167. 168, 169, 173
Holbricht, 204
Hosius (Osius) Stan., epp. Varm., 258
Hungaria, 80; — natio 64; — rex vid. Mathias Corvinus; — studentes 55, 203, 207, 238, 283; vid. etiam sub Univ, bursa Hung.

Iacobus, 1449 praep. eccl. s. Hedvigis, prof. theol, 9, 14
— vid. a Biskupice. a Botnrzyn, a Boxicze, a Bydgoszcz, a Karwiny, a Ercieszow, a Gostynin, a Jeżow, a Kleparz, a Lisiec, a Sienno, a Sieprc, a Szadek, a Szydłow, a Wąszosze. a Zaborow, a Zalesie
a Jadra Gallus Bernardus, 1510 custos et vic. in spirit. Crac., 111—112, 129, 130, 133
Iagellonia domus, 419
Jagelski Andreas, 1586 el. in seniorem b. phil., 437
Jakubowski, nobilis, 403
a Jarosław domini vid. Tarnowscy
Jasieński (Jaszyensky) Vincentius, canon. Przemisl., 1505 vita functus, 100
Jastrzębiec, epp. Crac., 194, 225, 227, 354
a Jedlna (Yedlna) Andreas, 1513 bedellus Univ., 124, 125, 126, 127, 132, 133, 135, 152, 153
a Jeżow Iacobus, studens scholae s. Ioannis, 1557 occisus, 268
Igołomia (Igolomia) — ius patr. ad eccl. 140; — decimae 147
Ilkusz (Ilkusch), hodie Olkusz, civitas (census), 61
a Ilkusz Ioannes, 1459 coll. regalis, ad licentiaturam in med. non admissus, 21
— — 1539 viceprocurator capit. Crac., 229
— Martinus vid. Biem et Bylica
a Ilkusz (Hilkus) Petrus, 1491 decr.

dr, 1495 senior priv. b. canon., 1505 decanus fac. canon. et lector Nov. Iurium, 61, 73—74, 82—83, 94, 98, 101, 103, 109
— Stanislaus, 1495 artium mgr, 1513 theol. prof. et can. s. Flor., 82—83, 123, 124, 126, 127, 129, 130, 134, 137
— Valentinus, 1479 decr. dr, 1485 pleb. in Chechel, 1486 alt. eccl. Crac., 1491 canon. Crac., 1501 offic. Crac, 1495 et 1499/500 rector Univ., 42, 52, 54, 68, 82—83, 89, 92/3, 94, 95, 97, 100, 104, 105
Iłża Iacobus senior, 1515 coll. maior, 1512/3 decanus fac. art., 1523 can. s. Flor., 1526 vita functus, 122, 124, 158, 179
Imbramowice villa 219
Ingolstadt — Univ. 445
Innocentius VIII pap., 60
interdictum, 64
Ioannes XXIII pap., 157, 388
— Albertus, Rex Pol., 91—92, 100, 118, 119, 207, 208
— scholasticus Crac., a. 1411, 5
— notarius, 39
— vid. a Bochnia, a Buda, a Cracovia, a Dobra, a Glogovia Maiori, a Gromadzice, a Ilkusz, a Kenty, a Koprzywnica, a Kościany, a Leśnica, a Łowicz, a Ludzisko, a Magierowa Wola, a Michałow, a Mstow, a Mszczonow, a Nagolt, a Nieszkowa, a Ocieszyno, a Ostrzeszow, a Oświęcim (Beber et Sacranus), a Pilcza, a Piotrków, a Pniew, a Przedborz, a Przemislia, a Raciborsko, a Radochonie, a Reguły, a Sandomiria, a Sanok, a Skalmierz (Scarbimiria), a Skawina, a Słupca, a Śmigiel, a Sommerfeld, a Staniszewice, a Starzechowice, a Stobnica, a Szebnia, a Szegedyn, a Szydłow, a Tarczyn, a Trzciana, a Turobin, a Wieliczka, a Wiślica, a Włodzisław, a Wolbrom
Jordan a Melsztyn familia 318, 331
— Ioannes, 27, 203
— Spytek, 27, 203, 318
— — palat. Sandom., postea cast. Crac., 289, 345
— Victorinus, religiosus frat. min. de observantia, 203
Iosephus, vid. a Cracovia, a Urzędow
Iost, civis Crac., 125
Isaias, relig. conv. ord. canon. s. Augustini, 1450 prof. theol., 14
Isner Ioannes, theol. prof., benefactor Univ., 30, 56, 178
Italia — peregrinationes ad partes Italiae, 90, 242 (S. Maricii), 243 (Petri de Posnania), 258 (Hilarii de Wiślica), 261 (Alberti de Posnania), 269 (St. Zawadzki), 282 (Alberti a Gadomskie), 367 (St. Sokołowski), 373—374 (M. a Viazd), 378 (Io. Wielogorski et Stan. a Skierniewice), 405 (P. Slovacii), 451 (Seb. Pilznensis)
— promoti, 291; Italicus dr 269 (Fel. Sierpc), 419 (Stan. de Skierniewice); — murus Italicus 362; — studia Italica 115, 132, 244, 261
Itali vid. Aliphius L., de Pesenciis Al.
Iulius II pap.. 101

a Kalisz (Kalisch), 1441 decr. dr, 1453 ord. iuris, 1454 can. Crac., 1464 decanus fac. canon., 1453 et 1464 rector Univ., 2, 17, 18, 20, 22, 27, 28, 29
Kamieniec Podolski — episcopi: L. a Wyszogrod, Io. Wilamowski
Kanty Ioannes sanctus, 1449 theol. prof. et can. s. Flor., 9, 10, 14
Karbowiak A., 32, 71, 86, 89, 114, 197, 226, 240, 259, 260, 261, 272, 278, 281, 305, 306
a Karnice (Karnycze) Derslaus, 1454 decr. bacc. et artium mgr, 21
Karniów, villa, 8
Karnkowski Stanislaus, epp. Cuiaviensis, postea archiepp. Gnesn., 161, 333, 362, 450
a Karwiny Iacobus (Charvinius), artium

Univ. Colon. mgr, 1571 incorporatus ad fac. artium, 1575 el. in lectorem Instit. Imp., 1582 can. Gnesn., licenc. iuris et in proximo doctorandus, 316—317, 369, 409
a Kathy vid. Kanty Io.
Kaufmann vel Palkochman Ioannes de Cracovia, 1535 artium mgr, 1543 el. in praep. s. Annae, 203, 240, 242
Kazimierz (Casimiria), suburbium Cracoviae, 144
Kazimierz ad Vistulam vid. pleb. eccl. paroch. Ben. a Koźmin
Kempski Erasmus, nob., cubicularius reg. Catharinae, 285
Kielce, civitas — praep. eccl. coll.: Raphael, Stan. a Świradzice; — custos Io. Dambrowka; — scholasticus Nic. Wieliczka
Kierzek Venceslaus, civis Crac., 425
a Kleparz Franciscus, 1588 art. mgr, 449
— Iacobus, 1513 artium mgr, 1532 theol. prof., poenit. cath. Crac. et can. s. Flor., 1534 custos s. Flor., 1535 decanus s. Flor., 1543 can. Crac., 1551 provisor b. Ierus., 1549/50, 1550, 1550/1 rector Un., 108, 124, 127, 134, 184, 191, 197, 212, 220, 228, 233, 234, 239, 243, 244, 246, 252, 254, 255, 256, 259, 313—314
— Sebastianus dictus Janeczka, 1533 coll. minor., 1544 can. s. Flor., 1553 coll. maior, 1561 theol. prof., decanus s. Flor. et vicecancell. Un., 1566 canon. Crac., 1563—1564 rector Univ., 190, 242, 246, 264, 283, 284, 287, 288, 289, 291, 293, 295—299, 304, 305, 306, 322
a Kłodawa Albertus, 1581 studens e Bursa paup., 403
— Martinus dictus Nervitius, 1566 art. mgr, 1570 bacc. theol. et ord. theol., can. s. Annae, vocatus per Sigismundum Augustum in concionatorem aulae, 1576 can. s. Flor. el. in can. Przemisl., 1580 bacc. sent., 1581 theol. dr, 1582 theol. prof. et pleb. in Antiqua Korczyn, 309, 314—315, 318, 372, 394, 399, 410
— Sebastianus, 1575 art. mgr, 369
Kmita Petrus, 1544 palat. Crac., 242
Knyszyn, villa, 401
Kobierzyn (Cobierzyn) — capella s. Elisabeth 99; — colonus 330, 414
a Kobylino (Cobilino) Mathias, 1464 dec. fac. art., 1475 theol. prof., 1479 decanus s. Flor., 1491 el. in ord. theot., 1488, 1488/9, 1490 et 1491/2 rector Un., 28, 40, 41, 42, 46, 51, 56, 58, 61, 63, 69, 70
— Mathias, 1495 artium mgr, 82—3, 90
— Nicolaus, 1543 artium mgr, 241
— Stanislaus, 1465 decr. dr, 1472 canon. Crac., 1479 procurator Un., 1485 can. Scarbimiriensis, 29, 34—35, 41, 42, 44, 49, 52, 54
Kołaczkowski (Colaczkowski) nobilis, 229
Koło — 1509 synod. prov., 120
Konarski Ioannes, epp. Crac., 100, 108—109, 119, 121, 122, 125—126, 145. 148, 153, 220, 349
Konarzewski Iosephus, 1553 art. mgr et decr. bacc. el. in seniorem b. canon., 1557 decr. dr, 1566 propter absentiam privatus senioratu, 264, 268, 307
— Stanislaus, 1573 bacc. art., vicepraedicator eccl. B. Mariae Virg. in circulo et praedicator in eccl. s. Nicolai, 339—340
Koniecpolski Predborius, castell. Sandom. et cap. in Lelow, benefactor Univ., 185, 220, 221
— Nawojka, uxor Predborii, 185
Koprzywnica (Coprzywnica, Comprovintia, Pokrzywnica) — praepositus Io. Wysocki
— Martinus dictus Kołaczek, 1513 coll. minor postea coll. maior, 127, 129, 134, 207, 209
— Nicolaus, 65—66, 94

— Nicolaus iunior, 1491 decr. bacc., institutus in sen. b. canon., 1492 decr. dr el. ad pleb. in Luborzyca et in lect. Nov. Jurium, 1495 lector ord. iuris, 1509 consul Crac. et procurator Univ., 1527 canon. Crac., 1527 decanus fac. canon., 66, 73, 76, 82—83, 93, 98—99, 104, 105, 106, 108—109, 111, 119, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 137, 150—151, 152, 153, 154, 175—177, 180, 189, 190, 220, 227

Korczbok (Corczbog), decanus Gnesn., schol. Plocensis et canon. Crac., 262, 310, 315, 345—347, 379—380, 382, 394

Korczyn Nova — capitaneatus 375

— Antiqua, plebanatus Univ., 265, 402, 447; plebani: Iac. Gorski, Mart. a Kłodawa, Ant. a Napachanie, Sig. Obrembski, Ios. Urzędow

a Kościan (Costen, Costan) Andreas, 1490 decr. dr, 61

— Ioannes, 1495 decr. dr, 1511 vita functus, 82—83, 105, 113

— Mathias, 1474 decr. dr, 1479 decanus can. fac., 1482 pleb. s. Annae et can. s. Flor., 1482, 1482/3, 1485/6 rector Univ., 39, 40, 41, 42, 49, 50, 52

— Matthaeus, 1543 theol. prof. et poenit. eccl. cath. Crac., 239, 243

Kościelec, bona, 185

Kośmirowska, fundatrix tertii vicarii in Luborzyca, 220

a Koszyce Lucas, 1475 bacc. art. exclusus e Bursa Ieros., 41

a Koszykow Stanislaus, 1449 artium mgr, 9

Kotarski Benedictus, 1561 mgr art., 290

Kotlarz Matthaeus Stricovius Ostraviensis, canon. Olomuc., prom. 1581 in mgrum art., 398, 400

a Kowale (Cowalye) Ioannes, 1449 bacc. formatus theol. et artium mgr, 9

Kozakowski Hieronimus, 1575 nob. studens, 368

a Koźle (Cozlye) Andreas, 1457 decr. dr, 25

Kozłowski (Coslawski) Nicolaus, 1441 decr. dr, 3

a Koźmin Andreas, vicarius perp. eccl. cath. Crac., 52—53

— Benedictus, 1534 senior b. Ierus. et coll. minor, 1536 can. s. Annae et decanus fac. artium, 1548 senten. theol. et in proximo licenciandus el. in alt. B. Virg. sub Ciborio in eccl. s. Annae, 1550 fecit permutationem pleb. in Kazimierz in alt. Omn. Sanct. in eccl. cath. Crac., 1553 prom. in drem theol., 190, 191, 195, 196—198, 206, 207, 220, 227, 233, 246, 249, 256, 257, 264, 301

a Krajewice (Crayewycze) Martinus, 1479 coll. minor, 1479 senior b. paup., 43, 44, 49—50

a Kraina (Crayna) Albertus, coll. minor, 1522 propter absentiam privatus collegiaturae, postea medicus et consul Crac., 155—156, 291

— Iacobus, filius Alberti, dr med. Univ. Bonon., 291

a Krankow (Crankow), hodie Krąkow, Martinus, 1479 bacc. decr., 43

Krasiński Franciscus, epp. Cracoviensis et vicecancell Pol., 344

— Stanislaus, nepos eppi, custos Ploc. et archid. Crac., 345, 352, 354—5, 361, 394, 416, 424

Krokier Martinus de Cracovia, 1540 decr. dr, 1558 canon. Luceoriensis, 1568 can. Wratisl., praebend. M. Magdalenae el. in lectorem Nov. Iurium et pleb. in Luborzyca, 1558/9, 1559, 1559/60, 1562/3 et 1566/7 rector Univ., 153, 228, 232, 233, 243, 270, 272, 274, 275—276, 279, 282, 284, 286, 287, 288, 289, 290, 307, 310, 312, 351, 371, 400

Kromfeld (Krumphelt) vid. Bełzik Jac.

a Krosno (Chrosnya, Crosna) Martinus, 1536 med. dr, 206, 246
— Michael, 1449 decr. dr, 9, 11, 14, 18, 19, 20
— Paulus (Croschna, Chrosna, Croschna), 1513 mgr art., 127, 129, 134
— Petrus, decr. dr, fundator alt. in capella M. Magdalenae, 18
Kruszwica — decanus eccl. coll. Io. Turobinus
Krzywda Lucas, 1572 consul Bochnensis, 323
Krzyżankowski Ioannes de Cracovia, 326—7, 331—332, 333—334, 335—336, 362
Książ — districtus 193
Kunass Ioannes de Cracovia, 1507 decr. dr, 105
Kunow (Cunow) — pleb. Nic. Bylina
a Kurow Thomas, 1498 not. publ., 93—94
Kurzelow — archidiaconus A. Gora, Ioannes a Kurzelow
a — Ioannes dictus Muscenius, 1562 coll. minor, 1577 pleb. in Przemękow, 1580 licenc. theol., can. s. Flor., 1581 theol. dr, 1584 el. in altaristam alt. Omnium Sanct. in eccl. cath. sub conditione resignationis pleb. Przemęk., 1584 archid. in Kurzelow, 287, 295, 363, 367, 375, 394, 403, 408, 420, 425, 438, 450
— Stanislaus (Iacobeius), 1578 coll. maior et decanus s. Annae, praebend. Trądnowicensis, 380, 410, 423, 449

a Łabiszyn (Labyschin) Andreas, 1474 praep. Coll. Maioris, 1479 decr. dr et theol. bacc. incorporatus ad fac. canon., 1491 theol. prof. el. in suconservatorem Univ., 1495 provisor b. Ierus., 1496 rector Univ., 38, 42, 61, 64, 68, 84, 90
— Mathias, 1441 mgr art., 1449 custos eccl. s. Flor., 4, 9, 10, 14
Łącki (Lanczky) Mathias, 1535 decr. dr, 1536 archid. Pomer. et ordin. iuris, 1556 archid. Gnesn., scholast. Wladisl., decanus Łowic. et can. Crac., 1556, 1556/7 rector Univ., 199, 217—218, 238, 244, 264, 265, 267, 268
Łagiewnicki domus empta Univ. per epp. Noskowski pro bursa phil., 289, 301, 310, 315, 345—7, 378—380, 385, 393—4, 416—7, 424
Lancicia civ. — cancellariatus 1; — synodus prov. 1523, 161
a Lanczovia Georgius, 1475 artium mgr, exclusus e b. Ierus., 41
a Land Ioannes, 1485 pleb. in Gnojno et not. consistorii Crac., 53
a Lanka Nicolaus, 1449 decanus fac. art., 1454 procurator Univ., 9, 11, 21, 23
Laodicensis epp.: Io. Amicinus, Mart. Białobrzeski
Łaski (a Laszki) Felix, 1513 artium mgr, 121, 122, 124, 127, 128, 129, 131, 133, 134, 137
Łaski Ioannes, archiepp. Gnesn., 140, 156—7, 158
Latalski Ioannes, epp. Crac., postea archiepp. Gnesn., 119, 213, 216, 217, 218
Lateranense concilium 1514—1518, 140
a Latoszyn (Lathoschin, Lyathoschin) Io., 1465 decr. lic., 1475 decr. dr, can. et offic. Crac., 1479 provisor b. paup., 1492 can. Sandom., 1483 et 1492 rector Univ., 29, 40, 41, 43, 44, 51, 73
Latosz (Latosinius) Ioannes, med. dr Univ. Patav., 1582 incorporatus ad fac. med., 406—407, 408, 449
Laurentius, dispensator regius 1535, 196
— vid. de Raciborsko
Laureo Vincentius, 1574 legatus ap., 362, 378
a Latowicz (Lathouicz) Nicolaus, 1474 decr. licenc., 38
Łazovius Valentinus, 1588 senior b.

Ierus., 1589 el. in not. Univ, 442, 452, 453
legatus apostol.: nonnominatus a latere 1501 97, nonnominatus 1572 330; vid. B. Buongiovanni, Io. A. Caligari, V. Laureo
a Legnica Dominicus, 1475 mgr art. exclusus e b. Ierus., 41
Lelow, bona reg., 185; — districtus 192; — capitaneus: Pred. Koniecpolski
Łempicki St., 373
Leniek J., 436, 447
Leon X pap., 140
Leonardus, vid. a Cracovia, a Dopczyce, a Wyszogrod dictus Słończewski, a Viznka
Leopolis civ. — archiepiscopi: I. D. Solikowski; — archidiaconus Greg. a Mysłowice
Leopoliensis Thomas, 1572 proconsul civ. Bochnensis, 323
Leopolita Ioannes senior, 1513 art. mgr, 1524 bacc. theol. et can. s. Flor., 1527 prof. theol. 124, 127, 129, 134, 160, 180
Leopolita Ioannes iunior (Kasprowicz), 1564 artium mgr et decanus s. Annae, 1572 pleb. in Proszowice, theol. dr, can. s. Flor., vita functus, 295, 299, 309, 322, 336
Leovicius 153
Lepiarz (Lepiarsz) Albertus, servus Coll. iurist., 370
— Dorothea, uxor Alberti, 370
a Leśnica (Leschnicza) Ioannes, 1495 artium mgr, 1504 senten. theol., 1510 ord. theol., provisor b. paup., 1518 canon. Gnesn., 82—83, 99, 111, 119. 121, 152
a Lewocza Sebastianus, 1514 promotus in artium mgrum, 134
a Leżajsko (Lyazensko, Leyezensko, Lyeszensko) Martinus, 1510 senior b. paup., 1523 coll. maior, 1527 praebend. villae Trądnowice, theol. bacc., 1535 librarista Coll. Maioris, 111, 127, 129, 134, 138, 158, 160, 178, 179, 180, 203
Liczko Martinus, praepos. Tarn. 1573, 331
Ligatoris Nicolaus a Cracovia, 1454 artium mgr, possesor villae Sidzina 22
a Lisiec (Lischiecz, Lyssecz, Lyszoczky) Albertus, 1449 decr. dr, 1452 lector Nov. Iurium, 1457 pleb. in Luborzyca, 1460/1 rector Un., 9, 11, 14, 17, 20, 24, 26, 27
a Lisino (Lissino, Lyschino) Stanislaus, 1449 decr. dr, scholast. Sandom., 9, 10, 14
a Lisow (Lyssow) Iacobus, 1454 non admissus ad licentiaturam in decr., 1475 olim theol. et decr. dr, ordin. theol., 19, 40
a Łodzia Paulus, 1579 procurator Univ., 1580 coll. maior et canon. s. Annae, 1583 can. s. Flor., 382, 394, 412
— Petrus, 1583 coll. minor el. in alt. eccl. s. Annae, 414
Lombardus, 117
Longinus vid. Długosz Io.
Longus Iacobus dictus Albinus vel Biały, 1517 decr. dr, 148
Łowicz, civitas 334; — decanus: Math. Łącki, Michael de Lublin
a Łowicz Ioannes, 1474 artium mgr, 1479 coll. maior, bacc. theol., 1480 decanus fac. artium, 38, 43, 46
— Stanislaus, 1535 med. dr et coll. minor, 199, 236
Lubart vid. Aurifaber Petrus et Stan.
Lubiertów (Lyubiertow) villa, 192
Lublin, civ., 311
a Lublin Franciscus, 1535 senior b. Ierus. vocatus ad Coll. Minus, 200
— Nicolaus, 1490 custos Scarbim., 59—60, 67, 68—69, 71
— Stanislaus, 1575 scholaris, 368
Luborzyca, benef. Univ., 11, 54, 57, 383—4; — decimae 384, 445; — schola 383—4; — templi defectus 382—3; — tabernator 412; — vicarii 219—220, 383 (domuncula); vid. plebani: Mart. Bełza, Io. Bełzik, Nic. Dobrocieski, Andr. Gora, P. Gorcinius, Nic. a Koprzywnica, Mart. Krokier, Alb. a Li-

siec, Ad. Mątla, Clem. a Piotrkow, Stan. a Radoszyce, Io. Starzechowski, Mich. a Szydłow
Lucas, 1572 senior sutorum in Bochnia, 323
— vid. a Koszyce, a Uniejow
Luceoria (Łuck) — canon. Mart. Krokier
a Ludzisko Ioannes, 1441 dr med., 2, 4
Ługowski Simon, 1572 praep. ord. canon. s. Augustini in Miechow, postea epp. nominatus Przemisl., 330, 414
a Łukow Stephanus, 1513 artium mgr, 124, 127, 129, 134
Lutek, vid. a Brzezie Io.
Lyczko Mart. vid. Liczko
Lyszoczky Alb. vid. de Lisiec A.

Maciejowice, villa ad par. in Luborzyce spectans (decimae), 92, 445
Maciejowski Samuel, epp. Crac et cancell. Regni 247, 249, 251, 256, 257
— Stanislaus, palat. Sandom., 290
a Magierowa Wola Ioannes, 133
Majer Iosephus, 115, 165, 167, 205
Maniecki Stanislaus, 1580 not. consistorii Crac., 387
Marcinowice villa (decimae), 99
a Marcinowice Petrus, 99
Maricius Simon a Pilzno, 1544 coll. regius, 242
Martinus vid. a Biecz, a Brzostkow, a Ciężkowice, a Cracovia, a Ilkusz (Biem, Bylica), a Kłodawa, a Koprzywnica, a Krajewice, a Krankow, a Krosno, a Leżajsko, a Osznica, a Pilzno (Glicius), a Pokrzywnica, a Raciąż, a Radomskie, a Sandomierz, a Sdbiki, a Styria, a Szamotuły, a Tarnowiec, a Viazd, a Wiślica, a Wojnicz
Mathias Corvinus, rex Hungariae, 80
— vid. a Bladow, a Bolesławiec, a Brzeziny, a Ilkusz, a Kobylino, a Kościany, a Łabiszyn, a Miechow, a Piątek, a Sąspow, a Słupca, a Szamotuły, a Szydłow
Matla Adam de Cracovia dictus Metellus, 1535 decr. dr et senior b. canon., 1568 lect. Nov. Iurium et pleb. in Luborzyca vita functus, 199, 201, 228, 245, 246, 249, 264, 285, 287, 312
Matthaeus vid. a Bolesławiec, a Kościan
Maximilianus, archidux Austriae, 441, 444
Maydlena cortisana, 386
Mazurkiewicz Carolus, 188
Melanchton Phil., 362
Melchior, vid. Skrzinensis
a Melsztyn, vid. Jordan; — Melsztyn (Myelstin) domus in plat. Fratrum vid. Univ. b. Hung.
Metellus, vid. Matla Adam
Michael, 1445 advocatus haered. in Skawina, 233
— 1491 mgr artium et senior b. Ierusalem, 64
— vid. a Bystrzykow, a Głowno, a Krosno, a Nova Civitate, a Olszna, a Opole, a Paczanow, a Szydłow, a Turobin, a Waradino, a Wieluń, a Wiślica, a Wojnicz. a Wratislavia
a Michałow Ioannes, 1513 artium mgr, can. s. Floriani, 127, 129, 134
— Nicolaus, cap. et castell. Crac., 43
— Catharina, uxor Nicolai, benefatrix Univ., 43, 269
a Michmicze (Michimicze, Mychmicze, Michmicze, Myetzmicze!) Georgius, 1449 decr. bac. et canon. in Raciborz, 9, 10, 11
Miechów — monasterium ord. canon. s. Augustini, 192; — controversia inter fratres et communitatem b. Ierus., 239—240; — praepositi: Alb. Cebrowski, Simon Ługowski, Thomas
a Miechow Mathias, dr med. et benefactor Univ., 1513/4 decanus med., 1518 can. Crac., 1507 vicecancellarius Univ., 1505/6, 1507/8, 1511/2, 1518 rector Univ., 8, 74, 95, 101, 104, 105, 106, 108, 117, 122, 131, 146, 147, 149, 150, 154—5 (anniversarium et dotatio coll. astro-

logiae), 185, 244, 306, 309, 348, 352
Mielecki Hieronimus, 318—319, 331
a Mierzeniec Arnolphus vid. Mirzyniec A.
Mieszkowski Stanislaus, 1584 coll. minor, senior b. Ierus. el. in canon. Przemisl., 420
Mikosz Nicolaus a Cracovia, 1495 artium mgr, 1512 coll. maior, 1513 can. s. Floriani, 1522 custos s. Flor. et procurator Univ., 1523 reelectus in procur. Univ., 1527 decanus fac. theol., 82—83, 119, 122, 127, 129, 134, 137, 151, 153, 156, 165, 179, 180
Milewski Iacobus, 1577 can. Crac., 374
Mirzyniec (Myerzeyenyecz!, Mizynecz, Mirziniecz, Myrzenyecz, Myrzenyecz, Myrzynyecz) Arnolphus, 1464 decr. dr, 1474 lector ord. iuris, 1474 theol. prof., can. s. Floriani, 1475 can. Crac., 1479 theol. et decr. dr, 1491 dictus olim, 28, 29, 31, 32, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 51, 68
Mogiła (Clara Tumba) — monasterium ord. Cisterciensis 441, 444; — abbates, 57, 199 (ius praesentandi ad pleb. s. Annae), 229—30 (ius conservatoriae Univ.); vid. M. Białobrzeski, Dominicus, Er. Smigmator
Moleto, 341
Molitor Iacobus, 1563 lic. iuris el. in ordin. iuris, 1572 prom. in drem iurispr.; 1582 el. in praeb. M. Magd.; 1583 conclusum ut lectionem ord. legat, 1587 resignata ord. iuris el. in lectorem Nov. Iurium, 1588 el. in praeb. M. Magd., 291, 316, 319, 406, 409, 410, 428, 439—440, 443
Morawski Casimirus, 22, 25, 30, 51, 157, 190, 327
Morsztyn (Morsthin) Georgius, consul Crac., 92
Moschovia — bellum, 402
Mosellanus, 362
a Mstow (Msthow) Ioannes, 1536 coll. minor, 1538 et 1539/40 decanus fac. art., 1540 can. s. Annae, 208, 220, 233, 234
Mstyczow, villa in terra Crac., 193
a Mszczonow Ioannes, 1541 bedellus Univ., 238
Muczkowski Iosephus, 1, 4, 13, 17, 25, 47, 63, 84, 89, 98, 105, 114, 118, 134, 148, 159, 180, 209, 216, 219, 251, 254, 277, 279, 292, 321, 378
Myślenice — pleb. Ioannes a Nieszkowa
a Mysłowice (Mischlawicze) Gregorius, 1449 decr. dr, 1454 archidiac. Leop., 1460 vicerector Univ., 11, 14, 20, 26
Myszkowski Benedictus, 1523 can. et cancell. Gnesn., 158
— Ioannes, castell. Żarnoviensis, nepos eppi Petri, 449—450, 453
— Ioannes a Przeczyszow (Przeczyschowski) nob., pater Petri eppi, 241
— Petrus, 1543 can. Crac., 1544 el. in alt. eccl. s. Nicolai, ab a. 1577 epp. Crac., 241, 242, 374, 376, 378, 387—9

Nagolt Ioannes, 1508 coll. maior, 107
a Napachanie Antonius, 1544 theol. dr, 1548 can. s. Flor., 1553 decanus s. Flor., 1556 pleb. in Ant. Korczyn, 1552/3 et 1553 rector Univ., 1559 lector ord. theol., vita functus, 242, 245, 249, 261, 263, 264, 266—267, 274
Netka a Cracovia, 258
Nicolaus V pap. 11, 12
— 1445 advocatus haered. in Skawina, 233
— psalterista eccl. cath. Crac., 145
— sapientia Univ. 1541, 258
— vid. a Bialin, a Bodzęcin, a Borkowice, a Brega, a Brzeźnica, a Cracovia, a Czerwieńsko, a Kalisz, a Kobylino, a Koprzywnica (iunior et senior), a Lanka, a Latowicz, a Lublin, a Nissa, a Otwinow, a Pilcza, a Przewieczerzyno, a Psary, a Salok, a Staw, a Tuliszkow, a Wieliczka

Niemierza, fundator alt. Omnium Sanct. in eccl. cath. Crac., 99, 223
Niesułkow, villa epp. Cuiav., 333
a Nieszkowa (Nyesszkowita, Myeskowythal) decr. dr, 1513 pleb. in Myślenice, 1521 custos Sandec., 120, 134, 154, 156
a Nissa Bernardus, 1480 artium mgr, 1482 lic., 1485 theol. prof. et can. s. Flor., 46, 49, 52
— Nicolaus, 1474 decr. dr, praedicator in eccl. B. Mariae Virg. in circulo Crac.. 39
Norimberga, 80
Noskowski Andreas, epp. Plocensis, renovator b. phil., 57, 289, 301, 310, 345, 348, 379, 416—7
— Ioannes, med. dr, 1536 ordin. med., 1538/9 decanus fac. med., 187, 206, 223
— Lucas, mgr artium, postea dr med. Univ. Bononien., 1515 incorp. ad fac. med., 1526/7 decanus fac. med., lector ord. med., phisicus regius et rector Un., 1532 vita functus, 145—146, 147, 152, 170, 171, 172, 174, 175, 186—188, 215—6, 360
notarius vid. Ioannes
— civitatis Bochnensis vid. Mathias a Brzeziny; civ. Cracov. Val. Pernus
— consistorii v. curiae episc. Crac. vide Ioannes a Land, Mart. et Stan. a Sandomiria
— publicus vid. Matthaeus a Bolesławiec, Stanislaus a Cracovia, Michael a Nova Civitate, Albertus a Randzini
a Nova Civitate Michael, 1491 bacc. art. et not. publ., 65
— Stanislaus vid. Biel
Novicampianus Gregorius, 1559 coll. minor vocatus ad senior. B. Ierus., 1568 privatus collegiaturae, 276, 287, 295—299, 311—312
Nowko, canon. Sandom., fundator alt. Mariae Eg. et s. Alexii in eccl. cath. Crac. cum coll. rhet., 2, 219, 300; Nowkonis domus dictus Zerwikaptur in plat. Castrensi 35—6, 48, 57, 116, 181—2, 193, 195. 219, 300

a Obiedzino (Obiedziński) Thomas, 1504 mgr artium, 1517 propter diutinam absentiam privatus collegiaturae, 99, 100, 104, 148
a Oborniki Petrus. art. et med. dr, ord. med. et consul Crac., 1525/6 rector Univ., 1544 vita functus, 170—171, 206, 223—4, 242
Obrembski (Obrempski) Sigismundus, 1549 decanus fac. artium, 1568/9 theol. dr, can. s. Flor. et pleb. in Korczyn, 252, 268, 313
Ocieski (de Ociessino) Ioannes, Regni Pol. cancell. et cap. Crac., 268
Oettinger, 413
Ogrodnik (Hortulanus) Clemens, 1573 compactor librorum, 268
Ohryzko, 444
a Oleśnica Andreas, 1495 cast. Sandec., 84
Oleśnicki Sbigneus, epp. Crac., fundator b. Ierus., 2, 21, 32, 86, 326, 361
— — archiepp. Gnesn., 58, 60, 67, 68, 71—72
Olomuniec, 127; — eppi: nonnominatus 441, St. Turzo; — canon.: Kotlarz Stricov., Melchior Pernesius
a Olszna (Olschna) Michael, 1510 coll. maior, 1527 can. s. Flor., theol. prof., 111, 121, 122, 127, 129, 134, 142, 180
Opatow, civitas; — custos: Ioannes a Wieliczka; — decanus: Petrus Wapowski
a Opatow Albertus, 1467/8 med. dr et decanus fac. artium, 1465 el. in alt. eccl. cath. Crac., 25, 26, 30
a Opatowiec Stanislaus, 1571 licenc. iurisp. et sacellanus Sigismundi Augusti, el. ad can. Przem., 1581 decr. dr et can. Przemisl. vita functus, 317, 319, 404
a Opole vid. Cwikius Daniel
— Michael, 1491 bacc. artium et cler. dioec. Wratisl., 62

Orienth Ioannes, 1441 mgr artium, 4
Osieczany villa (census ad b. phil.), 345, 346
Ossoliński Hieronimus, 1574 castell. Sandom., 361
Ostraviensis vid. Kotlarz Stricovius Math.
a Ostrzeszow (Ostrzeschkow) Kośmider Ioannes, 1511 med. dr, 1512/3 decanus fac. med., 113, 121, 122, 127, 129, 131—132, 134, 138—139
a Oświęcim (Oszwyanczym) Ioannes senior dictus Beber, 1464 mgr art., 1474 bacc. form. theol., 1479 can. s. Flor. et theol. prof., 1479/80 rector Univ. et custos s. Flor., 28, 38, 43, 44, 45
— Ioannes iunior dictus Sacranus, 1480 mgr artium, 1491 coll. maior, 1494 theol. prof. et custos s. Flor., 1498 can. Crac. et Wladisl., theol. dr, 1493/4, 1494/5, 1512/3 rector Univ., 46, 61, 62, 77, 78, 79, 81, 91, 92, 96, 99, 103, 110, 120, 122, 124, 126, 127, 128, 130, 133, 137
— — (filius Petri), 1474 decr. dr et pleb. s. Nicolai, 39, 40, 41, 42
Oszka (Osska) Andreas, rel. conv. Benedict. in Tyniec, 23
a Osznica (Osznicza) Martinus, 1479 decr. bacc. et coll. minor, 43
Otto, 1411 decanus eccl. cath. Crac., 5
a Otwinow (Othwinow) Nicolaus, 9

a Paczanow Michael, 1514 artium mgr, pleb. in Szczawin, mgr causarum consistorii Crac., 1517 bacc. iuris, alt. eccl. M. Magdalenae, 135, 153
Padniewski Philippus, epp. Crac., 290, 305—6, 309, 315
— nepos eius iturus Italiam, 316
Padua (Patavium) vid. epp. Fr. Pisanus; — Universitas, 230, 262, 291, 292, 342, 368, 406, 411; — cancell. Univ. vid. Fr. Pisanus; — rector Univ. art. vid. A. Gostyński; — promoti in medicina: Iac. a Biskupice, Mich. a Głowno, Io. Latosz, Alb. a Posnania, Sylv. Roguski, Stan. Skierniewita, Stan. Picus Zawadzki
Pajęczno, 105
Parisiae Lutetiorum, Univ. 15; — mgri Univ. Par.: Mich. a Bystrzykow, V. Pernus; — prof. Jac. Charpentier; — peregrinatio Io. Wolbromii cum filiis Io. Herburt, 445
Parisiensis vid. a Bystrzykow M.
Parkosz Iacobus a Żorawice, 1441 decr. dr, rector eccl. s. Stanislai Casimiriae, rector Univ., 1449 can. Crac., 1, 2, 3, 6, 9, 10
Paulus III pap. 234
— IV pap. 265
Paulus, servitor Univ. 1486, 52, 62
— dictus Sthrosz, locator dom. b. Hung., 204
— vid. a Cracovia, a Kłobucko, a Krosno, a Łodzia, a Sierpc, a Uście, a Zalesie, a Zator
Pawłowski, 204
a Pennaforte Raimundus, 17
Pernesius Melchior, 1578 canon. eccl. cath. Olom., prom. in mgrum artium, 378
Pernus Valerianus de Cracovia, mgr artium Univ. Paris., 1536 incorporatus ad fac. art., postea not. et consul Crac., 215—6, 317
Perusia (Perugia) — Univer. Per. dr utr. iuris A. Sremensis, 422—423
a Pessenciis Alexander Italus, 1573 custos Varsav., 336
pestis, pestilentica contagio, 50, 241, 266, 267, 279, 317, 332, 345, 448
Petrus vid. a Gorczyn, a Ilkusz, a Krosno, a Łodzia, a Marcinowice, a Oborniki, a Posnania, a Swanow, a Warsavia, a Zambrzecz
Piaski, hortus ad eccl. s. Nicolai spectans, 361
a Piątek Mathias, 1562 collega minor, 287
a Piczkowicze vid. a Pyskowice
Piekosiński, 403
Pieniążek Mathias, schol. e schola Om. Sanct., 403

Pietrzejowice, villa ad par. in Luborzyca spectans (decimae), 92, 445
a Pilcza Ioannes, 1474 artium mgr, 1479 coll. maior, bacc. theol.. 1485 theol. prof. et can. s. Flor., 1490 custos s. Flor. et provisor b. paup., 1491 decanus s. Flor., 1495 can. Crac., 1490/1, 1491 rector Univ., 38, 43, 52, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 82—83, 85
— Nicolaus, 1482 collega minor et lector coll. Nowkonis, 1501 theol. prof., custos s. Flor., 1514 decanus s. Flor., 1501 rector Univ.. 48 82, 98, 134
a Pilzno (Pylszno) Albertus, decr. dr, 1536 el. in can. Przemisl., 208
— Andreas, 1584 coll. minor, 424
— Martinus vid. Glicius M.
— Sebastianus, 1583 el. in seniorem b. phil., 1588 deputatus ad coll. Wladisl. Nowodworscianum, 1589 coll. minor, 416, 447, 451
— Simon vid. Maricius
a Pinczow Stanislaus, 1569 theol bacc., 1570 custos s. Flor., 1572 el. in pleb. Proszow., provisor b. Ierus., 1576 decanus s. Floriani, 1570, 1576/7 rector Univ., 313, 315, 322—323, 345, 348, 350—351, 371, 394, 396
Piotrkow civ. — comitia 1498, 91;— synodus prov. 1577, 377
a Piotrkow Albertus, 1513 artium mgr, 121, 124, 137
— Clemens, 1480 decr. dr, el. in ord. iuris, 1491 el. ad pleb. in Luborzyca, 1491—2 lector Nov. Iurium, 1492 can. Gnesn., 44, 52, 54, 58, 62, 68, 69, 73
— Ioannes, 1534 coll. maior, 1543 can. s. Flor., 1545 theol. dr, 1543/4—1544/5 rector Univ., 191, 207, 209, 240, 242, 243, 245, 246, 249
— Thomas, 1563 collega maior privatus collegiaturae, 289
Pisanus Franciscus, epp. Paduae, 230—231
a Piszkowice vid. a Pyskowice
Płaza Iacobus, 193
— Catharina, uxor eius, 193
a Pleszow (Pleschow, Plieschow) Stanislaus. 1459 artium mgr, 1472 licen. med.. 25, 33—34
Plocia civitas, 371; — capitulum 315, 345—348, 278—380, 382, 384—386, 393—394, 416—417, 424—425; — cantor: Alexander; — custos Stanisl. Krasiński; — scholasticus Io. Korczbok, canonici: Paulus Dembski, Iacobus Gorski, Paulus a Zakliczew; procurator capit. 417; — eppi: A. Noskowski, Petrus Dunin Wolski
a Pniewy Albertus, 1495 mgr artium. dr theol. alibi prom., 1498 incorporatus ad fac. theol., can s. Flor.. 82—3, 85, 89, 90, 91, 92, 93
— Ioannes (Pnyewski), 1449 decr. dr et can. Crac., 1456 archidiac. Crac., 1456, 1456/7 rector Univ., 10, 22, 24, 39, 42
Podoski Lucas, canon. Crac., 332
Podstolicze, villa, fundus alt. s. Barthol. in eccl. cath. Crac., 69, 408—409, 411; — plebanus Alb. a Sierpc
a Pokrzywnica vid. a Koprzywnica
Poldo, 69
Poloniae Regnum 214, 277; — reges: Vladislaus Jagiełło, Casimirus, Ioannes Albertus, Alexander, Sigismundus I, Sigismundus Augustus, Henricus, Stephanus Batory, Sigismundus III; — reginae: Anna Jag., Bona, Catharina, Elisabeth; — statutum de exequiis et obviandis regibus, 106; — cancellarius Regni 388 (ius promovendi); vid. V. Dembiński, S. Maciejowski, Jo. Ocieski, Zaklika, Io. Zamojski; — vicecancellarius Franc. Krasiński; — marsalci supremi potestas 277; — marsalcus curiae St. Przyjemski; — senatores Regni, 397; — vid. comitia
Pomorski Feliks, 1579 cantor Posn. et can. Crac., 387

Pomorzeynski Bonawentura, 1513 notarius consistorii Crac., 124
Pontificius Laurentius, 1563 mgr artium et med. dr Univ. Bonon., 291, 342
Porembski Felix, plebanus, 233—234
Posnania — cancellariatus 1; cancellarius: Iac. a Boxicze, Io. Puszka, Math. a Słupca; — collegium Lubranscianum: rectores Th. Bederman, Greg. a Szamotuły; — archidiaconus: Greg a Szamotuły; — cantor: F. Pomorski; — custos: A. Brzeźnicki; — canonici: Alb. Dambrowski, Simon Caspar Herburt, Gabriel a Szadek; — epp. suffr. St. Szedziński
a Posnania Albertus dictus Misellus, Oman seu Basa, 1552 med. dr Un. Patav., el. in ord. med., 1563 vita functus, 261—262, 262—264, 285, 287, 291
— Ioannes vid. Welsz Io.
— Petrus, 1540 praep. Coll. Minoris, postea med. dr, can. Crac. et praep. s. Flor., fundator duarum collegiaturarum med., 236—237, 243, 381, 389, 392, 413
— Rochus, mgr artium, 1588 deputatus ad coll. Wladisl Nowodworscianum, 447. 449
— Valentinus vid. Wróbel V.
practica medicinae, 114—115, 131—132, 170
Prądnik (Promnik) — monasterium ord. carthus. 191; — praedium ad pleb. s. Nicolai spectans 247, 451
Praedicatorum ordo, 15
a Prasnysz vid. Zabłocki Stanisl.
Preszburg — Univ. 80
Proger Ioannes, artium mgr, 1441 rector eccl. s. Annae, 3, 20, 21, 23, 24
Proszowice civitas; — comitia palat. Crac. 1589, 450; — hospitale pauperum 396; — plebanatus 265, 267, 402, 447 (dismembratio proventuum); — plebani: Ioannes Leopolita, Stanislaus a Pinczow, Stanislaus a Radoszyce, St. Szedziński; — templi defectus 395—396
a Proszowice Simon vid. Zacius
Prussia, 258
Przeczyszowski (Przeczyschowski, de Przeczyschow) vid. Myszkowski Ioannes et Petrus
a Przedborz Ioannes, 1543 praep. s. Hedvigis, 239
Przeginia (Prząginia) Stanislaus, 1572 consul Bochnensis, 323
Przekupień (Prząkupyen) Andreas, civis Crac., 335, 336—337
Przemękow — plebanatus (ius patronatus) 265, 267; — arenda pleb. 326—327, 331—332, 333—334, 335—336, 338, 362; — proventuum dismembratio 374—376, 402, 447; plebani: Io. Dobrosielski, Io. a Kurzelow, Io. Wielicius, Andr. Zieleński
Przemislia (Premislia) — duo canonicatus cath. collationis Univ. ex don. regis Ioannis Alberti et Sig. Aug., 100, 207—8, 317, 372, 404—5, 417—8, 420; canonici: Math. a Bladow, Math. a Bolesławiec Vinc. Jasieński, Mart. a Kłodawa (ab 1576), Stan. Mieszkowski (ab 1584), Stan. a Opatowiec (ab 1571), Albertus a Pilzno (ab 1536), Pet. Skotnicki (1581—1584), Melch. Skrzynensis, Stan. a Wisznia, Mathias Wyssomirski (ab 1584)
— eppi: Math. Drzewicki, Valent. Herburt, S. Ługowski nominatus
— succamerarius Ioannes Herburt
a Przemislia Ioannes, 1495 artium mgr, 82
Przerembski Ioannes, 1548 praep. Crac., 249
— Vincentius, 1504 epp. Wladislav., 99
a Przewieczerzyno Nicolaus, 1472 decret. dr, praep. s. Iacobi, 1474 can. Wladisl., 33, 37, 40, 41, 42, 59
Przeździecki (Przezdzeczky) Caspar, 1584 el. in seniorem b. Ierus.

postea mgr scholae Leopol., 421, 435
a Przybysławice Gregorius, 27
Przyjemski (Przyemski) Stanislaus, 1588 marsalcus curiae, 449
Przylaja, villa in terra Crac., 193
a Psary Nicolaus, 1535 mgr artium, alt. eccl. s. Annae, 203
Ptaśnik Ioannes, 223
Pudłowska Dorothea, serva dris Molitoris, 406, 409
Pulcer Paulus a Cracovia, 1441 artium mgr, 4
Pultovia — capitulum 346, 347, 385, 424—425; — canonicus: Nic. Wieliczka
Puszka (Puschka etiam dictus Puzovius) Ioannes, 1441 decr. dr, can. s. Flor. et eccl. cath. Crac. necnon cancell. Posn., 1, 4, 10
Putanowicz, 30
a Pyskowice (Piczkovicze, Piszkowice, Pyskowicze, Pischkowszky, Pyszkowszky) Paulus, 1441 artium mgr, 1449 can. s. Flor. et theol. prof., 4, 9, 10, 14, 21

a Raciąż (Racziasz) Martinus, 1559 vocatus ex senioratu b. Ierus. ad Coll. Minus, 1562 decanus fac. art., 1566 el. alt. eccl. cath., 276, 287, 306, 307, 309, 334
a Raciborsko (Raczyborzko) Ioannes, 1449 mgr artium et bacc. theol., 9
Raciborz (Rathibor) — canon. Georgius a Michmicze
a — Laurentius, 1441 theol. prof., 4
Radlow, 344
a Radochonie vel Radochoncze Ioannes, 1441 theologiae prof., 4
a Radom Bartholomaeus, 1441 mgr artium, 1449 theol. prof. et canon. s. Flor., 4, 9, 10
a Radomskie Martinus, 1570 bacc. iuris, et lector Nov. Iurium, 1573 dr iuris el. in praep. s. Nicolai, 316, 319, 349, 355, 357—8, 365, 451
a Radoszyce (Radossice) Caspar, 1571 coll. maior, can. s. Annae el. in praep s. Annae, 1580 pleb. in Gródek, 318—319, 389—390
— Stanislaus, 1562 collega minor, 1569 el. pleb. in Proszowice, 1572 decanus fac. artium, 1573 coll. maior, bacc. iuris et in proximo licenciatus, el. in lect. Nov. Iurium, 1585 el. ad pleb in Luborzyca, 1588 vita functus, 287, 314, 326, 349—350, 353—357, 381, 405, 406, 428, 432—433, 442
Radziszów, villa (census ad b. paup.), 233
a Randzini Albertus, 1513 nót. publicus, 1514 el. in bedellum Univ., 133, 135
Raphael, 1445 praep. Kielcensis, can. et offic. Crac., 232
a Rava Valentinus, 1553 collega maior, 264
Regiomontanus Ioannes, 80
Regiopons vid. Stradom
a Regulis Ioannes, 1475 manens in Bononia el. in ord. med., 1505, 1507/8, decanus fac. med., 1508 rector Un., 39, 46, 72, 91, 101, 104, 106, 108, 134
Rochus vid. a Posnania R.
Rodos insula, 51
Roguski Silvester, dr med. Univ. Patav., phisicus Sigismundi Aug., 318, 438
Roma (Urbs Romana) 45, 49, 121, 122, 123, 180, 377; — appellatio 69, 72; — condemnata 70; — curia, 12, 20, 21, 24, 60, 179, 319, 327; — peregrinationes in curiam, ad limina b. Petri et Pauli, ad studia, 38 (Iac. a Boxicze), 51 (Pauli a Zalesie), 55—56 (Martini a Cracovia), 89—90 et 92—93 (Alberti a Pniew), 99 et 104 (Thomae a Obiedzino), 120 (Io. a Nieszkowa), 203 (Io. Kaufman), 231 (Bartl. a Stradom), 243 (M. Krokier), 368 (St. Sokołowski), 445 (Ioannes Felix et Abraham Herburt; — promotiones in curia, in

Urbe 91 (Alb. a Pniew), 282, 285, 292, 342 (Fel. a Sierpc); — Romipetae 243; — Rota 374; — Univ., 91
Romer Adam a Stężyca, 1588 mgr art. deputatus ad coll. Wladisl. Nowodwor., 447
a Ropczyce Valentinus, bedellus Univ., 229
a Rożan Seraphin, 238
Rozdrażewski Hieronimus, epp. Cuiav., 450
Rożnowski (Roschnowsky) Thomas, 1513 offic. Crac., 129, 130, 133
Rudawski Andreas a Cracovia, fundator alt. Simonis et Iudae in eccl. B. Mariae Virg., 308
Rudolphus (Ludolphus), relig. ord. Praedic., theol. prof., 134
a Ryczywoł Albertus, relig. ord. Praedic., 1540 decanus fac. theol., 234
Rzeszowski (Rzeschowsky) Ioannes, can. Crac. postea epp. Crac., 28, 31, 52, 109

Sabinka Bartholomeus de Stradom dictus Regiopontanus, 1533 coll. minor, 190, 231
Sacranus Ioannes vid. a Oświęcim Io. iunior
a Sadowie Andreas, 1450 decr. dr, 14, 17
a Salok Nicolaus, 1514 prom. in artium mgrum, 134
Samogoszcz (Shamogosczya) — pleb. A. Wędrogowski
Samosarski (a Zymorzecz) Bartholomaeus, 1514 promotus in artium mgrum, 134
Sandecia — custos: Io. a Nieszkowa; — castell.: Andr. a Oleśnica
Sandomiria — scholasticus: Stan. a Lisino; — canonici: Math. a Bladow, Io. a Latoszyn; — castell.: Preb. Koniecpolski; — palat.: Spytek Jordan, St. Maciejowski; — succamer.: St. Tęczyński; — rector scholae: Ios. Tectander (Zimmermann)
a Sandomiria Ioannes, altarista Sandom. et eccl. s. Annae, 203
— Martinus, not. consistorii Crac., iurisprud. scholaris, 374
— Stanislaus, 1509 not. curiae Crac., 110
Sanok — castell.: Io. Herburt
a — Ioannes, 1533 decr. dr, 1535 procurator Univ., 1536 decanus fac. art., 1540 poenit. eccl. cath. Crac., 1545 praep. s. Nicolai, 1540, 1541, 1545/6, 1546, 1551, 1552 rector Univ., 1554 vita functus, 189, 195, 196, 201, 207, 209, 220, 228, 232, 233, 234, 237, 244, 245, 246, 247, 249, 257, 259, 260, 265, 339
Sarnovius Mathias, 1581 el. in seniorem b. phil., 402, 403
a Sąspow (Sanspow, Szanzpow) Mathias, 1458/9 decanus fac. art., 1464 theol. prof., 1467 vicerector Univ., 25, 28, 31, 32
Sbigneus Sbignei, 1404 can. Crac., 52
Scarbimiria vid. Skalmierz
a Schebnya vid. a Szebnia Io.
Schidlow vid. a Szydłow
Schilling Ioannes a Posnania, 1514 prom. in artium mgrum, 134
Schneeberger Ant., med. Crac., 342
Schoneus Andreas a Glogovia, 1588 art. mgr ad coll. Wladisl.-Nowodworsc. deputatus, 447
Schyedliska — vid. Siedliska
Sczawin, vid. Szczawin
Sczebrzeszyn vid. Szczebrzeszyn
a Sdbiki Martinus, 1509 pleb. in Strożyska, not. curiae ep., 110
Sebastianus vid. a Kleparz, a Kłodawa, a Lewocza, a Pilzno
a Secemin Dominicus, 1509 decr. dr. lector Nov. Iurium et alt. eccl. cath. Crac., 109
Sedes apostolica, 11—12, 23, 52, 121, 148, 157, 269, 354, 362, 435
Selig Stanislaus a Cracovia, 1495 licenc. med. et can. s. Flor., 82—83, 90
Sreaphin vid. a Rozan

Sidzina, villa Univ., 22, 153, 431; possessor: A. Sierpc, A. Wędrogowski
Sieciechow — monasterium ord. Bened. et ius patr. eius ad eccl. coll. s. Egidii 327
a — Albertus, 1562 coll. minor., 1563 privatus colleg., 287, 289.
Sieciechowice vid. pleb. N. Dobrocieski
Siedliska (Schyedliska), villa (decimae), 9
a Sienno Iacobus, archiepp. Gnesn., 43. 48
a Sierpc Albertus, 1582 coll. minor el. ad pleb. in Podstolicze, 1585 poss. villae Sidzina, 1589 coll. minor et bacc. theol., 408—9, 418, 431, 450
— Felix, 1561 coll. maior, dr med. Univ. Romanae, resignavit coll. maiori, canonicatu s. Annae et alt. s. Barthol. in eccl. cath. Crac., 1573 vita functus. 282—285. 287, 294, 299, 302—305, 325—6, 334, 342
— Iacobus, canon. s. Annae, postea s. Flor., 232
— Paulus, 1561 not. publ., 285
— Simon, 1495 artium mgr, 1510 coll. maior, 82—83, 111
Sierzchowski (Szirkowski, Szyrchowski) Felix, 1509 not. curiae episc. Crac., 1518 canon. Crac., 110. 151—2
Sigismundus I. Rex Pol., 120, 157, 185, 194. 213, 214—215 (litt. pro Univ. 1536), 222, 224
— Augustus, 257, 265, 267, 300, 309. 312, 323, 326. 381; — litt. ad Univ. 330; — intercessio pro censibus 318, pro mgro Ioanne Wieliczka 314, mandatum de habitatione scholarum in bursis et collegiis, de habitu clericali 311, 332; — concionatores: Mart. a Kłodawa, Io. a Tarczyn; — phisicus: Pet. a Posnania, Syl. Roguski; — sacellanus Stan. a Opatowiec; — decimae post mortem non solvantur 332; — libri ex bibl. donati Un. per. reg. Annam 438
— vid. a Stężyca
Silvius Ioannes, 1546 artium mgr, 246
Simon, compactor librorum, 327—328
Simon vid. a Grodziec, a Sierpc, a Śrem, a Szamotuły
Siradia — cancellariatus 1
Skalmierz (Skarbimiria) — custos Nic. a Lublin; — canonici: Io. a Skawina, Stan. Starzechowski
a — Ioannes, alt. eccl. s. Annae, 256
Skawce (Skawcze) villa, praep. s. Flor., 394
Skawina — advoc. haered. vid. Michael et Nicolaus
a Skawina (Schkawyna) Ioannes, 1479 decr. dr, 1483 procurator Univ., 1495 lector Nov. Iurium, 1506 can. Skarbim., 1508 vita functus, 43, 50, 60, 82—83, 93, 98, 103, 104, 105—106, 123, 124, 127, 129, 134, 137
Skawinka Mathias, 1456 abb. in Tyniec, 23
— Stanislaus a Cracovia, 1505 praep. ad s. Hedvigim, theol. dr, 1508/9 rector Univ., 102, 103—4, 108, 110, 128, 134
Skierniewice (Squyrnyenice) civ., 90
a — Stanislaus, 1578 coll. maior, 1581 dr med. obt. lic. eundi in Moscoviam medicinae exercendae causa, postea med. I. Zamojski, 377—8, 380, 402, 406, 419—420
Skotnicki Petrus, 1572 licen. iuris et in prox doctorandus, 1573 dr iuris et senior b. canon., 1575 el. in lectorem Instit. Imp., 1575 el. in lect. Nov. Iurium, 1581 in can. Przemysl., 1584 vita functus, 319, 349—350, 353—7, 363, 364, 366, 369, 372, 381, 386, 405, 420
Skotniki villa (decimae) 194
Skrobkowicz (Skrobkowius) Gregorius, 1584 art. bacc. et iurispr. licenc., senior b. canon. el. in lect. Nov. Iurium, 1588 iuris dr, 426, 428, 435, 449, 450, 453
Skrzetuski (a Skrzethow, a Skrzethusch) Iacobus, 1513 art. mgr, 1522 coll. minor priv. collegiaturae, 124, 125, 128, 129, 134, 155—156

Skrzinensis Melchior, 1574 art. mgr, 1581 canon. Przemisl., 1584 vita functus, 363, 364, 367, 404, 418
Słomowski Stanislaus, 1552 canon. Crac., 262
Słończewski Leonardus vid. a Wyszogrod L.
Słoński (Szlonsky) Gabriel, 1573 consul Crac., 337
Slovacius Petrus, 1573 artium mgr, 1581 coll. maior et prof. astrol., 344, 399, 404—405
a Słupca (Schlupcza) Ioannes, 1450 decanus fac. artium, 1454 theol. prof., 1475 can. Crac., 14, 21, 40, 41, 42
— Mathias, 1464 artium mgr, 28
a Śmigiel (Smygel) Ioannes, 1514 decanus fac. med., 139
Smigmator (Mydlarz) Erasmus, 1522—1546 abb. in Mogiła, commissarius prov. ord. Cisterc. in Pol. et conservator Un., 157, 219, 221—2
a Szmygrod vid. a Żmigrod
Sokolnicki Nicolaus, 1527 prom. in drem med., 172—4
Sokołowski Stanislaus, 1572 coll. maior, 1574—5 manens in Italia, 1575 theol. dr Univ. Bonon. petiit incorporari ad fac. theol., 1576 can. s. Flor. vocatus in contionatorem aulae regis Stephani Batory, 1580 primus praep. s. Flor. ex coll. Univ., 1583 altarista Omnium Sanct. in eccl. cath. Crac., 326, 333, 365, 367, 368—9, 372, 390, 394—5, 408, 414, 420
Solikowski Joannes Demetrius, archiepp. Leop., 435
Sommerfeld (Zumerfelth) Ioannes, 1488 artium mgr, 1495 decanus fac. art., 58, 83—4
Sophia, uxor Simonis, compactoris librorum, 327—8
Spicimir (Spiczner) Nicolaus a Cracovia, 1449 decr. dr et cantor Crac., 9, 10, 20
Sprowa, villa in terra Crac. distr. Lelov., 192
a Srebrna Gorka vid. a Górka
a Śrem Andreas vid. Cochlerus
a Śrem Ioannes vid. Cochlerus
— Simon, 1465 mgr artium, 29
Srolla Stanislaus, 1527 decr. dr et ordin. iuris, 175—6, 191, 193
Stanislaus, 1486 bedellus Univ., 55 62
— vid. a Brzeziny, a Cracovia, a Gorka Srebra, a Grodzisko, a Ilkusz, a Kobylino, a Koszykow, a Kurzelow, a Lisino, a Łowicz, a Lublin, a Nova Civitate (Biel), a Opatowiec, a Pińczow, a Pleszow, a Radoszyce, a Sandomiria, a Skierniewice, a Świradzice, a Szadek, a Tarnow, a Wielopole, a Wiśnia, a Zawada
a Staniszewice (Stanischowycze) Ioannes, 1479 decr. dr, coll. minor, 1491 licenc. et prof. theol. el. in provisorem b. paup., 1493 can. s. Flor. et rector Univ., 43, 52, 61, 64, 68, 74, 75, 77, 82—3, 85
Stano Nicolaus, 1533 consul Crac., 187.
Starczewski, 1586 stud. b. Ierus. occisus, 450
a Starogarth Andreas, 1474 bacc. form. theol., 38
a Starzechowice (Starzechowski) Ioannes, 1479 decr. dr, 1485 can. Crac., 1486 pleb. in Luborzyca, 1488 supplens lect. ord. iuris, 43, 52, 54, 58, 60, 68
Staszkowski Christophorus, nob., 448—449
a Staw Nicolaus, 1474 artium mgr, 1479 licenc. theol., 38, 43.
a Stawiszyn (Stawyschyn) Gregorius, 1513 artium mgr, 1534 theol. prof. et can. s. Flor., 1536 custos s. Flor., 1538/9, 1539/40 rector Univ., 124, 127, 134, 193, 195, 206, 212, 222, 223, 229, 233
Stephanus Batory, Rex Pol., 370—1, 372, 373 (mandatum occ. demolitionis templi evang.), 375, 381, 390 (donatio praep. s. Flor.), 404—405, 406, 410, 411, 419, 423—424; — praedicator: Sokołowski
Sternschuss A., 427
a Stężyca Adam vid. Romer

a Stężyca Sigism., 1546 decr. dr et can. Crac, 1567/8, 1575 rector Un., 1582 vita functus, 246, 249, 255, 281—2, 285, 286, 287, 297, 311, 369. 376—7, 387, 409
Stobner vid. Univ. collegiatura Stobneri
a Stobnica Ioannes dictus Stobniczka, 1507/8, 1513/14 decanus fac. art., 106, 124, 127, 129, 131, 134
a Stradom Barthol. vid. Sabinka
Strożyska (Stroshiska) — pleb.: Nic. a Brzeźnica, Martinus a Sdbiki
Strzembosz Andreas, 1545 decr. dr et senior b. canon., 244—245
Strzempiński Thomas, epp. Crac, 23, 28, 54, 102, 109, 353, 363
Strzeżuch Andreas, 1454 artium mgr, 21
studentes 197, 277—280; vid. Almani, Hung. studentes
studia peregrina, 114
Sturm Ioannes, 362
a Styria (Styrya), 1513 artium mgr, 127, 129, 134
Suetiae regnum (iturus Io. a Wieliczka), 314
Sulechow villa (ad par. in Luborzyca spect.), 92, 445
Sulterius Marcus, 1490 admissus ad responsionem in fac. canon., 59—60
a Swanow Petrus, 1449 theol. bacc., 9
Świątnicki Stanislaus, nob., 279
Świetlik (Schwiethlik) Ioannes, med. dr, 9
Sventoslaus; pleb. in Imbramowice, 219
a Świradzice (Swyradzicze) Stanislaus, 1468 canon. et offic. Crac., 1490 praep. Kielcensis et vic. in spir. Crac., 32, 60
a Swodziszowice (Swodzyschowycze) Albertus, 1505 mgr artium, 1513 can. s. Flor., 101—102, 127, 129, 134
a Szadek (Shadek) Gabriel, 1566 praep. Coll. Maioris, 1574 canon. Posn. et praeb. villae Trądnowice, 1575 privatus coll., 309, 362, 363—4, 365, 367—8
— Iacobus, 1575 decr. dr, can. Crac. et rector Univ., fundator coll. pro seniore b. canon., 39, 41, 65, 76, 94
a Szadek Nicolaus, 1536 can. s. Flor. et procurator Univ., 1540 bacc. form. theol., 1544 decanus s. Flor. reelectus in procuratorem Univ., 1545 dr theol., 1553 canon. Crac., 1548 et 1561 rector Univ., 213, 217, 222, 231. 232, 233, 234, 238, 243, 245, 246, 249, 264, 266, 281, 285, 287, 295, 299, 303, 304, 307
— Stanislaus. 1454 artium mgr, 1474 theol. prof., can. s. Flor. et rector Univ.. 22, 35, 37, 39
Szadowie villa, fundus praeb. eccl. coll. s. Egidii, 352
Szafraniec Ioannes, benef. Univ., 30
— Petrus benef. Univ. 30
Szafrańcowie, donatores villae Podstolice, 69
a Szamotuły (Schamothuli) Adam, 1543 bedellus Univ., 241, 245
— Albertus, bedellus Univ., 255, 258, 260, 264, 291, 295, 297
— Albertus dictus Krypa, 1495 mgr artium, 1505 dr. med., 82—83, 101, 102
— Gregorius, 1513 extraneus art., 1527 decr. dr et poenit. eccl. cath. Crac., 1533 lector Nov. Iurium, 1540 archid. Posn., 1538 rector Univ., 123—4, 175—6, 179, 180, 188, 219, 229, 233, 234
— Mathias, 1514 promotus in artium mgrum, 134
— Martinus, 1513 artium mgr, 1514 senior b. paup., 1518 sindicus Univ., 127, 131, 134, 138, 152
— Simon, 1527 prom. in drem med., 172, 206, 234—5
Szamotulienses studentes, 188
Szarffenberger Mathias, impressor librorum, 223
Szczawin (Sczawyn) vid. pleb. Michael a Paczanow
a Szczebrzeszyn (Sczebrzeszyn) Albertus, 1564 artium mgr, 298
Szczepanowski (Sczepanowski) Erasmus nob., 192
a Szebnia (Schebnya) Ioannes, 1485 custos Cracov., 53

Szedziński Stanislaus, 1569 canon. et suffr. Posn., pleb. in Proszowice. 314
a Szegedyn (Zegedino) Ioannes, 1491 artium mgr, 65
Szirkowski (Szyrchowski) Felix. vid. Sierzchowski
Sztaszkowski Christ. vid. Staszkowski
Szujski Iosephus, 13, 14, 15, 19, 106, 117, 118, 123, 142, 144, 159, 162, 201, 206, 271
a Szydłow Ioannes, 1475 artium mgr exclusus e b. Ierus., 41
— Ioannes, 1585 senior schol. s. Floriani el. in seniorem b. phil., 1586 el. in sen. b. canon., 1586—8 not. Univ., 428—9, 437, 438, 446
— Mathias, 1468 artium mgr, 1495 prof. theol. et can. s. Flor., 1495 rector Univ., 32, 70, 82—3, 84, 100, 110, 125—6, 127, 128, 129, 130, 133, 137
— Michael, 1449 decr. dr et pleb. in Luborzyca, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 20
Szydłowiecki Christophorus, pal. Crac., 151—2
Szyrchowski vid. Sierzkowski F.

Tabardae mgrorum, 12—13
Taranowski Nicolaus, scholaris Univ. Bon., 325
a Tarczyn Ioannes, 1556 dec fac. art., 1557 senior b. paup., postea praedicator Sigismundi Augusti, 266, 268, 269
Tarnów, civ. — praep. Martinus Liczko
a Tarnów Stanislaus, 1486, not. Univ., 55
Tarnowscy a Jarosław, 331; a Rzemień et Żochow, 319, 331
Tarnowski (a Tarnow) Ioannes Amor, castell. Crac., 177
Tarnowska Sophia, filia Ioannis Amor, 177
a Tarnowiec (Tarnowiecz) Martinus, 1513 artium mgr, 1524 bacc. form. theol., ordin. theol. et can. s. Floriani, 124, 127, 129, 134, 160
Taszycki Nicolaus, iudex terrae Crac., 192
Tectander (Zimmermann) Iosephus a Cracovia, 1532—1536 extraneus art., 1535 rector scholae Sandom. el. in seniorem b. Jerus., 143, 200
Tęczyńscy, 327, 329, 352, 359—360.
Tęczyńska, uxor Nic. Tęczyński cast. Crac., 97
Tęczyński Andreas, 1510 auditor Rotae Regiae, 112
— Andreas 1574 palat. Bełzensis, 1584 Crac., 359—360, 424
— Ioannes 327
— Ioannes, 1523 gladifer Crac., 360
— Stanislaus, 1532 succamer. Sandom. postea palat. Crac., 186, 360
Terra sancta — peregr. Iac. a Boxicze (38), Mich. a Wieluń (52)
Theiner Augustinus, 378
Thomas, praep. monast. ord. can. reg. s. Augustini in Miechow, 190, 192
— vid. a Bodzęcin, a Cracovia, a Kurow, a Leopoli, a Obiedzino, a Piotrkow
a Thomicze vid. Tomicki P.
Tomicki P., dr canon. Un. Bon., 1510 archid. Crac. postea epp. Crac. et vicecanc. Regni, 8, 111—2, 153, 173, 179, 182, 186, 188, 219, 220, 290, 330
Toporczyki familia, 327
Toruń 372
Tosth (Thost), 1474 decr. dr., 1479 can. Crac., 37, 40, 42, 43
Trądnowice (Truntnowycze) villa Univ., 30, 67, 229, 230; arendator St. Zawadzki 364—5;
— census (ad b. paup.) 178; — praedium 158, 180; — taberna, 180, tenutarius vid. Ber. a Biskupie, Thomas Paulinus a Crac., Stan. a Kurzelow, Mart. a Leżajsko, G. Szadek
Tridentini concilii decreta, 390
Troper Andreas, 1562 coll. maior, 1582 can. s. Flor. vita functus, 287, 295, 407
a Trzciana Ioannes, 1546 artium mgr, 246
Trzecieski Ioannes, 1580 civis Crac., 391
a Tuliszkow (Tulischkow) Nicolaus, 1513

artium mgr. 1514 bacc. med., 124, 127, 129, 131—2, 134, 138—9
a Turobin (Turobinus) Ioannes, 1545 artium et iuris utr. dr, lector Instit., 1553 canon. Chelmensis, 1561 decanus Kruszwic., ab 1557 lector ord. iuris, 1568 el. in praeb. Magdal., 1561/2, 1568/9, 1575, rector Univ., 1574/5 vicerector, 1575 vita functus, 244—5, 246, 264, 285, 286, 288, 289, 290, 299, 301, 312, 316, 326, 332, 366, 367, 369
— Michael dictus Lublin. iuris utr. dr, decanus Lowic., 1528 vita functus, 198, 360
Turzo Stanislaus, epp. Ołom. 1513, 126
Tyniec, monast. ord. Bened., 23, 232;— abbates: Andr. Brzechwa, Math. Skawinka

Uchański Jacobus, 1548 decanus Warsav. can. Crac. et refer. Regni postea archiepp. Gnesn., 249, 325—6, 334, 355, 357
Ulanowski Bol., 138
Ungara natio. studentes,—vid. Hungaria
a Uniejow Lucas, 1575 collega minor, 368
Universitas Cracoviensis:
— bedelli (servitores, sapientiae) Univ., 13, 50, 135—6, 145, 162, 164, 169, 172, 173, 225, 229, 320, 343, 357, 364, 377; vid. Sim. Albimontanus, Nic. a Borkowice, Paulus a Cracovia, Andreas a Jedlna, Io. a Mszczonow, Paulus, Alb. a Randzini, Val. a Ropczyce, Adam et Albertus a Szamotuły
— bursae (contubernia), 33, 71, 260—261, 272—4 (stat. M. Krokier »ad reprimendam studiosorum domesticam et contubernalem licentiam«), 281 (propinae), 350—1
— bursa Almanorum v. Germanorum vid. bursa Nova
— bursa pauperum canonistarum vid. bursa Pisarum
— bursa canonistarum alias domus Longini in platea Castrensi, 51, 75, 76, 179 (propter deordinationes clausa), 180—1 (concl. de locatione b. »alicui civi bono«), 201—202, 225, 228, 307, 389, 406, 408, 427; — mensa 153, 339, 343, 376/7; — provisoratus 167; — senioratus 65—6, 80, 94, 153, 189—190, 349, 371; seniores: Phil. Aer (1545—53), Mart. Bełza, Mart. a Biecz, Andr. Cochler (ab 1584), Nicol. Dobrocieski (ab 1584), Iac. a Ercieszow, Andr. Gostyński, Petrus a Ilkusz, Ios. Konarzewski (ab 1553), Nic. a Koprzywnica (1491—2), Adam Matla, Petrus Skotnicki, Greg. Skrobkowicz, Andr. Strzembosz (ad 1545), Ioannes a Szydłow (ab 1586), Ioannes a Włodzisław; —statuta 201;— studentes rebelles, 343
bursa divitum vel »retro Collegium« in plat. Columbarum, 25, 32.
bursa Hungarorum alias »domus olim dom. de Melsztyn« in plat. Fratrum, 27, 29, 31, 50 (1483 et 1486 locata Io. a Głogovia pro stud. Almanis), 55, 56, 58 (1488 locata mgro Sommerfelt, 64 (locata mgro Mich. a Waradin), 156, 186 (1533 concl. de locatione b.), 202—4, 207, 211—4, 222 (1535 concl. de alienatione stud. Hung. e bursa), 225, 228, 231, 238, 282—285, 302, 304—5, 325-6, 334, 335, 336—7, 338
domuncula penes b. Hung; — locatores: Bartos 196, Ad. a Brzeziny, Io. a Kościany, Io. a Ostrzeszow, Alb. Posnan., 202—4, Strosz, Nic. a Wieliczka, St. Zawadzki 299—300, 302
bursa Ierusalem, 32, 41, 51, 57, 63, 70, 71, 83—9, 92, 95, 114, 116, 192, 218—9, 224—6, 239, 258—60, 289, 293, 305—6, 323—4, 350—2, 361, 446, 450;— bibliotheca bursae distracta 87; — inventarium librorum 89, metrica 86;—provisores 84—7, 192; vid.

Io. Dambrowka, Io. Długosz, Iacobus et Sebastianus a Kleparz, Andr. a Łabiszyn, Stan. a Pinczow; — senioratus 32, 88, 258—260, 276; vid. Nic. a Czerwiensko (ab 1570), Christ. Falęcki, Ben. a Koźmin (ad 1534), V. Lazovius (ab 1588), Franc. a Lublin, Stan. Mieszkowski (ad 1584), mgr. Michael, Greg. Novicampianus (ab 1559), Mart. Raciąż, Iac. a Szydłow, Ios. Tectander (ab 1535), Alb. Wędrogowski, Io. Wyrzykowski

— bursa Nova etiam dicta Almanorum v. Germanorum in plat. s. Annae retro Collegium Maius, 56, 190—191, 195, 196—198, 223, 225, 228, 231, 327—8 (locatio areae b. Simoni compactori librorum), 395 (concl. de aedificatione in area b. braseatorii et braxatorii) 448, (conc. 1588 de aedif. scholarum nov); — provisor Mich. a Wratislavia, 197

— bursa pauperum etiam dicta codrie, 33, 43, 56, 63, 67, 71, 76, 88, 95, 97, 98, 178, 202, 212—4, 232. 266, 293, 334, 406, 408, 450;—provisores: Mart. Biem, Mart. Glicius (ab 1581), (Io. a Latoszyn, Io. a Lesznica, Io. a Pilcza, Io. a Staniszewice, Mich. a Wiślica (ab 1556);— senioratus 88, 96, 280—281; — seniores: Stan. Cieśla, Thomas Paulinus a Cracovia, Io. Dobrosielski, Mart. a Krajewice, Mart. a Leżajsko, Mart. a Szamotuły, Io. a Tarczyn, Adam a Września, Math. Wyssomirski

— bursa Pisarum etiam dicta »bursa pauperum canonistarum« in plat. Canonicali, 17, 21—22

— bursa philosophorum etiam expost b. Noscoviana nuncupata in plat. Columbarum, 57, 116—117, 278, 289, 301, 301—302, 327, 334, 345—348, 382, 384—386, 393—4, 416—7, 424—5, 427;— provisor: Io. Wielicius; — seniores: Io. Cochlerus 7 (ab 1573), Andreas Jagelski (ab 1586), Sebastianus a Pilzno (ab 1583), Math. Sarnovius (ab 1581), Ioannes a Szydłow (ab 1585), Math. Wyssomirski (ab 1581)

— cancellariatus Univ. Posnaniensis, Siradiensis et Lanciciensis, 1.

— cancellarius Univ., 5, 77, 100, 177, 387—8; — vicecancellarius 164, 168, 169, 177, 378; — vicecancellarii: Io. Amicinus, Stan. Biel, Io. Dambrowka, Iac. Gorski, Val. a Ilkusz, Sebast. a Kleparz, Math. a Miechow

— carcer Univ., 299

— collegiatura astrologiae dotata a Mathia a Miechow 1522, 29, 155; lectores: Pet. Slovacius, Simon a Śrem, Iac. a Zalesie

— collegiatura Institutionum Imperialium, 150, 290, 320, 366, 369, 405, 426, 427, 428, 429, 433;— lectores: Aliphio 1518, Andr. Cochlerus (1584—5), Pet. Gorcinius el. 1582 (405), Iac. a Karwiny (el. 1575), Pet. Skotnicki (el. 1175), Io. a Turobin (ad 1557)

— collegiatura medicinae ex fund. Math. a Miechow, 348, 352; lectores: M. Fox, Fel. a Sierpc

— collegiatura medicinae ex fund. Petri a Poznania, 413

— collegiaturae minores vid. Bielonka Io. Dambrowka, Nowko, Andr. Rudawski, Stobner

— collegiatura oratoriae — lector Alb. Gadomskie, Andr. Gostyński

— collegiatura Novorum Iurium, 17, 68, 82—83, 312, 316, 349, 369, 405, 410, 426, 432—3, 434—40, 445; — lectores: Andr. Cochlerus (ab 1585), Iac. Gorski (ab 1571), Pet. a Ilkusz, Alb. a Lisiec, Mart. Krokier (ab 1568), Adam Matla (ad 1568), Iac. Molitor (ab 1587), Clem. a Piotrkow, Mart. a Radomskie (1571—1573), Stan. a Radoszyce (1573 – 1585) Io. a Skawina,

Petrus Skotnicki (1575—1581), Greg. Skrobkowic (ab 1584), Greg. a Szamotuły, Io. a Wysoka
collegiatura ordinaria iuris, 12, 16, 18, 19, 44, 58, 60—61, 151, 291, 410, 439—440; — lectores: Andr. Cochlerus (ab 1587), Andr. Gora, Nic. a Kalisz, Nic. a Koprzywnica, Andr. a Kościany supplens 1490 loco A. Gora, Math. Łącki, Arnolph. a Mirzyniec, Io. a Starzechowice supplens loco Clem. a Piotrków 1488, Io. a Turobin (1557—1561)
collegiatura ordinaria medicinae, 14, 39, 170—2, 241—2, 262—3, 291; lectores: Adam a Brzeziny (el. 1544), Bern. Hesse, Io. et Lucas Noskowski, Pet. a Oborniki, Alb. a Posnania (1552—1563), N. Wieliczka, Stan. Zawadzki (el. 1563)
collegiatura ordinaria theologiae, 40, 62, 77, 79, 81—83 (incorporata cum pleb. s. Nicol.), 141, 274—275, 314, 319; — lectores: Mich. a Bystrzykow (el. 1515); Io. Cochlerus, Mart. a Kłodawa, Math. a Kobylino (el. 1491), Io. a Leśnica, Ant. a Napachanie, Mart. a Tarnowiec, Petrus a Zambrzerz (el. 1494), Stan. Zawada (el. 1491)
collegiaturae regales, 1, 248—251, 253—4, 255, 266, 332—3 et 351—2 (exercitationes)
collegiatura senioris b. canonistarum, 65
collegiatura in Minori Coll. Stobneri 61
collegiaturae privatio: Mart. Biecz 407, A. Gostyński 286, Greg. Novicampianus 289, Thom. a Obiedzino 148, Thom. a Piotrkow 289, Alb. a Sieciechow 289, Gab. a Szadek 367—8
Collegia Univ., 450
Collegium Canonistarum v. iuristarum, 10, 12, 17, 18—19, 32, 62, 72, 109, 110, 151, 152, 154, 156, 176, 180—181, 186, 190, 217, 233, 327, 329—330, 370—1, 386, 427, 441; — libraria, 176, 428; — mensa communis, 102, 371, 410, 427, 437; — statuta 339—40, 381
Collegium Maius etiam dictum Collegium Regis Wladislai, 3, 5, 21—2, 36, 62, 69, 70, 74 (igne consumptum restauretur), 77, 103, 107, 112, 115—7, 149, 151, 159, 160, 182 et 219 (altare), 184, 193—194, 220—222, 274—5, 307, 309, 334, 360, 379, 391, 441; — horologium, 149, 185, 190, 415; — libraria, 149, 155, (concl. de »libr. theol. continuanda«), 186 (»locus super libraria nova eligitur«), 219—20 (custodia lib.), 407, 438; — mensa communis, 102, 371; — praepositura 160; praepositi: Mich. a Bystrzykow, Math. Cantrifusoris, Stan. Grzebski, Andr. Łabiszyn, Gab. a Szadek; — statuta, 107; — thesaurum, 400
Collegium Medicorum in platea Castrensi, 2, 14, 72, 84
Collegium dominorum de Melsztyn, 35; vid. bursa Hung.
Collegium Minus etiam dictum Novum, 19, 62, 135, 151, 228, 360—361 (»ex ruinis restauretur«), 441; — mensa, 188; collegiati minores 32 (concl. 1470, quod debent morari in canonistarum Collegio aut divitum bursa), 122, 189, 402
Collegium Novum in platea Fratrum in domo expost bursa Hung. nuncupata, in quo sec. concl. 1464 legatur quartus liber decr., ord. lectio in med., et lectiones in artibus, 27
conclusiones Univ. 442
concl. liber, 18, 57, 83, 91, 92—3, 171, 174, 186, 442
conservatores et viceconservatores Univ., 67, 68, 92, 96, 156—9, 213; — viceconservatores: Bern. a Biskupie, Andr. a Łabiszyn
defectus Univ., 370
vid. examen, — exercicia

Universitas Cracoviensis:
— facultas artium, 19, 26, 45—47, 160, 207, 209—212 (nova stat. 1536); — decanus 46—7 (1480 novus modus eligendi decani); decani: P. Aurifaber, St. Bargiel, Thom. a Cracovia, Mart. Glicius, Mich. a Głowno, Andr. Grzymała, Iac. a Iłża, Math. a Kobylino, Andr. a Koźle, Ben. a Koźmin, Io. a Mstow, Sig. Obrembski, Alb. a Opatow, Mart. a Raciąż, St. Radoszyce, Math. a Sąspow, Io. a Słupca, Io. a Sommerfelt, Io. a Stobnica, Pet. a Warsavia, Albert Wędrogowski, Mich. a Wojnicz, Mich. a Wratislavia, Barth. a Żnin
— facultas canonistarum v. iuristarum, 16, 19, 72; — decanus 177, 275; decani: Mart. Bełza, Iac. Gwiazdowski, Petrus a Ilkusz, Nicolaus a Kalisz, Nic. a Koprzywnica, Mattheus a Kościan, Barthol. a Żnin; — statuta, 142, 145, 206
— facultas medicinae, 2, 14, 26, 45, 153, 165—170 et 170—172 (statuta 1525 unacum clausula de actibus et disp. lectorum), 172—175 (prima promotio), 204—5, 205; — decanus 72—73, et 101 (electio decani), 223—4, 275; — decani: Adam a Brzeziny, Andr. Grzymała, Math. a Miechow, Ioannes et Lucas Noskowski, Io. a Ostrzeszow, Io. a Reguli, Io. a Śmigiel, Hier. a Wosserbrod
— facultas theologiae 6 (stat.), 15 (incorp. frat. Praedicatorum), 161—164, 206; — decanatus, 72, 275; — decani: Stan. Biel, Mart. Biem, Ber. a Biskupie, Nic. Bylica, Io. Dambrowka, Nic. Mikosz, Rudolphus, Alb. a Ryczywoł
— fiscus Univ., 19, 22, 29, 51, 67, 70, 89, 94, 116, 118, 119, 150, 161, 162, 164, 168—9, 172, 177, 184, 188, 192, 217, 220, 221, 270, 332, 389, 441
— incorporatio mgrorum alibi promotorum 117, 146/7, 163 (in fac. theol.), 164 (in iure), 170 (in med.), 408; incorporati: 1539 Ber. a Biskupice (med.), 230—231; 1472/3 Mart. Fox (med.), 324—5, 340—2; 1571 Iac. a Karwiny (art.), 316—7; 1584 Andr. Cochlerus (ius), 421—3, 425; 1479 Andr. a Łabiszyn (ius), 145—6; 1583 Io. Latosz (med.) 406—7, 410—411; 1515 Luc. Noskowski (med.) 145; Io. a Ostrzeszow (med.) 132; 1536 Val. Pernus (art.) 215—6; 1498 Alb. a Pniew (theol.) 91; 1562 F. Sierpc (med.) 285; 1518 Nic. Wieliczka (med.) 150; 1515 Hier. Wosserbrot (med.) 145—6; 1498 Blasius a Witemberg (med.) 93; 1563 St. Zawadzki (med.) 292; — admissi sed non incorporati: 1490 Marcus Sulterius (in iure canon.) 59—60; 1575 St. Sokołowski (in theol. 1575)
— innovatio Studii, 241
— lectiones, 196 (negligentiae lectorum), 224—5, 230, 231, 351, 408; — tempus finiendarum lectionum 253, 313—4, 332—3.
— lectores iuris, 16
— libri Univ. impignorandi 31; libri ex testudine Coll. iurisper. amissi, 410; libri Sigismundi Aug. donati a reg. Anna, 438
— medici alterius provisio, 79
— missa Univ. pro benefactoribus, 196
— notarius Univ. 78, 79, 96, 311; notarii: Hier. Gorecki (el. 1588), Iac. Gwiazdowski, Val Łazovius (el. 1589), Io. a Szydłow (el. 1586), Caspar a Żmigrod
— orator Univ. 310
— privilegia Univ. 329, 358; — priv. de intestatis 119, 216—7, 233, 374; priv. libertatis a contrib. 119; priv. erectionis regis Vladisl. 213, 296
— procurator Univ. 58, 102—3, 118, 121, 144, 150, 151, 152, 183, 186, 190, 193, 196, 201—2, 204,

213, 233, 236, 237, 243, 266, 267, 278, 283, 310, 335, 337—8, 360—1, 367, 370 - 1, 382, 389, 391, 395, 402, 403, 407, 410, 427, 439, 444—5, 448; procuratores: Nic. Bełza, Alb. a Brudzew, Mart. Glicius, Stan. a Kobylino, Nic. a Koprzywnica, Paulus a Łodzia, N. Mikosz, Io. a Sanok, Io. a Skawina, Nicolaus a Szadek, Ios. a Urzendow, Mart. a Wiślica, Io. a Wysoka, Andr. Zieleński

professores, 270—1 (concl. contra domesticas prof. controversias, 451 (concl. contra intercessiones extranearum personarum); vid. absentiae prof.

promotiones 161—3 (in theol.), 163—4 (in iure), 167—70 (in med.), 205—6 (prima promotio in med.), 205—6 (dispensatio non promotorum in artibus ad gradum in altioribus facultatibus), 211—2 (in art.), 244 (ne quid promoveatur in alia Univ.); — alibi promoti 51, 90, 117, 164; — promotiones extraneae 370, 386—9, 398—399; — prandia 117, 160—1, 162, 164, 182—4.

proventus Univ. et profess. 267, 300, 358, 370, 402, 410, 411.

rector Univ. 5, 19, 62, 123, 142—144 (electio), 229, 273—4, 275—276 (salarium), 295—9, 354, 358, 364, 448 - 9; — rectores: Io. Amicinus, Io. Baruchowski, Mart. Bełza, Stan. Biel, Mart. Biem, Ber. a Biskupie, Math. a Bladow, Adam a Bochyn, Nic. a Bodzęcin, Stan. a Brzeziny, Nic. Bylina, Mich. a Bystrzykow, Georg. a Cracovia, Io. Dambrowka, Io. Dobrosielski, Iac. a Ercieszow, Mart. Fox, Pet. Gaszowiec, Mart. Glicius, Andr. Gora, Pet. Gorcinius, Clem. a Gorka, Iac. Gorski, Iac. a Gostynin, Ben. Hesse, Val. Ilkusz. Nic. a Kalisz, Iac. et Sebast. a Kleparz, Paulus a Kłobucko, Math. a Kobylino, Math. a Kościany, Mart. Krokier, Andr. a Łabiszyn, Math. Łącki, Io. a Latoszyn, Math. a Miechow, Ant. a Napachanie, Luc. Noskowski, Petrus a Oborniki, Io. a Oświęcim, Iac. Parkosz. Io. a Pilcza, Stan. a Pińczow, Io. a Pniew, Io. a Piotrkow, Io. a Reguli, Io. a Sanok, Io. Skawinka, Io. a Staniszewice, Greg. a Stawiszyn, Sig. a Stężyca, Iac., Nic. et Stan. a Szadek, Greg. a Szamotuły, Math. a Szydłow, Io. a Turobin, M. Waleszyński, Ioannes et Nic. a Wieliczka, Io. a Wysoka, Iac. a Zaborow, Stan. Zawada, Stan. Zawadzki; — vicerectores: Paulus a Kłobucko, Math. a Sąspow, Io. a Turobin

— reformatio defectuum Univ. 2, 102, 107 (ref. »collegiaturarum periclitatarum«); — reformatores Univ. 1, 2, 28, 102; — ref. fac. art. 1480, 46; — ref. b. Ierus. 84—87

— responsio vid. incorporatio

— resumptiones, 63, 67

— revisio benef. Univ., 412, 414—415; — revisores privilegiorum, 28

— sapientiae vid. bedelli

— scholae privatae Un. (expost coll. Vladisl. — Nowodworscianum dictum), 436, 446—7, 446, 447—8, 452

— servitores vid. bedelli

— sindicus Univ.: Mich. a Paczanow (el. 1514), Mart. a Szamotuły

— statuta Univ. 17, 47, 49, 71, 161.

— supposita Univ., eorum insolentiae, discursus, scandala, 70, 106

— Universitates transmontanae 183; vid. Basilea, Bononia, Colonia, Francofordia, Heidelberg, Padua, Parisiae, Perusia, Zamość

Urbanus V pap., 213

Ursinus Io. a Cracovia, 1495 dr. med., 82

a Urzędow Ios., 1572 procurator Un. et col. maior, 1573 reelectus in procur. Un., 1581 can. s. Flor., et pleb. in Korczyn el. in praep.

s. Annae, 326, 328. 331, 336, 337—8, 367, 382, 404, 407, 434
a Uście (Usczie) Paulus, 1564 mgr artium, 296

Valentinus vid. a Ilkusz, a Rawa, a Ropczyce, a Widawa
Waleszyński, rector Univ. 1724, 123 (stat.)
Wanzam Erasmus, praep. s. Annae, 1543 vita functus, 234, 235, 240
Wysocki Petrus, 1485 dec. Opatow. et can. Crac., 53
a Waradino Michael, mgr art. 1491, locator b. Hung. 1491—2, 64, 76
Varmiensis epp.: Cromerus, Hosius
Warsavia, civitas, 418; — custos eccl. coll. Aleksander a Pesenciiss; — decanus: Iac. Uchański; vid. comitia
a — Petrus, 1548 dec. fac. art., 1564 can. s. Flor., 249, 299
a Wąsosze (Waszosza) Iac., 324, 337
Wędrogowski (Vendrogowski) Albertus, 1552 senior b. Ierus., 1562 coll. minor et pleb. in Samogościa, 1564 decanus fac. art., 1583 praeb. in Sidzina et alt. eccl. cath. Crac., 1585 vita functus, 259, 268, 285, 287, 302, 307, 326, 331, 415—6, 431
Węgrzce villa, fundus alt. Omnium Sanct. in eccl. cath. Crac., 99, 414
Welsz (Velsz) Ioannes a Posnania, 1472 licen. med., 1488 coll. regalis, 33—4, 43, 58
Venecia 341
a Wiazd Martinus. 1574 coll. minor, 1577 reg. prof., 1583 coll. maior, 363, 368, 373—4, 423
a Widawa Valentinus, 1574 mgr artium, 364
Wieczkowski Ioannes de Cracovia, 1562 coll. minor, 1572 praep. Wielun., 287, 324
Wieliczka civitas—census 269, 290;—conflagatio civ. 269;—salinae, 317
Wielicius Clemens, 1583 coll. minor, 415, 449
Wielicius Ioannes, 1562 coll. maior, 287, 295
— Ioannes, 1569 coll. minor iturus in Regnum Sueciae, 1573 senten. theol., can. s. Flor., provisor b. phil., 1583 custos s. Flor. et prof. theol., 1584 theol. dr el. ad pleb. in Przemękow resignata praeb. s. Petri et Pauli in Cerdonia, 1583 rect. Univ., 314, 348, 411, 421, 424, 430, 449
— Ioannes, 1572 dr iurispr. Univ. Bon. et custos Opatow., 324/5
— Nicolaus, 27
— Nicolaus, 1513 artium mgr et not. publ., 1518 dr med. Univ. Bonon., incorpor. ad fac. med., 1521 lector ord. med., 1533 canon. Pultov. 1543 scholast. Kielcensis, altarista eccl. cath. Crac., 1533/4, 1543 rector Univ., 1559 vita functus, 132, 150, 152—3, 155, 189, 195, 197, 206, 238, 243, 249, 263, 280
a Wielin (Vyelin) Erasmus, 1513 decr. dr, praedicator apud s. Barb., 134
Wielogorski (Wielogorscius) Ioannes, 1578 coll. minor, 1581 accepit munus concionandi apud exercitum in Moschovia, 1582 vita functus, 373, 377—8, 380, 401
a Wielopole (Vyelopolye) Stanislaus, 1513 artium mgr, 128, 129, 134
Wielun—civ. praep. Io. Wieczkowski
a Wielun Michael, 1480 art. mgr, 1484 peregr. ad terram s., mortuus in insula Rhodos, 46, 51
Vienna 290
Wierzbowski Theodorus 100, 208
Wietor Hieronimus, impressor libr., 223
Wietrzychow—pleb. Andr. a Brzeziny
Wilanowski Ioannes, 1539 epp. Camen., 231
Wilno civitas, 218; — coll. Soc. Iesu 438;—canon. Andreas a Wilno
a Wilno Andreas, 1460 artium mgr, canon. Wiln., 27
a Wiślica Georgius, 1495 decr. dr, 82—83
— Hilarius, 1551 coll. minor, 258

a Wiślica Ioannes, 1588 art. mgr deputatus ad coll. Vladisl. — Nowodw., 447
— Martinus, 1505 procurator Univ., 101
— Michael, 1533 coll. minor, 1556 theol. prof., custos s. Flor. et provisor b. paup., 1566 decanus s. Flor., 189—190, 266, 287, 306, 323, 348
Wisłocki Vlad. 79, 110, 111, 124, 155, 200, 203, 225, 292
a Wiśnia Sądowa (a Wyszna) Stanislaus, decr. dr, can. Przemisl., 1536 vita functus, 207
Vitreatoris Stanislaus, 1513 artium mgr, 122
a Wittenberg Blasius, 1498 med. dr. incorp. ad fac. med., 93, 102.
a Viznka Leonardus, 1544 theol. dr, 242, 246
Vladislavia — eppi: St. Karnkowski, Vinc. Przerembski, Hier. Rozdrażewski;—archidiac Math. Łącki;—scholasticus Math. Łącki; —canonici: Io. a Oświęcim et Nic. a Przewieczerzyno
a Vladislavia Io. vid. a Wlodzislaw Io.
Vladislaus Jagiello, Rex Pol., 1, 3, 12, 57, 157, 199, 327; —vid. Univ. Coll. Maius et priv. erect.
a Włodzisław, hodie Wodzisław (Vladislavia, a Wlodzyszlawy, a Włodzyslaw), 1492 decr. dr el. in seniorem b. canon., 1495 lector in decr., 72, 73—4, 75, 76, 82—3, 102, 153
a Wogstadt Hieronimus, 1495 theol. prof., 82—3
Wojnicz civ.—custos nonnom. 233;—praep. Mich. a Bystrzykow
a Wojnicz Martinus, 1449 artium mgr, 9.
a Wojnicz Michael, 1546 decanus fac. art., 246
Wola, villa (census ad b. paup.), 43, 232—3, 269
Wolbrom — decanus St. Sokołowski
a Wolbrom Ioannes, 1588 coll. minor, 445—6
Wolski Franciscus, artium mgr, 1567 decollatus, 339
Wolski Petrus Dunin, epp. Ploc., 385.
Wosserbrod (Wosserbrod, Woscherbrod) Hieronimus, med. dr., 1515 incorp. ad fac. med., 1518/9 decanus fac. med., 145—6, 147, 152, 153
Wratislavia civitas — decanus conservator Univ. 157; —canonici: Phil. Aer, Nic. a Bodzęcin, Stan. Borek, Nic. Czepel, Mart. Glicius, Mart. Krokier
a — Michael. 1505 decanus fac. art., 1513 canon. s. Flor., 1527 theol. dr. et prof., 1335 vita functus, 101, 124, 127, 128, 129, 134, 137, 153, 179, 180, 197.
Wróbel Valentinus a Posnania, 1513 artium mgr, 125—7, 129, 134
a Wroblow Andreas, 1486 vic. eccl. cath. Crac., 55
Wronin villa, fundus canon. Crac. iuristae, 8
a Września Adam, 1580 sen. b. paup., 1586 can. s. Flor., 1589 coll. maior et bacc. theol., 394, 438, 450
Wyciąże villa, fundus praeb. M. Magdal., 8
Wyrzykowski (Virzikowski) Ioannes, 1543 senior b. Jerus., 239
a Wysoka (Wysocki) Ioannes, 1485 decr. dr et praep. in Koprzywnica, 1487 procur. Univ., 1495 lector Nov. Iurium, 1498 canon. Omnium Sanct., 1497/8, 1498 rector Un., 52, 55, 82—3, 90, 91, 93, 114, 140, 351
Wyssomierski Mathias, 1581 el. in seniorem b. phil., 1584 sen. b. paup., et coll. minor el. in canon. Przemisl., 404, 417—8
Wysz Petrus, epp. Crac., 5, 11, 52, 232
a Wyszogród Leonardus dictus Słończewski, 1543 artium mgr et praedic. ad B. Mariam Virg., postea epp. Camenec., 239

Zabłocki Stanislaus a Prasnysz, 1572 bedellus Univ., 324, 337, 368
a Zaborow vid. Zaborowski Iac.
Zaborowski Jacobus, 1441 decr. dr, 1444 rector Univ. et canon. Crac., 1449 vita functus, 4, 6, 8, 17, 22
Zaborovius Ioannes, 1588 deput. ad coll. Vladisl.—Nowodworsc., 447
Zacius Simon a Proszowice, 1543 el. in alt. eccl. s. Nicol., 241
Zaczkowski Ioannes, 1459 senior b. divitum, 25, 26
a Zakliczew (Zaclyczew, Zacleczevo) Paulus, 1491 coll. minor, 1510 theol. dr., can. Ploc. et s. Flor., 61, 82—3, 111
Zaklika, cancell. Regni, 327
Zaklikowie, familia, 327
Zalaszowski (Zalassowski) Hieronimus, 1585 consul Crac., 431
a Zalesie (Zalyeschye) Jacobus, 1465 artium mgr, 29
a Zalesie Paulus, 1485 art. mgr, 51—2
a Zambrzecz Petrus, 1480 art. mgr, 1491 theol. bacc., 1494 el. in ord. theol. cum regressu ad can. s. Flor., 46, 52, 64, 81
Zamojski Ioannes, cancell. Regni, cap. Crac., necnon gen. praef exercitus, 373, 390, 401—2, 419, 423, 441, 450; — medicus: Stan. a Skierniewice
Zamość — Univ. 373
Żarnoviensis castell. vid. Myszkowski Io.
Żarnowica, villa (census), 61
Zasczytow vid. Zaszczytow
Zaszczytow villa (ad par. Luborzyca pert.), 92, 194, 445
a Zator (Zathor) Paulus, 1454 decr. dr et canon. Crac., 18, 20, 22
a Żawada Stanislaus, 1474 theol. prof. et can. s. Flor., 1478/9 rector Univ., lector ord. theol., 1491 vita functus, 39, 40, 41, 42, 51, 52, 61, 62
Zawadzki Picus Stanislaus, 1558 coll. minor, studuit Paduae, Francofurti, Heidelb., et Basileae, 1563 dr med. Univ. Pad. incorp. ad fac. med. et el. in ord. med., 1573 decanus fac. med., 1581 consul Crac., 1581 et 1588 rector Univ., 268—9, 291, 292, 294, 299 300, 301—2, 322—3, 326, 342, 361—2. 364—5, 367, 389, 401, 407, 448
Zawisza (Zawyscha) Janussius 36
— Dorothea, uxor Janusii, 36, 48
Zayfreth Severinus, consul Crac., 96, 111—2
Zborowski Petrus, palat. et cap. Crac., 397
Zebrzydowski Andreas, epp. Crac., 262
Zegedino vid. a Segedin
Zieleński Andreas, 1578 coll. maior et canon. s. Annae, 1580 dec. s. Annae, 1582 procurator Univ., 1583 can. s. Flor., 1585 bacc. theol. elect. ad pleb. in Przemękow, 380, 394, 407, 410, 412, 424, 430
Zielonki — plebanatus annexus cum alt. s. Alexii in eccl. cath. Crac., 182
Zimmerman vid. Tectander Ioseph
a Żmigrod Caspar, 1572 bacc. iuris elect. in not. Univ., 321, 358, 368
a Zneina vid. a Żnin
a Żnin (Zneina) Bartholomaeus, 1474 coll. minor et alt. s. Alexii, 1479 decr. bacc., 1480 decanus fac. artium, 1495 decr. dr et pleb. s. Annae, 1507 et 1508 decanus fac. canon., 36, 43, 47, 50, 82—3, 88, 105, 106
— Gregorius, 1541 decr. licen., 1562 decr. dr, praep. s. Annae, 1571 vita functus, 238, 287, 318—9
a Zommerfeld Ioannes, 125
Zophia, serva dris Bełzik, 406
a Żorawice vid. Parkosz Iac.
zuppae (salinae) 61, 410; vid. Bochnia, Wieliczka
a Zymorzecz Balth. vid. Samosarski B.

Corrigenda.

Str.	Wiersz	*Zamiast:*	*Powinno być:*
2	24	iuristarum	artistarum
11	13	Mislymicze	Mislawicze
12	11	nihilomiminus	nihilominus
23	12	possesionis	possessionis
26	2	possesionem	possessionem
30	24	sufragari	suffragari
35	27	Quaquidem	Qua quidem
40	1	doctoribus	doctoribus,
41	9	Arnolpho	Arnolpho [de Mirzyniec]
54	15	cuiusquidem	cuius quidem
65	16	de ordinacionibus	deordinacionibus
66	22	sex	ex
80	12	Collegio, iuristarum	Collegio iuristarum,
83	34	habeatrobur	habeat robur
101	10	supleret	suppleret
115	10	hii	hi
133	10	officicialem	officiales
146	17	Vosschrebrod	Vosscherbrod
154	34	de ordinacione	deordinacione
191	20	venerabilem	venerabile
204	37	facultatem	facultatum
209	13	artibus	actibus
219	9	patiencia	providencia
220	4	reverendis,	reverendis
231	1	cancellarii	cancellarii, [suffraganeum]
252	20	artium	artium,
303	36	następnego	następującego
313	6	parroecie	paroecie
320	32	redditibus	reditibus
367	12/3	Andrea	Josepho
369	26	promotionem,	promotionem
—	35	facultas	facultas [absentiae]
—	35/6	semetre	semestre
391	40	Mikoja	Mikołaja
395	20	De	437. De
397	3	capitaneus	capitaneus,
416	34	doctorum	doctorum,
—	34	professorum	professorum [voto]

Str. 219 przyp. 2. Nie wiemy dokładnie, czy istotnie altarja, którą Uniwersytet pierwiastkowo przeznaczył »pro custodia libraris maioris Collegii artistarum« znajdowała się w Kolegjum Większem. Chodziło tu raczej o altarję w kościele św. Anny z fundacji Świętosława, plebana z Imbramowic.